

ТИТАН

**ТЕОДОР
ДРАЙЗЕР**

ТЕОДОР ДРАЙЗЕР ТИТАН

Перевод: Борис Дамянов

chitanka.info

ГЛАВА I

НОВИЯТ ГРАД

След като излезе от Източния изправителен затвор на Филадельфия, Франк Алджърнър Каупъруд разбра, че предишният му живот в града на детството е приключил. Младостта му бе отминала, а с нея бяха пропаднали и големите финансови възможности от тези години. Налагаше се да започва отначало.

Не е нужно да повтаряме как втората паника, последвала един чудовищен фалит, този на „Джей Кук и Ко“, му донесе ново богатство. Възстановеното състояние до известна степен го успокои. Съдбата сякаш се грижеше за личното му благоденствие. Във всеки случай борсата му дойде до гуша най-малкото като средство за препитаване и той реши да се откаже от нея веднъж завинаги. Ще се заеме с нещо друго — с трамвайни линии, с покупко-продажба на земя, с някои от неизчерпаемите възможности на Далечния запад. Филадельфия вече не му харесваше. Макар отново свободен и богат, той продължаваше да е трън в очите на лицемерите, а финансовият свят и светските кръгове не бяха готови да го приемат. Трябваше да върви по пъти си сам, без чужда помощ, или да я получава тайно, докато старите му приятели наблюдават кариерата му от разстояние. И с тези мисли той взе един ден влака, а очарователната му любовница, едва двадесет и шест годишна, дойде да го изпрати на гарата. Каупъруд я погледна с голяма нежност, тъй като тя възплачваше един определен тип женска красота.

— Довиждане, скъпа — усмихна се той, когато камбаната оповести скорошното заминаване на влака. — Ние двамата скоро ще се измъкнем от всичко това. Не оклюмвай. След две-три седмици ще се върна или ще те повикам. И сега бих те взел, само че не знам как е там. Ще се установим на някое място, а после само гледам как ще натрупам богатство. Няма да живеем винаги в сянка. Ще получа развод, ще се оженим и всичко ще се оправи отведнъж. С пари ще го постигнем.

Той я погледна с големите си, студени и пронизващи очи, а тя притисна лицето му с длани.

— О, Франк — възкликна. — Толкова ще ми липсваш! Ти си всичко, което имам.

— След две седмици — усмихна се Каупъруд, тъй като влакът потегли, — ще ти телеграфирам или ще се върна. Бъди послушна, мила.

Тя, омаяна от любов — галеното дете, любимката на семейството, обичаща, пламенна, предана, жената, която един силен мъж естествено би харесал, го проследи с благоговееен поглед, отметна красивата си златисточервена коса и му изпрати целувка. После си тръгна е широка, енергична, бодра крачка — типът жена, по която мъжете се заглеждат.

— Ето я дъщерята на Бътлър — сподели един гаров чиновник с друг. — Брей, човек може само да мечтае за жена като нея!

Това бе непринудената дан, която страстта и завистта неминуемо плащат на жизнеността и красотата, А светът се върти около тази ос.

Никога дотогава Каупъруд не беше стигал на запад по-далеч от Питсбърг. Колкото и бляскави и изумителни да бяха финансовите му премеждия, те почти не прекрочваха границите на скучния и тесногръд свят на Филадельфия, с приятната изисканост в някои слоеве от обществото, с претенциите му за първенство в социалната йерархия и деловия живот, което уж му се полагало по традиция с неговата история, умерено богатство, досадна порядъчност, с вкусовете и развлеченията, които предполага всичко това. Каупъруд си спомни, че почти беше превзел този прекрасен свят и бе направил свои неговите най-свети кътчета, когато дойде крахът. Всъщност бе приет в обществото. Сега бе прокуден като Исмаил, бе бивш затворник, макар и милионер. Но почакайте! Надбягването печели най-бързият, повтаряше си постоянно той. Да, борбата печели най-силният. Ще видим дали животът ще го смаже.

Докато разбере, Чикаго изникна внезапно пред него на втората сутрин. Беше прекарал две нощи в претрупания пулманов вагон от онова време, чиито неудобства се компенсираха с обилието от плюш и мъчително многото огледала, когато започнаха да се мяркат първите самотни аванпостове на столицата на прериите. Железопътните линии покрай трасето, по което сега се движеха бързо, ставаха все по-многобройни, а телеграфните стълбове натежаваха все повече от

рамена и от почернели от пушека жици, Тук-таме в далечината по посока на града се виждаха самотни работнически къщурки, където живееха смелчаци, издигнали колибите си толкова надалече в голото поле, за да извлекат малката, но сигурна изгода, която щеше да им донесе разрастването на града.

Местността беше равна като тепсия, с пожълтяла трева от предишната година, която сега се полюшваше леко на утринния ветрец. Под нея бе покарала нова зеленина — предвестница на настъпващата пролет. Кой знае защо, въздухът над далечните неясни очертания на града бе кристално чист и в него градът приличаше на муха в кехлибар и придобиваше артистична изисканост, която го развълнува. Вече поклонник на изкуството, обладан от желанието да го опознае, почерпил радост, опит и мъка от своята колекция, която бе събрал и изгубил във Филадельфия, Каупъруд се наслаждаваше почти на всяко загатване на красивото в природата.

Успоредните релси ставаха все по-многобройни. Тук бяха събрани хиляди товарни вагони от цялата страна — жълти, червени, сини, зелени, бели. (Той си спомни, че в Чикаго завършваха вече тридесет железопътни линии, сякаш тук бе краят на света.) Повечето ниски едноетажни и двуетажни къщички, току-що построени от дърво, бяха небоядисани и вече опушени, а някои дори замърсени. По прелезите, където чакаха спокойно конски трамваи, каруци и двуколки с кални колела, той забеляза, че улиците са еднообразни и непавирани, че тротоарите ту се издигат, ту се снишават — тук стъпала и нещо като платформа пред къщата, там дълга настилка от дъски, хвърлени направо в прерията върху калта. Какъв град! След малко се показва приток на замърсената, надменна и самодоволна малка река Чикаго с множество пухтящи влекачи, с черни омаслени води, с високи червени, кафяви и зелени силози за зърнени храни, с огромни стоварища за черни каменни въглища и жълтеникавокафяви складове за дървен материал.

Тук имаше живот, Каупъруд моментално го съзря. Изграждащият се град вреше и кипеше. В самия въздух имаше движение, допадащо на въображението му. Кой знае защо, Чикаго бе толкова различен от Филадельфия! И Филадельфия бе оживена. По едно време му се струваше прекрасна, цял един свят, но Чикаго, макар и очевидно много по-грозен, по му допаднаше. Беше по-млад, по-изпълнен с надежда.

Влакът спря, за да се вдигне един мост и под него да минат половин дузина големи лодки, натоварени със зърно и дървен материал — по шест в двете посоки, и в ярката светлина на утринното слънце, струяща между два склада за въглища, Каупъруд видя неколцина ирландски докери, които си почиваха на брега, при склад за дървен материал, чиято ограда се спускаше до самата вода. Здравеняци по сини и червени ризи, с дебели кожени ремъци, с малки лули между зъбите, те бяха чудесни, яки, мургави представители на човешкия род. Защо ли толкова го привличаха, запита се той. Този суров, мръсен град, изглежда, се състоеше от вълнуващи живописни картини. И сякаш пееше! Светът тук беше млад. Животът твореше нещо ново. Може би беше по-добре Каупъруд изобщо да не продължава на северозапад, щеше да реши по-късно.

А засега разполагаше с препоръчителни писма до видни граждани на Чикаго, които трябваше да занесе. Искаше да разговаря с някои банкери, търговци на зърнени храни и посредници. Фондовата борса на Чикаго го интересуваше, тъй като той познаваше изтънко нейната сложна дейност, а и тук се сключваха крупни сделки със зърнени храни.

Влакът най-сетне изтрополи покрай задните стени на няколко сиромашки къщурки и навлезе в дълъг низ от перони, покрити надвенатри просто с навеси, и сред тропота на превозващи багаж колички, на бълващи пара локомотиви и сновящи нагоре-надолу пътници Каупъруд излезе на Канал стрийт и нае един от файтоните, чакащи на дълга редица и придаващи на града столичен вид. Беше се спрял на „Гранд Пасифик“, най-значимия хотел в града, с най-голяма тежест в светското общество, и поиска да го откарат там. По пътя изучаваше улиците така, както би изучавал някоя картина. Бе трогнат от малките жълти, сини, зелени, бели и кафяви трамваи, които виждаше тук-там, от уморените дръгливи коне с подрънкващи на шиите им звънци. Тези трамваи бяха несериозна работа, просто силно лакирани трески за горене с малко лъскав пиринч и стъкло по тях, но Каупъруд разбираше, че от тях човек може да натрупа състояние, ако градът се разраснеше. Знаеше, че трамваите са неговото естествено призвание. Нито борсовото посредничество, нито банкерството или търговията с ценни книжа не го привличаха така, както мисълта за трамваите и широката възможност за машинации, които те предлагаха.

ГЛАВА II

РАЗУЗНАВАНЕ

Град Чикаго, с чието развитие личността на Франк Алджърнър Каупъруд щеше скоро да бъде несъмнено свързана. Кой ще се увенчае с лавровия венец на първенец в тази Флоренция на западните щати? Този град, наподобяващ съскащ пламък, символизиращ цяла Америка, този поет в кожени каубойски панталони и облекло от еленови кожи, този груб, суров титан, този Бърнс на градовете. Разпрострял се край бляскаво езеро, крал в дрипи и кръпки, селяндур, дърдорещ епични слова, скитник, странник между градовете със замаха на Цезар в помислите и с драматичната сила на Еврипид в душата. Същински бард сред градовете, възпяващ велики дела и велики надежди, заровил грубите си обуца дълбоко в тинята на обстоятелствата. О, Гърцийо, вземи си Атина! Италийо, запази си Рим! Това беше Вавилон, Троя, Ниневня на новото време. Тук бяха дошли да гледат зяпналият Запад и изпълненият с надежди Изток. Тук гладни и недодялани мъже, надошли от фабрики и ниви с глави, пълни с идилични и романтични блянове, градяха сред калищата своя блестящ град.

От Ню Йорк, Върмонт, Ню Хампшир и Мейн бе пристигнало странно общество от упорити, търпеливи, решителни хора, неизучили още буквара на изтънчеността, гладни за нещо, което дори когато го постигнеха, не можеха да проумеят, зажаднели да бъдат наричани велики, решени да се прославят, без изобщо да знаят как. Тук идваха мечтателният богат южняк, лишен от своето наследство^[1], изпълненият с надежди студент от Йейл, Харвард и Принстън, извоювалият избирателни права рудокопач от Калифорния и Скалистите планини с торбички злато и сребро. Тук вече бяха пристигнали объркани чужденци, смутени от неразбираемата реч — унгарци, поляци, шведи, германци, руснаци, търсеци колониите на сънародниците си и избягващи съседи от друга раса.

Тук бяха негърът, проститутката, мошеникът, комарджията, раг excellence^[2] романтичният авантюрист. Град с шепа кореняци, град, препълнен със сбирщина, дошла от хиляди други градове. Ярко блестяха светлините на публичните домове, силно кънтяха звуците на банджо, цитри и мандолини из кръчмите, всички мечти и жестокости на времето сякаш се събираха, за да се веселят (и наистина се веселяха) в това новооткрито чудо — живота в столицата на западните щати.

Първият виден гражданин на Чикаго, когото Каупъруд потърси, беше директорът на „Лейк сити нешънъл банк“, най-голямата финансова организация в града с капитал от над четиринадесет милиона долара. Банката се намираше на Диърборн стрийт в Мънроу, на една-две пресечки от хотела на Каупъруд.

— Разберете кой е този човек — разпореди се мистър Джуда Адисън, председател на банката, когато видя Каупъруд да влиза в приемната му.

Прозорците в кабинета на мистър Адисън бяха разположени така, че протегнеше ли врат, той можеше да види всички, които влизат в приемната му, преди още те да са го забелязали, и остана поразен от лицето и силата на Каупъруд. Дългото общуване с банковия и деловия свят бяха засилили още повече свободата и увереността, присъщи на Каупъруд. Той изглеждаше необикновено зрял за своите тридесет и шест години — учтив, уравновесен, проникателен, с очи, красиви като на нюфаундлендско или овчарско куче, невинни и обаятелни. Чудесни очи, меки, понякога преливащи от пролетна свежест, излъчващи щедро човешко разбиране, които в миг можеха да станат жестоки и да започнат да хвърлят мълнии. Измамни очи, неразгадаеми, но очарователни както за мъжете, така и за жените, независимо от общественото им положение и условията на живот.

Секретарят се върна с препоръчителното писмо на Каупъруд, който побърза да влезе.

Мистър Адисън се надигна несъзнателно от мястото си — нещо, което невинаги правеше.

— Приятно ми е да се запозная с вас, мистър Каупъруд — каза любезно той. — Видях ви току-що да влизате. Нали виждате какви са ми прозорците, пред очите ми е всичко наоколо. Седнете, няма да

откажете една ябълка, нали? — Той издърпа някакво чекмедже отляво, извади няколко лъскави тъмночервени ябълки и му подаде една. — Всяка сутрин по това време изяждам по ябълка.

— Не, благодаря — отвърна учтиво Каупъруд, като преценяваше характера и умствените възможности на своя домакин. — Никога не ям между закуската и обeda, но ви благодаря за любезността. Просто минавам през Чикаго и си помислих, че мога да ви връча тона писмо още сега. Струва ми се, бихте могли да ми разкажете нещичко за града от гледна точка на капиталовложенията.

Докато Каупъруд говореше, Адисън — нисък, набит и червендалест мъж с прошарени бакенбарди чак до долния кран на ушите, със сурови, бляскави мигащи сиви очи, горд, щастлив и самонадеян — дъвчеше ябълката и съзерцаваше Каупъруд. Както се случва в живота, той често харесваше или не харесваше хората още от пръв поглед и много се гордееше с умениято си да ги преценява. Бе почти глупаво за сдържан човек като него, по той веднага бе завладян от Каупъруд — мъж, превъзхождащ го извънредно — не поради писмото на Дрекъл, в което се говореше за „безспорния му финансов гений“ и за ползата, която ще има Чикаго, ако той се засели в него, а заради това смайващо чудо — очите му. Каупъруд, макар наглед непреодолимо сдържан, излъчваше огромна човечност, която развълнува неговия събрат banker. И двамата бяха по своему живи загадки, но филаделфиецът бе много по-изтънчен. Адисън правеше впечатление на добър енориаш и примерен гражданин, бе изразител на схващания, с каквито Каупъруд никога не би се унизявал. И двамата бяха жестоки по свой начин, ненаситни за материални блага, само че Адисън беше по-слабият, тъй като все още се страхуваше — много се страхуваше — от онова, което можеше да му донесе животът. Мъжът пред него не притежаваше чувство за страх. Адисън раздаваше разсъдливо пари за благотворителни цели, уж се придържаше към скучния обществен ред, преструваше се, че обича жена си, от която му беше дошло до гуша, и тайно се отдаваше на своите човешки удоволствия. Мъжът пред него не се придържаше към нищо, не споделяше нищо с никого освен с най-близките си, над които властваше духовно, и правеше онова, което сметнеше за добре.

— Разбира се, ще ви кажа, мистър Каупъруд — отвърна Адисън. — Ние, хората от Чикаго, имаме толкова високо мнение за себе си, че

понякога се страхуваме да изречем всичко, което мислим, та да не би да изглеждаме малко чудати. Приличаме на най-малкия син в семейството, който знае, че може да напердаши всички останали, но не желае да го прави — поне засега. Не сме толкова красиви, колкото бихме могли да бъдем — виждали ли сте някога красиво подрастващо момче, — но сме абсолютно сигурни, че ще станем. Дрехите и обувката ни смаляват всеки шест месеца, затова не изглеждаме чак толкова модерни, но под тях има големи, здрави и яки мускули и кости, мистър Каупъруд, вие сам ще го откриете, когато се вгледате по-добре наоколо. Тогава ще престанете да обръщате такова внимание на облеклото.

Кръглите и искрени очи на мистър Адисън се присвиха и за миг станаха сурови. В гласа му се появи някаква метална твърдост. Каупъруд усети, че той е искрено влюбен в града, в който се беше заселил. Чикаго бе най-обожаваната му любима. В следващия миг кожата около очите му се набръчка, устните се отпуснаха и Адисън се усмихна.

— С удоволствие ще ви кажа всичко, което мога — продължи той. — Има много интересни неща за разказване.

Каупъруд му отправи лъчезарен и насърчителен поглед. Започна да разпитва за развитието на една или друга промишленост, за един или друг търговски бранш или занаят. Тук някак си беше по-различно от атмосферата във Филадельфия — бе някак по-свежо и богато. Стремежът към растеж и към максималното използване на тукашните предимства беше присъщ на западните щати. Този стремеж бе едната страна от живота тук и се харесваше на Каупъруд, независимо дали той щеше да се възползва от него или не. Той бе благоприятен за собственото му бъдеще. Каупъруд трябваше да накара хората да забравят неговото минало на затворник, да се отърве от жена си и двете си деца — юридически (нямаше намерение да пренебрегва финансовите си задължения към тях). Трябваше да прояви малко от западняшкото безгрижие и ентузиазъм, за да си прости силата и свободата, с които пренебрегваше и отхвърляше общоприетите условности. Аз стоя над всичко, такова беше неговото кредо, но за да го следва, трябваше да заобикаля и превъзмогва предразсъдъците на другите. Усети, че банкерът пред него, макар и да не бе станал глина в ръцете му, бе склонен към едно силно и полезно приятелство.

— Моите впечатления от града са напълно благоприятни, мистър Адисън — каза Каупъруд след малко, макар и дълбоко в себе си да призна, че това не е съвсем вярно — не беше сигурен дали в края на краищата ще намери сили да живее в такъв разкопан и строящ се град. — Видях само част от него от влака. Хареса ми неговият размах. Уверен съм, че Чикаго има бъдеще.

— Предполагам, пристигнали сте през Форт Уейн — каза надменно Адисън. — Видели сте най-лошата му част. Ще ми позволите да ви покажа някои от най-хубавите квартали. Къде впрочем сте отседнали?

— В „Гранд Пасифик“.

— Колко време ще останете тук?

— Не повече от ден-два.

— Чакайте да помисля — и мистър Адисън извади часовника си. — Предполагам, няма да имате нищо против да се срещнете с някои от нашите най-изтъкнати хора — разполагаме с малка трапезария в клуба „Юниън лийг“, където от времена време се отбиваме. Ако желаете, ще ми бъде приятно да дойдете с мен в един часа. Там положително ще намерим някои от тях — някои от пашите адвокати, търговци и съдии.

— Прекрасно — каза простиичко филаделфиецът. — Вие сте повече от великодушен. Междувременно ми се иска да се срещна с още един-двама души — той стана и погледна своя часовник, — ще намеря „Юниън“. Къде са канцеларията на „Арнийл и Ко“?

Щом чу името на богатия ангросист на месо, един от най-големите вложители на банката, Адисън се размърда леко в знак на одобрение. В този момък, който бе поне с осем години по-млад от него, той съзря бъдещ финансов магнат.

След като разговаря с представителния, сдържан и нападателен Арнийл и хитрия директор на фондовата борса, Каупъруд срещна на обяда в „Юниън“ най-различни мъже, между тридесет и пет и шестдесет и пет годишни, които се бяха събрали около масата в отделно сепаре с мебели от черен орех, украсени с резба, с портрети на знатни чикагски граждани по стените и — опит за артистичност, с цветни стъклописи по прозорците. Имаше ниски и високи мъже, слаби и пълни, тъмнокоси и руси, с очи и челюсти, с които приличаха, като се почне от тигъра и риса и се стигне до мечката и лисицата, до

покорното голямо куче и навъсения булдог. В тази отбрана компания нямаше слаби хора.

Мистър Арнийл и мистър Адисън се харесаха много на Каупъруд като ловки и целеустремени хора. Още един човек привлече вниманието му — Ансън Мерил, дребен, учтив, изтънчен, той бе създаден да живее сред дворци, лакеи и изобщо сред някакъв далечен разкош, Адисън му го представи като прочут крал на манифактурата и водещ търговец на едро и дребно в Чикаго.

Друга знаменитост беше мистър Рамбо, инициатор на железопътното строителство, на когото Адисън подметна с шеговита усмивка:

— Мистър Рамбо, мистър Каупъруд идва от Филадельфия и се опитва да разбере струва ли си да хвърли тук малко пари. Не можете ли да му продадете малко от онази негодна за нищо земя, която притежавате на северозапад?

Рамбо — сдържан, блед, чернобрад, доста силен и точен, облечен, както забеляза Каупъруд, с много по-изискан вкус, отколкото някои от останалите, — го погледна внимателно, но възпитано и ненатрапчиво, с блага тайнствена усмивка. В отговор получи поглед, който вероятно нямаше да забрави до края на живота си. Очите на Каупъруд говореха много повече от всички думи. Вместо да се пошегува леко, мистър Рамбо реши да разясни някои неща за Северозапада. Може би този филадельфиец щеше да прояви интерес.

За човек, преминал през тежка житейска битка в един от големите градове, вкусил от всичките прояви на човешкото лицемерие, почтеност, съчувствие и задкулисни интриги на управниците, които неизбежно откриваме във всеки американски град, нравът и важността на първенците в друг град значеха много и същевременно почти нищо. Каупъруд отдавна бе стигнал до мисълта, че хората са еднакви, откъдето и да ги погледнеш, при каквито и обстоятелства, климатични или други, да са поставени. Най-забележителната им черта бе според него, че са странно измамни, че са всичко или нищо в зависимост от времето и условията. В свободните си мигове, които съвсем не бяха много, и когато не бе погълнат от сметките си, той често размишляваше какво всъщност е животът. Ако не беше преди всичко голям финансист и чудесен организатор, би могъл да стане краен философ индивидуалист — дейност, която, ако той изобщо се бе

замислил по онова време за нея, щеше да му изглежда твърде незначителна. Неговото призвание, както го разбираше той, беше материалното в живота или по-скоро опия сложни теореми и силогизми, на които е подчинено материалното и които го превръщат в богатство. Бе дошъл тук, за да се заеме с големите всеобщи нужди на Средния запад — да завладее, ако може, някои източници на богатство и власт и да си извоюва признат авторитет. В тазсутрешните си разговори бе научил за размерите и вида на кланиците, за големите железопътни и параходни компании, за нарастващото значение на недвижимите имоти, за спекулациите със зърнени храни, за хотелиерството и железарството. Бе научил за промишлените компании, произвеждащи било вагони, било подемници, сноповръзвачки, вятърни мелници или парни машини. Очевидно всеки нов отрасъл на промишлеността потръгваше в Чикаго. В разговора си с един от директорите на Търговската палата, за когото носеше писмо, научи, че тук на борсата акции почти не се предлагали. Сключвали се сделки главно за пшеница, царевица и други зърнени храни. Големите акции от източните щати се изкупували и разпродавали единствено на нюйоркската борса по телеграфа.

Докато наблюдаваше тези мъже, всички приятни и учтиви, които говореха най-общо и криеха своите дръзки планове, Каупъруд се питаше как ли ще преуспее сред тях. Имаше да преодолява толкова много трудности. Никой от тези мъже, любезен по свой си търговско-светски начин, не знаеше, че доскоро гой е лежал в затвора. Доколко ли това щеше да промени отношението им? Никой не знаеше, че макар и женен с две деца, Каупъруд възнамерява да се разведе и да се ожени за момичето, присвоило си ролята, която бе изпълнявала някога неговата съпруга.

— Сериозно ли смятате да поостанете в Северозапада? — запита с интерес мистър Рамбо към края на обедата.

— Такъв е засега планът ми, след като приключа в Чикаго. Мисля да отида за малко там.

— Нека ви представя тогава на неколцина интересни хора, които отиват във Фарго и Дулут. Тръгват в четвъртък със специален вагон, повечето са жители на Чикаго, но има хора и от източните щати. Приятно ще ми е да се присъедините към нас. Аз отивам в Минеаполис.

Каупъруд му благодари и прие. Последва дълъг разговор за Северозапада, за дървения му материал, пшеницата, продажбата на земя, добитък и възможността за изграждане на нови фабрики. Главни теми на разговора бяха общественото и финансовото бъдеще на Фарго, Минеаполис и Дулут. Мистър Рамбо, който притежаваше обширна мрежа от железопътни линии, проникваше и в тази област и вярваше естествено в нейното бъдеще. Каупъруд разбра почти инстинктивно всичко това. Където и да се намираше, газът, трамвайните линии, търговията със земя, банките го занимаваха най-много.

Накрая той си тръгна от клуба, за да отиде на другите срещи, но нещо от него остана. Мистър Адисън и мистър Рамбо например вярваха искрено, че той е един от най-интересните хора, с които са се срещали от години. А Каупъруд не бе казал почти нищо — само бе слушал.

[1] След гражданската война в САЩ (1861 — 1865) имуществото на богатите южняци било отнето. — Бел. прев. Най-вече (фр.). — Бел. прев. ↑

[2] Най-вече (фр.) ↑

ГЛАВА III

ЕДНА ВЕЧЕР В ЧИКАГО

След първото си посещение в банката, ръководена от Адисън, и неофициалната вечеря в дома му Каупъруд реши, че няма смисъл да се представя пред него за такъв, какъвто не е. Адисън беше човек с голямо влияние и връзки. При това Каупъруд го хареса твърде много. Разбрал, че Адисън е привлечен силно от него, че той е очарован, Каупъруд го посети рано една сутрин, ден-два след като се завърна от Фарго, където бе отишъл по съвета на мистър Рамбо, преди да се прибере във Филадельфия, решен сам и в най-благоприятна форма да му разкаже за предишните си беди и изпълнен с надеждата, че Адисън ще прояви желание да погледне на цялата тази работа в по-добра светлина. Разказа му цялата история, как е бил осъден във Филадельфия за финансови злоупотреби и е излежал присъдата си в Източния затвор. Спомена също и за развода си, и за своето намерение отново да се ожени.

Адисън, по-слабият от двамата, но все пак силен по свой начин, се възхити от смелостта на Каупъруд. Той самият не би могъл никога да постъпи така дръзко. Това допадна на чувството му за трагизъм. Пред него стоеше човек, спуснал се чак до дъното, с лице, натикано в калта, който сега отново се възправяше силен, обнадежден, настойчив. Банкерът познаваше мнозина дълбоко уважавани личности от Чикаго, чийто път, както той знаеше добре, не би издържал на едно твърде внимателно проучване, но от това никой не си правеше изводи. Някои от тях принадлежаха към светското общество, други не, но всички бяха могъщи. Защо Каупъруд да бъде лишаван от възможността да започне отново. Адисън го погледна внимателно в очите, в снажното му тяло, в гладкото, красиво лице с мустаци. После протегна ръка.

— Мистър Каупъруд — каза накрая, като подбираше старателно думите, — излишно е да изтъквам, че съм доволен от интересното ви признание. Хареса ми. Радвам се, че го направихте пред мен. Излишно е и вие да говорите повече за него. Още в деня, в който ви видях да

влизате в преддверието, разбрах, че сте изключителен човек, сега вече съм убеден в това. Няма нужда да ми се извинявате. През тези петдесет, че и повече години, откакто живея на този свят, съм понатрупал известен опит. Вие сте добре дошъл в тази банка и в моя дом дотогава, докато желаете да ги посещавате. В бъдеще ще се простираме според чергата си и според обстоятелствата. Искане ми се да дойдете в Чикаго само защото ми харесвате като човек. Ако решите да се заселите тук, съм сигурен, че ще съм ви от полза така, както и вие на мен. Не мислете повече за миналото, аз няма да казвам на никого нищо под какъвто и да е предлог. Предстои ви да водите своя битка и ви пожелавам успех. Ще получите цялата помощ от мен, която мога да ви окажа по честен начин. Забравете онова, което ми казахте, и когато уредите семенните си въпроси, заповядайте у дома със съпругата си.

Като свърши и тази работа, Каупъруд взе обратния влак за Филадельфия.

— Ейлийн — каза той, когато се срещнаха отново — тя бе дошла да го посрещне на гарата, — мисля, че Западът дава отговор на всичко, което ни интересува. Бях чак във Фарго и го видях, но не мисля, че трябва да ходим толкова далеч. Там няма нищо друго освен обрасла с трева прерия и индианци. Би ли ти харесало да живееш в дъсчена колиба — запита я закачливо Каупъруд — и да нямаш за закуска нищо освен пържени гърмящи змии и северноамерикански гризачи? Смяташ ли, че ще го понесеш?

— Да — отвърна весело тя и стисна ръката му, тъй като бяха вече влезли в един закрит файтон. — Ще го понеса, стига да издържиш и ти. Бих отишла навсякъде с теб, Франк. Ще си уشيا красива индианска дреха с мъниста, ще си сложа шапка с пера, от онези, които носят те, и...

— Значи си готова! Разбира се! Преди всичко красивите дрехи в рудокопаческата колиба. Точно така.

— Ти нямаше да ме обичаш дълго, ако преди всичко не се обличах добре — отвърна оживено Ейлийн. — Толкова се радвам, че се върна!

— Неприятното е — продължи Каупъруд, — че областта там не е толкова обещаваща, колкото Чикаго. Струва ми се, че ни е писано да живеем в Чикаго. Направих известни капиталовложения във Фарго, затова от време на време ще се налага да прескачаме дотам, ще се

установим обаче в Чикаго. Не искам да ходя отново сам. Не ми е приятно. — Той стисна ръката ѝ. — Ако не успеем да уредим въпроса с развода веднага, ще трябва сега-засега да те представям просто като моя съпруга.

— Не ти ли се е обаждал повече Стеджър? — запита тя. Имаше предвид опитите на Стеджър да убеди мисис Каупъруд да даде развод.

— Не.

— Много лошо, нали? — въздъхна Ейлийн.

Той, както и тя, мислеха за дните, които бе прекарал в затвора. След като обсъдиха що за град е Чикаго, двамата решиха да се преместят там, веднага щом стане възможно.

Ще е безсмислено да описваме в подробности тригодишния период, през който станаха различните промени, довели до това, че Каупъруд напусна окончателно Филадельфия и се засели в Чикаго. Известно време само ходеше и се връщаше, в началото до Чикаго, после и до Фарго, където специално изпратеният секретар Уолтър Уилпли уреждаше под негово ръководство строежа на търговски сгради, на една къса трамвайна линия и на пазарите. Това интересно и рисковано предприятие, на което Франк А. Каупъруд беше директор, се казваше Строително-транспортна компания „Фарго“. Адвокатът му от Филадельфия, мистър Харпър Стеджър, изпълняваше за момента длъжността главен юрисконсулт.

През друг кратък период Каупъруд можеше да бъде открит в „Тремънт“ в Чикаго; заради Ейлийн не поддържаше никакви връзки освен с важните личности, с които се беше запознал в началото и се ограничаваше само да им кимва, проучваше спокойно как да стане комисионер в града, как да се сдружи с някой утвърден посредник, който, без да има твърде големи лични амбиции, да го запознае с дейността на тукашната фондова борса, с главните ѝ действащи лица и спекулациите в града. Веднъж взе Ейлийн със себе си във Фарго, където с високомерно и отегчено безразличие тя разгледа развиващия се град.

— О, Франк! — възкликна Ейлийн, когато видя обикновения дървен четириетажен хотел, дългата и отблъскваща търговска улица с пъстрия низ от тухлени магазинчета и бараки, паянтовите къщи по непавираните улици. Ейлийн, като извадена от кутийка с модния си костюм, излъчваща сила, самоувереност, суетност и склонност да се

труфи, се открояваше необикновено до грубата безликост и равнодушието към външността, типични за повечето мъже и жени в този нов голям град. — Нали не мислиш сериозно да живееш тук?

Тя се питаше дали тук има изобщо светско общество, в което да блесне. Да допуснем, че нейният Франк стане много богат, да предположим, че спечели много пари — много повече, отколкото беше притежавал в миналото — за какво ще са й те тук? Във Филадельфия, преди фалита му, преди да я заподозрат в тайните й връзки с него, той бе започнал (поне) да дава приеми по много изискан начин. Ако тогава тя беше негова съпруга, бързо можеше да навлезе във филадельфийското общество. Но тук, боже господи! Ейлийн вирна с отвращение красивото си носле.

— Ужасен град! — беше единствената й забележка за този най-оживен от никнещите като гъби градове в западните щати.

Но виж, към Чикаго с неговия кипящ и процъфтяващ живот Ейлийн прояви много голям интерес. Докато уреждаше многобройните си финансови въпроси, Каупъруд се стараше тя да не остава сама. Караше я да пазарува от местните магазини и да му разказва за тях и тя го правеше, обикаляше с открит фойтон, облечена великолепно, с огромна кафява шапка, подчертаваща розово-белия цвят на лицето и златисточервената й коса. Понякога следобед той я извеждаше на разходка с фойтон по главните улици. Когато Ейлийн видя за първи път просторните, богати и красиви къщи на Преъри авеню, Норт шор драйв, Мичиган авеню и новите представителни жилища по булевард Ашланд, издигнати сред обширни тревни площи, духът, желанията, надеждата, дъхът на бъдещия Чикаго започнаха да се просмукват в кръвта й така, както при Каупъруд. Всички тези красиви домове бяха съвсем нови. Знатните жители на Чикаго бяха забогатели наскоро като тях. Тя забрави, че все още не е съпруга на Каупъруд, всъщност се чувствуваше негова жена. Улиците, застлани в повечето случаи с приятен кафеникав плочник, с млади, наскоро посадени дръвчета отстриани, с ниско окосени зелени морави, с къщи с прозорци, украсени с ярки навеси и с пердета от пищна дантела, полюшваща се от юнския ветрец, пътищата със сива чакълеста настилка — всичко това разпалваше въображението й. При една от разходките си те заобиколиха езерото откъм северната му страна и докато съзерцаваше светлите му зеленикаво-сини води, платноходките в далечината,

чайките, а после и новите прекрасни домове, Ейлийн си мислеше, че някой ден сигурно ще стане господарка на една от тези великолепни къщи. Колко важно щеше да се държи, как само щеше да се облича! Щяха да имат прекрасна къща, дума да няма — много по-красива от предишната къща на Франк във Филадельфия, — с огромна зала за танци и трапезария, в която тя щеше да дава приеми и вечери и те двамата с Франк щяха да посрещат като равни чикагските богаташи.

— Смяташ ли, че някога ще имаме къща, красива като тези, Франк? — запита го тя, изпълнена с копнеж.

— Ще ти кажа какво съм намислил — отвърна той. — Ако ти харесва тази част от Мичиган авеню, ще закупим още сега един парцел тук, но няма да го застрояваме. Веднага след като си създам добри връзки и реша с какво ще се занимавам, ще си направим къща — наистина хубава, не се безпокой. Искам да уредя въпроса с развода и ще започнем наново. Дотогава, ако се наложи да дойдем тук, по-добре да живеем без много шум. Не смяташ ли?

Беше между пет и шест часът, най хубавото време през летния ден. Беше много горещо, но сега се захладнаше, сянката на сградите откъм западната страна падаше върху уличното платно, улицата се изпълваше от сладостен, опияняващ като вино въздух. Докъдето стигаше погледът, се виждаха файтони, единственото голямо забавление за светското общество в Чикаго, тъй като мнозина почти нямаха друга възможност да покажат, че са заможни. Обществениите прослойки все още не се бяха избистрили, не бяха еднородни. В дрънчащите хамути — никелирани, сребърни, та дори позлатени, се долавяха надниците на хората, ако не и сполуката им. Тук, по тази бляскава южна улица, Виа Апия на южната страна на града, от кантори и фабрики бързаха към къщи всички нетърпеливи кандидати за голямо богатство. Тук си кимаха богаташи, срещали се само случайно по работа. Елегантно облечени дъщери, израсли сред светското общество синове и красиви съпруги идваха в деловата част на града с двуколки, леки двуместни карети, файтони и превозни средства най-нови модели, за да отведат у дома своите уморени от сделките бащи и братя, роднини или приятели. Въздухът бе изпълнен с надежди, обещания за младост и обич, с онова прекрасно опиянение от материалните блага, претворяващо се в наслада. Пъргави, красиви чистокръвни коне, сами или на двойки, се движеха по дългата, широка улица с тревисти площи

отстрани, покрай прекрасните домове, които блестяха важно и самодоволно в сходството си.

— О! — възкликна неочаквано Ейлийн, като гледаше енергичните и силни мъже, красивите съпруги, девойките и младежите, киманията и поклоните, които я изпълваха с чувство за романтика и удивление. — Бих живяла в Чикаго. Мисля, че градът е по-хубав от Филадельфия.

Каупъруд, който бе паднал толкова ниско в онзи град въпреки огромните си способности, стисна равните си зъби. Красивите му мустаци в този миг сякаш, се извиха особено предизвикателно. Двата коня, които караше, бяха свършени, стройни и плахи, с добре гледани муцуни. Нерасовите коне не бяха по вкуса му. Каупъруд ги караше така, както може да кара само човек, който обича конете, с изправено тяло, с енергия и темперамент, предаващи се и на животните. Ейлийн седеше до него много горда, нарочно изпъчена.

— Колко е прекрасна! — отбелязваха някои от жените, които минаваха край тях, упътени на север.

— Каква очарователна млада жена! — мислеха или казваха мъжете.

— Видя ли я? — попита един младеж сестра си.

— Не се безпокой, Ейлийн — каза Каупъруд с онази желязна решимост, която не търпеше поражение. — И ние ще станем част от всичко това. Не се вълнувай. Ще притежаваш всичко, което пожелаеш в Чикаго, дори повече.

От пръстите му се излъчваше някакъв плам, който по юздите се предаваше и на жребците, някакъв тайнствен и трепкащ ток, създаван дълбоко в него от заряда на душата му, който караше наетите коне да препускат като деца. Те тръскаха вдигнатите си глави и пръхтяха.

Ейлийн бе преизпълнена от надежда, суета и копнеж. О, веднъж да стане мисис Франк Алджърнън Каупъруд тук, в Чикаго, да има прекрасна къща и собствени покани, които щяха да са като заповеди и никой нямаше да посмее да ги пренебрегва!

„Ох, боже! — въздъхна тя наум. — Да можеше всичко тона да се сбъдне — и то още сега!“

Така животът в най-възвишените митове ни смущава и причинява болка. Оттам нататък са недостижимото, примамливата безкрайност с нейното безпределно страдание.

ГЛАВА IV

„ПИТЪР ЛОХЛИН И КО“

Съдружникът, който Каупъруд в края на краищата намери в Питър Лохлин, стар борсов агент от Търговската палата, напълно го удовлетвори. Висок и неприветлив, прекарал по-голямата част от живота си в Чикаго, Лохлин беше дошъл тук от Западен Мисури още като малък. Типичен чикагски борсов агент от Търговската палата, и то от старата школа, с изражение като на Андрю Джаксън^[1] и тяло като на Хенри Клей^[2], Дейвид Крокет^[3] и Джон Уептуърт Дългия^[4].

Още от млад Каупъруд изпитваше някакъв странен интерес към чудациите, а и самият той им беше интересен, те му се „поддаваха“. Стига да пожелаеше да си направи труда, можеше да се приспособи към психиката на всеки, колкото и странен да е той. При предишните си скитания из Ла Сал стрийт търсеше на борсата умни агенти, а после им възлагаше дребни поръчки, за да ги опознае. Така се натъкна една сутрин на стария Питър Лохлин, посредник при сделки с жито и царевица, чиято кантора се намиреше на Ла Сал стрийт близо до Мадисън и който извършваше скромни търговски операции за своя и чужда сметка със зърнени храни и акции от източните железници. Лохлин беше умен и ловък американец, по всяка вероятност от шотландски произход, притежаващ всичките традиционни американски недостатъци като недодяланост, дъвчене на тютюн, невежество и други дребни пороци. Още от пръв поглед Каупъруд разбра, че той знае куп неща за всеки виден чикагски гражданин, а дори само това щеше да му е от полза. Старецът беше и прям, откровен, простодушен и съвсем непретенциозен — качества, които Каупъруд смяташе за безценни.

Един-два пъти през последните три години Лохлин бе понесъл тежки загуби при сделки с „частен монопол“, когато се опита да спекулира с акции и облигации, и сега, общо взето, правеше впечатление на предпазлив или, с други думи, на страхлив. „Най-

подходящият човек“, помисли си Каупъруд. И една сутрин навести Лохлин с намерението да си открие малка сметка при него.

— Хенри — чу Каупъруд, когато влезе в просторната, но доста занемарена кантора, как старикът се обръща към млад, изключително сериозен на вид чиновник, напълно подходящ за Питър Лохлин помощник, — вземи ми, моля те, от онез акцияки за Питсбърг — Ери. — Забеляза, че Каупъруд чака, и го попита: — Какво желаете?

Каупъруд се усмихна. „Значи ги нарича «акцияки» — помисли си той. — Добре! Струва ми се, че ще ми хареса.“

Представи се като човек, идващ от Филадельфия, и обясни, че се интересува от различни сделки в Чикаго, че е склонен да вложи капитали в каквито и да е сигурни акции, чийто курс ще се покачва, и че най-вече иска да се включи в акционерно дружество — за предпочитане влагащо средства в някое обществено предприятие, което неминуемо ще се разраства с разширяването на града.

Старият Лохлин, вече шестдесетгодишен, член на Търговската палата, със състояние, което се оценяваше на около двеста хиляди долара, погледна насмешливо Каупъруд.

— Да, да, стига да бяхте дошли преди десетина-петнадесет години, щяхте да се включите в доста начинания — отбеляза той. — Тогава тук се създаваха газови компании, които бяха завладени от Отуей и Апърсън, а също градските трамвайни линии. Та нали тъкмо аз подказах на Еди Паркинсън колко чудесно ще направи, ако се заеме да организира строежа на линията по Порт стейт стрийт. Обеща ми пакет акции, ако натрупа от това пари, но си остана с обещанието. Макар че не очаквах да го направи — добави той благоразумно и прочете му блеснаха. — Не съм от вчера в бизнеса, че да го повярвам. Във всеки случай сега и той няма нищо. Изигра го оная шайка на Майкълс и Кенъли. Да-а, ако бяхте дошли тук преди десетина-петнадесет години, можехте да се включите в нещо. Сега вече няма смисъл. Акциите се продават по близо сто и шестдесет долара.

Каупъруд се усмихна.

— Добре, господин Лохлин — каза той, — явно сте от дълго време на борсата, знаете много от онова, което е ставало в миналото.

— Да, още от 1852 година — отвърна старецът.

Лохлин имаше гъста щръкнала коса, наподобяваща гребен на петел, издадена челюст, с която донейде приличаше на Пънч^[5], леко

гърбав нос, високи скули и хлътнали мургави бузи. Погледът му беше ясен и остър като на рис.

— Да ви кажа честно, мистър Лохлин — продължи Каупъруд, — всъщност съм тук, в Чикаго, за да намеря човек, с когото да се сдружа в комисионерството. Сега се занимавам в източните щати с банкерство и посредничество. Във Филадельфия имам кантора и съм член на Нюйоркската и Филадельфийската борса. Притежавам едно-друго и във Фарго. Всяка банкова кантора ще да ви осведоми за мен. Вие сте член на тукашната борса и без съмнение сключвате борсови сделки с Ню Йорк и Филадельфия. Новата кантора, ако се сдружите с мен, може да ги поеме веднага. Тук съм съвсем отскоро. Смятам да се установя за постоянно в Чикаго. Какво ще кажете, ако се сдружим? Мислите ли, че ще се разбираме, ако сме в една кантора?

Когато искаше да се хареса, Каупъруд имаше навика да докосва пръстите на ръцете си, връхчетата им. В същото време се усмихваше — по-скоро сияеше, — очите му блестяха с топла, хипнотизираща, привидно сърдечна светлина.

Стана така, че старият Питър Лохлин беше стигнал до психическо състояние, когато мечтаеше за възможност като тази, от която да се възползва. Живееше сам, не се беше решил да повери нрава си в ръцете на която и да е жена. Всъщност никога не бе разбирал жените, тъй като връзките му с тях се ограничаваха с тъжни безнравствени, най-долни отношения, каквито само парите — давани при това с нежелание — можеха да купят. Живееше в три малки стаи на Уест Харисън стрийт, недалеч от Тръп, където от време на време си готвеше сам. Единственият му другар беше малката болонка, предана и сърдечна, на име Джени, с която спяха заедно. Джени беше послушна и вярна, чакаше го търпеливо през деня в неговата кантора, докато дойдеше време той да се прибере вечер у дома. Лохлин разговаряше с болонката досущ като с човек (дори по-задушевно) и смяташе за отговори погледите, въртенето на опашката и другите движения на кучето. Сутрин ставаше често в четири и половина, че и в четири — спеше малко — и започваше да нахлузва панталоните си (рядко се миеше, освен когато се бръснеше в бръснарницата в центъра на града) и да говори на Джени.

— Хайде, Джени, ставай? — казваше. — Време е. Да направим кафето и да закусим. Виждам, лежиш и се преструваш на заспала.

Хайде! Стига си спала. Спала си колкото мен.

Джени го наблюдаваше с обич с крайчеца на едното око, потупваше с опашка по леглото и предеше.

След като той се облечеше, наплискаше лицето и ръцете си, завържеше старата тясна вратовръзка на хлабав и удобен възел и срешеше косите си назад, Джени ставаше и започваше да подскача демонстративно, сякаш, за да каже: „Виж колко съм бърза.“

— Точно така — отбелязваше старият Лохлин. — Винаги си последна. Никога не ставаш първа, нали така, Джени? Винаги оставяш своя стар приятел да те изпревари!

През студените дни, когато колелата на трамваите поскъръцваха в снега и ушите и пръстите сякаш щяха да премръзнат всеки момент, старият Лохлин, облечен в тежък износен балтон с демодирана кройка и със солидна шапка, понасяше Джени към центъра на града в зеленикавочерна торба заедно с някои от любимите си „акцийки“, върху които непрекъснато разсъждаваше. Само така можеше да качи Джени на трамвая. В други дни вървяха пеш, защото той обичаше да ходи. Отиваше в кантората в седем и половина-осем макар и работата обикновено да започваше най-рано в девет, и оставаше до четири и половина-пет, като четеше вестници или смяташе, когато нямаше посетители. После взимаше Джени и отиваше на разходка или да посети някой познат бизнесмен. Стаите, в които се бе настанил, вестниците, борсата, кантората и улиците — ето с какво живееше. Не се интересуваше от пиеси, книги, картини, музика — а от жените, само до присъщия му едностранчив, духовно беден начин. Бе толкова ограничен, че за любители на чудаците като Каупъруд бе същинско съкровище, но Каупъруд само използваше такива хора, никога не си губеше времето да вниква в духовния им живот.

Както Каупъруд и предполагаше, което старият Лохлин не знаеше за финансовия живот в Чикаго, за сделките, възможностите и хората, едва ли си заслужаваше да се знае. Търговец само по интуиция, а не организатор или изпълнител, Лохлин не бе съумял да извлече съществена полза от своите познания. Посрещаше печалбите и загубите си с разумно спокойствие, като при загуба непрекъснато възкликваше: „Дявол го взел! Не биваше да го правя“, и щракаше с пръсти. След като спечелеше много или му вървеше, дъвчеше тютюн с ангелска усмивка и от време на време, в разгара на сделката,

подвикваше: „Хайде, момчета! Ще падне още пара!“ Не беше лесно човек да го хване натясно в някоя дребна борсова игра, той печелеше или губеше само при свободна и открита борба на пазара или когато прокарваше някой свой малък план.

Въпросът за това съдружие не се уреди веднага, макар че не бе и протакан. Старият Питър Лохлин искаше да претегли всичко, при все че незабавно изпита симпатия към Каупъруд. Всъщност именно той стана жертва и слуга на Каупъруд от самото начало. Срецаха се ден след ден да обсъждат различни подробности и условия, най-сетне, верен на своя нрав, старият Питър поиска да е равноправен участник в съдружението.

— Хайде, не можете да искате толкова много, Лохлин — възрази съвсем любезно Каупъруд.

Те седяха в кабинета на Лохлин, беше между четири и пет часа следобед, Лохлин дъвчеше тютюн с чувството, че има пред себе си чудесна и интересна задача.

— Член съм на Нюйоркската фондова борса — продължи Каупъруд, — а това вече са четиридесет хиляди долара. Мястото ми в борсата на Филадельфия струва повече от вашето тук. Това естествено ще е основният актив на фирмата. Тя ще бъде на ваше име. Въпреки всичко ще съм щедър към вас. Вместо една трета, което би било справедливо, ще ви дам четиридесет и девет процента и ще наречем фирмата „Питър Лохлин и Ко“. Харесвате ми и мисля, че можете да ми бъдете доста полезен. Зная, че ще спечелите много повече пари с мен, отколкото сам. Мога да се сдружа с не един и двама от тукашните господа аристократи, но не желая. По-добре да решите още сега и да се захващате за работа.

Старият Лохлин остана неизмеримо поласкан, че младият Каупъруд е предпочел да се сдружи с него. Напоследък бе започнал да забелязва, че всичките тия млади самодоволни пришълци на борсата го смятат за одъртял и старомоден. А ето че се появи един силен и смел мъж от източните щати, двадесет години по-млад, очевидно предприемчив като него — страхуваше се, че дори и повече, — конто всъщност му предлагаше делово сътрудничество. Освен това със своята младост, сила и нападателност Каупъруд бе като пролетно дихание.

— Не ме е много грижа за името — отвърна Лохлин. — Вие решавайте какво да бъде. Щом получавате петдесет и един процента, значи вие отговаряте за фирмата. Карай. От мен да мине. Смятам, че няма да изпусна и своето.

— Значи се споразумяхме — каза Каупъруд. — Не мислите ли, че ще имаме нужда от нова кантора? Тази е малко мрачна.

— Както кажете, мистър Каупъруд. На мен ми е все едно. Ще се радвам да видя как ще го уредите.

Подробностите бяха уточнени за една седмица и след половин месец в сърцето на финансовия квартал на Чикаго пад вратата на красиво помещение на приземния етаж на ъгъла на Ла Сал и Мадисън се появи фирмата „Питър Лохлин и Ко“, комисионери и търговци на зърнени храни.

— Я го вижте стария Лохлин! — обърна се един борсов посредник към друг, когато минаваха край новата изискана посредническа кантора с блестящи стъкла на прозорците, а като видя и тежките, богато украсени бронзови табелки от двете страни на входа, намиращ се точно на ъгъла, забеляза: — Какво ли е станало? Мислех, че вече е взел-дал. Кой е този негов съдружник?

— Не зная, май че е някакъв човек от източните щати.

— Добре, добре, явно му е потръгнало. Погледни само стъклата!

Ето как започна финансовата кариера на Франк Алджърнън Каупъруд в Чикаго.

[1] Седмият президент на САЩ. — Бел. прев. ↑

[2] Американски оратор и държавник (1777—1852). — Бел. прев.

↑

[3] Един от първите американски политици (1786—1836). — Бел. прев. ↑

[4] Американски журналист и конгресмен (1815—1888). — Бел. прев. ↑

[5] Комичен герой. — Бел. прев. ↑

ГЛАВА V

СЪПРУГАТА И СЕМЕЙСТВОТО

Ако някой си въобразява дори и за миг, че тази стъпка на Каупъруд е била прибързана или недостатъчно обмислена, значи недооценява проницателната и схватлива психика на този човек. С разбиранията си за живота и властта (закалени и затвърдени от тринадесетмесечните размишления в Източния затвор) той си изгради твърда позиция. Можеше, трябваше и щеше да управлява. Никой нямаше да се разпорежда с него, най-много да изпълнеше някоя негова молба. Не искаше повече съдружия като това със Стенър, човека, заради когото бе изгубил толкова много във Филадельфия, както и с други. С интелекта си на финансист и смелостта си имаше право да е пръв и щеше да го докаже. Хората трябваше да се въртят около него така, както планетите около Слънцето.

Нещо повече, след като изпадна в немилост във Филадельфия, започна да мисли, че вероятно никога вече няма да може да се надява да стане приемлив за обществото в смисъла, в който така нареченото висше общество на един град тълкува този израз; като си мислеше от време на време за това, той разбираше, че хората, с които в бъдеще ще бъде свързан, явно няма да са от богатите, с влияние в обществото — от неговите кастови и снобски елементи, — а от начинаещите и финансово силните, издигнали се или издигащи се от самото дъно, без всякакви надежди да влязат в обществото. Имаше много такива. Ако е късмет и работа станеше достатъчно силен финансово, можеше да разчита, че ще се разпорежда в обществото. Макар и индивидуалист, дори анархист по характер, без капчица истински демократизъм, дълбоко в себе си той изпитваше повече симпатия към масите, отколкото към първенците, затуй и разбираше по-добре обикновените хора. Това може би донякъде обясняваше желанието му да се свърже с един толкова простодушен и странен човек като Питър Лохлин. Избра го така, както хирургът подбира определен скалпел или инструмент за една операция и колкото и хитър да беше старият Лохлин, той бе

предопределен да стане в силните ръце на Каупъруд само маша, най-обикновен изпълнител, задоволяваш се да получава нареждания от този изключително гъвкав и пъргав ум. Засега Каупъруд нямаше нито против, всъщност предпочиташе да работи под името „Питър Лохлин и Ко“, тъй като по този начин оставаше достатъчно в сянка, за да не се набива излишно на очи и да подготви постепенно един-два блестящи удара, с които се надяваше да се утвърди във финансовото бъдеще на Чикаго.

Като най-важна първа стъпка за общественото и финансовото утвърждаване на Каупъруд и Ейлийн в Чикаго Харнър Стеджър, неговият адвокат, правеше всичко възможно, за да спечели доверието на мисис Каупъруд, която вярваше на адвокатите точно толкова, колкото и на непокорния си съпруг. Сега тя беше висока, строга и доста обикновена жена, все още запазила нещичко от предишния си донейде блед чар, привлякъл някога Каупъруд. Около носа, устата и очите и се появиха забележими бръчици. Във вида ѝ имаше нещо самотно, злобно, покорно, самодоволно, Дори някаква обида.

Стеджър, който с изисканата си увереност приличаше на дебнещ котарак, беше най-подходящият човек, който да се справи с нея. Едва ли някога е съществувал по-изтънчено коварен и по-безпринципен човек. Негов девиз можеше спокойно да бъде „Говори тихо и стъпвай леко.“

— Скъпа мисис Каупъруд — убеждаваше я гой, седнал един пролетен следобед в скромния ѝ салон в западна част на Филадельфия. — Не е необходимо да ви изтъквам какъв прекрасен човек е вашият съпруг, нито колко е безполезно да се борите с него. При всичките му грешки, конто, можем да се съгласим, са много — мисис Каупъруд се раздвижи раздражено, — няма смисъл все пак да се опитвате да му държите строга сметка. Вие знаете — и мистър Стеджър разтвори умолително изтънчените си ръце — какъв човек е мистър Каупъруд и дали може да бъде принуждаван. Той не е обикновен човек, мисис Каупъруд. Никой обикновен човек не е в състояние да преживее онова, през което премина съпругът ви, и да стигне дотам, докъдето е стигнал той днес. Послушайте съвета ми, оставете го да върви по пътя си. Дайте му развод. Той иска, и то много, да осигури добре вас и вашите деца. Убеден съм, че те се погрижи за тяхното бъдеще. Но започна да се дразни много от нежеланието ви да

му дадете развод по законен път и ако не го направите, аз се страхувам, че ще се обърне към съда. Преди да се е стигнало дотам, ще съм много доволен, ако успея да постигна приемливо за вас споразумение. Както знаете, крайно съм огорчен от развоя на вашите отношения напоследък. Дълбоко съжалявам, че стана така.

Стеджър вдигна очи, огорчен, сякаш я молеше и съжаляваше, че този тревожен свят е толкова променлив и непостоянен.

Мисис Каупъруд го изслуша търпеливо до края, може би за петнадесети или двадесети път. Каупъруд нямаше да се върне. Стеджър ѝ беше приятел колкото всеки друг адвокат. При това бе любезен с нея. Въпреки неговата макиавелистка професия тя почти му вярваше. Той се спря тактично и на някои други въпроси. Най-сетне, при двадесет и първото посещение, ѝ съобщи, уж много натъжен, че съпругът ѝ е решил да преустанови плащанията, да не покрива повече сметките ѝ, въобще да не предприема нищо, докато съдът не определи издръжката, и че той, Стеджър, е намислил да се откаже от делото. Мисис Каупъруд почувствува, че трябва да отстъпи, и обяви своя ултиматум. Ако Каупъруд даде двеста хиляди долара на нея и децата (такова бе и предложението на Каупъруд) и по-късно се погрижи за единствения им син Франк-младши, тя ще му даде развод. Никак не ѝ се искаше да го прави. Знаеше, че така признава победата на Ейлийн Бътлър. Но в края на краищата това долно същество се бе опозорило доста във Филадельфия. Вероятно никога вече нямаше да бъде прието в обществото. Мисис Каупъруд се съгласи да подаде молба за развод, която написа Стеджър, и с машинациите на този хитър джентълмен молбата беше разгледана от местния съд по възможно най-потайния начин. Единственото съобщение, което се появи в три от филарделфийските вестници след около шест седмици, гласеше, че разводът е даден. Когато прочете съобщението, мисис Каупъруд бе много учудена, че то е останало почти незабелязано. Бе се страхувала, че разводът ще вдигне много по-голям шум. Не си и представяше каква котешка хитрост бе проявил пред съдии и журналисти забавният адвокат на нейния мъж. Каупъруд прочете съобщението при едно от идванията си в Чикаго и въздъхна облекчено. Най-сетне е истина. Сега вече можеше да направи Ейлийн своя съпруга. Той ѝ телеграфира едно загадъчно поздравително съобщение. Ейлийн го прочете и по тялото ѝ се разля радостен трепет. Значи скоро щеше да стане законна съпруга

на Франк Алджърнън Каупъруд, новия чикагски финансист, а след това...

— О! — възкликна тя в своя дом във Филадельфия, когато изчете съобщението. — Сега аз ще стана мисис Каупъруд. Боже господи!

Мисис Франк Алджърнън Каупъруд номер едно си мислеше за връзките на своя мъж, за неговия провал, за това, че бе осъден на затвор, за блестящите му действия по време на фалита на „Джей Кук и К°“ и за сегашното му финансово издигане и се удивляваше от загадките на живота. Сигурно имаше бог. И в Библията го пишеше. Съпругът ѝ, колкото и зъл, не можеше да е чак толкова лош, след като я бе обезпечил така щедро, а и децата го обичаха. По време на следствието сигурно не е бил по-лош от някои други, които бяха пуснати на свобода. Въпреки всичко го осъдиха и тя съжаляваше за това. Той беше способен, но жесток. Тя не знаеше какво да мисли. Единственият човек, когото наистина обвиняваше, беше нищожната, суетна, празноглава, безбожна Ейлийн Бътлър, неговата прелъстителка, която вероятно щеше да му стане сега жена. Бог без съмнение щеше да я накаже. Непременно щеше да я накаже. Тя ходеше редовно в неделя на черква и се мъчеше да вярва, че каквото и да става, то е за добро.

ГЛАВА VI

НОВАТА ЦАРИЦА НА ДОМА

Денят, в който Каупъруд и Ейлийн се венчаха — това стана в затътеното селце Долстън недалеч от Питсбърг, Западна Вирджиния, където спряха да уредят този въпрос, — той й каза:

— Искам да знаеш, мила, че двамата с теб наистина започваме нов живот. Сега успехът ни зависи от това, доколко добре ще играем тази игра. Ако ме послушаш, засега не бива да се стремим към шумен светски живот в Чикаго. Разбира се, трябва да се срещаме с някои хора. Не можем да го избегнем. Мистър и мисис Адисън очакват с нетърпение да се запознаят с тебе, тъй като го отлагах твърде дълго. Но онова, което имам предвид, е, че не е разумно да разширяваме прекалено светските си връзки. Ако постъпим така, хората положително ще започнат да разпитват за нас. Смятам да поизчакаме, а след това да си построим наистина хубава къща, за да не се наложи да я престрояваме. Следващата пролет ще заминем за Европа, стига работите да вървят добре, а там могат да ни хрумнат какви ли не идеи. Ще събера картини за една хубава голяма галерия — заключи той. — Докато пътуваме, ще се поогледаме да видим какви картини можем да намерим.

Ейлийн тръпнеше в очакване.

— О, Франк! — каза му възторжено тя. — Ти си прекрасен! Правиш всичко, каквото си пожелаеш, нали?

— Не съвсем — отвърна пренебрежително той. — Но не защото не искам. Случайността също може да се намеси в тези работи, Ейлийн.

Тя стоеше пред него, както често го правеше, с отпуснати върху раменете му закръглени, отрупани с пръстени ръце, загледана в спокойните му, бистри като езера очи. Друг мъж, не толкова силен, но с гъвкавата мисъл на Каупъруд, може би нямаше да издържи на този поглед, но младият финансист посрещаше въпросите и съмненията на света с привидна откровеност, обезоръжаваща както при дете.

Истината беше, че вярваше само и единствено на себе си. Оттук идваше смелостта му да мисли, каквото си иска. Ейлийн му се чудеше, но не можеше да намери отговора.

— О, ти си страхотен! — каза тя. — Огромен и страшен! Ужас!

Той я щипна по бузата и се усмихна.

„Бедната Ейлийн!“ — помисли си. Какво знаеше тя за Каупъруд — неразгадаема загадка, недостъпна дори за него, най-вече за него.

Веднага след сватбата си Каупъруд и Ейлийн отидоха направо в Чикаго и засега наеха най-добрите стаи, които предлагаше хотел „Тръмонт“. Малко по-късно научиха за една сравнително малка мебелирана къща на Двадесет и трета улица и Мичиган авеню, която се даваше под наем заедно с конете и каретите за един-два сезона. Наеха я незабавно, назначиха иконом, слуги и цялата прислуга, необходима за един „приличен“ дом. И понеже му се струваше, че го изисква любезността, а не защото е необходимо или разумно точно по това време да атакува обществото, Каупъруд покани тук семейство Адисън и още един-двама, за които беше сигурен, че Ще дойдат — Александър Рамбо, президент на Чикагската и Северозападната железопътна компания, с жена му и Тейлър Лорд, архитект, към когото се бе обърнал неотдавна за съвет и когото смяташе за светски човек. Подобно на семейство Адисънови Лорд се движеше сред обществото, но само като по-дребна риба.

Иска Ли питане, Каупъруд се погрижи сам всичко да е както подобава. Къщата, която бяха наели, беше очарователна и малка, от сив камък, с елегантно гранитно стълбище с перила, което водеше към широка сводеста врата с умело съчетани цветни стъкла, придаващи на интериора някаква изискана смекчена атмосфера. За щастие къщата беше мебелирана с вкус. За вечерята Каупъруд възложи менюто и сервирането на един ресторант. На Ейлийн не ѝ оставаше друго, освен да се облече, да чака и да изглежда възможно най-добре.

— Не е необходимо да ти казвам, скъпа — обърна се Каупъруд към нея сутринта, преди да излезе, — че тази вечер искам да изглеждаш красива. Иска ми се Адисънови и мистър Рамбо да те харесат.

Намек, който беше предостатъчен за Ейлийн, макар и всъщност да бе излишен. Още с пристигането си в Чикаго тя потърси и намери една камериерка францужойка. Въпреки че бе донесла много дрехи от

Филадельфия, си бе поръчала още зимни тоалети при най-добрата и най-скъпата шивачка в Чикаго — Тереза Докопан. Само преди ден бе получила златистожълта копринена рокля с тежки зелени дантели отгоре, която хармонираше необикновено със златисточервените ѝ коси, с белите рамене и врат. В будоара ѝ малко преди вечерята беше същински хаос от коприни, атлази, дантели, бельо, гребени, парфюми, накити — всичко, което можеше да влезе в работа в изкуството на жените да са хубави. Веднъж впуснала се да се облича, Ейлийн ставаше неуморима и дейна, почти не я свърташе на едно място, а нейната камериерка Фадет също бе принудена да е чевръста. Ейлийн — същинска Венера с гладко като слонова кост тяло, се окъпа, облече си набързо коприненото бельо, обу чорапите и обувките и се зае с косата си. Фадет ѝ предложи нещо ново. Нали мадам няма нищо против тя да опита да ѝ направи една нова прическа, която беше виждала преди? Мадам съгласна. Те двете се заеха да прехвърлят буйните, красиви лъскави коси. Но не се получаваха нищо. След това се опитаха да ги сплетат, но моментално се отказаха, най-сетне пуснаха, без да ги сплитат, две букли ниско над челото и ги прихванаха отзад с тъмнозелени панделки, кръстосани над средата на челото и закопчани с диамантено украшение във вид на слънце с лъчи. Ейлийн стоеше в прозрачния си дантелен пенъоар от розова коприна и се оглеждаше в голямото огледало,

— Добре — каза, като въртеше глава.

След това дойде ред на шумолящата и хладна рокля, измайсторена от Донован. Ейлийн я облече, изпълнена със съмнения, докато Фадет оправяше една по една малките, но важни подробности по гърба, ръкавите в колената.

— О, мадам! — възкликна тя. — О, *charmant!*^[1] Косата подхожда чудесно на роклята. Толкова пищна, толкова прекрасна — тя посочи ханша, където дантелата образуваше плътен волан. — О, много красиво, много красиво!

Ейлийн сияеше, но се усмихна едва-едва. Беше обезпокоена. Не толкова от тоалета, който трябваше да бъде възможно най-хубавият, а от този мистър Адисън, тъй богат и известен в обществото, и от много могъщия мистър Рамбо, нали Франк каза, че тя трябва да им хареса. Всъщност смущаваше я това, че трябва да се покаже откъм най-добра светлина. Може би трябваше да заинтересува тези мъже и с ума си,

както с външността си, със светските си обноски, което не беше никак лесно. Въпреки всичките ѝ пари и удобства във Филадельфия тя никога не се беше движила сред истинското общество, никога не беше посрещала действително важни гости. Франк беше най-важната личност, изпречвала се някога на пътя ѝ. Мистър Рамбо без съмнение имаше строга и старомодна съпруга. Как да разговаря с нея? А мисис Адисън? Тя знае и вижда всичко. Докато се обличаше, Ейлийн почти си заговори на глас, за да се успокои, толкова бе погълната от мислите си, но продължи да нанася последните щрихи на своята привлекателност.

Когато най-сетне слезе долу, за да види как изглеждат трапезарията и гостната, а Фадет се зае да разтребва разхвърляните дрехи, Ейлийн бе едно лъчезарно видение с великолепна зеленозлатиста фигура, с разкошна коса, добре сложени и гладки като слонова кост ръце, прекрасен врат и гърди със заоблени форми. Чувствуваше се красива, но въпреки това бе наистина малко притеснена. И Франк щеше да бъде взискателен. Тя почна да се разхожда, да разглежда трапезарията, която изкусните специалисти от ресторанта бяха превърнали в същинска кутийка за скъпоценности, блеснала от цветя, сребро, злато, оцветено стъкло и снежнобели ленени покривки. Всичко това ѝ приличаше на опал, проблясващ с безчет меки светлинни. Ейлийн влезе в гостната с розовозлатист роля, върху който, решила да прикове вниманието с единственото нещо, което умееше — да свири, бе подредила песните и музикалните пиеси, които изпълняваше най-добре. Всъщност Ейлийн не беше кой знае каква изпълнителка. За първи път в живота си се почувства съпруга — сякаш вече не беше момиче, а зряла жена със сериозни задължения, но въпреки всичко все още не напълно годна за тази роля. В действителност мислите ѝ винаги бяха насочени към изисканата, светската, показната страна на живота, но за нещастие представите ѝ бяха мъгляви и това не ѝ позволяваше да се съсредоточи върху нещо ясно и конкретно. Тя можеше да бъде единствено необуздало и пламенно пристрастна. Точно в този миг ключът на Франк щракна в ключалката на вратата — приближаваше шест часът — и той влезе, усмихнат и наперен, излъчващ пълна самоувереност.

— Добре! — отбеляза той, като я оглеждаше на меката светлина на умело подредените по стените свещи в гостната, — Какво е това

видение, което витае тук? Човек да го е страх да те докосне. Върху ръцете ти много пудра ли има?

Той я привлече в прегръдката си и тя повдигна устни с чувство на облекчение. Очевидно я намираще за прелестна.

— Сигурно съм прекалила с пудрата. Но ще трябва да се примириш. И без това ще идеш да се преоблечеш.

Тя обгърна врата му с гладките си, закръглени ръце, той бе доволен. Ето такава жена трябва да има човек — красавица! Шията ѝ блестеше от наниза тюркоази, по пръстите ѝ имаше прекалено много тежки пръстени, но въпреки всичко тя беше красива. Ухаеше леко на зюмбюл или лавандула. Хареса му косата ѝ, но най-вече пищната жълта коприна на роклята, която проблясваше през гъстата зелена плетеница на дантелата.

— Очарователно, мъничката ми. Надминала си себе си. За първи път виждам тази рокля. Откъде е?

— Оттук, от Чикаго.

Той я хвана за топлите пръсти, огледа шлейфа ѝ и я завъртя.

— Не се нуждаеш от никакви съвети. Би могла да откриеш школа. Диктуваш модата.

— Добре ли съм? — запита тя кокетливо, но и обладана за миг от неувереност, и то заради него.

— Съвършена си. Не би могла да бъдеш по-красива. Великолепно!

Тя се ободри.

— Дано и приятелите ти са на същото мнение. Хайде, побързай.

Той се качи горе и Ейлийн те последва, но преди това огледа отново трапезарията. Поне тук всичко беше наред. Франк наистина беше голям домакин.

В седем часа се чу тропот на конски копита и след миг икономът Луис отвори вратата. Ейлийн слезе долу малко притеснена, малко скована, като се опитваше да мисли за много приятни неща и се питаше дали ще успее наистина да бъде забавна. Каупъруд я придружи, напълно самоуверен, в съвсем различно настроение. Нито за миг не се съмняваше в бъдещето си, както и в бъдещето на Ейлийн. Мъчителното изкачване по стръмните стъпала на обществената стълбица, което смущаваше Ейлийн, не го тревожеше изобщо.

Вечерята, както всички обикновени неща, бе успешна от гледна точка на онова, което може да се нарече организация и изящество. С разнообразните си вкусове и интереси Каупъруд бе в състояние да обсъжда съвсем конкретно и задълбочено изграждането на железопътните линии с мистър Рамбо, да говори за архитектура с мистър Лорд така, както например един многообещаващ студент разговаря със своя преподавател, а с жена като мисис Адисън или мисис Рамбо можеше да подхване или да поддържа разговор на всички интересувачи ги теми. За нещастие Ейлийн не се чувствуваше толкова сигурна не защото по характер и настроение бе повърхностна, а по-скоро защото имаше само смътна представа за живота. Толкова много неща бяха за нея неясни и мъгляви, затворена книга, просто далечни мъждиви проблясъци. Тя не познаваше литературата, ако не се броят някои автори, които наистина за културния човек са безинтересни. А колкото до изкуството, за нея то се свеждаше до хаоса от имена, които бе чула от Каупъруд. Но всичко това се изкупуваше с хубостта ѝ — тя бе един лъчезарен и трептящ *objet d'art*^[2]. Човек като Рамбо, затворен, сдържан и практичен, схвана моментално мястото на жена като Ейлийн в живота на Каупъруд. Тя беше от жените, които и той би оценил както подобава.

Силните мъже обикновено проявяват до края на живота си интерес към нежния пол. Те добре знаят, че човек може да се увеличи отново и отново, но в името на какво? Много от тях си навличат така доста големи неприятности. Въпреки това Ейлийн бе толкова блестяща, че тази вечер у Рамбо се събудиха позабравени копнежи. Гледаше я почти с тъга. Някога и той е бил много по-млад. Но уви, никога не бе привличал пламенното внимание на жена като нея. Докато сега я разглеждаше, му се прииска и на него да му е вървяло така.

До Ейлийн, ярка като орхидея, толкова пищна, обикновената синя копринена рокля на мисис Рамбо с яка, която ѝ стигаше почти до ушите, изглеждаше неуместна — почти укоряваща, — но изтънчената любезност и благородство на мисис Рамбо заличаваха това впечатление. Тя произхождаше от интелектуална Нова Англия, бе израсла с философията на Емерсън, Торо, Чанинг Филипс и бе много търпелива. Всъщност хареса Ейлийн с нейната ориенталска пищност.

— Колко е хубава къщата ви — каза усмихната. — Често сме я заглеждали. Не живеем много далеч от вас и може да се каже, че сме

съседите.

В очите на Ейлийн блесна признателност. Макар и да не можеше да оцени напълно мисис Рамбо, тя донякъде я разбираше и харесваше. Мисис Рамбо приличаше малко на майка ѝ, която обаче не бе толкова образована. Докато влизаха в гостната, икономът съобщи, че е дошъл Тейлър Лорд. Каупъруд го хвана под ръка и го представи на останалите.

— Мисис Каупъруд — каза с възхищение Лорд, висок, свъсен и замислен, — позволете ми да се присъединя към хората, които ви посрещат с „добре дошла“ в Чикаго. След Филадельфия ще установите в началото, че в този град все още има какво да се желае, но в края на краищата всички го обикваме.

— О, сигурна съм, че и аз ще го обикна — усмихна се Ейлийн.

— Преди години съм живял във Филадельфия, но за кратко — добави Лорд. — Напуснах го, за да дойда тук.

От тази забележка Ейлийн се постъписа за миг, но леко го преодоля. Трябваше да е готова за такива случайни подмятания, можеше да се наложи да се оправя и с много по-тежки положения.

— Чикаго ми харесва — отвърна живо. — Тук всичко е както трябва. В него има повече живот, отколкото във Филадельфия.

— Радвам се да го чуя. Аз много го харесвам. Може би, защото тук мога да върша толкова интересни неща.

Той се възхищаваше от великолепните ѝ ръце и коса. И за какво им е на красивите жени да са умни, мислеше си Лорд, усетил, че на Ейлийн може би всъщност ѝ липсва истинска култура.

Икономът пак съобщи, че са дошли гости, и този път влязоха мистър и мисис Адисън. Адисън ни най-малко не се безпокоеше от гостуването си в този дом — дори му беше приятно, положението на семейството му в Чикаго беше непоклонимо.

— Как сте, Каупъруд? — засия той и сложи ръка върху рамото му. — Много любезно от ваша страна, че ни поканихте тази вечер. Мисис Каупъруд, почти от година убеждавам съпруга ви да ви доведе тук. Казвал ли ви е? — Адисън все още не беше посветил жена си в истинската история на Каупъруд и Ейлийн.

— Да, разбира се — отвърна весело Ейлийн, почувствувала, че Адисън е очарован от красотата ѝ. — И на мен ми се искаше да дойда. Той е виновен, че не пристигнах по-рано.

Докато разглеждаше внимателно Ейлийн, Адисън си каза, че тя, дума да няма, е зашеметяваща жена. Значи тя е причината за развода му с първата му съпруга. Нищо чудно. Какво великолепно създание! Сравни я с мисис Адисън, и то не в нейна полза. Жена му никога не е била толкова поразителна, толкова ефектна, както Ейлийн, макар и явно да бе по-разумна от нея. Дявол да го вземе! Де да можеше сега да си намери жена като Ейлийн! Животът щеше да придобие нов блясък. И въпреки всичко той имаше връзки с жени — много предпазливи, много потайни. Но ги имаше.

— Приятно ми е да се запознаем — обърна се към Ейлийн мисис Адисън, пълна, цялата в скъпоценности. — Съпрузите ни очевидно са станали първи приятели. И ние трябва да се виждаме по-често.

Тя бърбореше със светска високопарност и Ейлийн почувствува, че ще се справи бързо с положението. Икономът донесе голям поднос с мезета и напитки и го остави безшумно върху една маса по-встрани. Когато поднесоха вечерята, разговорът потръгна гладко, разискваха разрастването на града, новата черква, която Лорд строеше на десет преки от тях. Рамбо им разказа няколко забавни истории за мошеничества с недвижими имоти. Стана доста весело. В това време Ейлийн правеше всичко възможно да спечели мисис Рамбо и мисис Адисън. Мисис Адисън ѝ харесваше някак си повече, просто защото разговорът с нея вървеше малко по-леко. Ейлийн усети, че мисис Рамбо е по-умна и великодушна, но тя малко я плашеше. Не след дълго домакинята прибягна до помощта на мистър Лорд. Той се отзова вежливо и започна да разговаря за всичко, което му идваше на ум. Всички мъже освен Каупъруд си мислеха колко красива е Ейлийн, колко са бели ръцете ѝ, колко заоблени — деколтето и раменете, колко пищна — косата ѝ.

[1] Очарователно (Фр.). — Бел. прев. ↑

[2] Произведение на изкуството (фр.). — Бел. прев. ↑

ГЛАВА VII

СВЕТИЛНИЯТ ГАЗ НА ЧИКАГО

Старият Питър Лохлин, подмладен от дръзките идеи на Каупъруд, печелеше пари за предприятието. Носеше от борсата какви ли не интересни слухове и стигаше до такива проникателни догадки за плановете на известни групи и финансисти, че Каупъруд си извличаше от тях блестящи изводи.

— Божичко! Франк, струва ми се, че знам какво точно се канят да направят тези приятелчета — възкликваше често сутрин Лохлин, след като почти цяла нощ бе будувал в самотното си легло на Харисън стрийт и бе размишлявал. — Оная банда от кланиците — под банда той разбираше най-вече големи финансисти от борсата като Арнийл, Ханд, Шрайхарт и други — пак е хвърлила око на царевицата. Да не се казвам Лохлин, ако не почнат да я изкупуват, защото очакват повишение на цените. Какво ще кажеш?

Каупъруд, който бе вече наясно с много от непознатите му дотогава хитрости на западняците и от ден на ден трупаше все повече опит, обикновено взимаше моментални решения.

— Прав си. Рискувай със сто хиляди бушела^[1]. Според мен след няколко дни акциите на „Ню Йорк сентръл“ ще паднат с един-два пункта. Я и ние да ги продаваме с един пункт под курса.

Лохлин все се чудеше как така Каупъруд се оправя в тукашните делови въпроси и е готов да действа бързо като него. Знаеше за опита, който Каупъруд проявяваше при сделките с акциите на източните борси, но как се ориентираше в Чикаго?

— Защо мислиш така? — запита един ден той Каупъруд от чисто любопитство,

— Е, Питър — отвърна съвсем непринудено Каупъруд. — Антон Видера (един от директорите на Търговската банка за пшеница и царевица) идва вчера тук, докато ти беше на борсата, и ми разказа всичко.

Каупъруд му описа положението, за което му бе разказал накратко Видера.

Лохлин познаваше Видера като влиятелен и заможен поляк, издигнал се през последните няколко години. Странно как Каупъруд влизаше толкова лесно под кожата на богатшите и печелеше бързо доверието им. Видера никога не би споделил такива неща с него.

— А! — възкликна Лохлин. — Щом го казва Видера, повече от сигурно е.

Така Лохлин направи покупката и „Питър Лохлин и Ко“ спечели.

Но тези сделки със зърнени храни и борсовото посредничество, носещи на всеки от съдружниците среден годишен доход от около двеста хиляди долара, не бе за Каупъруд нищо повече от източник на информация.

На него му се искаше да вложи капитали в нещо, което за сравнително кратък период ще му донесе със сигурност много големи печалби и няма да го поставя в отчаяно положение, в каквото се бе намирал по време на пожара в Чикаго, когато бе хвърлил капитали в различни начинания и както се изразяваше самият той, „се бе поизръсил“. Каупъруд заинтересува с операциите си неколцина души от Чикаго, които не го изпускаха от око: Джуда Адисън, Александър Рамбо, Милард Бейли, Антон Видера — хора, които макар да не бяха най-видните личности, притежаваха свободен капитал. Той знаеше, че може да отиде при тях с всяко разумно предложение. Онова, което най-привличаше вниманието му, бяха газовите предприятия в Чикаго, тъй като, стига веднъж да си осигуреше монополните права — читателят си представя добре как, — той можеше да проникне почти внезапно в тази още незаета територия, да се яви като Хамилкар Барка^[2] в сърцето на Испанци или като Ханибал пред вратите на Рим и да поиска капитулации и подялба на плячката.

По това време съществуваха три газови компании, действащи в трите района на града — трите части, или „страни“, както ги наричаха — Южната, Западната и Северната, и от тях най-процъфтяваща и голяма беше Чикагската компания за газ, осветление и кокс, основана през 1848 година и разгърнала се в Южната страна. Компанията „Народен светилен газ, осветление и кокс“, която действаше в Западната страна, се 5г появила няколко години по-късно от Южночикагската компания благодарение на глупавата самоувереност

на създателите и директорите на Южната компания, които си бяха въобразили, че следващите няколко години нито Западната, нито Северната страна ще се развиват бързо, и разчитаха, че когато и да поискат, градският съвет ще им разреши да прокарат газопроводите си в останалите части на града. Третата компания, Северночикагската, беше създадена почти едновременно със Западната, и то по същия начин: със както заявиха учредителите, намерението да ограничи своята дейност в районите, в които живееха нейните създатели.

Първоначално Каупъруд смяташе да купи трите бивши градски компании и да ги обедини. За тази цел той проучи акционерите и на трите сдружения — тяхното финансово и обществено положение. Идеята му беше да им предложи за акциите три, дори четири долара повече от курса на борсата и така да откупи контролния пакет от акции и да слее трите компании. После ще пусне достатъчно акции, за да покрие всичките си задължения, ще пожъне богатата жътва и в същото време ще поеме цялата работа в свои ръце. Той се обърна първо към Джуда Адисън като към най-подходящия човек, който би могъл да му помогне за осъществяването на неговия план. Искаше да го привлече по-скоро за вложител, отколкото за съдружник.

— Добре, ще ви кажа какво мисля — поде накрая Адисън. — Хрумнала ви е прекрасна идея. Чудно как никой не се е сетил досега. И си мълчете, защото някой друг може да ви я грабне и да ви изпревари. Тук има доста предприемчиви хора. Но вие ми харесвате и аз ще ви подкрепя. Сега няма да е разумно да се впускам в това начинание — поне не открито, — но ви обещавам да се погрижа да получите малко от парите, които ви трябват. Харесва ми идеята ви за компания, в която да притежавате контролния пакет от акции, или за тръст, който да оглавите, и от все сърце ви желая да сполучите, защото ви смятам за кадърен. Във всеки случай ще бъда само вложител. Но ви трябват още двама-трима души, които да са ви поръчители заедно с мене. Имате ли някого предвид?

— О, да — отвърна Каупъруд. — Разбира се. Просто доход първо при вас.

Той спомена Рамбо, Видера, Бейли и други.

— Подходящи са — каза Адисън, — стига да успеете да ги склоните. Аз обаче не съм сигурен, че дори тогава Ще убедите онези приятели да ви продадат акциите. Те не са вносителите в обикновения

смисъл на думата. Това са хора, които гледат на сделките с газ като на своя лична работа. Те създадоха газовите компании. Харесват ги. Те построиха газовите резервоари и прокараха газопроводите. Няма да е лесно.

Каупъруд се убеди, че както бе предсказал Адисън, не е толкова лесно да склони различните акционери и директори на старите компании да се съгласят с плана му за преустройство. Увери се, че никога преди не е срещал по-неотзивчиви и несговорчиви хора. Те отхвърлиха напълно предложението му да изкупи всички акции три-четири пъти по-скъпо, отколкото беше курсът им. Акцииите на всички компании се-продаваха на сума от сто и седемдесет до двеста и десет долара, но всъщност от година на година поскъпваха, тъй като градът се разрастваше и нуждите от газ ставаха все по-големи. Същевременно те всички до един проявяваха подозрителност към този новак в града им, който им предлагаше компаниите да се обедният. Кой беше той? Кого представяше? Даваше ясно да се разбере, че притежава огромен капитал, но не казваше кои са поддръжниците му. Старите директори и членовете на управителните съвети си мислеха, че този план е хрумнал на директорите и членовете на ръководството на някоя от другите компании, за да получат надмощие и да ги изместят. Защо да продават акцииите? Защо да се блазнят от по-високите печалби, които те ще им донесат, когато си бяха много добре и така? Тъй като беше отскоро в Чикаго и все още нямаше връзки сред деловите среди, Каупъруд се принуди в края на краищата да се залови с друга идея — да създаде нови компании в предградията и така да подготви атаката си срещу самия град. Предградия като Лейк Вю и Хайд Парк имаха свои градски или местни съвети с правото да предоставят концесии за прокарването на водопроводи, газопроводи и за строежа на трамвайни линии, съответно регистрирани съгласно със закона на щата. Каупъруд прецени, че ако успее да създаде самостоятелни и привидно несвързани компании във всяко предградие и град, а по-късно и една обща компания за града, ще бъде в състояние да диктува условията на по-старите акционерни дружества. Важното беше просто да получи монополните права, преди неговите конкуренти да са се усетили.

Единствената трудност беше, че той не разбираше абсолютно нищо от бизнеса със светилен газ — от това, как всъщност се произвежда и доставя той, — а и никога не беше проявявал особен

интерес към него. Строежът на трамвайни линии, любимата му форма за търсене на печалби в рамките на градската община, за която беше натрупал почти безгранични специални знания, засега не му предлагаше никакви практически възможности тук, в Чикаго. Той обмисли положението, прочете как се произвежда светилен газ и неочаквано, както винаги, му провървя, намери човека, който му трябваше.

Разбра, че докато е действала и се е разраствала Южната компания, бе съществувало едно по-малко предприятие, основано от някой си Сипънс — Хенри Де Сото Сипънс, — който с никакви машинации се включил в начинанието и се сдобил с концесия да произвежда и продава газ в центъра на града, но си имал и неприятности със съда, докато най-сетне бил принуден или убеден да се оттегли. Сега се занимавал с недвижими имоти в Лейк Вю. Старият Питър Лохлин го познаваше.

— Тоя не си поплюва — каза Лохлин на Каупъруд. — Смятах, че с газа ще хване бика за рогата, но му намериха цаката и го разкараха. Резервоарът му до реката експлодира и мен ако питаеш, той е убеден, че имат пръст онези приятелчета. Във всеки случай зарязал е всичко вече от години. Нито съм го виждал, нито съм го чувал.

Каупъруд изпрати стария Питър да намери Сипънс, да разбере с какво всъщност се занимава и дали проявява интерес да се заеме отново с газа. След няколко дни в кантората на „Питър Лохлин и К““ влезе самият Хенри Де Сото Сипънс. Оказа се много дребен, около петдесетгодишен човек, носеше висока четириъгълна филцова шапка, късо кафяво палто с подплата (без нея палтото се превръщаше през лятото в сако) и обувки с тъпи върхове, приличаше на селски аптекар или книжар, или по-скоро на провинциален лекар или адвокат. Маншетите му се подаваха доста от ръкавите на палтото, вратовръзката стърчеше твърде много от жилетката, а високата му шапка беше килната прекалено назад, инак той беше приятен, любезен и интересен. Имаше къси бакенбарди, червеникавокафяви, предизвикателно щръкнали и гъсти вежди.

— Мистър Сипънс — каза любезно Каупъруд, — някога сте се занимавали с производството и доставката на светилен газ в Чикаго, нали?

— Струва ми се, че съм запознат не по-малко от другите с производството на светилен газ — отвърна почти предизвикателно Сипънс. — Години наред съм работил в тази област.

— Добре, мистър Сипънс, мисля си, че може би е изгодно да бъде създадена малка газова компания в някое от околните села, които сега никнат като гъби, и да видим дали няма да изкараме по някой и друг долар от нея. Самият аз не разбирам нищо от газ, но си рекох, че бих могъл да привлека някого, който се интересува от това. — Той погледна Сипънс приятелски, така, сякаш го преценяваше. — Чух, че сте човек с голям опит в този бранш в Чикаго. Ако създам такава компания и осигуря добра поддръжка, бихте ли се съгласили да поемете нейното ръководство?

„О, наистина зная всичко за бранша — понечи да каже мистър Сипънс. — Нищо няма да излезе.“ Но промени решението си още преди да е отворил уста.

— Ако ми се заплати добре — подхвърли предпазливо той. — Предполагам, знаете с кого трябва да се сражавате?

— О, да — отвърна усмихнат Каупъруд. — Какво имате предвид с това „ако ми се заплати добре“?

— Ами ако получавам шест хиляди долара годишно и достатъчен дял от печалбите на компанията — да кажем, половината или някъде там, мога и да помисля — отвърна Сипънс, решил да сплаши Каупъруд с прекалените си искания. Той и сега печелеше около шест хиляди долара в годината.

— А не смятате ли, че ще е по-добре да получавате по четири хиляди долара от няколко компании, което прави общо към петнадесет хиляди, и около десет на сто от печалбите във всяка от тях?

Мистър Сипънс обмисли внимателно всичко. Очевидно човекът пред него не беше дребен начинаещ. Сипънс погледна проницателно Каупъруд и веднага, без каквито и да е допълнителни обяснения, разбра, че той подготвя някаква голяма битка. Преди десет години Сипънс бе усетил огромните възможности на газовите предприятия. Бе опитал да се „напъха в тях“, но го изправиха пред съд, почнаха да му налагат забрани, да му правят спънки. Спряха кредитите му и накрая вдигнаха резервоара му във въздуха. Още помиеше с възмущение отношението към него и съжеляваше горчиво, че няма възможност да си отмъсти. Отдавна смяташе, че се е провалил във финансовия свят,

но ето че сега се появи човек, който намекваше със заобикалка за вълнуваща битка и го призоваваше като ловец с рога си да се включи в хайката.

— Добре, мистър Каупъруд — отвърна не така предизвикателно и много по-приятелски той, — стига да ми покажете, че притежавате законен проект, аз като човек, който разбира от светилен газ, съм насреща. Зная всичко за газопроводите, концесиите, газовите инсталации. Аз съм построил завода в Дейтън, щата Охайо, и в Рочестър, щата Ню Йорк. Ако бях дошъл малко по-рано тук, щях вече да съм богат. — В гласа му прозвуча съжаление.

— Е, добре, сега ви се отваря такъв случай, мистър Сипънс — изтъкна хитро Каупъруд. — Между нас да си остане, но ще се появи голяма нова газова компания. Ще принудим онези приятелчета да признаят на бърза ръка нашата мощ. Това не ви ли интересува? Ще разполагаме с достатъчно пари. Липсват не пари, а организатор, борец, човек, който да разбира от производството на газ, да построи завода, да прокара газопроводите и така нататък. — Каупъруд неочаквано се изправи, твърд и решителен — стар негов номер, когато той искаше да направи силно впечатление на някого. От него сякаш се излъчваха сила и желание да покорява и да побеждава. — Искате ли да участвате?

— Да, мистър Каупъруд! — възкликна Сипънс, скочи на крака, сложи си шапката и я килна назад. Имаше вид на наперен петел.

Каупъруд стисна протегнатата му ръка.

— Приключвайте с недвижимите имоти. Искам да ми издействувате в най-скоро време концесия за Лейк. Вю и да ми построите завода. Ще ви предоставя цялата необходима помощ. Ще уредя всичко така, както пожелаете, за около седмица. Ще имаме нужда и от един-двама добри адвокати.

На излизане от кантората Сипънс се усмихна възторжено. О, и през ум не му бе минавало, че сега, след цели десет години!... Сега ще им даде да разберат на онези мошеници! Сега зад гърба си имаше истински борец — човек като него. Дявол да го вземе, ще има да хвърчи перушина! Кой всъщност беше този човек? Престо невероятно! Трябва да види кой е. Знаеше, че занапред ще върши почти всичко, което пожелае Каупъруд.

- [1] Американска мярка за обем, равна на 35 литра. — Бел.прев. ↑
- [2] Хамилкар Барка (около 270—229 пр. н. е.) — картагенски пълководец, баща на Ханибал. — Бел. прев. ↑

ГЛАВА VIII

ТОВА СЕ КАЗВА БИТКА

Когато, след като удари на камък в преговорите с трите градски компании за светилен газ, Каупъруд сподели с Адисън своя план да организира конкурентни компании в предградията, банкерът го погледна с възхищение.

— Умен сте! — възкликна накрая той. — Ще се справите! Обзалагам се, че ще излезете победител! — Той посъветва Каупъруд да си осигури помощта на някои влиятелни лица в съветите на различните предградия. — Всички са ужасни мошеници — продължи Адисън. — Има обаче един-двама, които са по-продажни и от тях, но от главите им никога не пада и косъм, те поръчват тук музиката. Взехте ли си адвокат?

— Още не, по ще взема. Сега търся най-подходящия човек.

— Излишно е, разбира се, да ви казвам колко е важно. Има един човек, старият генерал Ван Сикъл, който е врял и кипял в тези неща. На него може да се разчита.

Появата на генерал Джъдсън П. Сикъл даде още от самото начало повод за какви ли не предположения и съмнения за цялата ситуация. Стар войскар, надхвърлил вече петдесетте, той бе командвал дивизия по време на Гражданската война и беше започнал истинската си кариера с фалшифицирането на документи за собственост на недвижими имоти в Южен Илинойс, а после, за да узакони своите мошеничества, се обръщаше към съда със съдебни заседатели, които му бяха приятели и съдружници. Сега беше преуспяващ посредник и взимаше високи хонорари, без обаче да е сред най-богатите. Занимаваше се само с такива сделки — не особено чисти, и човек неволно го сравняваше с овена примамка в кланиците, обучен да се вмъква и да повежда спокойно възбудените уплашени стада, които се дърпат и не искат да отидат под ножа, а после се досеща кога точно да изостане малко от стадото и да офейка здрав и читав. Стар грохнал адвокат, който имаше зад гърба си дявол знае колко подправени

завещания, неспазени обещания, подкупени съдебни заседатели, съдии, общински съветници и хора от законодателните органи, двусмислени споразумения и договори, както и цял океан от юридически капани и лъжливи искове, които се въртяха в главата му. Предполагаше се, че той има големи връзки сред политиците, съдиите и адвокатите заради полезните услуги, които им бе правил в миналото. Обичаше да го търсят по най-различни поводи, най-вече защото това означаваше, че ще има какво да прави и няма да се отегчава. Когато бе принуден да отиде на някоя среща през зимата, той навличаше стария си шинел от сиво сукно, вече съвсем износен, взимаше мека филцова шапка, измачкана и обезформена, нахлупваше я ниско над сивите си, помътнели очи и потегляше. През лятото дрехите му бяха толкова измачкани, сякаш седмици наред беше спал с тях. Беше пушач. На вид приличаше малко на генерал Грант — бе с къса сива брада и мустаци, които винаги изглеждаха не особено поддържани, и коса, увиснала на сив кичур над челото му. Бедният генерал! Нито много щастлив, нито много нещастен — един Тома Неверни без вяра и надежда в човечеството, без особена привързаност към когото и да е.

— Ще ви кажа какво представляват тези малки съвети, мистър Каупъруд — отбеляза важно Ван Сикъл, след като привърши с обичайните за всяка първа среща встъпителни думи. — По-лоши са и от градските съвети, а не знам да има по-голямо зло от тях. Нямах ли пари, хич не ходи при тези дребни душици. Не обичам да съм твърде суров с хората, но тези типове... — Той поклати глава.

— Разбирам — каза Каупъруд. — Не са доволни, дори и да задоволиш всичките им искания.

— Повечето от тях — продължи генералът — не са почтени дори когато смяташ, че вече си ги спечелил. Продажни са. Способни са да изтичат до Северната газова компания и да разкажат всичко за вас още преди да сте се усетили. После ще трябва да им давате още пари, конкурентите и те ще им бутнат нещичко — върви, че се оправяй. — Върху лицето на стария генерал се изписа тъга. — Въпреки всичко един-двама като мистър Дъниуей и мистър Герехт са хора на място — добави той, — стига да успеете да ги заинтересувате.

— Не ме е толкова грижа какво трябва да се направи, генерале — каза любезно Каупъруд, — но искам да съм сигурен, че всичко ще бъде

направено бързо и тихо. Не желая да ме занимавате с подробностите. Може ли да стане без много шум и колко смятате, че ще струва?

— Да-а, доста трудно е да кажа, преди да съм огледал внимателно всичко — отвърна замислено генералът. — Може да струва само четири, а може и четиридесет хиляди долара — че и повече. Не мога да ви кажа. Трябва ми малко време да проуча нещата.

Старият господин се питаше колко ли е готов да похарчи Каупъруд.

— Добре, нека засега не обсъждаме това. Ще дам колкото е необходимо. Изпратих да повикат мистър Сипънс, директора на Компанията за светилен газ и гориво в Лейк Вю, той ще дойде след малко. Ще се наложи да работите колкото е възможно по-тясно с него.

Енергичният Сипънс пристигна подир няколко минути и след като получи с Ван Сикъл нареждания да си сътрудничат и да не споменават името на Каупъруд, те двамата си тръгнаха заедно. Бяха странна двойка: старият генерал, отпуснат, без каквито, и да било илюзии, кадърен, но нежелаещ да използва качествата си, и умният, жизнерадостен Сипънс, решен да нанесе своеобразно поетично отмъщение на някогашния си враг — Южната компания за светилен газ, чрез тази привидно скромна компания, която се създаваше в северните покрайнини. За десет минути двамата се сприятелиха, генералът описа на Сипънс какъв скъперник и мошеник е в работата си съветникът Дъниуей и колко приятелски е настроен, разбира се, не за едната хубост Джейкъб Герехт. Такъв е животът.

За създаването на компанията в Хайд Парк Каупъруд, който никога не залагаше всичко само на една карта, реши да си осигури втори адвокат и втори фиктивен директор, макар и да възнамеряваше да остави Де Сото Сипънс главен съветник и на трите или четирите компании. Тъкмо обмисляше въпроса, косато на сцената се появи един мъж, много по-млад от стария генерал, някой си Кент Бароус Маккибън, единствен син на Маршал Скамън Маккибън, бивш съдия от Върховния съд на щата. Кент Маккибън беше на тридесет и три години, бе висок, с атлетическо телосложение, донякъде красив. В работата си проявяваше остър ум, но това не му пречеше да е изискан и понякога надменен. Имаше кантора в една от най-хубавите сгради на Диърборн стрийт, в която отиваше, съдържан и умислен, всяка сутрин в девет, освен ако нещо важно не го принудеше да отскочи по-рано до

деловата част на града. Стана така, че той оформи документите и договорите на компанията за недвижими имоти, продала на Каупъруд парцела на Тридесет и седма улица и Мичиган авеню, и когато бе готов, отиде в кантората на Каупъруд, за да го попита дали има някои допълнителни подробности, които той би искал да бъдат отразени. Когато въведоха Маккибън, Каупъруд обърна към него острия си пронизателен поглед и веднага съзря човек, който му харесва. Маккибън беше достатъчно сдържан и изискан, за да му допадне. Каупъруд хареса дрехите му, непроницаемостта му, светския му вид. Маккибън от своя страна долови веднага по-издигнатата финансова среда. Той забеляза светлокафявия, напръскан с червено костюм на Каупъруд, кафявата вратовръзка, малките копчета за ръкавели във формата на камей. Покритото със стъкло писалище създаваше впечатление за чистота и деловитост. Всички мебели и дървени части в помещенията бяха от полирано черешово дърво, идеално лъснато, картините, интересни гравюри със сцени от американския живот, бяха с подходящи рамки. На видно място бе сложена пишеща машина — току-що появила се по това време, а борсовият телеграф, също новост, потракваше леко и съобщаваше промените в курсовете. Секретарката на Каупъруд, млада полякия на име Антоанет Новак, беше сдържана, явно оправна, тъмнокоса и много привлекателна.

— С какво се занимавате, мистър Маккибън? — попита нехайно по време на разговора Каупъруд. След като чу отговора на Маккибън, добави бавно: — Наминете следващата седмица. Може би ще имам нещо по вашата част.

Ако бе чул от друг този неясен намек за помощ, Маккибън щеше да се обиди. Вместо това той остана много доволен. Човекът пред него завладя въображението му. Отчуждеността и хладнокръвието му изневериха. Когато дойде повторно и Каупъруд му посочи естеството на работата, която ще иска да му свърши, Маккибън се нахвърли на въдицата така, както риба на стръв.

— Възложете ми тази работа, мистър Каупъруд — каза той, доста ентузиазирани. — Никога не съм се занимавал с подобни неща, но съм убеден, че ще се справя. Живея в Хайд Парк и познавам повечето съветници. Мога да им повлияя значително във ваша полза.

Каупъруд се усмихна доволно.

Така беше създадена втора компания, ръководена от подобрани от Маккибън подставени лица. Без знанието на стария генерал ван Сикъл де Сото Сипънс беше определен за консултант. Написаха молба за концесия и Кент Бароус Маккибън започна да действа тихомълком, с много такт в Южната страна, като печелеше постепенно доверието на различните съветници.

Имаше и трети адвокат, Бъртън Стимсън, най-младият, но, дума да няма, не и най-некадърният от тримата — блед, тъмнокос младеж с пламтящи очи, с които приличаше на Ромео и когото Каупъруд срещна, докато той изпълняваше някои дребни поръчки за Лохлин, и нае да работи в Западната страна, където старият Лохлин уж ръководеше всичко, а чевръстият Де Сото Сипънс бе консултант. Стимсън обаче не се оказа романтичен Ромео, а енергичен и проникателен човек от много бедно семейство, решил да се издигне. Каупъруд долови у Стимсън оня гъвкав ум, от който някои се плашат, но който за него бе равнозначен на успех. Каупъруд имаше нужда от умни слуги. Готов беше да им плаща щедро, да им възлага много работа, да се отнася с тях изключително любезно, но при условие че те са му верни до гроб. И Стимсън, макар да запазваше спокойствие и сдържаност, бе готов да му слугува. Такива са тънкостите в човешките отношения.

И ето в Северната, Южната и Западната страна едновременно настанаха тайнствено оживление и суетня. Старият генерал ван Сикъл и де Сото Сипънс разговаряха в Лейк Вю с хитрия член на съвета, аптекаря Дъниуей, и с Джейкъб Герехт, господар на квартала и търговец на месо на едро — и двамата любезни, но придиричиви, те приемаха посетителите в задните стаички на магазините си и само дето не пресмятаха по ценоразпис какво губят и печелят. В Хайд Парк мистър Кент Бароус Маккибън, самодоволен и добре облечен, истински аристократ между адвокатите, и с него някой си Дж. Дж. Бъргдол, благороден дългокос наемник с пепеляво лице, уж председател на Компанията за светилен газ и гориво в Хайд Парк, говореха със съветника Алфред Б. Дейвис, фабрикант на изделия, плетени от камъш и палма, и с мистър Патрик Дилган, съдържател на пивница, с които уточняваха бъдещата подялба на акциите и на които предлагаха известни парични суми, парцели и други изгодни неща. В Дъглас и в Уест Парк в Западната страна досами града слабият и

присмехулен Питър Лохлин и Бъртън Стимсън уреждаха горе-долу същите сделки.

Неприятелят — градските газови компании, разделени на три фракции, не бяха ни най-малко подготвени за онова, което бе надвиснало над главите им. Когато най-сетне се разнесе новината, че в съветите в няколко предградия са били подадени молби за концесии, всяка от съществуващите компании заподозря другите в посегателство, предателство и грабеж. В съветите на въпросните предградия компаниите изпратиха хитри адвокати, но нито една от тях все още нямаше и най-малката представа кой стои зад всичко това или зад общия план за действие. Преди някоя да е успяла да възрази обосновано, преди да се е решила да плати доста тлъст подкуп, та предградието до нейната територия да ѝ бъде оставено, преди да е организирала борбата по съдебен ред, предложенията за предоставяне на концесия на компанията бяха внесени в съветите и още след първото им обсъждане и след едно открито заседание, както го изискваше законът, бяха приети почти единодушно. Малките вестници на предградията, кажи-речи, забравени при подялбата на възнагражденията, нададоха силен вой на възмущение. Големите градски вестници в началото не обърнаха особено внимание, тъй като виждаха, че се отнася за отдалечени райони, те просто отбелязаха, че предградията тръгват добре по стъпките на градския съвет, затънал в престъпления.

Каупъруд се усмихна, когато видя в сутрешните вестници съобщението, че всичките му молби за концесии са били утвърдени. След това дни наред слушаше с удоволствие Лохлин, Сипънс, Маккибън и ван Сикъл, които му съобщаваха, че са получили официални предложения за откупуване на контролния пакет акции или преотстъпване на концесиите. Той разработваше със Сипънс плановете за практическото въвеждане на газовите заводи. Предстоеше им да издадат облигации, да пуснат на пазара акции, да сключат договори за доставки, да построят резервоари и цистерни, да прокарат газопроводи. Трябваше да бъде успокоена и надигналата се обществена съпротива. Де Сото Сипънс се оказа незаменим. Заедно с ван Сикъл, Маккибън и Стимсън, негови съветници в различните части на града, той докладваше стегнато на Каупъруд, който трябваше чисто и просто да кимне утвърдително или да каже „не“, след което де

Сото започваше да купува, да строи, да копае изкопи. Каупъруд беше толкова доволен, че реши да задържи де Сото при себе си. Де Сото си мислеше с удоволствие, че му се е отдал случай да разчисти старите си сметки и да извърши големи дела, наистина изпитваше благодарност.

— Още не сме приключили с тези мошеници — заяви един ден той тържествуващо на Каупъруд. — Те ще се борят против нас, като възбуждат дела. По-късно могат и да се съюзят. Вдигнаха във въздуха газовия ми завод. Сега могат да вдигнат и нашите.

— Само да посмеят — отвърна Каупъруд. — И ние можем да вдигаме във въздуха, както и да даваме под съд. Аз обичам процесите. Така ще ги притиснем до стената, че ще има да молят за пощада.

Очите му блестяха весело.

ГЛАВА ІХ

В ТЪРСЕНЕ НА ПОБЕДАТА

Междувременно Ейлийн навлизаше постепенно в обществото, тъй като, макар да бе ясно, че няма да бъдат приети веднага — те не се и надяваха на това, — бе ясно също така, че не са и съвсем за пренебрегване. Онова, което спомагаше за създаването на приятна задружна работна атмосфера, беше очевидната привързаност на Каупъруд към жена му. Мнозина намираха Ейлийн може би за малко груба или недодялана, но в ръцете на един толкова силен и способен съпруг като Каупъруд тя сигурно щеше да напредне бързо. Така смятаха например мисис Адисън и мисис Рамбо. Маккибън и Лорд бяха на същото мнение. След като Каупъруд я обича, а това явно беше така, той щеше да я наложи в обществото. И Каупъруд наистина я обичаше по свой начин. Никога нямаше да забрави колко прекрасно се е държала с него в онези отминали дни, когато, макар да знаеше отлично обстановката в неговия дом, макар да знаеше, че е женен и има деца и че семейството ѝ сигурно ще е против, тя бе отхвърлила условностите и бе потърсила любовта му. Колко непринудено му се беше отдала. Без дребнави и обидчиви заяждания и пазарлъци. От самото начало той беше „нейният Франк“ и Каупъруд още чувствуваше силно копнежа у нея да му принадлежи, да е негова, който ги бе дарил с онези първи прекрасни, почти невъобразими дни. Тя можеше да се кара с него, да се дразни, да капризничи, да спори, да го подозира и обвинява, че флиртува с други жени, но не се безпокоеше от леките отклонения от нормата — поне твърдеше, че е така. Той никога не ѝ беше давал поводи. Ейлийн беше готова да му прости всичко, уверяваше тя, и щеше да го направи, стига той да я обича.

— Дявол такъв! — понякога му казваше закачливо. — Знам те аз тебе. Виждам как ти играят очичките. Красива стенографка си си взел в кантората. Подозирам, че имаш нещо с нея.

— Не ставай смешна, Ейлийн — отвърщаше той. — Не бъди груба. Знаеш, че няма да седна да се занимавам с някаква си

стенографка. Кантората не е най-подходящото място за такива работи.

— Не е ли? Не ме заблуждавай. Познавам те. Всяко място за теб е подходящо.

Той се смееше, тя също. Не можеше да се сдържа. Обичаше го толкова много. В нападките ѝ нямаше горчивина. Обичаше го и много често той я прегръщаше, целуваше я нежно и ѝ шепнеше: „Мъничката ми! Червенкосата ми кукла! Наистина ли ме обичаш толкова много? Целуни ме тогава!“ Откровено казано, и у двамата пламтеше езическа страст. Докато не ги отчуждяха някакви външни причини, той не можеше да се надява на по-прелестни човешки отношения. Нямаше и следа от раздразнение, от потискащо отвращение. Ейлийн му допадале физически. Винаги можеше да ѝ говори весело и закачливо, дори нежно, защото тя не дразнеше духа му с превземки и предразсъдъци. Влюбена и донейде избухлива, понасяше и резките упреци, и забележките. Подсказваше смътно, със заобикалки онова, което ще е добро и за двамата. Сега мислите им бяха насочени най-вече към светското общество в Чикаго, към новата къща, за която вече бяха сключили договор, и как тя щеше да им помогне да навлязат и да се наложат в светските кръгове. Ейлийн си мислеше, че няма жена, чийто живот да е изглеждал по-розов. Всичко беше твърде хубаво, за да е истина. Нейният Франк беше толкова красив, толкова влюбен, толкова великодушен. У него нямаше нищо дребнаво. Какво от туй, че от време на време се заглежда по други жени? Духовно Каупъруд ѝ оставаше верен и досега тя не знаеше случай той да ѝ е изменял. Макар да го познаваше добре, Ейлийн почти нямаше представа колко ловко умееше той да лъже и да се налага в подобни случаи. Но Каупъруд я обичаше и всъщност не ѝ беше изневерявал никога.

Досега беше вложил около сто хиляди долара в газовите компании и бе повече от щастлив от възможностите, които му се откриваха, концесиите важаха за двадесет години. Тогава той щеше да е около шестдесетгодишен и щеше по всяка вероятност да е изкупил контролния пакет от акции на старите компании, да се е обединил с тях и да им е продал всичко много изгодно. Бъдещето на Чикаго беше от негова полза. Реши да вложи цели тридесет хиляди долара в картини, стига да намери подходящи, и да поръча портрет на Ейлийн, докато тя вее още е толкова красива. Изкуството отново започваше да го интересува безкрайно. Адисън притежаваше четири-пет ценни

картини — по една от Русо^[1], от Грьоз^[2], Вуверман^[3] и Лорънс^[4] — купени бог знае откъде. Говореше се, че някой си хотелиер на име Коланд, търговец на манифактура и недвижими имоти, притежавал изумителна колекция. Адисън му разказа и за някой си Дейвис Траск, крал на търговията с железарски стоки, който също събирал картини. Каупъруд знаеше много семейства, които започваха да събират произведения на изкуството. Трябваше да започне и той.

След като си осигури концесиите, Каупъруд настани Сипънс в кантората си и засега му възложи цялата работа. В районите, в които се строяха заводите, той нае малки канцеларии с по няколко чиновници. Старите компании заведоха всевъзможни дела за забрана, отменяне и ограничаване, но Маккибън, Стимсън и старият генерал ван Сикъл се бореха срещу тях с троянска енергия и задоволство. Гледката беше забавна. Все още почти никой не знаеше, че Каупъруд е навлязъл в деловия живот на Чикаго. Той продължаваше да е твърде незначителна фигура. Името му дори не бе споменато във връзка с цялата тази работа. Около имената на други хора се шумеше всеки ден и това възбуждаше донякъде завистта му. Кога ще блесне и той? Скоро, съмнение няма. И така двамата с Ейлийн заминаха през юни спокойни, богати, весели, в цветущо здраве и настроение, решили да се наслаждават докрай на първото си пътуване в чужбина.

Пътешествието беше великолепно. Адисън бе достатъчно любезен да поръча по телеграфа в Ню Йорк цветя, които да бъдат занесени на мисис Каупъруд на парахода. Маккибън изпрати пътеводители. Каупъруд, който не беше сигурен дали някой ще изпрати цветя, поръча също — две прекрасни кошници, които заедно с тази на Адисън станаха три и които с прикачени към тях визитни картички ги очакваха в преддверието на горната палуба. Някои от хората, които се хранеха на капитанската маса, се опитаха да се запознаят със семейство Каупъруд. Канеха ги да играят карти или на любителски концерти. Морето обаче беше бурно и на Ейлийн и беше лошо. Беше й трудно да поддържа външния си вид и тя си стоеше в каютата. Държеше се много високомерно и студено с всички освен с неколцина, с които също внимаваше в разговорите, си. Чувствуваше, че започва да става много важна личност.

Преди да тръгне, тя почти бе опразнила модната къща на Донован в Чикаго. Бельо, халати, костюми за разходка и езда, вечерни тоалети — всичко беше в неизброими количества. Беше си взела чантичката със скъпоценностите, която носеше винаги у себе си и в която имаше бижута за тридесет хиляди долара. Обувките, чорапите, шапките и допълненията към тоалета ѝ нямаха чет. Каупъруд се гордееше много с нея точно заради това. Тя притежаваше такъв вкус към живота! Първата му жена беше бледа и доста анемична, докато Ейлийн просто преливаше от физическа жизненост. Тя си тананикаше, шегуваше се, труфеше се и кокетничеше. Има хора, които са създадени така, че не се замислят и взират в себе си. Земята с цялото ѝ дълго минало бе за Ейлийн нещо смътно, на което тя не отдаваше особено значение, да не кажем никакво. Може би беше чувала, че някога е имало динозаври и летящи влечуги, но дори и да беше така, те не ѝ правеха впечатление. Някога някой бил казал или пък казва, че човекът е произлязъл от маймуните, което, макар и невероятно, можеше все пак да е истина. Разбиващите се в океана хълмове от зелена вода създаваха у нея чувството за безпределност и ужас, но не и безпределността в сърцето на поета. Параходът беше сигурен, каза и го капитанът в синя униформа и златни копчета на масата, преизпълнен от желание да е любезен с нея. Тя всъщност се осланяше на него. А освен това Каупъруд беше винаги с нея и гледаше на целия този вълнуващ спектакъл на живота подозрително, не тревожно, но бдително и не казваше нищо.

В Лондон благодарение на дадените им от Адисън писма те получиха няколко покани за опера, за вечери, за Гудуд, където да прекарат края на седмицата, и така нататък. Возеха се с карети, кабриолети и файтона. Поканиха ги да прекарат края на седмицата на яхта по Темза. Техните домакини англичани гледаха на всичко това като на финансово начинание, като на проява на делова мъдрост, бяха любезни и учтиви, но нищо повече. Ейлийн бе много любопитна. Направиха ѝ впечатление прислугата, обноските, стилът. Моментално започна да си мисли, че може би не всичко в Америка е както трябва, там все още липсваха толкова много неща.

— Слушай, Ейлийн, на нас двамата ни предстои да живеем години наред в Чикаго — отбеляза Каупъруд. — Гледай трезво на нещата. Не виждаш ли, че тези хора хич не ги е грижа за

американците? Не биха ни приели, ако живеехме тук, поне засега. Ние сме само едни минаващи чужденци, към които те са любезни.

Каупъруд разбираше ясно всичко това.

В известно отношение Ейлийн беше поразглезена, но какво да се прави! Сменяше постоянно тоалетите си. Англичаните свикнаха да я виждат — в Хайд Парк, където яздеше или се возеше в карети, в хотел „Кларидж“, където бяха отседнали, на Бонд стрийт, където правеше покупките си. Англичаните, повечето от които бяха високомерни, крайно консервативни и сдържани във вкусовете си, просто вдигаха вежди. Каупъруд схващаше положението, но не казваше нищо. Той обичаше Ейлийн, тя го удовлетворяваше, а поне засега беше и красива. Ако успееше да уреди положението ѝ в Чикаго, това като начало щеше да е напълно достатъчно. След трите седмици, през които живяха много бурно и Ейлийн огледа всичко, с което отдавна се слави и гордее Англия, те заминаха за Париж..

Тук Ейлийн беше обхваната от нещо като детски възторг.

— Знаеш ли — каза тя съвсем сериозно на Каупъруд на втората сутрин, — англичаните не знаят да се обличат. Мислех, че не е така, но най-елегантните от тях подражават на французите. Вземи например онези мъже, които видяхме снощи в „Кафе д’Англе“. Нито един от англичаните, които срещнах, не може да се сравнява с тях.

— Ти имаш екзотичен вкус, скъпа — отвърна Каупъруд, който я наблюдаваше с приятно любопитство, докато затягаше вратовръзката си. — Френският елегантен свят е твърде изискан, контешки. Струва ми се дори, че някои от тези млади мъже са с корсети.

— И какво от това? — отвърна Ейлийн. — На мен ми харесва. Ако ще бъдеш елегантен, защо тогава да не бъдеш много елегантен?

— Зная, че твоите разбирания са такива, мила — каза той, — но трябва да има мярка. Понякога отиваме твърде далеч. Налага се да правим компромиси с риск дори да не изглеждаме толкова добре, колкото бихме могли. Не бива да сме толкова очебийно различни от околните, дори и да е в наша полза.

— Знаеш ли — прекъсна го тя и го погледна, — струпа ми се, че някой ден ще станеш много назадничав като братята ми.

Тя се приближи, оправи вратовръзката му и приглади косата му.

— Е, един от двамата ни трябва да бъде назадничав за доброто на семейството — забеляза полуусмихнат той.

— Все пак не съм сигурна, че това ще си ти.

— Какъв прекрасен ден! Погледни само колко са красиви онези статуи от бял мрамор. Къде ще ходим, в Клюни, Версай или Фонтенбло? Тази вечер трябва да гледаме Сара Бернар в „Комеди Франсез“.

Ейлийн беше много весела. Прекрасно беше да пътува най-сетне със своя законен съпруг.

Точно по време на това пътуване вкусът на Каупъруд към изкуството и живота и решимостта да ги притежава се съживиха докрай. В Лондон, Париж и Брюксел се запозна с изтъкнати търговци на художествени произведения. Представите му за големите майстори и за по-старите школи в изкуството се разшириха. Един от лондонските търговци, който веднага съзря у него възможен бъдещ клиент, го покани да разгледат заедно, с Ейлийн няколко частни колекции — тук-там срещаша художници като Лорд Лейтън, Даите Габриел Росети или Уислър, на които той биваше представян като чужденец, интересуващ се от изкуство. Тези хора обаче виждаха пред себе си само един силен, учтив, затворен и консервативен човек. Той съзираше у тях емоционалната, самовлюбената и артистична душа. Почувствува веднага, че колкото до личните връзки, между него и тези мъже има малко общи неща, въпреки това имаше с тях взаимни интереси, заради които могат да се срещат. Той не бе в състояние да се прехласва робски по каквото и да е, можеше да е само щедър клиент. И така обикаляше, разглеждаше и се питаше кога ще се сбъднат мечтите му за величие.

В Лондон купи един портрет от Рейбърн, в Париж — „Орачът“ на Миле, малка картина от Ян Стен, батална картина от Мейсоние и една романтична сцена в дворецовата градина от Изабе. Така започна да се съживява предишният му интерес към живописата, ядрото на онази бъдеща колекция, която щеше да означава толкова много за него в посетнените години.

Щом Ейлийн и Каупъруд се завърнаха, строежът на техния нов дом в Чикаго бе следващото интересно увлечение в живота им. Във Франция бяха видели замъци и Тейлър Лорд им предложи този стил или по-скоро негова разновидност, която те приеха. Мистър Лорд смяташе, че ще му трябва година, може би година и половина, за да завърши напълно къщата, но времето не беше: от голямо, значение.

Междувременно те щяха да заздравят светските си връзки и да се подготвят, за онзи чудесен ден, когато щяла да станат част от елита на Чикаго.

По това време В: града съществуваха няколко обществени прослойки — хора, които, внезапно забогатели след голяма беднота, не можеха така лесно да забравят, селската, черква и селския манталитет, други, наследили, богатство, или преселили се от източните щати, където благосъстоянието не беше нещо ново, разбираха повече от *savoir faire*^[5] на играта, и най-сетне, новобогаташите, които виждаха стремежа към по-бляскав живот в Америка и на които започваше да им се иска да блеснат в него — те бяха най-младите. Едва започваха да мечтаят за танци в Кинсли, за празненства и летни забави като европейските, за каквито все още беше рано. Първата група, макар и най-тъпата и глупавата, все пак бе най-могъщата, понеже бе най-богата, а парите бяха най-важното мерило. Увеселенията, които организираха тези хора, бяха глупави до безумие, те всъщност се свеждаха до гости през седмицата и до посещения в неделя следобед у този или онзи издигнал се в обществото. Целта на всичко това беше да видиш и да те видят. Тези хора бягаха от всичко ново, било то мисъл или действие. Всъщност желани за тях бяха само шаблонните мисли и постъпки, баналното. Те за нищо на света не биха приели в къщата си някоя актриса, както понякога се случваше в източните щати или в Лондон, дори и на певците и на художниците гледаха с неодобрение. Знае ли човек какво може да стане! Но ако някой принц от Европа се отбиеше в Чикаго (което не ставаше никога) или пък някой магнат от висшето общество на източните щати останеше ден-два, чикагските богаташи и първенци бяха готови да се скъсат от тичане, за да им угодят.

Каупъруд бе усетил всичко това още е пристигането си, но се надяваше, че ако стане богат и достатъчно силен, те с Ейлийн, подпомогнати от хубавата си къща, биха могли да изиграят ролята на маята, от която бухва хлябът. За нещастие Ейлийн явно изгаряше от нетърпение да използва възможностите, които можеха да им донесат обществено признание и равенство, ако не и превъзходство. Подобно на първобитните хора, които са неподготвени да се защитават и са във властта на ужасните капризи на природата, Ейлийн понякога почти се разтреперваше при мисълта за евентуален провал. Почти от самото

начало тя разбра — с темперамента си няма да може да се сближи с някои светски дами. Съпругата на Ансън Мерил, известния крал на манифактурата, която Ейлийн среща веднъж в един от магазините в деловата част на града, и направи впечатление на твърде студена и надменна. Мисис Мерил имаше високо самочувствие и добро образование и смяташе, че е трудно да си намери подходящо общество в Чикаго. Израснала в източните щати — в Бостън, — тя беше запозната отлично с живота на висшето-общество в Лондон, където бе ходила няколко пъти. В най-добрия случай Чикаго бе за нея свърталище на търгаши. Предпочиташе Ню Йорк или Вашингтон, но беше принудена да живее тук. И затова гледаше надменно почти на всички, с които благоволяваше да поддържа връзки, като държеше високо глава, премрежваше уморено очи и вдигаше вежди, за да покаже колко банално ѝ се вижда всичко.

Мисис Хенри Хъдълстоун посочи за първи път мисис Мерил на Ейлийн. Мисис Хъдълстоун беше съпруга на фабрикант на сапун и живееше много близо до къщата, в която засега се бяха установили Каупърудови, но те с мъжа ѝ не принадлежаха към висшето общество. Тя бе подочула, че семейство Каупъруд са богати и са приятели на Адисънови, както и че се канят да строят голяма и представителна къща за двеста хиляди долара. (Цените на къщите винаги нарастват в мълвата.) Това ѝ стигаше. Живееше на три къщи от семейство Каупъруд и се отби у тях, за да остави визитната си картичка, и Ейлийн, която искаше да се докара пред този и онзи, се отзова. Мисис Хъдълстоун беше дребна и не много привлекателна, всъщност обиграна в светските работи и изключително практична.

— Тъкмо говорехме за мисис Мерил — каза мисис Хъдълстоун този ден, — ето я при щанда за дрехи. Винаги носи лорнета си по един и същи начин.

Ейлийн се обърна и огледа критично високата, тъмнокоса и стройна жена от висшето общество на западните щати с много пренебрежително и високомерно държане.

— Не я ли познавате? — попита Ейлийн, изпълнена с любопитство, като я гледаше спокойно.

— Не! — отвърна мисис Хъдълстоун, сякаш се оправдаваше. — Те живеят в Северната страна, а хората от различните квартали не общуват много помежду си.

Всъщност видните семейства се славеха с това, че се поставяха над това произволно деление на „квартали“ и подбираха своите приятели и от трите краища на града.

— А! — отбеляза спокойно Ейлийн. Тайничко я дразнеше мисълта, че мисис Хъдълстоун е сметнала за необходимо да ѝ посочи мисис Мерил като дама с по-високо положение.

— Знаете ли, струва ми се, че си боядисва лекичко веждите — подхвърли мисис Хъдълстоун, като разглеждаше със завист мисис Мерил. — Говори се, че мъжът ѝ не бил сред най-верните съпрузи. Има една жена, някоя си мисис Гладънс, която живее много близо до тях и към която той проявявал подчертан интерес.

— О! — възкликна Ейлийн. След преживяванията си във Филадельфия бе решила да бъде внимателна и да не се отдава твърде много на клюки. Стрели от подобен характер можеха лесно да полетят и към нея.

— Но тя действително се движи сред най-отбраните хора — прояви любезност събеседничката на Ейлийн.

От този ден Ейлийн бе изпълнена от желание да се запознае с мисис Ансън Мерил, да бъде напълно естествено приета от нея. Тя не знаеше, че желанието ѝ никога няма да се осъществи, макар и вероятно да се е страхувала от това.

Имаше обаче хора, които посещаваха първия дом на Каупъруд и с които той и Ейлийн успяха да завържат познанство. Сред тях беше семейството на Съндърланд След — мистър След ръководеше движението на една от югозападните железници, минаваща през града, бе човек с вкус, култура и доста солидно състояние, докато жена му бе амбициозно нищожество. Както и семейството на Уолтър Ранзъм Котън, който продаваше кафе на едро, но най-вече се слаvese като автор на стаиш за светската хроника, жена му беше завършила университета Васар. А също така семейството на Нори Симс, който беше секретар и ковчежник на влогового и кредитно дружество „Дъглас“ и имаше влияние сред друга група финансисти, нямаща нищо общо с групата на Адисън и Рамбо. Сред другите познати на Каупъруд бяха Станислау Хьоксемас — богат кожар, Дуейн Кингсланд — търговец на едро на брашно, Уебстър Изриълтайтис — фабрикант на консерви, и Бранфорд Канда — бижутер. Всичките тези хора имаха свое място в обществото. Всичките притежаваха солидни домове и

солидни доходи, така че не бяха за подценяване. Разликата между Ейлийн и повечето от жените бе като разликата между натурализма и илюзията. Това обаче изисква известно обяснение.

За да разберем женския ум от ония години, трябва да се върнем към времето на средновековието, когато църквата е била в разцвета си и прилежните, ала почти непознаващи живота поети са обграждали жените с мистичен ореол. Оттогава девойката, както и жената са възпитавани да вярват, че са замесени от по-доброкачествено тесто, отколкото мъжът, че са родени да го облагородяват и че тяхното благоволение е безценно. Тази розова романтична мъгла, която няма нищо общо с личния морал, породила обаче пренебрежителното отношение на жените към мъжете и дори към техните посестрими. Атмосферата в Чикаго, сред която попадия сега Ейлийн, беше съставена отчасти от тази илюзия. Дамите, на които бе представена, принадлежаха точно към този измислен свят. Те се смятаха за съвършени, така както бяха представени в религиозната живопис и литература. Техните съпрузи трябваше да бъдат образец, достоен за възвишените им идеали, а другите жени не трябваше да притежават и най-малките недостатъци. Ейлийн, припряна и непринудена, щеше да се присмее над всичко това, стига да можеше да го разбере. Но тя не го разбираше и се чувствуваше плаха и несигурна в присъствието на някои жени.

Пример в това отношение бе мисис Нори Симс, която не се отлъчваше от мисис Ансън Мерил. Бе върховно удоволствие за нея да бъде поканена у семейство Ансън Мерил на чай, обед или вечеря или мисис Мерил да я откара до центъра на града. Тя обичаше да повтаря *bon mots*^[6] на своя идол, да разисква колко учудващо културна е, да разказва как хората понякога не вярвали, че е съпруга на Ансън Мерил, въпреки че самата тя им го казвала — изтъркани шеги, стари колкото светът. Самата мисис Симс беше доста безлична и безинтересна, но бе хитра, хубавка, с вкус и умееше да си пробива път в обществото. Двете деца на семейство Симс (малки момиченца) бяха научени на всички светски обноски — за огромно удоволствие на своите родители кокетничеха, усмихваха се, правеха реверанси и така нататък. Бавачката им ходеше с униформа, а гувернантката беше жена, на която можеше да се разчита. Мисис Симс се държеше надутно, съобразяваше се само с онези, които бяха над нея, а към обикновените хора, сред

които, ще не ще, трябваше да живее, се отнасяше с невъзмутимо презрение.

По време на първата вечеря, на която покани семейство Каупъруд, мисис Симс се опита да надникне в живота на Ейлийн във Филадельфия и я попита дали познава семействата на Артър Лий, Тревър Дрейк, Робърта Уилинг или Мартин Уокър. Самата тя не ги познаваше, но бе чувала мисис Мерил да говори за тях и това и беше достатъчно, за да ги спомене. Ейлийн веднага се приготви за отбрана и побърза да излъже хитро, за да се отърве, като кача, че ги познава, както всъщност и беше — макар и много бегло, — и то преди да е плъзна ма мълвата за връзката ѝ с Каупъруд. Това се хареса на мисис Симс.

— Непременно ще кажа на Нели — възкликна тя, като свойски нарече мисис Мерил на малко име.

Ейлийн се страхуваше, че ако тези разговори продължат, скоро целият град ще научи, че преди да стане законна жена на Каупъруд, му е била любовница, че макар името ѝ да не се е споменавало, и тя е била ответница в бракоразводното дело, че Каупъруд е лежал в затвора. Само неговото богатство и нейната красота можеха да я спасят, но дали наистина щяха да я спасят?

Една вечер отидоха на вечеря у Дуейн Кингланд и мисис Брадфорд Канда я попита, както ѝ се стори, твърде многозначително, дали познава нейната приятелка мисис Шайлър Еванс от Филадельфия. Ейлийн се уплаши.

— Не допускаш ли, че някои от тях знаят за нас? — попита тя Каупъруд, докато се прибираха.

— Възможно е — отвърна замислено той. — Всъщност не зная. Но на твоето място нямаше да се безпокоя. Ако мислиш за това постоянно, сама ще им го подкажеш. Аз не скрих и нямам намерение да крия, че във Филадельфия съм лежал в затвора. Всичко беше скалъпено, нямаха право да ме пращат в затвора.

— Зная, мили — отвърна Ейлийн. — Пък и да разберат, голяма работа. Какво толкова е станало! Сигурна съм, че не сме единствените, които са имали семейни проблеми.

— Само едно е важно: дали ще ни приемат. Ако не ни приемат, не можем да направим нищо. Ще довършим къщата и ще им дадем възможност да са доброжелателни. Ако не искат, има и други градове.

С пари ще се наредим добре и в Ню Йорк, сигурен съм. Там ще можем да си построим истински дворец и няма да падаме по-долу от другите, стига да имаме достатъчно пари — а аз ще имам — добави той, след като помисля малко. — Не се страхувай. Тук ще натрупам милиони, и да ме приемат, и да не ме приемат, а после, после ще видим. Не се тревожи. В този свят не съм виждал неприятности, които да не се оправят с пари.

Той стисна зъби, както винаги, когато говореше съвсем сериозно. Хвана Ейлийн за ръката и нежно я стисна.

— Не се тревожи — повтори. — Чикаго не е единственият град, след десет години ние няма да сме най-бедните в Америка. Само не губи кураж. Всичко ще се уреди. Съмнение няма.

Ейлийн се загледа в осветеното от лампите Мичиган авеню, по което те се движеха надолу с каретата край многобройните, вече притихнали богаташки къщи. Белите върхове на лампите блестяха в сенките, светлината им изтъняваше до малка точица. Беше тъмно, но свежо и приятно. О, да можеха да купят с парите на Франк положението и приятелските връзки в този примамлив свят; де да можеха! Тя не осъзнаваше напълно колко много зависеше тази борба от личните ѝ качества или от тяхната липса.

[1] Теодор Русо (1812—1867) — френски живописец, основател на барбизонската школа. — Бел. прев. ↑

[2] Жан-Батист Грьоз (1725—1805) — френски живописец и гравьор. — Бел. прев. ↑

[3] Филип Вуверман (1619—1668) — холандски художник. — Бел. прев. ↑

[4] Томас Лорънс (1769—1830) — английски портретист, президент на Лондонската академия за изящни изкуства. — Бел. прев.

↑

[5] Умение, такт (фр.) — Бел. прев. ↑

[6] Остроумия (фр.). — Бел. прев. ↑

ГЛАВА X

ИЗПИТАНИЕТО

Те се настаниха в къщата на Мичиган авеню в края на ноември, през есента на 1878 година, близо две години, след като бяха дошли в Чикаго. Каупърудови успяха да изпратят покани на около триста души, от които дойдоха двеста и петдесет — всичките измежду хората, които бяха срещали на конни надбягвания, на различни вечери и чайове, на приеми в клубовете „Юниън“ и „Калюмет“ (където Каупъруд беше приет с помощта на Адисън), както и познати на Маккибън и Лорд. Досега Каупъруд действаше без много шум и затова за неговото минало не се говореше нищо — нищо, което да е от особен интерес. Той имаше пари, бе приветлив и много привлекателен. Бизнесмените от града — тези, с които се срещаше в светското общество — бяха склонни да го смятат за очарователен и много умен. Красива и изискана, за да привлече вниманието, Ейлийн беше приета горе-долу както заслужава, но висшите светски кръгове не ги признаваха.

Удивителни, какво впечатление правят понякога хора без положение в обществото, стига да приложат малко такт и проницателност. По онова време в Чикаго излизаше седмичник със светска хроника, доста сръчно списвана за подобно издание, който с помощта на Маккибън Каупъруд използва в свой интерес. Каквито и да са обстоятелствата, трудно ще успееш, ако си се заел с нещо, по принцип обречено на провал, всичко обаче е възможно, ако, както в този случай, привидността е платена, ако притежаваш голямо богатство, сила и привлекателност. Кент Маккибън познаваше Хортън Бигърс — редактора, доста тъжен и разочарован, на четиридесет и пет години, с побеляла коса и потиснат вид — не човек, а гъба, полип, който само от немай-къде се съживяваше от престорен интерес и бодрост. По онова време редакторите на светската хроника de facto минаваха за членове на висшето общество и към тях се отнасяха повече като към гости, отколкото като към репортери, макар че и тогава някои вече гледаха да си нямат вземане-даване с тях. Нали

работеше при Каупъруд и го харесваше, Маккибън каза една вечер на Бигърс:

— Бигърс, познаваш ли семейство Каупъруд?

— Не — отвърна Бигърс, който се беше закачил за най издигнатите в обществото. — Кои са те?

— И таз добра, той е банкиер от Ла Сал стрийт. От Филадельфия са. Мисис Каупъруд е красива, млада и така нататък. Строят си къща на Мичиган авеню. Няма да е лошо да се запознаеш с тях. Мисля, че ще влязат в обществото. Семейство Адисън ги харесва. Ако проявиш любезност към тях сега, струва ми се, че ще го оценят по-късно. Каупъруд е доста щедър и добър.

Бигърс наостри уши. От светската хроника не се печели кой знае колко, а Бигърс не разполагаше с големи възможности да изкара някое честно пени. Онези, които се стремяха да се промъкнат в обществото и очакваха да се кажат добри думи за тях, волю-неволю се абонираха за неговия вестник и проявяваха доста голяма щедрост. Малко след този кратък разговор Каупъруд получи от редакцията на „Сатърди ревю“ бланка за абониране и незабавно изпрати чек за сто долара лично на мистър Хортън Бигърс. И ето че някои не особено известни личности забелязаха: когато семейство Каупъруд вечеряше у тях, за разлика от друг път „Сатърди ревю“ го отразяваше. Сякаш семейство Каупъруд беше покровителствано, но кои всъщност бяха те?

Почне ли да се говори за теб, ползваш ли се дори и с умерен успех в обществото, рискуваш да станеш обект на одумки. И най-малко да се откроиш, да се издигнеш над тълпата, любителите на злословията искат да разберат — кой, какво, защо. Въодушевлението на Ейлийн, съчетано със способностите на Каупъруд, можеха да превърнат тържеството по случай новата къща в нещо изключително, което при съществуващите обстоятелства си беше опасно. Обществото в Чикаго все още беше извънредно назадничаво, както вече стана дума, то се развиваше малко или повече мудно и тромаво. Да нахълташ в него с нещо изключително блестящо и бомбастично, означаваше да се изложиш на големи опасности. По-предпазливите, дори и да не дойдеха, щяха да подочуят нещо, а след това да произнесат окончателната си дума и мнение.

Тържеството започна с прием в четири часа, който продължи до шест и половина и в девет часа бе последван от бал под звуците на

известен струнен оркестър от Чикаго и музикална програма, изпълнена от доста прочути артисти, а след това, от единадесет до един часа, имаше пищна вечеря на светлината на китайски фенери, сервирана на масички в три от стаите на първия етаж. Като допълнение към всичко това Каупъруд накачи по стените не само ценните картини, които бе купил в чужбина, но и една нова великолепна творба на Жером, по онова време на върха на своята екзотична слава, картина с голи одалиски от харем край ориенталски басейн, облицован е пъстри камъчета. Това бе за Чикаго малко или повече „разпусната“ живопис, шокираща профаните, макар и безобидна за посветените; платното все пак съживяваше с цветовете си галерията, от което тя се нуждаеше. Имаше и един портрет на Ейлийн, току-що пристигнал и окачен, нарисуван от холандския художник Ян ван Беерс, с когото те се бяха запознали предишното лято в Брюксел. Ейлийн му позира девет пъти и картината бе наистина блестяща, с ярки цветове на фона на летен ден сред природата: езеро, обградено с нисък зид, ъгъл на холандски дворец от червени тухли, леха лалета, синьо небе с пухкави облачета. Ейлийн седеше на извитата подпора за ръце на каменна пейка, бе стъпила върху зелената трева и държеше небрежно на една страна розовобял чадър с дантела по краищата, закръглена и здрава, тя беше облечена по последна парижка мода в копринен костюм на бели и сини райета, на главата си носеше широкопола сламена шапка със сини и бели панделки, много ефирна, засенчваща живите ѝ чувствени очи. Художникът беше доловил много точно нейния характер, порива ѝ, дързостта и самонадеяността, присъщи на неопитните или на хората без дълбока душевност. Свеж и малко претенциозен портрет, както всичко, свързано с Ейлийн, той събуждаше завист у онези, които не са така щедро надарени от живота, и въпреки това бе чудесен като жанрова картина. В топлата светлина на газовите лампи Ейлийн изглеждаше на портрета особено бляскава — глезена, безгрижна, самодоволна — добре гледана и хранена избраница на съдбата. Мнозина се спираха пред портрета, много бяха и коментарите, изречени тихо или на висок глас.

Този ден започна за Ейлийн с известна несигурност и тревожно предчувствие. По съвет на Каупъруд бе наела секретарка, млада и прилежна, която написа и изпрати поканите, подреди отговорите, а също така изпълняваше разни дребни заръки и я съветваше за едно-

друго. Камериерката, французойката Фадет, остана без крака, докато пригответи двата тоалета, които този ден щеше да облече Ейлийн — единия към два часа, другия между шест и осем. Нейните *mon dieu* и *par blue*^[1] се чуваха непрестанно, докато тя търсеше някоя част от тоалета или лискаше някое украшение, тока или карфица. Битката на Ейлийн за собствено съвършенство беше както винаги неумолима. Доста се измъчи, докато реши коя е най-подходящата рокля. Портретът ѝ върху източната стена на художествената галерия я подтикваше към надпревара, тя изпитваше чувството, че ще я съди цялото общество. Терез Донован, шивачката от Чикаго, ѝ даде съвет, но Ейлийн се спря на една тежка рокля от кафяво кадифе, ушита от Уърг в Париж — дреха с много достоинства, която показваше съвършенството на шията и раменете ѝ и хармонираше прекрасно с кожата и косата ѝ. Ейлийн си сложи обици от аметист, после ги смени с топазени, обу кафяви копринени чорапи и кафяви обувки с черни емайлирани копчета.

Лошото при Ейлийн беше, че тя никога не вършеше тези неща с лекотата, но която безпогрешно ще разпознаеш уверената светска жена. Никога не владеете докрай положението, тъй като се оставяше то да овладее нея. Понякога се оправяше само благодарение на превъзходната лекота и изисканост на Каупъруд. Когато той беше до нея, тя се чувствуваше като голяма дама, достойна за всяко общество. Останеше ли сама, смелостта ѝ, колкото и голяма да беше, се разклащаше. Тъмното ѝ минало не ѝ излизаше от ума.

В четири часа Кент Маккибън, стегнат в редингот, огледа набързо, с особено набито око обстановката и не одобри съвсем цялата тази показност, по която бяха хвърлени толкова усилия, после седна в големия салон, където се запrikaзва с Тейлър Лорд, който за последен път прокара поглед по всичко и тъкмо се канеше да си тръгне, за да се върне по-късно вечерта. Ако те двамата бяха по-близки приятели, щяха да обсъдят възможностите на Каупъруд да се издигне в обществото, но сега се ограничиха с общи изтъркани фрази. В този момент Ейлийн слезе сияеща за малко долу. Кент Маккибън си помисли, че никога дотогава не я е виждал по-красива. В края на краищата до някои от тесногърдите същества, които се движеха в обществото — лукави, безсърдечни, кльоцави, пресметливи, търгуващи с осигуреното си положение, — тя беше възхитителна. Жалко, че не притежаваше повече уравновесеност; трябваше да е малко по-сдържана, прекалено

бе непринудена. Въпреки всичко с Каупъруд до себе си можеше да отиде далече.

— Наистина, мисис Каупъруд — обърна се той към нея, — всичко е толкова очарователно. Току-що казах на мистър Лорд, че смятам къщата ви за чудна.

Думите на Маккибън, който бе светски човек и сега стоеше до Лорд, също приет в светското общество, подеждяха на Ейлийн опияняващо като вино. Тя засия от радост.

Сред първите дойдоха мисис Уебстър Изриалтайтис, мисис Братфорд Канда и мисис Уолтър Райзъм Котън, които щяха да ѝ помогнат да посреща гостите. Тези дами не знаеха, че сега излагат на опасност своето добро име на далновидни и благоразумни жени; те бяха подведени от великолепието на Ейлийн, от все по-голямата финансова слава на Каупъруд и от естетическите качества на новата къща. Мисис Уебстър Изриалтайтис имаше уста с такава необикновена форма, че напомняше постоянно на Ейлийн за риба, но не бе съвсем грозна и този ден изглеждаше оживена и привлекателна. Мисис Братфорд Канда, в мръснорозова рокля със сребристосиво по нея, която донейде прикриваше удивителната ѝ ъгловатост, въпреки всичко си бе очарователна и участваше дейно във всичко, тъй като вярваше, че присъства на много важно събитие. Мисис Уолтър Райзъм Котън, помлада от останалите, притежаваше изискаността на университета Васар и стоеше пад много неща. Малко се съмняваше, че Каупърудови ще бъдат приети в обществото, но те напредваха по обществената стълбица и вероятно щяха да изпреварят всички други претенденти. В неин интерес беше да се държи с тях любезно.

Понякога животът прераства от индивидуалното и конкретното в някакво изтъкано от багри цяло в стила на Монтичели^[2], където индивидуалното не представлява нищо, а бляскавото цяло е всичко. Новата къща с прекрасни френски прозорци на първия етаж, с тежки плетеници от каменни цветя и украсена с цветни мотиви врата в дълбока ниша скоро се изпълни с оживен, пъстър поток от хора. Ейлийн и Каупъруд не познаваха много от тях, които бяха поканени от Маккибън и Лорд и сега се приближаваха, за да бъдат представени. Съседните пресечки и площадката пред къщата бяха изпълнени докрай от коне, захапали юздите, и красиви карети. Онези, с които семейство Каупъруд се познаваше най-малко, пристигнаха рано и се задържаха,

защото всичко им се видя живописно и интересно. Доставчикът Кинсли беше осигурил малка армия от опитни сервитьори, които се бяха строили като войници под зоркия поглед на иконома на Каупъруд. Новата трапезария със стени, оцветени в стила на древния Помпен, блестеше от обилието от стъкло и майсторски подредените ястия. Следобедните тоалети на дамите във всички нюанси на есенно сивото, виолетовото, кафявото и зеленото се съчетаваха ефектно с боядисаните в кафяво стени на антрето, с наситеносивото и златистото на голямата всекидневна, е древноримското червено на трапезарията, със златистото и бялото на музикалния салон и неутралната сепия на художествената галерия.

Ейлийн, подкрепяна от мъжественото присъствие на Каупъруд, който посрещаше отделно мъжете в трапезарията, библиотеката и художествената галерия, стоеше със своята куха красота така, сякаш за да я видят всички — почти окаяна, въплъщаваща суетата на всичко лъжовно, на напразните усилия да имаш и да нямаш. Тази перчеща се тълпа, завладяна повече от любопитство, отколкото от внимание към домакините, по-скоро завистлива, отколкото съчувстваща, критична, отколкото добра, прииждаше почти единствено, за да позяпа.

— Знаете ли, мисис Каупъруд — поде безгрижно мисис Симс, — вашата къща ми прилича на художествена изложба. Трудно ми е да ви кажа защо.

Ейлийн, доловила вложената в забележката злост, не намери подходящи думи, с които да отговори. Не беше находчива, само пламна от възмущение.

— Така ли мислите? — попита заядливо тя.

Доста доволна от постигнатия ефект, мисис Симс се отдалечи с весел вид, придружавана от един млад художник, който я следваше влюбено по петите.

От тази забележка и от някои други неща Ейлийн разбра колко малко всъщност е навлязла в обществото. То все още не гледаше сериозно на нея и на Каупъруд. Ейлийн почти намрази сравнително глупавата мисис Изриалтайтис, която сега стоеше до нея и чу забележката — все пак тя не беше от най-незначителните дами. Мисис Симс бе благоволила да й каже „добър ден“,

Появиха се семейство Адисън, Кингланд, Хьоксемас и други, но напразно, Ейлийн не си възвърна увереността. И все пак след вечеря

младежите отидоха да танцуват, поведени от Маккибън, и въпреки съмненията си Ейлийн беше блестяща, весела, дръзка, привлекателна. Кент Маккибън, голям познавач на тънкостите и тайните на танците, имаше удоволствието да открие с нея това грациозно приказно шествие, последван от Каупъруд, който покани мисис Симс. Ейлийн, в бяла атлазена рокля, изпъстрена тук-там със сърмени нишки, с огърлица, гривни, обици и диадема от диаманти, блестеше почти като екзотична красавица. Наистина беше лъчезарна. Омаян, Маккибън преливаше от внимание.

— Какво удоволствие — прошепна сърдечно той. — Много сте красива, човек може само да мечтае за жена като вас.

— Ще се убедите, че мечтата не е безплътна — отвърна Ейлийн.

— Де да можех — засмя се весело той, а Ейлийн, доловила скрития смисъл на тези думи, се усмихна закачливо.

Погълната от Каупъруд, мисис Симс не успя да чуе какво си казаха, а толкова й се искаше.

След танца, заобиколена от пет-шест весели, вятърничави младежи от светското общество, Ейлийн ги поведе да видят портрета ѝ. Закостенелите обсъждаха щедро леещото се вино, прекомерната голота в картината на Жером в единия край на галерията и блестящия портрет на Ейлийн в другия, както и ентусиазма на някои от младите мъже около нея. Мисис Рамбо, любезна и внимателна, сподели със своя съпруг, че според нея Ейлийн е „много жадна за живот“. Мисис Адисън, удивена от материалния блясък на празника у Каупъруд, тъй пищен, макар и не толкова многолюден и представителен като увеселенията, уреждани от нея и съпруга и, сподели с мъжа си, че „много скоро Каупъруд ще натрупа пари“.

— Този човек е роден финансист. Ела — обясни ѝ нравоучително Адисън. — Заел се е с операции на борсата и сигурно ще натрупа пари. Виж, не знам дали ще влязат в обществото. Ако беше сам, положително пише да успее. Ейлийн е красива, но се страхувам, че той има нужда от друг тип жена. Прекалено привлекателна е.

— И аз мисля същото. Харесвам я, но се боя, че тя няма да изиграе добре картите си. Много жалко!

Точно в този момент, придружена от двама усмихнати младежи, край тях мина Ейлийн с пламнало лице от топлата радост, породена от толкова много ухажване. Музикалният салон и гостната, превърнати

сега в бална зала, привлякоха гостите. Залата искреше от движещите се пред Ейлийн хора, въздухът бе изпълнен с аромата на цветя, със звуците на оркестъра и гласове.

— Мисис Каупъруд е най-красивата жена, която съм виждал от много време насам — обърна се Братфорд Канда към Хортън Бигърс, редактора на светската хроника. — Дори прекалено красива е.

— Как я приемат в обществото? — запита предпазливият Бигърс.

— Очарователна е, но, страхувам се, не е достатъчно въздържана, пък и умна. Нямах да е зле да е по-сериозна, прекалено жизнерадостна е. Тези възрастни дами никога няма да пожелаят да се сближат с Ейлийн, до нея изглеждат твърде стари. Щеше да е по-добре, ако не бе толкова млада и красива.

— Точно така мисля и аз — каза Бигърс. Всъщност той ни най-малко не мислеше така; не беше способен да стигне до такова правилно заключение. Сега обаче го вярваше, защото му го бе казал Братфорд Канда.

[1] Божичко, за бога (фр). — Бел. прев. ↑

[2] Адолф Жозеф Томас Монтичели (1824—1886) — френски художник. — Бел. прев. ↑

ГЛАВА XI

ПЛОДОВЕТЕ НА ДЪРЗОСТТА

На следващата сутрин, по време на закуската у Нори Симс, както и в други къщи всички обсъждаха усилията на семейство Каупъруд да влязат в обществото, както и въпроса, дали то ще ги приеме някой ден или не.

— Лошото при мисис Каупъруд — отбеляза мисис Симс — е, че не знае как да се държи. Всичко беше прекалено показно. Що за хрумване да окачат портрета ѝ в единия край на галерията, а опази картина от Жером в другия! А после и съобщението в „Прес“ от тази сутрин! Човек ще си помисли, че вече са от висшето общество.

Мисис Симс вече малко се ядосваше, че, както сега си мислеше, се е оставила Тейлър Лорд и Кент Маккибън, и двамата нейни приятели, да я използват.

— Какво ще кажеш за гостите? — запита Нори, докато мажеше една кифла с масло.

— О, иска ли питане! Изобщо не бяха представителни. Ние бяхме най-високопоставените и сега съжалявам, че отидохме. Кои са Изриалтайтис и Хьоксемас? Каква ужасна жена! — Тя имаше предвид мисис Хьоксемас. — Никога в живота си не съм чувала по-отегчителни забележки от нейните.

— Вчера следобед говорих с Хейгънин от „Прес“ — каза Нори. — Твърди, че преди да дойде тук, Каупъруд бил фалирал във Филадельфия и че е бил изправен пред съда с доста обвинения. Чула ли си нещо?

— Не. Но мисис Каупъруд разправя, че познавала семейство Дрейк и Уокър. Смятам да попитам Нели. Често съм се чудела защо му е трябвало на мистър Каупъруд да напуска Филадельфия, след като е преуспявал толкова. Хората обикновено не го правят.

Симс вече завиждаше на Каупъруд заради успехите му във финансовия свят на Чикаго. Освен това обноските на Каупъруд издаваха изключителен ум и смелост, което винаги поражда

възмущение у всички освен у онези, които се надяват да получат нещо, и у преуспелите в другите сфери на живота. Най-сетне Симс наистина поиска да научи нещо повече за Каупъруд, нещо по-определено.

Преди обаче социалното положение на Каупърудови да получи оценката — добра или лоша — на хората, възникна въпрос, който се оказа много по-съществен, макар Ейлийн явно да не го осъзнаваше. Отношенията между новите и старите газови компании ставаха все по-напрегнати; акционерите на старите дружества почнаха да нервничат. Те даваха мило и Драго да разберат кой стои зад новите газови компании, заплашващи да навлязат в тяхна територия. В края на краищата един от адвокатите, наети от Северночикагската газова компания да се бори против машинациите на де Сото Сипънс и на стария генерал ван Сикъл, откри, че съветът на Лейк Вю най-сетне е дал концесия на НОВАта компания и че апелативният съд смята да я одобри, и тогава му хрумна мисълта да отправи обвинение срещу компанията, че се е споразумяла със съветниците и ги е подкупила до един. Натрупаха се доста доказателства, че Дъниуей, Джейкъб Герехт и други от Северната страна са получили пари, а един съдебен процес мажеше да забави окончателното одобрение на концесията и да даде време на старата компания да помисли какво още да предприеме. Адвокатът на Северната страна, който се казваше Парсънс, проследи всяка стъпка на Сипънс и на стария генерал ван Сикъл и в края на краищата стигна до заключението, че те са просто подставени лица и че истинският виновник за всички тези вълнения е Каупъруд или други хора, които той представлява. Парсънс посети един ден кантората на Каупъруд, за да поговори с него, но като не получи желаната среща, се зае да проучи неговото минало и връзки. Тези проучвания и контрадействие се увенчаха с дело, заведено в Окръжния съд на Съединените щати късно през ноември срещу Франк Алджърнън Каупъруд, Хенри де Сото Сипънс, Джъдсън П. ван Сикъл и други, обвинени в заговор, делото почти веднага беше последвано от други дела, заведени от компаниите на Западната и на Южната страна, които повдигаха същите обвинения. И в трите дела името на Каупъруд се споменаваеше като скритата движеща сила зад новите компании, решили да принудят старите компании да му продадат акциите си. Вестниците разгласиха филаделфийското му минало, но само отчасти

— в доста смекчена версия, която той им бе предоставил преди известно време. Може думите заговорничество и подкуп да са грозни, но обвиненията на адвокатите не доказваха нищо. Ала едно затворническо минало, каквито и да са били причините за него, придружено от предишния банкрут, развода и скандала (макар и вестниците да ги споменаваха колкото да не е без хич), изостри общественото внимание и насочи погледите на всички към Каупъруд и неговата жена.

Самият Каупъруд беше повикан на разговор в съда, но той отговори, че е само финансов посредник на трите нови компании и няма акции в тях и че обвиненията — онези, които се отнасяха до него, са скалъпени от адвокатите само за да объркат колкото може повече положението. Заплаши, че ще заведе дело за клевета. Въпреки че в края на краищата тези дела не доведоха до нищо (тъй като Каупъруд се бе погрижил да се разбере всичко на всичко, че е финансов посредник), обвиненията все пак му бяха отправени и той се прославя като хитър и комбинативен предприемач с доста внушително минало.

— Виждам — обърна се една сутрин Ансън Мерил към жена си по време на закуска, — че името на този Каупъруд започва да се мярка по вестниците. „Таймс“ беше на масата пред него и той гледаше заглавие, разположено както едно време на пирамида: „Няколко граждани на Чикаго са обвинени в заговорничество — Франк Алджърнън Каупъруд, Джъдсън П. ван Сикъл, Хенри де Сото Сипънс и други фигурират в жалбата, подадена до Окръжния съд.“ По-нататък се привеждаха и други факти. — А аз си мислех, че е само един борсов посредник.

— Знам малко за тях — отвърна жена му, — само онова, което ми каза Бела Симс. Какво пишат?

Той ѝ подаде вестника.

— Винаги съм си мислела, че са обикновени парвенюта — продължи мисис Мерил. — От онова, което чувам, тя е невъзможна. Никога не съм я виждала.

— Започва добре като филаделфиец — усмихна се Мерил, — Виждал съм го в „Калюмет“. Изглежда ми много обигран; Във всеки случай е доста оправен в работата си.

По същия начин и мистър Норман Шрайхарт, който досега не се беше замислял за Каупъруд, макар и да бе забелязал появата му в

залите на „Калюмет“ и „Юниън лийг“, се запита сериозно кой всъщност е той. Шрайхарт, много висок и едър, с голяма духовна сила, як като бик, съвсем различен от Ансън Мерил, го срещна в „Калюмет“ малко след като се бе вдигнал шум във вестниците. Той потъна до Мерил в огромния кожен диван и попита:

— Адисън, кой е този Каупъруд, чието име се появява тези дни из вестниците? Ти познаваш всички тези хора. Не ме ли запозна веднъж с него?

— Разбира се, че те запознах — отвърна весело Адисън, който въпреки нападките срещу Каупъруд беше по-скоро доволен, отколкото обезпокоен. От вълненията на конкурентите, въвлечени в цялата тази битка, беше съвсем ясно, че Каупъруд дърпа доста ловко конците и, което беше най-хубавото, държи имената на своите поддръжници в сянка. — Роден е във Филадельфия. Дойде тук преди няколко години и се залови със сделки със зърно и с посредничество. Сега е банкер. Бих казал, че е доста умен. Има много пари.

— Вярно ли е, както пишат вестниците, че през 1871 година е фалирал във Филадельфия и е задлъжнял с цял милион?

— Доколкото зная, да.

— А лежал ли е там в затвора?

— Май, че да. Но все пак, мен ако питаш, не за престъпление. От онова, което чувам, изглежда, не се е спогодил с политиците и финансистите.

— И както твърдят вестниците, е само на четиридесет години?

— Горе-долу на толкова, струва ми се. Защо?

— О, защото с този свой план да прати по дяволите тукашните газови компании цели надалече. Допускаш ли, че ще успее?

— Не зная. Виждам само онова, което пишат вестниците — отвърна предпазливо Адисън.

Всъщност не искаше да говори за тези работи. Точно тогава Каупъруд правеше всичко възможно да постигне чрез един посредник компромис и да обедини всички заинтересовани. Нещата не вървяха много добре.

— Хм! — изсумтя Шрайхарт.

Той се чудеше как така хора като него, като Мерил, Арнийл и останалите не са се сетили досега да се заемат с това и да изкупят акциите на старите компании. Тръгна си много заинтригуван и след

ден-два — дори още на следващата сутрин — разработи план. Подобно на Каупъруд и той беше умен, твърд и пресметлив. Вярваше безрезервно в Чикаго и във всичко, свързано с неговото бъдеще. Сега, когато Каупъруд се бе заел с газовите предприятия, той разбра как стоят нещата. Все още не беше невъзможно да се намеси още някой и с изкусни спекулации да си осигури така желаната награда. Знае ли човек, може би Шрайхарт щеше да успее да привлече и Каупъруд на своя страна?

Много властен, мистър Шрайхарт не вярваше в сътрудничеството и капиталовложенията на дребно. Ако се впуснеше в начинание като това, предпочиташе той да дърпа конците. Реши да покани Каупъруд в кантората си и да обсъдят заедно въпросите. И затова възложи на секретарката си да му напише бележка, в която с доста високомерни изрази да покани Каупъруд да го навести „по работа“.

Случи се така, че точно по това време Каупъруд бе доста сигурен в мястото, което заемаше във финансовия свят в Чикаго, макар и все още да го болеше и да му горчеше от клеветите, разпространявани по негов адрес от кого ли не. Но бе с такъв характер, че в подобни случаи проявяваше грубо презрение към цялото човечество — и към богатите, и към бедните. Даваше си сметка, че макар и да ги бяха запознавали с Шрайхарт, той никога не си беше прасил труда да го забележи.

„Мистър Каупъруд ме помоли да ви уверя — написа мис Антоанет Новак под негова диктовка, — че в момента е много зает, но ще се радва да посрещне мистър Шрайхарт в кантората си по всяко време.“

Това подразни малко властния и самонадеян Шрайхарт, но той все пак беше убеден, че в този случай една среща няма да навреди и всъщност беше за препоръчване. И така една сряда следобед Шрайхарт се отправи към кантората на Каупъруд, където бе приет повече от радушно.

— Как сте, мистър Шрайхарт? — попита сърдечно Каупъруд и протегна ръка. — Радвам се да ви видя отново, Струва ми се, че сме се срещали веднъж преди няколко години.

— И аз мисля така — отвърна мистър Шрайхарт, широкоплещест, с квадратно лице, черни очи и къси черпи мустачки, украсяващи решителната му горна устна. Очите му биха студени,

тъмни и пронизващи. — Научих от вестниците, ако въобще може да им се вярва — каза той и пристъпи без заобикалки към въпроса, — че проявявате интерес към тукашния светилен газ. Така ли е?

— Опасявам се, че в повечето случаи човек не може да разчита на вестниците — отвърна доста любезно Каупъруд. — Но може би ще бъдете така добър да ми кажете защо ви интересува това?

— Добре, ще ви кажа истината — отвърна Шрайхарт и се взря в очите на финансиста. — И аз проявявам интерес към тукашните газови предприятия. Те са доста изгодни за капиталовложения и няколко членове от управителните съвети на старите компании ме посетиха наскоро с молба да им помогна да се обединят. — Това изобщо не беше вярно. — Интересно как преценявате шансовете си да успеете по пътя, по който сте тръгнали.

Каупъруд се усмихна.

— Бих искал да обсъждам този въпрос — каза той — само ако зная малко повече отсега за вашите подбуди и връзки. Добре ли разбрах, наистина ли акционери от старите компании са ви помолили да се намесите и да им помогнете да уредят този въпрос?

— Точно така — каза Шрайхарт.

— И вие смятате, че ще ги склоните да се обединят? И при какви условия?

— О, според мен ще е доста лесно всеки от тях да получи по две-три акции от една нова компания срещу една акция на старите. После можем да подберем общи чиновници, да открием обща кантора, да преустановим всичките тези дела и тогава всички ще бъдат доволни.

Той го каза е лекота, наставнически, като че Каупъруд не бе го обмислил още преди години. Каупъруд бе доста учуден да види как собственият му план е изложен толкова наставнически, и то не от друг, а от този доста влиятелен тук човек, който дотогава беше предпочитал да не му обръща никакво внимание.

— При какви условия — запита предпазливо Каупъруд — смятате да привлечете новите компании?

— При същите, както и старите, стига да не са вложили твърде много капитали. Още не съм: обмислил всички подробности. Две или три акции за една в зависимост от вложенията. Естествено трябва да се вземат предвид претенциите на старите компании.

Каупъруд се замисли. Струва ли си, или не си струва да обсъжда предложението? Отдаваше му се възможност да спечели бързо пари, като продаде акциите си на старите компании. Само че Шрайхарт, а не той, щеше да намаже най-много от тази ловко измислена сделка. А ако почакаше — дори Шрайхарт да успее да слее трите стари компании в една, — той може би щеше да наложи по-изгодни условия. Но не беше сигурен. Накрая попита:

— Колко акции от новата компания ще останат в ръцете ви или в ръцете на учредителите, след като се разплатите с всички стари и нови компании?

— О, вероятно тридесет и пет или четиридесет на сто от всички акции — отвърна предразполагащо Шрайхарт. — Щом се трудиш, трябва да си получиш възнаграждението.

— Точно така — каза Каупъруд с усмивка, — но като се има предвид, че човекът, който разклати дървото, за да паднат плодовете, съм аз, струва ми се, че доста голяма част от тях ми се полагат по право, нали?

— Какво точно имате предвид?

— Точно това, което казах. Лично аз създадох новите компании, благодарение на които сега е възможно въпросното сливане. Планът, който изложихте, изобщо не се отличава от онова, което от известно време предлагам. Служителите и директорите на старите компании ми се сърдят просто защото според тях съм нахлул в територии, които им принадлежат. И ако заради това те предпочитат да действат чрез вас, а не чрез мен, ми се струва, че трябва да получа много по-голям дял от учредителските печалби. Личните ми капиталовложения в новите компании не са много големи. Аз съм най-вече финансов посредник. (Това не беше вярно, но Каупъруд предпочиташе неговият гост да мисли така.)

Шрайхарт се усмихна.

— Но, драги господине — поде той, — вие забравяте, че аз ще осигуря почти целия капитал за това сливане.

— Вие пък забравяте — възрази Каупъруд, — че аз не съм новак. Гарантирам ви, че ще осигуря целия капитал и ще ви дам добро възнаграждение за вашите услуги, ако го предпочитате. Плановете и концесиите на старите и новите компании все струват нещо. Забравяте, че Чикаго расте.

— Знам — отвърна уклончиво Шрайхарт, — но знам също така, че ви предстои дълга борба, по която ще хвърлите доста пари. При сегашното положение на нещата не можете да очаквате, че ще склоните сам старите компании да се споразумеят. Доколкото разбрах, те отказват да работят с вас. Искате се външен човек като мен — човек с влияние или може би по-точно един стар жител на Чикаго, човек, който познава тези хора, — за да осъществи сливането. Нима смятате, че има друг човек, който да се справи по-добре от мен?

— Защо пък да е невъзможно да намеря и друг? — отвърна съвсем спокойно Каупъруд.

— Аз не мисля така, най-малкото при сегашното положение на нещата. Старите компании не са склонни да работят с вас, те предпочитат мен. Не е ли по-добре да приемете моите условия и да ме оставите да продължа нататък и да приключа с цялата тази работа?

— Ни най-малко при тези условия — отвърна доста непринудено Каупъруд. — Навлезли сме дълбоко в неприятелската територия и сме постигнали твърде много. В най-лошия случай три или четири акции за една нова — каквито и условия да предявите към акционерите от старите компании, — а също така трябва да получа половината от онова, което ще остане. Нали трябва да дележа и с други. (И това не беше вярно.)

— Не — отговори Шрайхарт уклончиво, като поклати квадратното си лице. — Изключено. Рисковете са твърде големи. Бих могъл да ви дам евентуално една четвърт — все още не мога да кажа точно.

— Половината или нищо — отсече Каупъруд.

— Това окончателно ли е? — попита той.

— Да.

— Тогава се боя, че няма да се споразумеем. Съжалявам. Сигурно борбата ще ви се види доста дълга и ще ви струва скъпо.

— Напълно съм го предвидил — отвърна финансистът.

ГЛАВА XII

НОВ ДОВЕРЕНИК

Каупъруд, който отказа така учтиво, но твърдо на Шрайхарт, щеше да научи, че който вади нож, от нож умира. Много скоро неговият бдителен пълномощник, който държеше под око капитолия на щата, където се регистрираха новите акционерни дружества, градския съвет и съветите на предприятията, съдилищата и така нататък, подразбра, че се подготвя важно контранастъпление. Старият генерал ван Сикъл пръв съобщи, че в Северната компания става нещо. Той дойде късно един следобед с небрежно наметнат вехт шинел и ниско нахлупена над рунтавите вежди шапка и в отговор на поздрава на Каупъруд: „Добър вечер, генерале, какво обичате?“, седна с важен вид.

— Гответе се за буря в близко време, капитане — отбеляза той, като се обърна към финансиста с почетното звание, с което бе свикнал да си служи.

— Какво се е случило пак? — попита Каупъруд.

— Засега нищо страшно, но може и да се случи. Някой — не зная кой — слива трите стари компании. В Спрингфийлд е поискано разрешение за регистрация на Чикагската обединена компания за светилен газ и гориво и в кредитното дружество „Дъглас“ директорите заседават непрекъснато. Научих го от Дъниуей, който май има осведомени приятели.

Каупъруд допря но навик върховете на пръстите си и започна да ги почуква леко и отмерено.

— Чакайте да си помисля — кредитното дружество „Дъглас“. Негов председател е мистър Симс. Той не е достатъчно умен да организира подобно нещо. Кои са учредителите?

Генералът извади списък с четири имена, сред които нямаше нито един служител или директор от старите компании.

— Всички са подставени лица — отсече Каупъруд. След като помисли малко, добави: — Мисля, че зная кой стои зад всичко това, генерале, но вие не се безпокойте. Дори и Да се слоят, те не могат да

ни сторят нищо. Рано или късно ще ни продадат акциите си или в края на краищата ще изкупят нашите.

Въпреки всичко бе подразнен от мисълта, че Шрайхарт е успял да убеди по някакъв начин старите компании да се слоят, самият той смяташе да изпрати скоро Адисън като странично лице да направи същото предложение. Беше сигурен, че Шрайхарт е действал бързо след техния разговор. Каупъруд се отправи незабавно към кантората на Адисън в „Лейк нешънъл“.

— Чухте ли новината? — възкликна Адисън веднага щом се появи Каупъруд. — Смятат да се обединят, Зад всичко стои Шрайхарт. Точно от това се страхувах, Симс от кредитното дружество „Дъглас“ ще им бъде финансов посредник. Получих информацията преди по-малко от десет минути.

— И аз — отвърна спокойно Каупъруд. — Трябваше да действаме малко по-рано. Все пак грешката не е само наша. Знаете ли при какви условия са се споразумели?

— Ще се обединят, като получат по, три нови акции за едва стара, около тридесет на сто от акциите на новата компания, притежаваща контролния пакет, остават у Шрайхарт, който може да ги продаде или да ги запази, както сметне за добре. Той гарантира лихвения процент. И всичко това му подготвихме ние — сами вкарахме дивеча в ръцете му.

— Въпреки всичко — възрази Каупъруд — той й занапред ще си има работа с нас. Сега предлагам да отидем в градския съвет и да поискаме концесия. Можем да я получим. Успеем ли, ще ги поставим на колене. Тогава ще бъдем в по-добро положение с малките компании, отколкото те. Ние също можем да се обединим помежду си.

— Но това ще струва много пари.

— Не чак толкова много. Може никога да не се наложи да прокарваме тръбопроводи или да строим заводи. Те ще предложат да ни продадат акциите си, да изкупят нашите или да се обединим. Ние можем да диктуваме условията. Оставете всичко на мен. Да познавате случайно мистър Маккенти, Джон Дж. Маккенти, чиято дума имала тук голяма тежест?

Каупъруд имаше предвид един човек, известен като комарджия, за когото се носеше слух, че притежавал изцяло или отчасти доста публични домове, че издигал и свалял кметове и градски съветници, че

финансирал много кръчми и предприемачески компании — накратко, че е ангелът пазител на политическия и обществения престъпен свят в Чикаго, с когото естествено трябваше да се съобразяват по въпроси, свързани с града и със законодателната програма на щата.

— Не го познавам — отвърна Адисън, — но мога да ви намеря препоръчително писмо. Защо?

— Не си правете труда да ме разпитвате сега. Намерете ми колкото се може по-сериозна препоръка.

— Още днес ще ви я осигуря — отвърна делово Адисън — и ще ви я изпратят.

Каупъруд си тръгна, а Адисън се замисли върху тази последна маневра. Можеше да разчита, че Каупъруд ще изкопае ямата, в която ще падне неприятелят. От време на време се учудваше от изобретателността му. Никога не се обявяваше срещу дръзките му проникателни действия.

Маккенти, за когото в този доста тревожен час се сети Каупъруд, беше интересен и силен човек, каквито има навсякъде и който по онова време беше типичен за Чикаго и за западните щати. Беше любезен, усмихнат, учтив и приветлив, притежаваше като Каупъруд обаяние и остър ум, но за разлика от него бе донейде груб и недодялан (което не личеше от пръв поглед), качества, които Каупъруд не можеше да разбере; Маккенти някак си привличаше със своя характер оня необхватен престъпен свят, толкова близък на душата му. Има хора, които не са нито артистични, нито одухотворени, още по-малко емоционални, които не са и философски интересни, но въпреки това сякаш олицетворяват живота и те привличат — може би не са чисти като кристал, но не са и съвсем тъмни, а са като ахата — замъглени и странни. Тригодишно дете, Маккенти бил доведен от родителите си, емигрирали по време на глад от Ирландия. Отрасъл в колиба в южните покрайнини на Чикаго до гъста плетеница от железопътни линии и като малък лазел по пръстения ѝ под. След като години наред бил надничар на железния път до тях, баща му бил повишен в секционен отговорник, а Джон-младши, едно от осемте деца, още от малък вършел най-различни неща — работел като момче за всичко в един магазин, после станал разносвач в телеграфна компания и накрая барман. Именно като барман започнал новия си живот — забелязал го един прозорлив политик, който го насърчил да се кандидатира за

законодателното събрание на щата и да учи право. Още като малък Джон научил какво ли не — да краде, да пълни изборителните урни с фалшиви бюлетини, да продава изборителни гласове, опознал и силата на властниците да издигат и свалят хора, подкупите, семействеността, използването на пороците — всичко, което представлява (или представляваше) светът на политическите, финансовите и обществените борби в Съединените щати. Във висшите слоеве съществува доста превратното мнение, че на дъното не можеш да научиш нищо. Ако човек можеше да надникне в широкия, но уравновесен характер на Джон Дж. Маккенти, щение да открие някаква странна мъдрост и още по-странни спомени, цели светове от грубост, нежност, грешки и пороци, изстрадани, понесени и носещи дори радост — безразсъдния ненаситен живот на звяра, не притежаващ нищо, което да го ръководи, освен своите усещания, инстинкти и желаниа. Въпреки всичко този човек имаше вида и поведението на джентълмен.

Сега четиридесет и осем годишният Маккенти беше изключително влиятелен. Огромната му къща в Западната страна на града на ъгъла на Харисън стрийт и Ашланд авеню се посещаваше по всяко време от финансисти, предприемачи, собственици на кантори, свещеници, съдържатели на кръчми — накратко казано, от цялата гама на дейния и изтънчен политически свят. Тези хора можеха да получат от Маккенти разумен съвет, успокоение и решение, от които понякога се нуждаеха извънредно много и за които искаха да си платят по едни или друг начин — често само с благодарност и признание на ръководната му роля. Полицаи и служители от полицията, заслужаващи да бъдат уволнени, които той понякога успяваше да спаси, майки, чиито прегрешили синове и дъщери измъкваше от затворите и отново ги връщаше по домовете им, съдържатели на вертепи, които защитаваше от твърде грубото рушветчийство на местната полиция, политици и съдържатели на пивници, заплашвани да бъдат пометени от недоволството на гражданите — за всички тях в час на изпитание той бе като изпратен от небесата син на светлината, нещо като бог на западните щати — с гладко добродушно артистично лице, всесилен, състрадателен към всички, съвършен. От друга страна, имаше и неблагодарници, непреклонни или лицемерни фанатици и реформатори, заговорничещи и плетящи интриги съперници, които

откриваха, че за тях е пагубно да се възправят срещу него. Имаше и много подлизурковци около почти императорския му трон, които винаги му бяха на разположение. Маккенти се обличаше скромно, не бе претенциозен във вкусовете си, беше женен и (очевидно) много щастлив, смяташе се за католик, макар че всъщност не проявяваше набожността си, беше приветлив и съсредоточен и приличаше на Буда — могъщ и загадъчен.

Каупъруд и Маккенти се запознаха една пролетна вечер у Маккенти. Прозорците на голямата къща бяха отворени зад дръпнатите пердета, които се поклащаха леко на ветреца. Заедно с аромата на зараждащата се зеленина се носеше и миризмата на кланица.

След като изпрати две препоръчителни писма — от Адисън и от някакъв доста известен съдия, осигурени му от Ван Сикъл, Каупъруд бе поканен на посещение. Щом дойде, му предложиха питие, пура, запознаха го с мисис Маккенти, която не участваше в светския живот и винаги изпитваше удоволствие да се срещне поне за миг със знаменитостите от висшето общество, и накрая го поканиха в библиотеката. Ако беше обърнал внимание, Каупъруд щеше да забележи, че мисис Маккенти е пълна петдесетгодишна жена, нещо като една презряла Ейлийн, но все още запазила нещичко от някогашната си предизвикателна красота и прикриваща доста умело, че някога е била проститутка. Така се случи, че тази вечер Маккенти беше в чудесно настроение. Точно сега не го тревожеха никакви политически проблеми. Беше началото на май. Навън дърветата бяха напъпили, врабчетата и червеношийките чуруликаха и даваха воля на настроенията си. Във въздуха се носеше лека омара и първите комари проучваха завесите по прозорците и вратите. Въпреки многото си грижи Каупъруд също беше в добро настроение. Обичаше лошота — дори най-трудните му усложнения, а може би най-много тях. Природата беше красива, понякога нежна, но си струваше да живееш именно заради трудностите, замислите, интригите, сплетните, които трябва да изглаждаш и преодоляваш.

— Е, мистър Каупъруд — започна Маккенти, когато влязоха накрая в прохладната приятна библиотека, — с какво мога да съм ви полезен?

— Мистър Маккенти — отвърна Каупъруд, като претегляше думите и пускаше в ход най-добрите си качества, — не е кон знае

какво, но все пак е нещо. Бих желал да получа концесия от градския съвет на Чикаго и ви моля да ми помогнете, стига да искате. Зная, можете да ме попитате защо не отида направо в съвета. Бих го направил, само че има кръгове — хора, — които сигурно ще дойдат при вас. Надявам се, няма да се обидите, ако кажа, че винаги съм ви смятал за нещо като арбитър в политическите свади на Чикаго.

Маккенти се усмихна.

— Ласкаете ме — отвърна сухо той.

— Аз съм сравнително нов човек за Чикаго — продължи меко Каупъруд. — Тук съм едва от година-две. Идвам от Филадельфия. Занимавам се с финансово посредничество и съм вложил капитал в няколко газови компании, създадени в Лейк Вю, Хайд Парк и другаде в предградията, както вероятно сте прочели напоследък във вестниците. Не съм техен собственик, в смисъл че по-голямата част от вложените в тях пари не са мои. Дори не ги ръководя в тесния смисъл на думата. Бих могъл да бъда наречен по-скоро техен инициатор и покровител, за каквото се смятам самият аз и някои други хора.

Мистър Маккенти кимна.

— И така, мистър Маккенти, малко след като направих постъпки да получа концесии за Лейк Вю и Ханд, Парк, се сблъсках с онези, които оглавяват трите стари градски газови компании. Както сигурно си представяте, те се възпротивиха много на това да навляза в окръг Кук, макар и всъщност да не засягах техни територии. Оттогава се борят против мен със съдебни дела, с разпоредби и обвинения в подкупи и заговорничество.

— Зная — прекъсна го мистър Маккенти. — Дочух нещо.

— Точно така — отвърна Каупъруд. — Тъй като се съпротивлявах, предложих да слеем трите стари с трите нови компании, да си издействуваме ново разрешително и да обединим газоснабдяването в града. Те не се съгласиха, струва ми се, главно защото не съм тукашен. Оттогава един друг човек, мистър Шрайхарт — Маккенти кимна, — който не е имал нищо общо с производството на газ тук, се намеси и предложи да ги обедини. Неговото намерение е да постъпи точно така, както исках да постъпя аз, само че той предлага освен това, след като обедини трите стари компании, да проникне в нашата нова територия, да ни ограби и да ни принуди да продадем акциите си, като получи други концесии за тези предградия. Както

знаете, говори се, че те ще бъдат присъединени към Чикаго, и тогава концесиите за града на тези три компании ще са валидни, наред с нашите. Това, както се убеждавате, ни принуждава да направим едно от следните неща: да продадем акциите сега при най-добри за нас условия, да продължим борбата с големи загуби, без да се опитваме да отвърнем на удара с удар, или да отидем в градския съвет и да поискаме концесия за самия град — обща концесия за продажбата на газ в Чикаго успоредно със старите компании с единственото намерение да защитим себе си, както обича да се изразява един от моите чиновници — добави шеговито Каупъруд.

Маккенти отново се усмихна.

— Разбирам — каза той. — И все пак не искате ли твърде много, мистър Каупъруд? Наистина ли смятате, че обществеността е на мнение, че градът има нужда от нова газова компания? Вярно, старите компании не са много щедри. Светилният газ в собствения ми дом не е от най-добрия. — Той се усмихна неопределено и се приготви да слуша по-нататък.

— Мистър Маккенти, зная, че сте практичен човек — продължи Каупъруд, без да обръща внимание на това, че той го е прекъснал, — и аз съм такъв. Не съм дошъл при вас да ви разказвам някаква смътна история за проблемите си с надеждата, че ще проявите интерес от съчувствие. Разбирам, че да внесеш някакво законно предложение в градския съвет на Чикаго е едно. Но че да успееш да го прокараш и то да бъде одобрено от градските власти — съвсем друго. Имам нужда от съвет и помощ, но не ги прося. Ако успея да получа обща концесия, каквато ви описах, ще спечеля доста пари. С нея ще мога да разпродам акциите на новите компании, които са напълно солидни и необходими. Старите компании няма да могат да ме изядат. Всъщност тази концесия ми трябва, за да защитя интересите си и да имам възможност да продължа борбата. Зная, никой от нас не се занимава с политика или финанси просто така. За да получа такава концесия, ще трябва да платя някъде към триста-четиристотин хиляди долара, четвърт или дори половината от онова, което ще спечеля от нея, при условие че се осъществи моят план за сливането на новите и старите компании. — Каупъруд отново не бе съвсем искрен, предпочете да не рискува. — Излишно е да ви казвам, че ще разполагам с предостатъчен капитал. С концесията ще го спечеля. Накратко, искам да знам дали ще ме

подкрепите политически и ще се присъедините към мен при условията, които предлагам? Още сега ще ви кажа съвсем открито кои са моите съдружници. Ще ви разкрия всички данни и подробности, за да разберете сам как стоят нещата. Ако установите в някои момент, че съм представил нещо в невярна светлина, вие естествено сте напълно в правото си да се оттеглите. Както вече ви казах — заключи той, — не съм просяк. Не съм дошъл, за да крия каквото и да било или да ви заблуждавам относно важността на всичко това за нас. Искам да сте запознат с фактите. Искам да ми помогнете при условия, които смятате за честни и справедливи. Всъщност единственото ми затруднение в това положение е, че не принадлежа към каймана на тукашното общество. Ако принадлежах, войната за газа отдавна да е приключила. Тези господа, които на драго сърце се реорганизируют чрез мистър Шрайхарт, са срещу мен главно защото съм сравнително отскоро в Чикаго и не съм от тяхната среда. Ако бях един от тях — той махна леко с ръка, — тази вечер едва ли щях да съм тук и да ви моля за услуга, макар и това да не означава, че не ми е приятно да съм тук и че няма да се радвам да работя по какъвто и да е начин с вас. Просто обстоятелствата се стекоха така, че пътищата ни не са се пресичали.

Докато говореше, той се бе вторачил почти наивно в Маккенти, който го слушаше внимателно и през цялото време чувствуваше, че имаше пред себе си необикновен, способен, загадъчен и много силен човек. Каупъруд говореше направо, без недомлъвки и в същото време проникателно, което се хареса на Маккенти. Вметнатата между другото забележка за „каймака на обществото“, което не го признава, му се стори не само забавна, но му и допадна. Той разбра какво му казва Каупъруд. Според него гостът му бе нов и доста приятен финансист. Очевидно се движеше сред кадърни хора, ако можеше да се вярва на онези, които така горещо му го бяха препоръчали. Маккенти, както Каупъруд знаеше добре, не проявяваше никакъв интерес към старите компании, а също така — макар и да не бе го казал — не изпитваше особени симпатии към тях. За него те бяха само далечни акционерни дружества, които при нужда отдаваха, почит на политиците и очакваха в замяна политически услуги. През няколко седмици те ходеха в съвета да искат нови и нови концесии за газопроводи (със специални предимства за някои улици), да настояват за по-добри (по-изгодни) договори за осветление, за предимства по

речните докове, за по-ниски данъци и така нататък. Лично Маккенти не обръщаше голямо внимание на тези работи. В градския съвет имаше познат, който му беше много верен — един крайно влиятелен ирландец на име Патрик Даулинг, як и енергичен, истински цербер на системата, който работеше с кмета, градския ковчезник и данъчния инспектор — всъщност с всички служители в тогавашната администрация — и имаше грижата за рушветите и за съответното уреждане на тези дребни въпроси. Мистър Маккенти познаваше само двама-трима служители от Южната газова компания, и то съвсем бегло. Не му харесваха особено. Истината беше, че старите компании бяха управлявани от хора, които смятаха политици от рода на Маккенти и Даулинг за много опасни, и ако все пак им даваха подкупи и вършеха някои други нечестни неща, то беше само защото бяха принудени.

— Да-а — отвърна мистър Маккенти, като си играеше умислено със златния ланец на часовника си, — вашият план е интересен. Старите компании няма естествено да останат доволни, че искате конкурентна концесия, но след като веднъж я получите, няма да могат да възразят, нали? — Той се усмихна. Говореше без никакъв ирландски акцент. — В известен смисъл тази история може да не бъде особено приятна, но няма страшно. Те сигурно ще надигнат голям вой, макар че също не са много почтени към хората. Но след като сте им предложили да се обедините, не виждам защо ще възразяват. В крайна сметка това ще се окаже изгодно както за тях, така и за вас. Концесията просто ще ви даде възможност да поставите по-добри условия.

— Точно така — каза Каупъруд.

— И твърдите, че разполагате със средства да прокарате газопровод в целия град и можете да се преборите с конкурентите, ако не отстъпят?

— Имам средствата — потвърди Каупъруд, — но дори да ги нямах, пак щях да си ги осигуря.

Мистър Маккенти погледна много сериозно мистър Каупъруд. Между двамата бе възникнала някаква взаимна симпатия, разбиране и възхищение, все още изместени на заден план от личните интереси. Каупъруд бе интересен на мистър Маккенти, защото беше от малцината предприемачи, които, когато имаха работа с него, не се държаха надутно, лицемерно, дори двулично.

— Добре, ще ви кажа какво ще направя, мистър Каупъруд — каза той накрая. — Ще претегля всичко. Нека помисля до понеделник. Разбирам, сега има повече основания да ви дадат обща концесия за газа, отколкото след време. Защо не съставите молбата и не ми я дадете? И тогава ще разберем какво мислят и някои от другите господа от градския съвет.

При думата „господа“ Каупъруд почти се усмихна.

— Вече съм я написал — каза той. — Ето я.

Маккенти я взе изненадан, но и доволен от тази проява на предприемаческа деловитост. Енергичните предприемачи от този тип му харесваха — още повече че самият той не беше предприемач и че мнозина от хората от бранша, които познаваше, бяха безхарактерни и обидчиви.

— Оставете ми я — каза той. — Ако ви е удобно, можем да се срещнем в понеделник. Заповядайте.

Каупъруд стана.

— Реших, че е най-добре да дойда и да разговарям направо с вас, мистър Маккенти — отвърна той, — и сега съм доволен, че го сторих. Ако си направите труда да проучите въпроса, ще разберете, че съм ви представил нещата такива, каквито са. Планът ми ще донесе големи печалби, макар че е необходимо малко време да бъде доработен докрай.

Мистър Маккенти разбра какво иска да му каже той.

— Да — отвърна любезно, — съмнение няма. Докато се ръкуваха, двамата се гледаха в очите.

— Според мен ви е хрумнала прекрасна идея — завърши Маккенти с разбиране. — Наистина прекрасна идея. Заповядайте следващия понеделник или някъде в началото на седмицата и аз ще ви кажа мнението си. Идвайте винаги, когато имате нужда от мен. Ще ми е приятно да ви видя. Чудесна вечер, нали? — добави той, като погледна навън, щом приближиха вратата. — Каква хубава луна! — На небето грееше сърпът на луната. — Лека нощ.

ГЛАВА XIII

ЖРЕБИЯТ Е ХВЪРЛЕН

Не след дълго пролича колко важно е било това посещение. На върха на деловия живот хората са свързани почти с необясними преплетени нишки. Сега, когато вниманието на мистър Маккенти беше привлечено към газовите предприятия, той прояви интерес да проучи въпроса от всички страни — дали няма да е по-изгодно да подкрепи Шрайхарт и така нататък. Но в края на краищата стигна до заключението, че планът на Каупъруд, така както той му го бе изложил, е по-приемлив от политически съображения главно защото групата на Шрайхарт, на която засега не ѝ беше нужно да иска каквото и да било от градския съвет, бе толкова недалновидна, че пропусна да „уважи“ разбойниците в градския съвет.

Когато Каупъруд отново отиде у Маккенти, той го посрещна много добре.

— Още проучвам как се развиват нещата — каза след няколко сърдечни думи на гостоприемство. — Вашето предложение е напълно приемливо. Създайте компанията и осъществявайте плана си, както сте намислили. След това подайте молбата и ще видим какво може да се направи.

Те обсъждаха дълго и сърдечно как ще бъде поделен бъдещият основен капитал, който решиха да депозират в банката, предпочитана от мистър Маккенти, докато не стане евентуалното сливане със старите компании, и условията, поставени от Маккенти, не бъдат изпълнени, и други подробности от този род. Всичко това не бе лесно за уреждане и не задоволяваше напълно Каупъруд, по той бе доволен, че така ще може да победи. Генерал ван Сикъл, Хенри де Сото Сипънс, Кент Бароус Маккибън и съветникът Даулинг трябваше да обединят усилията си за известно време. Накрая всичко бе готово за решителния удар.

И така един понеделник, вечерта след четвъртъка, когато, както бе прието в градския съвет, молбата бе внесена, планът бе обсъден

открито, но набързо, и бе приет от съветниците. Всъщност време за обсъждане нямаше. Точно това естествено целяха Каупъруд и Маккенти. В деня след въпросния четвъртък, когато съветът обсъди молбата и реши да я разгледа и одобри, Шрайхарт прати своите адвокати и директорите на старите газови компании в редакциите на вестниците да разобличат цялата работа като пладнешки обир, но вече не можеха да направят нищо. Нямаше почти никакво време да вдигнат тревога. Вярно, вестниците, подчиняващи се на по-силното финансово влияние, започнаха да гръбят за „честна игра със старите компании“ и че било безсмислено в един и същ окръг да съществуват две конкуриращи се компании, когато и едната от тях щяла да върши работа. Въпреки това обществеността, убеждавана как ли не от агентите на Маккенти в противното, не беше готова да им повярва. Старите компании не бяха кой знае колко почитени с хората, та те да протестираат сега в тяхна полза.

В понеделник вечерта, когато концесията бе отпусната, мистър Самюъл Блакман, директор на Южната газова компания, дребен и слаб, с четинести бакенбарди, стоеше пред вратата на градския съвет, където заяви недвусмислено:

— Това е чисто мошеничество! Ако кметът подпише концесията, той ще бъде изправен пред съд. Тази вечер няма нито един глас, който да не е купен — нито един. Нима що, в Чикаго се ширят разбойнически методи, тъй де, хората, работили години наред, за да създадат нещо, не могат да разчитат на никаква сигурност!

— Тъй си е, абсолютно прав сте — оплака се мистър Джордан Джулс, директор на Северната компания, нисък, набит, с глава като поставено по дължина яйце, почти оплешивял, със студени сипи очи. Той беше с мистър Хъдсън Бейкър, високия и чевръст директор на Западночикагската компания. И тримата бяха дошли да изразят своето възмущение.

— Това е онзи негодник от Филадельфия. Той е в дъното на всичките ни неприятности. Крайно време е честните предприемачи от Чикаго да разберат с какъв човек си имат работа. Той трябва да бъде изгонен от тук. Вижте филадельфийското му минало. Там са го тикнали в затвора, тук трябва да сторят същото.

Мистър Бейкър, срещнал се току-що е Шрайхарт, на когото бе привърженик, също бе възмутен.

— Този човек е шарлатанин — оплака се той на Блукман. — Не е честен. Явно е, че не принадлежи към порядъчното общество.

И все пак въпреки възмущението предложението за предоставяне на концесията беше прието. Това бе горчив урок за мистър Норман Шрайхарт, мистър Нори Симс и всички, които за нещастие бяха замесени. Пратеници и на трите стари компании посетиха кмета, но той, маша в ръцете на Маккенти, предоставил на неприятеля да решава бъдещето му, все едно подписа документа. Каупъруд получи концесията и колкото и да се вайкаха противниците му, те, щат не щат, трябваше, както се казваше в ония дни, „да му се поклонят“. Единствен Шрайхарт чувстваше дълбоко в себе си, че сметките му с Каупъруд все още не са разчистени. Той тепърва щеше да се срещне с него при други условия. Следващия път щеше да се опита да стовари неговите камъни на неговата глава. Засега обаче, нали си беше хитър, той бе готов на отстъпки.

Оттогава, като прикриваше колкото се може повече огорчението си, той търсеше случай да се срещне с Каупъруд в двата клуба, в които членуваше. Каупъруд обаче изчакваше възбудата да премине и избягваше да ходи там, така че Мохамед бе принуден да отиде сам при планината. В едни сънлив юнски следобед мистър Шрайхарт се отби в кантората на Каупъруд. Беше с чудесен нов стоманеносив костюм и със сламена шапка. Както бе модерно тогава, от джобчето му се подаваше чиста копринена кърпа със сини краища и той бе обут с лъснати до блясък нови обувци с връзки.

— След няколко дни заминавам за Европа, мистър Каупъруд — отбеляза любезно той, — и реших да намина и да разбера дали ние с вас можем да се споразумеем за газовите предприятия. Управителите на старите компании не искат естествено да имат конкурент, пък и вие според мен нямате интерес да водите една безсмислена война около таксите, от която няма да спечели никой. Доколкото си спомням, преди бяхте склонен да се споразумеем, при условие че си поделим контролния пакет по равно, та се питам дали все още сте на същото мнение.

— Заповядайте, седнете, мистър Шрайхарт — покани го весело Каупъруд и му посочи стол. — Радвам се да ви видя отново. Не, не, и аз като вас бих предпочел да не водим война за таксите. Всъщност надявам се да я избегна, но, както разбирате, нещата се поизмениха,

откакто се видяхме за последен път. Господата, които учредиха новата градска газова компания и вложиха капитал в нея, искат, всъщност изгарят от желание да не спират дотук и да основат законно предприятие. Те са повече от сигурни, че това е по силите им, и аз съм съгласен с тях. Старите и новите компании могат да се споразумеят, но не при условията, които преди известно време бях склонен да приема. Беше създадена нова компания, бяха пуснати акции и изхарчени много пари. — Това не беше вярно. — Този основен капитал трябва да фигурира във всички нови споразумения. Мисля, че е желателно всички компании да се обединят, но това трябва да стане при положение, че за всяка нова акция получим една, две, три, четири стари по номиналната им стойност.

Лицето на мистър Шрайхарт се изопна.

— Не е ли множко? — попита мрачно той.

— Ни най-малко, ни най-малко — отвърна Каупъруд. — Знаете, че не направихме доброволно тези допълнителни разходи.

Иронията в тези думи не убягна на мистър Шрайхарт, но той не каза нищо.

— Съгласен съм, но не мислите ли, че след като в момента вашите акции не струват нищо, трябва да сте доволен, ако те бъдат приети по номиналната им стойност?

— Не виждам защо — възрази Каупъруд. — Имаме великолепни изгледи за бъдещето. Всичко трябва да се уреди справедливо, иначе не съм съгласен. Интересува ме колко акции от новото дружество смятате да задържите в касата, след като задоволите исканията на всички стари акционери?

— Както смятах и преди, от тридесет до четиридесет на сто от цялата емисия — отвърна Шрайхарт, който още се надяваше да се споразумее изгодно. — Мисля, че можем да се разберем при тези условия.

— И кой ще получи акциите?

— Как кой, учредителят — каза уклончиво Шрайхарт. — Вие, а може и аз.

— И как ще ги разпределите? Наполовина, както преди ли?

— Мисля, че така е най-справедливо.

— Това не е достатъчно — отвърна язвително Каупъруд. — От последния път, когато разговарях с вас, бях принуден да поема някои

задължения и да сключи сделки, които не бях предвидил. Най-малкото, на което ще се съглася сега, е три четвърти от акциите.

Шрайхарт се изправи решително и обидено. Това е възмутително, помисли си той, немислимо! Що за нахалство!

— Това няма никога да стане, мистър Каупъруд — отсече той. — Вие се опитвате да отървете компанията от твърде многото акции без стойност. Както ви е известно, акциите на старите компании сега вървят по сто и петдесет — двеста и десет долара едната. Вашите акции и не струват нищо. А вие искате да получите по две-три акции за една и три четвърти от останалия налични капитал, тъй че окончателно се отказвам от тази сделка. Вие ще ръководите компанията, при това капиталът ще остане без покритие. Искате да получите нещо срещу нищо. Най-доброто, което мога да предложа на акционерите от старите компании, е да се съгласят да поделят оставащите акции наполовина. И ще ви кажа откровенно, макар и да е възможно да не ми повярвате, че старите компании няма да се съгласят, ако вие контролирате бъдещото предприятие. Те са твърде раздразнени. И много разгорещени. Това е равнозначно на дълга и скъпо струваща битка и те никога няма да се съгласят на компромис. Тъй че, ако имате да ми предложите нещо наистина разумно, ще се радвам да го чуя. В противен случай се страхувам, че тези преговори няма да доведат до нищо.

— Всичките акции по номиналната стойност и три четвърти от онова, което остане — повтори мрачно Каупъруд. — Не искам да ръководя нищо. Ако старите компании смятат да съберат парите и да изкупят моите акции при тези условия, съм готов да им ги продам. Искам да получа прилична печалба от капитала, който съм вложил, и ще го постигна. Не мога да говоря от името на онези, които са зад мен, но докато съм техен представител, няма да ги подведа.

Мистър Шрайхарт си отиде ядосан. Беше направо бесен. Предложението, което току-що му бе направил Каупъруд, беше грабителско. Шрайхарт реши, ако се наложи, да се оттегли от старите компании, да разпродаде акциите си и да ги остави да се оправят както знаят с Каупъруд. Но докато той бе свързан с газовите предприятия, Каупъруд нямаше никога да ги оглави. Може би трябваше да действа според неговото предложение, да си осигури средствата и да изкупи акциите му, пък било то и по прекалено висока цена. Тогава старите

газови компании ще могат да продължат работата си както досега, без някой да им пречи. Пират! Парвеню! Как хитро, бързо и решително беше действал! Това дразнеше извънредно много мистър Шрайхарт.

В края на краищата се стигна до компромис — Каупъруд получи половината акции от новата учредителска емисия и по две акции срещу всяка една на създадените от него нови компании, като в същото време продаде всичките си акции на старите компании и разчисти напълно сметките си. Сделката бе изключително изгодна и благодарение на нея той можа да се отплати щедро не само на мистър Маккенти и Адисън, но и на всички, свързани с него. Ударът бе великолепен, както го уверяваха Маккенти и Адисън. След като постигна толкова много, Каупъруд започна да се оглежда и да търси нови територии за завладяване.

По тази победа в едно направление доведе до съответно поражение в друго: сега бъдещето на Каупъруд и Ейлийн в светското общество беше изложено на сериозна опасност. Шрайхарт, който имаше доста голямо влияние в обществото и бе претърпял поражение от Каупъруд, сега му бе непримирим враг. Нори Симс естествено застана на страната на старите си съдружници. Но най-тежкият удар беше нанесен от мисис Ансън Мерил. Малко след тържеството в новата къща, когато „газовата“ война бе в разгара си и Каупъруд бе обвинен в съзаклятничество, тя отиде в Ню Йорк и срещна случайно старата си позната мисис Мартин Уокър от Филадельфия, от ония кръгове, в които някога Каупъруд така напразно се бе домогвал да проникне. Мисис Мерил знаеше, че семейство Каупъруд са събудили у мисис Симс и някои други любопитство, и се зарадва на отдалата ѝ се възможност да научи нещо по-конкретно.

— Да си чувала във Филадельфия за някой си Франк Алджърнън Каупъруд или за неговата жена? — попита тя мисис Уокър.

— Но как, мила Нели — отвърна нейната приятелка, смутена от това, че една толкова интелигентна жена като мисис Мерил може изобщо да говори за тях, — да не би те да са се установили в Чикаго? Около неговата кариера във Филадельфия се вдигна, да не казвам голяма дума, доста шум. Свързал се беше с един градски ковчезник, който открадна петстотин хиляди долара, след което и двамата отидоха в затвора. Но това но е най-страшното! Въртеше любов с едно младо момиче — някоя си мис Бътлър, сестра на Оуен Бътлър, който сега е

голяма клечка във Филадельфия, и... — тя вдигна леко очи. — Докато Каупъруд лежеше в затвора, Баща ѝ умря и семейството се разпадна. Дори чух някакви слухове, че старият джентълмен се самоубил — имаше предвид Едуард Мълая Бътлър, бащата на Ейлийн. — След като излезе от затвора, Каупъруд изчезна и дочух от някого, че заминал на Запад, развел се и отново се оженил. Първата му жена и сега живее във Филадельфия с двете му деца.

Мисис Мерил доста се изненада, но не го показва.

— Много интересна история, нали? — отбеляза сдържано тя, като си мислеше колко лесно ще бъде да подложи динена кора на семейство Каупъруд и колко добре е направила, че не им е обърнала никакво внимание. — Виждала ли си я... новата, му съпруга?

— Мисля, че да, само не си спомням къде. Струва ми се, обичаше много да язди и да се разхожда с двуколка из Филадельфия.

— Червенокоса ли е?

— Да. Ярка блондинка.

— Предполагам, че е същата. Напоследък имената им се появяват във вестниците в Чикаго. Искях да съм сигурна.

Мисис Мерил обмисляше тънките забележки, които щеше да направи в бъдеще.

— Сигурно сега се опитват да влязат в чикагското общество? — усмихна се мисис Уокър снизходително, с презрение както към чикагското общество, така и към семейство Каупъруд.

— Възможно е да се опитат да влязат и в обществото на източните щати и да успеят, не съм сигурна — отвърна хапливо мисис Мерил, засегната от обидата, — но в Чикаго едно е да се опитваш, друго е да бъдеш наистина приет.

Отговорът беше достатъчен. Той сложи край на разговора. Когато следващия път мисис Симс прояви неблагоприятното да спомене името на Каупърудови или по-точно шумотевицата около Каупъруд, мисис Мерил ѝ подсказа какво трябва да бъде веднъж завинаги отношението към тях.

— Ако ме послушате — отбеляза накрая мисис Мерил, — колкото по-малко работа си имате с тези ваши приятели, толкова по-добре. Зная всичко за тях. От пръв поглед биеше на очи. Те няма никога да бъдат приети в обществото.

Мисис Мерил не си направи труда да обясни защо., но мисис Симс скоро научи цялата истина чрез мъжа си и с право се възмути, дори се ужаси. Кой всъщност трябваше да бъде винен за всичко, мислеше си тя. Кой ги бе запознал? Семейство Адисънови, разбира се. Но Адисънови бяха неуязвими, макар и не всесилни в обществото, така че те не биваше да бъдат обвинявани. Каупърудови можеха веднага да бъдат зачеркнати от списъка на нейните приятели, което мисис Симс незабавно направи. Престижът на семейство Каупъруд започна да пада, макар и не толкова бързо, и това за момента ги поогорчи.

Ейлийн долови първия признак на промяната, когато обичайните визитни картички, покани за приеми и други подобни, които напоследък бяха получавали в изобилие, започнаха рязко да намаляват и в сряда следобед, ден, който малко прибързано бе определила за приемен, почнаха да я посещават само шепа незначителни гости. В началото не го разбираше, тъй като не искаше да повярва, че тъй скоро след несъмнения ѝ успех като домакиня престижът ѝ в града е спаднал толкова рязко. Само три седмици след тържеството за новата къща от седемдесет и петимата души, които ги посещаваха или оставяха визитните си картички, се отзоваха едва двадесет. Седмица по-късно те вече бяха десетина, а след около два месеца се говореше, че в къщата им кажи-речи не влизал никой. Е, да, неколцина от второстепенните гости — онези, които очакваха от нея да засили собственото им влияние, както и хора като Тейлър Лорд и Кент Маккибън, които не се нуждаеха от подкрепа, но бяха задължени на Каупъруд — продължаваха да са верни, но те всъщност само засилваха впечатлението. Ейлийн не можеше да си намери място от разочарование, възмущение, мъка и срам. Има много хора със слонски кожи и волски нерви, които могат да понесат почти всяка обида с надеждата, че все някой ден ще победят, и които са твърде нечувствителни, за да страдат, но тя не беше от тях. Колкото и дръзко да пренебрегваше общественото мнение и правата на бившата мисис Каупъруд, сега тя трепереше за своето бъдеще и как миналото ѝ ще се отрази върху него. Вярно, нейните предишни постъпки можеха да се обяснят и с младежкото ѝ чувство, и със силната мъжка привлекателност на Каупъруд. При по-щастливи обстоятелства тя можеше да се омъжи без толкова шум и последвалия скандал. При

сегашното положение нейното бъдеще в чикагското светско общество трябваше да с неопетнено, за да се оправдае тя не само пред себе си, но и, както ѝ се струваше, пред Каупъруд.

— Прибери сандвичите в хладилника — нареди Ейлийн на икономата Луис след едни от първите ѝ провалени неофициални приеми, като посочи множеството украсени с розови и сини панделки хапки, недокоснати в прекрасния севърски порцелан. — Прати цветята в болницата. Прислугата може да изпие боето и лимонадата. Запази някои от сладкишите за вечеря.

Икономът кимна.

— Да, мадам — каза той. После наля масло в огъня при това според него неприятно положение, като добави: — Я какво е времето! Мен ако питате, затова не дойдоха.

Ейлийн пламна за миг. Едва не изкреця: „Я се пръждосвай оттук!“, но се сдържа.

— Да, сигурно затова! — отвърна тя, докато се изкачваше по стълбите към своята стая.

След като един-единствен непосетен неофициален прием се обсъждаше от прислугата, значи търпяха провал. Тя изчака до следващата седмица, за да разбере дали е заради времето, или защото отношението на хората наистина се бе променило. Този път дойдоха още по-малко гости отпреди. Певците, които бе наела, бяха отпратени, без да са изпълнили онова, за което биха дошли. Кент Маккибън и Тейлър Лорд, които знаеха много добре за плъзналите слухове, наминаха, но се държаха някак сдържано и притеснено. Ейлийн също го забеляза. Освен тях дойдоха само мисис Изриалтайтис и мисис Хъдълстоун, а това за огорчение на Ейлийн показваше, че нещо не е в ред. Тя бе принудена да каже, че не е добре, и да се извини. На третата седмица, оборена от страх, че поражението ще е по-голямо и отпреди, се престори на болна. Искаше да разбере колко визитни картички ще получи. Бяха само три. Това беше краят. Тя осъзна, че нейният „неофициален“ прием е претърпял пълен провал.

През това време и на Каупъруд не бяха спестени все по-голямото недоверие и враждебност на хората.

Той забеляза първия признак за истинското състояние на нещата на една вечеря, на която бяха поканени отдавна и на която за нещастие отидоха, тъй като Ейлийн все още не беше сигурна, че се е провалила с

приемите си. Вечерта се устройваше от семейството на Съндърланд След, което не се ползваше с особено уважение в обществото и все още не бе дочуло за плъзналите клюки или поне за промененото отношение на хората към Каупърудови. По това време почти всички — семейства Симс, Канда, Котън и Кингсланд — бяха разбрали, че са направили голяма грешка и че семейство Каупъруд не е достойно да бъде допуснато в обществото.

На въпросната вечеря бяха поканени доста хора, които тези семейства познаваха. За нещастие, когато те научиха или си спомниха, че ще отиде и семейство Каупъруд, в последния момент изпратиха извинения: „Съжаляваме, но не можем да дойдем.“ Освен Следови дойде само още едно семейство — на Стаинслау Хьоксемас, на което Каупърудови не отдаваха особено значение. Вечерта мина скучно. Ейлийн се оплака, че я боли глава, и те двамата с Каупъруд си тръгнаха.

Много скоро след това, на едно гости у съседите им Хаатстед, на което Каупърудови бяха поканени отдавна, те усетиха очевидната студенина към тях, каквато не бяха забелязвали дотогава, макар и домакините да се държаха доста дружелюбно. До този момент, когато на подобни приеми присъстваха непознати известни личности, те на драго сърце се запознаваха със семейство Каупъруд, което винаги биеше на очи заради красотата на Ейлийн. Този ден, който знае защо (въпреки че Ейлийн и Каупъруд подозираха нещо), почти всички гледаха да стоят по-надалечко от тях. Имаше и неколцина техни познати, с които те размениха по няколко думи, по повечето гости ги отбягваха. Каупъруд го долови моментално.

— Май ще е по-добре да си тръгнем рано — каза след малко той. Не е много интересно.

Прибраха се и за да избегне разговорите, Каупъруд отиде в града. Все още не му се искаше да споделя какво мисли за всичко това.

Първият удар му беше нанесен малко преди едно тържество в клуба „Юниън“, и то не пряко. Както си говореше една сутрин с него в Лейк нешънъл банк, Адисън му довери нещо, което му дойде като гръм от ясно небе:

— Искам да ви кажа нещо, Каупъруд. Знаете вече доста неща за чикагското общество. Знаете и как се отнасям към онова, което споделихте за миналото си още когато се запознахме. Та сега се

шушука доста за всичко това, а двата клуба, в които членуваме с вас, гъмжат от двулични и нечестни лицемери, надигнали вой заради тайния ви сговор, за който пишеха вестниците. Има и четирима-петима акционери от старите компании, които сега се домогват да ви изключат от клубовете. Докопали са се до историята, която ми разказахте, и говорят наляво и надясно, че ще подадат жалби до управителните съвети и на двата клуба. Сега няма да постигнат нищо — самите те ми го казаха, но вие знаете какво да правите на предстоящото тържество. Те не могат да не ви изпратят покана, но ще е само за очи. — Каупъруд го разбра. — Според мен цялата тази работа ще отшуми, вай-малкото аз ще направя всичко възможно, но сега-засега... — Той погледна приятелски Каупъруд.

Каупъруд се усмихна.

— Откровено казано, очаквах нещо такова, Джуда — отвърна непринудено той. — Очаквах го през цялото време. Не се безпокойте за мене. Всичко ми е ясно. Разбрах откъде духа вятърът и как ще обърна платната си.

Адисън се пресегна и го хвана за ръката.

— Само не се предавайте, каквото и да сте решили — каза внимателно той. — Така ще се признаете за слаб, а те не го очакват. И аз не го искам. Дръжте на своето. Всичко ще отшуми. Мен ако питате, ви завиждат.

— Не ми е минавало и през ум да го правя — отвърна Каупъруд. — Нямам право да ме изключат. Зная, че всичко ще отшуми, стига да имам достатъчно време.

Все пак бе огорчен от мисълта, че му се е случило да води такъв разговор, пък било то и с Адисън.

Така нареченото общество беше напълно способно да им наложи своето мнение и заключения и по други начини.

Каупъруд се ядоса от постъпката на Нори Симс към Ейлийн, за която научи много по-късно. Ейлийн се отбила у нея, но още на вратата ѝ казали, че мисис Симс не си е у дома, макар че на улицата били каретите на други гости. Няколко дни по-късно за голямо огорчение и изненада на Каупъруд, който не знаеше още нищо, Ейлийн наистина се разболя.

Ако в края на краищата Каупъруд не бе победил блестящо всичките си противници, ако не бе повалил врага в борбата за газовете

предприятия, положението наистина щеше да е тежко. И все пак Ейлийн страдаше дълбоко и чувствуваше, че презрението е насочено преди всичко към нея и няма да утихне скоро. В крайна сметка, сами в своя дом, те с Каупъруд се видяха принудени да си признаят, че тяхната картонена къща, колкото и блестяща и здрава да е на вид, се е сгромолясала. Такива признания между толкова близки хора са наистина най-непоносими. Човешките души постоянно се стремят да се намерят, но рядко успяват.

— Знаеш ли — каза ѝ накрая Каупъруд, когато веднъж се прибра неочаквано и я намери на легло, с просълзени очи — тя бе освободила камериерката този ден. — Разбирам защо е всичко това. Откровено казано, Ейлийн, дори го очаквах. Ние с теб напредваме твърде бързо. Избързахме, хайде, мила, не искам да възприемаш нещата така. Битката не е изгубена. Смятах те за по-смела. Нека ти кажа нещо, което, изглежда, си забравила. Все някога парите ще решат всички проблеми. В момента печеля тази битка, ще спечеля и други. Те са ми в краката. Хайде, мила, не бива да се отчайваш. Ти си твърде млада. Аз никога не се отчайвам. Тепърва ще жънеш успехи. Ще им покажем на тия тук в Чикаго кои сме, пък и ще си разчистим сметките с този-онзи. Богати сме и ще станем още по-богати. Това ще уреди всичко. А сега се усмихни и бъди щастлива в този свят, освен обществото съществуват толкова други неща, заради които си заслужава да се живее. Стани, облечи се, ще отидем да се разходим и да вечеряме в града. Ти все още притежаваш мен. Това не е ли все пак нещо?

— О, да — въздъхна тежко Ейлийн, но отново се отпусна. Обви ръце около врата му, заплака и от радост, че я утешава, и от понесената загуба. — Прекалено много ни дойде и на двамата — въздъхна тя.

— Зная — успокои я той, — но сега не се тревожи за нищо. Ще се оправиш. И двамата ще се оправим. Хайде, стани.

Въпреки всичко съжеляваше, че я вижда така отдадена на слабостта. Това не му харесваше. Реши, че един ден обществото скъпо ще му плати. Междувременно Ейлийн си възвръщаше доброто настроение. Срамуваше се от слабостта си, когато видя колко твърдо по-, срещна Франк всичко това.

— О, Франк — възкликна накрая, — винаги си бил чудесен. Толкова си мил!

— Нищо, нищо — отвърна весело той. — И да не спечелим играта тук, в Чикаго, ще я спечелим другаде.

Той си мислеше за блестящия начин, по който си бе уредил сметките със старите газови компании и с мистър Шрайхарт, и колко старателно щеше да се заеме и с други въпроси, когато му дойде времето.

ГЛАВА XIV

ПОДВОДНИ ТЕЧЕНИЯ

Първата година, след като обществото ги отхвърли, както и следващите години Каупъруд си представи ясно какво би означавало да прекара остатъка от живота си, изолиран от обществото или най-малкото ограничен в развлеченията си в един кръг или среда, които щяха да му напомнят постоянно, че не е приравнен към най-добрите или поне към хората с най-голяма тежест, колкото и ограничени да бяха те. Когато се опита за първи път да въведе Ейлийн в обществото, той си представяше, че колкото и безинтересно да им се стори то в началото, веднъж допуснати в него, те ще могат да го превърнат в нещо твърде увлекателно и дори блестящо. Откакто обаче обществото ги отхвърли, се видяха принудени, ако искаха изобщо да имат някакви развлечения, да търсят компанията на разни дребни „риби“, с които можеха да завържат случайни запознанства — пътуващи актьори и актриси, на които от време на време даваха вечери, художници и певци, които канеха у дома си веднага след като се запознаваха с тях, и, разбира се, доста хора, които нямаха тежест в обществото, като семейства Хаадстед, Хьоксемас, Видера, Бейли и други, които продължаваха да се държат приятелски и не отказваха да ги посещават. На Каупъруд му бе интересно да капи понякога на обед или вечеря някой приятел от деловите среди, някой любител на картини или млад художник и тогава винаги присъстваше и Ейлийн. И семейство Адисън им идваше на гости или ги канеше. Беше им обаче скучно, нещо повече, така проличаваше още повече пълното им поражение.

Това поражение, мислеше си Каупъруд, всъщност ги бе сполетяло не по негова вина. Лично той напредваше доста добре. Само Ейлийн да беше малко по-друга! И все пак нямаше никакво намерение да я изоставя или упреква. Тя му остана вярна през бурните му дни в затвора. Беше го насърчавала, когато имаше нужда от това. Щеше да бъде до нея и да види какво може да направи малко по-късно, но понасяше много тежко отлъчването им от обществото. И не само това,

самият той, изглежда, печелеше все повече симпатиите и на мъжете, и на жените. Бе запазил всичките си приятели: Адисън, Бейли, Видера, Маккибън, Рамбо и други. В обществото имаше и жени, и то немалко, които съжаляваха, че вече не виждат него, но не и Ейлийн. Понякога се опитваха да го канят без жена му. В началото винаги отказваше, после започна да ходи сам от време на време на вечери, без да споменава нищо на Ейлийн.

Точно през това междуцарствие Каупъруд за първи път започна да осъзнава ясно, че между него и Ейлийн има подчертана разлика както в интелектуално, така и в духовно отношение, макар и да бяха близки с нея в много отношения — емоционално, физически, — съществуваха все пак доста неща, които той можеше да върши сам и на които тя не бе способна — висини, достъпни за него, до които тя бе безсилна да се издигне. Каупъруд не се съобразяваше с чикагското общество, но сега започна да сравнява Ейлийн с най-хубавите жени на Стария свят: след като бе изгонен от обществото в Чикаго и бе удържал финансова победа, той реши отново да замине за чужбина. В японското и в бразилското посолство в Рим (където бе канен заради богатството си), както и в новия италиански двор Каупъруд се запозна с интересни светски дами със значително влияние италиански графини, високопоставени англичанки, талантиливи американки с подчертани артистични и обществени качества. Те всичките откриваха бързо неговото обаяние, проникателния му, остър ум и оценяваха необикновената му личност, в същото време обаче той забелязваше, че Ейлийн не е посрещана по същия начин. До жените край нея тя биеше прекалено много на очи, бе твърде екстравагантна. Цветущото ѝ здраве и красота сякаш обиждаха другите жени, повечето от които бяха непривлекателни, по-бледи и свити.

— Не мислите ли, че е типична американка? — чу Каупъруд някаква жена на един от онези големи многолюдни тържества в двореца, на които можеше да отиде едва ли не всеки и на които Ейлийн държеше да присъства. Каупъруд бе застанал отстрани и разговаряше с един свой нов познат — banker от Гърция, който знаеше английски и бе отседнал в „Гранд хотел“, докато Ейлийн се разхождаше със съпругата му. Беше го казала някаква англичанка. — Толкова безвкусно облечена, толкова самодоволна и наивна.

Каупъруд се обърна. Жената говореше за Ейлийн. Несъмнено беше добре възпитана, сериозна и красива. Бе принуден да признае, че голяма част от думите ѝ са верни, но как човек да преценява жена като Ейлийн? Тя не можеше да бъде укорявана за каквото и да е — беше чистокръвно животинче, преливащо от жажда за живот. Привличаше го. Наистина жалко, че хора с явно по-закостенели възгледи се отнасят така враждебно към нея. Защо не виждат онова, което виждаше той — детинския ѝ стремеж към разкошното и екстравагантното, вероятно поради това, че като млада не е могла да се радва на възможностите на светския живот, от който е имала нужда и за който е копнеела. Домъчня му за нея. В същото време беше склонен да си мисли, че може би сега жена с друг характер ще е по-подходяща за неговото обществено положение. Ако имаше по-улегнала съпруга, с по-голям вкус и със склонност да проявява повече усет и такт, колко щеше да преуспее! Каупъруд се върна в Щатите с една картина от Перуджино, с прекрасни платна от Луини и Превитали, с един портрет на Цезар Борджия от Пинтурикио, който бе купил в Италия, а да не говорим за двете огромни червени африкански вази, които бе намерил в Кайро, за високата позлатена дървена подставка в стил „Луи XV“ с резба, която бе открил в Рим, за двата богато украсени стенни свещника от Венеция и двата италиански декоративни лампиона от Неапол, с които смяташе да украси ъглите на библиотеката си. Така неговата колекция от произведения на изкуството постепенно се обогатяваше.

Трябва да кажем, че в това време съжденията и възгледите му за жените и половия въпрос започнаха да се променят из корен. Когато срещна Ейлийн за първи път, той притежаваше остро чувство за живота и нежния пол и най-вече твърдото убеждение, че има право да постъпва както пожелае. Откакто излезе от затвора и започна отново да се изкачва нагоре по обществената стълбица, мнозина отправяха крадешком погледи към него, жените често му даваха ясно да разбере, че го намират за привлекателен. Макар и да му бе законна съпруга съвсем отскоро, Ейлийн му беше любовница вече години наред и времето на първото, доста силно увлечение бе отминало. Каупъруд я обичаше не само заради красотата ѝ, а и за верността ѝ, възторга ѝ, но сега и други жени събуждаха за миг у него интерес и дори страст, които той не се опитваше да проумее, обясни или оправдае морално. Такъв е животът, такъв беше и той. Не искаше да наскърбява чувствата

на Ейлийн, като ѝ даде да разбере, че инстинктивно го влече към други жени, но си беше точно така.

Малко след като се върна от Европа, Каупъруд се отби веднъж следобед в един скъп магазин на Стейт стрийт, за да си купи вратовръзка. Тъкмо влизаше и някаква жена пред него мина по пътеката от единия щанд на другия — беше от жените, по които напоследък той се заглеждаше, макар и само отдалеч — те сякаш се движеха в друг свят. Тя привличаше вниманието — елегантна и изискана, стройна, с тъмна коса и очи, с матова кожа, малка уста и тънък нос — изобщо нещо ново за Чикаго от онова време. Освен това в очите ѝ се четеше никакво благоразумие, тя излъчваше предизвикателна дързост, която събуди у Каупъруд чувството за господство и желанието да властва. На предизвикателния и кокетлив поглед, който жената му отправи за миг, той отвърна с пронизващ властен поглед, плиснал я като студена вода. Каупъруд всъщност я погледна не строго, а по-скоро настойчиво и многозначително. Тя беше своенравна съпруга на преуспяващ адвокат, погълнат от работата и от себе си. Отначало жената се престори за миг на безразлична, но все пак се спря малко встрани, сякаш за да разгледа някакви дантели. Каупъруд не сваляше очи от нея с надеждата да получи втори бегъл пленителен поглед. Отиваше на важни срещи, които не искаше да изпусне, затова извади бележника си, написа върху листче хартия името на един хотел, а под него: „Салонът на втория етаж, вторник, 1 часа следобед.“ Докато минаваше край жената, пхна листчето в ръката ѝ с ръкавица, отпусната до тялото ѝ. Пръстите ѝ се свиха машинално. Тя го беше забелязала какво прави. И дойде в посочения ден и час, макар че той не бе написал никакво име. Колкото и прекрасна да бе тази връзка, тя не продължи дълго. Дамата бе интересна, но твърде вятърничава.

По същия начин Каупъруд срещна у Хенри Хъдълстоун, един от хората, които им бяха съседни още докато живееха в първата си къща на Мичиган авеню, момиче на двадесет и три години, което поне за момента силно привлече вниманието му. Името ѝ — Ела Ф. Хъби, което той накрая научи, не беше привлекателно, но самото момиче бе доста приятно. Най-чаровни бяха засменият ѝ, дързък израз и закачливите очи. Беше дъщеря на заможен комисионер от Саут уотър стрийт. Щом Каупъруд прояви интерес към нея, тя естествено му

отвърна със същото. Младо, неразумно, впечатлително, момичето лесно се влияеше от блясъка и славата, а мисис Хъдълстоун превъзнасяше Каупъруд и неговата жена и непрекъснато говореше, че го чака голямо бъдеще. Когато Ела го видя и се убеди, че той все още изглежда млад, че ѝ се любува и изобщо не е страшен и строг — поне с нея, тя остана очарована — веднага щом Ейлийн се извърнеше, погледът ѝ се устремяваше към него — усмихнат, изпълнен с приятелство и възхищение. Когато отидоха в гостната, Каупъруд я покани най-непринудено да се отбие в кантората му, ако някой ден се случи наблизо. Погледна я с дълбоко разбиране и в отговор получи също такъв поглед, сърдечен и пламенен. Тя дойде и между тях се започна връзка, която не продължи дълго. Не че Ела не беше интересна, но ѝ липсваше блясък. Не притежаваше достатъчно темперамент, за да го задържи, след като той задоволи доста празното си любопитство.

След Ела се появи за кратко още една жена, някоя си мисис Джоузефин Ледуел, хубава вдовица, която бе решила да се включи в борсовите операции и помоли Каупъруд за съвет, но която веднага видя колко очарователен ще е един флирт с него. Приличаше донякъде на Ейлийн, бе малко по-стара, не толкова красива и нали бе търговка, бе по-пресметлива и сдържана. Успя донякъде да събуди интереса на Каупъруд, понеже беше елегантна, независима и предпазлива. Джоузефин Ледуел направи всичко възможно да го съблазни и накрая успя — те започнаха да се срещат в апартамента ѝ в Северната страна. Тази връзка продължи около месец и половина. Каупъруд бе много доволен, че Джоузефин не му харесва особено. Всяка жена, която се свързваше с него, трябваше да се мери с привлекателната Ейлийн, както и с първата му жена с нейния вроден чар. А това не беше никак лесно.

Точно по това време, което донякъде напомняше началните години с първата му съпруга, когато също не бяха ходили никъде, Каупъруд срещна най-сетне една жена, на която ѝ бе съдено да остави трайни следи в неговия живот. Той дълго не можа да я забрави. Казваше се Рита Солбърг. Беше съпруга на Харолд Солбърг, много млад датчанин цигулар, който тогава живееше в Чикаго, тя обаче не беше датчанка, а мъжът ѝ не беше кой знае какъв музикант, макар и да притежаваше безспорен музикален темперамент.

Сигурно сте срещали тия бъдещи знаменитости, тия устремени към славата хора — те са доста интересни и са се отдали с налудничав ентузиазъм на онова, което искат да постигнат. Такива хора притежават по един или друг начин и външността, и традиционните особености, на своята професия, но въпреки това си остават безгласни инструменти или само вдигат ненужен шум. Бе достатъчно да познавате поне малко Харолд Солбърг, за да разберете, че той принадлежи точно към този род хора на изкуството. Бе с див, съвсем ката ноември поглед, с буйна рошава тъмнокестенява коса, която решише нагоре, с перчем, който падаше над очите му като на Наполеон, с румени като на пеленаче страни, е твърде пълни и червени чувствени устни, с изящен, голям и дълъг, но леко гърбав нос, с вежди и мустаци, които сякаш пламтяха като неговата блуждаеща и безразсъдна душа. Бил принуден да напусне Дания (Копенхаген), защото до двадесет и петата си година не бил постигнал нищо и постоянно се влюбвал в жени, които не искали да имат нищо общо с него. Тук, в Чикаго, той получаваше от майка си скромната сума от четиридесет долара месечно и си бе намерил няколко ученици — харчеше парите си „пестеливо“, тоест обличаше се добре, но бе вечно гладен, постепенно си стъпи на краката и сега дори минаваше за интересен човек. Беше само на двадесет и осем години, когато срещна Рита Грийнф от Уичита, щата Канзас, а когато се запознаха с Каупъруд, Харолд беше вече на тридесет и четири, а тя на двадесет и седем.

Рита беше учила в Чикагската художествена академия и се бе срещала с Харолд по студентските забави, когато ѝ се струвало, че той свири божествено и че животът не е нищо друго освен романтика и изкуство. Пролетта, слънцето, което блещукаше в езерото, белите платна на лодките, разходките и разговорите в тъжните следобеди, когато градът плуваше в златиста омара, довършиха всичко. Една събота следобед те се венчаха най-неочаквано, ходиха за един ден до Милуоки, върнаха се в ателието, което сега трябваше да бъде обзаведено за двама, и после целувки, целувки, целувки, докато жаждата за любов не беше утолена.

Животът обаче не може да се крепи само с подобна храна и трудностите полека-лека започнаха да се появяват. За щастие те не бяха свързани с безпаричие. Рита не беше бедна. Баща ѝ държеше

малък, но доходен силос за зърнени храни в Уичита и след неочакваната венчавка на дъщеря си реши да продължи да ѝ изпраща пари, макар че цялото това отдаване на изкуството и музиката му се виждаше странно, далечно и несигурно. Слаб, добросъвестен и благ човечец, погълнат от дребните възможности, които му даваше търговията, и пригоден напълно към доста скучния живот в Уичита, той намираше Харолд за много чудат и предпочиташе да се отнася внимателно към него. Постепенно обаче, тъй като и на простодушните не са им чужди човешките слабости, започна да се чувства много горд от всичко това — перчеше се в Уичита с Рита и нейния съпруг музикант, канеше ги през лятото, за да учудва съседите, а есен водеше жена си, която си беше почти фермерка, на гости в града, да се порадва на пътуването, да поразгледа едно-друго и да участва във вечеринките в ателието. Всичко беше забавно, типично американско, наивно и почти невероятно от много гледни точки.

Рита Солбърг беше доста флегматична — с меки закръглени форми, които издаваха, че към четиридесетте ще напълнее, но които сега бяха много привлекателни. Тя беше с меки копринени пепеляворуси коси, с влажни сивосинкави очи, светла кожа и равни, бели зъби и ясно съзнаваше своя чар. Преструваше се обаятелно като дете, че не забелязва трепета, който събужда у мнозина влюбчиви мъже, макар и доста ясно да съзнаваше какво върши и как го върши; всичко това ѝ харесваше. Даваше си сметка колко чудно хубави са гладките ѝ, меки ръце и врат, колко заоблено и съблазнително е тялото ѝ, колко елегантни и съвършени — тоалетите ѝ, които във всеки случай бяха белязани от индивидуалността на вкуса ѝ. Тя можеше да вземе някоя стара сламена шапка, панделка, перо или роза и с вроденото си чувство за изисканост да я превърне в изящно произведение на изкуството, което ѝ вървеше чудесно. Подбираше прости съчетания от бяло и синьо или розови, кафяви и светложълти тонове, които сякаш разкриваха душата ѝ, носеше около кръста широки колани от лъскавокафяви (дори червени) панделки, а на главата си слагаше огромни шапки с леки периферии, които създаваха необикновен ореол около лицето ѝ. Танцуваше грациозно, пееше, свиреше прочувствено — понякога блестящо — и рисуваше. Изкуството ѝ обаче, не беше убедително, защото ѝ липсваше творческа жилка. Най-интересни у нея бяха настроенията и мислите — непостоянни, неочаквани, объркани.

От гледна точка на общоприетия морал Рита Солбърг беше опасна жена, макар и самата тя да се смяташе тогава просто за мечтателна и мила.

Нейното душевно състояние се обясняваше отчасти с това, че Солбърг бе започнал да я разочарова — и то горчиво. Честно казано, той страдаше от най-страшната болест — от неуравновесеност и от неспособността да намери себе си. Имаше моменти, в които не беше сигурен дали е създаден за велик цигулар или за велик композитор, или просто за велик учител, какъвто той не искаше за нищо на света да бъде. „Аз съм творец — обичаше да казва. — О, как се измъчвам от темперамента си. — После добавяше: — Подлеци! Крави! Свине!“

Казваше го за другите. Свиреше изключително неравно, макар и понякога да постигаше известно проникновение, нежност, усет и обаяние, с които бе привлякъл вниманието на мнозина. По принцип обаче неговите изпълнения отразяваха хаоса в ума му. Свиреше страстно, трескаво, с необуздани поривисти движения, които го лишаваша от възможността да контролира техниката си.

— О, Харолд! — възкликваше отначало Рита възторжено.

По-късно не беше толкова сигурна във възхитата си.

Човек трябва да постигне с живота и характера си нещо, та другите да му се възхищават, но Харолд всъщност нямаше намерение да постига нищо. Той даваше уроци, буйстваше, мечтаеше, хленчеше, но както забеляза Рита, ядеше редовно три пъти на ден, а от време на време проявяваше подчертан интерес и към други жени. Рита се смяташе за достойна да бъде всичко в живота на едни мъж, на по-малко не бе съгласна и така след няколко години, когато Харолд започна да ѝ изневерява първо в помислите и поривите, после и в делата си, на нея ѝ кипна. Тя ги броеше — едно момиче, на което Харолд преподаваше музика, после една студентка по живопис, след това жената на един banker, в чийто дом той свиреше. После тя започна да изпада в странно мрачно настроение и да си ходи при майка си и баща си, а Харолд се унижаваше да се разкайва, да плаче, след което те се помиряваха с бурни страстни сцени и всичко започваше отново. Какво да се прави?

Рита вече не ревнуваше Харолд, бе изгубила вяра и в музикалните му способности. Бе разочарована обаче най-много от това, че нейният чар бе недостатъчен, за да го направи сляп за всички

други жени. Ето кое я тормозеше най-вече. Той подминаваше красотата ѝ, а тя все още беше красива. Имаше приятно закръглено тяло, не беше толкова висока и едра както Ейлийн, но бе по-загладена и по-женствена, по-нежна и по-съблазнителна. Не беше добре сложена, не излъчваше сила, но очите, устните и нейният вечно неспокоен ум бяха изпълнени с необикновено очарование. Духовно беше много по-будна от Ейлийн, с много по-точни познания за изкуството, музиката, литературата и за онова, което ставаше около нея, а в любовта бе доста по-загадъчна и съблазнителна. Знаеше много за цветята, скъпоценните камъни, насекомите, птиците, героите от литературата и изобщо за прозата и поезията.

По времето, когато Каупърудови се запознаха със семейство Солбърг, те все още държаха ателието в Ню артс билдинг и живееха безоблачно като майска утрин, само дето работите на Харолд не вървяха добре. Беше се оставил на произвола на съдбата. Запознаха се у семейство Хаатстед, с което Каупърудови все още поддържаха приятелски отношения и където Харолд свири. Ейлийн, която беше отишла сама, съзря възможността да пооживи живота си и покани семейство Солбърг, сторило ѝ се по-издигнато, на музикална вечер у дома си. Солбъргови приеха поканата.

Каупъруд погледна Солбърг и го охарактеризира много точно: „Непостоянен и емоционален темперамент — помисли си той. — Явно не може да си намери мястото, тъй като му липсват последователност и прилежание.“ Но, общо взето, го хареса. Солбърг беше интересен като характер, като типаж — като фигурка по японските гравюри. Финансистът го посрещна любезно.

— И мисис Солбърг, предполагам — отбеляза той затрогващо, доловил веднага спокойствието, чувството за мярка и наивния ѝ вкус. Тя беше облечена скромно, в бяла рокля със синьо — с малки сини панделки, пришити върху дантелените волани на полата. Голите ѝ ръце и шия бяха възхитително нежни. Очите ѝ бяха живи, но въпреки това мили като на глезено дете.

— Знаете ли — каза му тя с красиви, капризно свити устни, нещо типично за нея, когато говореше, — мислех си, че никога няма да стигнем дотук. Имаше пожар — тя произнесе „поожар“ — на Дванадесета улица — „дванадесета“ прозвуча като „дваанадесета“ — и

всички пожарни се бяха струпали там. О, какви искри, колко пушек! И пламъците се подаваха от прозорците. Бяха наситеночервени — почти оранжеви и черни. Когато са такива, са красиви, не намирате ли?

Каупъруд беше очарован.

— Да, наистина — отвърна сърдечно той с онази снизходителност и добродушие, до които понякога прибягваше с лекота.

Имаше чувството, че прекрасната мисис Солбърг може да му бъде дъщеря — беше толкова гальовна и свенлива, но и, дума да няма, решителна и своенравна. Ръцете и лицето ѝ са красиви, каза си той. Мисис Солбърг видя пред себе си елегантен, сдържан и студен човек — способен, и то много, предположи тя — с блестящи пронизателни очи. Колко по-различен бе Харолд, който никога нямаше да постигне нищо, дори да се прослави.

— Толкова се радвам, че носите и цигулката си — каза Ейлийн на Харолд, застанал в друг ъгъл. — Очаквах с нетърпение да дойдете и да ни посвирите.

— Много мило от ваша страна — отвърна Солбърг с приятно провлечен говор. — Какъв хубав дом имате, какви хубави книги, нефрит и кристали.

Той се държеше спокойно, бе мил в обноските си, които се сториха очарователни на Ейлийн. Явно имаше нужда от силна и богата жена, която да се грижи за него. Приличаше на палаво, непослушно момче.

След като бяха поднесени закуските, Солбърг започна да свири. Стоеше прав и се видя интересен на Каупъруд, който гледаше очите, косата му, но проявяваше много по-голямо любопитство към мисис Солбърг, погледът му непрекъснато се плъзгаше към нея. Той наблюдаваше пръстите ѝ върху клавишите, ръцете, трапчинките на лактите. Възхищаваше се от прекрасната ѝ уста, от светлата ѝ пухкава коса, но най-важното, във всичко това се долавяха индивидуалността, душевността ѝ, пораждащи у Каупъруд симпатия и дори страстно влечение към нея. Тя беше от жените, които му харесваха. Напомняше донякъде на Ейлийн от преди шест години (сега Ейлийн бе на тридесет и три, а мисис Солбърг на двадесет и седем), само че Ейлийн винаги е била по-снажна, енергична и не толкова тайнствена.. Мисис Солбърг (най-сетне той намери с какво да я сравни) напомняше многобагрената

вътрешност на раковина от южните морета — топла, пъстра, изящна. Но у нея имаше и някаква твърдост. Никъде в обществото Каупъруд не беше срещал жена като нея. Мисис Солбърг беше задълбочена, пламенна и красива. Не свали очи от нея, докато тя не го усети: обърна глава към него и му се усмихна, като сви строго устни. Каупъруд беше покорен. Може ли да се надява? — не му излизаше от главата. Дали тази едва доловима усмивка е нещо повече от обикновена светска вежливост? Едва ли, но нима той не може да пробуди чувства в такъв богат и жизнен характер? Когато мисис Солбърг спря да свири, Каупъруд се възползва от възможността да ѝ каже:

— Не искате ли да се поразходите до художествената галерия? Обичате ли живописата? — Той ѝ подаде ръка.

— Знаете ли — каза мисис Солбърг малко странно, но и много мило според Каупъруд, тъй като беше толкова красива, — по едно време си мислех, че ще стана велика художничка. Смешно, нали? Изпратих на баща си една от моите рисунки с посвещението: „На човека, комуто дължа всичко!“ Трябваше да видите рисунката, за да разберете колко беше смешно всичко това.

Тя тихо се засмя.

Каупъруд реагира със съживен интерес към живота. Смехът ѝ му поддейства освежително като летен ветрец.

— Вижте — каза любезно той, когато влязоха в галерията, осветена цялата от меката светлина на газовите лампи, — това е Луини, купих го миналата зима. — Картината се наричаше „Тайнствената сватба на света Катерина“. Каупъруд спря, докато мисис Солбърг разглеждаше пречистените от всичко земно тънки черти на светицата. — А това — продължи той — е най-ценната ми придобивка засега.

Стояха пред лукавия Цезар Борджия, нарисован от Пинтурикио.

— Какво странно лице! — отбеляза мисис Солбърг простодушие — Не знаех, че някой го е рисувал. Прилича малко на художник, пали?

Не беше чела за заплетения и почти сатанински живот на този човек, а само беше чувала за неговите престъпления и интриги.

— В известен смисъл е бил художник — усмихна се Каупъруд, който притежаваше кратко описание на живота на Цезар Борджия и на баща му, папа Александър VI, което му дадоха при покупката на

картината. Тъй че интересът му към Цезар Борджия се бе появил отскоро. Мисис Солбърг едва ли долови иронията в забележката му.

— О, да, а това е мисис Каупъруд! — ахна тя и се обърна към портрета, нарисуван от ван Беерс. — Много е ефектен! — каза мисис Солбърг надменно, но и невинно, което му хареса. Той обичаше жени, които са дръзки и донякъде самонадеяни. — Какви ярки цветове! Хубаво е хрумването за градината и облаците.

Тя отстъпи малко назад и Каупъруд, които се интересуваха единствено от нея, се вгледа в очертанията на гърба и в профила на лицето ѝ. Каква хармония на линии и цветове! „Където всяко движение трепти и псе“ искаше му се да възкликне. Вместо това каза:

— Рисуван е в Брюксел. Облаците, както вазата в стената, са рисувани по късно.

— Картината е чудесна — отбеляза мисис Солбърг и продължи нататък.

— А харесва ли ви това платно на Израелс? — попита той.

Платното се наричаше „Скромна трапеза“.

— Харесва ми — отговори тя, — както и „Ковачницата“ от Бастиен-Льопаж. Струва ми се обаче, че картините ви от стари майстори са по-интересни. Ако купите нови, трябва да ги сложите в отделно помещение. Съгласен ли сте? Картината от Жером не ми харесва особено. — Тя провличаше думите, което се струваше на Каупъруд безкрайно привлекателно.

— Защо? — попита я той.

— О, в нея има нещо неестествено, не смятате ли? Харесвам тоналността, но според мен женските тела са прекалено съвършени. И все пак е много хубава.

Каупъруд нямаше особена вяра в способностите на жените, на които гледаше като на произведения на изкуството, и все пак от време на време, както сега, те проявяваха проникателност, която изостряше и неговата. Той си помисли, че Ейлийн не е способна на такива разсъждения. В този смисъл тя не можеше да се мери по хубост с тази жена, която бе така очарователно естествена, доверчива, изискана, умна. Мисис Солбърг, продължи да разсъждава проникателно Каупъруд, имаше за съпруг един кръгъл глупак. Дали тя ще прояви интерес към него, към Франк Каупъруд? Дали жена като нея няма да му се отдаде само при условие, че той се разведе и ожени за нея. А

през това време мисис Солбърг си мислеше колко силен е Каупъруд и колко близо е стоял до нея. Тя почувствува интереса, които бе породила у него, тъй като често забелязваше тези признаци и у други мъже и знаеше какво означат, те. Съзнаваше колко привлекателно красива е и макар да кокетничеше много изкусно, не прекриваше определени граници и се държеше непристъпно, тъй като чувстваше, че все още не е срещнала човека, за когото си заслужава да бъде друга. Според нея Каупъруд имаше, наистина имаше нужда от жена, която да е по-одухотворена от Ейлийн.

ГЛАВА XV

НОВО УВЛЕЧЕНИЕ

Каупъруд и Рита Солбърг бяха поощрени във връзката си съвсем случайно от Ейлийн, започнала да проявява глупашка сантиментална нежност към Харолд, зад която нямаше нищо сериозно. Той ѝ харесваше, тъй като беше изключително мил, внимателен и трогателен с жените — с хубавите жени. Хрумна ѝ, че може да му изпраца ученици, пък и при всички случаи ѝ беше приятно да посещава ателието на Солбърг. И без това живееше доста скучно. И така тя им ходеше на гости, а Каупъруд, увлечен по мисис Солбърг, я придружаваше. Той насърчаваше с унищожителна лукавост Ейлийн в интереса ѝ към тях. Предлагаше ѝ да ги кани на обед, да организира музикални вечери, на които Солбърг свиреше и изкарваше малко пари. После запазваха ложи в театрите, купуваха билети за концерти, излизаха в неделя или други дни на разходка.

В подобни положения сякаш помага самият живот. Тъй като Каупъруд мислеше непрекъснато за Рита, и тя започна да си мисли за него. От час на час той ѝ се струваше все по-привлекателен, необикновен, властен. Заразена от неговото настроение, се измъчваше ужасно от угризения на съвестта. Не че си Сяха казали нещо, но Каупъруд я обсаждаше, постепенно я завладяваше и явно ѝ преграждаше всички пътища за отстъпление. Един четвъртък следобед, когато нито Ейлийн, нито той можеха да отидат на чая у семейство Солбърг, Рита получи разкошен букет от тъмночервени рози. „За вашите кътчета“ — пишеше на картичката, сложена в тях. Тя знаеше много добре от кого са цветята и колко струват. Поне петдесет долара. Сякаш я облъхна светът на парите, който тя изобщо не познаваше. Виждаше всеки ден във вестниците реклами за банкерската и посредническата фирма на Каупъруд. Веднъж по обед го срещна в универсалния магазин на Мерил и той я покани на обед, Рита обаче се почувствува задължена да откаже. Каупъруд я гледаше винаги прямо и пламенно. Само като си помислеше, че красотата ѝ е направила или

прави всичко това! Без да иска, Рита си представяше времето, когато този енергичен и обаятелен мъж може би ще се грижи за нея по начин, за какъвто Харолд не можеше и да мечтае. Тя обаче продължаваше да свири, да пазарува, да ходи на гости, да чете, да потъва в мрачни мисли колко некадърен е мъжът ѝ и само от време на време си даваше сметка за призрачното влияние на Каупъруд върху нея. Колко изящни бяха силните му ръце, колко проникателни огромните му, донейде настойчиви очи! Пуританството на Уичита (смекчено донякъде от бохемския живот в Чикаго) водеше жестока борба с коварството и хитростта на времето, възплъщавани от този мъж.

— Знаете ли, вие сте много неуловима — каза ѝ Каупъруд една вечер в театъра — беше седнал зад нея по време на антракта, а Ейлийн и Харолд бяха отишли да с поразходят във фойето. Глъчката заглушаваше всяка дума. Мисис Солбърг беше особено привлекателна в дантелената си вечерна рокля.

— Не, не — отвърна развеселено Рита, поласкана, от неговото внимание, усетила физическата му близост. Постепенно се поддаваше на настроението му, всяка негова дума я изпълваше с трепет. — Според мен съм много постоянна — продължи тя. — И без съмнение много земна.

Тя погледна закръглената си гладка ръка, отпусната в скута ѝ.

Каупъруд, който изпитваше не само цялата притегателна сила на нейната земност, но и възшебството на характера ѝ, далеч по-богат от този на Ейлийн, бе дълбоко развълнуван. Чувствата, настроенията и фантазиите ѝ го облъхваха като лекия полъх на вятър и, възпламеняваха за миг кръвта му — състояние, което никакви (или много малко) думи не могат да предадат. Рита бе не по-малко жизнена от Ейлийн, но беше по-добра, по-нежна, по-тактична и богата духовно. Или може би Ейлийн просто му бе омръзнала? Не, не, казваше си Каупъруд, изключено. Рита Солбърг бе най-приятната жена, която беше срещал.

— Да, но все пак и неуловима — продължи той и се наведе към нея. — Напомняте ми нещо, за което не мога да намеря думи — някакъв цвят ухание или тон, искрица от нещо. Напоследък мисля непрестанно за вас. Интересуват ме познанията ви върху изкуството. Харесва ми как свирите — влагате нещо от себе си. Карате ме да мисля

за прекрасни неща, които нямат нищо общо с обикновения ход на моя живот. Разбирате ли?

— Ще се радвам да съм такава — каза Рита. Тя въздъхна тихо и нещастно. — Карате ме да си мисля суетни неща. — Устните ѝ се присвиха в очарователно „а“. — Рисувате ме прекалено привлекателна. — Мисис Солбърг пламна, поруменя, обзета от изблика на чувствата си.

— Точно такава сте — продължи настойчиво Каупъруд. — Такава ви усещам през цялото време. Знаете ли — добави той и се наведе над стола ѝ, — понякога ми се струва, че още не сте живели. Има толкова неща, които могат да допълнят вашето съвършенство. Бих искал да отидете в чужбина с мен или без мен... във всеки случай трябва да заминете. Великолепна сте. А вие намирате ли ме поне малко за интересен?

— Да — тя замълча, — но знаете ли, страхувам се от всичко това и от вас. — Устните ѝ пак се свиха очарователно, както оня път, когато той за пръв път я бе забелязал. — Нека не говорим за това. Харолд е много ревнив. А какво ще си помисли мисис Каупъруд?

— Зная го добре, но струва ли си да мислим за това сега? Нищо няма да ѝ стане на Ейлийн, ако ме остави да разговарям с вас. Животът е в общуването между отделните хора, Рита. Ние с вас имаме много общи неща. Не го ли виждате? Вие безспорно сте най-привлекателната жена, която съм срещал. Давайте ми нещо, което никога не съм познавал. Не го ли виждате? Искам да ми кажете нещо, но честно. Погледнете ме. Вие не сте щастлива сега, нали? Не сте напълно щастлива?

— Не. — Тя поглади ветрилото си с пръсти.

— А щастлива ли сте изобщо?

— По-рано смятах, че съм щастлива. Но вече не съм.

— Ясно защо — каза Каупъруд. — Вие заслужавате повече от онова, което ви дава сегашното ви положение. Вие сте личност, а не псалт, за да кадите тамян на друг. Мистър Солбърг е интересен човек, но е него не можете да бъдете щастлива. Учудвам се, че не сте го разбрали досега.

— А! — възкликна Рита с лека досада. — Може и да съм го разбрала.

Каупъруд я погледна проникателно и тя трепна.

— Мисля, че е по-добре да не говорим за това тук — каза му. — По-добре да...

Той сложи ръка върху облегалката на стола ѝ, почти докосвайки рамото ѝ.

— Рита — обърна се към нея на малко име, — вие сте прекрасна жена!

— Ох! — въздъхна тя.

Каупъруд не бе виждал мисис Солбърг повече от седмица — точно десет дни, когато един следобед Ейлийн дойде да го вземе с нова двуколка, преди това се беше отбила да качи и семейство Солбърг. Харолд седеше отпред на капрата с Ейлийн, която отзад, до Рита, беше оставила място за него. На Ейлийн не ѝ минаваше и през ум колко влюбен е мъжът ѝ — толкова предпазливо се държеше той. Тя си въобразяваше, че стои по-високо от Рита, че е по-хубава, че се облича по-елегантно, а следователно е и по-очарователна. Не се досещаше каква притегателна сила притежава Рита Солбърг за Каупъруд, който бе толкова активен, енергичен, наглед уравновесен, въпреки това бе дълбоко в себе си (прикривайки го със силната си външност) романтичен и пламенен.

— Прекрасно! — възкликна той и се отпусна до Рита. — Каква хубава вечер! И каква чудесна сламена шапка с рози, каква красива ленена рокля! — Розите бяха червени, роклята ѝ бяла, с промушена тук-там зелена панделка. Рита напълно разбираше защо той е толкова възторжен. Каупъруд беше съвсем различен от Харолд, жизнен, непринуден, кадърен. Точно днес Харолд цял ден кълнеше съдбата, живота и лошия си късмет.

— На твое място нямаше да се оплаквам толкова много — му каза Рита горчиво. — Трябва да работиш повече и да кълнеш по-малко.

Харолд ѝ направи сцена, от която Рита се отърва, като излезе на разходка. Ейлийн се появи малко след като тя се бе върнала. Това бе изход от положението. Рита се развесели, прие поканата и се облече. Същото направи и Солбърг. Усмехнати и явно доволни, те излязоха на разходка. Сега, докато Каупъруд говореше, Рита се огледа доволно. „Красива съм — помисли си тя — и той ме обича. Колко хубаво ще е, ако все пак дръзнем.“ Но на глас каза:

— Не съм чак толкова ненагледна. Просто денят е хубав, нали? Роклята е съвсем обикновена. Не съм и в настроение тази вечер.

— Какво се е случило? — попита Каупъруд съчувствено, а шумът от движещите се карети заглушаващо гласовете им. Той се наведе към нея, изпълнен с желание да разреши всеки неин проблем, да я плени напълно е добротата си. — Може ли да направя нещо за вас? Сега отиваме на дълга разходка до павилиона в парк „Джаксън“, а след вечеря ще се върнем на лунна светлина. Нали ще бъде чудесно? Сега се усмихнете и бъдете весела, както винаги. Доколкото зная, нямате причини да не сте щастлива. Ще направя за вас. всичко, което пожелаете, всичко, което е по силите ми. Ще получите всичко, което пожелаете, стига да мога да ви го дам. Какво е станало? Знаете колко мисля за вас. Ако се осланяте на мен във всичко, никога няма да имате неприятности.

— О, не можете да ми помогнете с нищо — поне засега. Моите проблеми? О, да! Та какви са те? Дребна работа.

Тя чувстваше отчужденост дори от самата себе си, от която ѝ беше приятно. Каупъруд беше очарован.

— Но за мен вие, Рита не сте дребна работа — каза тихо той, — нито пък вашите проблеми! Те ме засягат много. Вие означавате толкова много за мен. Вече ви го казах. Не разбирате ли колко истина има в тези думи? За мен вие сте заплетена тайна, най-прекрасната. Изгубил съм си ума по вас. Откакто ви видях последния път, непрекъснато мисля за вас. Ако имате грижи, нека ги споделим. Вие значите толкова много за мен — вие сте единствената ми грижа. Мога да уредя живота ви. Свържете го с моя. Имам нужда от вас и вие от мен.

— Да, зная — каза тя. После замълча. — Нищо особено — продължи след малко. — Най-обикновено спречкване.

— За какво?

— Всъщност заради мен. — Устата ѝ беше прекрасна. — Не мога непрекъснато да кадя тамян, както казахте. — Тази негова мисъл ѝ бе направила впечатление. — Но сега всичко е наред. Денят е чудесен, прекра-а-сен, нали?

Каупъруд я погледна и поклати глава. Бе толкова мила с тая своя непоследователност. Погълната от конете и от разговора със Солбърг, Ейлийн не виждаше и не чуваше нищо. Той и потокът от карети, поели

на юг по Мичиган авеню, отвличаха вниманието ѝ. Докато препускаха бързо край напъпилите дървета, добре поддържаните морави, току-що прекопаните цветни лехи, отворените прозорци — целия привлекателен свят на пролетта, — Каупъруд се почувствува така, сякаш животът отново започва за него. Стига да се виждаше неговото обаяние, то щеше да го обгърне като бляскав ореол. Мисис Солбърг усещаше, че вечерта ще бъде чудесна.

Вечеряха на открито в парка — пиле по мерилендски, вафли и шампанско. Поласкана, че от нейното обаяние Солбърг е толкова весел, Ейлийн се забавляваше, шегуваше се, вдигаше наздравници, разхождаше се по тревата. Солбърг я ухажваше глупаво, като на шега, както бяха склонни да правят много мъже, тя обаче го прекъсваше весело с думите „глупаче“ и „стига де“. Беше толкова сигурна в себе си, че след това разказа без следа от стеснение на Каупъруд колко емоционален е Солбърг и как тя му се е присмивала. Напълно убеден, че не му изневерява, той приемаше всичко много благосклонно. Солбърг беше голям тъпак и на Каупъруд му бе добре дошло, че той ухажва жена му.

— Не е толкова лош — каза ѝ. — Дори ми харесва, макар и да не го смятам за кой знае какъв цигулар.

След вечеря тръгнаха край брега на езерото, после през открита местност, по която тук-там се виждаха дървета — луната грееше в ясното небе и заливаше нивите и езерото със сребрист блясък. Мисис Солбърг бе под влиянието на вируса „Каупъруд“, който ѝ действаше смъртоносно. Колкото и вяла да изглеждаше по характер, веднъж възпламенена от чувствата, тя ставаше решителна. Всъщност беше енергична и страстна. Каупъруд започваше да се откроява за нея със силата, която притежаваше. Колко прекрасно би било да я обича такъв мъж! Биха могли да живеят интересно и наситено. Тази мисъл я плашеше и привличаше като запалена в мрака ярка лампа. За да се овладее, Рита заговори за изкуство, за разни хора, за Париж и Италия, той ѝ отговаряше в същия дух, но през цялото време я галеше по ръката, а веднъж в сянката на едни дървета отпусна ръка върху косата ѝ, извърна лицето ѝ и я целуна леко по бузата. Тя пламна, трепна, пребледня, обзета от страшна буря, но успя да се съвземе. Колко приказно, направо божествено! Досегашният ѝ живот очевидно се рушеше.

— Слушайте — каза внимателно Каупъруд. — Искате ли да се срещнем утре в три, след моста на Ръш стрийт? Ще ви взема веднага с кола. Няма да чакате и миг.

Младата жена мълчеше умислена и замечтана, почти омаяна от този чуден и нереален свят.

— Искате ли? — повтори той настойчиво.

— Почакайте — отвърна тихо. Рита. — Нека си помисля. Нали може? — Тя замълча. — Добре — изрече след малко с дълбока въздишка. — Добре — повтори, сякаш ѝ бе хрумнало нещо.

— Скъпа — прошепна Каупъруд и притисна ръката ѝ, загледан в профила ѝ, открил се на лунната светлина.

— Но за мен това е много сериозна крачка — отвърна Рита тихо, леко задъхала, и пребледняла.

ГЛАВА XVI

СЪДБОВНА ИНТЕРЛЮДИЯ

Каупъруд бе очарован. Отиде на срещата, обзет от нетърпение, и намери Рита така, както се бе надявал — по-мила, по-хубава и загадъчна от всички жени, които бе познавал. В чудесния апартамент в Северната страна, който Каупъруд нае веднага и където понякога прекарваше по цели сутрини, вечери и следобеди, според обстоятелствата, той се взираше в нея много възкитателно и установи, че е почти безупречна. Тя бе млада и донейде безгрижна, качества, които нямаха цена. С характер, в който нямаше и следа от меланхолия, Рита бе възхитителна с вроденото си качество да е винаги доволна и да не си спомня за лошото в миналото, да не мисли за неприятностите в бъдеще. Обичаше хубавите неща, без да е прахосница, и Каупъруд забеляза, че колкото и да настояваше да е по-разточителна, колкото и тактично да ѝ го предлагаше, тя си оставаше все тъй скромна, което му вдъхваше уважение към нея. Рита знаеше какво иска, харчеше пресметливо, купуваше с вкус и се обличаше така, че да му харесва, както му харесваха цветята. Понякога чувствата му към нея се разпалваха толкова, че, тъй да се каже, на него му се искаше да се отърве от тях, да укроти подтика и влечението, но бе безсилен да го стори. Очарованието и си оставаше. След страстните му милувки тя оправяше разрешената си коса с ръка, правеше мили гримаси в огледалото пред себе си, мислеше едновременно за куп други прекрасни неща и му се струваше още по-освежена, по-хубава и пленителна от всякога.

— Алджърнън, помниш ли картината, която видяхме онзи ден в магазина за художествени произведения — питаше го, като провличаше думите и му говореше на второто име, което предпочиташе като по-благозвучно и подходящо на настроението му, когато бяха заедно. Каупъруд възрази, но тя продължи да го нарича така. — Помниш ли красивия син цвят на палтото на стареца

(картината се казваше „Поклонението на влъхвите“.) — Колко хубав е, нали?

Рита провлече толкова нежно думите и сви толкова мило устни, че той не можеше да не я целуне.

— Цветето ми — промълви Каупъруд и я хвана за ръцете. — Цъфналото ми черешово клонче! Блян, изваян от дрезденски порцелан!

— Пак ли ще ме разрошиш, току-що съм се решила!

Гласът и очите ѝ бяха безгрижни, излъчваха неподправена невинност.

— Да, палавнице такава!

— Добре, но стига си ме душил. Наистина вече ме боли от целувките ти, кога най-после ще си мил с мен?

— Мил съм, любима. Но искам и да те боли.

— Добре тогава, щом настояваш.

Въпреки всичките милувки Рита още го привличаше. Каупъруд мислеше, че тя е като пеперуда г. жълто, бяло, синьо или златисто, която пърха над храст шипка.

В подобни моменти на близост Каупъруд разбра бързо, че Рита е добре запозната със светските обноски и изисквания, макар и да не принадлежеше към тези кръгове. Тя начаса долови много ясно неговите възгледи за обществото, интереса му към изкуството, мечтите му да постигне нещо повече за себе си. Изглежда, бе наясно, че той все още не е осъществил себе си, че Ейлийн не е най-подходящата за него жена и че тя би му прилягала. След известно време заговори снизходително за съпруга си — за неговите слабости и недостатъци. Каупъруд си мислеше, че Рита не проявява липса на съчувствие към мъжа си, че просто ѝ е втръснало от техните отношения, които не могат да бъдат компенсирани нито с любов, нито с кадърност или с разбиране. Каупъруд ѝ предложи да наеме по-голямото ателие за тях с Харолд — тя да се откаже от дребните икономии, които ги обременяваха, и да го обясни с това, че родителите ѝ са станали пощедри. В началото Рита не се съгласи, Каупъруд обаче прояви тактичност и в края на краищата успя да и убеди. Пик той малко покъсно ѝ предложи да накара Харолд да замине за Европа. Причината уж щеше да е същата — допълнителните средства, които са ѝ изпратили нейните роднини. Увещанията, ласките, молбите накараха

мисис Солбърг да му се подчини, да преклони пред него глава и да се чувства на седмото небе. Ползваше се внимателно, по възможно най-разумния начин от щедростта му. Повече от година нито Солбърг, нито Ейлийн подозираха за връзката между двамата. Лесно склонен, Солбърг замина на гости в Дания, и после да учи в Германия. На другата година мисис Солбърг отиде с Каупъруд в Европа. В Екс ле Бен, Биариц, Париж, дори в Лондон Ейлийн не разбра, че има още никой с тях, който стои на заден план. Благодарение на Рита Каупъруд получи много по-задълбочени познания. Сега той разбираше повече от музика, литература. Рита го насърчи в намерението му да събере престижна колекция от творби на старите майстори и го помоли да е по-предпазлив при подбора на картини от съвременни художници, Той наистина се чувстваше прекрасно.

Но както при всяко пиратско плуване в океана на страстите, съществува опасност от бури, извили се заради измаменото доверие и изградените от обществото морални норми, според които жената е собственост на мъжа. Ала Каупъруд, който не се съобразяваше с нищо освен със себе си и спазваше законите на другите само ако нямаше как да ги заобиколи, не се смущаваше особено, че може да има скандал, гняв, ярост и болка. Още повече че те можеха да бъдат избягнати. На един обикновен мъж щеше да му е трудно да се справи с подобна връзка, но както видяхме, Каупъруд бе поддържал почти едновременно по няколко такива връзки, затова сега се осмели да се впусне в още една, и то с много повече чувства и възторг. Предишните му увлечения бяха в най-добрия случай само сурогати на истинското чувство — малко или повече лишени от смисъл флиртове, незасягащи по-дълбоко ума и сърцето му. В случая с мисис Солбърг всичко бе различно. Поне засега тя бе за него наистина всичко на този свят. Но той се отнасяше към жените толкова темпераментно, беше толкова подчинен ако не в чувствата си, то в усета си към красивото и хубостта им, към загадъчната им индивидуалност, че се впусна в още една любовна връзка, която обаче не завърши така щастливо.

Веднага след като завърши гимназия в Западната страна и търговски колеж в Чикаго, Антоанет Новак беше назначена за негова лична стенографка и секретарка. Това момиче разцъфтя за чудо и приказ, както става обикновено с децата на родители, преселили се в Щатите. Трудно бихте повярвали, че със своето хубаво и стройно тяло,

с изискания вкус, с който се обличаше, със сръчността си в стенографията, счетоводството и с познанията си в търговията тя е дъщеря на поляк, който едва свързва двата края и който В началото бе работил в стоманолеярните в югозападната част на Чикаго, а по-късно бе станал съдържател на петоразреден магазин за пури, вестници и канцеларски принадлежности в полския квартал — продаваше и карти и държеше отзад стаичка, където купувачите можеха да поседят и да поиграят комар, от което всъщност и печелеше. Антоанет, чието име съвсем не беше Антоанет, а Минка (беше си избрала Антоанет от някаква статия в един от неделните чикагски вестници), бе хубаво тъмнокосо момиче, замечтано, амбициозно и изпълнено с надежди, което десет дни, след като започна работа, вече се възхищаваше от Каупъруд и следеше всяка негова смела стъпка с почти напрегнато внимание. Сигурно е чудесно да бъдеш съпруга на такъв мъж, мислеше си тя, да спечелиш интереса, ако не и любовта му! След скучния свят, който познаваше — той изглеждаше скучен в сравнение с по-висшите и недостъпни сфери, за съществуването на които тя започваше да се досеща покрай него, — и след обикновените мъже в кантората за недвижими имоти, където бе започнала работа, Каупъруд, изискано облечен, сдържан, спокойно-самоуверен, раздвижи най-честолюбивите струни на нейното същество. Веднъж тя видя Ейлийн, която слизаше от каретата с топли кафяви кожи, красиви лачени ботуши, с кафяв пълнен спортен костюм и островърха кожена шапчица с дълго тъмночервено перо, щръкнало като кинжал. Антоанет я намрази. Смяташе се за по-хубава или най-малкото за ранна на нея. Защо животът беше толкова несправедлив? Що за човек беше Каупъруд? Една вечер малко след откриването на новата посредническа кантора на Каупъруд в Чикаго той ѝ продиктува биографията си, като я посмекчи, но без да изопачава фактите, и тя я изпрати на чикагските вестници, а после се прибра и сънува онова, което ѝ беше казал, само че, разбира се, променено, както става в сънищата. Присъни ѝ се как, застанал до нея в красивия си кабинет на Ла Сал стрийт, Каупъруд я пита:

— Какво мислите за мене, Антоанет?

Антоанет се смути, но прояви смелост. И в съня си бе безкрайно увлечена по него.

— О, не знам какво да мисля. Извинявайте — отвърна тя.

Тогава той я хвана за ръцете, погали я по бузата и тя се събуди. Помисли си, колко жалко, колко срамно, че човек като него е лежал в затвора. Беше толкова красив! Това му бе втори брак. Може би първата му жена е била много грозна или тесногръда. Ето за какво си мислеше Антоанет и на другия ден отиде на работа замислена. Погълнат от собствените си планове, Каупъруд изобщо не се сецаше за нея. Претегляше с увлечение следващите ходове във войната с газовите компании. Ейлийн видя един ден Антоанет и я взе просто за дребна чиновничка. По онова време жената чиновничка бе нещо толкова рядко, че се смяташе за *declassé*^[1]. Всъщност Ейлийн не мислеше нищо за Антоанет.

Около година, след като Каупъруд се бе сближил с мисис Солбърг, неговите чисто служебни отношения с Антоанет Новак придобиха по-личен характер. Как да си го обясним, може би мисис Солбърг вече му бе омръзнала? Ни най-малко. Той беше безнадеждно влюбен в нея. Или с това, че презираше Ейлийн, която мамеше толкова безочливо? Ни най-малко. Понякога тя го привличаше както преди — може би дори повече, и то точно защото въображаемите ѝ права бяха потъпквани от него така грубо. Беше му мъчно за нея, но той бе склонен да се оправдава пред себе си с това, че останалите му връзки — с изключение може би на мисис Солбърг — не бяха трайни. Ако можеше да се ожени за Рита Солбърг, вероятно щеше да го направи, от време на време се замисляше дали съществува нещо, което да накара Ейлийн да го напусне, тези мисли обаче бяха малко или повече празни. По-скоро си представяше, че ще изживеят дните си заедно, нали виждаше колко е лесно да я мами. А колкото до момиче като Антоанет Новак, тя бе част от сложната симфония на плътското влечение, което донякъде влиза в геометричната формула на красотата, подчинила на себе си света. Чернокоса, очарователна и хубава, тя имаше очи, пламнали от неутолими желания, и Каупъруд, който в началото почти не ѝ обръщаше внимание, малко по малко се заинтересува от нея, учуден от това, как Щатите променят хората.

— Родителите ви англичани ли са, Антоанет? — попита я една сутрин непринудено и снизходително, както се отнасяше към всички свои подчинени и към хората, които не можеха да се мерят с него по ум — този тон не обиждаше никого и обикновено мнозина го възприемаха като комплимент.

Антоанет, спретната и свежа в бялата си блуза и черната пола, е черна кадифена панделка на врата, с дълга черна коса, спусната ниско отпред над челото и сплетена на тежка плитка, която бе закрепена с бял целулоиден гребен, го погледна щастливо и благодарно. Беше свикнала да общува със съвсем различни мъже — със сериозните, сприхави, раздразнителни мъже от нейното детство, които понякога се напиваха и псуваха, и вечно стачкуваха, ходеха на демонстрации и се молеха в католическата черква, с предприемачите, полудели за пари, които не знаеха и не се интересуваха от нищо освен от възможностите, които в момента им предоставяше Чикаго, В канторите на Каупъруд, докато пишеше писмата и го слушаше да разговаря лаконично, но сърдечно със стария Лохлин, Сипънс и другите, тя научи за живота много повече неща, за които преди не бе и подозирала. Каупъруд беше като широко отворен прозорец, през който Антоанет гледаше един почти безкраен пейзаж.

— Не, сър, — отвърна тя и отпусна спокойно върху бележника хубавата си, силна бяла ръка, в която държеше черен молив. Бе поласкана и се усмихна съвсем наивно,

— Така си и мислех — каза той, — но все пак сте истинска американка.

— И аз не разбирам защо е така — отговори доста сериозно тя. Имам брат, който също като мен е американец, Но ние двамата не приличаме на татко и мама.

— С какво се занимава брат ви? — попита Каупъруд равнодушно.

— Кантарджия е в „Арнийл и Ко“. Надява се един ден да стане управител — усмихна се тя.

Каупъруд и погледна многозначително и след кратък отведен поглед Антоанет сведе очи. Без да иска, тя се издаде с руменината, плиснала се по мургавите ѝ страни. Изчервяваше се винаги, когато той я погледнеше.

— Предайте това писмо на генерал ван Сикъл — подхвана овреме Каупъруд и след малко Антоанет се овладя. Но останеше ли по-дълго с Каупъруд, без да иска, изпитваше вълнение. Той я омайваше и разпалваше у нея плам. Понякога Антоанет се питаше дали такъв великолепен мъж ще прояви някога интерес към момиче като нея.

В резултат на това голямо внимание Антоанет, разбира се, накрая се влюби. Има ли смисъл да разказваме надълго и нашироко как дни наред тя седеше и пишеше под негова диктовка, получаваше нареждания, изпълняваше служебните си задължения явно сдържано и делово, както подобава на една секретарка. Всъщност, без това да влияе върху точността и безупречността на нейната работа, тя непрекъснато мислеше за мъжа във вътрешния кабинет — за необикновенния работодател, който приемаше помощниците си, а междувременно и безчет, поне така изглеждаше, други хора, сериозни и делови, конто идваха, показваха визитните си картички, говореха понякога почти нескончаемо и после си отиваха. Тя забеляза обаче, че Каупъруд говори дълго само с малцина, и това ѝ бе най-интересно. Нарежданията, които ѝ даваше, бяха винаги кратки, той разчиташе вродената ѝ интелигентност да допълни онова, което само бе загатнал.

— Разбрахте, нали? — казваше ѝ обикновено.

— Да! — отвръщаше Антоанет.

Тя изпитваше чувството, че тук има много по-голяма тежест, отколкото през дотогавашния си живот.

В кантората всичко беше чисто, строго и светло като самия Каупъруд. Утринното слънце струеше през огромния източен прозорец със спуснати бледозелени транспаранти, които, както ѝ се струваше, създаваха почти романтична атмосфера. Кабинетът на Каупъруд както и във Филадельфия беше с ламперия от черешово дърво и той можеше да се уедини напълно в него, така че никой да не го вижда и чува. Когато вратата беше затворена, кабинетът се превръщаше в неприкосновена територия. Като правило обаче Каупъруд държеше благоразумно вратата колкото се може повече отворена дори когато диктуваше нещо. Именно при тези половинчасови диктовки — обикновено на отворена врата, тъй като той не искаше да остава твърде дълго насаме със секретарката, те двамата се сближиха. Месеците минаваха, Каупъруд бе погълнат от жената, за която споменахме и за която Антоанет не знаеше нищо, а тя вече влизаше при него понякога с чувството, че се задушаваше от вълнение, друг път изпълнена с момински сван. За нищо на света не би си признала, че желае Каупъруд. Плашеше я мисълта, че може да му се отдаде лесно, и въпреки това нямаше черта на Каупъруд, която да не се бе врязала в съзнанието ѝ. Светлата му, гъста и винаги старателно разделена на път коса,

големите, ясни и загадъчни очи, грижливо поддържаните му ръце, толкова яки и силни, изисканите му дрехи от хубави платове със сложна кройка — колко я очароваше всичко това! Той бе сдържан винаги освен в моменти, когато работеше и когато, странно, изглеждаше съвсем сърдечен и близък.

Веднъж, когато Каупъруд ѝ диктуваше някакво писмо и погледите им няколко пъти се срещнаха, при което тя свеждаше рязко очи, той стана и затвори откренатата врата. Отначало Антоанет не обърна внимание — беше се случвало и преди, — но сега, днес, Каупъруд я погледна изпитателно, строго, без нежност и тя почувства, че ще се случи нещо необикновено. Обливаха я ту топли, ту студени вълни. Тя имаше хубаво тяло, много по-хубаво, отколкото предполагаше той, стройно, с изваяни ръце и крака. В лицето ѝ имаше нещо от изяществото на изображенията по древногръцките монети, а сплетената ѝ коса беше като изсечена от камък. Каупъруд забеляза всичко това. Върна се и без да сяда отново се наведе над нея и я хвана нежно за ръката.

— Антоанет — каза ѝ и я вдигна леко.

Тя го погледна, после се изправи — тъй като Каупъруд я притегли бавно, — останала без дъх, пребледняла, изгубила присъщата си деловитост. Чувстваше се слаба, лишена от воля. Допря плахо ръката си, после вдигна очи, за да види вторачения в нея твърд неустоим поглед на Каупъруд. Зави ѝ се свят, очите ѝ се изпълниха с издйническо смущение.

— Антоанет!

— Да — промълви тя.

— Вие ме обичате, нали?

Тя се опита да се съвземе, да си възвърне малко от присъщата ѝ твърдост — онази твърдост, която, както си въобразяваше, никога няма да я напусне, — но от нея не бе останала и следа. Вместо това в съзнанието ѝ изникна кварталът край далечното Блу айланд авеню, където беше родена — ниските опушени къщурки, а след това красивата и стилна кантора и този силен мъж. Той идваше от някакъв явно прекрасен свят. Кръвта ѝ кипеше. Тя не беше на себе си, беше изпаднала във възхитително, щастливо вцепенение.

— Антоанет!

— О, и аз не зная какво да мисля — отвърна задъхано тя. — Аз... о, да, обичам ви, обичам ви.

— Харесва ми името ти — каза непринудено Каупъруд. — Антоанет.

После я привлече към себе си и я прегърна през кръста.

Уплашена, тя не се бранеше, но неочаквано очите ѝ се наляха със сълзи — не толкова от срам, колкото от изненада. Обърна се, облегна се с ръка на писалището, наведе глава и се разплака.

— Защо плачете, Антоанет? — попита я нежно той и се наведе над нея. — Нима познавате толкова малко живота? Май казахте, че ме обичате. Искате ли да забравя за всичко това и да продължим както досега? Аз, разбира се, мога, стига да го можете и вие.

Каупъруд знаеше, че тя го обича, че го желае. Антоанет трепереше, но го чу достатъчно ясно,

— Искате ли да е както досега? — повтори той след малко, та тя да се окопити.

— Оставете ме да си поплача! — успя да се съвземе тя дотолкова, че да го изрече доста бурно. — И аз не знам защо плача. Навярно понеже съм развълнувана. Моля, не ми обръщайте внимание.

— Антоанет! — повтори той. — Погледнете ме! Ще престанете ли?

— О, не, не сега. Очите ми са подпухнали.

— Антоанет! Хайде, погледнете ме. — Каупъруд повдигна брадичката ѝ. — Вижте, не съм толкова ужасен.

— О, — възкликна тя, когато очите ѝ срещнаха отново неговите. — Аз...

Тя сложи ръце върху гърдите му, а той я загали по ръката и я притисна към себе си.

— Не съм толкова лош, Антоанет. Ние си приличаме. Обичате ли ме?

— О, да, да!

— И не ми се сърдите?

— Не. Но всичко е толкова странно.

Антоанет криеше лицето си.

— Целунете ме тогава.

Тя повдигна устни и го прегърна. Каупъруд я притисна още по-силно.

Помъчи се закачливо да я накара да му каже защо е плакала, като се питаше какво ли ще си помислят Ейлийн или Рита, ако знаеха, но Антоанет отначало не си признаваше — по-късно сподели, че е имала лошо предчувствие. Странно, също си мислеше за Ейлийн, за това как я е виждала да влиза и излиза важно в кантората. Сега тя споделяше с нея (с изисканата и толкова високомерна и суетна мисис Каупъруд). вълшебството на неговата любов. Колкото и да е чудно, за нея това бе чест. Издигна се в собствените си очи — чувството ѝ за живота и за неговите възможности се изостри. Сега повече отпреди знаеше нещо за живота, тъй като знаеше нещо за любовта и страстта. Бъдещето ѝ изглеждаше вълнуващо и изпълнено с обещания. След малко се върна към пишещата машина, като си мислеше за случилото се. „Докъде ще доведе всичко това?“ — питаше се трескаво. Не личеше по очите ѝ, че е плакала. Вместо това силната руменина по мургавите бузи подчертаваше още повече красотата ѝ. Бе я измъчваше никакво угризение към Ейлийн. Антоанет принадлежеше към по-новото поколение, което дълбоко в себе си започваше да преразглежда етиката и нравствеността. Тя беше в правото си да се разпорежда със своя живот, пък да става каквото ще.

[1] Човек, изгубил общественото си положение (фр.). — Бел. прев. ↑

ГЛАВА XVII

НАЧАЛОТО НА СБЛЪСЪКА

За Каупъруд резултатът от този разговор не беше толкова важен, както за Антоанет. Подчинявайки се на каприза си, той разбуди един необуздан страстен дух, съпровождан в тези случаи с безнадеждно обожание към него. Колкото и мъка да причиняваше на Антоанет, тя, както Каупъруд се убеди по-късно, за нищо на света не би посегнала на благополучието му. И все пак точно Антоанет първа събуди, без да иска, подозренията на Ейлийн и така ѝ отвори очите за непрекъснатите изневери на съпруга ѝ.

Случките, довели до това, бяха доста банални — всъщност в началото Ейлийн просто видя един следобед как мис Новак и Каупъруд разговарят задушевно в кантората, когато останалите си бяха отишли, и момичето като че малко се смути при появата ѝ. По-късно един мрачен ноемврийски следобед на Ейлийн ѝ се стори, макар и да не беше съвсем сигурна, че е видяла по Стейт стрийт Каупъруд и Антоанет в закрыта карета, въпреки че той трябваше да е извън града в този момент. Ейлийн излизаше от магазина на Мерил и съвсем случайно погледна каретата, минаваща до тротоара. Макар и да не бе убедена, Ейлийн бе страшно смаяна. Възможно ли е Каупъруд да не е заминал? Тя се отправи към кантората уж за да занесе красивата каишка, която е купила за Джени, кучето на стария Лохлин, а всъщност за да разбере дали и Антоанет е отсъствала по същото време. Възможно ли е, питаше се тя, Каупъруд да се е увлякъл по своята секретарка? Всички в кантората смятаха, че той е извън града, а Антоанет е излязла, и Ейлийн се замисли. Лохлин, без да подозира нищо, ѝ каза, че според него мис Новак е отишла в една от библиотеките за някакви материали. Тъй че Ейлийн продължи да се съмнява.

И какво би трябвало да си помисли? Настроенията и надеждите ѝ бяха свързани толкова много с любовта и успеха на Каупъруд, че въпреки волята си тя не можеше да не побеснее при мисълта, че ще го

изгуби. Понякога и самият той, докато вървеше по лъкатушния път на плътските си увлечения, се питаше как ще постъпи тя, ако научи за изневерите му. Наистина докато Каупъруд ухажваше мисис Кнтридж, мисис Ледуел и други, бяха се спречквали от време на време и макар да не стигаха до кавги, той разбираше как би се държала Ейлийн. Както и можеше да се предположи, понякога той не се прибираше, не задълго, без да влага някакво значение в това, и лесно си намираще оправдания, макар и да не можеше да оправдае равнодушието си към Ейлийн. Но тъй като всъщност не влагаше чувства в тези си връзки, доста успешно разсейваше подозренията на жена си.

— Защо говориш така? — питаше я, когато тя намекваше за някое пътуване или ден, който той не е прекарал с нея и може би е бил с друга жена. — Знаеш, че съм бил сам. Ако се занимавах с такива работи, щеше да го разбереш много бързо. А дори и да съм го правел, това не означава, че не съм ти бил верен духом.

— Така ли? — възкликна възмутена и донейде разтревожена Ейлийн. — Можеш да запазиш тази духовна вярност за себе си. Няма да ме задоволиш само с възвишени чувства.

Каупъруд се засмя заедно с Ейлийн, защото знаеше, че е права, и му дожаля за нея. В същото време хапливият ѝ хумор му доставяше удоволствие. Знаеше, че всъщност тя не го подозира в истинска изневяра — изглеждате много влюбен в нея. Но и Ейлийн знаеше, че мъжът ѝ се харесва на жените и че доста флиртаджийки на драго сърце биха го отклонили от правия път и превърнали живота ѝ в ад. А също така, че той може по свое желание да стане тяхна жертва.

Физическото влечение и близост са неотделими от съпружеския живот и всяка друга връзка между мъж и жена, тъй че жените обикновено са склонни да се вглеждат в проявите на чувствата на своя любим точно както човекът, зависим от времето — морякът например, — следи барометъра. В това отношение Ейлийн не правеше изключение. Тя беше толкова хубава и привличаше физически Каупъруд толкова много, че следеше ответните прояви на чувствата му с най-голям интерес и приемаше поредните изблици на страст като доказателство, че той още я намира за привлекателна. Но с времето, и то много преди появата на мисис Солбърг или на някоя от другите жени, първоначалният плам на Каупъруд започна да утихва, е, да, не така, че да разтревожи Ейлийн. Тя бе учудена, но не търсеше

причините. Всъщност се страхуваше да го направи, тъй като положението ѝ след провала в светското общество бе несигурно.

С появата на мисис Солбърг, а после и на Антоанет Новак, които вече играеха някаква роля в живота на Каупъруд, положението стана още по-сложно. Привързан към Ейлийн и изпълнен с желание да бъде мил с нея, Каупъруд, макар и да знаеше колко го обича тя и колко е виновен пред жена си, се отчуждаваше все повече от нея. Отдалечаваше се в зависимост от това, накъде го водеха и дали припламваха неговите тайни връзки, но продължаваше да държи здраво в ръце финансовите си работи и Ейлийн го забеляза. Беше обезпокоена. Бе толкова суетна, та не можеше да повярва, че Каупъруд е в състояние да остане дълго безразличен към нея, и известно време увлеченията ѝ по Солбърг и интересът към бъдещето и несретите му не ѝ позволяваха да прецени положението, накрая обаче започна да чувства накъде вървят работите. Тъжното в любовта е, че толкова бързо слизаме в царството на недоволството, на баналното и престорената близост. Ейлийн го усети отведнъж. Опита се да възроптае.

— Вече не ме целуваш както преди — а малко по-късно, — не ми обръщаш внимание цели четири дни. Какво се е случило?

— Не зная — отвърна непринудено Каупъруд. — Мен ако питаш, желая те все така силно. Не виждам да съм се изменил.

Той прегърна Ейлийн и започна да я гали и целува, но тя беше обзета от подозрение и раздражителност.

Изправено пред подобен хаос от чувства, пред толкова разтърсващи приливи и отливи на сърцето, това същество, човекът, почти не се вслушва в така наречения разум или логика. Удивително е как пред страстта, любовта и променливия облик на живота всички планове и теории, от които се ръководим, направо рухват. Същата Ейлийн, която бе нахлула във владенията на мисис Лилиан Каупъруд и бе говорила смело, че „нейният Франк“ има нужда от жена, подходяща на потребностите, вкусовете и способностите му, сега, когато се появи възможността той да си намери също тъй добра и подходяща жена — вече не разсъждаваше така, макар и да нямаше представа коя е тази жена. Господи, сега тя бе обречена да изгуби. Ами ако той си намереше друга, която да желае повече, отколкото нея? Боже, колко ужасно ще бъде! Какво щеше да прави, питаше се тя замислена. Един следобед бе

обзета от мрачно настроение, едва не се разплака, без да знае защо. Друг път си мислеше за ужасните неща, които щеше да направи, за главоболията, които щеше да създаде на всяка жена, дръзнала да навлезе в нейните владения. Въпреки всичко не беше сигурна. Дали да обяви война, ако разбере, че има друга жена? Знаеше, че в края на краищата ще го направи, но знаеше и че това няма да ѝ помогне, ако Каупъруд се е отдал на своята страст и се е отчуждил от нея. Щеше да е ужасно, но как да го спечели отново? Ето какъв беше проблемът. Ала веднъж предупреден от подозрителните ѝ въпроси, Каупъруд стана по-предпазлив отвсякога. Той направи всичко възможно, за да прикрие новите си чувства — възхищението си от мисис Солбърг и влечението си по Антоанет Новак — и това донякъде помогна.

Но в крайна сметка промяната почна да бие на очи. Ейлийн я забеляза за първи път приблизително една година след като се върнаха от Европа. По това време все още проявяваше интерес към Солбърг, макар и да не си позволяваше нищо повече от безобиден флирт. Мислеше си, че той сигурно е привлекателен и физически, но нима можеше да се мери с Каупъруд? Изключено! Щом почувства, че Каупъруд май не е същият, тя моментално дойде на себе си, а след появата на Антоанет и случая с каретата Солбърг изгуби в очите ѝ мъгливия си чар. Тя започна да си мисли колко ужасно ще е да изгуби Каупъруд, нали си даваше сметка, че не е успяла да се утвърди в обществото, Може би, затова мъжът ѝ бе изневерил? Да, без съмнение. Все пак Ейлийн не можеше да повярва, че след всичките му клетви в любов във Филадельфия, след цялата и преданост към него през онези тежки дни, когато Каупъруд бе паднал толкова ниско и бе лежал в затвора, той ще я предаде. Не, можеше да се увлече за малко, но ако тя се възпротиви категорично и му направя дори сцена, той нямаше да има сърце да я обижда — ще си спомни всичко и отново ще я обикне и ще ѝ бъде предан. След като го видя или ѝ се стори, че го е видяла в каретата, най-напред реши да го поразпита, но после предпочете да изчака и да го наблюдава по-внимателно. Може да е започнал да се навърта около няколко жени. Ейлийн знаеше — колкото повече са, толкова по-безопасно е. Сърцето, гордостта ѝ бяха наранени, но не и съкрушени.

ГЛАВА XVIII СБЛЪСЪКЪТ

Рита Солбърг се открояваше с това, че с всяко свое действие смекчаваше или по-скоро разсейваше подозренията. Макар и неопитна, тя притежаваше удивителна непринуденост, смелост и душевно равновесие, благодарение на които запазваше присъствие на духа и не си изпащаше и при най-трудни обстоятелства. Дори да изпаднаше в злепоставящи я положения, пак успяваше да се държи естествено, сякаш не е станало нищо, да излъчва невинност. Тъй като не виждаше нищо аморално във връзката си с Каупъруд, не се измъчваше и вълнуваше какво може да ѝ навлече тя, не се терзаеше от угризения на съвестта, от мисълта, че върши нещо греховно, не се интересуваше от общественото мнение. Единственото, което я вълнуваше, бе изкуството и животът — тя бе истинска езичница. Хорт като нея са добре защитени от превратностите на съдбата. Такива хора се открояват тъкмо с издръжливостта си, без да са задължително най-преуспелите и блестящите. Може да се каже, че душата ѝ бе наивно безчувствена към страданията на хора, претърпели загуба. Самата Рита би приела всяка загуба с учудващо спокойствие — е, ще се поизмъчва малко, разбира се, но бързо ще ѝ мине — тъй като суетата и чувството ѝ, че е очарователна, биха я накарали да очаква нещо по-добро или поне не по-лошо.

Преди тя гостуваше доста редовно на Ейлийн, със или без Харолд, често излизаше на разходка с Каупърудови или ги придружаваше на театър и другаде. След като се сближи с Каупъруд, Рига Солбърг отново реши да изучава живопис, чудесен повод да излиза от къщи, тъй като трябваше да посещава уроците следобед и вечер и често ги пропускаше. Освен това сега Харолд разполагаше с повече пари и се развесели, стана по-вятърничав и почна да ухажва жените, а Каупъруд посъветва Рита да го насърчава в любовните му връзки, тъй че той да е с вързани ръце, ако някой ден ги разкрият тях двамата.

— Нека се впусне в някой по-сериозен флирт — каза Каупъруд на Рита. — Ще пратим детективи и ще съберем доказателства. Няма да може и да гъкне.

— За какво да го правим? — възрази мило и простодушно тя. — Вече е имал достатъчно флиртове. Даде ми някои от писмата — тя проточи думата „пи-исма-та“, — които е получавал.

— Но ако се наложи, ще имаме нужда от истински свидетели. Просто ми кажи, когато се влюби отново, а другото остави на мен.

— Знаеш ли — провлече развеселена тя, — мисля, че вече е влюбен. Онзи ден го видях на улицата с една негова ученичка — доста хубавичко момиче.

Каупъруд остана доволен. При сегашните обстоятелства почти искаше Ейлийн да се поддаде на Солбърг, та той да я хване на местопрестъплението и да се чувства сигурен/ И все пак за предпочитане бе Ейлийн да не го прави: макар и за малко, щеше да се измъчва от измяната ѝ. Но за всеки случай той нае детективи, които да се занимават със Солбърг, те разкриха новият му флирт с вятърничавата ученичка, който бе потвърден под клетва от свидетели, и това заедно с „писма-а-а-та“, които съхраняваше Рита, бе достатъчно на Каупъруд да „затвори устата“ на музиканта, ако той се покажеше прекалено необуздан. Така че Каупъруд и Рита нямаха от какво да се тревожат.

Но Ейлийн непрекъснато мислеше за Антоанет Новак и не можеше да си намери място от любопитство, съмнения и безпокойство. След горчивите преживявания във Филадельфия не искаше да нарани по какъвто и да е начин Каупъруд и въпреки това побесняваше, когато си помислеше, че той може да я напусне по този начин. Суетата, както и любовта ѝ бяха засегнати. Какво да направи, за да потвърди или отхвърли подозренията си? Да го следи? Бе твърде горда и себелюбива, за да дебне зад ъглите, канторите и хотелите. За нищо на света не би го сторила. А беше глупаво да му иска обяснения, без да има още доказателства. Той беше твърде хитър и кажеше ли му Ейлийн нещо, щеше да прикрие следите си. Просто щеше да отрича. Раздражителна, тя си спомни със свито сърце как преди десет години баща ѝ бе пратил детективи да я следят и накрая бе разкрил връзката ѝ с Каупъруд и техните срещи. Колкото и горчив, дори мъчителен да беше споменът, тази постъпка не ѝ се стори при сегашните

обстоятелства толкова отблъскваща. Тогава, отсъди тя, Каупъруд не си изпати чак толкова от разкритието (което не беше вярно), и сега нямаше да му се случи нищо (това също не беше вярно). Но трябва да прощаваме на пламенната, страстна и дълбоко наранена душа за това, че понякога греши — Ейлийн реши, че най-напред ще е добре да разбере със сигурност какво точно прави нейният любим, а след това да види какво да предприеме. Знаеше обаче, че е тръгнала по опасен път, и изтръпваше при мисълта за евентуалните последици. Ако се бори твърде ожесточено с него, той можеше да я напусне. Можеше да се отнесе към нея така, както към Лилиан, първата си жена.

Тези дни Ейлийн се вглеждаше с интерес в своя съпруг и повелител, питаше се дали вече не я е напуснал, както преди тринадесет години бе изоставил първата си жена, и дали наистина е в състояние да се свърже с такова просто момиче като Антоанет Новак — питаше се, питаше се, питаше се, донейде уплашена, по все пак без да се отчайва. Как да постъпи? Ако Каупъруд още я обичаше, всичко щеше да е наред, но ако не я обичаше?

Детективската кантора, към която най-сетне се обърна след седмици на мъчителни съмнения, бе едно от онези отблъскващи учреждения, към които мнозина все пак понякога прибегват, в случай че те са единственият начин да бъде решен някой главоболен въпрос, засягащ наранени чувства или застрашени интереси. От Ейлийн, на която ѝ личеше, че е богата, взеха безсрамно голяма сума, но добре извършиха услугите, които тя поиска. За нейно изумление и разочарование детективите ѝ съобщиха, след като няколко седмици бяха следили Каупъруд, че той има връзка не само с Антоанет Новак, за която тя подозираше, по и с мисис Солбърг и че поддържа двете връзки едновременно. Ейлийн бе наистина потресена и смаяна.

В този момент значението на Рита Солбърг ѝ се струваше много по-голямо, отколкото на която и да е друга жена преди или след това. От всички човешки същества жените се страхуват най-много именно от жените, и то от умните и красивите. Рита Солбърг се издигаше в очите на Ейлийн като човек, тъй като през последната година очевидно преуспяваше и се разхубавяваше учудващо много. Веднъж Ейлийн срещна Рита на Мичиган авеню в много хубава нова двуколка и го сподели с Каупъруд, който отвърна:

— Баща ѝ навярно печели добре. Солбърг никога не би изкарал толкова пари, за да ѝ купи карета.

Ейлийн симпатизираше на Харолд заради темперамента му, но знаеше, че Каупъруд е прав.

Друг път, в ложата в театъра, тя забеляза скъпата, великолепно изработена рокля на мисис Солбърг от светла коприна, цялата плисирана, с удивително красива бродерия и панделки — безчетни, малки, надиплени на розетки — от които личеше, че някой е хвърлил огромен труд.

— Прекрасна рокля! — възкликна тя.

— Да — отвърна безгрижно Рита. — Знаете ли, струваше ми се, че шивачката никога няма да успее да я направи.

Роклята струваше около двеста и двадесет долара, които Каупъруд бе платил на драго сърце.

Ейлийн се прибра с мисълта за изтънчения вкус на Рита и за това, колко умело подбира тя тоалетите си така, че да ѝ отиват. Прекрасна жена наистина!

Сега обаче, когато се разбра, че чарът, допаднал на нея, е запленил и Каупъруд, Ейлийн направо побесня. Рита Солбърг! Виж ги! Колко доволна ще бъде, когато научи, и то съвсем скоро, че Каупъруд дели любовта към нея с Антоанет Новак — една нищо и никаква стенографка. Доста доволна ще е и Антоанет Новак — тази долна жена, домогваща се до по-високо положение, когато научи, а тя ще научи скоро, че Каупъруд я обича толкова, та за Рита Солбърг е наел цял апартамент, а нея я мъкне по евтини хотели и квартири.

Но въпреки злорадството Ейлийн непрекъснато мислеше за себе си, за трудното положение, в което бе изпаднала, терзаеше се и се измъчваше. Какъв лъжец бил Каупъруд! Какъв лицемер! Какъв подлец! В един момент я обземаше ужас от този човек, който толкова ѝ се бе заричал в любов, в друг — гняв, горчив и все по-голям, в следващия тъжната мисъл, че положението ѝ се е променило. Кой каквото ще да казва, но за Ейлийн да ѝ отнемеш любовта на мъж като Каупъруд беше все едно да ѝ отнемеш въздуха, да я оставиш като риба на сухо, да лишиш кораба от платна, почти да я убиеш. Тя трябваше да се раздели с мечтата си да се издигне с него. Бяха поругали гордостта ѝ, радостта ѝ, че е мисис Франк Алджърнън Каупъруд. В деня, когато детективите дойдоха да ѝ кажат какво са научили, Ейлийн седеше в стаята си с

уморен поглед, с първите бръчици, появили се около красивата ѝ уста, а в главата ѝ се въртяха мъчително и неясно нейното минало и бъдеще. Внезапно тя се изправи, забелязала на тоалетната си масичка снимката на Каупъруд, който я гледаше спокойно с красивите си очи, сграбчи я, хвърли я на пода, започна да тъпче хубавото му лице с изящния си крак и да излива насъбрания се у нея гняв. Мръсник! Грубиян! От главата не ѝ излизаше мисълта как Рита го прегръща с белите си ръце, а той допира устни до нейните. Непрекъснато си представяше пухкавите пенъоари, изрязаните костюми на Рита. Не, тя няма да го остави на Рита, няма да ѝ го даде, както няма да го даде и на Антоанет Новак — тая долна жена, тази продажница. Само като си помисли човек, че е паднал толкова ниско, че да върти любов с някаква си стенографка! При тази мисъл Ейлийн реши, че няма да му позволи да държи секретарка. Каупъруд, този страхливец, бе длъжен да я обича след всичко, което тя бе направила за него, и да остави другите жени на мира. През ума ѝ минаваха какви ли не мисли. В момента наистина не бе съвсем наред. Бе толкова съсипана от възможността да изгуби Каупъруд, че ѝ идеше да направи какви ли не необмислени, невъзможни и пагубни неща. Облече се бързо, трескаво, поръча си затворена карета и нареди да я закарат в Ню артс билдинг. Сега ще ѝ покаже на тази изрисувана хубавелка, на тая усмихната безсрамница, на този дявол как се съблазняват чужди мъже. Докато пътуваше, мислите ѝ не я напускаха. Няма да седи със скръстени ръце и да се остави да ѝ отнемат мъжа, както тя го бе отнела от първата му жена. За нищо на света! Той нямаше право да се отнася така с нея. Тя по-скоро ще умре! Ще убие Рита Солбърг, Антоанет Новак и Каупъруд, а после и себе си. Предпочиташе да умре така, отколкото да изгуби любовта му. Да, хиляди пъти го предпочиташе.

За щастие нито Рита, нито Харолд Солбърг бяха в Ню артс билдинг. Бяха отишли на гости. Рита я нямаше и в апартамента в Северната страна, където под името Джейкъбс, както детективите съобщиха на Ейлийн, те с Каупъруд си определяли от време на време срещи. Ейлийн се поколеба за момент, почувствала, че е безполезно повече да чака, и нареди на кочияша да я закара в кантората на мъжа ѝ. Наближаваше пет часът. Антоанет и Каупъруд вече си бяха тръгнали, но тя не го знаеше. Преди обаче да стигне до кантората, Ейлийн промени намерението си — искаше да намери най-напред Рита

Солбърг; и каза на кочияша да я върне в ателието на Солбърг. Но те още не се бяха прибрали. Обзета от безсилна ярост, тя се върна в къщи, като продължаваше да се чуди как да намери първо Рита, и то да я завари сама. После за нейно голямо удоволствие дивечът се хвана сам в капана ѝ. Семейство Солбърг, докато се прибираше към шест часа от гости малко по-нагоре на Мичиган авеню, се отби по предложение на Харолд, за да прекара остатъка от деня у мисис Каупъруд. Рита беше прелестна в роклята си от светлосиньо и светлолилаво, тук-там осеяна със сърмени нишки. Ръкавиците ѝ, обувките ѝ бяха вълшебни шапката — чудо с изящни линии. Ейлийн беше още в коридора — бе си отворила сама пътната врата, и като видя Рита, ѝ идеше да я сграбчи за гърлото и да я удари, по се овладя, колкото да каже: „Заповядайте!“. Все още не бе изгубила самообладанието и здравия си разум, скри гнева си и затвори вратата. Харолд стоеше до жена си предизвикателно самодоволен и изпъчен в модния си редингот и копринен цилиндър и все пак присъствието му накара Ейлийн да се сдържи. Той се поклони и се усмихна.

— О! — Този звук не бе нито „о“, нито „а“, а по-скоро бе променен по датски в „оу“ и бе приятен за ухото. — Как сте, мисис Каупъруд? Какво удоволствие да ви видя отново!

— Бихте ли влезли за момент в гостната? — попита Ейлийн с почти пресипнал глас. — Връщам се веднага. Искам да взема нещо. — След това, сякаш и бе хрумнало друго, каза мило: — Мисис Солбърг, ще се качите ли за малко в моята стая? Искам да ви покажа нещо.

Рита се отзова моментално. Тя смяташе за свое задължение да се държи много любезно с Ейлийн.

— Минаваме съвсем за малко — отвърна Рита дяволито и мило и се върна в коридора, — но ще се кача.

Ейлийн се спря, пусна Рита пред себе си, а след това я последва бързо и уверено нагоре по стълбите, влезе подир нея в стаята и затвори вратата. Със смелост и яд, породени от необузданото ѝ отчаяние, тя се обърна и заключи вратата, после се завъртя бързо със светнали от безумен пламък очи, с преbledнели бузи, които след малко също пламнаха, с ръце и пръсти, които замърдаха странно и инстинктивно.

— Така значи — извика тя, без да сваля очи от Рита, и пристъпи бързо и гневно към нея, — ще откъввате мъжа ми, а? Ще живеете с него в таен апартамент? Идвате тук усмихната и ме лъжете! Кучка

такава! Пачавра! Проститутка! Сега ще ви дам да разберете. Ще ми се правите на невинна! Сега разбирам що за стока сте! Ще ви науча веднъж и завинаги. На ви сега, на, на!

Ейлийн премина от думи към дела и връхлетя върху гостенката като вихрушка, като див звяр, започна да я удря, дращи, души, смъкна шапката от главата ѝ, разкъса дантелите по врата ѝ, почна да я бие по лицето, да я скубе с все сила, да я стиска за шията, да я души и обезобразява. В този миг наистина бе обезумяла от гняв.

Това яростно нападение бе толкова внезапно, че завари Рита Солбърг напълно неподготвена. Всичко стана така бързо, бе толкова ужасно, че тя почти не разбра кога я е връхлетяла бурята. Нямаше кога да опровергава, да се оправдава. Ужасена, засрамена, стъписана, тя посрещна съвсем безропотно това почти светкавично нападение. Когато Ейлийн започна да я удря, Рита направи безуспешен опит да се защити и в същото време закрепця толкова пронизително, че писъците ѝ се чуваха в цялата къща. Викаше диво, странно, като умиращо животно. От цялата ѝ изискана, горда осанка не остана и следа. Милото изящество, което Рита излъчваше в обществото, учтивото ѝ гукане, прелестните ѝ гримаси, толкова пленителни и привлекателни, изчезнаха, тя в миг се върна в първобитното състояние, в което изпадаме от страх. Очите ѝ се изпълниха с ужаса на преследвано животно, устните и страните ѝ пребледняха и хлътнаха. Тя отстъпваше, като залиташе непохватно, гърчеше се, въртеше се и крещеше в силните ръце на разгневената и яка Ейлийн.

Каупъруд влезе в коридора на долния етаж точно преди да се чуят писъците. Прибра се от кантората си почти веднага след като бяха дошли Солбъргови, надникна в гостната и видя Солбърг — усмихнат, лъчезарен, излъчващ едва доловимо самодоволство и светско, артистично раболепие, със закопчан догоре втален дълъг черен редингот, с копринения цилиндър в ръце.

— О, как сте, мистър Каупъруд! — поде той, като поклати приятелски къдравата си глава. — Толкова се радвам да ви видя!

И изведнъж... но кой би се нагърбил да опише едни вик на ужас! Ние не разполагаме с думи, със символи за тези първични звуци на уплаха и предсмъртни мъки. Те напълниха с трепетен ужас коридора, библиотеката, гостната, дори отдалечената кухня и мазето.

Каупъруд, който беше човек на действието и на когото бе чуждо нервното размишление, се напрегна веднага като изопнатата струна. Какво, за бога, беше това? Какъв ужасен вик! Солбърг артистът реагираше в живота като хамелеон на различните чувства и настроения и започна да се задъхва, пребледня, изгуби самообладание.

— Господи! Възкликна той и вдигна ръце. — Та това е Рита! Тя е горе в стаята на жена ви! Сигурно се е случило нещо!

Сега той бе изгубил ума и дума, бе ужасен, разтрепери се и бе почти негоден за нищо. Каупъруд, напротив, без да се колебае нито за миг, хвърли палтото си на пода и се втурна нагоре по стълбите, последван от Солбърг. Какво ли е станало? Къде е Ейлийн? Докато тичаше стремглаво нагоре, го обзе ясното чувство, че се е случило нещо неприятно, нещо противно и ужасяващо. Письците се повториха, потретиха.

— О, господи! Не ме убивайте! Помощ! Помощ!

Последва нов писък — продължителен, див, оглушителен.

Солбърг едва не получи разрив на сърцето, толкова беше изплашен. Лицето му посивя като пепел. Каупъруд сграбчи дръжката на вратата и като видя, че е заключена, започна да я блъска, да хлопа и да удря по нея.

— Ейлийн — извика рязко той. — Ейлийн! Какво става там? Отвори вратата. Ейлийн!

— О, боже! О, помощ, помощ! О, милост, о-о-о-о-ох! — разнесоха се стонове на Рита.

— Ще ти дам да разбереш, дявол такъв! — чу Каупъруд как крещи Ейлийн. — Ще те науча, животно такова! Лисица, пачавра! На ти! На ти! На ти!

— Ейлийн — извика той пресипнало. — Ейлийн!

Каупъруд не получи отговор, писъците продължаваха и той се обърна ядосано.

— Отдръпнете се! — извика на безпомощно охкация Солбърг. — Донесете ми стол, маса... какво да е.

Икономът се втурна да изпълнява нареждането, но преди още да се е върнал, Каупъруд намери инструмент.

— Ето! — каза той, вдигнал един дъбов стол със сложна резба и висока облегалка, оставен на площадката в началото на стълбата. Замахна над главата си с него. Тряс! Трясъкът заглуши писъците вътре.

Тряс! Столът изпращя и почти се счупи, но вратата не помръдна.

Тряс! Този път вратата се отвори. Каупъруд бе разбил бравата. Скочи вътре, където Ейлийн, коленичила над проснатата на земята Рита, я биеше и я душеше, сякаш за да я умъртви. Той се хвърли като звяр отгоре ѝ.

— Ейлийн — изрева грубо, пресипнало, грозно и гърлено, — глупачко! Идиотко, пусни я! Какво, по дяволите, ти става? Какво правиш? Да не си полудяла? Глупава идиотка!

Сграбчи силните ѝ ръце и ги откопчи от Рита. Направо я издърпа, почти изви и приведе тялото ѝ върху коляното си, и я накара да пусне жертвата си. Тя беше толкова побесняла и обезумяла, че продължаваше да се дърпа и да крещи.

— Пусни ме! Пусни ме! Ще я науча аз нея! Не се опитвай да ме задържиш, мръсник такъв! Ще ти дам и на теб да разбереш, грубиян такъв...

— Вдигнете жената — извика твърдо Каупъруд на Солбърг и иконома, които бяха влезли. — Изнесете я оттук, бързо! Жена ми е полудяла. Изнесете я оттук, ви казвам! Жена ми не знае какво върши. Изнесете я, извикайте лекар. Какво се биете като побъркани?

— О! — изпъшка Рита, цялата изподраскана, изнемощяла и почти в несвяст от ужас.

— Ще я убия! — крещеше Ейлийн. — Ще я довърша! И теб ще убия, мръсничко! О! — Тя започна да го удря. — Ще те науча как се хойка с чужди жени, мръсник, грубиян такъв!

Каупъруд просто я сграбчи за ръцете и я разтърси енергично и силно.

— Какво те е прихванало, глупачко? — каза той с горчивина, след като изнесоха Рита. — Какво правиш, искаш да я убиеш ли? Полицията ли искаш да дойде? Стига си крещяла и се дръж като хората, иначе ще ти запуша устата с носната кърпа! Млъкни, ти казвам! Стига! Чува ли? Стига вече, глупачко! — Той запуши устата ѝ с ръка и я притисна силно, после я притегли отново към себе си. Разтърси я грубо и ядосано. Беше много силен. — Ще млъкнеш ли — повтори тим, или искаш да те удуша. Ще го направя, ако продължаваш. Съвсем си полудяла. Престани, ти казвам! Значи държиш се така, когато нещо не ти отърва?

Ти ридаеше, дърпаше се, стенеше, почти крещеше като обезумяла.

— Побъркана глупачка! — извика Каупъруд, извърна я, извади с мъка носната си кърпа и я натика в устата ѝ, — А сега ще млъкнеш ли? — въздъхна облекчено той.

Като я държеше все така в желязната си хватка, той я остави да се мята и гърчи, готов, ако се наложи, да я удуши.

Сега, след като я усмири, Каупъруд продължи да я държи здраво и клекнал до нея, да слуша и размишлява. Гневът ѝ наистина беше ужасен. В известен смисъл не можеше да я обвинява. Тя бе засегната дълбоко, обичаше го много. Той познаваше характера ѝ достатъчно добре и би могъл да предвиди подобно нещо. И все пак тази сцена, този ужасен, срамен скандал нарушиха обичайното му равновесие. Как е възможно човек да се поддаде на такъв яд! Как е възможно Ейлийн да постъпи така! Как е възможно да изтезава Рита! Тя може да е сериозно наранена, обезобразена за цял живот — дори мъртва! Какъв ужас! Това ще предизвика буря от гняв в обществото! Може да има процес! И цялата му кариера ще е зачеркната от един-единствен изблик на гняв — ужасен, пагубен, фатален! Божичко!

Каупъруд повика с кимване иконома, който се върна веднага след като изнесе Рита.

— Как е тя? — попита отчаяно той. — Сериозно ли е наранена?

— Не, сър, мисля, че не. Просто е припаднала. След малко ще се съвземе, сър. Мога ли да ви помогна с нещо, сър?

Ако не се бе случило с него, Каупъруд само щеше да се изсмее. Сега беше студен и сдържан.

— Не! — отвърна той с въздишка на облекчение, все така хванал здраво Ейлийн. — Излез и затвори вратата. Повикай лекар. Чакай го в коридора. Извикай ме, когато дойде.

Разбрала, че правят нещо за Рита, че ѝ съчувстват, Ейлийн се опита да се надигне и отново да изкрещи, но не успя, нейният съпруг и повелител я държеше изключително здраво. След като вратата се затвори, той пак поде:

— Ще млъкнеш ли най-после, Ейлийн? Ще ме оставиш ли да стана и да поговорим, или ще седим така цяла нощ? Искаш ли още утре да се разделя с теб завинаги? Разбирам какво ти е, но няма да ти разреша да буйстваш. Ела на себе си и се дръж разумно, инак още

утре, кълна ти се, ще те напусна. — Гласът му звучеше убедително. — Ще поговорим ли като хората, или ще продължаваш да се правиш на глупачка, да ме позориш, да позориш дома ни, да правиш себе си и мен за посмешнице пред прислугата, съседите, града? Чудесно зрелище устрои днес. Божичко! Прекрасно зрелище, няма що. Скандал в нашия дом, побой! Мислех те за по-разумна, за по-достойна — наистина. Ти постави под въпрос бъдещето ми тук, в Чикаго. Ти нарани тежко, а може и да си убила една жена. Може и да те обесят. Чуваш ли?

— О, да ме обесят — простена Ейлийн. — Искам да умра.

Той свали ръка от устата ѝ, освободи ръцете ѝ и я остави да се изправи. Ядът и злобата още не я бяха отпуснали, тя понечи да го укори, но щом стана, видя пред себе си студения му повелителен поглед, вторачен в нея. Виждаше за първи път този израз върху лицето му — суров, леден, неспиращ пред нищо, който бяха виждали, и то рядко, само конкурентите му.

— Стига! — извика той. — Нито дума повече! Нито дума!

Ейлийн се подвоуми, трепна и отстъпи. Бушувалата в душата ѝ ярост утихна, както при промяна на вятъра утихва морето. Искаше ѝ се, беше ѝ на езика да извика гневно: „Мръсник! Грубиян!“, и стотици други ужасни и безполезни думи, но някак си под натиска на втрещения му поглед и жестокото му сърце те замряха върху устните ѝ. Тя го погледна колебливо, обърна се, просна се на леглото до нея, закри лицето си с ръце, заклати се, обзета от безкрайна злочестина, и занарежда:

— О, боже! Божичко! Сърцето ми! Животът ми! Искам да умра! Искам да умра!

Докато стоеше и я наблюдаваше, Каупъруд неочаквано и остро почувствува колко силно са наранени душата и сърцето ѝ и бе развълнуван.

— Ейлийн — промълви след малко, приближи се до нея и я докосна нежно. — Ейлийн! Недей да плачеш, Все още не съм те напуснал. Животът ти не е напълно разбит. Недей да плачеш. Положението е лошо, но вероятно съществува някакъв лек. Хайде, съвземи се, Ейлийн!

Вместо отговор тя просто продължи да се поклаща и да ридае бурно и неутешимо.

А Каупъруд си имаше и други грижи, обърна се и излезе в коридора. Трябваше да измисли нещо за пред лекаря и прислугата, трябваше да види как е Рита В да даде някакво приемливо обяснение на Солбърг.

— Елате тук — каза на един слуга, който минаваше край него, — затворете вратата и я наблюдавайте. Ако мисис Каупъруд излезе, незабавно ме повикайте.

ГЛАВА ХІХ

„НЕ ЗНАЕ АДЪТ ТОЛКОЗ ЗЛА ФУРИЯ...“

Рита, разбира се, не беше мъртва — само бе цялата в синини и драскотини, полуудушена. Главата ѝ на темето беше пукната. Ейлийн на няколко пъти я беше удряла в пода и това можеше да има сериозни последици, ако Каупъруд не беше влязъл толкова бързо в стаята. Засега — за съвсем малко — Солбърг остана с впечатлението, че Ейлийн наистина е полудяла и че онези безсрамни обвинения, които я бе чул да отправя, са плод на болния ѝ мозък. И все пак онова, което бе казала, не му даваше мира. И той не бе особено добре — почти имаше нужда от лекар. Устните му бяха посинели, страните — бели като платно. Бяха пренесли Рита в една съседна спалня и я бяха сложили да легне, донесоха ѝ студена вода, шише арника, сложиха ѝ мехлеми и когато се появи Каупъруд, тя беше в съзнание и се чувствуваше малко по-добре. Все още обаче беше много слаба и изпитваше болки от раните, душевни и телесни. Когато дойде лекарят, му обясниха, че една дама, гостенка, е паднала по стълбите. Каупъруд влезе точно когато лекарят превързваше раните ѝ.

Веднага щом докторът излезе, Каупъруд нареди на прислужничката, която се грижеше за Рита:

— Донеси малко топла вода!

След като тя се скри зад вратата, той се наведе, целуна Рита по изранените устни и вдигна пръст пред своите, за да я предупреди:

— Рита — попита я нежно, — напълно ли си в съзнание?

Тя кимна едва-едва.

— Тогава слушай — продължи той, наведе се и заговори бавно. — Слушай ме внимателно. Внимавай много какво ще ти кажа. Трябва да разбереш всяка дума и да сториш, каквото ти казвам. Не си наранена сериозно. Ще се справиш. Всичко ще отшуми. Изпратих да повикат друг лекар, който ще те прегледа във вашето ателие. Мъжът ти отиде да донесе нови дрехи. Ще се върне след малко. Каретата ми ще ви закара у дома, когато се почувстваш малко по-добре. Не се тревожи

за нищо. Всичко ще се оправи, само трябва да отричаш всичко, чу ли? Всичко! Както ти е известно, мисис Каупъруд е като луда. Утре ще разговарям с твоя съпруг. Ще ти изпратя, опитна медицинска сестра. През това време внимавай какво говориш и как го казваш. Бъди абсолютно спокойна. Не се тревожи. Тук си в пълна безопасност, както ще бъдеш и в къщи. Мисис Каупъруд няма повече да те безпокои. Аз ще имам грижата. Съжалявам много, че стана така, обичам те. През цялото време ще бъда до теб. Тази случка не бива да променя нищо. Вече никога няма да видиш Ейлийн.

Въпреки всичко Каупъруд знаеше, че промяна ще има.

Успокоен от състоянието на Рита, той се върна в стаята на Ейлийн, за да говори пак с нея и ако може, да и успокои. Завари я да се облича, бе обладана от някаква нова мисъл и решение. След като се бе хвърлила върху леглото и бе започнала да ридае и да стене, настроението и постепенно се промени, полека-лека тя се убеди, че щом вече не притежава никаква власт над Каупъруд и не е успяла да го накара да се разкае чистосърдечно, по-добре ще е да го напусне. Очевидно бе, мислеше си Ейлийн, че той вече не я обича, след като тъй разпалено се бе хвърлил да защитава Рита, бе усмирил нея, Ейлийн, толкова грубо и все пак не й се искаше да повярва, че е така. В миналото се бе държал така прекрасно с нея! Не бе изгубила надежда, че ще победи и него, и всички други жени — твърде силно го обичаше, — но можеше да го постигне единствено ако се разделяха. Това може би щеше да го накара да се опомни. Ейлийн реши да стане, да се облече и да отиде на хотел в града. Той нямаше да я види повече, освен ако не я последваше. Беше доволна, че поне засега е прекъснала връзката му с Рита Солбърг, а що се отнася до Антоанет Новак, с нея щеше да се заеме по-нататък. Главата я болеше, сърцето й се свиваше. Изпълваха я ту гняв, ту мъка и тя вече не можеше дори да плаче. Стоеше пред огледалото и се опитваше с треперещи пръсти да се облече и да закопчае костюма си. Каупъруд бе разтревожен и смутен от тази неочаквана гледка.

— Ейлийн — промълви накрая той и се приближи, — не можем ли да обсъдим сега спокойно всичко? Правиш неща, за които после ще съжаляваш. Не го върши! Извинявай. Нали не вярваш наистина, че съм престанал да те обичам? Знаеш, че не съм. Положението не е толкова тежко, колкото изглежда. Струваше ми се, че ще проявиш малко повече

съчувствие към мен след всичко, което преживяхме заедно. Не разполагаш с никакви доказателства, за да правиш толкова бурни сцени.

— Не разполагам ли? — възкликна Ейлийн и се извърна от огледалото, пред което, тъжна и огорчена, пригладдаше златисточервената си коса. Бузите ѝ пламтяха, очите ѝ бяха зачервени. Сега му се стори точно тъй прелестна, както оня първи ден преди години, когато я бе видял — още шестнадесетгодишно момиче, да тича, паметната с червена пелерина, нагоре по стълбите в бащината си къща във Филадельфия. Колко очарователна беше тогава! Това посмекчи отношението му към нея. — Така си мислиш ти, лъжец такъв! — каза твърдо тя. — Аз зная много повече за теб. Ненаправно пращах детективи да те следят седмици наред. Подлец! Подмилкваш се, за да разбереш какво зная. Добре, позволи ми да ти кажа тогава, че зная предостатъчно. Няма да ме мамиш повече с твоята Рита Солбърг и Антоанет Новак, с твоите апартаменти и тайни квартири. Зная що за стока си, негодник такъв! И то след всичките ти клетви в любов! Пу!

Тя се обърна ядосано и се зае отново с тоалета си, докато Каупъруд се бе вторачил в нея, трогнат от изблика на чувствата ѝ, развълнуван от нейната сила. Да, много хубаво, тя не си поплюваше, наистина бе достойна в много отношения за него.

— Ейлийн — промълви тихо той все още с падеж дата да спечели постепенно благоразположението ѝ, — моля те, не се дръж така злобно с мен. Нима не знаеш какъв е животът, нима не можеш да си по-снизходителна към него? Смятах те за по-великодушна, за по-нежна. Не съм толкова лош.

Каупъруд я гледаше замислено, нежно, изпълнен с надеждата да я умилостиви, разчитайки на любовта ѝ към него.

— Снизходителна ли? Снизходителна! — тя се обърна, цялата пламнала. — Ти ще ми говориш за снизхождение! Не бях ли снизходителна, докато беше в затвора във Филадельфия? И спечелих много, нали? Снизходителна! Пу! За да дойдеш тук, в Чикаго, и да хукнеш с разни пачаври, с долнопробни стенографки и жени на музиканти! А ти си много снизходителен към мен, нали? Онази жена, дето лежи в съседната стая, го доказва!

Тя приглади тънката си талия и вдигна рамене, готова да си сложи шапката и горната дреха. Смяташе да излезе така, без да взима

нищо, а после да изпрати Фадет да прибере всичките ѝ неща.

— Ейлийн — обърна се Каупъруд умолително към нея, решен да постигне своето, — според мен се държиш много глупаво. Наистина няма никакъв повод на такива сцени, абсолютно никакъв. Крещиш като луда, възмущаваш съседите, биеш се, напускаш къщата. Отвратително. Не го прави. Нали все още ме обичаш? Зинеш, че ме обичаш. Сигурен съм, че не мислиш всичко, което говориш. Невъзможно е да го мислиш. И не вярваш, че съм престанал да те обичам, нали, Ейлийн?

— Обичал ме! — избухна Ейлийн. — Какво знаеш ти за любовта! Кого ли си обичал, грубиян такъв! Знаем я аз твоята любов. Някога си въобразявах, че ме обичаш. Пу! Сега разбирам как си ме обичал, така, както си обичал още петдесет други жени, както обичаш тази надута и нищожна Рита Солбърг в съседната стая — тази кокотка, това мръсно долно животно, така, както обичаш Антоанет Новак — тази нищо и никаква стенографка. Пу! Представа нямаш какво е да обичаш.

И въпреки всичко гласът ѝ премина в нещо като ридание, очите ѝ се изпълниха със сълзи, парливи, сърдити, болезнени. Каупъруд ги забеляза и се приближи с надеждата да се възползва от тях. Сега наистина съжаляваше и би дал мило и драго тя отново да изпитва нежност към него.

— Ейлийн — помоли я той, — не бъди тъй жестока. Защо си толкова коравосърдечна? Не съм чак толкова лош. Няма ли да се вразумиш?

Каупъруд протегна ръка да я помилва, но тя се дръпна рязко.

— Не ме пипай, звяр такъв! — извика гневно Ейлийн. — Не ме докосвай и с пръст! Не искам да се доближаваш до мен. Повече няма да живея с теб. Няма да остана под един покрив с теб и с твоите любовници. Върви да живееш с твоята скъпа и прескъпа Рита в Северната страна. Хич не ме е грижа. Предполагам, вече си ходил в съседната стая да я успокояваш! Защо не я убих, о, господи! — тя посегна гневно към шията си, за да закопчае едно копче.

Каупъруд бе направо поразен. За първи път виждаше такъв изблик на чувства. Не бе вярвал, че Ейлийн е способна на подобно нещо. Не можеше да не ѝ се възхищава. Въпреки това се почувствува засегнат от грубите ѝ нападки срещу Рита и срещу самия него, задето е

толкова непостоянен в чувствата си, и си го изля в една последна злополучна реплика:

— Ейлийн, на твое място нямаше да съм толкова безпощаден към любовниците — осмели се да каже умолително той. — Според мен собственият ти опит би трябвало...

Но замълча, защото веднага разбра, че е направил голяма грешка. Бе намекнал, че преди и тя е била любовница, и това бе съдбоносно. Ейлийн начаса се изправи и очите ѝ се наляха с огромна мъка.

— Значи така разговаряш с мен? — каза му, — Знаех си! Знаех си! Знаех си, че ще стане така.

Обърна се към висок до гърдите ѝ шкаф, пълен със сребърни тоалетни принадлежности, с кутийки със скъпоценности, четки и гребени, отпусна ръце, положи глава върху тях и заплака. Беше ѝ дошло много, Той я упрекуваше за безразсъдната ѝ моминска любов към него, бе я обидил.

— О! — изхлипа тя и се разтърси от трескави отчаяни ридания.

Каупъруд бързо отиде при нея, Чувстваше се объркан и огорчен.

— Нямах предвид това, Ейлийн — обясни ѝ. — Ни най-малко. Ти просто ме принуди да ти го кажа, съвсем не съм влагал упрек. Ти ми беше любовница, но, божичко, никога не съм те обичал по-малко заради това — тъкмо обратното. Знаеш, че е така. Повярвай ми, това е самата истина. Другите неща не са били от значение за мен — наистина...

Каупъруд я погледна безпомощно, когато тя се отдръпна, и го обзеха смут, отчаяние и огромно съжаление; той отиде отново в средата на стаята, а Ейлийн пак даде внезапно воля на чувствата си, свеждащи се само до гняв. Това вече беше прекалено!

— Значи разговаряш така с мен — възкликна тя — след всичко, което направих за теб! Казваш ми го, след като те чаках и плачех по теб, докато лежа близо две години в затвора? Била съм му любовница! Това ли ми е наградата? А?

Тя внезапно забеляза кутийката със скъпоценностите и с омраза към всичките подаръци, които бе получила от Каупъруд във Филадельфия, Париж, Рим и тук, в Чикаго, отвори неочаквано капака, започна да граби каквото имаше вътре с шепи и да го хвърля по него — да го запокитва право в лицето му. Политнаха накити, подарени ѝ от мъжа ѝ с искрена любов: огърлица и гривна от блед ябълковозелен

нефрит върху злато със закопчалки от бяла слонова кост, гердан от перли, еднакви по големина и цвят, които блеснаха със седефените си отблясъци във вечерната светлина, цяла шепа пръстени и брошки с диаманти, рубини, опали и аметисти, колие от смарагди и едно брилянтено украшение за коса. Тя ги хвърляше възбудено по мъжа си, разпиляваше ги по земята, удряше го по врата, лицето, ръцете.

— На ти! На ти! На ти! Вземай си ги! Не ми трябва вече нищо от теб. Не искам да имам нищо общо с теб. Не искам нищо твое. Слава богу, разполагам е достатъчно нари, че да преживея! Мразя те, презирам те, не искам да те виждам повече. О...

Опита се да измисли още нещо, но не успя и се спусна стремглаво към коридора, слезе по стълбите, а той остана да стои като вцепенен. Но след миг са втурна след нея.

— Ейлийн — извика, — Ейлийн, върни се! Не си отивай, Ейлийн.

Но тя само ускори крачката, отвори вратата, тръшна я — сега бързаше в мрака с насълзени очи и сърце, което още малко и щеше да се пръсне. Значи свърши младежкият ѝ блян, започнал толкова красиво! Значи тя не беше по стока от останалите — бе само една от неговите любовници. Да я упреква за миналото ѝ, за да защити другите! Да ѝ каже, че не е по-добра от тях! Това беше последната капка, от която чашата преля. Ейлийн вървеше и се задушаваше от риданията, заричаше се никога да не се върне, да не вижда никога вече Каупъруд. Докато си мислеше това, Каупъруд тичаше след нея, решил, че колкото и да не се съобразява с нищо, не може да допусне да скъсат така с Ейлийн. Тя го беше обичала. Бе положила всичките дарове на своя плам и привързаност върху олтара на любовта. Наистина не беше честно. Той трябваше, да я накара да остане. Най-после я настигна в мрака под ноемврийските дървета.

— Ейлийн — каза ѝ, като я хвана и я прегърна през кръста. — Ейлийн, скъпа, та това е чиста лудост! Безумие! Ти не си на себе си. Не си отивай! Не ме напускай! Обичам те! Не го ли знаеш? Наистина ли не го забелязваш? Не бягай от мен и не плачи. Наистина те обичам и ти го знаеш. И винаги ще те обичам, Хайде, върни се! Целуни ме. Ще се оправя. Наистина ще се оправя. Дай ми още една възможност. Почакай и ще видиш. Хайде да си вървим. Хайде, момичето ми, хайде, Ейлийн. Да тръгваме! Моля те!

Ейлийн се дръпна, но той я задържа и започна да я гали по ръцете, врата, лицето.

— Ейлийн! — молеше я.

Тя продължаваше да се дърпа и Каупъруд накрая се принуди да я притисне до себе си. Жена му се чувствуваше сломена от мъка, но отново малко щастлива.

— Не искам — противеше се Ейлийн. — Ти вече не ме обичаш. Пусии ме да си вървя.

Но той продължаваше да я притиска и увещава, докато накрая тя положи както преди глава върху рамото му.

— Не ме принуждавай да се връщам тази вечер. Не искам. Не мога. Нека отида в града. Може би по-късно ще се върна.

— Тогава ще дойда с теб — каза нежно той. — Не е разумно. Трябва да направя още много неща, за да прекратя този скандал, но ще дойда.

И те двамата се отправиха към трамвая.

ГЛАВА XX

ЧОВЕК И СВРЪХЧОВЕК

Тъжно, но факт — всички съюзи освен най-хармоничните, освен онези тъмночервени цветя на романтичната обич, които най-често разцъфтяват, за да завършат трагично, не издържат ужасните бури, които неминуемо ги връхлитат. Жена като Рита Солбърг, уж толкова влюбена в Каупъруд, не беше все пак дотам запленена от него, че този удар по нейната гордост да не ѝ подейства отрезвяващо. Изобличението бе тежко, смазващо, всичките ѝ планове бяха рухнали смехотворно, Рита просто не бе предвидила отнапред всичките възможни катастрофални последици — това вече не можеше да понесе. Беше отчаяна, вбесена от лекотата и наивността, с която се бе хванала в клопката на мисис Каупъруд и беше станала за смях. Какъв звяр, какъв дявол бе тази жена. Това, че се бе оказала физически слаба при тези обстоятелства, не я измъчваше, то бе по-скоро мехлем за поизвисената ѝ душа, но въпреки всичко тя бе понесла жесток побой, хубавото ѝ лице бе заприличало на мутрата на някой скитник и това стигаше. Тази вечер в санаториума Лейк шор, където бе откарана, Рита искаше само едно — да се махне, когато се пооправи, и да даде почивка на уморения си мозък. Не искаше да вижда Солбърг, не искаше да вижда Каупъруд. Изпълнен с подозрения и решимост да се добере до истината, Солбърг пече бе започнал да я разпитва защо Ейлийн ѝ се е нахвърлили толкова ненадейно, коя е причината. Когато съобщила, че е дошъл Каупъруд, Солбърг се поуспокои, тъй като въпреки подозренията той все още нямаше желание да се кара с този човек.

— Много съжалявам за всичко, което се случи — каза Каупъруд, след като влезе енергично и самоуверено. — Не знам жена ми да е получавала някога такива странни пристъпи. За щастие дойдох тъкмо навреме. Моля и двама ви да приемете моите извинения. Искрено се надявам, мисис Солбърг, че не сте пострадали сериозно. Ако има нещо, което бих могъл да направя, всичко, каквото пожелаете — той се

обърна, изпълнен със загриженост към Солбърг, — ще го направя с удоволствие. Какво ще кажете, защо не заведете някъде мисис Солбърг малко да си почине? На драго сърце ще поема разноските, свързани с възстановяването ѝ.

Солбърг стоеше мрачен, замислен, свъсен и не отговаряше. Рита, макар и ободрена от присъствието на Каупъруд, все още не се бе успокоила напълно и изчакваше объркана. Страхуваше се, че между тях с Харолд ще избухне ужасен скандал. Каза, че се чувства по-добре и ще се оправи, че няма нужда да заминава, но че предпочита да е сама.

— Всичко е толкова странно — каза навъсено Солбърг след малко. — Нищо не разбирам! Абсолютно нищо! Защо ѝ трябваше да прави всичко това? Защо ѝ трябваше да казва всичките тези неща? Досега бяхме най-добри приятели. После изведнъж тя напада жена ми и ѝ говори какво ли не.

— Но аз вече ви уверих, драги мистър Солбърг, че жена ми не беше на себе си. И преди е имала подобни пристъпи, но те никога не са били толкова силни, както онази вечер. Вече е в съвсем нормално състояние и не си спомня нищо. Но ако ще разискваме тези неща, по-добре да излезем в коридора. Жена ви има нужда от пълна почивка.

След като излязоха, Каупъруд продължи със смайващо самообладание:

— И така, драги ми Солбърг, какво да ви кажа? Какво искате да направя? Жена ми отпрати куп безпочвени обвинения, да не говорим, че се нахвърли толкова жестоко и срамно върху съпругата ви. Както вече ви казах, просто не мога да ви опиша колко съжалявам. Уверявам ви, че мисис Каупъруд дълбоко се заблуждава. Мен ако питате, не можем да направим или кажем абсолютно нищо, остава ни да забравим всичко. Съгласен ли сте?

Ситуацията бе мъчителна и Харолд се видя в чудо. Знаеше, че и неговото положение не е блестящо. Рита неведнъж го беше упрекувала, че ѝ изневерява. Той веднага започна да важничи и избухна:

— Много ви е лесно да говорите така, мистър Каупъруд — рече предизвикателно, — но какво да кажа аз? В какво положение съм аз? Още не зная какво да мисля. Всичко е толкова странно. Ами ако това, което казва жена ви, е вярно? Ами ако жена ми е имала нещо с някого? Ето какво искам да разбера. Ами ако е вярно? Ако е така, както си

мисля аз, просто не знам... не знам какво да правя. Доста избухлив съм.

Каупъруд едва не се усмихна, макар че не искаше случаят да се раздува — изобщо не се страхуваше от Солбърг.

— Вижте какво — възкликна внезапно той, вторачен в музиканта и решил да хване бика за рогата, — ако се позамислите, ще видите, че и вие сте в същото деликатно положение, в което съм аз. Ако тази случка се разчуе, ще си изпатим не само ние с мисис Каупъруд, но и вие и вашата съпруга, а ако не се лъжа, положението ви далеч не е безупречно. Не можете да очерните жена си, без да очерните и себе си — неизбежно е. Никой не е съвършен. Колкото до мен, ще съм принуден да докажа, че жена ми е луда, няма да ми е никак трудно. Ако в миналото ви има нещо, което не е съвсем наред, то бързо ще излезе наяве. Ако сте съгласни да забравим всичко, аз ще се отблагодаря щедро и на двама ви, ако пък предпочитате да вдигате шум и да огласявате случилото се, няма да се спра пред нищо, за да се защитя и да покажа всичко в най-благоприятна за мен светлина.

— Какво! — възкликна Солбърг. — И ме заплашвате? Опитвате се да ми вземете страха, след като собствената ви съпруга ви обвинява, че ходите с жена ми? Говорите за миналото ми? И таз хубава! Бре! Ще видим тая работа. И какво зинете за мен?

— Ще ви кажа мистър Солбърг — отвърна спокойно Каупъруд. — Знам например, че жена ви не ви обича от дълго време, че живеете от нейните средства, че през тези години сте ходили с шест или седем жени. Месеци наред вече съм неин финансов съветник и през това време с помощта на частни детективи научих за Ана Стелмак, Джеси Ласка, Върта Рийс, Джорджия Дго Койн — необходимо ли е да изреждам повече имена? Всъщност притежавам и някои ваши писма.

— Значи такава била работата! — възкликна Солбърг, докато Каупъруд го наблюдаваше вторачено. — Значи ходите с жена ми? Значи е истина? Чудесно! И сега идвате и ме заплашвате, притискате ме до стената? Ха! Няма да се оставя така. Ще видя какво ще направя. Чакайте, първо ще се посъветвам с адвокат. После ще видим.

Каупъруд го погледна студено и сърдито. „Какъв глупак!“ — помисли си той.

— Чакайте — каза му и за да останат сами, накара Солбърг да слязат в долния коридор, а после да отидат на улицата пред

санаториума, където в мрака и вятъра мъждукаха едва-едва два газови фенера. — Разбирам много добре, че сте склонен да направите скандал. Не ви стига, че ви уверих — няма абсолютно нищо, и че ви дадох честна дума. Държете да раздуете тая история. Много добре тогава. Да допуснем колкото за спора, че мисис Каупъруд не е изпадала в умопомрачение, че всяка изречена от нея дума отговаря на истината, че съм имал връзка с жена ви. И какво от това? Какво ще направите вие?

Каупъруд погледна Солбърг спокойно и присмехулно, а той избухна:

— Как! — извика мелодраматично. — Ще ви убия, ето какво ще направя. Ще убия и нея. Ще вдигна ужасен скандал. Само ми кажете, че е истина, и ще видите тогава.

— Точно така — отвърна мрачно Каупъруд. — Така си и мислех. Вярвам ви. Затова се подготвих да съм на ваше разположение точно както желаете. — Той бръкна в палтото си и извади два малки пистолета, които предвидливо бе взел от едно чекмедже в къщи. Те блеснаха в мрака. — Виждате ли? — продължи Каупъруд. — Смятам да ви спестя неприятностите да се опитвате да разберете нещо повече, мистър Солбърг. Всяка дума, която каза онази вечер мисис Каупъруд, е истина и аз ви го заявявам с пълното съзнание какво означава това за вас и за мен. Ейлийн е точно толкова умопомрачена, колкото аз. Вашата жена живее от месеци с мен в един апартамент в Северната страна, макар и вие да не можете да го докажете. Тя обича мен, а не вас. А сега, ако искате да ме убие, ето ви пистолет. — Той протегна ръка. — Възползвайте се от възможността. Ако ми е писано да умра, и вие ще умрете заедно с мен.

Той го каза толкова студено, толкова твърдо, че Солбърг, който си беше страхливец, пребледня — живееше му се точно толкова, колкото на всяко здраво животно. Видът на студената стомана му дойде твърде много. Ръката, която пъкна пистолета в неговата, беше уверена и решителна. Той го взе, но пръстите му трепереха. Суровият метален глас, прокълтял в ушите му, помете малкото смелост, която му бе останала. Каупъруд му се струваше все по-опасен, приличаше му на демон. Солбърг се обърна, обзет от смъртна уплаха.

— Господи! — възкликна той, разтреперан като лист. — Вие искате да ме убие, нали? Не желая да имам нищо общо с вас! Не

желая да разговарям с вас! Ще се срещна с моя адвокат. Първо ще говоря с жена си,

— О, не, няма да говорите с никого — възрази Каупъруд, после, когато той се обърна да си върви, му пресече пътя и го хвана здраво за ръката. — Няма да ви позволя подобно нещо. Няма да ви убия, след като и вие няма да ме убие, но ще ви накарам веднъж за винаги да се вслушате в гласа на разума. Чуйте какво още имам да ви казвам и свършвам. Настроен съм приятелски към вас. Искам да ви направя една голяма услуга, въпреки че вие не ме интересувате. Преди всичко в обвиненията на жена ми няма капчица истина. Казах ви одевете тези неща чисто и просто, за да разбера дали сте сериозен в намеренията си. Вие не обичате жена си. Не ви обича и тя. Изобщо не ѝ трябва. Тъй че искам да ви направя едно приятелско предложение. Ако напуснете Чикаго и не се връщате три или повече години, ще се погрижа да ви плащат на всеки първи януари по пет хиляди долара — ще ви ги плащат брой — пет хиляди долара! Чувате ли? А можете да си останете тук, в Чикаго, и ако си държите езика зад зъбите, ще ви давам само три хиляди — ще ви ги плащам месечно или годишно, както пожелаете. Но искам добре да запомните — ако не се махнете от града или не си мълчите, ако предприемете и една-единствена необмислена стъпка срещу мен, ще ви убия в мига, в който ви видя. А сега се махайте отгук и се дръжте както подобава. Оставете жена си на мира. Елате при мен след ден-два — парите са на ваше разположение по всяко време.

Той замълча, а Солбърг го гледаше втренчено с изцъклени очи. Никога през живота не му се беше случвало таква неща. Този човек беше дявол или ангел, или и двете заедно. „Боже господи — помисли си той. — Каупъруд ще направи и това. Наистина ще ме убие.“ После се сети за смайващото предложение — пет хиляди долара годишно! Е, защо пък не? Неговото мълчание бе равнозначно на съгласие.

— На ваше място тази вечер няма да се качвам повече горе — продължи сурово Каупъруд. — Не безпокойте Рита. Тя има нужда от почивка. Приберете се в града и елате утре при мен, но ако се върнете при нея, и аз ще дойда с вас. Искам да кажа на мисис Солбърг онова, което казах и на вас. Но недейте да забравяте какво съм ви казал!

— Да, благодаря — отвърна вяло Солбърг, — връщам се в града. Лека нощ.

И той се отдалечи бързо.

„Съжалявам — каза Каупъруд на себе си, сякаш се оправдаваше.
— Крайно неприятно е, но нямах друг изход.“

ГЛАВА XXI

ТУНЕЛИТЕ

След като се справи толкова просто, макар и грубо със Солбърг, Каупъруд насочи вниманието си към Рита. Но и там нямаше какво толкова да прави. Обясни ѝ, че е укротил напълно Ейлийн и Солбърг, който няма да създава вече никакви неприятности, че му е предоставил издръжка и че занапред Ейлийн няма да говори. Той прояви най-дълбока загриженост към Рита, но на нея ѝ бе омръзнала тази бъркотия. Да, беше го обичала, но след изстъплението на Ейлийн го видя в различна светлина и искаше да се отърве от него. Парите му, колкото и щедро да ѝ ги даваше, не означаваха толкова много за нея, както може би за други женя, те просто ѝ осигуряваха лукс, без който, ако се наложеше, тя можеше да мине. Обаянието му за нея вероятно идваше преди всичко от атмосферата на самоувереност, която го обгръщаше — бляскав романтичен ореол. Ореол, пометен от гневните нападки на Ейлийн. Сега Каупъруд ѝ се струваше като всички мъже, той бе изложен на същите бури, на същата опасност от корабокрушение. Просто беше по-изкусен моряк от повечето. Постепенно тя се възстанови, замина при родителите си, а после за Европа, излишно е да се разпростираме нашироко в подробностите. След дълги размишления и изблици на гняв Солбърг най-сетне прие предложението на Каупъруд да се върне в Дания. Ейлийн се прибра, след като няколко дни се кара с мъжа си и той склони да уволни Антоанет Новак.

Каупъруд изобщо не бе доволен от такава груба развръзка. За него Ейлийн не стана по-привлекателна, но въпреки това, колкото и да е странно, той изпитваше известна симпатия към нея. Засега Нямаше намерение да я изоставя, макар и от някое време все повече му се струваше, че Рита ще е по-подходяща съпруга за него. Но той не можеше да я притежава, тъй че примири. Насочи вниманието си с нова сила към работата, макар и често да си спомняше онези лъчезарни часове, когато заедно с Рита или прегърнал я, бе гледал на живота от

нов, поетичен ъгъл. Тя беше толкова прелестна, толкова наивна, но какво да се прави?

После няколко години Каупъруд следеше с все по-голям интерес положението на градския трамваен транспорт. Знаеше, че е безполезно да тъгува за Рита Солбърг — тя нямаше да се върне, и все пак му бе мъчно, но се бе отдал на работата и това го отклоняваше донякъде мислите му. Трамвайният транспорт го привличаше отдавна, и сега не му излизаше от главата, можем да кажем с пълно основание, че дрънченето на трамвайните звънци и тропотът на конски копита му бяха в кръвта. Докато пътуваше из града, той се вглеждаше с жаден поглед във все по-дългите трамвайни линии и звънтящите вагони. Чикаго бързо се разрастваше и на някои улици тези малки конски трамваи бяха претъпкани и нощем, и денем — във върховите часове в тях нямаше къде игла да падне. Да можеше само да вкопчи като октопод пипалата си в някоя или във всички трамвайни линии! Да можеше да ги обедини и да ги подчини на себе си! Какво богатство! Само това огромно богатство можеше да го утеши след всичките му злочестини. Той си представяше това богатство с различните му страни така, както поетът си представя скалите и поточетата. Да притежава трамвайни линии! Да притежава трамвайни линии! Тази музика звучеше непрекъснато в ушите му.

Както газоснабдяването, и трамвайните линии в Чикаго бяха разделени на три — три компании ги притежаваха и ги обслужваха в трите различни части, или райони, на града. Чикагската градска железопътна компания, основана през 1859 година, бе заела южната част, простираше се чак до Тридесет и девета улица и бе истинска мина за богатство. Тя бе прокарала вече около седемдесет мили трамвайни линии и всяка година прибавяше нови на Индиана авеню, Уобаш авеню, Стейт стрийт и Арчър авеню. Компанията притежаваше повече от сто и петдесет вагони стар модел — със слама по пода и без отопление, както и над хиляда коня, в нея работеха сто и седемдесет кондуктори, сто и шестдесет кочияши, сто коняри и голям брой ковачи, сарачи и работници по поддръжката. Зиме работеха непрекъснато нейните снегорини, лете — поливачите. Каупъруд пресметна, че акциите, облигациите, подвижният парк и останалото имущество на компанията възлизат общо на над два милиона долара. Лошото беше, че контролният пакет от акции на тези компании всъщност

принадлежеше на Норман Шрайхарт, сега настроен определено враждебно към Каупъруд и към всичко, с което се заемаше той, както и на Ансън Мерил, неприявил досега никакви признаци на приятелско отношение. Каупъруд не виждаше как ще завладее това богатство. Акциите на компанията се продаваха за по двеста и петдесет долара.

Северночикагската градска железопътна компания беше създадена по едно и също време с Южната, но от други хора. Тя се ръководеше от стари, непредприемчиви и неспособни хора, оборудването също бе доста старо. Железопътната компания на Западната страна първоначално принадлежеше на Чикагската, или Южната железопътна компания, но сега бе самостоятелно предприятие. Тя все още не получаваше толкова доходи, както другите компании, но всички райони на града се разрастваха. Веселият звън на хлопките на конете се носеше навред.

Тъй като наблюдаваше всичко това отстрани и мислеше за бъдещето, Каупъруд много повече от всички акционери, свързани по онова време с бъдещето на трамвайните линии, съзнаваше огромните възможности, които те предлагаша, огромните им перспективи в Чикаго, стига градът да продължеше да расте, и се интересуваше от различните фактори, които можеха да подпомогнат или попречат на тяхното развитие.

Наскоро бе открил, че една от главните пречки за развитието на трамвайните линии както в Северната, така и в Западната страна бяха задръстванията по мостовете между двата бряга на река Чикаго. Между улиците, които излизаха на реката и съединяваха двете части на града, течеше тази странна река — мръсна, вонеща, живописна, — по нея възхитително и непрекъснато се движеше, пълпеха лодки, пред които мостовете час по час се издигаха и които задръстваха уличното движение от двете страни на реката така, та понякога човек имаше чувството, че това кълбо от впрягове и кораби никога няма да се разплете. Тази картина бе прекрасна, естествена, Дикенсова — подходящ сюжет за Домие, Търнър или Уислър. Най-мързеливите пазачи на мостове сами преценяваха кога да изчакат корабите и кога — впряговете, а освен пешеходците по мостовете стояха групи зяпачи, които гледаха очаровани, гората от мачти, върволиците коли и живописните влекачи долу. Докато седеше в леката си двуколка, ядосан, че са го забавили, или пък се втурваше да мине но моста,

преди да са го вдигнали, Каупъруд отдавна бе забелязал колко затруднено е трамвайното движение в Северната и Западната страна на града. В Южната страна, неразделена от реката, нямаше толкова проблеми и тя растеше бързо.

И затова не е чудно, че един ден, докато обикаляше из града, Каупъруд видя, заинтригуван, две места под река Чикаго — първото на Ла Сал стрийт, която се простираше от север на юг, второто на Уошингтън стрийт, която минаваше от изток на запад, — два тунела, сега влажни, мрачни, гъмжащи от плъхове, неизползвани от никого, с капеща отгоре вода, осветени едва-едва от газова лампа, наводнени. Каупъруд поразпита и научи, че тунелите са били построени преди доста години, за да разтоварят потока от коли, които сега задръстваха движението по мостовете и ставаха все повече. Тогава на инвеститорите и всички чикагци им се струвало, че е къде-къде за предпочитане да плащат малка сума за минаването през тунелите, отколкото да се бавят по мостовете. Но както много други начинания, толкова приемливи на хартия или в представите на хората, и този план не бил осъществен. Тунелите сигурно щяха да носят и доходи, стига да бяха построени както трябва: с дълъг и полегат наклон, с широки платна, с достатъчно светлина и въздух, но се оказало, че не са съобразени с изискванията на пътниците. Бащата на Норман Шрайхарт, както и Ансън Мерил финансирали построяването на тунелите. Когато се оказало, че те са загубоносни, след доста безсмислени машинации, струващи един милион долара, тунелите били продадени на градския съвет всеки за тази сума — явно някой бил достатъчно романтично настроен, за да сметне, че един разрастващ се град може да си позволи да изгуби такава баснословна сума по-лесно, отколкото неговите скромни, амбициозни и уважавани граждани. От тази дребна сделка някои градски съветници бяха натрупали преда години доста пари, но това е друга история.

След като откри тунелите, Каупъруд мина няколко пъти оттам — макар и затворени за коли, в тях все още имаше пътеки за пешеходци — и се учуди защо не ги използват. Каза си, че след като движението на трамваите е толкова оживено и те са доходни, след като е възможно същите тези тунели да бъдат направени срещу разумна сума по-полегати, един от проблемите, пречещ на растежа на Северната и Западната страна, може да бъде премахнат. Но как? Каупъруд не

притежаваше тунелите. Не притежаваше и трамвайните линии. Разходите по наемането и ремонта на тунелите щяха да бъдат огромни. Щяха да трябват още локомотиви, още коне и кочияши за всеки наклон, колкото и малък да бе той, а това означаваше допълнителни разходи. Каупъруд не бе сигурен, че начинанието ще е доходно, при положение че градският транспорт се свежда до конския трамвай, който се движи по тия дълги и скъпи наклони.

Все пак през есента на 1880 година или малко по-рано (когато все още поддържаше дребните любовни връзки, които в края на краищата го доведоха до Рита Солбърг) той научи за една нова тяга, прилагана в трамваите, която заедно с дъговата лампа, телефона и другите открития щеше да промени градския живот.

Неотдавна в Сан Франциско, където хълмовете затрудняваха извънредно движението на претъпканите трамвайни вагони, беше въведен нов тип тяга — кабелът, нищо и никакво стоманено въже в тръбопровод, което се движеше с колелца на улеи и потегляше с помощта на огромни парни машини, разположени в станции на хвърлей оттам. Вагоните бяха с лесно управляем теглич, или стоманена ръка, който минаваше през специално отворстие в тръбопровода и „сграбчваше“ движещото се стоманено въже. Това откритие разреши проблема за изкачването и слизането на натоварените трамвайни вагони по стръмни наклони. Почти по същото време Каупъруд научи случайно, че Чикагската трамвайна компания, притежавана главно от Шрайхарт и Мерил, смята да въведе тази тяга по своите линии — да прокара кабел по Стейт стрийт и да прикачи като „ремаркета“ вагони от други линии, които да продължават като конен трамвай в загубоносните квартали. Каупъруд веднага прозря как да реши проблемите на Северната и Западната страна — с кабела!

Освен задръстването по мостовете и споменатите вече тунели имаше още нещо, което напоследък привличаше вниманието на финансиста — все по-окаяното положение на Северночикагската трамвайна компания: недалновидността на нейните директори им пречеше да намерят решение на трудностите си. Финансовото състояние на компанията беше лошо — всъщност едни удар щеше да я разори. В началото начинанието не изглеждаше особено доходно, кварталът, който обслужваше компанията, беше слабо населен, а и разстоянието до деловия център беше малко. По-късно обаче районът

се насели и работата потръгна, тогава пък се появиха дългите престои при мостовете. Преценило, че трамваите ще бъдат използвани малко, управлението прокара лоши, тесни релси, които не издържаха на големи натоварвания, и пусна разнебитени вагони, леденостудени през зимата и горещи като пещ през лятото. То не направи и най-малкия опит да продължи няколкото съществуващи линии до деловия център — линиите свършваха точно на брега на реката, която ги препречваше от север. (Мистър Шрайхарт се погрижи много повече за своите пътници в Южната страна. Той вече бе прокарал колело при универсалния магазин на Мерил.) Както в Западната страна, и тук през зимата разхвърляха по пода на нагоните слама, за да не мръзнат краката на пътниците, а през лятото пускаха малко открити вагони. Директорите не желаеха да въвеждат такива вагони поради високите разходи. Така управлението на компанията караше години наред и прокараваше линии единствено там, където от самото начало бе сигурно, че ще извлече добри печалби: както и преди, монтираше същите евтини трамвайни релси и пускаше същите старовремски вагони, които трещяха и се клатеха, та просто вбесяваха пътниците. Едва напоследък, след многото оплаквания и съдебни искове компанията се почувствува доста обезпокоена, но просто не знаеше какво да предприеме и как да се справи с яростните нападки. Макар и в нея да имаше неколцина разумни хора като главния директор Терънс Мълганън, директора Едуин Кафрат, строителния инженер Уилям Джонсън, председателят Онайъс С. Скинър и заместник-председателят Уолтър Паркър бяха назадничави и консервативни, нерешителни, стиснати и, най-лошото, страхливци, на които им липсваше смелостта да се заемат с големи начинания. Тъжно, но факт — възрастта почти винаги унищожава подтика към нови постижения и тогава любимият девиз е: „И така сме си добре.“

Като имаше предвид всичко това и с нова блестяща идея в главата си, Каупъруд покани веднъж под благовиден предлог Джон Д. Маккенти на вечеря у дома си. Когато той дойде, придружен от жена си, Ейлийн им се усмихна мило и направи всичко възможно да е любезна с мисис Маккенти, а Каупъруд подхвърли:

— Маккенти, знаете ли нещо за двата тунела под реката, които градският съвет притежава на Уошннгтън стрийт и Ла Сал стрийт?

— Знам, че съветът ги купи, когато нямаше нужда от тях, и че сега не стават за нищо. Но това е станало не по мое време — обясни предпазливо Маккенти. — Съветът май плати по един милион за тях. Защо се интересувате?

— А, просто така — отвърна Каупъруд и отклони засега въпроса. — Чудех се дали наистина са в такова състояние, че да не стават за нищо. От време на време чета съобщения във вестниците, че са неизползваеми.

— Боя се, че са в доста окаяно състояние — отговори Маккенти. — От години не съм минавал през тях. Първоначалната идея беше през тях да минават вагоните, за да бъде избегнато задръстването по мостовете. Това обаче не стана. Направиха наклоните много стръмни, а таксите много високи, така че кочияшите предпочетоха да се изчакват по мостовете. И конете минаваха трудно. Самият аз съм го изпитал. Неведнъж съм прекарвал оттам тежко натоварени каруци. Съветът не трябваше да ги купува. Има нещо тъмно в тая история. Не зная кой е участвал в нея. Тогава кмет беше Кармъди, а Олдрич се занимаваше с обществените работи.

Той отново млъкна и Каупъруд остави въпроса за тунелите за след вечеря, когато двамата се оттеглиха в библиотеката. Тогава той отпусна приятелски ръка върху рамото на Маккенти, фамилиарност, която беше особено приятна на политика.

— Нали останяхте много доволен миналата година от начина, по който бе решен въпросът със светилния газ? — попита Каупъруд.

— Да, да — отвърна сърдечно Маккенти. — По-добре, здраве му кажи. Още тогава го споделих.

Ирландецът харесваше Каупъруд и му бе благодарен за бързината, с която му бе помогнал да забогатее с няколкостотин хиляди долара.

— Е, Маккенти — продължи внезапно Каупъруд като че без никаква връзка с предишния разговор, — не ви ли е минавало някога през ум, че назрява голяма промяна в градския трамваен транспорт? Аз я виждам много ясно. След година-две в Южната страна ще бъде въведен нов вид двигателна сила. Не сте ли чували?

— Четох нещо — каза Маккенти, удивен и малко озадачен.

Взе си пура и се приготви да слуша. Каупъруд, който не пушеше, придърпа един стол.

— Добре тогава, ще ви кажа какво означава всичко това — започна да му обяснява той. — Това означава, че в края на краищата всяка миля от трамвайните линии в града — да не говорим за новите линии, които ще бъдат прокарани преди тази промяна — ще трябва да бъде преустроена на напълно нова основа. Имам предвид кабелната система. Сегашните компании, които кретат със старото оборудване, ще са принудени да извършат промяната. Ще се наложи да изхарчат милиони и милиони, преди да обновят съоръженията си. Ако сте се замисляли над този въпрос, положително сте забелязали в какво състояние са трамвайните линии в Северната и Западната страна.

— В много лошо, зная го — отбеляза Маккенти.

— Точно така — натърти Каупъруд. — Е, и тъй като съм проучил тези стари компании и знам едно-друго за тях, ще им бъде много трудно да го направят. Два-три милиона все пак са доста пари и на тях никак няма да им е лесно да ги съберат — не толкова лесно, както може би за някои от нас, при положение че проявим желание да се заемем с трамвайния транспорт.

— Да, при положение, че — отвърна развеселено Маккенти. — Но как ще се включите? Доколкото зная, не се продават никакви акции.

— Няма значение — отвърна Каупъруд, — ще успеем, стига да пожелаем, и аз ще ви покажа как. Но засега има само едно нещо, което бих искал да направите за мен. Искам да знам има ли начин да се сдобием с някой от двата стари тунела, за които ви говорих преди малко. Ако е възможно, бих искал да притежавам двата. Допускате ли, че е възможно?

— Разбира се — отвърна учудено Маккенти, — но какво общо имат те! Не стават за нищо. Преди известно време някои приятели говореха, че тунелите трябва да бъдат затрупани, дори взривени. Полицията смята, че в тях се крият престъпници.

— Няма значение, не позволявайте на никого да се добере до тях — не ги давайте под наем и така нататък — каза решително Каупъруд. — Ще ви кажа честно какво смятам да правя. Искам да се сдобия колкото е възможно по-скоро с трамвайните линии в Северната и Западната страна — със стари или нови концесии. Тогава ще разберете какво общо имат тунелите.

Каупъруд млъкна, за да види дали Маккенти долавя онова, за което му говореше, но той не бе разбрал нищо.

— Че вие не искате кой знае какво! — възкликна весело Маккенти. — Но не разбирам как ще използвате тунелите. И все пак това не пречи да ви ги осигуря, след като го смятате за важно.

— Вижте какво — каза замислено Каупъруд, — ще ми бъдете постоянен съдружник във всички мои начинания, ако правите онова, което ви предлагам. До осем-девет години най-късно трамвайните линии в сегашния им вид ще излязат от употреба и ще бъдат изхвърлени направо на боклука. Вижте какво прави Южната компания. Когато дойде ред на Западната и Северната, това няма да им се види толкова лесно. Те не печелят както Южната страна, а освен това трябва да минат и по мостовете. Те са много неудобни за кабелни линии. Мостовете трябва преди всичко да се построят отново, за да поемат допълнителната тежест и напрежение. И сто как веднага изниква въпросът — за чия сметка? На градския съвет ли?

— Зависи кой го иска — отговори любезно мистър Маккенти.

— Точно така — съгласи се Каупъруд. — Освен това речният транспорт стана невъзможен от гледна точка на едно добре поддържано трамвайно движение. Сега се чака от осем до петнадесет минути, докато минат шлеповете и корабите, Днес населението на Чикаго е петстотин хиляди души. А колко ще бъде през 1890 година? През 1900? И какво ще стане, когато нарасне на осемстотин хиляди или един милион?

— Напълно сте прав — вметна Маккенти. — Ще бъде доста тежко.

— Точно така. Но по-лошото е, че по новите линии ще се движат вагони с ремаркета или отделни трамваи, които ще идват от разклоненията. И по местата със задръстване вече ще чакат не отделни вагони, а цели влакове, претъпкани влакове. И няма да е за препоръчване един влак да се бави от осем до петнадесет минути, докато минат плавателните съдове. Хората няма да го търпят дълго, нали?

— Вероятно няма да мине без скандали — отвърна Маккенти.

— Добре, и какво ще означава това? — понита Каупъруд. — Да не би движението да стане по-малко? Или реката ще пресъхне?

Мистър Маккенти се вгледа в него. Лицето му внезапно се просветли.

— А, разбрах — каза проникателно той. — Вие мислите за тунелите. Могат ли изобщо да бъдат използвани?

— По-евтино ще е те да бъдат реконструирани, отколкото да копаем нови.

— Прав сте — отвърна Маккенти. — И ако бъдат ремонтирани, те ще се превърнат в онова, което искате. — Той говореше натъртено, почти тържествено. — Мостовете са собственост на града. Всеки от тях струва един милион.

— Зная! — каза Каупъруд. — Сега разбирате ли за какво намеквам.

— Как да не разбирам! — усмихна се Маккенти. — Прекрасна идея, Каупъруд. Шапка ви свалям. Кажете какво искате.

— Най-напред — поде весело Каупъруд — уговаряме ли се, че съветът няма да изпуска двата тунела под какъвто и да е предлог, докато не разберем какво можем да направим по другия въпрос?

— Няма да ги изпусне.

— Освен това се разбрахме, нали, че отсега нататък няма да помагате по какъвто и да е начин на Северната и Западната компания, ако те поискат концесии за продължаване на трамвайните линии? Самият аз ще поискам концесии за електрически захранвачи и за продължение на линиите.

— Подайте молба — каза Маккенти — и аз ще направя всичко, каквото кажете. Работил съм с вас и преди. Зная, че държите на думата си.

— Благодаря — отвърна топло Каупъруд. — Знам стойността на удържаната дума. През това време няма да стоя със скръстени ръце и ще разбера какво можем да направим по другия въпрос. Още не съм наясно колко хора трябва да привлече и под каква форма да организирам нещата. Вие обаче разчитайте, че вашите интереси ще бъдат пазени както трябва и че каквото и да върша, ще го предприемам с пълното ви знание и съгласие.

— Чудесно! — отговори Маккенти, като си мислеше за новото поле на дейност пред тях.

Един съюз с Каупъруд по въпрос като този сигурно щеше да е много изгоден и за двамата. Беше доволен, тъй като от дотогавашните им връзки знаеше, че интересите му няма да бъдат пренебрегнати.

— Да отидем ли да потърсим дамите? — попита весело Каупъруд и отново сложи ръка върху рамото на политика.

— Разбира се — съгласи се с радост Маккенти. — Имате чудесна, прекрасна къща. А по-красива жена от кашата не съм виждал, извинете за откровеността.

— И аз винаги съм я смятал за доста привлекателна — отвърна невинно Каупъруд.

ГЛАВА XXII

НАЙ-ПОСЛЕ ТРАМВАЙНИТЕ ЛИНИИ

Сред директорите на Северночикагската градска компания имаше един човек на име Едуин Л. Кафрат, млад и далновиден, Баща му, един от бившите основни акционери на компанията, бе починал наскоро и бе оставил цялото си имущество и директорския си пост на единствения си син. Младият Кафрат не познаваше трамвайният транспорт, но въпреки това смяташе, че може да напрани много, сина да му предоставят възможност. Притежаваше приблизително осемстотин от общо петте хиляди акции на компанията, но останалите акции бяха разпределени така, че той можеше да упражнява само слабо влияние. И въпреки това още от деня, в който влезе в компанията — месеци преди Каупъруд да се замисли сериозно върху положението в трамвайния транспорт, Кафрат започна да настоява за въвеждането на подобрения — линиите да бъдат продължени, да бъдат получени нови концесии, да бъдат пуснати по-добри вагони, по-добри коне, вагоните през зимата да бъдат отоплявани и така нататък, по тези предложения звучаха за неговите колеги директори просто като израз на необмислено младежко безразсъдство и бяха почти единодушно отхвърляни.

— Какво им е лошото на вагоните? — попита Албърт Торсън, един от по-старите директори, на заседание, на което Кафрат отпращаше както винаги протест. — Не виждам нищо лошо. И аз пътувам с тях.

Торсън беше едър, мръсен шестдесет и шест годишен мъж, вечно в тютюн, малко глупав, но сърдечен. Занимаваше се с търговия на бои и винаги носеше много светъл, стоманеносив костюм със силно измачкани отзад панталони и ръкави.

— Може би тъкмо това им е лошото, Албърт — изчурулика Солон Кемпфърт, един от близките му приятели в управителния съвет. Духовитата забележка предизвика смях.

— О, не зная. Доста често виждам и всички вас в трамваите.

— Ще ви кажа какво им е лошото — намеси се Кафрат. — Мръсни са, нестабилни са, прозорците им дрънчат така, че човек не може да си чуе приказката. Релсите не са добри, а от смрадливата слама, която разхвърляме зимно време в тях, просто можеш да се поболееш. Не поддържаеме трамвайните линии. Никак не се учудвам, че хората се оплакват. И аз самият щях да се оплаквам.

— Аз пък не мисля, че работите са чак толкова лоши — подхвърли председателят Онайъс С. Скинър с лице с много къси бакенбарди, ласкаво като на китайско божество. Беше шестдесет и осем годишен. — Е, не са най-добрите трамваи на света, но все пак си ги бива, то, щом компанията щеше да е принудена да изхарчи още години наред. Ще бъда много доволен, ако подновим подвижния парк, но разходите ще бъдат значителни. С тия линии, които продължаваме, и петте цента за такива дълги пътувания ще останем без печалба.

Така наречените „дълги пътувания“ не надвишаваха две-три мили, но пак се виждаха дълги на мистър Скинър.

— Добре, но погледнете Южната компания — настояваше Кафрат. — Нямам представа за какво мислите всички вие. Във Филаделфия вече е прокарана кабелна линия. Има още една в Сан Франциско. Доколкото разбирам, вече е изобретен електрически трамвай, а какви трамваи използваме тук — същински обори, така ги наричам аз е тази слама в тях. Боже господи, крайно време е някои от нас да ни вкара ума в главите!

— А, не съм много сигурен — обади се мистър Скинър. — Струва ми се, че направихме много за Северната страна. Наистина много.

Членовете на управителния съвет Солон Кемпфърт, Албърт Торсън, Айзък Уайт, Антъни Юър, Арнолд С. Бенджамин и Ото Матджес, все солидни джентълмени, просто седяха и гледаха втренчено.

Буйният Кафрат обаче не можеше така лесно да бъде обуздан. Той повтаряше призивите си и при други случаи. Фактът, че от време на време във вестниците се появяваха сериозни оплаквания от обслужването в същата Северна компания, му беше донякъде приятен. Може би именно това щеше да е последната капка, от която чашата ще прелее.

През това време в резултат на споразумението между Каупъруд и Маккенти Северната компания бе изгубила всякакви възможности да получава допълнителни концесии за улиците без трамвай, дори за използването на тунела на Ла Сал стрийт. Кафрат не го знаеше. Не го знаеха и членовете на управителния съвет на компанията, но това беше самата истина. Нещо повече, чрез градските съветници в Северната страна, които бяха изцяло на негово разположение, Маккенти започна да подклажда нови приказки и недоволство, които да злепоставят сегашната управа. В съвета се вдигна голям шум, след като някой предложи Северната компания да бъде принудена да изхвърли старите вагони и да прокара по-добри и по сигурни релси. Странно, но това не се отнасяше толкова много за Западната и Южната компания, които се намираха в същото положение. Обикновените жители на града, които нямаха представа за хитростите, прилагани непрекъснато в политиката за постигането на една или друга цел, се зарадваха много от този така наречен „обществен бунт“. Не допускаха, че са само пионки в играта и колко малко искреност има в първоначалната подбуда.

Един ден Адисън, който се питаше кой ли в Северната компания може да е полезен на Каупъруд и накрая се спря на младия Кафрат като най-подходящ посредник, се запозна съвсем случайно с него в клуба „Юниън лийг“.

— И вас, от Северната компания, и хората от Западната ви очакват огромни разходи — възползва се той да отбележи.

— Как така? — попита Кафрат, изгарящ от любопитство да чуе всичко, свързано с развитието на трамвайния транспорт.

— Ако не се лъжа жестоко, вие всички съвсем скоро ще трябва да хвърлите доста пари, за да обновите трамвайните си линии и както подочух, да въведете като Южната компания новата тяга, кабелната линия.

Адисън искаше да създаде впечатление, че градският съвет, общественото мнение или нещо друго ще принуди Северночикагската компания да се заеме с тези големи и скъпи подобрения.

Кафрат наостри уши. Какво ли щеше да предприеме градският съвет? Искаше му се да научи всичко. Те обсъдиха положението — какво представлява кабелната линия, колко струват станциите, необходимостта от нови релси и по-солидни мостове, както и някои други средства за преминаване над или под реката. Адисън положи

големи усилия да наблегне, че Южната, или Чикагската трамвайна компания се намира в много по-изгодно положение от останалите две, защото нейните вагони не трябва да пресичат реката. След това той отново изрази съчувствието си към Северната компания заради твърде тежкото положение, в което се намира.

— Струва ми се, че на вашата компания ѝ предстои много работа — повтори Адисън.

Кафрат остана доста впечатлен и потиснат, тъй като, щом компанията щеше да е принудена да изхарчи луди пари за тунели и други обновления, и неговите осемстотин акции щяха да поевтиняят. И все пак се утешаваше донякъде с мисълта, че с подобренията, които му бе описал Адисън, трамвайните линии щяха да станат в крайна сметка по-доходни. Но дотогава им предстояха тежки времена. Сега вече старите членове на управителния съвет трябва бързо да се размърдат, помисли си той. Щом Южната компания се преустрои, ще се наложи и те да последват нейния пример. Но дали щяха да го направят? Как да ги накара да проумеят, че дори да трябва да ипотекират линиите за няколко години, в края на краищата ще си върнат парите? Беше му втръснало от старите, консервативни и предпазливи методи.

Няколко седмици по-късно Адисън, който продължаваше да работи за Каупъруд, пак поговори на четири очи с Кафрат. Помоли го да пази засега всичко в тайна и му каза, че след първия им разговор е научил някои нови моменти. През това време го били посетили няколко души, свързани отдавна с трамвайния транспорт в други места. Ходели в различни градове, търсели къде най-изгодно да вложат капиталите си и се спрели на Чикаго. Запознали се с чикагските трамвайни линии и решили, че Северночикагската линия е най-подходяща. След това Адисън изложи-изключително внимателно на Кафрат плана, описан му от Каупъруд. Отпърво Кафрат се колебаеше, но накрая беше спечелен. Твърде дълго се бе препъвал о вялото и боязливо отношение на старото ръководство. Не знаеше кои са тези нови хора, Но техният план съвпаднаше с неговите идеи. Адисън подчерта, че планът ще струва няколко милиона долара и че той не виждал как тези пари могат да бъдат събрани чужда помощ, ако трамвайните линии бъдат ипотекирани срещу голяма сума. Защо да не включи компанията и тези нови хора, в случай че те решат да купят петдесет и един процента от акциите за деветдесет и девет години и

гарантират задоволителен лихвен процент от печалбата за всички акции по сегашния им курс, като осъществяват и една далновидна политика. Пак е за предпочитане пред това, да бъде ипотекирано старото имущество, пък и управата не я бива за нищо. Кафрат не разбираше, че новите акционери ще натрупат състояние от компаниите, които ще осъществят допълнителното строителство и ще доставят съоръженията, и че Каупъруд ще е сред тези акционери, не знаеше и че Каупъруд ще пусне акции, без да увеличава основния капитал, за старите и новите линии и че едва ли ще му се наложи да влага и долар, след като вече си е осигурил първоначалния капитал („капитала за разговори“, както обичаше да го нарича той). Каупъруд и Адисън вече се бяха уговорили, че ако успеят, ще основат чикагско кредитно дружество, разполагащо с милиони за осъществяване на всички техни сделки. Кафрат разбра само, че ще получи по-големи печалби от своите акции и може би ще бъде сред учредителите на новата компания.

— Вече три години разправям същото на онези приятели — възкликна накрая той, поласкан от вниманието на Адисън и изпълнен със страхопочитание към огромното му влияние, — но те не искат и да чуят, престъпление е да се управлява така Северната компания. Дори едно дете ще се справи по-добре от нас. Те пестят от линиите и вагоните, а губят хората. Нужни са ни хората и според мен съществува само един начин да ги спечелим — като им предоставим приличен транспорт. Ще ви кажа честно, никога не сме го правили.

Не след дълго Каупъруд говори накратко с Кафрат и му обеща не само шестстотин долара за всяка негова акция, която притежаваше и смяташе да продаде, но и награда — пакет акции на новата компания, в случай че той застане на негова страна. Кафрат се върна в Северната страна щастлив не само за себе си, но и за своята компания. След като обмисли добре всичко, той реши, че най-добрият начин да помогне на Каупъруд е да се действа по околен път, чрез тънки намеци на привидно незаинтересовани лица. Ето защо подшушна на главния инженер Уилям Джонсън да каже на Албърт Торсън, един от най-податливите директори, че е подочул как на Айзък Уайт, Арнолд С. Бенджамин и Ото Матджес, трима други директори и притежатели на най-много акции, са предложили баснословна сума, за техния пай и че те смятат да го продадат и да оставят другите на сухо.

Торсън побесня.

— Кога го чухте? — попита той.

Джонсън му каза кога, но засега предпочете да запази в тайна източника на информацията. Торсън изтича начаса при своя приятел Солон Кемпфърт, който на свой ред отиде да понаучи нещо от Кафрат.

— Дочух нещо такова — беше единственото, което му каза Кафрат, — но наистина не знам нищо.

Тогава Торсън и Кемпфърт останаха с впечатлението, че Кафрат също участва в заговора и е решил да продаде всичките си акции, а тях да ги изостави с някакви дребни печалби. Лоша работа!

Междувременно по съвета на Кафрат Каупъруд се обърна към Айзък Уайт, Арнолд С. Бенджамин и Ото Матджес така, сякаш искаше да преговаря единствено с тях тримата. Малко по-късно Торсън и Кемпфърт бяха посетени със същата цел и изпълнени с таен страх, се съгласиха да продадат или да отстъпят акциите си при предложените от Каупъруд крайно изгодни условия, стига той да убеди и останалите да направят същото. Така той си осигури силната подкрепа на управителния съвет. Накрая Айзък Уайт заяви на едно от заседанията, че са му направили интересно предложение, което веднага изложи. Заяви, че още се колебае, но че съветът може би ще го обсъди. Торсън и Кемпфърт начаса се убедиха, че всичко, казано от Джонсън, отговаря на истината. Съветът реши да покани Каупъруд, който да обясни своя план, и той го направи с много усмивки в дълъг, приятен разговор. Стана ясно, че всички трамвайни линии трябва да бъдат модернизирани в близко бъдеще и че предложеният план ще им спести много работа, грижи и тревоги. Нещо повече, Каупъруд им осигуряваше веднага по-високи печалби, отколкото те очакваха да получат през следващите двадесет-тридесет години. Ето защо те се съгласиха, че трябва да опитат. Казаха си, че ако Каупъруд не успее да им изплати навреме предложената печалба, собствеността отново ще стане тяхна, че той се нагърбва с всички задължения — данъци, такси за вода, стари искания, няколко пенсии, тъй че си представиха цялата сделка в доста идилична светлина.

— Е, момчета, струва ми се, че днес свършихме много добра работа — отбеляза Антъни Юър и сложи приятелски ръка върху рамото на мистър Албърт Торени. — Убеден съм, че всички

единодушно ще пожелаем успех на мистър Каупъруд в неговото трудно начинание.

Напълно обяснима бе радостта на мистър Юър — стойността на неговите седемстотин и петдесет акции, възлизаща на седемдесет и една хиляди и петстотин долара, се бе покачила на четиристотин двадесет и девет хиляди долара.

— Прав сте — отвърна Торсън, който се разделяше с четиристотин и осемдесет акции от общо седемстотин и деветдесет и виждаше как стойността им отскача от двеста на шестстотин долара. — Интересен човек. Дано успее.

Когато се събуди следващата сутрин в стаята на жена си — предната нощ бе закъснял с Маккенти, Адисън, Видера и други, — Каупъруд се обърна, погали по врата още сънената Ейлийн и ѝ каза:

— Е, скъпа, вчера следобед сключих сделката със Северночикагската трамвайна компания. Щом учредя директорския съвет, веднага поемам задълженията си на председател на новата Северна компания. В крайна сметка след година-две наистина ще станем хора с положение в това село.

Надяваше се, че този факт заедно с някои други неща ще смекчи отношението на Ейлийн към него. От дълго време, след ужасния побой, който бе нанесла на Рита, тя се държеше мрачно, отчуждено и отегчено.

— Така ли? — попита Ейлийн с тъжна усмивка, като разтърка още сънените си очи. Беше с пухкава бяло-розова нощница. — Добре е, нали?

Каупъруд се приповдигна на лакът, погледна я и започна да гали закръглените ѝ голи ръце, от които винаги се бе възхищавал. Лъскавата ѝ гъста коса и досега го очароваше.

— Това означава, че след година-две ще мога да направя същото и със Западночикагската трамвайна компания — продължи той, — но се страхувам, че ще се вдигне голям шум, точно сега той е нежелателен. Всичко ще свърши добре. Зная, че Шрайхарт, Мерил и някои от техните хора ще се усетят много скоро. Изплъзнаха им се две от най-големите възможности, които някога е предлагал Чикаго: светилният газ и трамваите.

— О, да, Франк, радвам се за теб — каза доста мрачно Ейлийн, която въпреки огорчението от неговата изневяра все още се радваше на неизменните му успехи. — Ти винаги се оправяш.

— Искам и ти, Ейлийн, да не се чувстваш толкова зле — каза той с обич и укор. — Няма ли да се опиташ да бъдеш щастлива с мен? Всичко това е колкото за мен, толкова и за теб. Ще можеш да си разчистиш някои стари сметки дори по-добре от мен. — Той се усмихна очарователно.

— Да — отвърна Ейлийн укорително, но и нежно и малко тъжно, — притрябвали са ми пари! Искан да имам твоята любов.

— Но ти я имаш — настоя Каупъруд. — Непрекъснато ти го повтарям. Всъщност никога не съм преставал да те обичам. Знаеш, че е така.

— Да, зная — отговори тя, когато той я привлече в обятията си. — Зная как обичаш ти.

Но това не ѝ попречи да му отвърне с топлота, защото зад бурните ѝ упреци се криеха мъка, желанието да притежава цялата му любов, да възвърне онази изначална обич, която някога мислеше, че ще продължава вечно.

ГЛАВА XXIII

МОГЪЩЕСТВОТО НА ПЕЧАТА

Въпреки усилията на Каупъруд и на неговите приятели да запазят в тайна сделката, не след дълго сутрешните вестници се изпълниха с мълви за някаква промяна и Северночикагската компания. Франк Алджърнън Каупъруд, който досега не бе споменаван във връзка с трамвайния транспорт в Чикаго, бе сочен като вероятния приемник на Онайъс С. Скинър, а Едуин Л. Кафрат, един от дотогавашните директори, като бъдещ заместник-председател. За хората, които стояха зад сделката, се говореше като за „по всяка вероятност притежатели на капитали в източните щати“. Докато седеше в стаята на Ейлийн и преглеждаше сутрешните вестници, Каупъруд разора, че още същия ден ще го потърсят, за да каже мнението си и да даде някои допълнителни подробности. Смяташе да помоли журналистите да изчакат няколко дни, докато не поговори със собствениците на вестниците и не спечели доверието им, а след това да оповести плановете си, които щели да се харесат на града, особено на жителите от Северната страна. В същото време нямаше намерение да обещава нищо, което не може да изпълни лесно и с изгода за себе си. Мечтаеше за чест и слава, но още повече за пари, всъщност смяташе да се сдобие и с трите.

За човек, работил дълго в по-незначителните финансови сфери, поне така преценяваше Каупъруд досегашната си дейност, тази неочаквана стъпка нагоре към големите финанси и финансов контрол го изпълваше с неописуемо вдъхновение. Дотогава се беше движил в нисшите кръгове и беше проправял пътя си с безкрайни часове на усилено мислене, с разговори и идеи и сега, когато наистина бе постигнал целта си, просто не можеше да повярва, че всичко е истина. Чикаго беше прекрасен град! Разрастваше се толкова бързо. Предоставяше чудесни възможности. Тези хора, които така безразсъдно се бяха лишили за неопределен срок от своите акции, всъщност не осъзнаваха какво правят. Веднъж да завладее

трамвайните линии в Чикаго, и те ще му донесат огромни печалби! Можеше да ги обедини, да притежава по-големи капитали. Много допълнителни линии, които Маккенти щеше да му осигури почти без пари, щяха да струват в бъдеще милиони и щяха да бъдат само негови: вече нямаше да е задължен да плаща лихвени проценти на директорите на старата Северночикагска компания. Постепенно, с годините, докато градът се разраства, трамвайните линии, които все още бяха управлявани от старата компания, но фактически бяха негови, щяха да се превърнат в нещо дребно, в ядро на много по-голяма система от нови линии, които той щеше да изгради около него. Тогава Западната страна, дори кварталите в Южната страна... но защо да мечтае? Бързо можеше да стане единственият господар на трамвайния транспорт в Чикаго. Бързо можеше да стане най-големият финансист в града — един от малкото финансови магнати на страната.

Каупъруд знаеше, че във всяко начинание, зависещо от гласоподавателите или от правата върху тяхната собственост, трябва да се съобразяваш с вестниците. Тъй като и сега хвърляше алчни погледи към двата тунела — единият трябваше да бъде държан под око, защото можеше да му потрябва, ако Каупъруд се сдобиеше със Западночикагската компания, а другият, за да бъде предаден на Северната, която бе създал, бе необходимо той да се сприятели със собствениците на вестниците. Но как?

Напоследък поради огромния наплив от американци и емигранти (хиляди и хиляди какви ли не хора идваха да търсят работа, която разрастващият се град като че предлагаше) и разпространяваните от радикално настроените чужденци бунтарски, анархистични, социалистически, комунистически и други идеи проблемът за гражданските права крайно се изостри. Същия май, когато Каупъруд се бе опитвал да уреди нещата с трамвайния транспорт в своя полза, се случи нещо, което разбуни духовете — на голям площад в Западната страна, известен като Хеймаркет, на поредното работническо събрание, определено като анархистично заради принципите на някои от ораторите, един възбуден фанатик хвърли бомба, която избухна и осакати и уби няколко полицаи, и нарани леко много други хора. Това събитие излезе на преден план и като светкавица освети проблема за класовата борба, придавайки му значение, немислимо дотогава поради веселия, оптимистичен и доста непослователен характер на

американците. То като вулкан промени облика на деловия пейзаж. Хората се замислиха по-дълбоко за националните и обществените проблеми. Що е анархизъм? Що е социализъм? Какви права притежава обикновеният човек в икономическото и политическото развитие? Интересни въпроси, които след бомбата въздействаха като хвърлен във водата огромен камък — те, тези вълни на мисълта, продължаваха да се разпространяват, да се разширяват, да стигат все по-надалеч, докато не обхванаха такива уж далечни и непристъпни области като редакциите, банките и финансовите учреждения, та дори и свърталищата на политическите величия и техните служби.

Каупъруд обаче не се стъписа от всичко това. Не вярваше мито в силата на масите, нито в основните им права, макар и да се отнасяше със съчувствие към положението на отделния човек и да бе убеден, че хора като него са изпратени на света, за да усъвършенстват механизмите и начина на живот. Сега, през тези дни на подготовка, той се вглеждаше в големите тълпи мъже с коне, събрани във и край многобройните конюшни на компанията, и си мислеше за тяхното положение. Много от тях изглеждаха съсипани. Приличаха по-скоро на животни — търпеливи, лишени от усет към красивото, отчаяни. Мислеше си за бедняшките им домове, за безкрайните работни часове, за мизерните им заплати, след което стигаше до заключението, че единственото, което можеше да направи за тях, бе да им дава сносни заплати, та да преживяват, което и смяташе да направи — и толкоз. Не можеше да очаква да разберат неговите мечти и планове или пък да споделят разкоша и общественото влияние, за които копнееше. Накрая реши, че за него ще е най-добре да посети собствениците на вестници и да обсъди всичко с тях. Когато сподели това си намерение с Адисън, той изрази известно съмнение. Нямахме голяма вяра на вестниците. Беше ги виждал да си играят на дребна политика, да се поддават на вражди и лични караници, а понякога дори да се продават за смехотворни суми.

— Ще ви обясня, Франк — отбеляза веднъж Адисън. — В действителност ще трябва да вършите тайно цялата тази работа. Знаете, че онази шайка от старите газови компании още ви има зъб, въпреки че сте един от най-големите им акционери. Шрайхарт изобщо не е настроен приятелски, а всъщност той е собственикът на „Кроникъл“. Рикетс ще каже онова, което пожелае Шрайхарт. Хисъп от

„Мейл“ „Транскрипт“ е независим, той обаче е презвитерианец и е студент, убеден в правотата си моралист. „Глоуб“, вестникът на Бракстън, фактически принадлежи на Мерил, но Бракстън все пак е добър човек. Старият генерал Макдоналд от „Инкуайърър“ си е старият генерал Макдоналд. Всичко зависи от това, с кой крак е станал. Ако случайно му харесате, може да ви поддържа до края на света, стига да не нарушите с нещо някой негов принцип. Чудесен стар морж. Много ми харесва. Нито Шрайхарт, нито Мерил, нито който и да е друг може да получи нещо от него, ако той не поиска да му го даде. Но едва ли му остава да живее дълго, а нямам никаква вяра на сина му. Хейгънин от „Прес“ е свестен човек и доколкото разбирам, е приятелски настроен към вас. Сигурно ще ви подкрепи във всичко, което смята за честно и разумно. Е, това са всичките. Спечелете ги, ако можете. Недейте да настоявате още сега за тунела на Ла Сал стрийт. Това хрумване трябва да ви дойде по-късно, уж породено от острите нужди на населението. Главното е да избегнете другите компании да започнат против вас истинска битка. Бъдете сигурен, че отсега нататък Шрайхарт ще има да си блъска главата над всичко това. А що се отнася до Мерил — стига да успеете да му докажете, че ще извлече някаква полза за универсалния си магазин, ще застане, вярвам, зад вас.

Един от прекрасните, макар и зловеци чарове на живота е в това, че е невъзможно да проследим докрай онези ветрове, които влияят върху нашите платноходки — полъха на съдбата, който издува платната или ги оставя да висят. Непрекъснато правим планове, но кой само с мислене е добавил и сантиметър към своя ръст? Кой е успял да победи или да помогне на провидението, което кове съдбите ни, колкото и грубо да се мъчим да го променим. Сега Каупъруд започваше голяма обществена кариера и издателите и видните личности го наблюдаваха с интерес. Най-голям интерес проявяваше Огъстъс М. Хейгънин, който беше независим със своя орган „Прес“, но все пак и не толкова свободен, тъй като и над него тегнеше необходимостта да продаде своя вестник. Макар и да му липсваше властната привлекателност на човек като Макдоналд, той беше честен, добронамерен, разумен и внимателен. Още след сделката на Каупъруд с газовите компании Хейгънин проявяваше изключителен интерес към кариерата на финансиста. Струваше му се, че Каупъруд вероятно е

предопределен да стане забележителна личност. Грубата, бляскава сила, макар и съчетана с вроден жесток макиавелизъм — ако беше само макиавелизъм, — изглежда, привлича силно. Предпазливият гражданин със средни възможности, който гледа на всичко през призмата на свои скучен свят от привидни факти, често прощава пръв или приема отблъскващата жестокост, с която се издига силният. Докато наблюдаваше Каупъруд, Хейгънин го възприемаше като несправедливо обвиняван в какви ли не грехове човек, който е верен на приятелите си, като човек, на когото можеш да разчиташ в тежки минути. Стана така, че семейства Хейгънин и Каупъруд бяха съседи и след времето, когато Каупъруд безуспешно се бе опитал да влезе в чикагското висше общество, Хейгънинови продължаваха да ги приемат като онези, които продължиха да се отнасят приятелски с тях.

И така, когато Каупъруд се появи в един бурен зимен ден — точно преди коледните празници, в редакцията на „Прес“, Хейгънин се зарадва от срещата.

— Истинска зима, нали? — отбеляза весело той. — Как вървят работите на Северночикагската трамвайна компания?

Месеци наред той и останалите собственици на вестници знаеха, че в цялата Северна страна ще бъде прокарана кабелна линия, че ще бъдат построени станции и ще бъдат пуснати красиви вагони, вече дори се говореше, че ще бъдат направени някакви по-големи подобрения за превозването на пътниците до центъра на града.

— Мистър Хейгънин — каза усмихнат Каупъруд — беше облечен в тежко кожено палто с яка от бобър и големи ръкавици от чортова кожа, — по въпроса за трамвайния транспорт в Северната страна стигнахме до момент, когато се нуждаем от помощта на вестниците или поне от приятелската им подкрепа. Сега основното ни затруднение е, че всички наши линии, след като стигнат центъра на града, спират на Ла Сал — на отсамната страна на мостовете. Това означава, че пътниците трябва да вървят пеша дълго до улиците по на юг, както вероятно ви е известно, вече има много оплаквания. Пък и според мен движението по реката от година на година се превръща във все по-непоносима пречка. Всички страдаме от него. Не се прави нищо за неговото регулиране и тъй като то е много натоварено, аз се съмнявам, че може да бъде организирано по задоволителен начин. В крайна сметка най-добрият изход е тунел под реката, но това

начинание ще струва толкова скъпо, че при сегашното положение не сме в състояние да се заемем с него. Транспортът в Северната страна не го осигурява финансово. При нашите доходи нямаме средства дори да ремонтираме трите моста, които използваме сега на Стейт, Диърборн и Кларк стрийт, все пак, ако въведем кабелната линия, което смятаме да направим, тези мостове трябва задължително да бъдат ремонтирани. Разбирам, че това е начинание, в което обществеността е заинтересована почти колкото нас, и според мен ще е справедливо градът да ни помогне да покрием разходите за реконструкцията. Така рязко ще се повиши стойността на цялата земя около тези линии, както и на имотите на нея. Ще нараснат и доходите на градския съвет от данъците. Разговарях с няколко финансисти от Чикаго и те са съгласни с мен, но както обикновено в подобни случаи, разбирам, че се срещат политици, които са против мен. Откакто поех ръководството на Северночикагската компания, отношението на някои вестници не е никак дружелюбно. (В „Кроникъл“, ръководен от Шрайхарт, вече се бяха появили няколко съобщения, че сега, откакто Каупъруд и неговите приятели са поели управлението, ще се повтори тактиката на рязко увеличение на цените, приложена от газовите компании в Лейк Вю, Хайд Парк и другаде. „Глоуб“ на Бракстън, собственост на Мерил, който беше полунеутрален, само подметна, че се надява тук да не се повторят същите методи.) Може би знаете — продължи Каупъруд, — че сме замислили амбициозна програма за подобрения, стига да привлечем общественото внимание и да получим помощ.

Тук Каупъруд бръкна в един от джобовете си и извади карти и проекти, умело начертани специално за случая. На тях бяха нанесени главните кабелни линии по Порт Кларк, Ла Сал и Уелс стрийт. Тези линии стигаха до центъра на града и се сливаха на Северната страна при Илинойс и Ла Сал стрийт и макар Каупъруд да не отвори дума за тях, те бяха отбелязани върху картата с червено и минаваха над или под реката при улица Ла Сал, където нямаше мост, после описваха кръг от Ла Сал до Мънро, Диърборн и Рандолф стрийт, след което отново минаваха по тунела. Каупъруд остави Хейгънин да оцени колко интересен е този маршрут на трамвайния транспорт, преди да продължи:

— Мистър Хейгънин, изложил съм върху картата един план, които, ако си извоюваме съгласието на градския съвет, ще премахне

всички спорове за големите разходи по реконструкцията на мостовете и ще позволи да бъде използвана една собственост, която в момента не притежава никаква стойност за града, но която може да се превърне в нещо твърде удобно за хората. Имам предвид, както разбирате — той сложи показалец върху картата, която мистър Хейгънин държеше, — стария тунел на Ла Сал стрийт, който сега е закован и изобщо не се използва. Очевидно е строен, без да е взет под внимание наклонът, който може да преодолее едни средно натоварен вагон. Когато се разбрало, че тунелът няма да носи печалби, той бил продаден на градския съвет и бил затворен. Ако някога сте минавали през него, сигурно знаете в какво състояние е. Моите инженери казват, че от стените му капе вода и че съществува голяма опасност той да се срути, ако не бъде поправен много бързо. Докладваха ми също така, че за да стане годен за употреба, са необходими около четиристотин хиляди долара. Аз съм на мнение, че след като Северночикагската трамвайна компания иска да покрие тези разходи, за да реши проблема със задръстването при мостовете и да предостави на жителите от Северната страна удобна и пряка връзка с деловия център, градският съвет трябва да прояви желание да ѝ подари засега този тунел или поне да ѝ го предостави за дългосрочно ползване срещу минимален наем.

Каупъруд млъкна, за да види какво ще каже Хейгънин. Той се взираше сериозно в картата и се питаше дали е честно Каупъруд да поставя подобно искане, питаше се дали градският съвет трябва да му предостави безвъзмездно тунела, питаше се дали движението по моста е толкова затруднено, колкото го изкарва събеседникът му, питаше се дали наистина този ход не е някаква тънка хитрост, с която Каупъруд иска да получи от нищо нещо.

— А това какво е? — попита той и посочи споменатия вече кръг.

— Това — отвърна Каупъруд — е единственият според нас начин да свържем деловия център и Северната страна и да премахнем затрудненията с моста. Ако, както се надявам, се сдобием с тунела, всички трамваи от северните линии ще излизат тук — той посочи Ла Сал и Рандолф стрийт — и ще описват кръг, тоест, ще го правят, ако градският съвет ни предостави правото да минаваме оттам. Аз естествено смятам, че не може да има основателни възражения. Няма

причина жителите на Северната страна да не получат удобна връзка с деловия център, каквато имат хората от Западната и Южната.

— Няма абсолютно никаква причина — бе принуден да признае мистър Хейгънин. — Убеден ли сте обаче, че съветът и гражданите ще одобрят безвъзмездното изграждане на такова колело?

— Не виждам причини да не го одобрят — отвърна някак обидено Каупъруд. — Досега не е поставян въпросът за компенсации, когато се е касало за благоустройството на града. На Южната компания ѝ беше разрешено да прокара колело около Стейт и Уобаш стрийт. Чикагската градска пътническа линия има колело на Адамс и Уошингтън стрийт.

— Точно така — каза неопределено Хейгънин. — Вярно е. Но този тунел... смятате ли, че и той спада към същата категория на безвъзмездно предоставяните привилегии?

И все пак, докато разглеждаше предложеното колело върху картата, той неволно си помисли, че новата кабелна линия е вагоните с ремаркета ще придаде на деловия център на Чикаго наистина столичен вид и ще предостави чудесна връзка със Северната страна. Въпросните улици бяха великолепни търговски артерии, по които дори тогава имаше сгради на по пет, шест, седем, та дори осем етажа и по които кипеше живот — млад, свеж, изпълнен с оптимизъм. Деловият живот сякаш се бе съсредоточил върху тази педя земя и затова къщите и самите улици се ценяха изключително много — може би най много в целия град. Хейгънин забеляза също така, че ако след колелото трамваите се връщат точно отгук, по Диърборн стрийт, те ще минават пред самата врата на редакцията на „Прес“ и така ще повишат цената на сградата, чийто собственик беше той.

— Разбира се, че смятам, мистър Хейгънин — отвърна натъртено Каупъруд на въпроса. — Лично аз мисли, че Чикаго на драго сърце трябва да възнагради онзи, който се нагърби да оправи трамвайния транспорт, особено пък, ако това е компания с такава невзискателна и скромна програма като нашата. Тя ще покачи с милиони цената на недвижимите имоти в Северната страна. Тя, ако пръстенът бъде построен, както предлагам, ще донесе милиони ма деловия център.

Той постави твърдо пръст върху картата, която бе донесъл, и Хейгънин се съгласи, че планът без съмнение е сериозно делово предложение.

— Лично аз ще бъда последният, който ще е против — добави той, — тъй като линията минава пред моята врата. В същото време тунелът, доколкото разбирам, струва от осемстотин хиляди до един милион долара. Въпросът е много деликатен. Бих искал да разбера какво мислят другите редактори и какво е мнението на градския съвет.

Каупъруд кимна.

— Разбира се, разбира се — каза той. — С удоволствие. Изобщо нямаше да идвам, ако не смятах, че правя напълно законно предложение, което печатът в града ще подкрепи единодушно. Когато една компания като нашата е изправена пред огромни разходи, които трябва да бъдат покрити с външен капитал, напълно естествено е да искаме да смекчим предварително безполезната и неоснователна съпротива. Надявам се, че можем да разчитаме на вашата подкрепа.

— И аз се надявам — усмихна се Хейгънин.

Разделиха се като първи приятели.

Останалите издатели, пазители на привилегиите в града, не посрещнаха доброжелателно като Хейгънин предложението на Каупъруд. Те се съгласиха, че тунелът и някои от най-важните централни улици са от съществено значение за осъществяването на плана му в Северната страна, но защо той да ги получава даром! Всъщност Шрайхарт, Мерил и другите вече бяха разговаряли с издателите и собствениците на вестници, за да разберат какво е мнението им за тази нова авантюра на Каупъруд и дали те ще го подкрепят. Шрайхарт, все още не излекувал раните, които бе получил във войната за газовите компании, гледаше на новото начинание на Каупъруд с подозрение и завист. За него много повече, отколкото за всеки друг той бе един нов опасен противник в сферата на трамвайния транспорт, макар че трамваите интересуваха всички именити граждани на Чикаго.

— Предполагам — каза една вечер той на уважаемия Уолтър Малвил Хисъп, редактор и собственик на „Транскрипт“ и „Ивнинг мейл“, когото срещна в „Юниън лийг“, — че този приятел Каупъруд ще се опита да нанесе решителен удар в трамвайния транспорт. От него може да се очаква, няма да е лошо журналистите да поразучат политическите му връзки.

Вече бяха плъзнали слухове, че Маккенти има нещо общо с новата компания.

Хисъп, елегантен, среден на ръст, с умерени възгледи, не беше толкова сигурен.

— Без съмнение скоро ще узнаем какви са предложенията на мистър Каупъруд — отбеляза той. — Доколкото разбирам, Каупъруд е много деен и способен.

Шрайхарт беше приятел от години с Хисъп, както и с Мерил.

След посещението му при мистър Хейгънин вроденото чувство на Каупъруд за хората и за самозащита го отведе в редакцията на „Инкуайърър“, вестника на стария генерал Макдоналд, където той научи, че заради ревматизма си и студеното, влажно време в Чикаго старият генерал е отплавал преди няколко дни за Италия. Заместваха го неговият син, деен тридесет и две годишен младеж със склонност към търгашество, и отговорният секретар Дю Боа. В лицето на генералския син Труман Леели Макдоналд — спокоен и далновиден младеж, Каупъруд се сблъска с човек, който като него гледаше на живота като на нещо, от което може да извлече големи облаги за себе си. Какво щеше той, Труман Лесли Макдоналд, да спечели от така създалото се положение и как да направи така, че „Инкуайърър“ да носи повече доходи, отколкото при баща му? Нямахше намерение да се осланя на известността на баща си, която му се струваше донейде раздута. В същото време искаше да стане много богат. Деен представител на младата аристокрация, която се разрастваше в Северната страна, той яздеше и пътуваше с карети, прояви голяма активност в организирането на един извънградски клуб за богаташи и се отнасяше с презрение към Обикновените хора, които според него бяха непригодни за изискания живот, към който се стремеше. Отговорният секретар Клифърд Дю Боа, хладнокръвен четиридесетгодишен негодник, прикриващ се зад маската на светски човек, използваше много ловко „Инкуайърър“, за да постигне целите си и то под носа на стария генерал. Беше кокалест, със сламеноруса коса, сини очи, дълъг тънък нос и масивна долна челюст. Внимаваше лявата му ръка никога да не узнае какво върши дясната.

Именно тази велемъдра двойка прие Каупъруд в отсъствието на стария генерал първо в стаята на мистър Дю Боа, а после в кабинета на мистър Макдоналд. Той вече беше слушал доста за начинанията на Каупъруд. Някои хора, свързани с войната за старите газови компании — Джордан Джулс например, председател на Северночикагската

газова компания, и Хъдсън Бейкър, председател на Западночикагската компания, — отдавна го бяха изобличили като пират, лишил ги от толкова удобните синекурни длъжности. Ето че сега Каупъруд бе нахлул в сферата на трамвайния транспорт в северната част на Чикаго и предлагаше със сензационни планове реконструкция на деловия център. Защо градът да не получи нещо в замяна или още по-добре, защо не го получат онези, които влияят върху формирането на общественото мнение, толкова важно за успеха на плановите на Каупъруд? Труман Лесли Макдоналд, както вече бе изтъкнато, не гледаше на живота с очите на своя баща. Смяташе да сключи изгодна сделка с Каупъруд, докато го няма стария господин. Генералът никога нямаше да го разбере.

— Разбирам вашето становище, мистър Каупъруд — отбеляза надменно той, — но къде е мястото на града? Виждам много ясно колко важно е всичко за хората от Северната страна, дори за търговците и собствениците на недвижимо имущество в центъра, но това чисто и просто означава, че за вас то е десеторно по-важно. Без съмнение то е от полза за града, но градът и бездруго расте, което е от ваша полза. Отдавна твърдя, че концесиите, които дава съветът, сега струват много повече, отколкото преди. Засега като че никой не го осъзнава много ясно, но такава е истината. Сега тунелът струва повече, отколкото навремето, когато беше построен. Дори градският съвет да не го използва, може да го използва някой друг.

Той намекваше за конкурентна трамвайна линия.

Каупъруд настръхна вътрешно.

— Всичко това е така — каза той, като запази външно спокойствие, — но защо градският съвет за едни да е майка, а за други мащеха? Южната компания притежава колело, за което не е платила и долар. Същото важи и за Градската пътническа компания. Северната компания предвижда подобрения, много по-големи от всички подобрения досега. Мисля, че не е справедливо да бъде повдиган въпросът за компенсации и такса за концесиите точно сега и единствено по отношение на тази компания.

— Хм... може би е вярно за другите компании, но тези улици са предоставени отдавна на Южната компания. Сега тя просто ги свързва. Но тунелът... е друго нещо, нали? Градът го е купил и го е платил.

— Напълно вярно... и то, за да отърве от него някои хора, когато те са разбрали, че той няма да им донесе и долар — отвърна саркастично Каупъруд. — Но и сега тунелът изобщо не е нужен на града. Ако не бъде ремонтиран, ще се срути много скоро. Но само съгласието на притежателите на имоти около колелото ще донесе значителна сума. Струва ми се, че вместо да спъва такова голямо начинание, обществеността трябва да направи всичко по силите си, за да го подпомогне. Топа означава централната част на града да получи нов, столичен вид. Време е Чикаго да свали пелените си.

Мистър Макдоналд-младши поклати глава. Разбираше много добре колко важно е всичко, за което му говореше Каупъруд, но му завиждаше за успеха. Концесията за колелото и безвъзмездно предоставеният тунел щяха да донесат на някого милиони. Защо нещичко от тях да не влезе в неговия джоб? Той повика мистър Дю Боа и обсъди с него предложението. Дю Боа схвана без усилие накъде клонят нещата.

— Отлично предложение — каза той. — Не виждам обаче защо градският съвет няма да получи нищо. Точно сега общественото мнение е против безвъзмездните дарения, които получават корпорациите.

Каупъруд долови какво се върти в главата на младия мистър Макдоналд.

— Добре, каква според вас трябва да е компенсацията, която ще получи градският съвет? — попита той внимателно, като се чудеше дали този напорист младеж ще шиле толкова далеч, че да се издаде.

— О, колкото до компенсацията — отвърна Макдоналд и махна неодобрително е ръка, — не мога да я определя. Тя трябва да е в разумна пропорция със сегашната стойност на тунела. Нека помисля. Дано градският съвет не поиска нещо неразумно. Макар и, разбира се, да става дума за привилегия, която все пак струва нещо.

Каупъруд вътрешно кипеше. Неговата най-голяма слабост, ако изобщо имаше слабости, беше, че той не понасяше да му възразяват. Ах, хлапакът му с хлапак с това студено лице и остър суров поглед! Идеше му да му каже да върви по дяволите заедно с вестника си. Отиде си, като се надяваше след завръщането на генерала да повлияе на „Инкуайърър“ по друг начин.

Докато седеше на следващата сутрин в кантората си на Норт Кларк стрийт, той се сепна от все още необичайния и нов за всички звън на един от първите телефони в града, окачен на стената зад него. Секретарят му се обади и му съобщи, че един господин от „Инкуайърър“ желае да говори с него.

— Тук е „Инкуайърър“ — обади се някакъв глас и допрял ухо до слушалката, Каупъруд позна гласа на младия Труман Макдоналд, сина на генерала. — Искате да знаете — продължи гласът — каква компенсация ще подхожда за онзи тунел. Чувате ли ме?

— Да — отвърна Каупъруд.

— Добре, не бих искал да влияя по никакъв начин на вашата преценка, но ако питате мен, ще ви кажа, че ще са достатъчни акции от Северночикагската трамвайна компания за около петдесет хиляди долара.

Гласът бе млад, ясен, стоманен.

— На кого ще ме посъветвате да ги платя? — попита тихо, почти сърдечно Каупъруд.

— Бих предложил да направите и това по ваша много строга преценка.

Гласът секна. Телефонът беше затворен.

— Дявол да ме вземе! — каза Каупъруд, загледан умислено в пода. Върху лицето му се разля усмивка. — Няма да се оставя да ме излъжат по този начин. Няма нужда. Не си заслужава. Поне засега.

Той стисна зъби.

Подценяваше мистър Труман Лесли Макдоналд главно защото не го харесваше. Мислеше си, че баща му ще се върне и ще го изгони. Това беше една от най-фаталните грешки, която направи в живота си.

ГЛАВА XXIV

ПОЯВАТА НА СТЕФАНИ ПЛЕЙТОУ

През този период, който можем да наречем финансовият и търговски възход на Каупъруд, отношенията между него и Ейлийн се произгладиха донякъде. Всяко лято, отчасти да разсее Ейлийн, отчасти да задоволи желанието си да види света и да събере произведения на изкуството, към които проявяваше все по-голям интерес, Каупъруд навикна да ходи за кратко с жена си в чужбина или в други страни в Америка. И през тези две години посети Русия, Скандинавия, Аржентина, Чили и Мексико. Смятаха да заминат през май или юни, когато много хора напускаха страната, и да се върнат през септември или началото на октомври. Искаше да успокои колкото може повече Ейлийн, да ѝ вдъхне приятната надежда, че все някога тя ще влезе в светското общество, ако не в Чикаго, то в Ню Йорк, да я накара да почувствува, че въпреки физическата изневяра продължава да ѝ е верен духовно.

Каупъруд вече бе достатъчно хитър, че да се преструва на влюбен и да показва нежност, каквато не изпитваше или по-скоро не бе породена от истинско чувство. Беше същинско възплъщение на вниманието, купуваше ѝ цветя, скъпоценности, дрънкулки и украшения, правеше всичко тя да бъде обградена с удобства и все пак може би дори в същия момент се озърташе, търсейки непозволени забавления, каквито би могъл да му предложи животът. Ейлийн го знаеше, макар и да не можеше да го докаже. В същото време обичаше мъжа си и се възхищаваше от него, подчиняваше му се въпреки волята си

Може би сте си представяли как се чувства генерал претърпял голямо поражение, или чиновник, уволнен след дълги години вярна служба. Какво ще предложи животът на влюбените, когато любовта им вече се е обезценила и те разбират, че всичко, което са поставили върху олтара на любовта, е било напразна жертва? Философията? Пълна измислица. Религията? За нея трябва хора с метафизични

наклонности. Ейлийн вече не беше подвижното, здраво и живо девойче, което Каупъруд бе срещнал за първи път през 1856 година. Вярно, че бе все тъй красива — свежа, цъфтяща жена на не повече от тридесет и пет години, която изглеждаше може би на тридесет, но още се чувствуваше, уви, някогашното привлекателно момиче. Тъжно е за една жена, колкото и щастлива да е тя, че старостта вече се промъква и че любовта, тази измамна надежда, изчезва във вечния мрак. В часа на най-голямото си тържество Ейлийн бе видяла как любовта умира. Безсмислено беше да се убеждава, както понякога правеше, че тя може да се върне, да възкръсне. Присъщият ѝ реализъм ѝ подсказваше, че това няма да стане никога. Макар да бе разгромила напълно Рита Солбърг, съзнаваше много добре, че някогашната вярност на Каупъруд я няма. Вече не беше щастлива. Любовта бе мъртва. Вече ги нямаше сладката измама с бисернорозов блясък, усмихнатия херувим със съблазнителна уста на Купидон и замъглен поглед, младия филиз от лозата на живота, който нашепва за вечна пролет и зове, зове, та да го последват цели легиони измъчени и уморени създания.

Напразно тя плачеше, избухваше, съжеляваше себе си, напразно се оглеждаше в огледалото, изучаваше заоблените, мили и все още свежи, привлекателни черти. Веднъж, забелязала кръгове на умора под очите си, смъкна от врата си прекрасната дантела, която си слагаше, хвърли се на леглото и заплака така, сякаш щеше да ѝ се пръсне сърцето. Защо да се гласи? Защо да се облича? Нейният Франк не я обичаше. За какво ѝ беше сега красивият дом на Мичиган авеню, изисканият френски будоар или тоалетите, връх на шивашкото изкуство, шапките, наподобяващи цъфнали орхидеи? За какво, за какво? Като гарвана на Едгар Алан По, като вдовица в траурни одежди тук витаеха тъжен спомен, викът „никога вече“. Ейлийн знаеше, че сладката илюзия, обвързала за малко Каупъруд и нея, е изчезнала и никога вече няма да се върне. Каупъруд беше тук. Стъпките му отекваха сутрин и вечер в стаята, тя го чуваше ноци наред — дълги, тъжни, как диша до нея, отпуснал ръка върху тялото ѝ. Имаше и други ноци, когато него го нямаше — когато „отсъстваше от града“, — и тя се примиряваше и приемаше извиненията му за чиста монета. Защо да се карат, питаше се. Какво можеше да направи? Чакаше, чакаше, но какво ли?

А Каупъруд забелязваше странните неизбежни промени, които времето носи на всички ни, незаличимите следи на старостта, бързото угасване на младежкия блясък и красота, може би понякога въздишаше, но обръщаше глава натам, където като зора винаги сияе младостта. Не беше за него поетичната вярност, която замества младежката любов със спомените за нея, страстта и желанието, изпълвали някога щастливите мисли за близост, с чистите спомени, които като капки ранна роса оставят низ от незабравими мигове, за да ни утешават или измъчват на старини с предишните радости. Напротив, след като изчезна Рита Солбърг с нейното изтънчено безгрижие, каквото Ейлийн никога не беше притежавала, той страдаше, мечтаеше да намери жена като нея. Честно казано, открай време го привличаха младостта, измамната красота, женската суетност, новите, непознати още темпераменти, така както го привличаха картините, старият порцелан, музиката, хубавите къщи, старите молитвеници, украсени със злато и сребро, властта, възхитата на хората, които не мислят.

Както вече споменахме, изневерите на Каупъруд бяха естествена проява на характер, който поначало си беше непостоянен, променлив, бунтарски настроен. В известен смисъл може да се каже, че той търсеше възплъщението на един определен идеал, макар че, колкото и да е странно, идеалите ни понякога се променят и ни оставят да се лутаме в мрака. Какво всъщност е идеалът? Привидение, мъгла, ухание във вятъра, напразен блян? Изпълнената с копнежи душа на момиче като Антоанет Новак му носеше твърде голямо напрежение. Тя беше прекалено пламенна, прекалено привързана постепенно, макар и с известни затруднения, той успя да се измъкне от това заплетено положение. След това бе имал кратки връзки с други жени, но без да изпита особено удовлетворение — Доръти Ормсби, Джеси Бел Хиндейл, Тома Луис, Хилда Джунъл, но те ще останат просто имена. Едната беше актриса, втората стенографка, трета дъщеря на един от съдружниците му, четвъртата църковна деятелка, дошла при него да търси Помощ за някакво сиропиталище. Понякога той изпадаше и доста деликатни положения, по така е винаги, когато имаме дързостта да се отклоним от утвърдения ход на нещата. Казано на дръзкия език на Наполеон, човек не може да направи омлет, без да счупи няколко яйца.

Появата на Стефани Плейтоу, руска еврейка по бащина линия и американка от югозападните щати по майчина, бе събитие в живота на Каупъруд. Висока, изящна, блестяща, млада, тя притежаваше много от оптимизма на Рита Солбърг, но освен това беше надарена с някакъв странен фатализъм, който, след като Каупъруд я опозна по-добре, го трогна и развълнува. Запозна се с нея на парахода на път за Гьотеборг. Баща ѝ Изадор Плейтоу беше богат кожар от Чикаго, едър, месест и мазен човек — сякаш направен от пихтия с обичайния, присъщ на евреите търговски нюх, но с твърде променливи възгледи, каращи го да вярва ту в едно, ту в друго, стига само то да не пречи на работата. Беше почитател на Хенри Джордж^[1] и на твърде алтруистичната програма на Робърт Оуен^[2] и донякъде беше социален сноб. Въпреки всичко се ожени за Сюзета Осбърн, девойка от Тексас, негова бивша счетоводителка. Мисис Плейтоу беше енергична, приятна, изискана и много държеше да се изкачи по обществената стълбица, с една дума — бе парвеню. Беше достатъчно хитра, за да разбере, че е много важно да познаваш литературата, изкуството и политиката, затова се „запали“ по тях.

Любопитно е как характерите на родителите се смесват и възкресяват в техните деца. Когато порасна, Стефани възроди в своето съвсем различно тяло някои от характерните черти на баща си и на майка си — получи се нова интересна разновидност на характера. Беше висока, чернокоса, с бяла кожа, подвижна, странно замечтана, с неуловим мигновен блясък в кафявите, почти черни очи. Имаше месести и чувствени като на купидон устни, унесен, дори сънен израз, тънка шия, едро мургаво лице с все пак приятни черти. От баща си и майка си беше наследила склонността към изкуството, литературата, философията и музиката. Осемнадесетгодишна, вече мечтаеше да рисува, да пее, да пише стихове и книги, да играе в театъра — мечтаеше за всичко. Умееше да оценява правилно всичко, което притежава ценност, но и се поддаваше на всяко глупаво настроение или прищявка, като ги приемаше за изискани, за „последна дума“. Най-после беше отявлено похотлива, мечтаеше за страстна любов ту с един, ту с друг артист, поет, музикант — с цял куп представители на артистичния и темпераментен свят.

Каупъруд я видя за първи път една юнска утрин на борда на „Сентюриън“, спрял в пристанището на Ню Йорк. Двамата с Ейлийн

заминаваха за Норвегия, а Стефани, баща ѝ и майка ѝ — за Дания и Швейцария. Стефани стоеше, облегната на перилата, и наблюдаваше ято чайки с широко разперени крила, които обсаждаха вратата на корабната кухня. Беше потънала в сантиментални размишления и съзнаваше (напълно), че е потънала в сантиментални размишления. Той почти не ѝ обърна внимание, само забеляза, че е висока и добре сложена и че тъмносивата плисирана рокля и огромният сив копринен шал, обвит около раменете, кръста и едната ръка, така както ги носят индуските, ѝ отиват много. Лицето ѝ изглеждаше бледо, а около очите имаше кръгове, сякаш тя страдаше от лошо храносмилане. Черната ѝ коса под елегантната шапка не убягна на критичния му поглед. Покъсно тя и баща ѝ се появиха на капитанската маса, на която бе поканено и семейство Каупъруд.

Каупъруд и Ейлийн не знаеха как да се отнасят с това момиче, макар тя да бе заинтересувала и двамата. Те не подозираха, че по душа е променлива като хамелеон. Стефани беше артистка, безформена и непостоянна като водата. Понякога я обземаше тъга, която след миг изчезваше. Каупъруд хареса полуеврейския израз на лицето ѝ, леката заобленост на врата, тъмните замечтани очи. Стори му се прекалено млада и неуравновесена и той не ѝ обърна особено внимание. По време на пътуването, което продължи десет дни, я виждаше често обзета от различни настроения, тя се разхождаше с млад евреин, по когото изглеждаше много увлечена, играеше разни игри на палубата, четеше задълбочено в някое тъгълче. закътано от вятъра и морските пръски — наивна, необикновено искрена, затворена, замечтани. Друг път изглеждаше обзета от безумно оживление, очите ѝ блестяха, ти излъчваше сила, душата ѝ пламтеше. Веднъж и види надвесена над малък къс дърво, върху което с тънко стоманено длето гравираше екслибрис.

Тъй като Стефани бе млада и, изглежда, не притежаваше онова, което можем да наречем непреодолим женски чар, Ейлийн се сприятели малко с нея. А Стефани, много по-проницателна за възрастта си от Ейлийн, прецени много точно интелектуалните ѝ възможности и разбра как може да я спечели. Сприятели се с Ейлийн, направи ѝ екслибрис, нарисува ѝ портрет. Довери ѝ, че се смята предопределена за сцената, стига родителите ѝ да и разрешат, а Ейлийн я покани да разгледа картините на мъжа ѝ, след като се върнат

в Чикаго. Тя още не допускаше каква голяма роля ще играе Стефани а живота на Каупъруд.

Каупърудови слязоха в Гьотеборг и чак до края на октомври не видяха семейство Плейтоу. Тогава Ейлийн се почувствува самотна и намина да види Стефани, след което Стефани започна от време на време да ходи в Южната страна на града и да гостува на Каупърудови. Тя обичаше да броди из техния дом и да мечтае с книга в ръка в някое ъгълче на богатската им къща. Хареса картините на Каупъруд, неговите нефрити, молитвеници, старинното блестящо стъкло. От разговорите си с Ейлийн разбра, че тя не обича истински всичките тези предмети, че интересът и възторгът ѝ от тях са неискрени и са породени от това, че те струват много и че ги притежаваше. За самата Стефани някои от пищно украсените книги и стъклените предмети излъчваха голямо чувствено очарование, което само един човек на изкуството може да разбере. Те пробуждаха у нея неясни вълшебни чувства и живи картини. Тя реагираше, въртеше се край тях, изпадаше в странно настроение, сякаш слушаше музика, изпълнявана от голям оркестър.

В такива моменти често си мислеше за Каупъруд. Дали наистина обичаше тези предмети, или просто ги купуваше така, заради самото купуване? Беше слушала много за лъжеценителите на изкуството — за хората, които правят от изкуството зрелище. Сети се как Каупъруд се е разхождал по палубата на „Сентюриън“. Спомни си неговите големи, разбиращи и всевиждащи сивосини очи, в които сякаш се отразяваше острият му ум. Съвсем очевидно бе по-силен и по-значителен от баща ѝ и все пак тя не можеше да каже защо. Винаги беше елегантно облечен и самоуверен във всичко, което казваше или вършеше, имаше сърдечно приятелство, макар че не говореше и не вършеше кой знае какво. Стефани чувствуваше, че очите му гледат насмешливо, че дълбоко в душата му се таи присмех, който тя не разбираше съвсем.

Половин година, след като се върна в Чикаго, време, когато тя виждаше много рядко Каупъруд, тъй като той бе погълнат от плана си за трамвайния транспорт, у Стефани се появиха нови интереси, които засега я откъснаха от него и Ейлийн. В Западната страна на града, сред приятелите на майка ѝ, беше основана любителска театрална труппа, поставила си за цел не друго, а да извиси театралното изкуство. Тази стара колкото света мечта винаги интересува новациите и неопитните.

Всичко започна в дома на семейство Тимбърлейк, новобогаташи от Западната страна. В тяхната просторна къща на Лиланд авеню имаше сцена и Джорджия Тимбърлейк, ром антична двадесетгодишна девойка с коса като лен, си бе въобразила, че е актриса. Майка ѝ, мисис Тимбърлейк, дебела и добродушна, бе на същото мнение. След няколко безинтересни представления на „Маската на Комус“ от Милтън, на подобрен вариант на „Арлекин и Колумбина“, написан от член на трупата, актьорите се прехвърлиха в царството на студиите, а след това в сградата на новите изкуства. Някакъв си художник портретист на име Лейн Крос, който всъщност бе не толкова художник, колкото режисьор, а може би нито художник, нито режисьор, но който се препитаваше, като заблуждаваше хората, че може да рисува, бе склонен да се заеме с постановките на тези спектакли.

Постепенно „Трупа Гарик“^[3], както решиха да се наричат любителите артисти, прояви доста умение и майсторство при представянето на класически или полукласически пиеси, почти без реквизит те показваха „Ромео и Жулиета“, „Училище за жени“ от Молиер, „Скъперници“ на Шеридан и „Електра“ от Софокъл. Трупата прояви някои качества, две от актрисите ѝ по-късно се прославиха на американската сцена и една от тях беше Стефани Плейтоу. Сред дейните членове на трупата имаше десетина девойки и жени и почти толкова мъже — твърде различни като характери, за да ги описваме надълго и нашироко тук. Имаше един театрален критик на име Гарднър Ноулс, млад, самодоволен и красив, който сътрудничеса на „Чикаго прес“. Сякаш изваден от кутийка, с малък лъскав бастун, той идваше всеки вторник, четвъртък и събота на чайовете на трупата и обсъждаше достойнствата на начинанието. Така „Трупа Гарик“ постепенно се появи върху страниците на вестниците. Лейн Крос, лукавият художник начело на трупата, бе дълбоко в себе си дребна душица и ловък донжуан, но успяваше да се прикрива зад любезното си благоприлично поведение. Харесваха му момичета като Джорджия Тимбърлейк, Ирма Отли — румена наперена девойка, която си опитваше силите в комични роли, и Стефани Плейтоу. Те заедно с още едно момиче, твърде емоционалната и романтично настроена Етел Тъкърман, която пееше и танцуваше прекрасно, се сприятелиха и се привързаха много една към друга. Не след дълго между тях и мъжете възникнаха интимни отношения, които вместо да се увенчаят с

женитби, завършваха със сексуална слободия. Така Етел Тъкърман стана любовница на Лейн Крос, между Ирма Отли и младия светски безделник Блис Бридж се появи незаконна връзка, а Гарднър Ноулс, който се прехласваше по Стефани Плейтоу, просто я нападна един следобед в собствения ѝ дом, където бе отишъл уж да вземе интервю, и успя да я склони. Стефани само го харесваше, без да е влюбена в него, но понеже беше щедра, непостоянна, страстна, нежна, неопитна, безмълвно суетна и любопитна, без всякакво чувство за отговорност, каквото хората проявяват в такива случаи, тя не отклони тази доста груба връзка. Не беше страхлива, бе твърде неуравновесена и самоуверена, за да се страхува. Родителите ѝ не узнаха нищо. Направила първата стъпка, тя откри един друг свят, светът на плътските удоволствия.

Покварени ли бяха тези млади хора? Нека отговори социологът. Едно е сигурно: те не създадоха семейства и не отгледаха деца. Напротив, живяха почти две години весело и безгрижно, после почна раздорът. Караха се за роли, за това, кой колко е кадърен и кой трябва да е лидер. Етел Тъкърман скъса с Лейн Крос, защото откри, че той прави любов с Ирма Отли. Ирма и Блис Бридж се разделиха доброволно и Блис прехвърли обичта си върху Джорджия Тимбърлейк. Стефани Плейтоу, най-самостоятелната от всички, кой знае защо, стана странно непоследователна. Щеше да навърши двадесет години, когато започна връзката ѝ с Гарднър Ноулс. Не след дълго Лейн Крос, който доста упорито се бе отдал на творческото превъплъщение и имаше превъзходство във възрастта — беше на четиридесет години, докато младият Ноулс — едва на двадесет и четири, — се видя по-интересен на Стефани и не закъсня да отвърне на вниманието ѝ. Последва кратка страстна връзка, която изглеждаше важна, без всъщност да е такава. Тогава Стефани започна да долавя смътно, че блаженството тепърва ѝ предстои, че някъде сигурно съществува мъж, много по-чудесен от тях двамата, но това беше само блян. От време на време тя си мислеше за Каупъруд, но той изглеждаше твърде погълнат от неясните си дръзки начинания, толкова далечни от романтичния свят на любителите актьори, към който принадлежеше тя.

[1] Хенри Джордж (1839—1897) — американски икономист. — Бел. прев. ↑

[2] Робърт Оуен (1771—1858) — английски социалист утопист.
— Бел. прев. ↑

[3] Дейвид Гарик (1717—1779) — прочут английски актьор, поет
и драматург. — Бел. прев. ↑

ГЛАВА XXV

ПОЛЪХ ОТ ОРИЕНТА

Каупъруд получи първите си истински впечатления от Стефани в театъра на „Групата Гарик“, когато веднъж отиде с Ейлийн на представлението на „Електра“. Стефани му хареса истински особено много в тази роли, и му се стори и красива. Малко след това той я вили едни вечер в къщата си да разглежда неговите нефрити, по-точно една колекция от гривни и обици. Допадна му ритмичното очертание на тялото ѝ, напомнящо буквата „S“ в движение. Съвсем неочаквано му мина през ума, че тя е удивително — много удивително — момиче, предопределено може би за необикновено бъдеще. В същото време и Стефани мислеше за него.

— Харесват ли ви? — попита той и застана до нея.

— Прекрасни са! Тези, тъмнозелените, и онези, бледите, почти белите! Представям си колко са красиви с китайски костюми. Винаги съм искала да намерим някоя китайски или японски пиеса, която да поставим.

Никога дотогава не беше благоволявал да коментира външността ѝ. Тя извърна тъмните си, кафеникавочерни очи към него — кадифени, с някакъв черен блясък в тях — и сега той забеляза колко прекрасни са те и колко красиви са ръцете ѝ — мургави като на малайка.

Не каза нищо повече, но на другия ден Стефани получи у дома си кутия без името на подателя, в която имаше нефритови обици, гривна и брошка с гравирани върху тях китайски йероглифи. Стефани беше извън себе си от възторг. Тя ги взе, целуна ги, сложи си ги. Въпреки опита, който бе натрупала с приятелите и роднините си, с познатите от сцената и любовниците си, тя все още не познаваше добре живота. Дълбоко в себе си беше поетично настроена и невинна. Никой, дори родителите ѝ, не ѝ беше правил кой знае какви подаръци. Освен парите за облекло седмичната сума, която получаваше на ръка, възлизаше на някакви си жалки шест долара. Докато разглеждаше красивите украшения, уединена в стаята си, се питаше изненадана

дали Каупъруд е започнал да я харесва. Възможно ли е един толкова силен и безкомпромисен предприемач да проявява интерес към нея? Беше чувала от баща си, че Каупъруд ставал много богат. Нима тя, както твърдяха някои, беше голяма актриса и нима от нея се интересуваха вече дори такива силни и способни мъже като Каупъруд? Чувала беше за актрисите Рашел, Нел Гуин, за божествената Сара Бернар и нейните любими. Свали скъпите накити и ги заключи в една черна желязна кутия, в която съхраняваше своите евтини бижута и своите тайни.

Самият факт, че бе приела мълчаливо тези подаръци, подсказа доста недвусмислено на Каупъруд, че е приятелски разположена към него. Той чакаше търпеливо, докато един ден в кантората, а не в дома му дойде писмо — адресирано до „Франк Алджърнън Каупъруд. Лично.“ Беше написано старателно с дребни, четливи, почти печатни букви.

„Не зная как да Ви благодаря за прекрасния подарък. Не исках да кажа, че трябва да ми ги дадете, но знам, че ги изпращате Ви. Ще ги запазя с удоволствие и ще ги нося с радост. Колко мило от Ваша страна.

Стефани Плейтоу.“

Каупъруд се вгледа в почерка, в хартията, в думите. За девойка, която съвсем наскоро бе навършила двадесет години, писмото беше умно, сдържано и тактично. Можеше да му пише и в къщи. Не я потърси една седмица и веднъж в неделя следобед я завари в дома си. Ейлийн беше отишла на гости и Стефани се престори, че я чака да се върне.

— Приятно е да ви гледа човек на фона на този прозорец — каза той. — Подхождате великолепно на обстановката.

— Наистина ли? — Тъмнокафявите ѝ очи пламнаха замечтано. Тъмната дъбова рамка зад нея блестеше на лъчите на следобедното зимно слънце.

Стефани Плейтоу се беше облякла специално за този случай. Разкошната ѝ гъста черна коса беше прихваната като на дете с кървавочервена панделка, която я придържаше над слепоочията и ушите. Гъвкавото ѝ тяло, така съразмерно в своята изваяна закръгленост, беше в ябълковозелена блуза и черна пола с червени рюшчета отдолу, от лактите прекрасните ѝ ръце бяха голи. На едната си китка носеше нефритовата гривна, която ѝ бе подарил Каупъруд. Копринените ѝ чорапи бяха ябълковозелени и въпреки мразовития ден тя беше с кокетни ниски обувки с месингови токи.

Каупъруд излезе в коридора, за да окачи връхното си палто, и се върна усмихнат.

— Мисис Каупъруд няма ли я?

— Икономът каза, че е отишла някъде на гости, но аз реших, че мога малко да я почакам. Сигурно ще се върне.

Тя извърна смуглото си усмихнато лице към него със замечтани и загадъчни очи и той най-сетне видя съвсем ясно актрисата у нея.

— Виждам, че сте харесали гривната ми.

— Прекрасна е — отвърна тя, сведе поглед и почна да я разглежда замечтано. — Не я слагам винаги. Нося я в маншона си. Току-що я сложих за малко. Нося всичките бижута у себе си. Толкова ги харесвам. Приятно ми е да ги докосвам.

Тя отвори малка кожена чантичка до нея с носните кърпички и скицника, който носеше винаги със себе си, и извади обиците и брошката.

Каупъруд засия от странното усещане на одобрение и възторг при тази проява на внимание. И той обичаше много нефрита, но още повече обичаше възхищението, което нефритът пробуждаше у другите. Общо взето, можем да кажем, че го трогваха младостта и надеждата у жените, особено ако младостта е съчетана у някоя девойка с красотата и амбицията. Той откликна на драго сърце на порива на Стефани да извърши или да стане нещо на този свят, независимо какво — гледаше снизходително, почти бащински на егоизма, суетността и безочливостта, присъщи на толкова много жени. Бедни малки създания, нацъфтели по дървото на живота — колко бързо щяха да погрознеят и увехнат. Не знаеше баладата за ланските рози, но ако я знаеше, тя щеше да му хареса. Не обичаше да покорява жените насила, но стига характерите и вкусовете им да ги тласкаха към него, той не ги

оставяше да страдат дълго. Всъщност проявяваше към жените истинска щедрост.

— Колко мило от ваша страна — каза усмихнат той. — Приятно ми е да го чуя. — А щом видя до нея скицника и молива, я попита: — Какво рисувате?

— Само скици.

— Може ли да погледна?

— Не е хубаво — каза неодобрително тя. — Не рисувам много добре.

— Какво надарено момиче! — каза Каупъруд, след като взе скицника. — Рисуване, дърворезба, музика, пеене, театър.

— И правя лошо всичко — въздъхна Стефани, после извърна бавно глава и погледна встрани.

В скицника беше сложила най-сполучливите си рисунки; имаше скици на голи жени, танцьори, торсове, няколко бягащи фигури, тъжни, отпуснати и чувствени глави на заспали момичета с вирнати брадички и спуснати клепачи, етюди на братята и сестрите ѝ, на баща ѝ и майка ѝ.

— Възхитително! — ахна Каупъруд, схванал бързо, че е открил ново съкровище. Боже господи, къде е гледал досега? Пред него стоеше скъпоценен камък — чист и недокоснат, — истински скъпоценен камък. В скицника имаше проникновение и плам — потаен, едва загатнат, който го изпълни с трепет.

— Тези рисунки са прекрасни, Стефани — каза просто той, завладян от някакво странно смътно чувство на истинска нежност. Най-голямата му любов беше изкуството. То просто го хипнотизираше. — Учили ли сте някога живопис? — попита я.

— Не.

— И никога не сте изучавали актьорско майсторство?

— Не.

Тя поклати бавно, тъжно и кокетно глава. Черната ѝ коса, която скриваше ушите, го развълнува странно.

— Зная, че имате истински актьорски талант, а сега разбирам, че сте и роден човек на изкуството. Как досега не съм го видял?

— А, не — въздъхна тя. — Пък на мен ми се струва, че правя всичко като на игра. Понякога ми се доплаква, като си помисля как времето си минава.

— Но вие сте на двадесет години!

— Не са малко — усмихна се дяволито тя.

— Стефани — обърна се той предпазливо към нея, — на колко точно години сте?

— През април ще стана на двадесет и една — отговори Стефани.

— Родителите ви много строго ли ви държат?

Тя поклати унесено глава.

— Не, защо питате! Не ми обръщат кой знае какво внимание. Винаги са предпочитали Лусил, Гилбърт и Ормънд, — Гласът ѝ прозвуча жално, сякаш я бяха отрит нали. Ти използваше този глас в най-добрите си роли в театъра.

— Толкова ли не разбират, че сте много талантлива?

— Може би майка ми чувства, че притежавам никакви способности. А баща ми не, сигурна съм. Защо питате?

Тя вдигна унесените си натъжени очи.

— Защото, ако искате да знаете, Стефани, ви намирам за прекрасна. Помислих си го онази вечер, когато разглеждахте нефритите. Изведнъж го прозрях. Ние сте истински човек на изкуството, а аз бях толкова отрупан с работа, че просто не го забелязах. Кажете ми едно.

— Да?

Тя въздъхна тихо и дълбоко с гърди и го погледна изпод черната си коса. Ръцете бяха скръстени върху полата. След това сведе свенливо поглед.

— Погледнете ме, Стефани! Вдигнете глава. Искам да ви попитам нещо. Познавате ме малко повече от година. Харесвам ли ви?

— Вие сте прекрасен — промълви тя.

— И това ли е всичко?

— Малко ли е? — усмихна се Стефани и го стрелна с премрежен, черноопалов поглед.

— Днес сте с моята гривна. Зарадвахте ли се, когато я получихте?

— О, да — въздъхна тя тежко, сякаш се задушаваше.

— Колко красива сте наистина! — каза Каупъруд, изправи се и погледна надолу към нея.

Стефани поклати глава.

— Не съм.

— Красива сте!

— Не съм.

— Елате, Стефани! Застанете до мен и ме погледнете. Вие сте висока, стройна и грациозна. Вие сте като дъх от Ориента.

Тя въздъхна и изви плавно тяло, когато той плъзна ръце около нея.

— Според мен не бива да го правим, нали? — попита доверчиво тя след миг и се отдръпна.

— Стефани!

Сега е по-добре да си вървя, моля ви!

ГЛАВА XXVI

ЛЮБОВ И ВОЙНА

Именно когато Каупъруд започна да се занимава с чикагския трамваен транспорт, се появи тази пламенна връзка със Стефани Плейтоу, най-сериозната досега. Почти веднага, след като се видя няколко пъти тайно с нея, той използва предпочитаната в подобни случаи хитрост и нае ергенска квартира в деловата част на града, удобно място за срещи. Но няколкото разговора със Стефани не му помогнаха да научи повече за нея: тя беше прекрасна — истински божи дар в скучната атмосфера на западните щати, — но си бе също и загадъчна и неуловима. След като разговаря няколко пъти с нея, когато се срещаха, за да обядват заедно, Каупъруд научи бързо за амбициите ѝ в театъра, за привидната духовна и творческа подкрепа, която търсеше от човек, който да вярва в нея и да я вдъхновява с вярата си. Научи всичко за „Трупата Гарик“, за близките и приятелите ѝ, за все по-големите кавги в трупата. Веднъж, седяха в любимото си потайно местенце, което бе намерил Каупъруд, в един от миговете, когато кръвта, а не разумът властваше между тях, той я попита дали някога е...

— Само веднъж — призна си простодушно тя.

Това бе за него голям удар. Той си бе въобразил, че тя е напълно непорочна. Но Стефани му обясни, че всичко е станало съвсем случайно, без тя изобщо да го е искала. Описа му всичко толкова сериозно, задушевно, трогващо, толкова умислено, че той остана удивен и донякъде развълнуван. Колко жалко! Тя му призна, че го е направил Гарднър Ноулс. Но и той не бивало да бъде винен кой знае колко. Просто така се е случило. Опитала се е да се възпротиви, но... Дали му се сърдела? Разбира се, но ѝ е било мъчно да стори нещо, което ще наскърби Гарднър Ноулс. Бил толкова мило момче, имал такава чудесна майка и сестра и така нататък.

Каупъруд остана удивен. Беше достигнал онази точка в живота, когато девствеността у жената не е от особено значение, но при

Стефани, която бе толкова прекрасна, това го огорчаваше. Помисли си колко глупави са родителите ѝ, след като ѝ позволяват да се движи в артистичните среди, без да я държат изкъсо. Всъщност бе забелязал, че е трудно Стефани да бъде държана изкъсо. Тя явно беше безотговорна по рождение, неуравновесена, неспособна да се брани. Как може да е още приятелка с онзи негодник! Все пак тя потвърди, че оттогава между тях не е имало абсолютно нищо. Каупъруд не можеше да го повярва. Сигурно го лижеше, но въпреки това му харесваше. Разказа му всичко толкова романтично и непоследователно, че той бе изумен, развеселен, дори очарован.

— По, Стефани — възрази Каупъруд, изпълнен с любопитство, — все пак трябва да има някакви последици. Какво се случи? Ти какво направи?

— Нищо — поклати тя глава.

Каупъруд не сдържа усмивката си.

— Ах, нека да не говорим повече за това! — помоля го Стефани. — Не искам. Обидно ми е. Нямахте нищо повече.

Тя въздъхна и Каупъруд се замисли. Злото беше сторено и най-доброто, което можеше да направи, ако държеше на нея — а той държеше, — беше да го забрави. Той я огледа със съмнение и недоверие. Колко очарователна беше все пак! Колко доверчива — замечтана! Колко надарена. Нима можеше да се откаже от нея?

Каупъруд би трябвало да знае, че е опасно да се занимава с хора като Стефани, още повече че тя вече бе опитала насладата на плътската любов и едва ли бе завладяна от всепоглъщаща страст към него. През последните две години беше обградена с твърде много ласкателства и любов. И щеше да му е трудно той да спечели чувствата ѝ. Все пак сега тя бе запленена от силата на Каупъруд. Беше прекрасно да я обича такъв чудесен и силен мъж. За нея Каупъруд бе не толкова предприемач, колкото велик творец в своята област и много скоро той го разбра и това му хареса. За негово удоволствие физически Стефани бе още по-хубава, отколкото бе очаквал — тя го посрещаше със страст и плам, който, макар и сдържан, едва тлеещ, не отстъпваше на неговия. Приемаше подаръците му някак сдържано за разлика от всички жени, които беше познавал. Беше тактична като Рита Солбърг — дори повече от нея, — но от време на време бе толкова неестествено мълчалива.

— Стефани — възкликваше той, — кажи нещо. За какво мислиш? Замечтала си се като африканка.

Тя просто седеше, усмихваше се загадъчно, рисуваше го или моделираше главата му. Непрекъснато драскаше нещо с молив, докато кръвта заиграеше в жилите ѝ, тогава тя седеше, гледаше го или свеждаше очи и се замисляше. А щом той протегнеше към нея търсеци ръце, въздишаше: „О, да, о, да!“

Тези дни със Стефани бяха очарователни.

Каупъруд обсъди с Адисън и Маккенти искането на младия Макдоналд да му даде петдесет хиляди долара в ценни книжа, а също и донякъде критичното отношение на останалите редактори — Хисъл, Бракстън, Рикетс.

— Не си поплюва — отсече Маккенти, когато го научи. — Ще стигне по-далеч от баща си. И ще спечели повече пари.

Маккенти беше виждал стария генерал Макдоналд само веднъж и го бе харесал.

— Интересно, какво ще каже генералът, когато разбере — подхвърли Адисън, голям поклонник на стария издател. — Боя се, че ще си изгуби съня.

— Има обаче едно нещо — каза замислено Каупъруд. — Един ден този младеж положително ще вземе „Инкуайърър“ в свои ръце. Според мен той е човек, който не забравя лесно обидите.

Каупъруд се усмихна язвително. Усмихнаха се и Маккенти и Адисън.

— Дори и това да стане — каза Адисън, — той все още не е собственик на вестника.

Маккенти, който не бе откровен с никого освен с Каупъруд, изчака да останат насаме и отбеляза:

— Какво могат да направят? Искането ви е разумно. Защо градският съвет да не ви даде тунела? В този си вид той не е нужен на никого. А колкото до трамвайното колело, нали на други улици вече са го направили? Мен ако питате, мътят ви водата чикагската железопътна компания, богатите от Стейт стрийт и сганта, свързана с газовите компании. И преди съм им сърбал попарата. Дай им каквото искат и те ще викнат, че начинанието е високо нравствено. Дай същото на някой друг и те ще почнат да търсят кусури. Аз не им обръщам почти никакво внимание. Градският съвет е в наши ръце. Нека той

вземе решението. И тогава да доказват, че съветниците не са действали по своя воля. Кметът е разумен човек. Ще подпише решенията. Оставете младия Макдоналд да си говори, каквото иска. Ако се разприказва повече, ще поговоря с бащи му. А що се отнася до Хисъп, той е кека. Не си спомням да е поддържал някакво полезно за Чикаго начинание, ако против него са се обявявали Шрайхарт, Мерил, Арнийл или някой от шайката му. Познавам ги не от вчера. Моят съвет е да продължавате и да не им обръщате внимание. Да вървят по дяволите! Всичко ще тръгне по мед и масло, ако станете силен колкото тях. В бъдеще те няма да получат нищо, без да заплатят за него. Винаги са ми пречили, когато съм бил в нужда.

Но Каупъруд остана съдържан и замислен. Питаше се дали да плати на младия Макдоналд. Адисън смяташе, че Макдоналд не може да повлияе на нищо. Накрая след дълго двоумене Каупъруд реши да постъпи така, както е смятал. В резултат на това репортерите, които се навъртаха около кметството и заседателната зала на съвета и бяха свързани със съветника Томас Даулинг, главния човек на Маккенти в съвета, и които от време на време — всъщност доста редовно — се отбиваха в Северночикагската трамвайна компания в новата удобна кантора на Каупъруд в Северната страна, сега разбраха, че много скоро в градския съвет ще бъдат приети две решения — първо, тунелът на Ла Сал стрийт да бъде използван безвъзмездно за неограничен период (на практика — да бъде подарен), второ, на Ла Сал, Мънро, Диърборн и Рандолф стрийт да бъде прокарано трамвайно колело. Каупъруд даде бомбастично интервю и описа въодушевено всички сегашни и бъдещи начинания на Северночикагската компания и обясни какво блестящо бъдеще ще осигури на Северната страна и на деловия център.

Шрайхарт, Мерил и някои други, свързани със Западночикагската компания, веднага тръгнаха по редакциите на вестниците и клубовете да се оплакват на Рикетс, Бракстън, младия Макдоналд и на останалите издатели. Всички завиждаха на главозамайващия успех на Каупъруд. Но защо, както изтъкна иронично Каупъруд, всички забравят, че няма що-годе значима компания в Чикаго, която да не е искала и да не е получавала какво ли не безвъзмездно? Успехът му с чикагските газови компании, дръзкият му, макар и безуспешен опит да влезе във висшето общество на Чикаго, филаделфийското му минало, което той не криеше, караха

чувствителните кохорти на ултраконсервативните предприемачи да изпитват голям страх. В „Кроникъл“, вестника, финансиран от Шрайхарт, се появи съобщение, озаглавено „Нагло заграбване на градски тунел“. Това заявление бе твърде грубо и ядоса много Каупъруд. От друга страна, „Прес“ (вестникът на мистър Хейгънин) посрещна доста радушно идеята за колелото, но изказа известни съмнения дали тунелът следва да бъде даван безвъзмездно. Издателят Хисъп се почувствува длъжен да изтъкне, че не е достатъчно за тунела да се плати само чисто номинална компенсация и че в разрешителното за трамвайното колело трябва да бъдат включени „допълнителни клаузи“, задължаващи Северночикагската компания да поддържа в отлично състояние тези оживени улици и да се грижи за осветлението им. „Инкуайърър“, който се ръководеше от мистър Макдоналд-младши и мистър Дю Боа, бълваше змии и гущери: тунелът не бива да бъде предоставян безвъзмездно, не бива да бъдат давани концесии за деловия център на града. Не се споменаваха нищо за Каупъруд. „Глоуб“, вестникът на мистър Бракстън, твърдеше, че не бива да се дава концесия за тунела и че трябва да се намери по-добро място за трамвайното колело — по-широко и по-удобно за гражданите, което може би да включва Стейт стрийт или Уобаш авеню, или и двете, тъй като там беше универсалният магазин на мистър Мерил. Ето какво пишеха вестниците и човек съвсем ясно можеше да види доколко интересите на гражданите са застъпени в тази полемика.

Самоуверен, напълно безразличен към противниците си, Каупъруд донякъде бе ядосан, че предложенията му се посрещат така, но въпреки това все още смяташе, че ще се справи с трудностите, ако се вслуша в съвета на Маккенти и най-напред завладее властта Веднъж да прокара кабелната линия, да пусне новите вагони, да ремонтира тунела и да го освети добре, веднъж да премахне задръстването на моста, и жителите ще видят огромните положителни промени и ще го подкрепят. Накрая всичко беше готово и съветът даде разрешение. Маккенти, който донякъде се съмняваше и резултата от обсъждането, нареди да му донесат в заседателната зала люлеещ се стол и слуша часове наред обсъждането на проектите за концесии. Седеше уж като любопитен зрител, другите научиха за постъпката на Маккенти, когато бе твърде късно да се намесят. Когато Адисън и Видера прочетоха

насмешливите бележки във вестниците, вдигнаха вежди и се намръщиха.

— Доста груба постъпка — изкоментира Адисън. — Смятах, че Маккенти е по-тактичен. Това е то, ирландското възпитание.

Александър Рамбо, голям почитател и последовател на Каупъруд, се усъмни, че вестниците лъжат, че Каупъруд се е свързал сериозно с Маккенти и с това е потъпкал общественото мнение. Смяташе предложението на Каупъруд за толкова уместно и разумно, че не разбираше защо някой се обявява сериозно срещу него и защо Каупъруд и Маккенти трябва да прибегват до подобни методи.

Все пак бе разрешено на посочените улици да бъде построено трамвайно колело. Тунелът беше предоставен за деветстотин деветдесет и девет години срещу сумата пет хиляди долара годишно. Бе поставено условието старите мостове на Стейт, Днърборн и Кларк стрийт да бъдат ремонтирани, заменени с нови, но във всички документи имаше „уговорка“, която анулираше това условие. „Кроникъл“, „Инкуайърър“ и „Глоуб“ веднага протестираха бурно. Каупъруд ги прочете и само се усмихна. „Нека си мърморят — каза си той наум. — Направих им много разумно предложение. Защо се оплакват? Сега върша много повече от Градската чикагска железница. Това си е чиста завист, нищо друго. Ако Шрайхарт или Мерил бяха поискали същото, нямаше да има недоволство.“

Мистър Маккенти се отби в кантората на Чикагското кредитно дружество, за да поздрави Каупъруд.

— Момчетата постъпиха според моите очаквания — каза той. — Наложих се и аз да присъствам, тъй като дочух, че десетина смятали да ни подложат крак в последния момент.

— Добра работа свършиха, добра работа! — отвърна весело Каупъруд. — Цялата врява ще отшуми. Винаги е така, когато поискаме нещо. Въздухът ще се прочисти. Ще им осигурим такова прекрасно обслужване, че ще забравят всичко и ще се радват, че са ни предоставили тунела.

Въпреки всичко сутринта, след като концесиите бяха дадени, доста влиятелни личности се възмущаваха от тях. Мистър Норман Шрайхарт, който чрез вестника си хвърляше гръм и мълнии срещу Каупъруд, погледна доста мрачно мистър Рикетс, когато се срещнаха.

— И така — каза магнатът, предвидил някаква застрашителна атака срещу неговата свята светих. — Градската чикагска железница — виждам, че нашият приятел мистър Каупъруд успя да постигне своето в градския съвет. Напълно съм убеден, че си служи с парите точно така, както пожарникарят — с водата. Хитър е като лисица. Ще се радвам, ако установим, че се е сдушил с онези политици в градския съвет или пък с мистър Маккенти. Сигурен съм, че е решил да властва в града не само политически, но и финансово, и затова трябва да го държим под око. Ако общественото мнение се надигне против него, с времето ще го изместим. Чикаго може да му се стори доста неудобен. Познавам Маккенти, но той не е от хората, с които искам да си имам вземане-даване.

Мистър Шрайхарт вършеше работите си в градския съвет чрез неколцина подчинени, но доста неоправни адвокати от Южната компания. Те изобщо не можеха да се мерят с мистър Маккенти.

— Много сте прав — възкликна Рикетс с искрено одобрение и глуповато самодоволство, след което закопча копчето на жилетката си и оправи маншетите си. — Маккенти е царят на политиканите. За да го хванем натясно, трябва да си отваряме очите на четири.

Мистър Рикетс с радост би преминал на страната на мистър Каупъруд, стига да не беше толкова задължен на Шрайхарт. Не че Каупъруд му беше симпатичен, но той съзираше у него човек с бъдеще.

В това време Макдоналд-младши приказваше в редакцията на „Инкуайърър“ с Клифърд Дю Боа и от мисълта, че разговорът по телефона с Каупъруд не му бе донесъл никаква изгода, бе в язвително, подигравателно настроение.

— Е — каза той, — излиза, че нашият приятел Каупъруд не се вслуша в съвета ни. Постигна целта си, но „Инкуайърър“ ще го държи под прицела си. Все ще поиска и други неща от съвета.

Клифърд Дю Боа погледна с любопитство своя ядосан млад шеф. Не знаеше нищо за разговора му по телефона с Каупъруд, но затова пък знаеше как би постъпил с ловкия финансист, стига да беше, на мястото на Макдоналд.

— Да, Каупъруд е хитър — отбеляза той. — Нашият приятел Причард от съвета твърди, че всички, в това число и кметът, са подкупени и че чрез Маккенти Каупъруд може да получи винаги, каквото си поиска. Даулинг играе по неговата свирка, а вие знаете

какво означава това. Старият генерал Ван Сикъл също работи за него. А виждали ли сте този стар лешояд да се върти някъде, ако няма мърша?

— Ловък е — каза Макдоналд. — Но що се отнася до Каупъруд, той няма да се измъква винаги по този начин. Издига се много бързо. Исква прекалено много.

Мистър Дю Боа се усмихна тайно. Забавляваше го как Каупъруд е подминал Макдоналд и неговите възражения — беше минал и без услугите на „Инкуайърър“. Дълбоко в себе си беше убеден, че ако старият генерал беше тук, той щеше да подкрепи финансиста.

Осем месеца, след като завладя тунела на Ла Сал стрийт и четири от главните улици в центъра, където смяташе да направи трамвайното колело, Каупъруд се зае с изпълнението на втората част от плана си — да се сдобие с тунела на Уошингтън стрийт и със Западночикагската компания, която продължаваше да крета със старите си конски трамваи. Историята със Северната компания се повтори. Средните акционери са изключително нервни, податливи и страхливи. Те са като онази мида, която при най-малката неочаквана промяна в налягането се затваря в своята черупка и се притаява. Данъчната служба на съвета почна да завежда дела срещу Западната компания и я принуди да изплати данъци за трамвайния транспорт, дотогава удобно премълчавани. Отделът за градско благоустройство непрекъснато нападна компанията за лошото състояние на улиците. Отделът по водоснабдяването откри по някакъв странен начин, че компанията краде вода. От друга страна, усмихнатите представители на Каупъруд Кафрат, Адисън, Видера се срещаха с членовете на управителния съвет и с акционери и им описваха бляскавите дни, които очакват Западночикагската компания, ако тя се съгласи да преотстъпи петдесет и един процента от своите акции — петдесет и един процента от хиляда двеста и петдесетте акции — срещу великолепната сума шестстотин долара за всяка двадесетдоларова акция, и тридесетпроцентна лихва за останалите акции.

Кой ще устои? Дръжте гладно куче, бийте го, а с другата ръка го галете, примамвайте го с къс месо и не след дълго то ще прави всичко, което му кажете. Каупъруд го знаеше. За добро или лошо, неговите пратеници бяха неуморими. В края на краищата, и то не след дълго, членовете на управителния съвет и главните акционери на

Западночикагската компания не издържаха, а после, о, чудо! Западночикагската компания предаде цялата си собственост на Северночикагската, а тя от своя страна я преотстъпи на Чикагската пътническа компания, която Каупъруд бе създал, за да се сдобие с тунела на Уошингтън стрийт. Как го е постигнал? Този въпрос беше на езика на всички финансисти. Кой са хората или организацията, осигуряващи огромните суми — от общо хиляда и двестата акции на старата Западна компания те бяха купили шестстотин и петдесет по шестстотин долара едната, плюс тридесетпроцентна годишна лихва за останалите? Откъде идваха парите за кабелните линии? Всичко беше доста просто, стига те да можеха да мислят. Каупъруд бе получил средствата срещу бъдещите си печалби.

Още преди вестниците или обществеността да са възроптали, тълпи от хора заработиха ден и нощ в дяловия център на града, запалените факли и удрящите чукове превърнаха квартала в същински ад. Работниците строяха първото голямо трамвайно колело и ремонтираха тунела на Ла Сал стрийт. Същото бе положението и в Северната и Западната страна, където се Полагаха бетонните тръби за кабелите, строяха се нови мотриси и вагони, нови трамвайни депа, надигаха се големи светещи електростанции. Градът, свикнал толкова отдавна със задръстванията по мостовете, със застланите със слама неотоплявани конски трамваи, подскачащи по разклатените релси, очакваше с нетърпение да види новата линия. Тунелът на Ла Сал стрийт скоро блесни с бялата си мазилка и електрическото осветление. Дългите авенюта и улици на Северната страна бяха прорязани от бетонени тръби и тежки трамвайни релси. Електростанциите бяха довършени и линията — изградена, когато все още не бяха сключени договорите за Западната страна.

Шрайхарт и неговите съдружници бяха учудени от тези бързи действия, от тази шеметна фантазмагория от финансови операции. На закостенелите собственици на чикагските трамвайни линии им се струваше, че този млад титан от източните щати има намерение да глътне целия град. Чикагското кредитно дружество, основано от него, Адисън Маккенти и други за машинации при издаването на облигации, за което се говореше, че също е под негово ръководство, процъфтяваше. Очевидно той можеше да издава чекове за милиони, без да е задължен на по-старите и по-консервативните

мултимиллионери на Чикаго. Най-лошото бе, че Каупъруд — това парвеню, този бивш затворник, пришелец, когото се бяха опитвали с всички сили да смажат финансово и да отлъчат от обществото, сега се бе превърнал в привлекателна, дори популярна личност за чикагските граждани. Те под път и над път цитираха неговите възгледи и мнения по почти всички въпроси, вестниците, дори най-враждебно настроените към него, не смееха да то пренебрегват. Техните собственици сега съзнаваха напълно, че се е появил нов финансов противник, достоен да кръстоса мечата си с тях.

ГЛАВА XXVII

ОМАЯНИЯТ ФИНАНСИСТ

Интересно е да се отбележи, че колкото и да беше способен и погълнат от голямото си начинание в трамвайния транспорт, засегнало вече хиляди, хиляди души, Каупъруд намираше пълен покой и удовлетворение в компанията и в постъпките на Стефани Плейтоу. Няма да е пресилено да кажем, че у нея той може би откриваше съживени духът и личността на Рита Солбърг. Рита обаче му беше вярна — никога не ѝ бе минавало през ум да изневери на Каупъруд, докато той я обича, дълго време тя беше вярна и на Харолд Солбърг въпреки любовните му истории. Стефани, обратното, колкото и да е странно, смяташе, че любовта не означава непременно и физическа вярност, че тя може да е влюбена в Каупъруд и пак да му изневерява, нещо, породено от това, че тя не изпитваше засега истински възторг от него. Хем го обичаше, хем не го обичаше. Отношението ѝ не можеше да се отъждествява изцяло с нейната силна, животинска чувственост, то по-скоро се обясняваше с някаква неясна, добродушна щедрост, заради която ѝ се струваше, че е жестоко да скъса с Гарднър Ноулс и Лейн Крос, след като те са се държали така мило с нея. Гарднър Ноулс я превъзнасяше непрекъснато с надеждата, че славата ѝ ще се разнесе сред професионалните трупи, посещаващи града, и те ще я вземат и ще я направят знаменита актриса. Лейн Крос беше лудо, безумно влюбен в Стефани и на нея ѝ беше трудно да скъса с него, но въпреки това беше сигурна, че все някога ще го направи. Имаше и още един мъж — млад драматург и поет на име Форбс Гърни — висок, рус, емоционален, появил се наскоро в театъра, който я ухажваше или по-точно беше ухажван от нея през свободното ѝ време, а тя разполагаше изцяло с времето си. Нехайно, както подобава на актриса, тя отказа да ходи на колеж като сестра си в безделничеше и както се изразяваше, развиваше своите артистични способности.

Каупъруд естествено научи много за живота ѝ в театъра. От началото приемаше донякъде иронично бърборенето ѝ, разказите на това според него пламенно момиче, увлечено от лекомислената романтика на театралния свят. Но полека-лека почна да му става интересно от свободата на постъпките ѝ, от лекотата, с която тя се местеше от място на място — в ателието на Лейн Крос, в ергенския апартамент на Блис Бридж, където той приемаше приятелите си от „Трупата Гарик“, в дома на мистър Гарднър Ноулс в близката част на Северната страна, където след представленията той често посрещаше гости. На Каупъруд му се струваше, да не кажем нещо повече, че Стефани живее доста свободно и безпорядъчно, но този живот отразяваше точно душата и. Той обаче започна да се съмнява.

— Къде беше вчера, Стефани? — питаше я, когато се срещаха да обядват или рано привечер, или когато тя се отбиваше понякога в новата кантора в Северната страна, за да се поразходят пеша или с карета.

— О, вчера сутринта ходих в ателието на Лейн Крос и пробвах някои от неговите индуски шалове и наметала. Той има много в най-прекрасните оранжеви ѝ сини тонове. Ако можеше да ме видиш с тях! Как ми се иска да ме видиш.

— Сама ли ходи?

— Да, за малко. Мислех, че там ще бъдат Етел Тъкърман и Блис Бридж, но те закъсняха. Лейн Крос е много симпатичен. От време на време се държи глуповато, но ми харесва. Портретите му са толкова оригинални.

И тя се впусна да описва неговото претенциозно, но слабо изкуство.

Каупъруд се удивяваше не на изкуството на Лейн Крос, нито на неговите шалове, а на света, в който се движеше Стефани. Не я разбираше напълно. Не успя да я накара да му обясни разумно първата си и единствена засега връзка с Гарднър Ноулс, която според нея приключила съвсем внезапно. Оттогава Каупъруд изпитваше съмнение, тъй като си бе недоверчив по природа, но у това момиче имаше нещо толкова мило, толкова детско и непосредствено, напомнящо му полъха на вятъра или красиво цвете с бледи тонове, че той не знаеше какво да мисли. Почитателите на изкуството не са склонни да спорят с прекрасните цветя. Стефани му се струваше

божествена, ако влезеше, както правеше понякога, когато той бе сам, със замъглен поглед и му се отдаваше с пламенен възторг. Все му разказваше много артистично нещо за бурите, ветровете, прахта, облаците, формата на дима, очертанията на сградите, езерата, театъра. Сгушена в обятията му, рецитираше дълги откъси от „Ромео и Жулиета“, „Паоло и Франческа“, „В навечерието на Света Агнеса“ от Кийтс. Каупъруд не обичаше да се кара с нея, защото тя беше като дива роза или като оживяло произведение на изкуството. Скицникът ѝ винаги беше изпълнен с нови рисунки. В маншона или в лекия си копринен шал, който носеше през лятото, понякога криеше направена от нея фигурка, която тя изваждаше като смутено дете и ако той ѝ я поискаше, ако я харесаше, веднага му я подаряваше. Каупъруд много мислеше за Стефани. За него тя бе загадка.

Постоянната атмосфера на подозрения и съмнения, в която бе принуден да живее, постепенно започна да го дразни и ядосва. Докато беше с Каупъруд, Стефани бе много всеотдайна, но личеше, че и далеч от него бе щастлива и се радваше на воля. За разлика от многото дотогавашни връзки той скоро се усети, че я пита дали го обича, вместо тя да му задава този въпрос.

Смяташе, че със своите възможности, положение и перспективи може да подчини на себе си почти всяка жена, но Стефани беше твърде млада и твърде поетично настроена, за да се влияе от богатството и славата, а и все още не беше достатъчно влюбена. Обичаше го по своему, но проявяваше интерес и към новия си приятел Форбс Гърни. Този висок меланхоличен младеж с кафяви очи и светлокестенява коса беше много беден. Бе дошъл от Южна Минесота и увлечен в журналистиката, поезията и драматургията, не знаеше всъщност на какво да се посвети. Сега беше касиер в една мебелна компания и от три часа следобед обикновено бе свободен. Опитваше се, по-точно мечтаеше да се утвърди в журналистическия свят на Чикаго и беше откритие на Гарднър Ноулс.

Стефани го срещна в помещенията на „Трупа Гарик“. Тя се вгледа в издълженото му лице с ореол от мека, начупена коса, в хубавата му широка уста, дълбоки очи и правилен нос и бе трогната от замечанията му израз или пека да го наречем жажда за живот. Веднъж Гарднър Ноулс донесе едно стихотворение на Форбс, което беше взел

от него, и го прочете пред цялата компания — пред Стефани, Етел Тъкърман, Лейн Крос и Ирма Отли.

— Чуйте! — възкликна той и извади стихотворението от джоба си.

В стихотворението се говореше за огряна от лунната светлина градина, изпълнена с уханието на бели цветове, за тайнствено езеро, за древни фигури и тиха музика.

Стефани Плейтоу седеше безмълвна, завладяна от стиха, толкова близък на душата ѝ. Помоли да види стихотворението и го прочете в мълчанието.

— Според мен е прекрасно! — каза тя.

Оттогава се навърташе около Форбс Гърни. Едва ли можеше да каже защо го нрави. Не беше от кокетство. Търсеше просто близостта му, говореше му за работата си в театъра, за пиесите, в които играеше, за амбициите си. Скицираше го, както бе рисувала Каупъруд и други приятели, и един ден, Каупъруд намери в скичника ѝ три рисунки на Форбс Гърни, направени романтично и идилично.

— Кой е този? — попита той.

— О, един млад поет, който идва в трупата — Форбс Гърни. Много е очарователен — блед и замечтан.

Каупъруд зараглежда скиците с любопитство. Погледът му се помрачи.

— Още един поклонник на Стефани — отбеляза той на шега. — Присъединил съм се към дълга процесия. Гарднър Ноулс, Лейн Крос, Блис Бридж, Форбс Гърни.

Стефани се нацупи капризно.

— Защо говориш така? Блис Бридж, Гарднър Ноулс! Признавам, харесват ми, но това е всичко. Просто са мили и симпатични. Самият ти ще харесаш Лейн Крос, той е голям глупчо. Л колкото до Форбс Гърни, той просто се мярка и трупата като много други зрители. Почти не го познавам.

— Разбира се — каза мрачно Каупъруд, — но го рисуваш.

По една или друга причина този път Каупъруд не повярва на Стефани. Дълбоко в себе си изобщо не ѝ вярваше. И все пак я обичаше лудо, още по-силно можа би тъкмо защото не ѝ вярваше.

— Кажи ми честно, Стефани — попита я настойчиво, но все пак тактично. — Не се интересувам ни най-малко от твоето минало. Ние

дватамата вече сме достатъчно близки, за да се разбираме. Ти не ми каза цялата истина за себе си и за Ноулс, нали? Кажи ми я сега. Няма да ти се сърдя. Разбирам добре как е могло да се случи. Всъщност това за мен е без значение.

Този път както никога Стефани не бе нащрек, не бе настроена да се съпротивлява. От време на време я обземаше безпокойство от различните ѝ връзки и ѝ се приискваше да е откровена с Каупъруд или с всеки, когото наистина харесваше. До Каупъруд с неговата кариера Крос и Ноулс бяха съвсем обикновени хора, но въпреки това Ноулс ѝ харесваше. До Каупъруд младият Форбс Гърни беше окаян просяк и все пак той притежаваше нещо, което Каупъруд нямаше — тъжното поетично очарование. Беше ѝ мъчно за него, Колко е самотен! А Каупъруд беше толкова силен, бляскав, привлекателен.

Може би от желание да е наясно с моралното си положение тя каза накрая:

— Да, не ти казах цялата истина. Малко се срамувах.

В края на признанието, в което Стефани спомена само Ноулс, и то не всичко за него, Каупъруд пламна от гневно възмущение. Защо да се мъкне с тази покварена лъжкиня? Съвсем ясно му беше, че тя, макар и само на двайсет и една години, сменя любовниците си, без да се замисля. И въпреки всичко у това момиче имаше нещо необикновено, нещо магнетично, то беше толкова красиво, че за нищо на света той не искаше да се раздели с нея. Напомняше му за самия него.

— Странна си, Стефани — поде той, надмогнал желанието да я наскърби, да я обиди и да се раздели завинаги с нея. — Защо не ми го каза по-рано? Колко пъти вече те питам. Още ли твърдиш, че ме обичаш?

— Как можеш да питаш подобно нещо! — възкликна тя с упрек, усетила, че е сглупила, като си е признала. Може би щеше да го изгуби, а не ѝ се искаше. Тъй като в очите му блестеше сурова ревност, изведнъж се разплака. — О, защо ти разказах всичко това! Всъщност няма какво да ти казвам. Изобщо не исках.

Каупъруд се обърка. Познаваше доста добре хората, в това число и жените, здравият разум му подсказвани, че не бива да вярва на това момиче, но пак нещо го теглеше към нея. А може би не го лъжеше и сълзите ѝ бяха искрени?

— И ме убеждаваш, че наистина това е всичко, че преди и след това не е имало друг?

Стефани избърса сълзите си. Бяха в тайния апартамент на Каупъруд на Рандолф стрийт, който той бе наел за любовните си похождения.

— Изобщо не ти вярвам, че ме обичаш — каза тя тъжно и укорително — Не ти вярвам, че ме разбираш. Нито пък смятам, че ми вярваш. Когато ти обяснявам

как стоят нещата, ти схващаш нищо. Аз не лъжа.

Не съм способна на това. Щом се съмняваш, може би ще е по-добре да не се виждаме повече. Искам да съм откровена с теб, но след като не ми даваш тази възможност...

Тя млъкна натъжена, потисната, много наскърбена и Каупъруд я гледаше с копнеж. Колко безразсъдно го привличаше! Той не вярваше и дума на онова, което му бе казала, и въпреки това не намираще сили да я изостави.

— Ох, не зная какво да мисля — каза навъсено. — Наистина нямам желание да се карам с теб, Стефани, за това, че ми каза истината. Моля те, недей да ме мамиш. Ти си чудесно момиче. Мога да направя много за теб, ако ми дадеш тази възможност. Длъжна си да го разбереш.

— Но аз не те мамя — повтори уморено тя. — Толкова ли не го разбираш.

— Вярвам ти — продължи Каупъруд, като се опитваше да се самозалъже, макар да знаеше, че не бърка. — Но ти живееш толкова свободно, против всякакви норми.

„Ах — помисли си Стефани, — сигурно попрекалих в приказките.“

— Много съм привързан към теб. Привличаш ме толкова силно. Обичам те, повярвай. Недей да ме лъжеш. Престани да се влачиш с тези смешни глупаци, не са достойни за теб. Скоро ще успея да получа развод и тогава ще се радвам да се оженя за теб.

— Но аз не се влача с тях в смисъла, който влагаш ти. Просто ми е забавно с тях. О, разбира се, че ми харесват, Лейн Крос е по своему мил, Гарднър Ноулс също. Всички са мили с мен.

Каупъруд кипна, когато тя нарече Лейн Крос мил. Това го засегна, но той успя да се овладее.

— Дай ми дума, че между теб и който и да е от тези мъже никога няма да има нищо, докато си с мен — почти я замоли той, съвсем необичайна роля за него. — Не желая да те делия с никого. И няма да го допусна. Не ме интересува какво си вършила преди, но занапред не искам да ми изневеряваш.

— Какво говориш! Разбира се, че няма да ти изневерявам. Но, мили, ако не ми вярваш...

Стефани въздъхна мъчително и лицето на Каупъруд се помрачи от гневно, макар и добре прикрито подозрение и ревност.

— Добре, вече ти казах, Стефани, сега ти вярвам. Приемам всяка казана от теб дума. Но ако наистина ми изневериш и аз науча, още същия ден ще се разделим. Не искам да те делия с никого. Не разбирам как, след като твърдиш, че ме обичаш, можеш да се интересуваш толкова от всички тези неща? Явно не от преданост към театъра, нали?

— О, още ли ще се караш с мен? — запита невинно Стефани. — Кога най-после ще повярваш, че те обичам? Може би... — Но тук ѝ се притекоха на помощ нейните артистични способности и тя се разрида неудържимо.

Каупъруд я прегърна.

— Недей да плачеш — започна да я утешава той. — Вярвам ти. Вярвам, че ме обичаш. Искане ми се само да не си толкова лекомислена, Стефани.

Така тази рана беше излекувана засега.

ГЛАВА XXVIII

РАЗОБЛИЧЕНИЕТО НА СТЕФАНИ

Последното нещо, за което мислеше Стефани, бе как да скъса с другите, за да остане вярна на Каупъруд. Не я съдете много. Тя бе неустойчиво химическо съединение, беше артистка до мозъка на костите си и семейството ѝ не я разбираше и наглеждаше както трябва. Беше много увлечена по Каупъруд, по неговата сила и кадърност. Също тъй увлечена бе по Форбс Гърни — към поетичния ореол, с който той бе обгърнат. Тя го изучаваше с любопитство, докато се срещаха ни различни поводи, и когато откри, че е срамежлив и затворен, реши да го съблазни. Чувстваше, че е самотен, потиснат и беден, и женската ѝ способност към състрадание естествено я караше да е нежна.

Постигна лесно целта си. Една нощ излязоха на разходка с малката, бърза едномачтова яхта на Блис Бродж, Стефани и Форбс Гърни седнаха на носа и се загледаха в ширналата се пред тях сребърна лунна пътека. Другите „лудуваха“ в каютата — смееха се и пееха. На всички им беше напълно ясно, че Стефани проявява интерес към Форбс Гърни, и понеже той беше очарователен, а тя упорита, не им пречеха, само ИМ подмятаха от време на време но някоя шегга. Неопитен в любовта и сърдечните отношения, Гърни не знаеше как да се възползва от това голямо щастие, как да започне. Разказа на Стефани живота си в своя роден дом сред житните ниви на Северозапада, как семейството му се преместило от Охайо, когато бил тригодишен, колко тежък е трудът, с който се е захващал. Много пъти, докато орял, се спирал под някое дърво, за да напише стихотворение, да погледа птиците или да помечтае как ще отиде да учи в колеж или да замине за Чикаго. Тя го гледаше със замечтан поглед, мургавата ѝ кожа изглеждаше меднобронзова на лунната светлина, а черната и коса сияеше с необикновен сивосинкав блясък. Чувствителен към красотата във всичките ѝ проявления, Форбс Гърни най-сетне се осмели да докосне ръката на Стефани, а тя — след Ноулс, Крос и Каупъруд —

потръпна цялата. Какво мило момче! Къдравата кестенява коса му придаваше вида и чистотата на древна гъркиня. Тя застина в очакване.

— Де да можех да ви кажа какво ми е на сърцето — промълви най-сетне той с пресипнал глас, сякаш нещо беше заседнало на гърлото му.

Тя сложи ръка върху неговата.

— Скъпи! — прошепна.

Той разбра, че му е позволено. Обзе го огромен възторг. Погали ръката ѝ, плъзна я по талията ѝ, после се осмели да я целуне по мургавата буза, извърната замечтано от него. Стефани отпусна глава върху рамото му и той зашепна страстно някакви банални неща — че е божествена, артистична, прекрасна! С нейните разбирания всичко това можеше да завърши само по един начин. Тя му подсказа да намине у тях, да разгледа книгите и пиесите ѝ в гостната на горния етаж, да я чуе как пее. Попаднала най-после в прегръдките му, Стефани лесно му подсказа какво да прави. Той видя, че тя не е девствена, и после...

Междувременно Каупъруд беше напълно погълнат от мислите за големите електростанции, огромните парни машини, за заплащането на неговите работници, които вече бяха две хиляди и някои от които заплашваха да обявят стачка, за това как да закрепят и да оборудват тунела на Ла Сал стрийт, за трамвайното колело в центъра на града, по Ла Сал, Мънроу, Диърборн и Рандолф стрийт, а също и за това какво ли прави сега Стефани Плейтоу, която си представяше в какви ла не сцени. Сега можеше да се среща с нея само от време на време. Не пропусна да забележи, че след като започна да използва информацията, която му даваше за това, къде е ходила, и за доста вятърничавия си живот, той чуваше все по-рядко за Гарднър Ноулс, Лейн Крос и Форбс Гърни и много повече за Джорджия Тимбърлейн и Етел Тъкърман. Защо Стефани бе станала толкова мълчалива. Веднъж тя каза за Форбс Гърни: „Горкото момче, живее толкова трудно и дрехите му са толкова лоши.“ Напоследък с подаръците, които ѝ правеше Каупъруд, Стефани се обличаше безупречно. Взимаше от него достатъчно, за да поддържа гардероба си според своя вкус.

— Защо не го изпратиш при мен? — попита Каупъруд. — Бих могъл да му намеря някаква работа.

Много му се искаше да го настани някъде, където да наблюдава всяка негова стъпка. Мистър Гърни обаче не му поиска работа, а

Стефани престана да говори колко е беден. След като през юни ѝ даде двеста долара, Каупъруд я срещна съвсем случайно с Гърни на Уошингтън стрийт. Мистър Гърни, блед и симпатичен, беше облечен много добре. Носеше карфица, която, както знаеше Каупъруд, принадлежеше на Стефани. Тя не се смути ни най-малко. Накрая се изпусна, че Лейн Крос заминал да прекара лятото в Ню Хампшир и оставил на нейно разположение ателието си. Каупъруд реши да постави ателието под наблюдение.

По онова време сред служителите му имаше млад амбициозен журналист, двадесет и шест годишен, на име Франсис Кенеди. Беше написал много умна статия за неделния брой на „Инкуайърър“, в която описваше Каупъруд, и неговите планове и изтъкваше какъв забележителен човек е той. Това се хареса на Каупъруд.

Когато един ден Кенеди намина да му се представи и му съобщи възпитано, че има желание да се откаже от репортерската работа и се интересува дали не би могъл да му намери подходящо място в трамвайния транспорт, Каупъруд реши да го използва.

— Ще ви изпробвам за известно време като секретар — отвърна любезно той. — Имам няколко по-особени поръчки. Ако се справите, по-късно мога да ви предложа и нещо друго.

Малко след като Кенеди почна работа при Каупъруд, той го извика и му каза:

— Франсис, чували ли сте някога за младеж на име Форбс Гърни, движел се из журналистическите среди?

Бяха в кабинета на Каупъруд.

— Не, сър — отвърна енергично Франсис.

— Тогава сигурно сте чували за „Трупа Гарик“?

— Да, сър.

— Е, Франсис, смятате ли, че можете да се заемете с едно малко проучване и да го направите умно и безшумно?

— Мисля, че да, сър — отговори Франсис, който тази сутрин беше върхът на съвършенството със своя кафяв костюм, вратовръзка с гранатов цвят и халцедоидни копчета за ръкавели. Обувките му бяха лъснати до блясък, а младото му здраво лице сияеше.

— Ще ви кажа какво искам от вас. Има една млада актриса, любителка, на име Стефани Плейтоу, която посещава ателието на художника Крос в Ню артс билдинг. Може би дори да живее там,

докато го няма, не зная. Искам да разберете какви са отношенията на мистър Гърни с тази жена. По делови съображения трябва да го знам.

Младият Кенеди беше целият в слух.

— Не бихте ли ми казали къде като начало да разбере нещо за този мистър Гърни? — попита той.

— Струва ми се, че е приятел на един тукашен критик, Гарднър Ноулс. Може да попитате него. Излишно е да ви казвам, че за мен не бива да споменавате и дума.

— О, напълно ми е ясно, мистър Каупъруд.

Младият Кенеди тръгна замислен. Как да изпълни поръчението? С истинско журналистическо умение потърси първо други журналисти, от които научи — малко от един, малко от друг — какво представляват „Трупа Гарик“ и жените в нея. Излъга, че пишел едноактова пиеса, която се надявал да бъде поставена.

След това посети ателието на Лейн Крос и се представи за репортер. Мистър Крос бил извън града, каза му служителят на асансьора. Ателието му било затворено.

Мистър Кенеди се замисли за миг.

— Не живее ли някой в ателието му през летните месеци? — попита той.

— Струва ми се, че идва една млада жена, да, точно така.

— Не знаете ли случайно коя е?

— Зная. Казва се Плейтоу. Защо питате?

— Вижте какво — каза Кенеди и огледа приветливо и проникателно доста бедно обличения прислужник, — искате ли да спечелите малко пари, пет-шест долара, и то без неприятности?

Служителят на асансьора, чиято седмична заплата беше точно осем долара, наостри уши.

— Интересува ме кой идва заедно с мис Плейтоу, кога идват и всичко останало. Ще ви дам петнадесет долара, ако науча онова, което искам, а пет долара ще получите още сега.

Служителят имаше точно шестдесет и пет цента в джоба си. Той погледна Кенеди с известно колебание, но с голяма готовност.

— Добре, какво да направя? — повтори той. — След шест часа си тръгвам. Между шест и дванадесет за асансьора се грижи портиерът.

— Няма ли свободна стая до това ателие? — попита приятелски Кенеди.

Служителят се замисли.

— Има. Точно срещу него.

— По кое време идва обикновено мис Плейтоу?

— За вечерите не знам. Инак идва и сутрин, и следобед.

— А с нея има ли някой?

— Понякога един мъж, понякога едно-две момичета. Всъщност ще ви кажа честно, не съм обръщал особено внимание.

Кенеди си тръгна, като си свиркаше.

От този ден започна да следи внимателно доста лекомислената обстановка в ателието. Влизаше и излизаше, но наблюдаваше главно кога идва и си отива мистър Гърни. Откри онова, за което вече се бе досетил: мистър Гърни и Стефани прекарват в ателие часове наред по най различно време — след като някоя компания например се бе веселила и всички се бяха разотишли, дори и Гърни, които после се връщаше крадешком, понякога със Стефани, ако тя тръгнеше с другите, или сам, ако беше останала в ателието. Бавеха се различно и Кенеди, за да бъде абсолютно точен, записваше дните, датите и часовете и сутрин оставяше в запечатан плик бележките на Каупъруд. Каупъруд бе бесен, но изпитваше такова силно влечение към Стефани, че все още не се решаваше да действа. Искаше да види докъде ще стигне двуличието ѝ.

За пръв път изпаднаше в такова положение и бе учуден. Макар и умът му по цял ден да беше погълнат от работата, мислите му постоянно го връщаха към Стефани. Къде е тя? Какво прави? Безочливостта, с която го лъжеше, му напомняше за него. Само като си помислеше, че може да го предпочете пред друг, особено сега, когато той се славеше като човека, преобразил града. Дойде му много. Напомняше му, че остарява и че някой ден ще бъде изместен от младите. Тази мисъл го нараняваше и му причиняваше болка.

Една сутрин след особено мъчителна нощ, през която бе мислил само за Стефани, Каупъруд каза на младия Кенеди:

— Имам поръчение за вас. Накарайте онзи служител на асансьора, с когото работите, да ви даде втори ключ от ателието и да разбере дали от вътрешната страна на вратата има резе. Уведовете ме,

след като разберете. Донесете ми ключа. Обадете ми се по телефона първата вечер, когато тя отиде там с мистър Гърни.

Развръзката дойде една вечер няколко седмици, след като започна това обезсърчително разследване. На, небето грееше голяма жълта луна, подухваше топъл приятен летен вятър. Към четири часа следобед Стефани намина в кантората, за да съобщи на Каупъруд, че вместо да остане с него в града, както се бяха уговорили, се прибира в къщи в Западната страна, за да отиде на градинско увеселение, уредено от Джорджия Тимбърлейн, Каупъруд я погледна потиснат. Държеше се весело и сърдечно, подхвърляше шеги, но през цялото време си мислеше колко безсрамна и загадъчна е Стефани, колко умело играе ролята си, за какъв глупак го взима. Той отдаваше необходимото на нейната младост, разпаленост, привлекателност, на вродената ѝ лекомисленост, но не можеше да ѝ прости, че не го обича всеотдайно, както толкова други жени. Тя беше с лятна рокля в бяло и черно, широкопола кафява сламена шапка с яркочервен мак, който хвърляше отблясъци върху лявото ѝ ухо, и с чернобяла панделка, която я правеше необикновено млада и жизнерадостна, своеобразна смесица от древноеврейска и американска кръв.

— Сигурно ще се повеселиш добре? — попита весело и тактично той, като я гледаше тайнствено и непроницаемо. — Ще блестиш сред очарователната си компания. Допускам, че всичките ти почитатели ще бъдат там — Блис Бридж, мистър Ноулс, мистър Крос — и ще се въртят около теб да те канят на танц.

Той не спомена мистър Гърни.

Стефани кимна весело. Изглеждаше наистина в прекрасно безгрижно настроение.

Каупъруд се усмихна при мисълта, че скоро, много скоро сигурно ще си отмъсти. Ще я хване в лъжа, на местопрестъплението — може би в същото това ателие, и ще я отпрати с презрение. Ако бяха живели в по-ранни времена, в Турция например, щеше да накара да я удушат, да я зашият в чувал и да я хвърлят в Босфора. Сега можеше само да я отпрати. Продължаваше да се усмихва и да я милва по ръката.

— Приятно прекарване — извика, когато тя си тръгна.

По-късно вечерта — почти в полунощ — Кенеди му се обади по телефона в къщи.

— Мистър Каупъруд ли е?

— Да.

— Нали си спомняте ателието в Ню артс билдинг?

— Да.

— Сега те са там.

Каупъруд извика един прислужник и му каза да приготви леката двуколка. Беше поръчал на ключар от центъра на града да му изработи по ключа от ателието шперц, с който можеше да отключи лесно вратата отвън. Бръкна в джоба си да провери дали шперцът е там скочи и двуколката и препусна. Когато стигна Ню арт билдинг, намери Кенеди във вестибюла и му нареди да си върви.

— Благодаря — подхвърли рязко, — по-нататък Ще се оправя сам.

Каупъруд не се качи на асансьора, изтича нагоре по стълбите към свободната стая отсреща, после проучи вратата на ателието. Кенеди се оказа прав. Стефани беше вътре, и то с Гърни. Беше довела бледня поет, за да прекара с него една приятна вечер. Тъй като по това време в сградата беше тихо, чу приглушените им гласове, а после Стефани запя припева на някаква песен. Беше бесен, но и благодарен, че тя си бе направила труда да дойде и да го предупреди както винаги мило, че отива на лятно градинско увеселение. Той се усмихна мрачно и саркастично при мисълта как ще я изненада. Извади спокойно шперца, пъкна го в ключалката и го завъртя. Бравата се отключи безшумно. След това Каупъруд хвана дръжката на вратата, натисна я и усети как пружината поддава леко. После съвсем тихо, дочул гърления смях, който познаваше толкова добре, я отвори и влезе.

Изкашля се грубо и твърдо, при което те двамата скочиха, Гърни се скри зад една завеса, а Стефани се закри със завивките на кушетката. Бе изгубила ума и дума, просто не вярваше на очите си. Мъжествен и предизвикателен, но още стъписан, Гърни попита:

— Кой сте вие? Какво търсите тук?

Каупъруд отвърна много непринудено, с усмивка:

— Не търся кой знае какво. Може би мис Плейтоу ще ви обясни.
— Той кимна към нея.

Прикована от студения му изпитателен поглед, Стефани потръпна нервно и забрави напълно за Гърни. Той схвана начаса, че става въпрос за предишна любовна връзка, че това е някакъв разгневен

и оскърбен любовник, и не беше готов да постъпи нито разумно, нито претеглено.

— Мистър Гърни — каза Каупъруд с тихо задоволство, като отпрати мрачен поглед към Стефани и я срази с презрението си. — Вие не ме интересувате и ще се махна след няколко минути. Не съм дошъл тук току-така. Тази млада жена непрестанно ме мами. Често ме лъжеше, преструваше се на невинна, но аз не ѝ вярвах. Тази вечер ми каза, че отива на градинско увеселение в Западната страна. Тя ми е любовница вече месеци наред. Давал съм ѝ пари, скъпоценности, всичко, което е пожелала. Впрочем тези нефритови обици също са ѝ от мен. — Той кимна весело по посока на Стефани. — Дойдох просто да ѝ докажа, че повече не може да ме лъже. Досега, когато я обвинявах в тези неща, тя все плачеше и ме лъжеше. Не зная колко я познавате и колко я обичате. Просто искам тя, а не вие, да знае — Каупъруд се обърна и впери поглед в Стефани, — че е дошъл краят на лъжите ѝ.

По време на тази пламенна тирада Стефани, която трепереща, уплашена, стъписана, но въпреки това прекрасна се бе свила в ъгъла на разхвърляния ориенталски диван, гледаше Каупъруд по начин, от който показваше ясно, че макар и да се мъкне с други, тя все пак го обича, и то неопишимо. Силната му яка фигура, така безмилостно изправена пред нея, завладя развихреното ѝ въображение. Беше успяла да покрие тялото си, но мургавите ѝ ръце и рамене, гърдите, тънките колене и стройните крака бяха малко оголени. Черната ѝ коса беше разрешена и невинното лице — тъжно и уплашено. Наистина беше стресната, защото Каупъруд всъщност винаги ѝ вдъхваше страх. Какъв необикновен, ужасен и обаятелен мъж! Сега тя седеше, гледаше, мъчеше се да го примами с трогателния си израз, докато Каупъруд просто стоеше и се усмихваше, изпълнен с презрение към нея и с почти неприкрито пренебрежение към любовника ѝ и възможната му съпротива. Тя много бързо осъзна какво губи — един строг, но прекрасен мъж. До него Гърни, бледият поет, изглеждаше жалък — просто романтичен полъх. Стефани понечи да каже нещо, да се примоли, но ѝ беше ясно, че Каупъруд няма да се вслуша в никакви молби, пък и с тях беше Гърни. Гърлото ѝ се сви, очите ѝ се премрежиха и дори сега първоначалната съпротива отстъпи пред копнежа за любов. Каупъруд познаваше добро този поглед. Той му вдъхна усещането за пълни победа.

— Стефани — поде Каупъруд, — искам да ти кажа само едно. Вече няма да се срещаме естествено. Ти си добра актриса. Отдай се на професията си. Можеш да блеснеш в нея, ако не я смесваш толкова с любовните си преживявания. А що се отнася до разпуснатостта ти, тя може би отговаря на твоята натура, но обществото няма да ти прости. Лека нощ.

Той се обърна и излезе бързо.

— О, Франк — изпика Стефани някак странно, отчаяно, като безумна дори в присъствието на смаяния си любовник. Гърни я гледаше с отворена уста.

Каупъруд не ѝ обърна внимание. Той мина по тъмния коридор и слезе по стълбите. За миг пред него изникна тая хубава, загадъчна, разпусната и вятърничава жена, която все пак приличаше на отровно цвете.

— Върви по дяволите — възкликна той. — Върви по дяволите, кучко!

Каза тези толкова груби, грозни и тъжни думи, защото изведнъж разбра какво е да обичаш и да изгубиш любовта — да я желаеш толкова пламенно и да се лишиш от нея — завинаги. Той реши твърдо, че никога вече няма да позволи неговият път да се кръстоса с пътя на Стефани Плейтоу.

ГЛАВА XXIX

СЕМЕЙНА РАЗПРА

Стана така, че малко преди края на тази връзка Ейлийн научи някои тревожни неща, казани и съвсем невинно не от друг, а от майката на Стефани Плейтоу. Един ден мисис Плейтоу отиде на гости на мисис Каупъруд и ѝ разказа, че дъщеря ѝ жънела все по-големи успехи, че „Трупа Гарик“ имала големи трудности и че Стефани скоро щяла да се появи в нова роля — като китайка.

— Подарили сте ѝ чудесен комплект от нефрит — съобщи тя много сърдечно. — Видях го за първи път едва онзи ден. Не ми беше споменавала за него. Толкова го харесва, че се чувствам длъжна да ви благодаря и аз за него.

Ейлийн разтвори широко очи.

— Нефрит ли? — възкликна изненадано тя. — Забравила съм. — Тя си спомни за миг наклонностите на Каупъруд и бе завладяна от подозрение и тревога. Върху лицето ѝ се изписа смущение.

— Да, нефрит — възкликна мисис Плейтоу, обезпокоена от изненадата на Ейлийн. — Обици и гривна. Тя ми каза, че сте ѝ ги подарили вие.

— Точно така — отвърна Ейлийн, като се престори, че току-що си е спомнила. — Бях забравила. Всъщност ѝ ги подари Франк. Дано и харесват.

Ейлийн се усмихна мило.

— Намира ги за прекрасни и те много ѝ отиват — продължи мисис Плейтоу любезно, решила, че всичко се е изяснило.

Истината беше, че един ден Стефани бе забравила кутията си за бижута отворена и майка ѝ, дошла да търси нещо в стаята ѝ, ги бе открила, а после бе поискала да разбере откъде ги има, тъй като знаеше колко струва нефритът. Смутена за миг, Стефани се разтрепери, но не се издаде и обясни, че една вечер, докато била у Каупъруд, украшенията ѝ били подарени едва ли не насила в присъствието на Ейлийн.

За нещастие на Ейлийн въпросът не приключи с това — един следобед тя отиде на гости у Рийс Грайър, млад скулптор, който правеше светска кариера и които ѝ беше представен от Тейлър Лорд, и почувствува какво е за обществото да бъдеш съпруга, пренебрегвана от мъжа си. Когато влизаше, дочу случайно две жени, които си говореха в ъгъла зад паравана, сложен да скрива горните дрехи.

— О, ето я и мисис Каупъруд — каза едната. — Съпруга е на трамвайния магнат. Миналата зима и пролет той ходеше с младата Плейтоу от „Трупа Гарик“.

Втората кимна и огледа завистливо великолепната кадифена зелена рокля на Ейлийн.

— Дали му е вярна? — попита тя, а Ейлийн наостри слух. — Изглежда доста решителна.

Ейлийн успя да зърне двете интригантки малко по-късно, когато те не я гледаха, и върху лицето ѝ се изписа някаква смесица от раздражение и неприязън, но каква полза? Тези отвратителни клюкарки я бяха ранили в самото сърце. Беше обидена, ядосана, смутена. Как само я излагаше Каупъруд, който със своето непостоянство даваше повод за сплетни!

Един ден, малко след разговора си с мисис Плейтоу, Ейлийн стоеше случайно на площадката пред своя будоар, откъдето се виждаше долният хол, и чу как две от прислужниците ѝ обсъждаха живота в Чикаго изобщо и по-точно на Каупърудови. Едната — камериерка — беше висока и слаба на около двадесет и седем-двадесет и осем години, а другата, ниска и пълна, четиридесетгодишна, беше помощник-икономка. Преструваха се, че бършат прах, макар и да се бяха събрали да поклюкарстват тихо. Високото момиче бе работило доскоро у семейството на Еймър Кокрейн, бившия председател на Западночикагската железопътна компания, а сега — на новата Западночикагска трамвайна.

— Ама знаеш ли как се изненадах — чу Ейлийн момичето, — когато разбрах, че идвам тук? Просто не повярвах на ушите си, когато ми казаха. Та нали мисис Флорънс ходеше през ден да се среща с него. Чудя се как майка ѝ не забеляза нищо.

— Ох — въздъхна другата. — Голям женкар е. — Ейлийн не успя да види жеста, който направи жената. — Тук често идваше едно девойче. Баща ѝ живее малко по-нагоре по улицата. Казва се

Хейгънин. Оня, сутрешният вестник „Прес“, е негов. Има чудна къща малко по-нататък. Скоро не съм я срещала, но съм го виждала често да я целува ей в тая стая. Жена му сигурно знае всичко. Слушай какво ти казвам. Казаха ми, че се сбила горе с някаква жена, с която той ходел и я водел тук, в къщата. Разправят, че я напердашила ужасно — писъци, трясъци, не е за говорене! Големи женкари са тия мъже.

Някакъв лек шум накара клюкарките да се разотидат, но Ейлийн бе чула достатъчно, за да разбере всичко. Какво да прави? Как да научава повече за тези нови жени, за които нямаше и представа. Моментално заподозря Флорънс Кокрейн, защото знаеше, че преди прислужницата е работила у Кокреинови. А после и Сесили Хейгънин, дъщерята на издателя, с когото имаха най-приятелски отношения. Каупъруд я целувал? Няма ли край тези негови истории — тези негови изневери!

Тя влезе бясна и огорчена в стаята си, където потъна в безкрайни мисли — питаше се дали да го напусне, дали открито да го упрекне или да наеме отново детективи. Но каква полза? Веднъж бе прибегнала до детективи. Беше ли предотвратила връзката му със Стефани Плейтоу? Ни най-малко. Ще предотврати ли занапред другите му връзки? По всяка вероятност — не. Семейният ѝ живот с Каупъруд явно свършваше ужасно. Не можеха да продължават вечно така. Може би бе сбъркала, като го бе отнела на първата мисис Каупъруд, макар и да не ѝ се вярваше, тъй като Лилиан Каупъруд не беше жена за него, но защо е тази разплата? Ако беше суеверна или религиозна и четеше Библията, а тя изобщо не го правеше, можеше да си повтаря онова фаталистично твърдение от Новия завет: „С какъвто аршин мерите, с такъв ще ви се отмери.“

Истината беше, че неукротимото неограничено влечение на Каупъруд към нежния пол в крайна сметка не можеше да не доведе до неприятни последици. След като скъса със Стефани Плейтоу, той съвсем се развихри и сред многото злочести жертви бяха прелестната дъщеря на такъв почтен човек като издателя Хейгънин, негов най-искрен и отзивчив поддръжник във вестникарския свят, и дъщерята на Еймър Кокрейн. Всъщност в повечето случаи той беше и жертва на прелъстяването, и прелъстител, тъй като не само отправяше предизвикателства, но и ги получаваше.

Начинът, по който се сближи със Сесили Хейгънин, беше много прост. Като стар приятел на семейството и чест посетител в дома на баща ѝ той установи, че дъщерята няма нищо против да стане лесна жертва. Тя беше едро русо момиче на двадесет години, позакръгленичка, изписана като кукла, с големи теменужени очи и много буден ум и на Каупъруд му хареса да се забавлява с нея. Каупъруд си бе играл с нея още но времето, когато Сесили ходеше на училище. а носле на колеж и си идваше за ваканциите. Напоследък се случваше той да обсъжда с журналиста и издателя Хейгънин в библиотеката някои начинания, които искаше да бъдат показани пред обществеността в добра светлина, и имаше възможност да вижда много по-често Сесили. Една вечер, когато баща ѝ бе отишъл да види какво ще реши градският съвет за някакви концесии след няколко малко или повече многозначителни погледа между Сесили и Каупъруд тя замахна закачливо с новата си книга, която държеше, към лицето му, а в отговор той я хвана галъвно за ръцете.

— Не можете да ме спрете толкова лесно — подхвърли шеговито тя.

— Мога, мога — възрази той.

Последва леко боричкане и с полусериозната ѝ съпротива Каупъруд успя да я привлече в обятията си и да притисне главата ѝ към рамото си.

— Е — каза Сесили, вдигнала към него доста притеснен, но и предизвикателен поглед, — сега какво? Просто ще трябва да ме пуснете.

— Но не толкова бързо.

— Ще ме пуснете, разбира се, че ще ме пуснете. Ей сега ще си дойде баща ми.

— Добре, но дотогава няма да ви пусна. От ден на ден ставате все по-хубава.

Тя вече не се бранеше, но продължи да го гледа нервно и донейде замечтано, а той я погали по бузата и я целуна. Стъпките на баща ѝ, който се прибираше, сложиха край на тази случка, но отгук нататък пътят към пълното разбирателство вече бе разчистен.

При Флорънс Кокрейн, дъщерята на Еймър Кокрейн, председател на Западнотичагската трамвайна компания — втората любовна връзка за същия период, — подходът малко се различаваше, но резултатът

беше същият. Тази девойка, за да си създадете поне бегла представа за нея, също беше блондинка, но по-друга от Сесили — тънка, своенравна и унесена. По това време тя доста се бе увлякла по интелектуалните занимания, четеше Марлоу и Джонсън и гледаше на Каупъруд, който, погълнат от Западночикагската трамвайна компания, се съветваше с баща ѝ, като на велик герой от епохата на Елизабет. Тя се бунтуваше плахо срещу уредения начин на живот, който ѝ налагаха. Каупъруд долови това ѝ настроение, почна да ѝ говори на разни възвишени теми, да я гледа в очите и най-сетне получи отклика, който очакваше. Нито старият Кокрейн, нито неговата почтена съпруга научиха за станалото.

После, докато мислеше за последните увлечения на мъжа си, Ейлийн всъщност се почувствува доволна и донякъде успокоена, много ли са, подобни връзки винаги вдъхват сигурност, тъй като Ейлийн чувстваше, че ако продължава по същия начин, Каупъруд няма да изпитва към никоя жена постоянна привързаност, тъй че, откъдето и да го погледнеш, бе малко вероятно да я напусне.

Но какъв удар, мислеше си все пак Ейлийн, за нейното честолюбие, какъв ужасен край на идеалния брачен съюз, сякаш предопределен да трае до края на живота им. Тя, Ейлийн Бътлър, която през своята младост едва ли бе имала равна по обаяние, сила, хубост, да бъде изместена толкова рано — та тя беше едва четиридесетгодишна — от по-младите! И то от такива глупачки като Стефани Плейтоу, Сесили Хейгънин и Флорънс Кокрейн, явно новата бледолика изгора. А ето тя — енергична, бляскава, с прекрасно лице и тяло, без бръчица по челото, страните, шията, около очите, със златисточервена лъскава коса, с хубава походка, само шестдесет килограма, напълно нормални за нейния среден ръст, с всичките предимства, които дават изисканите тоалети, скъпоценностите, вкусът, уменията да се облича — е изместена от тези никаквици. Почти невероятно! Толкова нечестно! Животът бе толкова жесток, а Каупъруд толкова неуравновесен. Боже господи! Като си помисли само, че може да е вярно! Защо не я обича? От време на време тя се разглеждаше в огледалото и още повече побесняваше. Защо тялото ѝ не го задоволяваше? Защо смяташе другите жени за по-красиви от нея? Защо я лъжеше и непрекъснато ѝ се кълнеше, че я обича? Другите мъже бяха верни на жените си. Баща ѝ нито веднъж не бе изменил на

майка ѝ. При мисълта за баща си и отношението му към поведението ѝ тя трепна, но това не промени мнението ѝ за сегашните ѝ права. Защо Каупъруд не погледне косата ѝ! Очите ѝ! Гладките ѝ великолепни ръце! Защо не я обича? Защо?

Една вечер малко след това тя седеше в своя будоар, четеше и чакаше мъжа си, когато телефонът иззвъня и той ѝ съобщи, че е принуден да остане до късно в кантората си. После ѝ каза, че може би ще замине за около ден и половина до Питсбърг, но че при всички положения ще се върне на третия ден, ако днешният се смята за първи., Ейлийн се натъжи. Личеше от гласа ѝ Имаха уговорка да вечерят със семейство Хьоксемас, след което да отидат на театър. Каупъруд ѝ предложи да отиде сама, но Ейлийн отказа доста рязко, окачи слушалката, без дори да му каже „довиждане“. В десет часа той отново ѝ се обади да ѝ каже, че е променил решението си и ако тя има желание да отидат някъде — на вечеря може би, — да се облече, ако ли не, той ще се прибере.

Ейлийн моментално се досети, че е смятал да се позабавлява, но планът му се е провалил. След като бе. развалил и нейната вечер, се прибираше поради липса на по-добро. Това я вбеси. Неговото непостоянство в чувствата ѝ играеше по нервите. Бе надвиснала буря, която се разрази. След малко Каупъруд влезе като фурия, прегърна я още докато тя вървеше към него, и я целуна по устата. Погали я шеговито, но все пак нежно по ръцете, потупа я по раменете. Като видя, че тя се мръщи, я попита:

— Какво има, малкото ми?

— Нищо особено — отвърна раздражено Ейлийн. — Да не говорим повече за това. Вечерял ли си?

— Да, поръчахме да ни я донесат в кантората, — Имаше предвид Маккенти, Адисън и себе си и казваше истината. Тъп като поне сега бе искрен, се почувствува задължен да се оправдае. — Тази вечер не можах да се освободя. Извинявай, че работата ми отнема толкова време, но скоро ще се отърва от нея. Нещата ще се оправят.

Ейлийн се отскубна от прегръдката му и отиде до тоалетката. Огледа се и видя, че косата ѝ е поразрошена, затова я приглади. После огледа брадичката си и се зае отново с книгата — нацупи се, помисли Каупъруд.

— Какво се е случило, Ейлийн? — повтори той. — Не се ли радваш, че съм в къщи? Зная, че напоследък ти дойде много, но било каквото било, я по-добре гледай в бъдещето.

— Бъдещето! Бъдещето! Не ми говори за бъдещето. То не ми готви кой знае какви радости — отвърна тя.

Каупъруд разбра, че още малко и Ейлийн ще избухне, но вярваше, че ще я успокои и укроти с убедителността и любовта си.

— Не се дръж така, скъпа — продължи той. — Знаеш, че винаги съм те обичал. И ще те обичам. Признавам, че има дреболии, които ми пречат да си бъда у дома толкова, колкото ми се иска, това обаче не влияе ни най-малко на чувствата ми, които си остават същите. Мисля, че трябва да го разбереш.

— Чувствата! Чувствата! — каза присмехулно Ейлийн. — Да, знам колко силни са чувствата ти. Достатъчно чувства имаш да подаряваш на други жени накити от нефрит и скъпоценности и да тичаш след всяка фуста. Не е нужно да се прибираш в десет вечерта, когато няма къде другаде да отидеш, и да ми говориш за чувства. Зная колко силни са чувствата ти. Пфу!

Тя се облегна раздражено на стола и разтвори отново книгата. Каупъруд я погледна напрегнато, защото намекът за Стефани бе съвсем неочакван. Тези истории с жени ставаха понякога направо отчайващи.

— За какво всъщност намекаваш? — попита той предпазливо и уж много чистосърдечно. — Не съм подарявал на никого никакви нефрити и скъпоценности, нито пък, както се изрази, съм тичал след всяка фуста. Не разбирам за какво говориш, Ейлийн.

— О, Франк — отвърна уморено и недоверчиво Ейлийн, — какъв лъжец си! Защо ме лъжеш в очите? Уморих се от всичко това, до гуша ми дойде. Как прислужниците ще знаят толкова неща и ще ги обсъждат тук, ако те не бяха истина? Не съм канила мисис Плейтоу да идва и да ме пита защо си подарил на дъщеря л украшения от нефрит. Знаем защо лъжеш, искаш да ми затвориш устата и да ме накараш да мълча. Страх те е, че ще отида у мистър Хейгънин, у мистър Кокрейн или мистър Плейтоу, а може и при тримата. Успокой се, няма да го направя. Омръзнахте ми и ти, и твоите лъжи. Стефани Плейтоу — тази суха върлина! Сесили Хейгънин — тази лепкава смола! И Флорънс Кокрейн — същински чироз! — Понякога Ейлийн проявяваше истинска дарба да обрисова хората. — Ако не бях постъпила така със

семейството си във Филадельфия, ако нямаше да ни одумват, ако нямаше да навредя на финансовото ти положение, щях още утре да се махна, да си тръгна от теб — ето какво щях да направя. Като си помисля само как съм вярвала, че наистина ме обичаш, че си способен да обичаш вечно една жена. Глупости! Но вече ми е все едно. Продължавай! Но ще ти кажа едно. Недей да смяташ, че ще търпя и занапред, като съм търпяла досега. Било каквото било. Няма вечно да ме мамиш, Няма да ти позволя. Все още не съм толкова стара, Има толкова много мъже, които, след като ти не искаш, на драго сърце ще ми обърнат внимание. Веднъж ти казах, няма да ти бъда вярна, ако ти ми изневеряваш, и ще го направя. Ще ти докажа. Ще тръгна с други мъже. Ще тръгна! Ще тръгна! Заклевам ти се.

— Ейлийн — помоли я Каупъруд мило, осъзнал, че е безсмислено да лъже повече при тези обстоятелства, — няма ли да ми простиш и този път? Имай милост към мен. Понякога и аз не мога да се позная. Не съм като другите. Живеем отдавна заедно. Защо не почакаш малко? Дай ми възможност! Ще видиш, че ще стана друг. Аз мога да го направя.

— О, да, ще почакам! И ти ще станеш друг! Ти можеш! Малко ли чаках? Малко ли са ми безсънните нощи, когато те чаках да се прибереш? Да съм имала милост към него! А към мен кой ще има милост, когато сърцето ми ще се пръсне? О, божичко! — добави внезапно тя, силно развълнувана. — Злочестата аз! Злочестата аз! Боли ме сърцето! Боли ме!

Тя притисна ръце към гърдите си и излезе от стаята с енергичната походка, която толкова му бе харесвала навремето и още му харесваше. Но уви, тя го развълнува само като част от толкова променливия и жесток свят. Той се спусна бързо след нея и (както преди, при произшествието с Рита Солбърг) я прегърна през кръста, но тя се отскубна раздразнено.

— Не, не — задърпа се. — Остави ме на мира. До гуша ми дойде от всичко.

— Наистина не си справедлива с мен, Ейлийн — каза Каупъруд уж много прочувствено и искрено. — Позволяваш една стара история да те заслепи напълно. Давам ти честната си дума, че не съм ти изневерявал нито със Стефани Плейтоу, нито с която и да е жена. Може и да съм пофлиртувал с тях, но това наистина е нищо. Защо не

погледнеш трезво на нещата? Не съм чак толкова лош, какъвто ме изкарваш. Заел съм се с големи начинания, които засягат теб и твоето бъдеще точно колкото и мен. Бъди благоразумна и снизходителна!

След дълга препирня — все същите обвинения и контраобвинения — накрая тя уморена, съсипана, безсилна да намери изход, се остави на милувките му и засега повярва, че все е останало нещичко от любовта им. Чувствуваше се потисната и обезсърчена. Дори Каупъруд, докато се мъчеше да я успокои, си даде сметка, че за да ѝ вдъхне отново вяра в любовта си, трябва да положи много повече усилия, да я забавлява и утешава, и че при сегашното му настроение и склонността му към разгулен живот това е просто невъзможно. Засега щяха да се възцарят мир и сговор, но при онова, което тя очакваше от него, при нейната избухливост и егоизъм този мир нямаше да продължи дълго. Каупъруд щеше да кара, както досега, и ако се наложеше, тя щеше да го напусне, тъй като той не можеше нито да се промени, нито да се върне при нея. Беше твърде страстен, твърде жизнен, с твърде ярък и сложен характер, за да принадлежи само на един човек.

ГЛАВА XXX

СПЪНКИ

Препятствията, които могат да възникнат и да разстроят една голяма и успешна кариера, са неочаквани и различни. Силният плувец може понякога да преодолее и насрещните вълни на живота. При други се появява някаква случайност или сила, която за късмет се съюзява с тях или пък просто те се съюзяват съвсем несъзнателно с нея и установяват, че има течение, което ги тласка напред. Може би божествената воля? Едва ли. Никой не го е разбрал. Добрите орисници? Мнозина вярват в тях — за свое нещастие. (Да си припомним Макбет.) Или несъзнателният ни стремеж към справедливостта, добродетелността, дълга? Но те са измислени от човека. Не е доказано нищо, позволено е всичко.

Така например малко след като Каупъруд се сдоби с трамваите в Западната страна, между неговата компания и гражданина Редмънд Пурди — инвеститор, търговец на недвижими имоти и лихвар, възникна спор, разбунил цяло Чикаго. Тунелите на Ла Сал и Уошингтън стрийт работеха с пълна пара, но тъй като северните и южните части на Западната страна биха големи, се появи нужда от кабелна линия по Ван Бърен стрийт и Блу Айлънд авеню и от трети тунел, който да минава южно от Уошингтън стрийт, най-добре по Ван Бърен стрийт, и който да скъси пътя до деловия център. Каупъруд изгаряше от нетърпение да построи този тунел, но не знаеше как да получи от градския съвет разрешение тунелът да бъде под Ван Бърен стрийт, където сега имаше висящ мост и много натоварено движение. Съществуваха какви ли не усложнения. Първо, Министерството на войната във Вашингтон трябваше да даде съгласие тунелът да бъде прокопан под реката. Второ, ако изкопът за тунела бе точно под моста, можеше да се появят неразрешими проблеми, налагащи мостът да бъде затворен и дори махнат. Заради критичното, да не кажем враждебно отношение на вестниците, които, след като Каупъруд получи концесии за тунелите на Ла Сал и Уошингтън стрийт, държаха под око всяка

негова стъпка, той реши този път да не подава молба до градския съвет, а вместо това да закупи достатъчно парцели на север от моста, където тунелът можеше да бъде прокаран без вмешателства.

Най-подходящият за тази цел участък с размери сто и петдесет на сто и петдесет бе разположен малко встрани от брега на реката и на него имаше седеметажна сграда, собственост на споменатия вече Редмънд Пурди — висок, слаб, кокалест, мърляв, който носеше целулоидни яки и маншети и говореше на нос.

Каупъруд както винаги изпрати привидно незаинтересовани лица, които да му осигурят участъка на изгодна цена. Но Пурди, който бе стиснат и предпазлив, надуши какво смятат да правят с тунела. Усети, че ще падне голяма печалба.

— Не, не и не — повтаряше той на представителите на мистър Силвестър Туми, вездесъщия агент ма Каупъруд, — нямам намерение да продавам земята. Вървете си!

Накрая мистър Силвестър Туми изпадна в безизходица и се оплака на Каупъруд, а той незабавно повика генерал Ван Сикъл и уважавания Кент Бароус Маккибън, които като морски фарове го направляваха сред тъмните и бурни води на финансите. Генералът беше започнал малко да оглупява и Каупъруд мислеше да го прати в почивка; Маккибън беше в разцвета на силите си — самодоволен, красив, непоколебим, хитър. След като обсъдиха въпроса с мистър Туми, те се върнаха в кабинета на Каупъруд с многообещаващ плач. Уважаемият Нейъм Дикеншийтс, съдия от апелационния съд, отдавна впрегнат в колесницата на Каупъруд с методи, които не е необходимо да описваме тук, беше убеден да насочи обширните си специализирани познания и да намери изход от критичното положение. Той предложи прокопаването на тунела да започне незабавно — първо от източната страна, тоест от Франклин стрийт, а после, след осеммесечна работа, и от запад, откъм Канал стрийт. На тридесетина фута от сградата на мистър Пурди — между нея и реката — се появи шахта, а въпросният господин наблюдаваше с лукав блясък в очите това предизвикателно начинание. Беше сигурен, че когато стане необходима и неговата собственост, Северната и Западната трамвайна компания ще да са принудени да му заплатят скъпо и прескъпо.

— През носа ще им го изкарам — повтаряше си често той, защото не виждаше как ще му вземат полагащия му се фунт месо, но

въпреки това понякога се чувствуваше доста неспокоен.

Накрая, когато Каупъруд вече не можеше да протака и трябваше да се сдобие с този толкова бленуван парцел, той повика неговия собственик, който отиде изпълнен с приятното предчувствие за изгодна сделка — тя щеше да му донесе цяло състояние.

— Мистър Пурди — каза непринудено Каупъруд, — пие притежавате зад реката малък парцел, от който имам нужда. Защо не ми го продадете? Не можем ли да се споразумеем приятелски още сега?

Той се усмихна, а Пурди хвърляше лукави и алчни погледи и се питаше колко ли може да измъкне. Сградата заедно със съоръженията, земята и всичко останало струваше около двеста хиляди долара.

— Защо ще ги продавам? Сградата е добра. Върши ми работа, както ще върши и на вас. Печеля добре от нея.

— Точно така — отвърна Каупъруд, — но аз съм Готов да ви платя добре за нея. Тук става дума за нещо, от което ще имат полза всички граждани. Тунелът е важен за западната част на града и за имотите, които може би притежавате там. С парите, които ще ви дам, можете да купите повече земя в околността или някъде другаде и да извлечете голяма полза. Налага се да прокараме тунела точно на това място, иначе нямаше да си губя времето в спорове с вас.

— Ето на! — отсече Пурди. — Почнахте да копаете тунела, без да се съветвате с мен, а сега очаквате, че ще се махна от пътя ви. Не виждам защо ще се махам — само за да ви доставя удоволствие ли?

— Но аз ще ви платя добре.

— Колко?

— Колко искате?

Хитрият като лисица мистър Пурди се почеса зад ухото.

— Един милион долара.

— Един милион долара ли! — възкликна Каупъруд. — Мистър Пурди, не смятате ли, че е малко прекалено?

— Не! — отговори важно Пурди. — Не е повече, отколкото струва.

Каупъруд въздъхна.

— Съжалявам — отвърна замислено той, — но това наистина с прекалено много. А ако още сега ви броя триста хиляди и смятаме въпроса за приключен?

— Един милион! — отрязва Пурди, вторачен в тавана.

— Чудесно, мистър Пурди — каза Каупъруд. — Съжалявам много. Ясно е, че няма да се споразумеем така, както се надявах. Наистина смятах да ви заплатя разумна сума, но онова, което искате, е прекалено — дори абсурдно! Може би ще претеглите отново всичко? Все още можем да преместим тунела.

— Един милион долара — повтори Пурди.

— Невъзможно, мистър Пурди. Имотът не струва толкова. Защо не сте почтен? Нека бъдат триста двадесет и пет хиляди в брой, ще получите чека още довечера.

— Мистър Каупъруд, няма да взема нито пет, нито шестстотин хиляди долара, когато и да ми ги предлагате. Зная правата си.

— Добре тогава — каза Каупъруд, — повече нямам какво да ви кажа. Щом отказвате да продадете земята, не я продавайте. Може би по-късно ще промените решението си.

Мистър Пурди излезе, а Каупъруд повика своите адвокати и инженери. Един съботен следобед седмица-две по-късно, когато във въпросната сграда нямаше никого, триста работници дойдоха с колички, кирки, лопати и динамитни фитили. На другия ден към залез слънце (тъй като беше неделя, неприсъствен ден, съдилищата не работеха и нямаше кой да издаде заповед за спиране на работата) солидната сграда, собственост на мистър Редмънд Пурди, беше изравнена напълно със земята и на нейно място зейна огромна яма. Когато към девет сутринта същата неделя съобщиха на джентълмена с целулоидна яка и маншети, че сградата му е съборена, той естествено бе много разтревожен. Когато Пурди пристигна разгорещен и възбуден, част от стената все още стоеше и той повика полиция. Твърде странно, но това почти не му помогна, тъй като на полицаите беше показана писмена заповед, издадена от най-висшата съдебна инстанция начело с уважаемия Нейъм Дикеншийтс и забраняваща да се пречи на изграждането на тунела. (Впоследствие, когато друг съд поиска да види този забележителен документ, се разбра, че той е изчезнал, говореше се, че такъв документ не е могъл да бъде показан на полицията, тъй като изобщо не е съществувал.)

Събарянето и копаенето продължиха. След това адвокатите се разтичаха от врата на врата — при познати съдии. Голямото нарушение се разчу, пламтяха бузи, горяха очи, устата не се затваряха.

Но законът си е закон. Процедурата си е процедура и в почивен ден, когато съдът не заседаваше, не можеше да бъде издадена никаква заповед. И все пак към три часа следобед беше намерен един услужлив съдия, който се съгласи да издаде заповед и да сложи край на това чудовищно престъпление. Но сградата вече бе срутена, а изкопът — завършен. Западночикагската трамвайна компания трябваше само да се снабди с нареждане, отменящо първото и гарантиращо правата ѝ, с което тя щеше да предизвика спор, след време естествено прехвърлил целия въпрос в апелативния съд на щата, където той щеше да бъде разглеждан до безконечност. После години наред щяха да бъдат издавани безброй нареждания, отменяния, решения и предложения за преразглеждане на други решения, заплахи, че спорът ще бъде прехвърлен от щатския във федералния съд въз основа на конституционните права и така нататък. В края на краищата спорът бе разрешен извън съда, тъй като мистър Пурди вече бе по-благоразумен. Междувременно обаче вестниците научиха всички подробности около сделката и над Каупъруд се разрази същинска словесна буря.

Но конкуренцията на новата Чикагска транспортна компания бе много по-главоболна от случката с Редмънд Пурди. Идеята за тази компания принадлежеше на някой си Джеймс Фърнивал Улсън, решителен млад западняк от Калифорния, и постепенно се разгърна в молби и петиции, подписани от почти две трети от жителите на различни улици в най-югозападната част на града, където имаше предложение да бъде построена новата линия. Същият този Джеймс Фърнивал Улсън, една доста амбициозна личност, не можеше да бъде така лесно отстранен. Освен молбите и петициите, които Каупъруд не можеше да му отнеме току-така, той разполагаше и с нов вид тяга, изпробвана по онова време в някои по-малки градове — електрическата: вагони с лира, захванати за жица, която била много по-икономична, осигурявала по-добро обслужване от кабелната линия и дори била по-евтина от конските трамваи.

Каупъруд бе чувал за тази нова електрическа система и вече години наред я изучаваше най-внимателно, тъй като тя обещаваше да направи революция в целия трамваен транспорт. Но тъй като беше изградил своята отлична кабелна линия, смяташе за неизгодно да се отказва от нея. Трамвайът с лира беше нещо съвсем ново и дума да

няма, не беше желателно той да бъде пускан в Чикаго, докато Каупъруд не е готов да го въведе — първо в покрайнините, а после може би навсякъде.

Но преди да е успял да вземе мерки срещу Улсън, този отракан млад парвеню, надарен с богато въображение и с дар слово, се съюзи с такива заинтересовани капиталовложители като Труман Лесли Макдоналд, който съзря в това изпратена му от небето възможност да се пребори с Каупъруд, и с Джордан Джулс, бившия председател на Северночикагската газова компания, който заради Каупъруд изгуби доста пари в газовата война. Трудно биха могли да бъдат подбрани подобри съюзници срещу човека, когото те смятаха за свой враг — Труман Леели с черни, язвителни, завистливи очи и стройно жизнено тяло, и Джордан Джулс, нисък, закръглен, с рижава рядка мазна коса, плъзнала чак до яката на сакото му, с лъскаво чело и плешиво теме, със студени сини очи, отмъстителни и пронизващи. Те на свой ред привлякоха Самюъл Блакман, навремето председател на Южната газова компания, Съндърланд След, известен акционер от управлението на местните железници, както и Нори Симс, председател на кредитното дружество „Дъглас“, който обаче играеше ролята само на финансов посредник. Всичките бяха на мнение, че могат лесно да се справят със защитната тактика на Каупъруд, която се състоеше в това, гой да принуждава градския съвет да бездейства.

— Мисля, че скоро ще им видим сметката на съветниците — възкликна на едно сутрешно заседание младият Макдоналд. — До един трябва да ги изгоним. Малко шум във вестниците и готово.

Макдоналд се обърна към баща си, издателя на „Инкуайърър“, но той отказа засега да се намесва, тъй като видя, че синът му е сред заинтересованите. Вбесен от пасивността на съвета, Макдоналд нахълта в сградата и настоя Даулинг, все още оглавяващ съветниците, да му обясни защо не е разгледан този проект от голямо значение за целия град. Даулинг, едър, отпуснат, спокоен човек със сини очи, здраво телосложение и твърд израз, благоволи да отговори, че макар и да е председател на Комисията по благоустройството, не знае нищо.

— Напоследък не съм отделял особено внимание на тези въпроси — отвърна той.

Мистър Макдоналд се срещна и с останалите членове на комисията. И те не му казаха нищо повече. Трябвало да разгледат

внимателно въпроса. Някой заяви, че молбите не били редовни.

Беше ясно, че има нещо гнило. Без съмнение виновен за всичко беше Каупъруд. Макдоналд се посъветва с Блакман и Джордан Джулс и те решиха, че трябва да принудят съвета да си върши работата. Начинанието беше напълно законно. Някой пречеше на системата. Шрайхарт, на когото предложиха да участва в предприятието и който имаше голяма вероятност да го оглави, се съгласи, че съветът трябва да бъде принуден да разгледа молбите. А вестниците отново вдигнаха голям шум.

„Кроникъл“ на Шрайхарт, вестниците на Хисъп и Мерил, както и „Инкуайърър“ изтъкнаха, че подобно положение не бива да бъде търпяно. След като повечето съветници, поддали се на зловещото влияние на Каупъруд, са готови да пречат на всяко начинание в трамвайния транспорт, не остава друго освен избирателите да бъдат приканени да изгонят мошениците. Няма партия, която да се задържи на власт при тези политически измами и финансови жонгльорства. Маккенти, Даулинг, Каупъруд и останалите бяха обрисувани като глупави врагове на напредъка и хора, сеещи вредно влияние. Но Каупъруд само се усмихваше. Противниците му просто бяха надали вой. По-късно, когато младият Макдоналд заплаши, че ще се обърне към съда, за да принуди съвета да си върши работата, на Каупъруд и на неговите съдружници не им беше толкова весело. Едно съдебно решение, дори да не се увенчаеше с никакви последици, щеше да развърже езиците на вестникарите, на всичкото отгоре приближаваха и изборите за градски съветници. Но Маккенти и Каупъруд съвсем не бяха безпомощни. Те разполагаха с постове, служби, пари, добре организирана партийна система, пивници, вертепи и с онези тъмни стаички, където съдържанието на избирателните урни можеше да бъде подменено.

Дали Каупъруд е участвал във всичко това? Ни най-малко. А Маккенти? Не. С хубави костюми и фино бельо, те често се съвещаваха в седалището на Чикагското кредитно дружество, в директорския кабинет на Северночикагската транспортна компания или в библиотеката на мистър Каупъруд. Там никога не се разиграваха задкулисни сцени. И все пак, когато дойде времето, издателският сговор на Шрайхарт—Симс—Макдоналд не спечели. Партията на мистър Маккенти получи най-много гласове. Е, да, неколцина от най-

покварените градски съветници претърпяха поражение, но какво значение имаше загубата на един-двама градски съветници? Новоизбраните лесно можеха да бъдат подкупени или убедени въпреки тържествените предизборни обещания и клетви. И така противниците на Каупъруд не направиха и крачка напред, но настроението против него доста се засили, а сред широката публика се породиха впечатлението, че в методите на Каупъруд в управлението на трамвайния транспорт има нещо нередно.

ГЛАВА XXXI

НЕУДОБНИ РАЗКРИТИЯ

Тъкмо по време на тези бурии събития редакторът Хейгънин научи за връзката на Каупъруд със Сесили, което имаше своите последици. Научи го не от Ейлийн, която бе решила да не се разправя повече с Каупъруд по тези въпроси, а от редакторката на светската хроника, която се чувствуваше задължена на Хейгънин за доста неща и щом дочу слуховете, проникнали дявол знае как в светското общество, му каза без всякакви заобикалки. Хейгънин, който макар и журналист, беше светски човек, просто не повярва. Каупъруд беше толкова любезен, толкова делови. Беше чувал много неща за него, за миналото му, но сегашното му положение в Чикаго беше, както му се струваше на Хейгънин, такова, че бе изключено той да се занимава с такива неща. Все пак беше замесено името на дъщеря му Сесили, той я попита и тя се поддаде на натиска и си призна. Както винаги в такива случаи, момичето изтъкна, че е вече голяма и че иска да си има свой живот — логика, която бе усвоила до голяма степен от Каупъруд. В началото Хейгънин не предприе нищо, тъй като смяташе да изпрати Сесили при една нейна леля в Небраска, по видя, че тя е неумолима, и от страх, че Каупъруд, който между другото му бе джиросал полици за сто хиляди долара, ще я посъветва точно обратното или ще предприеме нещо, издателят реши първо да поговори с него. Хейгънин щеше да бъде принуден да скъса с Каупъруд и да понесе някои финансови усложнения, по нямаше друг избор. Тъкмо се готвеше да отиде при него, когато той, без изобщо да подозира за новите моменти, покани по телефона Хейгънин на обед, за да обсъдят някои изменения в програмата, която бе представил на съвета. Хейгънин бе много изненадан, но донякъде и успокоен.

— Зает съм — отвърна унило той, — но може би вие ще наминете днес по някое време към редакцията? Искам да поговорим.

Каупъруд реши, че се отнася за някоя вестникарска или политическа новина, може би интересна и за него, затова определи

срещата за малко след четири. Отиде в редакцията, където Хейгънин го посрещна мрачно и почти отчаяно.

— Мистър Каупъруд — започна той, когато финансистът влезе, елегантен и стегнат, с обичайния израз на задоволство, — познавам ви вече близо четиринадесет години и през това време съм бил само любезен и доброжелателен. Вярно е, че съвсем наскоро ми направихте няколко финансови услуги, които според мен се дължат по-скоро на искреното ви приятелство, отколкото на пето друго. Съвсем случайно научих за връзката между вас и дъщеря ми. Наскоро разговарях с нея и тя ми призна всичко, което исках да зная. Струва ми се, че най-обикновеното благоприличие е трябвало да ви подсказже да не включвате детето ми в списъка на жените, които сте опозорили. Понеже не сте го направили, искам само да ви кажа — лицето на мистър Хейгънин беше много напрегнато и бледо, — че между нас не може да има никакви отношения. Полиците за стоте хиляди долара, които получих от вас, ще ви бъдат изплатени в най-скоро време и аз се надявам, че ще ми върнете акциите от вестника, които взехте за гаранция. Друг, мистър Каупъруд, може би щеше да се опита да ви накара да страдате по по-различен начин. Предполагам, нямате деца, а ако имате, тогава ви липсва всякакво родителско чувство, в противен случай нямаше да ме нараните така. Вярвам, ще доживеете да разберете, че подобно поведение е недопустимо нито в Чикаго, нито където и да е другаде.

Хейгънин се обърна бавно към писалището си. Каупъруд го изслуша много търпеливо и внимателно, без да трепне и мускулче от лицето му, и само каза спокойно:

— Изглежда, не можем да се разберем с вас на обща за двама ни разумна основа. Вие не сте в състояние да ме разберете. Очевидно и аз не ви разбирам. Щом обаче искате, акциите ще ви бъдат върнати, след като получа сумата за, полиците. Това е, което имах да ви казвам.

Той се обърна и излезе най-невъзмутимо, като си мислеше, че е доста лошо да изгуби подкрепата на един толкова уважаван човек, но че ще мине и без нея. Глупаво беше родителите да настояват дъщерите им да са такива, каквито те не искат да бъдат.

Хейгънин стоеше до писалището, след като Каупъруд си тръгна, и се питаше откъде да намери бързо сто хиляди долара, а също и какво да направи, за да накара дъщеря си да осъзнае, че е сбъркала. Какъв

неочакван удар, мислеше си той, и то от приятел. Мана му през ума, че Уолтър Мелвил Хисъп печели много добре от двата си вестника и би могъл да му се притече на помощ, а той да му се издължи по-късно, когато „Прес“ се замогне. Хейгънин си тръгна към къщи, като си мислеше с недоумение за живота и съдбата, докато Каупъруд отиде в Чикагското кредитно дружество да се посъветва с Видера, а после се прибра, за да обмисли как да компенсира тази загуба. Сега положението и съдбата на Сесили Хейгънин не го занимаваха така, както някои други въпроси.

Много по-тежки бяха мислите му за доста дръзкия флирт с мисис Хосмър Ханд, съпруга на известния banker и финансист. Едър, флегматичен и бавно мислещ човек, Ханд бе изгубил преди време първата си жена, на която беше верен до гроб. После години наред той си остана самотен и се занимаваше единствено с финансови спекулации и смели начинания, накрая обаче, нали беше много богат, твърде представителен, с обществено положение, привлече вниманието на мисис Джеси Дрю Варет, която в края на краищата успя да го ожени за дъщеря си Каролайн, решителна, умна, прозорлива, пресметлива и безкрайно весела. Каролайн имаше амбиции да се издигне в обществото, не беше особено емоционална и мисълта за милионите на Ханд и за изгодното положение, в което щеше да се окаже, в случай че богатият умре, ѝ помогна да забрави доста лесно, че той не е много привлекателен и изглежда стар, и да си го представи като любовник. Не мина без одумки Ханд бе смятан за жертва, а Каролайн и нейната майка — за хитри кокотки и развратници, но тъй като богатият финансист се влюби до уши, неговите приятели и бъдещите му приближени бяха принудени да са любезни. На сватбата дойдоха много хора. Мисис Ханд започна да приема доста щедро гости, да дава пищни чайове, музикални вечери и приеми.

Каупъруд не беше срещал нито мисис Ханд, нито нейния съпруг, докато не се зае с плана си за трамвайния транспорт в града. Трябваша му спешно двеста и петдесет хиляди долара и тъй като Чикагското кредитно дружество, банката „Лейк сити“ и други кредитни учреждения се бяха ангажирали прекалено много, му хрумна да се обърне към Ханд. Каупъруд се славеше като човек, който взима големи заеми. В обръщение имаше големи количества негови полици. Той

често се запознаваше с богаташи, взимаше според случая дългосрочни или краткосрочни заеми с високи или ниски лихви, а от време на време откриваше и по някой човек, с когото можеше да работи или да използва. Ханд явно се числеше към неприятелския лагер (тоест към шайката на Шрайхарт, старите газови компании и Дружеството „Дъглас“), но това не разколеба Каупъруд да отиде при него. Искаше да разсее лошото впечатление за себе си, ако имаше такова, или да не го допусне. Ханд беше уравновесен, хитър, но и почтен и бе дочул доста неприятни слухове за Каупъруд, но въпреки това бе склонен да се държи добре и да е непредубеден. Може би Каупъруд просто беше жертва на завистливите конкуренти.

Когато го посети за пръв път в кантората му в Рукъри билдинг, Ханд го посрещна много сърдечно.

— Заповядайте, мистър Каупъруд — покани го той. — Слушал съм от много хора за вас — главно от вестниците. С какво мога да ви бъда полезен?

Каупъруд извади акции от Западночикагската транспортна компания на стойност петстотин хиляди долара.

— Интересува ме мога ли да получа утре сутринта двеста и петдесет хиляди долара срещу тези акции.

Както винаги спокоен, Ханд погледна невъзмутимо акциите.

— А вашата банка? — той имаше предвид Чикагското кредитно дружество. — Тя не е ли в състояние да ви отпусне сумата срещу акциите?

— Точно сега е поело доста други задължения — усмихна се прекалено любезно Каупъруд.

— Ако се вярва на всичко, което пишат вестниците, вие ще опропастите линиите, града или себе си, но аз им нямам много вяра. За какъв срок са ви необходима парите?

— Може би за половин година. Но ако не възразявате, защо не и за една година.

Ханд прехвърли ценните книжа и огледа златните им печати.

— Петстотин хиляди долара с шестпроцентова лихва. Привилегировани акции на Западночикагската компания — прочете той. — Печелите ли ги тези шест процента?

— В момента печелим осем. Ще доживеете деня, в който тези акции ще се продават по двеста долара и ще носят дванадесет

процента лихва.

— Значи сте пуснали четири пъти повече акция, отколкото старата компания? Защо не, Чикаго расте. Оставете ги до утре или ги донесете отново. Изпратете някого или ме потърсете сам и аз ще ви отговоря.

Те поговориха още малко за трамвайния транспорт и за другите компании. Ханд се позаинтересува от земите в западната част на Чикаго, район до Рейвънсуд. Каупъруд му даде възможно най-добрия съвет.

На другия ден Каупъруд се обади по телефона и Ханд го уведоми, че акциите имат покритие. Щял да прати чека. Така започна временното им приятелство, продължило до момента, в който връзката между Каупъруд и мисис Ханд беше разкрита.

В лицето на Каролайн Барет, както понякога обичаше да се подписва тя, Каупъруд срещна една неспокойна и непостоянна като него жена, която обаче не бе толкова хитра. Искаше да блести в обществото, но не и да се подчинява на неговите норми и не обичаша Ханд. Щом се омъжи за него, реши да компенсира брака си, като живее много весело. Флиртът ѝ с Каупъруд започна на една вечеря във великолепната къща на Ханд на Норт шор драйв с изглед към езерото. Каупъруд бе отишъл да обсъжда със съпруга ѝ различни проблеми на Чикаго. Мисис Ханд беше заинтригувана от скандалната му репутация. Дребна на ръст, с ослепително бели зъби, червени устни, които понякога не се колебаеше да начерви още повече, с кестенява коса, малка кафяви очи с весел, проникателен и предизвикателен блясък, тя правеше всичко възможно да се покаже интересна, умна и духовита и успяваше.

— Та аз съм чувала за Франк Алджърнън Каупъруд! — възкликна тя и протегна малка, бяла, отрупана с накити ръка с оцветени с къна нокти и леко начервени длани. — В чикагските вестници кажи-речи само за вас пишат.

Каупъруд ѝ отвърна с най-очарователната си усмивка.

— За мен е истинско удоволствие да се запозная с вае, мисис Ханд. И аз съм чел за вас. Надявам се обаче, че не вярвате на всичко, което вестниците пишат за мен.

— Дори и да вярвам, това нямаше да помрачи прекрасното ми мнение за вас. Днес не одумват само онези, които не правят нищо.

Каупъруд много искаше да се възползва от услугите на Ханд и се държеше безукорно. Водеше разговора в рамките на общоприетите теми, но през цялото време си разменяше тайни незабележими усмивки с мисис Ханд и разбра веднага, че тя се е омъжила за мистър Ханд заради богатството му и е склонна да се забавлява, без да се съобразява с ревнивия надзор на своя съпруг. Онези, които са под надзор, винаги изпитват силно желание да се изплъзнат от него и това ги кара да се чувстват весели и нетърпеливи, отвори ли им се възможност да се освободят. Така беше и при мисис Ханд. Каупъруд, който познаваше отлично жените, се вгледа в ръцете, косата, очите, усмивката ѝ. След като помисли малко, реши, че мисис Ханд не е за изхвърляне и че няма да я подмине, ако тя прояви голям интерес към него. Нейните красноречиви погледи и усмивки, както и пламналите ѝ страни показаха след малко, че е бил прав.

Един ден, малко след запознанството им, тя го срещна на улицата и му каза, че отива на гости у приятели в Окономоук, щата Уисконсин.

— Вие вероятно не ходите толкова на север през лятото? — попита го многозначително и се усмихна

— Досега не съм ходил — отговори той, — не ако си направят някоя шега с мен, не се знае как ще постъпя. Сигурно там яздите и карате кану.

— О, да, освен това играем тенис и голф.

— Но къде там би могъл да отседне случаен човек, като мен?

— Има няколко добри хотела. За това не се безпокойте, сигурно и вие яздите?

— Опитвам се — отвърна Каупъруд, който беше отличен ездач.

Ето така, докато яздеха една ранна неделна утрин из живописните хълмове на Уисконсин, Франк Алджърнън Каупъруд и Каролайн Ханд се срещнаха случайно. Весел и лек галоп един до друг, безцелен разговор за разни хора, за природата и хотелите, после, както може да се очаква, внезапни намеци, обяснение в любов, а след това...

Денят на разплатата, ако може да го наречем така, настъпи по-късно.

Каролайн Ханд беше може би прекалено безсърдечна. Тя се възхищаваше неописуемо от Каупъруд, без всъщност да го обича. Той я намираще за интересна главно защото беше млада, непринудена и ловка — нов тип жена. След известно време двамата се срещнаха в

Чикаго, после в Детройт (където тя имаше приятели), в Рокфорд, където пък бе отишла да живее една от сестрите ѝ. Каупъруд разполагаше с достатъчно време и средства за тези срещи. Накрая Дуейн Кингсланд, търговец на едро на брашно, набожен, много морален, придържащ се към общоприетите норми, който познаваше Каупъруд и неговата лоша слава, срещна един летен ден мисис Ханд и Каупъруд първо край Окономоук, а по-късно на Рандол стрийт, близо до тайната квартира на финансиста. Кингсланд бе добър познат на стария Ханд и както казахме, човек с принципи, който сметна за свой дълг да попита Ханд дали жена му се познава с Каупъруд. В дома на Ханд се разрази буря. Когато нейният застаряващ съпруг я упрекна, мисис Ханд, разбира се, отрече, че между нея и Каупъруд е имало нещо нередно. Мъжът ѝ не ѝ повярва, тъй като тя се издаде е вълнението и гнева си. В началото той смяташе да поиска сметка от Каупъруд, но нали бе сдържан и практичен, реши да прекрати всякакви делови отношения с него и да поведе борбата по друг начин. Мисис Ханд бе държана непрекъснато под око и една подкупена прислужничка откри стара бележка от нея за Каупъруд. Опитът на Ханд да я убеди да отиде в Европа — както старият Бътлър се беше опитал да отпрати преди години Ейлийн — предизвика същинска буря от негодувание, но в края на краищата Каролайн замина. Ханд, който се бе държал непредубедено, да не кажем дружелюбно към Каупъруд, сега му стана най-опасният и силен враг в Чикаго. Той беше могъщ човек. Гневът му бе неописуем. Ханд гледаше вече на Каупъруд като на тъмна и опасна личност — като на човек, от когото Чикаго трябва час по-скоро да се отърве.

ГЛАВА XXXII

ВЕЧЕРЯТА

Откакто Каупъруд започна малко или повече да забравя за Ейлийн, най-постоянни във вниманието си към нея бяха Тейлър Лорд и Кент Маккибън. И двамата я обичаха в най-общия смисъл на думата, намираха я за привлекателна не само външно, но и по характер, но тъй като бяха задължени на магната за многото услуги, които той им бе правил, бяха изключително предпазливи в отношението си към нея особено през първите години, когато, както знаеха, Каупъруд бе много привързан към жена си. По-късно престанаха да са толкова внимателни.

Именно през тези по-късни години Ейлийн постепенно се включи в тяхна помощ в, да го наречем, полусветския живот, който не ѝ се стори чак толкова скучен. Във всеки голям град съществуват кръгове, където хората на изкуството се срещат с по-дръзките и жадни за усещания представители на висшето общество, за да си обменят нещо повече от светски обноски и любезности. Това е старият и прастар свят на бохемите. От него идват онези ексцентрични личности, без които и сцената, и галериите, и всички художествени школи нямаше да са интересни и открояващи се. Такива малки групи хора можеха да бъдат видени из доста ателиета в Чикаго — на Лейн Крос и Рийс Грайър например. Рийс Грайър, да речем, един чисто салонен художник, притежаващ надутостта, маниерите и оправността на своите събрата, имаше цял куп поклонници. Тейлър Лорд и Кент Маккибън водеха Ейлийн тук, както и на някои други места, щом получеха съгласието и да я позабавляват в отсъствието на Каупъруд.

По онова време сред приятелите на двамата мъже беше и някой си Полк Линд, интересна личност, чийто баща притежаваше огромни заводи за жътварки и който прекарваше времето си по конни надбягвания, в комар и светски срещи — накратко, с всичко, което му хрумнеше. Висок, мургав, с атлетично телосложение, снажен, мускулист, с черни мустачки, тъмнокафяви очи, черна къдрава коса и

прекрасна, почти военна осанка, той се обличаше винаги по последната мода. Бе изкусен донжуан и се гордееше доста, че никога не се хвали с успехите си. Но бе достатъчно да го погледнеш, за да разбереш всичко. Ейлийн го срещна за първи път ателието на Рийс Грайър. Макар да се запознаха съвсем бегло, тя почувствува ясно, че среща очарователен мъж, и забеляза, че той я наблюдава с топъл алчен поглед. Ейлийн се дръпна от него, тъй като погледът му ѝ са стори твърде дързък, но въпреки това бе възхитена от външността му. Той принадлежеше към онзи изискан свят, който толкова ѝ харесваше и до който сега тя явно нямаше достъп. Стори ѝ се, че най-после е срещнала светския мъж, който ѝ се искаше да я обожава наред с Каупъруд, в определени рамки, разбира се. Ако решише да е „лоша“, както го определяше тя, щеше да го направи с човек като него. Той сигурно бе обаятелен и мил, но и силен, пряк, сладостно груб като нейния Франк. Но притежаваше нещо, което липсваше на Каупъруд, оня светски блясък или надменност, които идваха от безцелния и празен живот, от чувството за социално превъзходство и осигуреност, от пълното равнодушие и презрение към желанията и мислите на останалите хора.

Когато няколко седмици по-късно се срещнаха пак у семейството на Кортни Тейбър, приятели на Лорд, Линд възкликна:

— О, да! За бога! Вие сте мисис Каупъруд, с която се запознах преди няколко седмици в ателието на Рийс Грайър. Не съм ви забравил. Непрекъснато сте пред очите ми. Запозна ни Тейлър Лорд. Знаете ли, вие сте красива!

Той се сведе мило, възхитително, невъобразимо близо до нея.

На Ейлийн ѝ направи впечатление, че за този ранен следобеден час, а пък и пред толкова хора, той се държи прекалено възторжено. Всъщност беше попрекалил с пиенето, тъй като преди това бе ходил и при други хора. Очите му блестяха, лицето му беше почервеняло, той се държеше надменно и невъздържано, не се съобразяваше с нищо. Това я накара да е по-предпазлива, въпреки че ѝ харесваха мургавото му мъжествено лице, красивата уста и буйните като на Юпитер къдри. Комплиментът му ѝ допадна, но тя се опита да го избягва тактично.

— Ела, Полк, една твоя стара приятелка — Сади Баутуел — иска да те види — му каза някакъв човек и го хвана за ръката.

— Няма нужда — възкликна Линд развеселено, но и малко раздражено, с онова безпричинно раздражение на леко пийнал човек, когото са прекъснали. — Откога обикалям Чикаго с мисълта за една жена, която съм срещал някъде, за да оставя да ме отмъкнат, когато най-после съм я намерил. Първо ще говоря с нея.

Ейлийн се засмя.

— Много мило от ваша страна, но можем да се срещнем отново. Освен това тук е и...

Лорд тактично насочваше вниманието ѝ към някаква жена. Рийс Грайър и Маккибън, които също бяха там, ѝ се притекоха на помощ. Вдигна се врява и засега Ейлийн беше спасена от положението, а Линд — тактично отстранен. Но те се видяха пак, и то не за последен път. След втората им среща Линд обмисли спокойно всичко и реши, че трябва да опита да се сближи повече с Ейлийн. Макар и не така млада като някои други, тя подходеше напълно на сегашното му настроение. Беше с чудесна външност, толкова чувствена и страстна! Не принадлежеше към неговата среда, но какво от това? Беше жена на известен финансист, навремето светски човек, и бе имала тежко минало. Беше сигурен. Стига да поискаше, можеше да я спечели. Познаваше я, знаеше толкова за нея, тъй че нямаше да е трудно.

Не след дълго Линд се осмели да я покани на театър, а след това на вечеря заедно с Лорд, Маккибън, мистър и мисис Рийс Грайър и една млада и доста хубава приятелка на мисис Грайър, някоя си мис Кристобъл Ланман. Решиха първо да видят един моден фарс в „Хули“, после да вечерят в „Ришелъ“, а накрая да се отбият в един от скъпите игрални домове, които по онова време процъфтяваха в Южната страна — в тях се събираха актьори и комарджии и в изключително изискана обстановка се играеше на рулетка, на трант-е-карант, бакара и почтената игра покер, пък да не говорим за другите игри, в които човек можеше да си опита късмета.

Компанията беше весела особено след „Ришелъ“, където им поднесоха специалитети с пилешко, омари и шампанско. По-късно, в клуб „Алкот“, както беше известен игралният дом, Линд настоя да научи Ейлийн да играе бакара, покер и всяка друга игра, която ѝ се хареса.

— Вслушвайте се в съветите ми, мисис Каупъруд — каза ѝ весело Линд на вечерята, като домакин я беше сложил между себе си и

Маккибън, — и аз ще ви покажа как поне да си върнете парите, които сте загубили. Малцина го могат — добави духовито той и погледна Маккибън, за да му припомни как бяха идвали с приятели тук и той ги бе съветвал непрекъснато, та накрая да се убеди, че съветите му са неуместни.

— И вие ли играете комар, Кент? — попита дяволито Ейлийн своя отдавнашен покровител в обществото и приятел.

— Не, честна дума, не играя — отвърна Маккибън с любезна усмивка. — Може и да съм си въобразявал, че играя, но си признавам, че не ме бива. А що се отнася до Полк, той печели винаги, нали, Полк? Просто правете каквото ви казва.

При тези думи върху лицето на Линд се изписа кисела гримаса, тъй като из някои среди се говореше, че за една-единствена вечер е губил по десет, дори петнадесет хиляди долара. Говореше се също, че веднъж спечелил на бакара двадесет и пет хиляди долара, след като играл цял ден и цяла нощ, а после отново ги изгубил.

Цяла вечер Линд хвърляше към Ейлийн тежки многозначителни погледи. Тя не можеше да ги избегне, а й се струваше, че и не иска. Линд беше толкова чаровен. Почти половината представление й беше говорил, без да се обръща към нея, без дори да я поглежда. Ейлийн знаеше чудесно какви мисли се въртят в главата му. От време на време, също като в дните, когато бе срещнала за първи път Каупъруд, тя чувствуваше как кръвта й кипи. Очите й блестяха. Беше напълно възможно да се влюби в него, макар и да знаеше, че ще й е тежко. Но така щеше да си отмъсти на Каупъруд, задето я бе изоставил. Все пак сянката на мъжа й тегнеше и сега над нея, макар и тя да бе закопняла за любов и пълноценен живот.

В игралния салон се бяха събрали интересни и елегантни хора — актьори, актриси, постоянни посетители, две-три много еманципирани жени от тукашното висше общество и доста изискани младежи, дошли да поиграят комар. Лорд и Маккибън започнаха да съветват дамите на кои числа да зложат като начало, а Линд се наведе нежно над напудрените рамене на Ейлийн.

— Позволете ми да сложа това за вас на „катр премие“ — каза той и хвърли златна монета от двадесет долара.

— Но нека бъде с мои пари — възрази Ейлийн. — Искам да играя с мои пари. В противен случай няма да усетя, че съм спечелила.

— Готово, но сега не можете да го направите. С банкноти не се играе — обясни Линд, тъй като тя вадеше от портмонето си няколко шумолящи банкноти. — След малко ще ги сменя за монети. Можете да ми върнете дълга тогава. Пък и сега ще прекратят залаганията. Ето. Край. Почакайте. Може и да спечелите — той млъкна и започна да следи с поглед малката топка, завъртяла се върху числата на рулетката.

— Чакайте да видя. Колко ще спечеля, ако се падне „катр премие“ — опита се да си припомни Ейлийн как бе играла в чужбина.

— Десет за едно — отвърна Линд, — но не спечелихте. Нека си опитаме късмета още веднъж. Числото излиза доста често — на десет-дванадесет залагания. Печелил съм доста от него още от първия път. Откога не се е падало „катр премие“? — попита той един свой съсед, който се оказа негов познат.

— Струва ми се, че от седем пъти, Полк. Шест или седем. Как си?

— Горедолу. — Той отново се обърна към Ейлийн. — Ей сега ще излезе. Навик ми е да удвоявам следващото залагане. Все някога ще си върнеш всичко, което си изгубил.

Линд сложи две монети по двадесет долара.

— Боже господи! — възкликна Ейлийн. — Значи можех да спечеля двеста долара! Всичко съм забравила.

Точно тогава се разнесе гласът на крупиеето, че залаганията са прекратени, и Ейлийн насочи вниманието си към топката. Тя се въртя и въртя по своя шеметен път, след което изведнъж падна в гнездото.

— Отново изгубихме — каза Линд. — А сега ще заложим на осемдесет — и той хвърли четири монети по двадесет долара. — Само за да си опитаме късмета, щя заложим на числата тридесет и шест, тридесет и девет. — И сложи нехайно по сто долара върху всяко число.

На Ейлийн ѝ хареса как играе. Също като Франк, Линд притежаваше хладнокръвието на роден комарджия. Тъй като го познаваше, баща му нареди всяка година да му бъде давана определена голяма сума. Ейлийн съзираше у него, както у Каупъруд, авантюристичния дух, само че намерил друго приложение. Какъвто бе вятърничав, Линд неминуемо щеше да си изпати, но какво от това? Той беше джентълмен. Имаше осигурено положение в живота. Дълбоко в себе си Ейлийн винаги се бе стремил към това. Нейното положение не беше такова и сигурно никога нямаше да бъде.

— О, започвам вече да се обърквам — възкликна тя и по стар детински навик плесна весело с ръце. — Колко ще спечеля, ако ми се усмихне щастието?

Жестът ѝ привлече вниманието, макар че точно тогава топчето спря.

— Боже мой. вие спечелихте — ахна Линд, който наблюдаваше крупнето. — Осемстотин, двеста, двеста — броеше наум, — но загубихме на тринадесет. Чудесно, това прави приблизително хиляда долара, след като извадим изгубеното. За начало е доста добре, нали? А сега, ако се вслушате в съвета ми, известно време не залагайте на „катр премие“. Да опитаме двойно на тринадесет — нали изгубихме от него — и да играем по системата на Бейтс. Ще ви покажа.

Понеже се славеше като комарджия, около него започнаха да се трупат зяпачи, а Ейлийн, нали не познаваше тайните на случайността, го наблюдаваше прехласната. В един момент Линд се приведе над нея, видя я, че се усмихва, и ѝ прошепна:

— Колко прелестни са косата и очите ви! Сияете като разцъфнала роза. Излъчвате чудно сияние.

— О, мистър Линд! Не говорете така! Комарът винаги ли ви действа така?

— Действа ми не играта, а вие. И винаги, личи си! — той впери поглед в очите ѝ, вдигнати към него.

Продължи да играе за Ейлийн и удвои залаганията по своята система, като сложи хиляда долара в златни монети. Ейлийн го помоли да играе за себе си, а нея да остави да погледа.

— Само ще сложа малко пари на различни числа, а вие играйте по каквато система искате. Съгласен ли сте?

— Не, ни най-малко — отвърна разпалено той. — Вие сте моето щастие. Ще играя с вас. Сложете златото вместо мен. Ако спечелим, ще ви направя прекрасен подарък. Загубите са за моя сметка.

— Както кажете. Всъщност аз не знам достатъчно правилата, за да играя. Наистина ли ще получа прекрасния подарък, ако спечелите?

— Ще го получите и да спечеля, и да загубя — прошепна Линд. — А сега сложете парите върху числата, които ви кажа. Двадесет долара на седем. Осемдесет на тринадесет. Осемдесет на тридесет. Двадесет на девет. Петдесет на двадесет и четири.

Той играеше по своя система, бялата пълничка ръка на Ейлийн се пресягаше послушно, а зяпачите млъкнаха, разбрали, че те двамата залагат повече от всеки друг. Линд играеше, за да привлече вниманието. Изгуби наведнъж хиляда и петдесет долара.

— О, жалко, парите не бяха малко! — възкликна с престорен ужас Ейлийн, докато крупиеето ги придърпваше към себе си.

— Нищо, ще си ги върнем — извика Линд и хвърли на касиера две банкноти от хиляда долара. — Сменете ги за злато!

Касиерът му даде две шепи златни монети, които Линд остави между белите ръце на Ейлийн.

— Сто долара на две. Сто на четири. Сто на шест. Сто на осем.

Монетите бяха от пет златни долара, Ейлийн подреди бързо жълтите купчинки и ги сложи на местата, които той ѝ каза. Другите играчи отново спряха и се загледаха в странната двойка. Ейлийн със златисточервената коса, с нейната рокля от коприна, богато украсена с дантели, с румени страни и сияещи очи и до нея Линд, снажен, със снежнобяла риза, с мургаво, почти бронзово лице, черни очи и коса бяха наистина поразяващо хармонична двойка.

— Какво виждам? Какво виждам? — запита Грайър и се приближи до тях. — Кой залага толкова на едро? Вие ли, мисис Каупъруд?

— Не, играем на едро — отвърна равнодушно Линд. — Просто ние с мисис Каупъруд прилагаме една, система. Играем заедно.

Ейлийн се усмихна. Най-сетне беше в стихията си. Започваше да сияе. Привличаше вниманието.

— Сто долара на дванадесет. Сто на осемнадесет. Сто на двадесет и шест.

— Божичко, какво сте намислили, Линд? — възкликна Лорд, след като се отдели от мисис Рийс и дойде при тях. Тя го последва. Започнаха да се събират и непознати. Играта беше в разгара си — беше вече два след полунощ, а залите бяха препълнени.

— Колко интересно! — отбеляза мис Ланман от другия край на масата, спря да играе и се вторачи. Застаналият до нея Маккибън също престана да залага. — Залагат на едро. Погледнете само всичките тези пари! Боже мой, колко е смела, ами той?

Бляскавата ръка на Ейлийн се движеше ловко и предизвикателно.

— Вижте колко банкноти заменя! — Линд тъкмо вадеше дебела пачка нови жълти банкноти, за да ги смени за златни монети. — Нали са смайваща двойка.

Сега масата беше почти изцяло осеяна с малките купчинки злато на Линд. Той играеше по системата Мазрин, с която можеше да спечели пет монети за една и да разори банката. Около масата се събра цяла тълпа от хора с лица, блеснали на изкуственото осветление. Тук-там някой възкликваше шепнешком: „Какви огромни суми! Какви огромни суми!“ Линд стоеше невъзмутим, спокоен и сериозен. Подвижното му тяло беше изопнато, очите — замислени, между зъбите му имаше незапалена цигара. Ейлийн се вълнуваше като дете, щастлива, че отново е център на вниманието. Лорд я гледаше съчувствено. Харесваше я. Нека се забавлява. От време на време имаше нужда от това, но Линд бе глупак да се перчи така и да рискува толкова много пари.

— Залаганията приключиха — обяви крупиецо и в същия миг топчицата се завъртя. Всички я следяха с поглед. Тя се въртеше и въртеше — Ейлийн наблюдаваше напрегнато като всички останали. Лицето ѝ пламтеше, очите ѝ блестяха.

— Ако изгубим — каза Линд. — ще играем още веднъж е двойно повече пари, изгубим ли отново, отказваме се. — Вече беше изгубил почти три хиляди долара.

— О, да, разбира се! Но според мен трябва да се откажем още сега. Ако не спечелим сега, ще изгубим цели две хиляди долара. Не смятате ли, че е достатъчно? Не ви донесох много щастие, нали?

— Вие сте моето щастие — прошепна той. — Цялото щастие, което искам. Ще играем още веднъж. Нали ще останете до мен за още едно залагане? Спечелим ли, прекъсвам.

Малката топка спря с леко трополене тъкмо когато Ейлийн кимна, крупиецо изплати няколко малки печалби и събра бавно останалите пари в отворието на масата, а наоколо се разнесе разочарован, примесен със съчувствие шепот.

— Колко бяха заложили? — попита учудена мис Ланман Маккибън. — Сигурно доста?

— О, може би две хиляди долара. За тук не са много. Някои хора залагат по цели осем-десет хиляди долара. Зависи. — Маккибън беше в настроение да омаловажава презрително всичко.

— Да, но сигурно не толкова често.

— За бога, Полк — възкликна Рийс Грайър, а после отиде при него и го дръпна за ръкава, — ако смяташ да си хвърляш парите на вятъра, дай ги на мен. Мога да ги прибера, както крупнето. Ще наема каруца и ще ги откарам в къщи, където ще ми свършат чудесна работа. Ужасно е да залагате така.

Линд понесе загубите си невъзмутимо.

— А сега да удвоим сумата — каза той, — да си върнем всичко, което изгубихме, или да слезем долу, да хапнем препечен хляб и да пийнем шампанско. Какъв подарък ще ви хареса най-много? Но няма значение. Зная какво най-подхожда за този случай.

Той се усмихна и взе още златни монети. Ейлийн ги подреди бавно, сякаш без желание на купчинки. Не одобряваше съвсем, че играят така, и все пак продължаваше, не можеше да не се възхищава от авантюристичния му дух. След малко парите бяха върху масата — същата комбинация, същите купчинки, само че двойно по-големи — общо четири хиляди долара. Крупнето прекрати залаганията, топчето се завъртя и спря. Банката изплати триста долара печалба и прибра останалото.

— А сега да опитаме хапките — възкликна непринудено Линд на Лорд, който стоеше зад него и се усмихваше. — Да ти се намира кибрит? Нямахме късмет, това е.

Линд бе малко ядосан, защото смяташе, ако спечели, с част от парите да купи на Ейлийн колие или някакво друго украшение. Сега трябваше да го плаща от джоба си. И все пак бе донякъде доволен, че е направил впечатление на спокоен и безразличен играч независимо от голямата загуба. Той подаде ръка на Ейлийн,

— Е, миледи — каза й, — загубихме, но все пак се надявам, че се позабавлявахме. Ако се беше паднала комбинацията, щяхме да спечелим луди пари. Дано следващия път имаме повече късмет.

Той весело се усмихна.

— Да, но трябваше да ви донеса щастие, а не ви донесох — отвърна Ейлийн.

— Вие сте цялото щастие, което искам, стига да нямате нищо против. Елате утре да обядваме в „Ришелъ“, ще дойдете ли?

— Чакайте да си помисля — отговори Ейлийн, обзета от известно съмнение при вида на разпалената му. — Не мога — каза

накрая тя, — имам други ангажименти.

— Тогава във вторник?

Ейлийн разбра внезапно, че приема твърде надълбоко едно положение, към което трябваше да се отнася нехайно, и отвърна с готовност:

— Чудесно, във вторник! Само че ми се обадете преди това по телефона. Може да променя решението си или часа — след което му се усмихна добродушно.

После Линд не можа да поговори насаме с Ейлийн, но когато ѝ каза лека нощ, се осмели да ѝ стисне многозначително ръката. По тялото на Ейлийн премина нервна тръпка, но изпълнена с любопитство, тя отсъди, че всичко това се дължи на жаждата ѝ за живот и отмъщение и че трябва да се реши. Искаше ли наистина да продължат тези отношения? Това бе най-важният въпрос и тя почувствува, че трябва да го реши. Но както в повечето подобни случаи, обстоятелствата щяха да ѝ помогнат и без съмнение частица от тази истина се въртеше в главата ѝ, когато Тейлър Лорд я изпрати учтиво до вратата ѝ.

ГЛАВА XXXIII

МИСТЪР ЛИНД СЕ ПРИТИЧВА НА ПОМОЩ

Странната поява на човек като Полк Линд точно сега в живота на Ейлийн бе до известна степен една непредвидена и произволна прищявка на съдбата, свързана с онова подсъзнателно състояние, за което още не знаем нищо. Ейлийн мислеше за съдбата си, претегляше грешките си, а ето че се появи Полк Линд, забавен, напорист чикагски донжуан, който, ако не се броеше Каупъруд, сега сигурно подходеше най-много на нейното настроение и вкусове.

В много отношения Линд беше очарователен. Сравнително млад — не по-възрастен от Ейлийн, израсъл, да не кажем, получил образование в един от най-добрите американски колежи, той се обличаше с вкус, подбираше с вкус приятелите и нещата, с които се обграждаше, но дълбоко в душата си бе женкар. От млад си падаше по комара. Казано накратко, обичаше да си пийва, без това да влияе на желязното му здраве, което можеше да поема в неограничени количества алкохол с минимално отрицателен ефект. Притежаваше страстта към жените, която Гибон е нарекъл „най-сладкия от всички пороци“, и се интересуваше от хладнокръвието, търпението и почти жестокостта на баща си, помогнали му да изгради огромното си предприятие за жътварки, което Полк би трябвало да наследи, точно толкова, колкото от тайнствата или свещените права на халдейците. Разбираще обаче, че предприемачеството само по себе си е нещо прекрасно. Понякога обичаше да си мисли за ширналите се огромни халета, за еднообразни сгради от червени тухли, високите комини, пронизителните фабрични сирени, но нямаше никакво желание да е съпричастен към доста скучната процедура на тяхното управление.

При тези обстоятелства най-големият проблем за Ейлийн бяха, разбира се, прекалената ѝ суетност и егоизъм. Едва ли някога е имало по-суетна и по-объркана в любовта жена. Защо, питаше се тя, трябва

ден след ден да стои сама, да мисли за Каупъруд, да се ядосва, докато той прехвърча от цвят на цвят и събира навсякъде нектара на живота? Защо не потърси утеха и не предложи своята все още неувяхнала хубост на други мъже, които могат да я оценят и да ѝ се насладят? Защо да не отмъсти така на Каупъруд, нямаше ли да е справедливо? И все пак дори сега Каупъруд ѝ беше толкова скъп и ѝ се струваше толкова прекрасен, че тя и наум не можеше да му изневери! Колко чудесен бе, когато се държеше мило с нея, направо великолепно. Когато Линд ѝ припомни обещанието ѝ да обядват заедно, тя най-напред отказа. И ако обстоятелствата бяха малко по-други, всичко щеше да свърши. Случи се обаче така, че точно тогава Ейлийн почти всеки ден се измъчваше от поредните доказателства и напомнания за това, че Каупъруд не ѝ е верен.

Един ден например тя отиде на гости у семейство Хейгънин, тъй като съвсем искрено искаше поне привидно да продължи приятелството си с тях, докато не разберат истината, и ѝ казаха, че мисис Хейгънин „не си е в къщи“. Малко след това „Прес“, който винаги бе благосклонен към Каупъруд и затова Ейлийн четеше редовно добронамерените му статии, неочаквано промени позицията си и започна да го напада. Отначало вестникът намекваше тържествено, че неговата политика и планове може би противоречат на интересите на града. Малко по-късно Хейгънин започна да помества уводни статии, в които говореше за Каупъруд като за „грабител“, „филаделфийски авантюрист“, „безсъвестен гешефтар“ и така нататък. Ейлийн моментално се досети за причината, но беше твърде обезпокоена от собственото си положение, за да казва нещо. Чувствуваше се безпомощна пред заплахите на завистливия свят, възправил се срещу Каупъруд, и не виждаше начин да се измъкне от ужасните си затруднения.

Един ден, както преглеждаше „Сатърди ревю“, неуморен летопис на светския живот в Чикаго, тя се натъкна на съобщение, нанесло ѝ окончателен удар. „От известно време във висшите кръгове — гласеше съобщението — се носят слухове за любовните похождения на един човек, притежаващ огромни богатства и съмнителна репутация и опитал се навремето да проникне в чикагското общество. Не е необходимо да споменаваме името на този човек, тъй като всички, които са запознати с последните събития в Чикаго, знаят за кого става

дума. Най-новата мълга, засягаща вече опетнената му репутация, е свързана с две жени — едната дъщеря, а другата съпруга на известни и високопоставени в обществото хора. В тези случаи е повече от вероятно той да е настроил срещу себе си не само светските, но и финансовите среди, тъй като съпругът на едната жена и бащата на другата имат голяма тежест и влияние. Неведнъж се е говорело, че Чикаго не трябва да търпи повече неговите разбойнически методи във финансовите и обществените въпроси, досега обаче не са взети никакви конкретни мерки той да бъде изгонен от града. Най-странното е, че съпругата му, която е дошла от източните щати и която — поне така се говори, е пожертвувала доста скандално доброто си име, а също така е разбила сърцето и домашното огнище на друга жена, само и само да си спечели правото да живее с този човек, продължава да е до него.“

Ейлийн разбра прекрасно за кого ставаше дума. „Бащата“ на „една от дамите“ явно беше Хейгънин или Кокрейн, но по-вероятно Хейгънин. „Съпругът на другата“ — кой ли беше съпругът на другата? Не беше чувала за скандал със съпругата на когото и да било. Изключено е да са Рита Солбърг и съпругът ѝ — беше станало твърде отдавна. Трябва да е някаква нова история, за която тя нямаше и най-малката представа, затова седна и се замисли. Най-сетне си каза, че ако Линд пак я покани, непременно ще приеме.

Само след няколко дни Ейлийн и Линд се срещнаха в позлатената зала на „Ришельо“. Колкото и да е странно за човек, решил да е безразличен, Ейлийн отдели доста време за тоалета си. Тъй като февруарският ден беше мразовит и земята искреше от сняг, тя се спря на една съвсем нова тъмнозелена рокля от сукно с копчета от лапис лазули, които се кръстосваха на гърдите ѝ въз формата на буквата „У“, висока шапка от тюленова кожа с изумруденозелено перо, жакет също от тюленова кожа с огромни сребърни копчета и обувки в бронзов цвят. За да довърши тоалета си, Ейлийн си сложи малки обици от лапис лазули във формата на цветчета и масивна гладка златна гривна. Линд пристъпи към нея с възхищение, изписано върху красивото му мургаво лице.

— Ще ми разрешите ли да ви кажа колко очарователно изглеждате? — каза той, докато седнаше на стола срещу нея. — С какъв

тънък вкус подбирате тоновете! Обиците подхождат чудесно на косите ви.

Макар и малко да се страхуваше от неговата невъздържаност, тя беше покорена от силата на настойчивите му ласкателства — от онази желязна сила, скрита под маската на светския човек. Дългите му загорели ръце — красиви и мускулести, издаваха неоползотворена сила, която можеше да бъде използвана по различни начини. Те отговаряха напълно на зъбите и брадичката му.

— И все пак дойдохте! — продължи той, като я гледаше упорито, а тя посрещна смело погледа му за миг, след което сведе очи.

Той продължи да я разглежда внимателно, взря се в брадичката, устните и чипия и нос. В румените ѝ страни, в здравите ръце и рамене, очертани от добре ушитата рокля, откри онази женска жизненост, за която най-много копнееше. За да я разсее, Линд поръча коктейл с уиски по стара рецепта и я накара да пийне с него. Когато Ейлийн отказа, той извади малка кутия от джоба си.

— Онази вечер, когато играехме заедно, се уговорихме да ви подаря нещо за спомен, нали? — каза ѝ. — Нещо като сувенир. Отгатнете какво има тук.

Ейлийн погледна малко смутено кутийката, защото се досети, че в нея има някаква скъпоценност.

— О, не трябваше да го правите — възпротиви се тя. — Уговорката важеше, в случай че спечелим. Вие изгубихте, тъй че тя вече не е валидна. Аз трябваше да разделя загубата с вас. Да знаете, че още не съм ви го простила.

— Колко негалантно щеше да е от моя страна! — каза усмихнат той, като си играеше с дългата и тънка лъскава кутийка. — Не вярвам да искате да изпадам в такова положение? Постъпете като добър приятел — дръжте се мъжки. Отгатнете какво има вътре и то е ваше.

Ейлийн сви устни при тази пламенна молба.

— О, нямам нищо против да отгатна — каза снизходително тя, — макар че няма да го приема. Може да е карфица, обици или гривна...

Той не каза нищо, само отвори кутийката, в която имаше златно колие във формата на лоза, изящно изработена, с няколко чудесно оформени листа и в средата е черен опал, който искреше привлекателно. Линд знаеше добре, че Ейлийн има много скъпоценности и само някой изящен и скъп накит може да ѝ направи

впечатление. Той наблюдаваше внимателно лицето ѝ, докато тя разглеждаше колието.

— Колко добре е направено! — възкликна Ейлийн.— Какъв прекрасен опал, каква странна форма! — Тя разглеждаше всяко листче. — Не биваше да сте толкова неразумен. Не мога да го взема. И без това имам толкова много неща, пък и... — мислеше си какво ще отговори, ако Каупъруд я попита случайно откъде го има. Той щеше да се досети веднага.

— Пък и? — настоя Линд.

— Нищо — отвърна тя, — просто наистина не мога да го приема.

— Защо да не го вземете само за спомен, дори и да... спомнете си нашата уговорка.

— Дори и да? — запита тя.

— Дори и да не последва нищо. Просто за спомен.

Той хвана пръстите ѝ е хладната си силна ръка. Преди година, дори преди шест месеца Ейлийн щеше да отдръпне ръката си с усмивка. Сега се подвоуми. Защо да се церемони с другите мъже, когато Каупъруд бе толкова жесток с нея?

— Кажете ми — поде Линд, забелязал колебанието ѝ, все тъй хванал нежно, но здраво пръстите ѝ, — харесвам ли ви поне малко?

— Да, харесвате ми. Но не само това.

И все пак тя неволно се изчерви.

Линд я гледаше с твърд пламенен поглед. У Ейлийн се събуди чувствено вълнение, което за момент измести напълно Каупъруд от съзнанието ѝ. За нея това бе едно удивително бунтарско усещане. Пламна цялата в отговор, а Линд се усмихна нежно и насърчително.

— Защо не искате да станем приятели, скъпа? Зная, че не сте щастлива — виждам го. И аз не съм щастлив. Проклет и непостоянен съм по характер и това ми навлича какви ли не неприятности. Изпитвам нужда някой да ме обича. Защо не искате? Тъкмо вие сте жената за мен. Чувствам го. Толкова много ли го обичате — той имаше предвид Каупъруд, — че не сте в състояние да обикнете друг?

— О, дали го обичам! — отвърна Ейлийн раздражително така, сякаш се отричаше от него. — Той вече не ме обича. Няма да има нищо против. Не е заради него.

— Тогава защо? Защо не искате? Не съм ли ви достатъчно интересен? Не ме ли харесвате? Не чувствате ли, че наистина ви

подхождам? — Той отново я докосна леко по ръката.

Ейлийн прие ласката.

— Не, не е това — отвърна тя прочувствено, като си представи целия си дълъг живот с Каупъруд, някогашната му обич, страстните му клетви.

Толкова много бе очаквала от живота с него, а ето че сега седеше в ресторант, флиртуваше и търсеше съчувствие от един сравнително непознат човек. Тази мисъл я жегна за миг и я накара да замълчи. Очите ѝ се наляха с парещи неочаквани сълзи. Линд го забеляза. Наистина му домъчня много за нея, макар красотата ѝ да го подтикваше да се възползва от нейното нещастие.

— Защо плачете, скъпа? — попита я нежно той, вгледан в поруменелите ѝ страни и прекрасните очи. — Вие сте красива, младя, обаятелна. Той не е единственият мъж на този свят. Защо да сте му вярна, след като ви изменя? Слухът за Ханд е плъзнал из целия град. Когато срещнете човек, който наистина може да ви обикне, защо да не му отвърнете със същото? Ако съпругът ви не ви желае, има толкова други мъже.

При споменаването на историята с Ханд Ейлийн се сепна.

— Историята с Ханд ли? — запита, изпълнена е любопитство. — Какво се е случило?

— Нима не знаете? — отговори леко учудено той. — Мислех, че всичко ви е известно, иначе нямаше да я споменавам.

— О, зная за какво става дума — отвърна Ейлийн благоразумно, с леко язвителна насмешка. — Досега са ставали толкова такива истории. Предполагам, е случаят, за който споменава „Чикаго ревю“ — съпругата на известния финансист. С мисис Ханд ли е имал нещо общо?

— Нещо такова — каза Линд. — Все пак съжалявам, че отворих дума за това. Нямах намерение да разнасям сплетни.

— Участници в една и съща битка? — присмя му се закачливо Ейлийн.

— Не, не напълно. Моля ви, недейте да ми се присмивате. Аз не съм толкова лош. Просто ми е принцип. Всички ние си имаме своите малки слабости.

— Да, зная — отвърна Ейлийн, но от главата не ѝ излизаше мисис Ханд. Значи тя е последната! — Във всеки случай се

възхищавам от вкуса му — каза лукаво тя. — Имал е толкова много други жени. Тя просто е поредната жертва.

Линд се усмихна. И той се възхищаваше от вкуса на Каупъруд. След това промени темата на разговора.

— Да забравим за това — каза Линд. — Моля ви, не се тревожете повече за него. Не можете да го промените. Не се отчайвайте. — Той притисна пръстите ѝ. — Съгласна ли сте? — попита я и вдигна въпросително вежди.

— За какво да съм съгласна? — отвърна замислено Ейлийн.

— О, знаете за какво. Първо за колието. После за мен. — Очите му я милваха, усмихваха се и я умоляваха,

Ейлийн се засмя.

— Лошо момче — каза уклончиво тя. Откритието за мисис Ханд пробуди чувството ѝ за мъст. — Нека си помисля. Не настоявайте да взема още днес колието. Не мога. И без това няма да го нося. Нека се срещнем отново. — Тя махна неопределено със закръглената си ръка и той я погали по китката.

— Ще имате ли нещо против да отидем в ателието на един мой приятел по-нагоре в сградата? — попита я той непринудено. — Има прекрасна колекция от пейзажи. Зная, че се интересувате от живопис. Съпругът ви притежава едни от най-хубавите картини.

Ейлийн разбра мигновено какво искаше да и каже той, разбра го интуитивно. Въпросното ателие сигурно беше ергенско жилище.

— Само не този следобед — отвърна тя доста развълнувана и смутена. — Не днес. Друг път. Сега трябва да си вървя. Но ще се видим пак.

— А това? — попита той и вдигна колието.

— Задръжте го, докато се видим отново — каза Ейлийн. — Тогава може и да го взема.

Ейлийн си поотдъхна, доволна, че се е измъкнала благополучно, настроението ѝ в никакъв случай не бе враждебно, но мислите ѝ бяха объркани като подгонени от вятъра облаци. Имаше нужда от време — от малко време — от нищо повече.

ГЛАВА XXXIV

НА СЦЕНАТА ИЗЛИЗА ХОСМЪР ХАНД

Излишно е да споменаваме, че страшният гняв на Ханд и огромната ярост на Хейгънин, съчетани с яда на Редмънд Пурди, който разказваше наляво и надясно своята тъжна история, както и възмущението на младия Макдоналд и на неговите съдружници от Обединената чикагска компания, създадоха крайно напрегната атмосфера, която можеше да има трагични последици. Засега най-сериозният враг на Каупъруд беше Хосмър Ханд: с огромното си богатство и директорските постове, които заемаше в редица важни търговски и финансови предприятия в града, той наистина, можеше да му навреди финансово. Ханд бе неописуемо влюбен в младата си съпруга. Тъй като не притежаваше голям опит с жените, той бе изненадан и ядосан, че мъж като Каупъруд се е осмелил да нахлуе така дръзко в неговите владения и да го опозори толкова лесно. Сега у него се разгаряше бавният, но страшен огън на отмъщението.

Онези, които са запознати с финансовия свят и неговите дръзки начинания, знаят колко е ценна репутацията за честност, солидност и съдържаност, върху които се опират толкова преуспяващи предприятия в света. Дери и да не сме съвсем честни, най-малкото искаме да вярваме в почтеността на другите. В никоя друга сфера хората не се интересуват толкова един от друг, не дават ухо и на най-дребните слухове, които биха повлияли по някакъв начин на финансовото и общественото благополучие на някого, не мълчат така за проблемите си и не следят толкова зорко тези на съседите си. Дотогава Каупъруд се бе ползвал с добро име, тъй като бе известен като един от най-крупните кредитори на чикагските трамвайни линии, с това, че си изплаща навреме задълженията, че е обединил група финансисти, които управляваха под негово ръководство Чикагското кредитно дружество, както и Северната, и Западната трамвайна компания, че банката „Лейк сити“, оглавявана и сега от Адисън, го смята за сигурен вложител. Все пак и преди това хора като Шрайхарт, Симс и други с

голямо влияние в дружество „Дъглас“ роптаеха и не пропускаха случай да разтръбят, че Каупъруд е мошеник, че не се гнуса нито в политиката, нито в живота от машинации и лъжи, че дори е нечестен във финансовите операции. Всъщност Шрайхарт, който навремето беше директор на „Лейк сити нешънъл“ заедно с Ханд, Арнийл и други, си подаде оставката и изтегли всичките си влогове, защото, както заяви, е открил, че Адисън подпомага Каупъруд и Чикагското кредитно дружество с неоправдани заеми, от които банката всъщност губи. Арнийл и Ханд, които по това време нямаха лични спречквания с Каупъруд, приеха обвинението като пристрастно. Адисън твърдеше, че заемите не са нито прекалено големи, нито пък надвишават другите заеми, отпускани от банката. Предложеното осигуряване беше отлично.

— Нямам намерение да се карам с Шрайхарт — възрази Адисън, — но се страхувам, че обвинението му е несправедливо. Опитва се да ти отмъсти чрез „Лейк нешънъл“. Това не е нито мястото, нито начинът, по който да го прави.

И Ханд, и Арнийл, и двамата трезвомислещи мъже, се съгласиха и се възхитиха на Адисън, и така въпросът беше приключен. Шрайхарт обаче често им подмяташе, че Каупъруд създава Чикагското кредитно дружество за сметка на „Лейк сити нешънъл“, за да го направи достатъчно силно и да не се нуждае от чужда помощ, и тогава Адисън щял да си подаде оставката и да остави банката да се оправя както знае. Тези намеци накараха Ханд да се замисли, но той не предприе нищо.

Но финансовите и другите въпроси започнаха да се заплитат едва след като историята на Каупъруд е мисис Ханд излезе наяве. Гордостта на Ханд беше силно наранена и той реши да си отмъсти сурово. Един ден, наскоро след като го сполетя бедата, той срещна Шрайхарт на едно съвещание на директорите и му каза:

— Норман, когато преди няколко години ми говореше за този Каупъруд, си мислех, че просто му завиждаш, че виждаш в него опасен конкурент. Напоследък ми правят впечатление някои неща, които ме карат да си променя мнението. Сега ми е пределно ясно, че този човек е покварен — от главата до петите. Жалко, че градът е принуден да го търпи.

— Значи започваш да разбираш що за човек е, Хосмър? — отвърна Шрайхарт. — Е, няма да ти напомням преди колко време съм ти го казал. Вероятно ще се съ согласиш с мен, че отговорните граждани на Чикаго трябва да предприемат нещо.

Много мрачен и мълчалив, Ханд го погледна.

— Готов съм да действам — каза той, — щом разбере как и какво може да се направи.

Малко по-късно, когато срещна Дугейн Кингсланд, Шрайхарт научи истинската причина за отношението на Ханд към Каупъруд и побърза да съобщи пикантната новина на Мерил, Симс и останалите. Макар че Каупъруд бе отказал да продължи след тунела трамвайното колело до Ла Сал стрийт и Стейт стрийт, където бе магазинът на Мерил, той все пак винаги го беше харесвал по своему — беше се възхищавал от смелостта и предприемчивостта му, но сега наистина бе потресен.

— Е, Ансън — отбеляза Шрайхарт, — голям мръсник, нали? Има сърце на хиена и приятелство на скорпион. Чу ли как се е отнесъл с Ханд?

— Не — отвърна Мерил, — не съм.

— Така ли! Ще ти кажа тогава. — Шрайхарт се наведе и изшушука доверително доста неща на лявото ухо на мистър Мерил.

— Не думай! — учуди се той и вдигна вежди.

— А знаеш ли как се е запознал с нея? — добави презрително Шрайхарт. — Отишъл първо при Ханд, за да вземе назаем двеста и петдесет хиляди долара за Западночикагската трамвайна компания. Дали се е ядосал Ханд? Нямам думи да ти опиша състоянието му.

— Виж каква била работата! — възкликна сдържано Мерил, макар в душата си да беше много заинтригуван и очарован, тъй като мисис Ханд винаги му се беше струвала доста привлекателна. — Не се учудвам.

Той си спомни, че напоследък и неговата съпруга настоява много да поканят Каупъруд.

По същия начин и Ханд, който не след дълго срещна Арнийл, му довери, че Каупъруд се е опитал да разруши една свята брачна връзка. Арнийл се натъжи и изненада. Стигаше му да научи, че Ханд е дълбоко засегнат. Двамата решиха да поискат от Адисън като директор на банката „Лейк сити“ да прекъсне всякакви отношения с Каупъруд и

Чикагското кредитно дружество. Малко след това Адисън, мил и сговорчив, се съгласи да предупреди Каупъруд, че трябва да погаси всичките си заеми, след което подаде оставка, за да стане седем месеца по-късно директор на Чикагското кредитно дружество. Това дезертърство вдигна навремето голям шум, учуди и онези, които не го допускаха. Вестниците пишеха само за него.

— Прав му път — каза огорчен Арнийл на Ханд в деня, кога го Адисън уведоми управителния съвет на банка „Лейк сити“ за намерението си да подаде оставка. — Щом иска да скъса с банка като таза, за да отиде при човек като Каупъруд, негова работа. Ще доживее деня, в който ще съжالياва.

Случи се така, че в Чикаго предстояха избори и Ханд заедно с Шрайхарт и Арнийл, който се присъедини към лагера им заради приятелството си с него, решиха да се опитат да се преборят чрез тях с Каупъруд.

Хосмър Ханд чувствуваше, че се е нагърбил с голяма отговорност, и побърза да действа. Предизвикаха ли го, той се превръщаше в решителен и изкусен боец. Тъй като имаше нужда от кадърен помощник в предстоящата политическа битка, Ханд накрая си спомни за един човек, който напоследък привличаше вниманието в политическия живот на Чикаго — за някой си Патрик Гилган, същия Патрик Гилган от времето, когато Каупъруд бе водил войната за светилния газ в Хайд Парк. Сега мистър Гилган беше сравнително заможен човек. Благодарение на вродената си способност да общува с хората, да си държи, езика зад зъбите, да не признава изобщо правата на широките маси и в резултат на това да е безсъвестен спрямо тях той притежаваше данни да преуспее в политиката. Неговата пивница на Уентуърт авеню беше сред най-реномираните. Тя блестеше от светлините на току-що въведените жични лампи, които се отразяваха приказно в шлифованите огледала със скосени краища. В избирателния му район, или участък, имаше само ниски, схлупени къщи, струпани край недостроените още улици, но сега Патрик Гилган беше сенатор на щата, кандидат за конгресмен на предстоящите избори, стига на власт да дойдеше Републиканската партия, и вероятен приемник на уважавания Джон Дж. Маккенти като диктатор на града. (Преди да бъде присъединен към града, Хайд Парк открай време бе републикански, а оттогава, макар и по-голямата част от града да бе за

демократите, на Гилган му бе неудобно да се „пребоядиса“.) Като чу от политическите спорове, които предшестваха изборите, че Гилган е най-влиятелната личност в Южната страна, Ханд го повика при себе си. Изпитваше много по-малка симпатия към учтивите проповеднически усилия на хора като Хейгънин, Хисъп и другите, които се задоволяваха да четат морал и да се опитват да победят злото с добро, отколкото към студената политическа логика на Каупъруд. След като Каупъруд бе постигнал чрез Маккенти такива успехи, то и той, Ханд, можеше да намери някой, когото да направи могъщ като Маккенти.

— Мистър Гилган — поде Ханд, когато при него влезе ирландецът, среден на ръст, пълен, с хитри примигващи сиви очи и космати ръце, — вие не ме познавате...

— Но съм чувал доста за вас — каза ирландецът с лек акцент и се усмихна. — Не е нужно да се представяте, за да разговаряте с мен.

— Много добре — отвърна Ханд и протегна ръка. — Аз също съм чувал за вас. Тогава можем да поговорим. Искане ми се да обсъдя с вас политическата обстановка в Чикаго. Самият аз не съм политик, но проявявам известен интерес към онова, което става тук. Искане да зная какъв ще е според вас вероятният изход от сегашното положение в града.

Гилган нямаше причини да излага личните си политически убеждения пред човек, чиито подбуди не знаеше, затова само му каза:

— О, мисля, че републиканците ще се представят много добре. С изключение на един-два вестника цялата преса е на тяхна страна. Не ми е известно кой знае колко, само онова, което се пише и говори.

Мистър Ханд разбираше, че Гилган иска да спечели време, и се зарадва, че има пред себе си един хитър и пресметлив човек.

— Както сигурно се досещате, не съм ви поканил да си говорим изобщо за политика, мистър Гилган, а за да поставя пред вас един въпрос. Случайно да познавате мистър Маккенти или мистър Каупъруд?

— Не съм разговарял нито с единия, нито с другия — отвърна Гилган. — Познавам мистър Маккенти по лице, а мистър Каупъруд съм го срещал само веднъж. — Той не каза нищо повече.

— Добре — продължи Ханд, — да допуснем, че неколцина влиятелни граждани на Чикаго се съюзят и осигурят достатъчно

средства за една широка предизборна кампания в града, ако вие получите пълната подкрепа на вестниците и на Републиканската партия, ще съумеете ли да организирате тукашната опозиция така, че Демократическата партия да бъде победена тази есен? Не говоря само за кмета и главните длъжностни лица в съвета, но и за съветниците. Искам нещата да бъдат уредени така, че кликата Маккенти—Каупъруд да не може да подкупва съветниците или градските чиновници, след като те бъдат избрани. Искам Демократическата партия да претърпи такова поражение, че у никого да не остане и капка съмнение в това. Ще получите много пари, ако докажете на мен или по-скоро на хората, които имам предвид, че е осъществимо.

Мистър Гилган замига важно с очи. Разтърка колене, пхна палци отстрани на жилетката, извади пура, запали я и се загледа замечтано в тавана. Размишляваше, размишляваше напрегнато. Знаеше, че мистър Каупъруд и мистър Маккенти са много могъщи. Досега винаги бе успявал да сломи съпротивата на Маккенти в своя район и в няколко други до него, както и в Осемнадесети окръг, откъдето бе избран за сенатор. Но беше друго да искат от него да го срази в цяло Чикаго. Все пак мисълта за огромните парични средства, с които щеше да се разпорежда, и възможността да изтръгне от ръцете на Маккенти властта над Чикаго чрез така наречените морални сили на града, бяха наистина зашеметяващи. Мистър Гилган беше добър политик. Обичаше да крои планове и заговори, да сключва сделки ако не за друго, то поне заради удоволствието, което му доставяха. Сега върху лицето му се изписа сериозен израз, който обаче трябваше да прикрие голямата му радост.

— Чух — продължи Ханд, — че във вашия район и окръг сте изградили силна организация.

— Успявам да запазя положението си — каза лукаво Гилган. — Но да спечеля в цяло Чикаго — продължи след малко той, — е доста трудно. При тези избори в града ще има тридесет и един района — всички освен осем се намират практически в ръцете на демократите. Познавам повечето от сегашните кандидати, някои от тях са доста хитри. Този Даулинг от съвета например, позволете да ви го кажа, съвсем не е вчерашен. После Дуваницки, Унгерит, Тирнан и Кериган също си ги бива. — Той изброи имената на четирима от най-влиятелните и най-непочтените градски съветници. — Виждате,

мистър Ханд, как стоят нещата, демократите държат целия апарат, разпределят и всички дребни служби. Това им дава възможност първо да набират много политически привърженици. После имат преимуществото, че събират пари от онези, които са по високите служби, и тези пари им помагат да бъдат преизбрани. Това е друго голямо преимущество. — Той се усмихна. — След това сега Каупъруд осигурява работа на десет хиляди души и всеки районен отговорник, към когото той е благосклонно разположен, може да му изпрати по някой безработен, на когото Каупъруд веднага намира място. Това много спомага за увеличаването на привържениците на неговата партия. После идват парите, които човек като Каупъруд и останалите са в състояние да дадат за изборите. Можете да си говорите каквото искате, мистър Ханд, но точно двата, петте и десетте долара, които се раздават в последния момент из пивниците и избирателните пунктове, вършат истинската работа. Дайте ми достатъчно пари — при тази благородна мисъл мистър Гилган се изпъчи и удари леко юмрука на едната си ръка в дланта на другата, като оправи пурата, за да не се изпари — и аз ще спечеля във всички избирателни райони в Чикаго. Само при условие че разполагам с достатъчно пари — повтори той, като натърти последните две думи. Захапа отново пурата, замига дръзко с очи и се облегна на стола.

— Чудесно — отбеляза непринудено Ханд, — но колко пари са ви необходими?

— А, това е друг въпрос — отвърна Гилган и отново се поизпъчи. — Някои райони изискват повече. Като не броим осемте, които обикновено са републикански, ще трябва да се погрижите за останалите осемнадесет, за да имате мнозинство в съвета. Не виждам как човек може да се оправи с по-малко от десет-петнадесет хиляди долара на избирателен район. Според мен триста хиляди долара ще стигнат, макар че в никой случай не са много пари.

Мистър Гилган пак смукна дълбоко от пурата си, облегна се и отново вдигна очи.

— А как по-точно да бъдат разпределени тези пари? — заинтересува се мистър Ханд.

— О, не е разумно да се вглеждате прекалено внимателно в тези въпроси — отбеляза най-спокойно мистър Гилган. — В политиката не бива да броите много-много парите. Има районни ръководители,

секционни организатори, пълномощници, агитатори. Всички те трябва да разполагат с пари, за да изградят у хората необходимото отношение, затова не бива да се интересувате прекалено много как го постигат. Харчат ги из пивниците, купуват въглища на мама, ново костюмче на Джони и така нататък. После организират факелни шествия, събрания по разни салони, какво ли още не. Съществуват естествено безкрайно много начини да се изхарчат тези пари. Може да се наложи някои хора да поживеят в тези райони, да се настанят по за седмица-две из пансиони. — Той махна неодобрително с ръка.

Мистър Ханд, който никога не се беше занимавал с дребното в политиката, вдигна леко вежди. През ума му мина, че тази заселническа идея е малко прекалена.

— А кой разпределя парите? — попита накрая той.

— Привидно местният комитет на Републиканската партия, ако му е възможно, а в действителност човекът или хората, които оглавяват борбата. В Демократическата партия това е Джон Дж. Маккенти и вие не бива да го забравяте. В моя сектор ги разпределям аз, никой друг.

Мистър Ханд, тромав, солиден, понякога доста недосетлив, свъси вежди и дълбоко се замисли. Винаги дотогава си беше имал работа с хора, спадащи повече или по-малко към доброто общество, които нямаха навика да си пъхат носовете в политическите машинации, подготвяни в задните стаички на пивниците, макар и понякога да се съмняваха, че бюлетините в изборните урни са фалшиви, а в пансионите на избирателните райони временно се настаняват хора от други квартали. Всеки човек (поне всеки що-годе осведомен човек) знаеше, че парите за предизборните кампании се събират от службогонците, от онези, които са вече на служба, както и от всички, които се ползват от различните облаги, предоставяни от властващата градска администрация. Самият Ханд даваше по някой и друг долар на Републиканската партия за услуги, които беше получавал или предстоеше да получи. Като човек, принуден да ръководи големи дела в големи мащаби, той нямаше желание да въстава против всичко това. Тристата хиляди долара бяха внушителна сума и той нямаше намерение да я извади само от своя джоб, смяташе, че тя може да се събере по негова препоръка и съвет. Но дали Гилган беше човекът, който да мери сили с Каупъруд? Той се огледа внимателно и реши, че ако всичко друго е наред, именно той е най-

подходящ. Сделката беше сключена незабавно. Като член на комитета на Републиканската партия, а в бъдеще и като евентуален негов председател Гилган трябваше да обиколи всички райони, да се свърже със съществуващите републикански сили, да подбере против Каупъруд силни и подходящи кандидати и да направи всичко, та те да бъдат избрани, докато Ханд трябваше да организира финансовата страна на въпроса и да събере необходимите пари. Гилган щеше да получава сумите лично. Щеше да има пълната, макар и тайна подкрепа на всички влиятелни членове на Републиканската партия в града. Задачата му се състоеше в това, да спечели на каквато и да е цена. Като награда щеше да получи поддръжката на републиканците, когато се кандидатира за конгресмен, а в случай на неуспех — да оглави Републиканската партия в града и окръга...

— Във всеки случай — каза си Ханд, след като мистър Гилган най-сетне си отиде — занапред на Каупъруд няма да му е така лесно, както досега. А когато „дойде време“ да поднови концесиите си, стига да съм жив и здрав, ще видим дали ще успее.

Солидният финансист изръмжа, докато изричаше тези думи на себе си. Той изпитваше безгранична омраза към човека, заради когото според него бяха охладнели чувствата на красивата му млада съпруга.

ГЛАВА XXXV

ПОЛИТИЧЕСКА СДЕЛКА

По онова време в първи и втори избирателен район на Чикаго — райони, включващи деловия център на града, Саут Кларк стрийт, района около реката, крайбрежната улица и няколко други улици — имаше двама души: Майкъл Тирнан (наричан още Усмехнатия Майк) и Патрик Кериган (наричан Изумрудения Пат), чудаци и подлещи, които нямаха равни на себе си не само в града, но и в цялата страна. Усмехнатия Майк Тирнан.. горд притежател на четири от най-големите и долнопробни пивници в този район, беше човек с внушителна външност — висок около метър и осемдесет и пет, широкоплещест, с яки и космати ръце и големи крака. Беше работил какво ли не, от изкопчия до градски съветник в своя любим район, който той продаваше редовно, за да постигне една или друга цел, но сега най-голяма радост му доставяше да седи зад тежката махагонова преграда на писалището си от палисандрово дърво в задната част на „Сребърната луна“ — неговия най-голям хотел на Кларк стрийт. Тук пресмяташе доходите от различните заведения — пивници, игрални и публични домове, — които ръководеше с мълчаливото съгласие и благословия на сегашната администрация, и изслушваше молбите и исканията на своите привърженици и наематели.

По характер мистър Кериган, единственият съперник на мистър Тирнан в този доста труден и продажен район, беше по-различен. Дребен, но доста спретнат, със слабо, изпито и някак си измъчено лице, ала със здраво тяло и големи строги мустаци, с буйна катраненочерна коса, разделена от едната страна на път, с хитри и весели тъмнокафяви очи, той беше доста приятен и елегантен човек, с когото на всеки му беше приятно да се среща. Той имаше големи уши, щръкнали като на прилеп, а очите му излъчваха някаква блага, но трудно уловима светлина. Беше най-много на тридесет и пет години и във финансовите въпроси беше по-съобразителен от Тирнан, който беше четиридесет и пет годишен и по-беден. Като мистър Тирнан в

първи избирателен район мистър Кериган бе подчинил втория и имаше влияние сред една много полезна, но и много опасна част от избирателите, върху онези, които не живееха постоянно там. В неговите пивници намираха подслон най-съмнителните елементи на града — докери, железопътни работници, носачи, скитници, престъпници, крадци, сводници, безделници, детективи и тем подобни. Кериган беше крайно скупен, смяташе се за красив, за неотразим донжуан. Беше женен, с две деца и жена му бе млада и улегнала, и въпреки това той си имаше любовници, които сменяше всяка година, а от време на време и но някое случайно момиче. Обличаше се екстравагантно, но се гордееше, че не носи скъпоценности, ако не се брои огромният изумруд на стойност четиринадесет хиляди долара, който при случай си слагаше на вратовръзката и чиято слава се носеше от единия, та до другия край на Диърборн стрийт: заради него в градския съвет си беше спечелил прякора Изумрудения Пат. В началото Кериган се радваше от сърце на този прякор, както и на украсения с диаманти златен медал, връчен му от една чикагска пивоварна за това, че е продал в пивницата си най-много бурета с бира. Но напоследък го бе намразил, защото вестниците започнаха да споменават с ирония него, а също така и мистър Тирнан заради тяхното благосъстояние и лични качества.

Те двамата се отнасяха по-особено към сегашното политическо положение и както се оказа по-късно, именно това бе слабото място в предизборната кампания на Каупъруд и Маккенти. Преди всичко Тирнан и Кериган бяха съседи и приятели, работеха заедно и като политици, и като предприемачи, понякога обединяваха своите интереси и си правеха услуги. Тъй като начинанията им бяха долни и безчестни, те се нуждаеха от съвети и утеха. Макар и да не можеха изобщо да се мерят с Маккенти по прозорливост и политически усет, те колкото повече богатееха, толкова повече му завиждаха за високото обществено положение. Наблюдаваха със съжаление и ревност как, след като се съюзи с Каупъруд, той се издигаше все повече и успяваше да наложи волята си по различни начини — с рушвети от полицейското управление, с големи ежегодни дарения за предизборната кампания от фабриканти, които извличаха облаги от градските служби за светилен газ и водоснабдяване. Маккенти — интригант по рождение — знаеше, ако се наложи, откъде да получи

пари за всевъзможни политически машинации и не се колебаеше да си ги поиска. В политиката от край време се отнасяше почтено към Тирнан и Кериган, но никога не бе ги включвал в състава на тайния си съвет от съзаклятници. Когато отиваше по една или друга работа в деловата част на града, се отбиваше при тях, ръкуваше се, питаше ги как върви работата и дали имат нужда от неговите услуги, никога обаче не се унижаваше да им поиска услуга или да им обещае лично някаква отплата. Това беше задължение на Даулиът и на останалите, с които работеше.

Надарени със силен, невъздържан и хищен характер, Тирнан и Кериган не можеха да задоволят напълно все по-големите си апетити и се чудеха как да увеличат славата и печалбата си. Техните райони надминаваха всички останали в града по избирателния си „потенциал“ — честните и законно подадени гласове не бяха чак толкова много, затова пък възможностите за заселване на фиктивни избиратели, повторно гласуване и фалшификация на бюлетините бяха огромни. На едни избори за кмет, когато резултатите не бяха сигурни, само първи и втори избирателен район, подпомогнати частично от съседния трети район, регистрираха предостатъчно незаконни гласоподаватели (дори след приключването на гласуването), тъй че промениха напълно състава на избраните за градски съветници кандидати. По време на избори Тирнан и Кериган получаваха много пари от местния комитет на Демократическата партия, които използваша както намереха за добре. Двамата просто изпращаха искане с приблизителната сума, която им трябва, а винаги получаваха малко повече, отколкото бяха поискали. След това никога не се отчитаха, пък и никой не ги питаше. Тирнан получаваше от петнадесет до осемнадесет хиляди долара, а Кериган понякога до двадесет, двадесет и пет хиляди, понеже при тези обстоятелства неговият район беше по-важен.

Напоследък Маккенти започна да признава, че скоро на тях двамата трябва да се отделя повече внимание, тъй като ставаха все по-влиятелни. Но как? Те самите, пък и техните райони се ползваха с лоша слава заради методите, с които си служеха. Същевременно градът се разрастваше изключително бързо, разрастваха се и техните сделки, количеството на фалшифицираните бюлетини и повторното гласуване и така нататък, тъй че те двамата започнаха да стават все по-неспокойни. Защо да не поставят кандидатурите си за по-високи

постове, питаха се често. Тирнан щеше да е много доволен, ако бъде назначен за шериф или ковчезник на града. Смяташе се за напълно подготвен. На последната конференция на градската организация Кериган настоя пред Даулинг да бъде назначен за пълномощник по пътищата и канализацията — пост, който му се искаше много да заема поради възможностите, които предлагаше за допълнителни доходи; тази година обаче за разлика от друг път това беше невъзможно, тъй като, за да отклонят острата критика на републиканците, демократите трябваше да издигнат безупречни кандидати. Назначението на Кериган щеше да отприщи нападките на всички уважавани хора в града. Тъй че Тирнан и Кериган си припомниха услугите — предишни и бъдещи, и се почувствуваха крайно недоволни. Не бяха достатъчно умни да разберат, че извън някои дейности са опасни за партията.

След разговора си с Ханд Гилган тръгна из града с обещанието за пари и успя да създаде значително въодушевление в полза на Републиканската партия. След морализаторството на вестниците в избирателните райони и секции, където преобладаваха така наречените подобри елементи, бе твърде вероятно почти всички почтени гласоподаватели да са против Каупъруд. В по-бедните райони нямаше да е толкова лесно. Е, да, ако се хвърлеха повечко пари, не бе изключено да се намерят безочливи негодници, готови да забият нож в гърба на своите събратя, но резултатът не беше сигурен. Дочул оттука-оттам за недоволството на Кериган и Тирнан, Гилган, който макар и републиканец, се смяташе много повече за човек от тяхната черга, отколкото Маккенти и Даулинг, реши да навести тази силна двойка и да разбере какво може да направи, като ги откъсне от сегашния център на властта.

След като поразмисли както трябва, той тръгна да търси първо Кериган — Изумрудения Пат, с когото, макар да не споделяше политическите му възгледи, се познаваше лично, и отиде в пивницата му „Емпориъм“ на Диърборн стрийт. Тази пивница, толкова типична за политическия живот на Чикаго от онова време, бе изискана, прекрасно обзаведена, с кръгъл тезгях от черешово дърво с диаметър три метра и шестдесет сантиметра, блеснал като малка планина с обичайните прозрачни и цветни чаши, бутилки, етикети и огледала. Подът беше застлан с малки червени и зелени късчета мрамор, сред прозрачните облаци по боядисания в розово таван се рееха съблазнителни голи

красавици, стените бяха с ламперия от оцветено във виненочервено и кафяво палисандрово дърво. Ако нямаше някаква неотложна работа, мистър Кериган можеше да бъде намерен тук — разговаряше с неколцина приятели или наблюдаваше чудесната и много оживена търговия в своето заведение! В деня, в който го посети мистър Гилган, той бе безупречен с тъмнокафявия си костюм на тънки червени райета, с обувките от щавена кожа, виненочервената вратовръзка, украсена с прословутия изумруд, и голяма сламена шапка по последната дума на модата. Около кръста вместо с жилетка бе с копринен пояс, една от ексцентричностите на деня. Направо контрастираше на мистър Гилган, който влезе доста потен, зачервен и разгорещен, с чудесен лек кремав костюм от туид и жълти обувки.

— Как сте, Кериган? — попита любезно той, тъй като помежду им не съществуваше политическа вражда. — Как е първи избирателен район, как върви търговията? Виждам, че все още не сте изгубили изумруда?

— Не съм. Няма такава опасност. О, търговията е наред. Също и районът. А вие как сте, мистър Гилган? — Кериган му протегна сърдечно ръка.

— Искам да ви кажа само една дума. Разполагате ли с малко време?

Вместо отговор Кериган го поведе към задната стаичка. До ушите му вече бяха стигнали упоритите слухове за някаква силна опозиция на Републиканската партия в приближаващите избори.

Мистър Гилган седна.

— Дошъл съм, разбира се, да ви видя във връзка с някои от предстоящите през тази есен събития — започна усмихнат той. — Смята се, че ние с вас сме от двете страни на барикадата, и това си е така, но се питам дали сега не е излишно?

Мистър Кериган, макар и привидно простоват, беше всъщност хитър и го погледна дружелюбно.

— Какво предлагате? — понита той. — Знаете, че винаги съм готов да подкрепя хубавата идея.

— Ето какво ми е хрумнало — започна мистър Гилган, за да опипа почвата. — Имате прекрасен, голям избирателен район, който ви е в кърпа вързан; същото, както знаем всички, важи и за Тирнан; знаем освен това, че ако вие двамата не правехте каквото трябва, нямаше за

кмет винаги да е избран демократ. Обмислих всичко и ми хрумна идеята, че засега нито вие, нито Тирнан сте получили онова, което заслужавате.

Мистър Кериган бе твърде предпазлив, за да каже нещо, макар и мистър Гилган да замълча за малко.

— Та както ви казах, имам план и вие можете да се вслушате или да не се вслушате в него, както намерите за добре, без това да поражда лоши чувства и у вас, и у мен. Мисля, че тази есен ще спечелят републиканците — с Маккенти или без Маккенти, — независимо дали втори или трети избирателен район са с нас или против нас, нека решат сами. Сега доста се говори за постъпките на големия човек — мистър Гилган имаше предвид Маккенти — и за другия от Норт Кларк стрийт — той предпочиташе от време на време да е малко загадъчен. — Вижте какво е становището на вестниците. Случайно разбрах, че в играта са пуснати немалко пари от едрите финансисти, които искат да се отърват от този трамвайджия. Доколкото усещам, съюзили са се Ла Сал и Диърборн стрийт. Защо — не мога да ви кажа. Но е така. Може би вие сте по-запознат от мен. Във всеки случай нещата стоят така. Прибавете към това факта, че съществуват осем избирателни района, които при всички положения са републикански, и десет други, където човек винаги може да спечели, и ще разберете накъде бия. Но да оставим тези десет района и да разчитаме само на осемте, които от край време са били наши. Има още двадесет и три района, които ние, републиканците, винаги сме отстъпвали на вашите хора, но успеем ли да привлечем тринадесет от тях към осемте, за които говоря, ще получим мнозинство в съвета и — той щракна с пръсти — вие изхвърквате, вие, Маккенти, Каупъруд и всички останали. Тогава край на концесиите, край на договорите за павиране на улици, на сделките със светилния газ. Нищо повече в продължение на две години, а може и повече. Ако спечелим, ние ще пипнем службите и тлъстите сделки. — Той млъкна за малко и огледа Кериган весело, но предизвикателно. — Току-що обиколих целия град, всички избирателни райони, така че зная какво говоря. Сега разполагам и с хора, и с пари, за да започна борба по целия фронт. Тази есен ще спечелим ние — аз, големите клечки от Ла Сал стрийт и всички републиканци, демократи, прохибиционисти^[1] и така нататък, които се присъединят към нас — разбирате ли? Ние ще организираме най-грандиозната политическа

битка, каквато е виждал Чикаго. Засега не споменавам имена, но нека му дойде времето и ще видите. Ето какво искам да ви питам без заобикалки и увъртания. Ще се присъедините ли двамата с Тирнан към мен и Едстром, за да завладеем града и да го управляваме през следващите две години? Ако сте съгласен, ще победим без никакви усилия. А след това ще делим всичко по равно — полиция, светилен газ, вода, пътища, трамваи, всичко, ще делим предварително и ще го запишем черно на бяло. Зная, че вие двамата с Тирнан работите заедно, в противен случай нямаше да наговоря всичко това. Едстром държи шведите в ръцете си и ги върти както си знае, тази есен ще получи гласовете на десет хиляди от тях. После и Унгерих със своите немци, някой от нас може да се споразумее по-късно с него и да му даде най-много някои от службите, за която настоява. Ако спечелим този път, ще можем да задържим града поне за шест-осем години, а след това... е, излишно е да гледаме толкова напред в бъдещето. Във всеки случай ще имаме мнозинството в съвета, а това означава, че и кметът ще е наш.

— Ако... — поде сухо Кериган.

— Ако — повтори поучително Гилган. — Вие сте напълно прав. Признавам, тук има едно голямо „ако“. Но при положение, че тези два избирателни района — вашият и на Тирнан — преминават по някакъв начин на страната на републиканците, те ще се равняват на четири или пет от останалите.

— Много вярно — отвърна мистър Кериган, — ако преминават на страната на републиканците. Но няма да преминават. Всъщност вие какво искате от мен? Да изгубя мястото си в съвета и да ме изхвърлят от Демократическата партия? Що за игра играете? Да не ме смятате за кръгъл глупак, а?

— Жалко за човека, който смята Изумрудения Пат за глупак — каза прекалено ласкателно Гилган. — На мен лично и през ум не би ми минало. Но никой не ви кара да губите мястото си в съвета и да бъдете изхвърлен от Демократическата партия. Какво ви пречи да спечелите и да провалите останалите кандидати от листата? — От устата му едва не се изгърва „да им подложите крак“.

Мистър Кериган се усмихна. Въпреки цялото му дотогавашно недоволство от положението в Чикаго и през ум не му минаваше, че мистър Гилган ще му предложи такова нещо. Идеята беше интересна. И преди беше подлагал крак на разни хора — на някой кандидат, от

когото беше желателно да се отърват. Ако наистина има опасност Демократическата партия да изгуби през есента и Гилган е честен в желанието си да разделя и владее, предложението му не беше толкова лошо. Нито Каупъруд, нито Маккенти и Даулинг не му се бяха отплащали кой знае как. Ако загубят заради него, а той пак се задържи на власт, ще се видят принудени да се съобразяват с него. Беше изключено да го изобличат. Защо да не „подложи крак“ на някой кандидат от изборната листа? Ако не друго, най-малко си заслужаваше да помисли.

— Това е чудесно — отбеляза сухо той, след като помисли, — но как да съм сигурен, че после няма да се отметнете и да забравите споразумението? — Мистър Гилган се размърда раздражено при тези думи. — Преди четири години Дейв Мориси ме помоли да му помогна, а сетне си останах е големите му благодарности.

Кериган говореше за един човек, на когото бе помогнал да стане секретар в съвета и който не си помръдна пръста, когато заради услугата Кериган го помоли да му помогне да се сдобие с поста пълномощник по пътищата. Мориси стана виден политик.

— Лесно е да го кажете — отвърна раздражено Гилган, — но това не се отнася до мен. Попитайте когото искате в моя район. Попитайте хората, които ме познават. Съгласен съм да напиша черно на бяло задълженията си, стига и вие да го направите. Ако не удържа на обещанието си, можете да ме изобличите. Ще ви заведе при хората, които ме подкрепят. Ще ви покажа парите. Този път преимуществото е на моя страна. Пък и какво рискувате? Не могат да ви изгонят от партията заради това, че сте провалили листата. Не могат да го докажат. Ще докараме и полиция, за да изглежда, че изборите са законни. Ще им дам пари колкото поискат, за да спечеля в този избирателен район, дори повече.

Мистър Кериган внезапно съзря, че може да направи голям удар. Можеше да „измъкне“ от демократите двадесет-двадесет и пет хиляди долара, за да свърши- тая мръсна работа. Гилган също ще му даде толкова, че и повече, положението бе критично. Ще трябва може би петнадесет-осемнадесет хиляди долара, за да бъде осигурено необходимото количество гласове за едната или за другата страна. В последния час, преди да фалшифицира бюлетините, щеше да научи как вървят изборите в останалите райони на града. Ако изгледите са

благоприятни за републиканците, няма да е мъчно да затвърди победата и да се оплаче, че помощниците му са били подкупени. А ако се разбере със сигурност, че печелят демократите, ще подхлъзне Гилган и ще си сложи в джоба паричките. И в двата случая ще „прибере“ двадесет и пет-тридесет хиляди долара и пак ще си остане съветник.

— Добре — отвърна Кериган уж безразлично, макар че чувствуваше друго, — но работата е ужасно деликатна. Не съм убеден, че трябва да се заема с нея, дори и да спечелим. Вярно, хората от градския съвет никога не са проявявали голяма щедрост към мен, но този район е демократически, а аз съм демократ. Ако някога излезе наяве, че съм предал партията, с мене е свършено.

— Аз съм човек, който държи на думата си — заяви важно Гилган и стана. — Досега никога през живота си не съм лъгал и винаги съм изпълнявал обещанията си. Попитайте в осемнадесети район. Да сте чували да казват, че не държа на думата си?

— Не, не съм — отвърна меко Кериган. — Но вие ми предлагате много отговорна работа, мистър Гилган. Не бих искал още отсега да ви кажа какво мисля за нея. Този район винаги се е смятал за демократически. Не може току-така да се превърне в републикански, без да се вдигне голям шум. По-добре се срещнете първо с мистър Тирнан и чуйте какво ще ви каже. След това може би ще поискаме да поговорим пак. Но не сега... не сега.

Мистър Гилган си отиде много бодър и весел. Не се чувствуваше ни най-малко обезсърчен.

[1] Привърженици на сухия режим в САЩ. — Бел. прев. ↑

ГЛАВА XXXVI

ИЗВОРИТЕ НАБЛИЖАВАТ

Тирнан му върна посещениято. След това мистър Кериган посети уж случайно мистър Тирнан. Малко по-късно Тирнан, Кериган и Гилган се събраха в един малък хотел в Милуоки (за да не ги видят заедно). Накрая Тирнан, Едстром, Кериган и Гилган се срещнаха и обсъдиха подялбата, твърде сложна, за да я описваме тук, Излишно е да казваме, че бяха поделени пропорционално главните служби, подкупите за полицията, доходите от игралните и публичните домове, приходите от газовите, трамвайните и другите компании. Скрепиха и делбата с тържествени обещания. Ако се окажеше ефикасен, този квадрумвират можеше да просъществува години наред. Съдии, чиновници от съда, големи и малки длъжностни лица, шерифи, водоснабдяването, данъчната служба, всичко попадеше в неговия обсег. Това бе прекрасна политическа мечта, достойна за внимание и уважение, но все пак само мечта, което от време на време усещаха и нейните създатели.

Предизборната кампания беше в разгара си. Лятото и есента (септември и октомври) минаха под звуците на маршируващите клубни оркестри на демократите и републиканците, под мощните викове на политиците, които държаха речи из парковете, по ъглите на улиците, в набързо сковани салони, зали и шатри — навсякъде, където можеха да съберат шепа слушатели и да ги накарат по някакъв начин да пазят тишина. Вестниците сипеха гръм и мълнии, както подобава на тези наемни глашатаи и пазители на „правото“ и „справедливостта“. Каупъруд и Маккенти бяха изобличавани, кажи-речи, на всеки ъгъл в Чикаго. Нагоре-надолу сновяха фургони и каруци с надписи: „Сложете край на сделките между трамвайните компании и градския съвет“, „Искате ли да бъдат откраднати още улици?“, „Искате ли Каупъруд да завладее Чикаго?“. Каупъруд виждаше всичко това, когато отиваше сутрин в града или се прибираше вечер. Виждаше огромните плакати, слушаше ораторите, които го разобличаваха, и се усмихваше. Сега вече

знаеше кой организира тази мощна съпротива срещу него. Зад нея стоеше Ханд, знаеше го, тъй като Маккенти и Адисън бързо разкриха всичко, а с Ханд бяха Шрайхарт, Арнийл, Мерил, кредитното дружество „Дъглас“, различните издатели, младият Труман Леели Макдоналд, бандата от старите газови компании, Общочикагската компания — всички. Подозираше дори, че някои съветници са подкупени, за да го изоставят, макар и всички да се правеха на предани. Маккенти, Адисън, Видера и Каупъруд разработиха много внимателно и бързо подробен план за отбрана. Каупъруд съзнаваше напълно, че ако изгуби в тези избори — първите толкова оспорвани избори, — вероятно ще има низ от сериозни последици, но той не се тревожеше особено, тъй като винаги можеше да се бори в съдилищата с рушвети, с хора, които ще назначава и издига в съвета, при кмета и градския прокурор. Един от любимите му изрази беше: „Има много начини да убиеш котка“, и той изразяваше много точно неговата логика и смелост. Въпреки всичко не му се искаше да губи.

Една от забавните особености на предизборната борба се състоеше в това, че ораторите на Маккенти получиха указания да отстояват реформите точно толкова гръмогласно, както републиканците, но вместо да нападат Каупъруд и Маккенти, да изтъкват, че Чикагската трамвайна компания, ръководена от Шрайхарт, е много по-алчна и се стреми да получи концесии за всички улици, все още необхванати от трамвайните линии на Каупъруд или на Шрайхарт —Ханд—Арнийл. Дебатите бяха доста разпалени. Демократите се перчеха, че тълкуват по-либерално някои досадни неделни закони, според които при републиканската реформистка администрация на честните труженици от време на време им бе трудно да изпият в неделя дори чаша бира. От своя страна републиканските оратори можеха да изтъкват, че Маккенти трупа пари от „долнопробни вертепи и пивници“ и че само ако кмет бъде един високоуважаван републиканец, това съдружие на градската администрация с порока и престъпността ще бъде унищожено.

— Ако бъда избран аз — заявяваше уважаемият Чафи Тейлър Слъс, кандидат на Републиканската партия, — нито Франк Каупъруд, нито Джон Маккенти ще имат смелостта да стъпят в градския съвет, освен ако не са с чисти ръце и честни намерения.

— Ура! — крещеше тълпата.

— Познавам го това магаре — каза Адисън, когато прочете изявлението в „Транскрипт“. — Беше чиновник в кредитното дружество „Дъглас“. Напоследък припечели малко пари от търговията с хартия. Просто е маша в ръцете на Арнийл и Шрайхарт. Няма капка смелост.

Маккенти също прочете изявлението и само каза:

— Можеш да проникнеш в градския съвет и без да ходиш там лично. — Той разчиташе да го подкрепи поне мнозинството съветници.

В тази връзка обаче машинациите на Гилган, Едстром, Кериган и Тирнан останаха почти незабелязани. В града едва ли имаше по-хитри мъже от последните двама. Докато се срещаша тайно с Гилган и Едстром и разработваша най-подробно политическата им програма, те преговаряха и с Даулинг, Дуваницки, та дори с Маккенти. Маккенти виждаше, че по някакви причини, които не разбираше, изходът от предизборната борба не е много сигурен, и ги покани един ден. Щом получи писмото, мистър Тирнан прескочи до мистър Кериган, за да узнае дали и той е получил.

— Разбира се, разбира се! Получих! — отвърна весело мистър Кериган. — Ето го във външния джоб. „Драги мистър Кериган — започна да чете той, — ще ми направите ли удоволствието да дойдете утре в седем часа на вечеря у дома? Твърде вероятно е след това да наминат мистър Унгерих, мистър Дуваницки и някои други. Поканих по същото време и мистър Тирнан. Искрено Ваш: Джон Дж. Маккенти.“ Това е — добави мистър Кериган — напълно в негов стил.

Той целуна подигравателно писмото и отново го пък ма в джоба си.

— И аз получих абсолютно същото. Написано почти по същия начин — забеляза мило мистър Тирнан. — Започна да се пробужда, а? Тъй де! Пренебрегваните досега първи и втори избиращи район вече започват да изглеждат големи? Какво ще кажеш?

— Бре, бре! — каза с насмешка мистър Кериган на мистър Тирнан. — Няма да трае вечно. Много почнаха да си вирят носовете. Всичко става на тоя свят. Малко време остана, нали?

— Прав си — отговори разпалено Тирнан. — Всичко става. Това са двата най-големи района в града и всички го знаят. Как ли ще се чувстват, ако в последния момент им духнем под опашката?

Той почеса големия си зачервен нос и погледна мистър Кериган с присвити очи.

— Страшно прав си — възкликна весело дребничкият политик.

Отидоха поотделно на вечерята, за да не се разбере, че преди това са разговаряли, и щом влязоха, се поздравиха, сякаш няколко дни не се бяха виждали.

— Как върви работата, Майк?

— Добре, Пат. А при тебе?

— Горещо-долу.

— Всичко ли е наред в твоя район за изборите през ноември?

Мистър Тирнан смръщи мазното си чело.

— Още не мога да кажа.

Говореха това заради мистър Маккенти, който не подозираше, че в партията са го предали.

На тази среща не се случи нищо особено с изключение на това, че те обсъждаха в общи линии различните изборни райони, относителното мнозинство ма подадените гласове, какво ще направи Зайглер в дванадесети район, дали Пински ще успее в шести, а Шлумбам в двадесети и така нататък. Новите републикански кандидати в старите, сигурни за демократите райони пораждаха съмнения.

— А какво е положението в първи избирателен район, Кериган?
— поинтересува се Унгерих, слаб, разсъдлив и много проникателен човек от германски произход. Беше от онези, към които Маккенти бе по-, благоразположен, отколкото към Кериган и Тирнан.

— О, в първи район всичко е наред — отвърна лукаво Кериган.
— Макар че, разбира се, предварително ниши не може да се каже. Възможно е Скъли да направи нещо, но ми се струва, че няма да е кой знае какво. Ако пак имаме закрилата на полицията...

Унгерих остана доволен. Той водеше борба в своя, избирателен район, където един негов съперник — Глоувър, пилееше цели планини от пари. За да спечели, той се нуждаеше от много повече пари, отколкото обикновено. Същото беше и при Дуваницки.

Маккенти най-сетне се раздели със своите помощници, а с Кериган и Тирнан — много по-сърдечно от всеки друг път. Той не им се доверяваше напълно и не възприемаше съвсем методите им, ужасно груби, но все пак полезни.

— С радост разбрах — каза на сбогуване, че работите ви, Пат и Майк, са наред — и кимна на всеки. — Ще има нужда всеки да даде максималното. Разчитам, че ще направите и невъзможното и ще надминете всички. Няма да го забравим, когато след това разпределяме наградите.

— Винаги можете да разчитате, че ще направя всичко, което е по силите ми — каза любезно мистър Кериган. — Годината е тежка, но ние още не сме се предали.

— И на мен, шефе! На мен също разчитайте — забеляза с дрезгав глас мистър Тирнан. — И аз ще направя всичко, което мога.

— Благодаря, Майк, благодаря! — отвърна ободрително Маккенти и го потупа приятелски по рамото. — На вас също, Кериган. Вашите райони са най-важни и ние го разбираме. Винаги съм съжалявал, че нашите ръководители не се съгласяват да получат нещо повече от места на съветници, но следващия път, ако все още имам някакво влияние, без съмнение ще го уредим. — Той влезе и затвори вратата след себе си.

Студеният октомврийски вятър гонеше по паважа сухи листа и стебла от бурени. Тирнан и Кериган излязоха заедно, но докато не се отдалечиха на двеста метра по авенюто по посока на Ван Бърен стрийт, вървяха мълчаливо.

— Празни приказки, а? — поде мистър Тирнан и погледна мистър Кериган в светлината на газовия уличен фенер, край който минаваха.

— Дума да няма! Изпаднали в трудно положение, те винаги дават обещания. Беше страшно любезен, нали?

— И то след като цели десет години вършим най-мръсната работа! Било крайно време. А не се сети за това миналия юни, когато беше партийният конгрес?

— Стига, Майк! — усмихна се мрачно мистър Кериган. — Виж какъв нехранимайко си бил. Искаш бързо-бързо да си получиш пастичката. Почакай още две, четири или шест години като Педи Кериган и останалите.

— Не, няма да чакам — изръмжа мистър Тирнан. — На шести ще видим.

— И аз няма да чакам — каза мистър Кериган. — Слушай, нали двамата с теб знаем един номер, с който можем да преобърнем всичко

с главата надолу.

— Вярно, тъй си е — съгласи се Тирнан.

След това двамата се разотидоха спокойни по домовете си.

ГЛАВА XXXVII

ОТМЪЩЕНИЕТО НА ЕЙЛИЙН

Очарователният Полк Линд се събуди една сутрин и реши, че връзката му с Ейлийн, колкото и да е приятна, трябва да завърши веднага, и то по единствения задоволителен за него начин, по възможност този ден или следващия. Бе минало доста време, откакто бяха обядвали заедно, и макар че той се опита да я открие, Ейлийн го избягваше, защото чувствуваше, че трябва да обмисли всичко и да не излага на опасност своето бъдеще. Съзнаваше ясно, че е на кръстопът в живота си и че сега ѝ се е усмихнал късметът, а тя е толкова сдържана и плаха. Каупъруд, както и преди, властваше над нея — Ейлийн продължаваше да го смята за изключителен човек и заради това се чувствуваше много потисната, сдържана и замислена. Друга жена, изстрадала като нея, нямаше да се двоуми, особено след като се прибавеха и подробностите около мисис Ханд. Но не и Ейлийн. Тя не можеше да забрави напълно клетвите и обещанията, които си бяха разменяли, нито да преодолее често разрушаваната заблуда, че той все пак ще се промени.

От друга страна Полк Линд, светски авантюрист и мародер, покорител на женските сърца, не можеше така лесно да бъде отстранен, спрян, подминат. Подобно на Каупъруд беше силен и с жените бе дори още по-дързък. Големият опит с представителките на нежния пол го бе научил, че те са плахи, несигурни, неуравновесени дори когато силно копнеят за нещо. Ако човек иска да ги покори, трябва да действа с желязна ръка.

И тези възгледи му бяха създали доста лоша слава. Ейлийн го почувствува в деня, когато обядваха заедно. Сериозните му тъмни очи бяха издайнически коварни. Испита чувството, че той подготвя почвата за едно положение, когато тя ще се окаже безпомощна пред внезапно обзелото го настроение, и все пак отиде на срещата.

Но Линд усети, че Ейлийн го избягва, и намисли още същия ден да вземе окончателно решение, което да съвпада с желанията му.

Обади ѝ се по телефона в десет часа сутринта и започна да ѝ подмята, че е нерешителна и настроенията ѝ непрекъснато се менят. Попита я ще дойде ли да разгледат картините в ателието на негов приятел или пък предпочита да отидат на танци, уреждани от негови приятели ергени. Тя се извини, че не е в настроение, а той я посъветва да не се отпуска.

— Затруднявате извънредно много своите поклонници — подхвърли ѝ мило той.

Ейлийн реши, че е отложила дипломатично битката, но в два часа следобед на входната врата се позвъни и ѝ съобщи, че е дошъл Линд.

— Господинът каза — сигурен е, че сте в къщи — поде лакеят, който беше получил един долар, — и моли да му отделите само един миг. Няма да ви задържа повече.

Изумена от това нахалство, Ейлийн се запита дали той няма да ѝ съобщи нещо важно и реши да слезе долу, недоволна от своята нерешителност, наистина очарована от Линд, този мъж, отговарящ на чувствата ѝ: още чуваше закачливия му, увещаващ глас от сутринта. Бе останала сама и четеше книга, облечена в светлолилав пеньоар с яка от хермелин и ръкави с маншети.

— Поканете го в музикалния салон — нареди тя на лакея.

Когато влезе в салона, дишаше малко задъхано, толкова я вълнуваше Линд. Разбираше, че е проявила страх, като не е отишла при него, а проявил ли си малодушие, трудно можеш да се браниш.

— О! — възкликна Ейлийн уж с нехайство, каквото съвсем не изпитваше. — Не очаквах да ви видя толкова скоро след телефонния разговор. Никога досега не сте идвали у дома, нали? Защо не си свалите палтото и шапката? Заповядайте в картинната галерия. Там е по-светло, а някои от картините сигурно ще ви харесат.

Линд си търсеше повод да постои по-дълго и да разсее притеснението ѝ и затова прие поканата, като обаче се престори, че просто е минавал оттам и разполага със съвсем малко време.

— Искаше ми се да ви зърна отново, макар и за миг. Не устоях на изкушението да се отбия. Великолепна галерия! Толкова е просторна — а, ето ви и вас! Кой ви е рисувал? А, виждам — Ван Беерс. — Прекрасно произведение на изкуството, чудесно!

Той се загледа в нея, после се обърна пак към картината, на която Ейлийн — десет години по-млада, жизнерадостна, изпълнена с надежди, разтворила слънчобран на сини и бели райета, седеше на каменна пейка на фона на осеяното с облаци холандско небе. Възхитен от портрета и от самата Ейлийн, той ѝ направи искрен комплимент. Сега тя беше по-пълна и по-румена, малко по-груба, каквито стават много от нас с годините, но все още бе в разцвета на хубостта си, макар ѝ приближаващата есен да бе наложила отпечатъка си.

— О, Рембранд, виж ти! Не знаех, че колекцията на вашия съпруг е толкова представителна. Израелс, а още и Жером, Мейсоние! Ей богу! Наистина великолепна колекция!

— Някои от картините действително са прекрасни — отбелязатя, подражавайки на Каупъруд и на други познавачи, — но е възможно да махнем някои — онази на Паул Потер и на Гоя, стига на пазара да се появят по-добри платна.

Ейлийн го бе чувала неведнъж от Каупъруд.

Като видя, че могат да си говорят непринудено, колкото да минава времето, Ейлийн започна да се държи съвсем естествено, прояви интерес, дори се зарадва от съдържаното и мило присъствие на Линд. Очевидно наистина е искал да ѝ направи светско посещение. От своя страна Линд я проучваше и се питаше какво ли впечатление ѝ прави неговият учтив и съдържай тон. След като огледа доста бегло галерията, каза:

— Винаги съм се възхищавал от къщата ви. Зная, че е проектирана от Лорд, а пък и всички разправят, че я е направил хубаво. Това сигурно е трапезарията?

Макар и къщата да не км бе помогнала да се наложат в обществото, Ейлийн много се гордееше с нея и на драго сърце предложи да му покаже и другите стаи. Линд беше виждал естествено какви ли не богаташки къщи — къщата на семейството му бе от най-разкошните, но се престори на заинтригуван. Докато вървяха, той се възхищаваше от вкуса, с който бяха подбрани дърворезбите и бяха подредени мебелите, от гледката през прозорците.

— Почакайте за миг — каза Ейлийн, когато приближиха вратата на спалнята ѝ. — Забравих дали е подредена. Искане ми се да я видите.

Тя отвори вратата и влезе.

— Да, влезте — извика.

Той я последва.

— Наистина, колко е прелестна! Колко изящна! Колко ефирни и грациозни са тези танцуващи фигурки. Тоновете са съчетани великолепно. Стаята напълно ви подхожда. Тя е като вас.

Той замълча и се загледа в огромния килим в топли сини и кремави цветове и в леглото от позлатен метал.

— Добре е направено — каза Линд, после настроението му изведнъж се промени, той спря да говори за подредбата (Ейлийн бе от дясната му страна и той се оказа между нея и вратата) и добави: — Кажете ми, защо не искате да ме придружите довечера на танците? Ще бъде прекрасно. Ще се позабавлявате.

Ейлийн забеляза внезапната промяна в настроението му. Тя осъзна, че като му показваше стаите, бе изпаднала много бързо в трудно положение. Тъмните му пленителни очи говореха вместо него.

— О, нямам настроение. От известно време изгубих вкус към доста неща. Аз...

Тя пристъпи неволно към него по посока на вратата, но той я спря с ръка.

— Останете още малко — помоли я. — Искам да ви кажа нещо. Винаги ме избягвате и сте толкова неспокойна. Не ви ли харесвам поне малко?

— Разбира се, че ми харесвате, но не е ли по-добре да поговорим в музикалния салон? И долу бих могла да ви обясня защо ви отбягвам не по-зле, отколкото тук. — Тя му се усмихна покоряващо, вече смело.

Линд също ѝ отвърна с усмивка, при която се откриха равните му бели зъби. В очите му проблеснаха шеговити зловни пламъчета.

— Разбира се, разбира се — каза той, — но вие сте толкова прекрасна в стаята си. Никак не ми се иска да я напускам.

— Все пак май трябва да слезем долу — отговори Ейлийн весело, но вече и леко обезпокоена. — Ще се убедите, че и долу мога да бъда забавна.

Тя тръгна, но силата му като тази на Каупъруд се оказа твърде голяма за нея. Линд беше много як.

— Наистина не бива да го правите точно тук — каза Ейлийн. — Може да влезе някой. Какъв повод съм ви дала, за да си мислите, че може да се държите така с мен?

— Какъв повод ли? — попита той, после се приведе и я погали по закръглените рамене с мургавите си ръце. — Не, няма конкретен повод. Поводът сте самата вие. Казах ви колко сте мила още вечерта в „Алкот“. Не го ли разбрахте тогава? Стори ми се, че да.

— О, разбрах, че ме харесвате. Всеки може да ме харесва. Но за нещо друго... да си позволявате такива волности с мен... и през ум не ми е минавало, че ще дръзнете. Чувате ли? Май че идва някой. — Ейлийн се опита да се отскубне, но не успя и добави: — Моля ви, мистър Линд, пуснете ме. Трябва да ви кажа, че не е много възпитано да държите така една жена, без тя да го иска. Ако наистина ви бях дала повод... след малко вече ще се разсърдя.

Отново усмивка, открила белите му зъби, и тъмни, злобно присвити очи.

— Виж ти! Не знаех, че сте такава! Сякаш съм ви съвсем чужд. Не си ли спомняте какво ми казахте на обед? Не си удържахте на обещанието. Всъщност ми дадохте да разбере, че ще дойдете. А защо не дойдохте? Страхувате се от мен, не ме харесвате или и двете? Смятам ви за прелестна, за очарователна и искам да ми отговорите.

Линд пристъпи, прегърна я с едната ръка през кръста, привлече я към себе си и я погледна в очите. С другата хвана свободната ѝ ръка. Внезапно долепи устни до нейните, а после започна да я целува по страните.

— Обичате ме, нали? Ако не ме обичахте, защо ще ми казвате, че ще дойдете?

Държеше я здраво, а Ейлийн се мъчеше да се отскубне. Завладя я някакво ново усещане — усещането за друг мъж, и този мъж беше Полк Линд, единственият, към когото освен към Каупъруд изпитваше влечение. Но сега тук, в собствената ѝ стая, когато мъжът ѝ можеше да се прибере или да влезе някой от слугите!

— Опомнете се, какво правите — възпротиви се тя, все още необезпокоена от изхода на този сблъсък, решила, че той се мъчи да я накара да бъде по-мила с него и че няма предвид нищо повече, — тук, в собствената ми стая! Ще съм се лъгала във вас, ако не ме пуснете веднага. Мистър Линд! Мистър Линд! — Наведен над нея, той я целуваше. — О, не го правете! Недейте! Аз... аз казах, че може би ще дойда, но нямах намерение да го правя. А вие се осмелявате да идвате, да се възползвате от случая и да се нахвърляте така върху мен! Ужасен

сте. Дори и да сте ми били малко интересен, сега вече всичко е свършено, уверявам ви. Ако не ме пуснете веднага, давам ви честната си дума, че повече няма да ви погледна. Няма! Наистина. Няма! Най-сериозно ви го казвам. Моля ви, пуснете ме! Ще викам, предупреждавам ви! От днес нататък няма дори да ви погледна! О...

Тя се бранеше решително, но безполезно.

След около седмица, когато се прибра една вечер, Каупъруд завари Ейлийн да си тананика весело, макар и всъщност да беше замислена и тъжна. Тъкмо привършваше вечерния си тоалет и изглеждаше млада и бодра, изпълнена с живот както преди години.

— Е — попита весело той, — как мина денят?

Както обикновено в подобни случаи, Ейлийн имаше чувството, че макар и прегрешила, си има оправдания и че може би тъкмо така ще си върне някога Каупъруд, затова се държеше по-мило с него.

— О, много добре — каза му. — Следобед се отбих за малко у Хъоксемас. Заминават през ноември за Мексико. Мисис Хъоксемас има прекрасна нова карета — но, клетата, нали си е грозничка, само я разваля, като се качи в нея. Ета се готви за колежа „Брин Мор“. Разстроена е, че трябва да остави кучето и котката. После отидох у Лейн Крос, след това при Мерил — имаше предвид големия универсален магазин, — а оттам се прибрах. На Уобаш авеню срещнах Тейлър Лорд и Полк Линд.

— Полк Линд ли? — заинтересува се Каупъруд. — Интересен ли е?

— Да, интересен е — отговори Ейлийн. — Не съм срещала човек с по-изтънчени обноски. Очарователен е. Същински хлапак и въпреки това създава впечатление, че има огромен житейски опит.

— И аз чувам същото — отбеляза Каупъруд. — Не е ли онзи, който се бе забъркал преди няколко години в историята с Кармен Ториба?

Каупъруд намекваше за една испанска танцьорка на турне в Америка, в която Линд явно бе безумно влюбен.

— Същият — отвърна злобно Ейлийн, — но теб какво те интересува. Въпреки всичко е очарователен. На мен ми харесва.

— Не съм казвал, че ме интересува. Просто споменах една случка.

— А, и аз знам за случката — възкликна подигравателно Ейлийн.
— Знам те що за стока си.

— Какво искаш да кажеш? — попита той и се вгледа в лицето ѝ.

— Знам какво представляваш — отвърна тя мило, но и предизвикателно. — Мислиш, че ще стоя тук и ще се радвам на живота, докато ти тичаш подир разпи фусты, че ще играя ролята на мила и любеща съпруга? А, няма да го бъде. Знам защо говориш за Линд. Да не би случайно да се влюбя в него. Това си е моя работа. Вече те предупредих, че ще го направя. Можеш да постъпваш както намериш за добре. Не даваш пет пари за мен, защо тогава се тревожиш, че други мъже могат да проявят интерес към мен?

Всъщност Каупъруд не подозираше, че Ейлийн може би има нещо с Линд или с който и да е друг мъж, но въпреки това чувствуваше смътно, че има някой. Долови го и Ейлийн, тъкмо това я накара да направи привидно неоснователната си забележка. При тези обстоятелства Каупъруд се опита да е колкото се може по-любезен, тъй като разбра ясно намека.

— Какво говориш, Ейлийн! — обърна се той нежно. — Защо ми го казваш? Знаеш, че те обичам. Не мога да попреча на нищо, което искаш да направиш, сигурен съм, че го знаеш. Искам единствено да си доволна. Знаеш, че те обичам.

— Да, знам как обичаш — каза Ейлийн с променено настроение. — Моля те, не започвай отново с тази стара история. До гуша ми дойде. Знам какъв донжуан си. Знам за мисис Ханд. Дори вестниците го пишат открито. През последните осем дни си си бил в къщи една-единствена вечер, колкото да те зърна за миг. Млъкни. Не се опитвай да ми се умилкваш. Винаги съм знаела всичко. Недей да смяташ, че не знам за последния ти флирт. Само не ми хленчи и не ми прави сцени, ако започна да излизам с други мъже и се влюбя в някого, което положително ще направя. И ако го направя, ще е само по твоя вина и ти добре го знаеш. Не почвай отново, не ме упреквай. Все тая. Нямам намерение да седя тук и да ставам за смях. Казвала съм ти го неведнъж. Ти не вярваш, но е така. Казах ти, че все някой ден ще си намеря някого. Всъщност вече съм го намерила.

При тези думи Каупъруд я изгледа студено, изпитателно и все пак донейде съчувствено, но преди да е казал нещо, Ейлийн изтича предизвикателно от стаята и слезе в музикалния салон, откъдето след

малко той чу акордите на Втора унгарска рапсодия, която тя свиреше толкова прочувствено и повече от всякога вълнуващо. Изливаше безкрайната си злочестина и мъка. На Каупъруд за миг му стана неприятно при мисълта, че Ейлийн се е влюбила в този Линд, хубав, наперен, прочут с безпътността си в светското общество, но станалото станало. Щеше да е нечестно да я упреква. В същото време го обзе искрено съжаление за отминалите дни. Спомни си Ейлийн като ученичка — с червена пелерина, в къщата на баща ѝ, докато яздеше или се разхождаше с карета. Какво великолепно, какво нежно момиче беше тя — какво прелестно влюбено глупаче! Дали наистина е решила да не му обръща повече внимание? Дали е намерила някой, който да се е влюбил в нея, а тя да му е отвърнала със същото? Тази мисъл му беше странна.

Той се вгледа в нея, когато малко по-късно тя влезе в трапезарията с меднозелена копринена рокля, с вдигната коса, и противно на волята си ѝ се възхити. Изглеждаше много жизнена, но все пак и умислена, влюбена (в някого), пламенна и предизвикателна. За миг Каупъруд си помисли колко ужасни са страстта и любовта — как превръщат всички в глупаци. „Всички до един сме подвластни на могъщия съзидателен подтик“, каза си той. Говори за други неща — за приближаващите избори, за фургона с изписания върху него въпрос „Ще превземе ли Каупъруд града?“

— За мен това е политиканство — поде Каупъруд. След това ѝ разказа, че се е отбил в един импровизиран салон на републиканците на ъгъла на Стейт стрийт и Шестнадесета улица — голяма евтина дъсчена постройка с пейки, и че е чул как някакъв разпален оратор сипе върху него хули. — Изкуших се за миг да задам няколко въпроса на това магаре — добави той, — после реших, че няма смисъл.

Ейлийн не можа да не се усмихне. Въпреки всичките си недостатъци Каупъруд беше прекрасен — само как е разбунил целия град! „Какво ме интересува дали е добър, когато не се държи добре с мен.“

— Срецна ли някой друг, когото харесваш, освен Линд? — попита накрая шеговито той, та да научи нещо повече, без да възбужда много чувствата ѝ.

Ейлийн го наблюдаваше и тъй като бе сигурна, че Каупъруд отново ще повдигне въпроса, отвърна:

— Не, не съм, пък и за какво ми е. Един ми стига.

— Какво искаш да кажеш? — попита внимателно той.

— Точно това, което казах. Един ми стига.

— Искаш да кажеш, че си влюбена в Линд?

— Искам да кажа... — тя млъкна и го погледна предизвикателно.

— Не ти ли е все едно какво искам да кажа? Да, влюбена съм. Какво те интересува това? Защо си седнал тук да ме разпитваш? Все ти е тая какво върша. Аз не ти трябва. Откъде-накъде се опитваш да разбереш нещо и да ме следиш? Не от уважение към теб съм се сдържала досега. Ами ако съм влюбена? Хич не те е грижа за мен.

— О, аз те обичам. Знаеш, че те обичам. Защо говориш така?

— Да, обичаш ме — разпали се Ейлийн. — Зная как ме обичаш. Добре, едно ще ти кажа — вбесена от неговото безразличие, тя продължи: — Обичам Линд, нещо повече, любовница съм му. И ще му бъда и занапред. Какво те засяга!

Очите ѝ мятаха мълнии, страните ѝ пламтяха. Тя дишаше тежко.

При това признание, направено в изблик на обида и яд от дългото му безразличие, Каупъруд се изпъна за миг, погледът му стана суров, в него проблесна неумолимостта, с която той понякога посрещаше своите противници. Веднага си помисли за хилядите начини, с които можеше да направи живота ѝ ад и да отмъсти на Линд, но след миг реши, че не си струва. Но не от слабост, обратното, защото усещаше, че я превъзхожда по сила. Защо да я ревнува? Нали и той не бе безупречен. Настроението му за миг се промени, обзе го съжаление към Ейлийн, към самия себе си, към живота с неговите толкова объркани желания и закони. Не можеше да вини Ейлийн. Линд наистина беше обаятелен. Каупъруд нямаше никакво желание да се разделя с Ейлийн или да се кара с Линд — просто щеше да прекъсне временно отношенията си с нея, за да може тя да се отърси от увлечението си. Сигурно Ейлийн щеше да поиска сама да го остави. Може би, ако намери жена, която да му подхожда, той ще напусне Ейлийн и ще го оправдае с историята ѝ с Линд. Жена, която да му подхожда — къде да я намери? Все още не беше я открил.

— Ейлийн — каза доста мило, — искам да не го преживяваш толкова тежко. Излишно е. Кога го направи? Ще ми кажеш ли?

— Не, няма да ти кажа — отвърна тя с горчивина. — Това не те засяга и няма да ти кажа. Откъде-накъде ще ме питаш? На теб ти е все

едно.

— Не ми е все едно, уверявам те — тросна ѝ се гневно Каупъруд. — Кога го направи? Поне това можеш да ми кажеш. — За миг погледът му бе твърде суров, но после се смекчи.

— Тия дни. Преди около седмица — каза сякаш по принуда Ейлийн.

— Откога го познаваш? — попита, изпълнен с любопитство, той.

— От четири-пет месеца. Запознахме се миналата зима.

— И го направи нарочно, защото го обичаше или защото искаше да ме нараниш?

След доскорошните спречквания между тях не допускаше, че тя вече не го обича.

Ейлийн потрепери раздражено.

— Просто ми харесва — избухна тя. — Направих го, защото исках, а не от някаква любов към теб, щом толкова те интересува. Виж го ти него, седнал да ме разпитва, след като изобщо не ме поглежда. — Тя бутна чинията и понечи да стане.

— Почакай малко, Ейлийн — каза просто той, като остави ножа и вилицата и я погледна през масата, по която бяха наредени севърски порцелан, сребърни прибори, плодове и изискани гозби — те седяха един срещу друг под ярката светлина на лампите с копринени абажури. — Защо говориш така е мен? Знаеш, че не съм някакъв дребнав, жалък глупак. Знаеш, че каквото и да направиш, няма да се карам с теб. Зная какво те измъчва. Зная защо постъпваш така и как ще се чувстваш после, ако продължиш по същия начин. Няма да направя нищо... — Каупъруд млъкна, завладян от съчувствие към нея.

— А, така ли? — избухна тя, като се опитваше да преодолее обземащото я вълнение. Спокойствието му съживи спомените ѝ от миналото. — Запази съчувствието за себе си. Не ми е притрябвало. Ще се оправя някак. Стига си ми говорил.

Ейлийн блъсна чинията толкова силно, че събори чашата с шампанско, което се разплиска на жълтеникаво петно върху бялата ленена покривка, стана и излезе бързо. Задушаваше се от гняв, болка, срам и съжаление.

— Ейлийн! Ейлийн! — извика Каупъруд и се спусна след нея, без да обръща внимание на иконома, който бе влязъл при шума на размествани столове. Тези семейни разпри му бяха отдавна познати. —

Трябва ти любов, а не отмъщение. Разбирам го. Имаш нужда да бъдеш обичана. Извинявай. Не ме съди прекалено сурово. И аз няма да те упреквам.

Той я хвана за ръката и я задържа, докато влизаха в съседната стая. Ейлийн беше заслепена от своите чувства, за да разговаря смислено или да разбере какво върши.

— Пусни ме! — възкликна сърдито тя и очите ѝ се напълниха с горещи сълзи. — Пусни ме! Казвам ти. вече не те обичам. Мразя те! — Ейлийн се отскубна и се изправи пред него. — Не искам да ми говориш повече! Не искам! Ти си причината за всичките ми нещастия. Ти си причината за всичко, което правя, и не смей да го отричаш! Ще видиш! Ще видиш! Ще ти покажа на какво съм способна!

Ейлийн се обърна, но той я стискаше здраво, докато, както обикновено, тя не издържа и не се разплака.

Да, плача! — каза през сълзи. — Но нищо не може да се промени. Вече е твърде късно! Твърде късно!

ГЛАВА XXXVIII

ЧАСЪТ НА ПОРАЖЕНИЕТО

Улисан от врявата и възбудата около есенната предизборна кампания, стойкът Каупъруд се почувствува много по-засегнат, когато научи за измяната на Ейлийн, отколкото от това, че е настроил цялото общество на Чикаго против себе си. Не можеше да забрави онези омайни първи дни, когато Ейлийн беше млада и живееше само с любовта и надеждите. Този спомен пронизваше като едва загатнат полутон всичките му действия и мисли. Макар да бе много деен, той, общо взето, се самоанализираше и не му бяха чужди изкуството, трагизмът, патосът на разбитите чувства. Не изпитваше злоба към Ейлийн, а само мъка от неизбежните последици на необузданото му непостоянство, на желанието да е свободен. Промяна! Неминуемата преходност на всичко! Кой се разделя със съвършеното, дори то да е някоя безразсъдна любов, без малко самосъжаление?

Но дойдоха бързо шести ноември, шумните и лишени от смисъл избори, завършили със зашеметяващо поражение. От тридесет и двамата кандидати за градски съветници, издигнати от Демократическата партия, бяха избрани едва десетина и опозицията спечели две трети от местата, тоест мнозинството, а господата Тирнан и Кериган запазиха естествено постове си. С тях на власт дойде кмет републиканец, а заедно с него и всички негови поддръжници от Републиканската партия, от които сега се очакваше да докажат на дело своята почтеност и непорочност. Каупъруд знаеше какво означава това и незабавно се приготви да направи сонда в лагера на неприятеля. От Маккенти и останалите постепенно научи цялата истина за предателството на Тирнан и Кериган, но не се разсърди. Такъв е животът. Занапред трябваше да ги държи под око или пък да ги хване в капан и да ги унищожи. Ако се вярваше на думите им, те, разбира се, едвам били набрали нужните гласове.

— Вижте! Спечелих само с триста гласа — повтаряше лукаво Кериган при всеки удобен случай. — Ей богу, насмалко да изгубя в

собствения си район!

И мистър Тирнан изтъкваше същото.

— Полицията не ми помогна — заявяваше твърдо той. — Остави другите да победят моите хора. Едва събрах шест хиляди гласа, а трябваше да имам девет хиляди.

Никой обаче не му вярваше.

Докато Маккенти обмисляше как за две години да си възвърне положението, а Каупъруд смяташе, че най-добрата политика е примирието, Шрайхарт, Ханд и Арнийл, съюзени с младия Макдоналд, се чудеха как да се възползват от временната си победа, за да вържат ръцете на Каупъруд и веднъж завинаги да му отнемат възможността да си възвърне мощта. Последва дълга и заплетена борба, в резултат на която (преди Каупъруд да е намерил общ език с новите градски съветници) съветът разгледа повторно и одобри отдавна оспорваната концесия на Общочикагската електрическа трамвайна компания, говореше се, че ще даде права и привилегии на разни малки компании за предградията, и последното и най-лошото, за което Каупъруд не се беше досетил, тъй като го смяташе за невъзможно, съветниците обсъждаха дали да разрешат на една компания от Южната част да построи надземна трамвайна линия. Това беше най-жестокият удар, който Каупъруд бе получавал някога, тъй като положението в трамвайното движение на Чикаго, което въпреки всички дотогавашни трудности беше сравнително просто, сега се усложняваше значително.

За да изясним въпроса, ще кажем, че преди осемнадесет-двадесет години в Ню Йорк бяха изобретени и построени няколко надземни трамвайни линии, които да облекчат претовареното движение в долната част на дългия тесен остров, и линиите имаха особен успех. Каупъруд от самото начало се заинтересува от тях, както и от всичко, свързано с трамвайния транспорт. При многократните си посещения в Ню Йорк ги бе проучил внимателно. Знаеше всичко за тях — кой ги финансира, какви са разходите, печалбите и така нататък. Лично той смяташе, че те решават идеално въпроса за транспорта в такъв пренаселен остров като Ню Йорк. Тук, в Чикаго, където населението все още беше сравнително малобройно и достигаше около един милион, но бе пръснато върху голяма територия, надземните трамвайни линии нямаше според него да са доходни и дори той да ги

построеше, щеше само да поеме пътниците от обикновените трамваи, да удвои разходите и да намали наполовина печалбата си. От време на време си мислеше дали надземните линии не могат да бъдат построени от други хора — ако те си осигурят, разбира се, концесия, което преди последните избори изглеждаше малко вероятно и затова сподели веднъж с Адисън:

— Нека си хвърлят сега парите, а един ден, когато населението се увеличи достатъчно и линиите почнат да носят печалба, тези хора ще са принудени да банкрутират. Просто ще вкарат плячката в капана и аз ще купя линиите на безценица.

Адисън се съгласи. Но след този разговор обстоятелствата се промениха и строежът на надземните трамвайни линии стана недотам проблематичен.

На първо място интересът на хората към надземните трамвайни линии ставаше все по-голям. Тая новост бе събитие в живота на Ню Йорк, а всеки среден жител на Чикаго завиждаше на това огромно космополитно средище на Щатите. Тези настроения, колкото и наивни и смехотворни, все пак стигаха, та всяка надземна трамвайна линия в Чикаго да е популярна. Второ, стана така, че малко преди изборите именно заради нарасналия местен патриотизъм и възраждането на Запада Чикаго беше накрая предпочетен за домакин на голямото международно изложение — най-голямото досега в Америка. Хора като Ханд, Шрайхарт, Мерил и Арнийл, а да не говорим за притежателите и редакторите на вестниците, подкрепяха ентузиазирано тази идея, нещо, в което Каупъруд беше единодушен с тях. Но веднага след като Чикаго получи домакинството, враговете на Каупъруд се постараха да използват положението срещу него.

Най-напред с помощта на новия, враждебен на Каупъруд градски съвет бе решено изложението да е в Южната страна, при последната спирка на трамвайната линия на Шрайхарт, и така целият град бе принуден да „работи“ за тази компания. Същевременно на групата на Шрайхарт внезапно й хрумна, че ще направи голям удар, ако точно сега въведе в града нюйоркските надземни трамвайни линии, и то не толкова, за да получи незабавно печалби, а за да накара омразния магнат да проумее, че има опитен конкурент, който е в състояние да завладее монополизирания от него район, да намали доходите му и да го принуди да разпродаде на безценица акциите си и да се махне от

града. Посветените на тая идея разговори между мистър Шрайхарт и мистър Ханд и между мистър Ханд и мистър Арнийл бяха приятни и интересни. Първоначалният им план беше да построят надземна трамвайна линия в Южната страна — южно от мястото, предвидено за изложението, и след като линията си спечели популярност и те си осигурят концесии за Западната, Южната и Северната страна, да прокарат в удобно за тях време останалите линии и така да прогонят с усмивка Каупъруд.

Каупъруд изчакваше месец след изборите да се събере новият градски съвет, но не смяташе да стои със скръстени ръце и да позволи на враговете си да го атакуват внезапно. Той повика познатите си помощници, адвокатите на компанията, осведоми се накратко за новата идея за надземна трамвайна линия и тя му подежда като гръм от ясно небе. Очевидно Ханд и Шрайхарт не дремеха. Каупъруд издиктува веднага писмо до мистър Гилган, с което го молеше да дойде в кантората му. Същевременно настоя съветниците му да направят всичко възможно, за да разберат как биха могли да повлияят на новия кмет, уважаемия Чафи Тейър Слъс, и да го накарат да сложи вето върху исканите концесии, в случай че те му бъдат представени — с други думи, да го накарат да промени отношението си.

Уважаемият Чафи Тейър Слъс, чието становище щеше да е решаващо, беше висок, строен, малко надут и гледаше на себе си и на обществената си и предприемаческа дейност възможно най-сериозно и възвишено. Сигурно сте срещали мъже, жени, израснали в атмосфера на сравнителна осигуреност и социално лицемерие, които не притежават достатъчно сиво вещество, за да видят живота с неговите превратности и непостоянство, нямат житейски опит и не знаят що е лишения, та затова смятат, че самото провидение бди и над тях, и над онова, което вършат. Достопочтеният Чафи Тейър Слъс се гордеше с прекрасното си потекло и се смяташе за честен по рождение. Баща му бе натрупал малко състояние от търговията на едро със сарашки изделия. Момичето, за което се бе оженил на двадесет и осем години — хубаво, но доста безлично, — беше дъщеря на дребен фабрикант, чиито стоки се търсеха на пазара и чиито деца се смятаха за „добри партии“ в средата, от която произхождаше и уважаемият Чафи Слъс. Сватбата бе много скромна, младоженците прекараха медения си

месец в Градината на боговете^[1] и Големия каньон. След това спретнатият Чафи, обожаван и от двете семейства поради твърдата му непоколебимост да се издигне в живота, се зае отново с търговията на хартия и с голямо усърдие да трупа пари.

Трябва да признаем, че уважаемият Чафи нямаше особени недостатъци, ако не се броят самодоволството и прекомерната загриженост за своето бъдеще и възможности. Имаше обаче една слабост, която му причиняваше големи тревоги поради строгите и донякъде пуритански схващания на жена му, както и заради набожността на баща му и тъст му. Падаше си по хубавите жени и най-вече по закръглените и светлооките блондинки. Макар и да имаше прекрасна жена и две чудесни деца, от време на време хвърляше замислени погледи към някоя от онези жени със съблазнителни форми, които се изпречват на всеки мъж и макар и не съвсем открито, се опитват да го отклонят от правия път.

Но мистър Слъс се опита да се вживее поне малко в ролята на веселия Лотарио едва няколко години, след като се ожени и вече минаваше за високонравствен. Един-два флирта с недотам покварени улични момичета, кратка любовна връзка с млада служителка от кантората, която беше наясно с прелъстителството и доста го насърчаваше, и пред него паднаха всички бариери. В началото допусна голяма глупост да се преструва на влюбен, но някои от по-схватливите момичета не му вярваха особено. Те посрещаха забавленията и повишенията, които не предлагаше, като предостатъчна награда. Но едно момиче, което той наистина прелъсти, поиска да бъде обезщетено с пет хиляди долара и страховете, и душевните терзания (образите на жена му, на нейното и неговото семейство се мяркаха застрашително в съзнанието му) би трябвало да го излекуват от увлеченията му по стенографки и чиновнички. Оттогава мистър Слъс дълго се ограничаваше само с жените, с които се запознаваше чрез посредниците, комисионерите и търговците, работещи с него и канещи го от време на време на разгулни пиршества.

С времето той стана по-мъдър, но за беда и по-похотлив. Срещаше се с търговци и някои висши политици в избирателния район, в който живееше, бе от най-важните и затова започна да държи речи и да долавя смътно значимостта на логиката, според която животът е една езическа наслада, а религията и нравствените норми са

само форма, която човекът ту приема, ту отхвърля през вековете в зависимост от прищевките, настроенята и приумиците си. Но Чафи Тейър Слъс не схващаше истинското значение на всичко това. Не бе достатъчно умен. Хората водеха двойствен живот, така е, съмнение няма, но беше лошо, много лошо, че и той бе тъй покварен. В неделя, когато ходеше с жена си на черква, мистър Слъс изпитваше чувството, че религията е нещо съществено и пречистващо. Като търговец често се сблъскваше с какви ли не дребни пукнатини в логиката, когато печелеше пари не съвсем честно или сключваше фиктивни сделки, но при всички положения за него бог бе над всичко, моралът си бе морал, а църквата — изключително важна. Лошо е да се поддаваш на страстите, макар и те да се струваха очарователни на мистър Слъс. Трябва да сме по-добри от ближните си или попе да се правим на по-добри.

Какво може да искаш от такъв лицемер, отстояващ добродетелите само на думи? Въпреки всичките му похождения и породените от тях тревоги и страхове, че ще бъде разкрит, търговията му процъфтяваше и той започна да печели влияние в своето обкръжение. Беше станал по-разпуснат и проявяваше по-голяма сърдечност и търпимост, та и хората го приемаха по-добре. Беше предан републиканец, верен последовател на Нори Симс и младия Труман Леели Макдоналд. Тъст му беше и богат, и сравнително влиятелен. След като по време на предизборната кампания се зае да държи речи и да върши работа на партията, той се оказа много подходящ. Благодарение на качествата си — способност, нагаждачество и репутация на почтен човек — мистър Слъс беше включен в листата на Републиканската партия като кандидат за кмет и по-късно спечели изборите.

От изказванията на Слъс през последната предизборна кампания Каупъруд беше наясно, че той се отнася зле към него. Дори вече го бе обсъдил в разговор с уважаемия Джоуел Ейвъри (бивш сенатор), който сега работеше за него. Напоследък Ейвъри бе работил в различни компании и бе наясно с всичките тънкости на закона — познаваше адвокатите, съдиите, политиците. Беше много нисък — към метър и петдесет, — с широко чело, червеникавожълти вежди и коса, с хитри кафяви очи и голяма долна устна, която щом той се замислеше, покриваше горната. Мистър Ейвъри се беше научил да се усмихва

много късно, затова усмивката му беше странна, чудновата. Почти непрекъснато гледаше втренчено, притиснал горната си устна е долната, после изричаше бавно убедителните си изводи. В този критичен момент именно мистър Ейвъри успя да даде съвет на Каупъруд.

— Струва ми се, че можем да направим само едно — каза му той в един много поверителен разговор, — да се поровим... в сърдечните работи на достопочтения Чафи Тейър Слъс — котешките му очи заблестяха язвително. — Съдя само от поведението му, но ако не се заблуждавам дълбоко, той явно има връзки с жени, пък и да няма, лесно ще бъде склонен да започне някой компрометиращ флирт и за да го прикрие, ще трябва да направи значителни жертви. Всички сме хора и сме уязвими — долната устна на мистър Ейвъри закри горната, после отново се отпусна, — затова не ни приляга да сме особено строги към слабостите на другите и да се правим на фарисеи. Мистър Слъс е изпълнен с добри намерения, но според мен е малко сантиментален.

Когато мистър Ейвъри млъкна, Каупъруд просто се вгледа в него, развеселен не толкова от външния му вид, колкото от предложението му.

— Идеята не е лоша — каза той, — макар че не обичам да смесвам любовните връзки с политиката.

— Да — отвърни проникновено Ейвъри, — но от това може да излезе нещо. Не съм сигурен. Знае ли човек...

След този разговор на мистър Въртън Стимсън, сега вече доста известен адвокат, беше възложено да проучи навиците, вкусовете и предпочитанията на мистър Слъс, а мистър Стимсън възложи на свой ред задачата на своя помощник, някой си мистър Марчбанк. Положението бе донякъде странно, но онези, които са поне малко запознати с лабиринтите на политиката, на финансовия и политическия контрол в онези честити дни, няма ни най-малко да се учудят от бездъното коварство, мръсотията и блатата от нещастия, които криеха те.

Патрик Гилган от вражеския лагер побърза да се отзове на поканата на Каупъруд. Каквито и да бяха политическите му връзки и предпочитания, той не искаше да пренебрегва толкова силен човек като него.

— С какво мога да съм ви полезен днес, мистър Каупъруд? — попита Гилган, когато дойде любезен и бодър, облечен безупречно след победата си.

— Слушайте, мистър Гилган — каза без заобикалки Каупъруд, като се взря в местния водач на Републиканската партия и завъртя палци, — наистина ли ще позволите на градския съвет да одобри концесията на Общочикагската компания за надземна трамвайна линия в Южната страна, без да ми дадете възможност да кажа дори една дума или да предприема нещо?

Каупъруд знаеше, че мистър Гилган е само един от новата четворка, започнала да управлява града, но се престори, че за него той е човекът, на когото принадлежи последната дума и цялата власт в града, нещо като Маккенти.

— Скъпи мистър Каупъруд — поде лукаво Гилган, — ласкаете ме. Градският съвет не ми е в джоба. Вярно, бях ръководител на избирателния район и помогнах на някои от тези хора да победят, но те не са ми собственост. Защо да не приемат проекта на Общочикагската компания? Доколкото зная, молбата е напълно законна. Всички вестници я подкрепят. А колкото до концесията за надземна трамвайна линия, нямам нищо общо с нея. Не съм в течение. С този въпрос се занимават младият Макдоналд и мистър Шрайхарт.

Всъщност всичко, което казваше мистър Гилган, отговаряше на истината. На един от съветниците — Клем, маша в ръцете на младия Макдоналд, който започваше да се учи да играе на политика, бе възложена ролята на фелдмаршал, а Макдоналд — не Гилган, Тирнан, Кериган или Едстром — трябваше да събере непокорните съветници и да им обясни как да изпълняват дълга си. Четворката на Гилган още не бе пунала на пълен ход своята машина, макар и да правеше всичко възможно.

— Е, да, помогнах на всеки от тези хора да бъдат избрани, но това съвсем не означава, че ги водя за носа — каза в заключение Гилган. — Поне засега.

Каупъруд се усмихна при думата „засега“.

— И все пак, мистър Гилган — продължи спокойно той, — в момента вие всъщност оглавявате моите противници и аз трябва да се съобразявам с вас. Сега вие държите почти изцяло в ръцете си републиканците и можете да направите всичко, което пожелаете.

Сигурен съм, че стига да поискате, можете да убедите съветниците да протакат много повече от обикновено обсъждането на концесиите. Не съм в течение дали сте наясно, мистър Гилган, макар и да допускам, че знаете, но цялата тази борба против мен е кампания, целяща да се махна от Чикаго. Вие сте разумен човек, имате голям опит като предприемач и искам да ви попитам дали го смятате за почтено. Дойдох преди шестнадесет-седемнадесет години и се заех с газовите предприятия, тогава всеки имаше възможност да прокара газ до предградията на Северната, Южната и Западната страна. Въпреки това, още щом се възползвах от тази възможност, старите компании се нахвърлиха върху мен, макар че по онова време не навлизах в тяхна територия.

— Спомням си много добре — каза Гилган. — Бях от хората, които ви помогнаха да получите концесия за Хайд Парк. Ако не бях аз, никога нямаше да я получите. А онзи приятел Маккибън — добави Гилган с усмивка — е голям шмекер. Вода ненапита. Сигурно е още при вас?

— Да, тук някъде е — потвърди високомерно Каупъруд. — Но да се върнем на въпроса, повечето хора — Блукман, Джулс, Бейкър, Шрайхарт, подкрепящи концесията на Общочикагската компания и надземната трамвайна линия, са от старите газови компании и ми се сърдят, защото навлязох в тяхната територия, сега са още по-сърдити, тъй като в края на краищата бяха принудени да изкупят всичките ми акции. Сърдят се, защото преустроих остарелите трамвайни компании в Чикаго и ги изправих на крака. Мерил е сърдит, защото не прокарах трамвайното колело при магазина му, а останалите — просто защото успях да построя това колело. Всички са бесни, защото успях да се вмъкна между тях и да направя онова, което те отдавна трябваше да са направили. Дойдох тук, това накратко е цялата история. Бях принуден да привлека на своя страна градския съвет, за да постигна все пак нещо, и понеже успях, те се нахвърлиха върху мен и по политическа линия. Добре съзнавам, мистър Гилган — каза накрая Каупъруд, — кой ви подкрепяше в тази борба. През цялото време знаех откъде идват парите. Вие спечелихте, спечелихте чудесно и не ви завиждам ни най-малко за победата, но сега искам да узная дали ще им помогнете да продължат тази борба срещу мен? Ще ми дадете ли възможност да се отбранявам? След две години пак ще има избори. Политиката не е

пухено легло, на което ще лежите вечно, щом веднъж сте се пъхнали в него. Приятелчетата, с които сте се сдушили, са каймакът на тукашното общество. Те не изпитват добри чувства към вас и към такива като вас. Сега ви правят мили очи, но само докато измъкнат нещо от вас и ме унищожат. А колко още ще ви търпят след това — колко?

— Може би не особено дълго — отвърна Гилган просто и замислено, — но такъв е светът и ние трябва да се съобразяваме с него.

— Точно така — съгласи се спокойно Каупъруд, — но Чикаго си е Чикаго и аз ще стоя тук толкова, колкото и те, нито ще ме изгонят, нито ще ме уязвят кой знае колко по този начин — като строят надземни линии, за да ми отнемат част от печалбата, и като дават концесии на конкуриращи ме компании. Ще остана тук, а политическото положение няма вечно да е такова, както сега. Вие сте амбициозен, виждам. Не се занимавате с политика само за да минава времето. Кажете ми към какво точно се стремите и дали мога да ви го осигуря бързо, по-бързо от онези приятели? Какво мога да направя за вас, за да се уверите, че и с мен си струва да си имате работа. Играя честно в Чикаго. Изграждам отличен трамваен транспорт. Не искам час по час да си имам главоболия с конкурентни компании. Какво да сторя, за да изгладя всичко? Няма ли начин да се споразумеем с вас и да не се опълчваме на всяка крачка един срещу друг? Може би ще предложите някакъв план, от който да се ръководим и който да улесни нещата?

Каупъруд млъкна, а Гилган мисли дълго. Каупъруд беше прав, че той не се занимава с политика само за да му минава времето. Положението сега не благоприятстваше кой знае колко бляскавата програма, която бе предначертал навремето за Себе си. Тирнан, Кериган и Едстром сега-засега се държаха приятелски, но вече бяха започнали да предявяват чудовищни искания, а реформаторите — онези, които бяха подведени от вестниците да повярват, че Каупъруд е мошеник и всички негови дела са безчестни, — настояваха съветът да се придържа към строги морални принципи, да не подписва договори и да не сключва каквито и да е сделки без знанието на вестниците и обществеността. Още след първото заседание подир изборите Гилган бе усетил, че е между чука и наковалнята, но опипваше внимателно почвата под краката си и не искаше да бърза.

— Правите ми доста откровенно предложение — каза тихо той след малко, — искате да зарежа приятелите си в момент, когато спечелих благодарение на тях. Не съм свикнал с такава политика. В онова, което казахте, сигурно има голяма доза истина. И все пак не мога да се мятам така от една страна на друга като котка в чувал. Понякога се налага и да сме верни. — Мистър Гилган млъкна, доста затруднен от положението, в което бе изпаднал.

— Какво пък — каза съчувствено Каупъруд. — Обмислете моето предложение. Политиката не е лесна работа. Ако се занимавам с нея единствено по принуда. Ако виждате възможност да сме си взаимно полезни, уведомете ме. Междувременно не гледайте откъм лошата страна на онова, което ви казах. Аз съм в положението на човек, притиснат до стената. Боря се за живота си. Естествено, че ще се боря и напред. По ние с вас не бива да си разваляме заради това отношенията. Можем дори да станем и първи приятели.

— Ясно, ясно — каза Гилган, — и аз искам да станем първи приятели. Но дори да се разбере със съветниците, което все още не Мога да постигна сам, съществува и кметът. Познавам го само колкото да му кимвам при среща, но както усещам, той е настроен много срещу вас. Почти съм сигурен, че ще хукне да вдига шум във вестниците. Човек като него може да ви докара големи бели на главата.

— Може би ще успея да се споразумея с него — отговори Каупъруд. — И да му повлияя, току виж не е чак толкова срещу мен, колкото ви се струва. Знае ли човек!

[1] Малък район в Колорадо, прочут с интересните си скални образувания. — Бел. прев. ↑

ГЛАВА XXXIX

НОВАТА АДМИНИСТРАЦИЯ

Оливър Марчбанкс, младият хитрец, на когото Стимсън възложи да хване мистър Слъс в някоя незаконна постъпка, успя след достатъчно скърпи най-сетне една история, която можеше да се окаже безкрайно неприятна за достопочтения Чафи, в случай че той станеше твърде послушно оръдие в ръцете на враговете на Каупъруд. Главна героиня в тази история бе някоя си Клодия Карлцат — авантюристка с шпионски наклонности, ухилена уличница и продажница, която същевременно бе много представителна и обиграна. Излишно е да казваме, че Каупъруд не знаеше нищичко за тези подробности, макар че само с едно сърдечно кимване бе задействувал тази не особено почтена машина.

Клодия Карлцат — оръжието, с което щеше да бъде погубен уважаемият Чафи, — беше стройна, руса, все още свежа, едва двадесет я шест годишна, безмилостна и безскрупулно жестока, каквито могат да бъдат само алчните и безразсъдните хора, безразсъдни в по-широкия, философски смисъл на думата. За да разберем що за човек бе тя, трябва да познаваме бездушния живот на Саут Холстед стрийт, където тя беше родена — един от онези квартали със стари, схлупени и климнали къщи с увиснали на счупените панти кепенци и с опърпани жители, които се олюляват пияно. Като момиче Клодия ходеше за бира в пивницата, продаваше вестници на ъгъла на Холстед и Харисън стрийт и купуваше кокаин от най-близката аптека. Дрехите и бельото и вината бяха от най-евтиния и лош плат — прокъсани и мръсни, през дупките на чорапите ѝ се виждаше бялата кожа на тънките ѝ крака, обувките ѝ бяха износени и скъсани и зиме пропускаха. Мъкнеше се с окаяни хлапетии от съседните улици, с които се научи да псува, опита и разврата, макар че, както често се случва при децата, в душата си не бе напълно покварена. На единадесет години, когато майка ѝ почина, тя избяга от ужасния детски дом, в който я бяха изпратили, после трогна с тъжната си история едно ирландско семейство от Западната

страна, което имаше две дъщери, чиновнички в голям магазин и което я приюти. С тяхна помощ Клодия стана касиерка. По-нататъшният ѝ живот бе също тъй необикновен и пъстър, както дотогава. Достатъчно е да кажем, че Клодия бе по рождение много умна. На двадесет години вече бе успяла — чрез връзките си със сина на фабрикант на обувки и с един богат бижутер — да понатрупа малко пари и да събере доста тоалети. Точно тогава едни хубав млад току-що избран конгресмен от западните щати я покани да дойде с него във Вашингтон и я назначи на работа в някакво правителствено учреждение. Това изискваше да знае стенография и машинопис и тя бързо ги научи. По-късно един сенатор от западните щата я въведе в онзи вид поверителна работа, която, макар да не е свързана със законните правителствени: служби, е доста доходна. Използваха я да изтръгва тайни с ласкателства и кокетство там, където не помагаша рушветите. Възложиха ѝ да разкрие тайните финансови връзки на един конгресмен от Илинойс и Клодия трябваше да се върне в Чикаго, където тя се запозна с младия Стимсън. От него научи за политическия и финансов заговор срещу Каупъруд и бе някак странно очарована. Вече знаеше едно-друго за Слъс от свои приятели конгресмени. Стимсън ѝ каза, че ще спечели две-три хиляди долара, без да се броят разходите ѝ, ако успее да компрометира кмета. Така Клодия Карлщат влезе неусетно в бляскавия живот на мистър Слъс.

Задачата ѝ не беше трудна. Чрез уважаемия Джоуел Ейвъри Марчбанк се сдоби с писмо от един политически приятел на мистър Слъс за някаква млада вдовица — временно изпаднала в затруднение, опитна стенографка и така нататък, — която искала да постъпи на работа в новата администрация. Клод и се яви в кабинета на кмета, въоръжена с писмото и пременена, както подобава за случая, с черна вталена рокля от тежка коприна, с огърлица и пръстени от перли и с изящно подредени по слепоочията руси къдрички. Мистър Слъс беше много зает, но ѝ отдели време за срещата. При второто посещение тя дойде с прикачена върху корсажа жълта и червена кадифена роза. Добре сложена млада жена с големи гърди, Клодия беше овладяла изкуството да се движи, да седи, да стои и да се навежда по всички правила на вашингтонските кокетни. Интересът на мистър Слъс моментално се пробуди, но той се държеше предпазливо и внимателно. Все пак беше кмет на голям град и привличаше всички погледи. Стори му се, че вече е срещал някъде мисис Брандън, както му се представи

дамата, и тя му припомни къде. Преди две години в ресторанта „Ришелъ“. Той веднага си спомни някои подробности от интересната среща.

— О, да, а след това, както разбирам, сте се омъжили и съпругът ви е починал. Моите съболезнования.

Мистър Слъс си мислеше, че се държи непринудено, но и величаво, както според него прилягаше на човек с такова високо положение като неговото.

Мисис Брандън кимна смирено. Веждите и миглите и бяха старателно гримирани, за да освежат чертите на лицето ѝ, а върху едната буза с оранжев молив тя си беше направила лека трапчинка. Беше самото възплъщение на нежната женственост и затрогващата мъка, но все пак личеше от всичко, че е много обиграна в деловите въпроси.

— Когато се запознахме, май бяхте на държавна служба във Вашингтон.

— Да, заемах скромна пост в Министерство на финансите, но новата администрация ме уволни.

Тя вдигна очи и се приведе в съблазнителна поза. Имаше вид на жена, вършила куп други неща освен задълженията си в Министерството на финансите. Клодия долови, че на мистър Слъс не му убягва и най-малката подробност. Той забеляза новите ѝ велурени обувки с токи, черните ѝ лъскави кожени ръкавици с бели шевове, с копчета от черен гранат, кораловата огърлица, която тя си бе сложила специално за случая, както и жълтата и червена кадифена роза. Да, Клодия явно беше хубава вдовичка, която макар и понесла наскоро такава тежка загуба, му даваше надежда.

— Чакайте да помисля — измърмори мистър Слъс, — къде живеете? Я да си запиша адреса ви. Мистър Бари ми е изпратил много любезно писмо. Ще ми дадете ли няколко дни да си помисля какво бих могъл да направя? Днес е вторник. Елате отново в петък. Ще се опитам да уредя нещо.

Слъс я изпрати до вратата и забеляза, че тя има лека и енергична походка. На раздяла Клодия се обърна и го погледна с такъв нежен поглед, че той начаса реши да ѝ намери някаква работа. Не беше имал по-очарователна просителка.

След това краят на Чафи Тейър Слъс дойде бързо. Мисис Брандън го посети отново, както бе посъветвана. Този път тоалетът ѝ беше освежен от червена фуста с очарователни волани, които се подаваха под лъскавата червена сукнена пола.

— Я виж какви идват тук! — каза някакъв портиер, останал от предишния режим, на друг ветеран. — Новата администрация си показва вкуса, а? Не си поплюва!

Той си придърпа палтото и си оправи яката, за да изглежда по-спретнат, и погледна весело своя приятел, съсухрен като него старец, също прехвърлил шестдесетте.

Другият го плесна по корема.

— Не бързай толкова, Бил. По-кротко. Още не сме се развихрили. Чакай да мине половин година и тогава ела да гледаш.

Мистър Слъс се зарадва, когато видя мисис Брандън. Той вече бе говорил с Джон Бастиенели, новия данъчен инспектор, чиято канцелария беше на същия стаж в другия край на коридора, и Бастиенели, който знаеше, че и той може да опре по-късно до услугите на кмета, на драго сърце се съгласи да се погрижи за дамата.

— Много се радвам, че мога да ви дам това писмо за мистър Бастиенели — каза мистър Слъс и позвъни на стенографката — не само заради моя стар приятел мистър Бари, но и заради самата вас. Познавате ли се добре с мистър Бари? — любопитства той.

— Съвсем бегло — призна миене Брандън, почувствувала, че мистър Слъс ще се зарадва, ако разбере, че не е много близка с онези, които я препоръчват. — При него ме изпрати мистър Еймърман. — Тя каза името на несъществуващ човек.

Мистър Слъс въздъхна с облекчение. Когато ѝ подаваше писмото, Клодия отново го погледна благородно, убедително и нежно. От този поглед на него му се завъртя свят, кръвта му се разлудува така, че не остана и следа от добрите му намерения спрямо непознатата жена и от решението да е по-предпазлив.

— Казахте, че живеете в Северната страна? — попита той и се усмихна леко и доста глуповато.

— Да, наех чудесен малък апартамент с изглед към парк „Линкълн“. Не знаех дали ще мога да плащам наема, но сега, след като получих това назначение... Толкова сте мил с мен, мистър Слъс —

завърши тя със същия безпомощен израз. — Надявам се, че няма да ме забравите. Де да можех да ви услужа и аз с нещо!

Мистър Слъс не можеше да си намери място при мисълта, че това очарователно създание, доближило се за миг толкова много до него, си отива и може да не се появи повече. Докато вървяха към вратата, той едва намери смелост да ѝ каже:

— Някой ден трябва да намина към вас и да видя как сте се настанили. И аз живея в тази посока.

— О, заповядайте! — възкликна Клодия радушно. — Ще бъде много любезно от ваша страна. Сам-самичка съм на този свят. Може би играете карти. Приготвявам великолепен пунш. На драго сърце ще ви покажа колко уютно съм се настанила.

При тези думи мистър Слъс се остави изцяло във властта на голямата си слабост и капитулира.

— Ще дойда — каза той, — непременно ще дойда. И може би много по-скоро, отколкото очаквате. Дръжте ме в течение как вървят работите ви.

Слъс я хвана за ръката. Тя взе нежно неговата.

— Държа на вашето обещание — промълви Клодия с дълбок галещ глас.

След няколко дни Слъс я срещна по обед в коридора пред кабинета си, където тя направо си го чакаше, за да поднови поканата. После кметът отиде у нея.

На служителите от старата администрация, които работеха в канцеларията на кмета, бе възложено да отбелязват като свидетели точното време, когато идват и си отиват мисис Брандън и мистър Слъс. Една бележка, която кметът написа на Клодия, беше пазена като скъпоценно и предостатъчно доказателство за това, че са отседнали в хотели и са ходели в ресторанти, доказателство, способно да унищожи мистър Слъс пред съда. Цялата история продължи около четири месеца, след което мисис Брандън получи неочаквано предложение да се върне във Вашингтон и тя реши да замине. Писмата, които Клодия получи след своето заминаване, също бяха част от данните, които в крайна сметка се натрупаха в канцеларията на мистър Стимсън, за да бъдат използвани срещу мистър Слъс, в случай че той се разгорещи прекалено много в борбата си против Каупъруд.

Междувременно действията, които мистър Гилган бе замислил с мистър Тирнан, Кериган и мистър Едстром, се натъкнаха на непредвидени спънки. Те откриха, че градските съветници нямаха намерение да одобряват никакви концесии — заради характера и фарисейството на своите политически покровители те държаха да имат моралното одобрение на хора като Ханд, Слъс и останалите реформатори, нещо повече: отсега нататък парите не играеха.

— Какво ще кажеш, не си поплюват ония проклети мошеници и спекуланти! — обърна се мистър Кериган към мистър Тирнан малко след един разговор с Гилган, на който Тирнан не бе могъл да присъства. — Успяха да пробутат проекта, с който да прокарат в целия град надземни трамвайни линии, само че ние ще си останем с пръст в устата. Слушай, за какви ни взимат?

След като се посъветва с Едстром, мистър Тирнан на свой ред се зае да разбере как стоят нещата и се убеди, че някой си съветник на име Клем — от германски произход, способен и много почтен, живеещ в Северната страна, е определен за водач на републиканците в градския съвет и че заедно с още десетина-двадесет други съветници е решил да се ръководи единствено от моралните принципи и да взима само честни решения. Това наистина беше зашеметяващо!

При тази новина мистър Кериган, който смяташе да „спечели“, когато потръбва гласът му, няколко десетки хиляди долара, се вторачи недоверчиво в него.

— По дяволите — изръмжа той. — Ама че нахалство! На какво прилича това!

— Разговарях вече с този приятел Клем от двадесети избирателен район — отвърна язвително мистър Тирнан. — Слушай, бива си го. Срегнах го в „Тремънт“, говореше с Хвранек. Докато му стисках ръката, изпитвах чувството, че държа мъртва риба. И какво според теб имаше нахалството да ми каже? „Вие не сте ли мистър Тирнан от втори избирателен район?“ Същият, отвърнах му. „Съвсем не изглеждате толкова страшен, колкото си представях“, вика ми. Ха-ха! Идеше ми да му кресна: „Я се разкарай, да не ти цапна една!“ Такъв бих го фраснал по мутрата в някоя тъмна уличка. — Мистър Тирнан почти изстена от мъка. — След това ми се разбърбори, че не виждал защо трябвало да се пречи на новите компании да прокарат трамвайни линии. „Повече от ясно е — каза ми, — че обществеността

е против всякакви монополи.“ — Мистър Тирнан изимитира с насмешка гласа и езика на мистър Клем. — Как ли не! — завърши нравоучително той. — Гледан какво ще става, когато го изтърси на Гъмбъл, Пински и Шлумбом, ха-ха-ха!

При мисълта за тези безочливи градски съветници, свикнали да смъкват по десет кожи от гърбовете на хората, за да получават незаконни облаги, мистър Кериган се облегна на стола и прихна.

— Слушай какво ще ти кажа, Майк — рече хитро той и придърпа тесните си, почти по английска мода панталони, — трябва да дадем на тези страхливци от шайката на Гилган добър урок. Гилган го разбра не по-зле от нас. Не на мен тия християнски щуротии. Според мен Каупъруд е прав, като казва, че те са шепа мърморковци и завистници. Ако Каупъруд е готов да хвърли малко пари, за да ги държи извън играта, нека и те си платят, щом толкова искат да останат в нея. Ние не сме благотворително дружество. Трябва да обединим колкото се може повече нови съветници, за да принудим Шрайхарт и Макдоналд да се бръкнат по-дълбоко, ако настояват да получат онова, което искат. От думите на Гилган разбрах, че си има работа със силни хора. Те си платиха за изборите. Да плашат и сега, ако искат да получат изгодна концесия, нали?

— Прав си, да го вземат дяволите — откликна Тирнан. — Ще те поддържам докрай.

Малко след този разговор мистър Труман Леели Макдоналд се зае чрез съветника Клем да преброи гласовете на своите привърженици и за свое удивление откри, че не е толкова силен, колкото предполагаше. Политическата вярност е толкова капризна. Няколко съветници със странни имена — Хорбак, Фограти, Макгрейн, Сумулски — подсказаха, че са подкупени. Той побърза да занесе смуцаващата новина на Ханд, Шрайхарт и Арнийл. Те вече си честитяха скорошната победа и смятаха, че ако не друго, тя ще им донесе поне концесия за надземни трамвайни линии, достатъчна да поставят Каупъруд на колене.

Щом получи новината от Макдоналд, Ханд незабавно повика Гилган. Когато го попита, кога може да се очаква концесията на Общочикагската компания, внесена от мистър Клем, да бъде одобрена, Гилган отговори, че за негово голямо съжаление трябвало да признае, че предложението се натъква на сериозна съпротива.

— Какво означава това? — попита доста ядосан Ханд. — Нали се разбрахме по този въпрос? Получихте си парите, които поискахте, нали? Казахте, че можете да осигурите двадесет и шестима градски съветници, които да гласуват така, както се споразумяхме. Надявам се, че не се отказвате от сделката?

— Сделката! Сделката! — възкликна Гилган, раздразнен от нападката. — Съгласих се да осигуря избирането на двадесет и шестима републикански съветници и удържах на думата си. Те обаче не ми принадлежат телом и духом. Най-малкото не съм ги определял аз. Споразумях се с хората от различните избирателни райони за кандидатите, които имаха най-големи изгледи да спечелят и които избирателите предпочитаха. Не нося отговорност за нечестните сделки, които се сключват зад гърба ми. Какво съм виновен, че някои са непоследователни, щом им е изгодно.

Лицето на мистър Гилган приличаше на обидена въпросителна.

— Но именно вие подбрахте тези хора — настояваше мистър Ханд. — Всеки от тях бе одобрен лично от вас. Вие се споразумяхте с тях. Да не искате да кажете, че се отказват от тържественото си обещание да се борят със зъби и нокти срещу Каупъруд. Те безусловно са наясно защо са спечелили на изборите. Вестниците бяха единомислени, че Каупъруд не бива да получава никакви облаги.

— Всичко това е вярно — отвърна мистър Гилган, — но аз не мога да бъда отговорен за почтеността на всеки от тях. Вярно е, че ги подбрах. Вярно е! Но ги подбрах с помощта на останалите републиканци, както и на някои демократи. Трябваше да направя всичко възможно, за да подбера хората, които да спечелят. Доколкото разбирам, повечето -и тях са съгласни да не правят нищо, което да е от полза за Каупъруд. Но концесиите за други компании са различно нещо.

Мистър Ханд смръщи високото си чело и огледа подозрително със сините си очи мистър Гилган.

— Кои са все пак тези хора? — попита той. — Бих искал да имам списък с имената им.

Сигурен в своята проникателност, мистър Гилган изброи веднага имената на предполагаемите непокорни. Нека нататък се оправят сами. Мистър Ханд си записа имената, решен да им окаже натиск. Реши също така да държи под око и мистър Гилган. Ако планът им се

натъкнеше на спънки, пак щеше да се наложи да уведоми вестниците и да им нареди да вдигнат шум. Съветниците, неоправдали голямото доверие, което им бе оказано, трябваше да бъдат изгонени от съвета, да бъдат изправени пред избирателите и разобличени пред хората, които ги подкрепяха. Вестниците трябваше да опозорят имената им. Обичайните намеци за коварството и мошеничествата на Каупъруд трябваше да бъдат удвоени.

В това време Стимсън, Ейвъри, Маккибън, Ван Сикъл и някои други от лагера на Каупъруд обработваха един по един необвързаните съветници, онези, които нито по възгледи, нито по убеждения споделяха идеите на реформаторите, и ги убеждаваха, че ако през следващите две години не подкрепят мерките против Каупъруд, ще бъдат възнаградени било с две хиляди долара годишно, било с нещо друго: може да се появи някоя неприятна полица или ипотека например, като наред с това могат да са сигурни, че обществеността няма да научи никога нищо. Невинаги предложенията биваха правени от тези хора. Техни приятели, съседи или учтиви непознати почнаха да разнасят тайнствени послания. Така бяха подкупени единадесет съветници освен десетимата демократи, на които благодарение на Маккенти и неговото влияние можеше да се разчита. Макар Шрайхарт, Ханд и Арнийл да не подозираха нищо, техните планове бяха подкопани и колкото и усилия да хвърляха, така желаната концесия им се изплъзна. Сега-засега трябваше да се задоволят с концесия само на една надземна линия в Южната страна на територията на Шрайхарт, както и с разрешението, дадено от Общочикагската компания, за строежа на второстепенна линия, която малко по-късно Каупъруд лесно можеше да изझे, стига да запазеше своето могъщество.

ГЛАВА XL

ПЪТУВАНЕ ДО ЛУИСВИЛ

Сега най-сериозната трудност пред Каупъруд беше не толкова политическа, колкото финансова. Докато Адисън беше директор на „Лейк сити нешънъл“ и Каупъруд изграждаше трамвайните си предприятия, той използваше тази банка като основен източник за средства. По-късно, когато Адисън се принуди да подаде оставката си, за да оглави Чикагското кредитно дружество, Каупъруд успя да превърне дружеството в резервна банка на щата, като предложи на няколко провинциални банки да държат капиталите си в нейните каси. Но след като с усилията на Ханд и Арнийл — твърде влиятелни хора, които контролираха големите банки в Чикаго и поддържаха тесни връзки с нюйоркските финансови магнати, войната срещу Каупъруд и неговите начинания се разгоря още повече, се появиха доста признаци, че някои местни банки с капитали в Чикагското кредитно дружество са били принудени под натиска на външни враждебни сили да си изтеглят парите и че ще бъдат последвани и от други банки. Трябваше да мине време, та Каупъруд да осъзнае мащабите на тази насочена срещу него финансова съпротива. В самото начало той се видя принуден да ходи до Ню Йорк, Филадельфия, Синсинати, Балтимор, Бостън — от време на време дори до Лондон, — за да търси налични пари. Точно при едно от тези странствания Каупъруд срещна една интересна личност — запознанство с големи последици, сложни и неочаквани, за понататъшния му живот.

Каупъруд бе срещал в различните райони на страната какви ли не богаташи — едни мрачни, други весели, — с които установяваше делови връзки, и сред тях в Луисвил, щата Кентъки, се запозна с един полковник на име Натаниъл Джилис, много заможен, поклонник на ездата, изобретател и развратник, от когото понякога взимаше заеми. Полковникът принадлежеше към видните фигури на обществото в Кентъки и тъй като хареса много Каупъруд, на драго сърце го

развеждаше насам-натам по време на краткотрайните им срещи. При едно от посещенията на Каупъруд в Луисвил топ му каза:

— Франк, с ваше позволение ще ви представя довечера една от най-интересните жени, които познавам. Не е особено добродетелна, но е забавна. Има бурно минало. Беше женена за двама от най-добрите ми приятели, вече покойници, и бе любовница на друг мой приятел. Харесва ми, защото познавах родителите ѝ и беше умно момиче, пък и сега е чудесна жена, макар и да не следва съвсем каноните. Тук, в Луисвил, държи къща, където се среща с неколцина свои стари приятели. Нали тази вечер нямате никакви ангажименти? Искате ли да прескочим дотам?

Каупъруд се съгласи, понеже приемаше на драго сърце всяка покана и като овчарско куче умееше да угажда на хората, които можеха да му бъдат полезни.

— Звучи твърде примамливо. Разбира се, че ще дойда. Разкажете ми още нещо за нея. Красива ли е?

— Доста. Но по-интересното е, че познава няколко жени, които наистина са красиви. — Полковникът, който беше с малка сива брадичка и тъмни очи, намигна весело.

Каупъруд се изправи.

— Да вървим! — каза той.

Вечерта беше дъждовна. За да свърши работата с полковника, по която беше дошъл, трябваше да остане още един ден. Беше почти приключил с деловите въпроси. По пътя полковникът му разказа още подробности за живота на Нани Хедън, както свойски я наричаше, и обясни, че макар това да е моминското ѝ име, тя впоследствие е станала първо мисис Джон Александър Флеминг, после, след като се е развела, мисис Айра Джордж Картър, а сега, уви, в труднодостъпното общество на бонвиваните, към което принадлежал и той, била известна просто като Хати Стар, съдържателка на повече или по-малко потаен дом с лоша слава. Каупъруд прояви повече интерес към всичко това едва след като я видя, и то само заради двете ѝ деца, за които му разправи полковникът, едното — момиче от първия ѝ брак, което се казвало Беренис Флеминг и учело в нюйоркски пансион, а другото — момче, Ролф Картър, което било във военно училище в западните щати.

— Дъщеря ѝ — отбеляза полковникът, — доколкото разбирам, е потомка на стар род. Виждам съм я само два-три пъти, когато няколко години ходих в източните щати, във вилата на майка ѝ, но още тогава бях поразен от чара ѝ, учудващо голям за десетгодишно момиче. Тя наистина е родена аристократка. Просто се чудя как майка ѝ ще я опази непорочна при живота, който води. Не ми е ясно и как успява да я държи в това училище. Там всеки момент може да се разрази скандал. Убеден съм, че момичето няма и представа с какво се занимава майка ѝ. Тя не ѝ разрешава да идва тук.

„Беренис Флеминг — помисли си Каупъруд. — Какво приятно име и каква странна съдба.“

— На колко години е дъщерята? — попита той.

— О, сигурно на около петнадесет, не повече.

Щом стигнаха къщата на доста мрачна улица без дървета, Каупъруд бе учуден, че вътре тя е просторна и подредена с вкус. Не след дълго се появи и самата мисис Картър, както беше известна в обществото, или Хати Стар, както я знаеха в по-тесен и не толкова изтънчен кръг. Каупъруд разбра веднага, че пред него е жена, която, с каквото и да се занимава сега, притежава подчертана светска изтънченост. Беше доста умна, жива, находчива ѝ в никой случай банална. Каупъруд бе пленен от походката ѝ — поклащаща се, без да е вулгарна, от веселия ѝ нрав и откровеното безразличие към положението ѝ в живота, от явната ѝ непринуденост, издаваща светската дама у нея. Прическата ѝ беше свободна, но френската мода, в стила на Империята, по страните ѝ вече личаха червени венички. Руменината ѝ като че бе прекалено ярка, но все пак ѝ отиваше. Дружелюбните ѝ сивосини очи вървяха на светлокестенявата ѝ коса, тя бе облечена в розов пеньоар на цветчета, който очертаваше фигурата ѝ, започнала да пълнее, и си бе сложила перлена огърлица.

„Вдовица на двама съпрузи — помисли си Каупъруд — и майка на две деца!“

Полковникът ги представи непринудено един на друг, след което те подеха лек разговор. Мисис Картър уверяваше любезно Каупъруд, че от известно време слуша често за него. Бе малко или повече в течение на активните му начинания в трамвайния транспорт.

— След като мистър Каупъруд е тук, ще бъде прекрасно да поканим и Грейс Деминг — каза домакинята.

Грейс Деминг беше любимка на полковника.

— Ще се радвам да поприказвам с мисис Картър — отзова се любезно Каупъруд, без да знае защо. Любопитно му беше да научи нещо повече за нейния живот. При други случаи и при по-обширни разговори полковникът му разказа всичко.

Нани Хедън, или мисис Джон Александър Флеминг, или мисис Айра Джордж Картър, или Хати Стар, била потомка на старите родове Хедън и Колтър от Вирджиния и Кентъки, свързани малко или повече с половината аристокрация на четири-пет от съседните щати. Сега, макар и все още жена с блестящи връзки, тя държеше дом за срещи в това второстепенно градче с население около двеста хиляди души. Как е станало така? Как изобщо е могло да се случи? Навремето Нани се славела като красавица. Родена в богатство, се омъжила за богаташ. Първият ѝ мъж, Джон Александър Флеминг, бил наследил богатството, изтънчения вкус, привилегиите и пороците на няколко поколения флеминговци — робовладелци и тютюнопроизводители, и бил очарователен човек от висшето общество на Кентъки и Вирджиния. Завършил право, за да направи дипломатическа кариера, но безделник по природа, не успял да го постигне. Вместо с дипломация си запълвал времето с отглеждането на коне, конни надбягвания, флиртове, танци, лов. Когато се оженили, висшето общество в Кентъки и Вирджиния сметнало този брак за особено сполучлив. И двете семейства били богати. След сватбата те се впуснали още повече във вихъра на светските удоволствия, предхождали техния брак. В тези среди се допускали и доста сериозните флиртове, стига да са малко поне прикрити. Затова по време на една прекрасна есенна разходка до планините в Северна Каролина съвсем естествено се появил веселият млад Тъкър Танър, когото красивата Нани Флеминг — както се наричала тогава тя — временно дарила със своята любов. Доброжелателни приятели побързали да съобщят онова, което Флеминг не виждал, и той, макар и да си бил разхайтен, незабавно, още същата вечер се срещнал с младия мистър Танър на една планинска пътека и му казал: „Изчезвайте още тази нощ оттук или утре сутринта лъчите на зората ще преминат през надупченото ви тяло!“ Тъкър Танър знаел, че колкото и безсмислени а смешни да са представите на южняците за достойнството, всичко можело да завърши с куршум и затова заминал. Смутена, но не и разкажала се, мисис

Флеминг се почувствувала ужасно оскърбена. Последвал шумен скандал. Двамата с мъжа ѝ почнали да се карат, пропили се и накрая се развели. Мистър Тъкър Танър не се появил, за да предяви правата си към своята потъпкана любов, но споменатият вече Айра Джордж Картър, безделник без пукната пара в джоба си, но от същото поколение и социална среда, предложил услугите си и те били приети. От първия брак се родило дете, момиченце. От втория друго — момченце. Преди още децата да са пораснали и мисис Картър да е усетила техните нужди или да е осъзнала майчината си любов, Айра Джордж Картър пропилял в доста безсмислени начинания състоянието, завещано ѝ от баща ѝ майор Уикам Хедън. Накрая, след като съпругът ѝ се пропилил, отдал се на разврат и умрял, мисис Картър се озовала на ръба на бедността. Тя не била практична и лесно се поддавала на страстите и съблазните. И все пак безцелният, безсмислен провал на Айра Джордж Картър, тъжната съдба, надвиснала над децата, и все по-острото чувство за привързаност и отговорност към тях ѝ подействали отрезвяващо. Жаждата ѝ за любов и живот не изчезнала напълно, но възможността да я утолява все повече намалявала. Тридесет и осем годишна, мисис Картър все още била доста хубава и не се задоволявала с трохите, подхвърляни на недостойните. Сърцето ѝ се свивало при мисълта, че може да изпадне в унизителното положение на светските парици, изгубили мястото си в обществото и одумвани толкова охотно от щастливците. Пренебрегвана от собствената си среда, отбягвана от почтените люде, изгубила състоянието си, тя въпреки всичко решила, че няма да позволи да стане шивачка, нито пък да преживява от подаянията на някогашните си приятели. Постепенно, някак от само себе си мисис Картър се отдала на неосветени от брака връзки кога заради приятелството си, кога от мимолетна страст, после известно време заемала странно междинно положение и била нещо средно между дама от висшето общество и полупроститутка, докато накрая открила, макар и тайно, в Луисвил дом с лоша слава. Подказали ѝ го мъже, които знаели как стават тези работи и мислели повече за собствените си удоволствия, отколкото за нейното благополучие. Трима-четирима приятели като полковник Джилис искали да разполагат с помещения, където да прекарват на спокойствие времето си, да играят комар и да водят приятелките си. Мисис Флеминг сега била известна като Хати

Стар и под това име я знаела дори полицията. Всъщност само се говореше, че тя е жена, в чийто дом понякога се организирали подозрителни веселби.

Каупъруд, който постоянно проявяваше интерес към необикновеното в живота и знаеше да цени драмите, плод на провала или на успеха, веднага бе заинтригуван от тази покварена жена, оставила се в ръцете на съдбата. Полковник Джилис веднъж подхвърли, че с подкрепата на някой силен човек Нани Флеминг би могла да си възвърне положението в обществото. Тя умееше да затрогва хората — както и двете ѝ деца, за които не говореше никога. След като посети няколко пъти дома ѝ, Каупъруд, дойдеше ли в Луисвил, прекарваше часове наред в разговор с нея. Веднъж влязоха в будоара ѝ, мисис Картър взе от тоалетната масичка снимката на дъщеря си и я пхна в чекмеджето. Каупъруд виждаше за първи път тази снимка. Едва успя да зърне на нея момиче на петнадесет-шестнадесет години. Но с вроденото си чувство за съвършеното и жизнено важното доби съвсем ясна представа от момичето — нежно, крехко дете с необикновено приятна усмивка, с красива, гордо вдигната глава, с тънък врат и израз на надменно превъзходство. Всичко това бе съчетано с лека досада, идеща под клепачите, сведени някак високомерно. Каупъруд бе очарован. Заради дъщерята почна да проявява интерес към майката, без всъщност да го изпитва.

Малко по-късно Каупъруд премина към конкретни действия, след като на витрината на един фотограф в Луисвил видя още една снимка на Беренис — доста голяма, увеличена, която мисис Картър бе поръчала да и направят от малка снимка, изпратена ѝ преди време от дъщеря ѝ. Беренис бе застанала равнодушно край камина в колониален стил, бе хванала небрежно широкопола сламена шапка и бе отпуснала леко единия си крак, а на лицето ѝ играеше лека, неуловима усмивка. Всъщност това бе не усмивка, а само подобие на усмивка, а очите бяха широко отворени, лукави и престорено невинни. Снимката му хареса заради простотата си. Той не знаеше, че мисис Картър не е давала разрешение тя да бъде изложена. „Какво великолепно момиче!“, каза си Каупъруд и влезе в ателието да разбере какво може да направи, та фотографът да свали снимката и да унищожи негативите. Петдесет долара уредиха въпроса — негативи, оригинали, всичко. И все пак Каупъруд запази една снимка за себе си, която веднага сложи в рамка и

окачи в жилището си в Чикаго — отиваше там понякога следобед да се преоблече набързо и се спираше да я погледа. Колкото повече я гледаше, толкова по-големи ставаха възхищението и любопитството му. Може би именно тя, мислеше си той, е родената аристократка, жената със знатен произход, възплъщението на идеала, слабо отражение на който бяха мисис Мерил и много други дами от висшето общество.

Не след дълго Каупъруд се озова отново в Луисвил и разбра, че мисис Картър е изпаднала в много тежко положение. Работите ѝ се бяха объркали. Някой си майор Хейгънбак, доста известен гражданин, беше починал в дома ѝ при странни обстоятелства. Той беше богат, женен и официално живееше със съпругата си в Лексингтън. Всъщност прекарваше там много малко време, а когато тя почина от разрыв на сърцето, си живееше весело с една актриса на име мис Трент, която бе представил на мисис Картър за своя приятелка. От приказливия следовател полицията научи всичко. Във вестниците всеки момент щяха да се появят снимки на мис Трент, мисис Картър, майор Хейгънбак, съпругата му, както и много любопитни подробности за дома на мисис Картър, но се намесиха полковник Джилис и други влиятелни в обществото и политиката хора, които успяха да потулят историята, и въпреки това мисис Картър бе в отчаяние. Не бе очаквала такъв обрат на нещата. Някогашните ѝ приятели се уплашиха и я изоставиха. Тя също се стресна. Когато Каупъруд я срещна, беше изпаднала в напълно човешко състояние — плачеше, очите ѝ бяха зачервени.

— Е, хубава работа — възкликна той, щом видя мисис Картър, която, както подхождаше на случая, бе облечена в убито сиво, — само не ми казвайте, че нещо ви тревожи!

— Ох, мистър Каупъруд — поде прочувствено тя. — Толкова много неприятности имам след последната ни среща. Сигурно сте чули за смъртта на майор Хейгънбак? — Каупъруд кимна, тъй като беше подочул нещо от полковник Джилис. — Полицията току-що ме предупреди, че трябва да напусна града, а и собственикът ми каза да освободя къщата. Ако не бяха двете ми деца... — Тя докосна разчувствана очите си.

Каупъруд се замисли, изпълнен с любопитство.

— Имате ли къде да отидете? — попита я.

— Имам вила в Пенсилвания — сподели мисис Картър, — но е невъзможно да отида там през февруари. При това безпокоя се как ще изкарвам прехраната си. Досега разчитах единствено на това. — Тя посочи стаите.

— Вилата в Пенсилвания ваша ли е? — попита Каупъруд.

— Да, но не струва кой знае колко, а и не мога да я продам. От известно време се мъча да го направя, тъй като на Беренис ѝ е омръзнала.

— А не разполагате ли със спестени пари?

— Изхарчих всичко по тази къща и за издръжката на децата. Опитвам се да дам възможност на Беренис и Ролф да се уредят някак в живота.

При повторното споменаване на името на Беренис мислите на Каупъруд се насочиха към онова, което наистина го интересуваше у мисис Картър. Една малка помощ на майката не би му натежала кой знае колко. Освен това този жест вероятно щеше в края на краищата да се увенчае със среща с дъщерята.

— Защо не се откажете от всичко това? — каза най-сетне той. — Не е работа за вас, ако държите на децата си. Те не биха го преживели. Нали искате да въведете отново дъщеря си във висшето общество?

— О, да — отвърна почти умолително мисис Картър.

— Ето виждате ли — каза Каупъруд, който, обмисляше ли нещо, почти винаги прибъгваше до този рязък, студен и делови тон. В случая го ръководеха чисто човешки чувства. — Е, защо тогава не поживеете във вилата си в Пенсилвания или пък не заминете за Ню Йорк? Не можете да останете тук. Изпратете с кораб или продайте всички неща — той махна към стаите.

— С радост бих го сторила — отвърна мисис Картър, — стига да знаех как да го направя.

— Послушайте ме и заминете засега в Ню Йорк. Уредете тукашните си сметки, а по-нататък аз ще ви помогна — поне на първо време. Можете да започнете отначало. Всичко това е много лошо за децата ви. Ще се погрижа за вашия син, когато стане достатъчно голям. А що се отнася до Беренис — той изрече името ѝ нежно, — ако тя остане в училището, докато навърши деветнадесет-двадесет години, ще успее да си създаде връзки в обществото, които ще ѝ помогнат много в бъдеще. А вие на всяка цена трябва да избягвате тукашните си

стари приятели. Дори е за предпочитане да заведете малко Беренис в чужбина, след като завърши училище.

— Да, стига да мога — въздъхна доста неуверено мисис Картър.

— Добре, направете онова, което ви казах, а после ще видим — каза Каупъруд. — Ще е жалко, ако заради тази случка животът на двете ви деца бъде съсипан.

Мисис Картър разбра, че чрез Каупъруд, стига той да пожелае да бъде щедър, може би ще се измъкне от блатото на мизерията, затова беше готова да даде израз на огромната си благодарност, но видя, че той е хладен, и се въздържа. Макар и понякога, когато искаше, да бе много сърдечен и щедър, Каупъруд често бе и студен. Сега той си мислеше за възвишената душа на Беренис Флеминг, която можеше да има голяма стойност за него.

ГЛАВА ХLI

ДЪЩЕРЯТА НА МИСИС ФЛЕМИНГ

По времето, когато Каупъруд се запозна с майка ѝ, Беренис Флеминг учеше в пансиона за благородни девици на госпожици Брустър на Ривърсайд драйв в Ню Йорк, едно от най-недостъпните учебни заведения в Щатите. Общественият престиж и връзките на семейства Хедън, Флеминг и Картър бяха достатъчни момичето да бъде прието, макар че положението на майка ѝ в обществото все повече се влошаваше. Високо, нежно момиче, както си я представяше Каупъруд, с червеникавозлатиста коса, напomniaща донякъде косата на Ейлийн, тя не приличаше на никоя от жените, която той беше срещал дотогава. Дори на седемнадесет години се открояваше с необяснимото си превъзходство, което привличаше трескавото прекомерно внимание на по-обикновените момичета, даващи израз на първичните си чувства, като се прехласваха пред своя кумир.

Дума да няма, необикновено момиче! Дори на тази възраст, когато, както можем да предположим, не бе нищо повече от едно пораснало дете, тя осъзнаваше дълбоко в себе си, че е изключителна жена, че ще привлича вниманието, че някой ден ще се издигне в обществото. Със светло лице с лунички, покриващо се понякога със силна руменина, със загадъчни, дълбоки, тъмносини като на котка очи, с тънък нос, доста приятна уста, свършени зъби и наистина красива брадичка, тя стъпваше с някаква котешка грация — небрежно, високомерно, плавно, с движения в свършена ритмична хармония с линиите на тялото ѝ. Едно от любимите ѝ забавления в трапезарията, когато ги нямаше възпитателните, беше да слага върху главата си като азиатка или африканка шест чинии и кана с вода и да пристъпва, грациозно полюшвайки бедра, без да мърда раменете, врата и главата си. Момичетата седмици наред я молеха да повтаря този „номер“, както го наричаха те. Друг път тя слагаше ръце на гърба си и устремена напред, имитираше „Крилатата богиня на победата“, копие на статуята, украсяваща залата на библиотеката.

— Знаеш ли — уверяваше я една малка червенобузеста нейна почитателка, — тя сигурно е била като теб. Главата ѝ сигурно е била като твоята. Прекрасна си, когато я имитираш.

Вместо отговор дълбоките, почти мастилени очи на Беренис се обръщаха към нейната обожателка сериозно и равнодушно. Тя мълчеше и с това винаги внушаваше благоговение.

Пансионът с всичките благородни дами, които го ръководеха — важни, невежествени конвенционалистки, наподобяващи стари кукумявки, които държаха и на най-малките дреболии от установения ред, — беше като шега за Беренис. Тя съзнаваше колко тежи той в обществото, но още петнадесет-шестнадесетгодишна го беше надраснала. Чувствуваше превъзходството си над своите възпитателки и особено над своите съученички — всички уж с високо обществено положение, — които се трупаха около нея да слушат как говори, как пее, как декламира или имитира някого. Беренис бе дълбоко, пламенно, възторжено убедена в цената си като човек, но не защото е наследила общественото си положение, а защото притежаваше вътрешна стойност, артистично и съвършено тяло. Едно от най-големите ѝ удоволствия беше да се разхожда сама в стаята си — понякога нощем, на угасена лампа, на слаба лунна светлина, да застава в различни пози и да разглежда тялото си, да танцува наивно, грациозно и леко като древните гъркини, уж, без да влага никаква чувственост. Но дали беше така? Под дрехата с цвят на слонова кост, която обикновено носеше, тя чувствуваше добре тялото си — всяка негова фибра. Веднъж записа в дневника си, който водеше тайно — още един артистичен порив или, ако искате, прищявка: „Кожата ми е прекрасна. Прелива от богат живот. Обичам я, обичам и силните си мускули под нея. Обичам ръцете, косата и очите си. Ръцете ми са дълги, тънки и нежни, очите ми са тъмни, мастиленосини, косата ми е кестенява, ръждивочервена, гъста и мека. Дългите ми, здрави и неуморни нозе могат да танцуват цяла нощ. О, обичам живота! Обичам живота!“

Не бихте нарекли Беренис Флеминг чувствена — макар и да беше, защото тя умееше да се владее. Очите ѝ лъжеха. Лъжеха целия свят. Те ви оглеждаха внимателно със спокойна *savoir faire*^[1], с подигравателно предизвикателство и само леката насмешка в ъглите на устните подсказваше какво говори този поглед: „Не можете да ме

разгадаете, не можете да ме разгадаете.“ Беренис накланяше глава на една страна, усмихваше се, лъжеше (но не с думи) и се преструваше, че е съвсем невинна. И наистина засега бе. Имаше обаче нещо друго — съкровенията и убеждения, които усърдно се опитваше да прикрива. Хората ли! Те никога нямаше да разберат що за човек е тя! Никога!

Каупъруд за първи път видя тази Цирцея, дъщеря на толкова злочеста майка, при едно пътуване до Ню Йорк втората пролет, след като си бе запознал с мисис Картър в Луисвил. Беренис щеше да участва в тържеството по случай края на учебната година в пансиона на Брустър и мисис Картър реши да замине за Ню Йорк, придружена от Каупъруд. Каупъруд отседна в хотел „Нидерландия“, а мисис Картър — в много по-скромния „Гренобъл“, но отидоха заедно да посетят това възпяване на съвършенството, чиято фотография вече месеци наред стоеше в жилището му в Чикаго. Въведоха ги в донякъде мрачната приемна на пансиона и след малко Беренис се появи безшумно: висока и стройна, възхитително грациозна. Каупъруд забеляза от пръв поглед, че тя оправдава всички обещания от снимката, и бе във възторг. Усмивката ѝ му се стори странна, лукава, умна и все пак детинска и дружелюбна. Без дори да погледне, тя пристъпи, протегна ръце неподражаемо артистично и възкликна донейде превзето, но все пак не принудено:

— Мамо, скъпа! Най-после си тук! Знаеш ли, цяла сутрин си мисля за теб. Не бях сигурна дали ще дойдеш днес, ти така често променяш решенията си. Нощес дори май те сънувах.

Тя все още носеше дрехи, стигащи до обувките и, сега беше с модна пола от шумоляща коприна. Беше си позволила и да си сложи някакъв лек парфюм.

Каупъруд виждаше, че мисис Картър се гордее много с дъщеря си, макар и да бе малко нервна заради превъзходство на момичето и неговото присъствие. Разбра бързо и че Беренис го мери с крайчеца на околото — единственият поглед, който тя благоволи да му отпрати под дългите си мигли, беше достатъчен, та да определи съвсем точно възрастта на Каупъруд, силата, чара, богатството и светската му обиграност. Беренис безпогрешно го причисли към хората, които имат тежест в някаква област, вероятно във финансите, към многобройните кадърни мъже, които майка ѝ, изглежда, познаваше. Винаги се беше удивявала на майка си. Неговите големи сиви очи, които я проучваха

бързо и проникателно, ѝ харесаха, те бяха ласкави и умни. Макар и млада, Беренис разбра веднага, че той обича жените и явно я смята за очарователна, но според нея не бе редно да му отделя повече внимание. Предпочиташе да се посвети най-вече на любимата си майка.

— Беренис — каза небрежно мисис Картър, — запознай се с мистър Каупъруд.

Момичето се обърна и за миг го погледна прямо и все пак снизходително с очи, които се сториха на Каупъруд два дълбоки мастиленосини кладенеца.

— Майка ви ми е говорила от време на време за вас — каза любезно той.

Тя отдръпна хладната си, тънка и мека като восък ръка и се обърна отново към майка си, без да пророни и дума, без следа от смущение. Каупъруд, изглежда, не ѝ правеше никакво впечатление.

— Какво ще кажеш, мила — продължи мисис Картър, след като си размениха набързо няколко банални думи, — ако прекарам следващата зима в Ню Йорк?

— Ще бъде прекрасно да живея у дома. Този глупав пансион ми е дошъл до гуша.

— Така ли, Беренис? Мислех, че ти харесва.

— Мразя го, толкова е отегчителен. А и момичетата са ужасно глупави.

Мисис Картър вдигна вежди, сякаш за да рече на своя спътник: „Какво ще кажете?“ Каупъруд стоеше мълчаливо край тях. В момента не беше уместно да казва каквото и да е. Виждаше, че по някаква причина, вероятно заради объркания си живот, мисис Картър се преструва пред дъщеря си, тя винаги създаваше около себе си някаква възвишена и романтична атмосфера. А Беренис бе непринудена, всичко у нея — и суетността, и самочувствието, и чувството ѝ за превъзходство, бяха естествени.

— Имате прекрасна градина — отбеляза той, като дръпна завесата и погледна цъфналите цветя.

— Да, цветята са красиви — отвърна Беренис. — Почакайте, ще ви набера букет. Забранено е, но не могат да ми направят нищо, освен да ме изключат, а аз искам точно това.

— Беренис! Върни се! — извика мисис Картър.

Но дъщеря ѝ изчезна леко и грациозно.

— Е, как я намирате? — обърна се мисис Картър към своя приятел.

— Млада, самобитна, енергична — и каква ли още не. Не съзирам нито нередно.

— Дано ѝ помогна да не се провали с нейните възможности.

Беренис се върна — почти съвършен модел за рисуване. Носеше голям букет от благовонни секирчета и рози, които беше набрала доста безмилостно.

— Колко си своенравна! — смъмри я снизходително майка ѝ. — Сега трябва да отида при учителките и да им се извиня. Какво да я правя, мистър Каупъруд?

— Оковете я във вериги от маргарити и я пратете на остров Китера — отвърна Каупъруд, който беше ходил на този романтичен остров и знаеше легендата за него.

Беренис спря.

— Какви красиви думи! — възкликна момичето. — За тях ми се иска да ви възнаградя с цвете. И ще го направя. — Тя му подаде една роза.

Какво момиче, помисли си Каупъруд, влезе плахо и тихо, а настроението ѝ явно се промени. Само родените актриси можеха да го правят. Гледаше Беренис Флеминг и чувствуваше, че е точно такава — родена актриса, подвижна, изтънчена, умна, безразлична, надменна, възприемаща света такъв, какъвто е, очакваща той да ѝ се подчини — да се изправи на задни лапи като любимо кученце и да я моли. Какъв прекрасен характер! Колко жалко, че той няма да цъфти на воля в градината на нейното въображение! Колко жалко наистина!

[1] Увереност (фр). — Бел, прев. ↑

ГЛАВА XLII

Ф. А. КАУПЪРУД ПОКРОВИТЕЛ

Измина доста време след тази първа среща, преди Каупъруд да бъде отново няколко дни с Беренис в планините Поконоу, където беше вилата на мисис Картър. Тя бе в идилично кътче в полите на планината на около три мили от Страудсбърг, сред красиви хълмове, които, както обичаше да обяснява мисис Картър, отдалеч от удобната тераса приличаха на слонове или на керван камили. Билата на хълмовете, някои от които бяха високи към петстотин метра, се издигаха величествени и потънали в зеленина. Долу лъкатушеше коларският пращен път, който се спускаше към Страудсбърг и се виждаше от повече от километър. Със спестяванията си от Луисвил мисис Картър държеше през летните месеци, които прекарваше тук, градинар и той отглеждаше какви ли не цветя на полегатата морава отпред. Имаше и елегантна двуколка с красив кон и сбруя, а Ролф и Беренис притежаваха последната новост на деня — велосипеди с малки колела, току-що заместили велосипедите с високи гуми. Беренис имаше и етажерка с ноти с класическа музика и песни, пиано, полица с нейните любими книги, бои и четки, различни спортни принадлежности и няколко гръцки туники за танци, ушити по нейни модели, а също така сандали и ленти за коса. Тя беше суетно, мечтателно и страстно създание, бленуващо за близки и далечни победи в светското общество и понякога отдаващо се на вече достъпните ѝ светски развлечения. Мъчно можеше да се намери по-пресметливо и по-своенравно момиче от Беренис Флеминг. С вроденото си чувство за духовно приспособяване тя бе разбрала ясно, че е необходимо да подбира връзките си в обществото и да прикрива истинските си подбуди и чувства, и въпреки всичко не беше бездушна снобка. Имаше неща в живота ѝ и в живота на майка ѝ, които я безпокояха — кавгите в детството, от седмата до единадесетата ѝ година, между майка ѝ и мистър Картър, втория ѝ баща, неговото пиянство, от което понякога той изпадаше в изстъпления, местенето от едно на друго място —

какви ли не мрачни и тягостни случки. Беше чувствително дете. Някои неща бяха оставили дълбоки следи в съзнанието ѝ — веднъж например бе видяла как вторият ѝ баща ритна в присъствието на гувернантката една маса, как сграбчи с дяволска сръчност падащата лампа и я запокити през прозореца. При едно от тези избухвания той бе блъснал на земята и нея и при уплашените викове на хората наоколо бе изкрещял: „Да падне! Нищо няма да му стане на този малък дявол, ако си счупи някой и друг кокал.“ Това бе най-яркият спомен от втория ѝ баща, който донякъде смекчаваше мнението за майка ѝ и я караше, когато ѝ се искаше да е по-критична, да проявява съчувствие към нея. За собствения си баща знаеше само, че се е раззел с майка ѝ, но защо — нямаше представа. Много неща у майка ѝ ѝ харесваха, но тя всъщност не я обичаше — мисис Картър се държеше ту твърде разюздано, ту доста студено. Животът във вилата в Поконоу, която мисис Картър беше нарекла „Горският кът“, протичаше по свой си начин. Мисис Картър живееше с децата си тук само от юни до октомври, после се прибираще в Луисвил, а Ролф и Беренис се връщаха в своите училища. Ролф беше весел и възпитан младеж, с добро държание, сърдечен и внимателен, но не блестеше с особен ум. Когато го видя за пръв път, Каупъруд отсъди, че в обикновени условия от него може да излезе добър и изпълнителен банков чиновник. Докато Беренис, детето на първия съпруг, беше същество с причудлив ум и непостоянен нрав. След първата си среща с нея в приемната на пансиона на сестри Брустър Каупъруд усети дълбоко силата на този още неоформил се характер. Сега познаваше толкова добре различните жени, че една изключителна жена, също като породистият кон, привличащ вниманието на специалиста, се врязваше необикновено живо в съзнанието му. Подобно на амбициозния ездач, решил, че е открил в конюшната състезателния кон, който притежава всички качества да победи в Дерби, Каупъруд откри в тихата приемна на пансиона на Брустър Беренис Флеминг, бъдещата звезда на нюпортските летни увеселения и лондонските салони. Защо? Тя притежаваше хубост, грация, аристократизъм, бе с добро потекло и затова го привличаше силно, както никоя друга жена дотогава.

Сега той видя отново Беренис на моравата на „Горският кът“. Тя беше казала на градинаря да забие в земята висок кол със завързана за него топка за тенис и те двамата с Ролф изтраеха на тедърбол.

Каупъруд беше изпратил на мисис Картър телеграма и тя го посрещна на гарата в Поконоу, след което го закара бързо с двуколката във вилата. Зелените хълмове, лъкатушният жълт път и сребристосивата вила с кафяв покрив в далечината му харесваха. Беше три часът следобед и клонящото към залез слънце заливаше всичко с ослепителната си светлина.

— Ето ги — каза весело, с усмивка мисис Картър, когато приближиха и двуколката се показа от малката падина недалеч от вилата. Беренис отскочи встрани и удари завързаната топка с ракетата. — Захласнали са се както винаги в играта. Ужасни палавници!

Тя ги огледа с любещ майчински поглед, което според Каупъруд ѝ правеше чест. Помисли си, че ще е много лошо, ако надеждите ѝ за децата се окажат напразни. И по всяка вероятност щеше да стане точно така. Животът беше много жесток. Каква странна жена, каза си той, толкова да обича и да се грижи за децата си и в същото време да се поддава на пороците на мъжете. Чудно как е родила тези деца.

Беренис бе с бяла пола, бели обувки за тенис в бледокремава копринена блуза, която много ѝ отиваше. От играта страните и бяха много румени, почти червени, а тъмночервената ѝ коса бе разрошена. Каупъруд и мисис Картър завиха към вратата в живия плет и влязоха откъм запад, но Беренис продължи да играе и бе толкова улисана, че дори не ги погледна. За нея той бе просто приятел на майка ѝ. Каупъруд забеляза с неволен възторг колко грациозни са нейните движения — мигновените положения, които тя заемаше, излъчваха чудно естествено очарование. Искаше му се да го сподели с мисис Картър, но се сдържа.

— Енергична игра — отбеляза той и хвърли доволен поглед. — И вие ли играете?

— Навремето да! Но сега рядко. Понякога си опитвам силите с Ролф или Беви, но те и двамата ме бият жестоко.

— Беви ли? Кой е Беви?

— Това е галеното име на Беренис. Ролф я наричаше така, когато беше съвсем малък.

— Беви! Много хубаво име!

— И аз го харесвам. Понякога ми се струва, че ѝ подхожда, но не знам защо.

Беренис се появи преди вечеря, освежена от банята, в светла лятна рокля, която се стори на Каупъруд особено елегантна с безчетните си волани, тъй като момичето явно беше без корсет. Въображението му обаче беше завладяно от лицето — тясно, издължено и красиво, и от ръцете ѝ, които бяха изящни, но силни. За миг тя му напомни за Стефани, но брадичката ѝ беше закръглена, по-волева, по-нежна, но и по-упорита. Очите ѝ също бяха по-проницателни и по-неуловими, макар и доста лукави.

— Ето, че се виждаме пак — поде Каупъруд малко сдържано, когато тя излезе на терасата и се отпусна равнодушно в един плетен стол. — Когато ви видях последния път в Ню Йорк, бяхте погълната от пансиона.

— От това, да нарушавам реда. Не, не съм права, по-лесно е да нарушаваш правилата. Ей, Ролф — подвижна безразлично тя през рамо, — джобното ти ножче е в тревата.

Пренебрегнат, Каупъруд замълча.

— Кой спечели увлекателната игра?

— Аз, разбира се. Винаги печеля на тедърбол.

— О, така ли? — подхвърли Каупъруд.

— Искях да кажа, че печеля срещу брат си. Той е много слаб. — Беренис се извърна на запад — къщата беше с изглед към юг — и се вгледа в пътя откъм Страудсбърг. — Обзалагам се, че това е Хари Кемп — добави тя сякаш на себе си. — Ако е той, носи ми пощата, стига да има изобщо поща.

Беренис пак се изправи и изчезна в къщата, откъдето се появи след малко и хукна към вратата на около стотина крачки. На Каупъруд му се стори, че тя не стъпва, а плава, толкова леки и грациозни бяха движенията ѝ. Пред къщата спря кабриолет, каран от младеж с модно синьо сако, бели панталони и бели обувци.

— Имате две писма — извика той с тънък, почти писклив глас. — А аз си мислех, че ще са поне осем-девет. Ужасна жега, нали?

Държеше се учтиво, макар и малко лигаво, и Каупъруд веднага го причисли към глупаците. Беренис взе писмата с пленителна усмивка. Тя профуча край него, зачетена в тях, без да му обръща внимание. След малко Каупъруд чу приятния ѝ глас отвътре.

— Мамо, семейство Хагърти ме канят за последната седмица на август. Почти съм решила да се откажа от Туксидо и да замина. Бес

Хагърти ми харесва.

— Сама трябва да решиш, скъпа. В Таритаун ли отиват или в Лун Лейк?

— Разбира се, че в Лун Лейк — долетя гласът на Беренис.

Вече започва да води светски живот, помисли си Каупъруд. И добре започва. Семейство Хагърти бяха богаташи, собственици на каменовъглени мини в Пенсилвания. Харис Хагърти, за чието семейство очевидно говореше Беренис, притежаваше поне шест-осем милиона долара. Тези хора се движеха сред висшите кръгове на обществото.

След вечеря всички отидоха в Садлър Рън, в клуба „Садлър“, където щеше да има танци и разходки на луна. Докато пътуваха, Беренис се държеше студено и Каупъруд почувствува за първи път в живота си, че започва да остарява. Колкото и жизнени да бяха умът и тялото му, той непрекъснато си повтаряше, че вече е на петдесет и две години, докато тя е едва на седемнадесет. Защо младостта все още го теглеше? Беренис беше с пищна рокля от дантела и коприна, от която се показваха голите ѝ гладки млади рамене и изящният, царствен изваян врат. Зад закръглените черти на раменете прозираше скритата в тях сила. „Може би вече е твърде късно — каза си той. — Остарявам.“

От свежестта на хълмовете в лунната вечер лъхаше тъга.

Когато към десет и нещо пристигнаха в „Садлър“, там вече се бе събрала младостта, красотата на цялата околност. Мисис Картър, която привличаше вниманието с тъмнорозовата си бална рокля със сърма по нея, очакваше Каупъруд да танцува с нея. И той наистина я покани, но нито за миг не сваляше очи от Беренис, която цяла вечер танцува с елегантните младежи ту валс; ту полка. По онова време на мода бе един нов танц, с жизнерадостни стъпки напред — първо вдигат единия, а после другия крак, обръщат се, тичат назад, отново подскочат, бързо се завъртат и опират гръб в гърба на партньора си. Лека и подвижна, Беренис му се струваше живо въплъщение на духа на танца — тя танцуваше, забравила всички и всичко освен самия танц, символ на нежността, на някакъв далечен и приказен дух на веселието. Каупъруд беше изумен и дълбоко развълнуван.

— Беренис — каза мисис Картър, когато девойката дойде през почивката при нея и Каупъруд, които седяха на лунната светлина и

обсъждаха висшето общество в Ню Йорк и Кентъки, — не си ли запазила един танц за мистър Каупъруд?

За миг Каупъруд се почувствува крайно засегнат и каза, че вече не му се танцува. Каква глупачка е тази мисис Картър, помисли си той.

— Май че съм обещала всички танци — отвърна безразлично дъщеря ѝ. — Все пак мога да откажа някой.

— Не, не заради мен, моля ви — каза Каупъруд. — Не ми се танцува повече, благодаря ви.

Сега той почти я мразеше заради тази нейна бездушност. И въпреки всичко не беше така.

— Беви, говори ли се така! Струва ми се, че тази вечер се държиш много лошо..

— Недейте, недейте! — намеси се доста остро Каупъруд. — Не е необходимо. Вече не ми се танцува.

Беви го погледна за миг някак особено, с един единствен замислен поглед.

— Все пак има танц, който не съм обещала — каза тихо тя. — Просто се пошегувах. Не искате ли да потанцувате с мен?

— Естествено, не мога да ви откажа — отвърна хладно Каупъруд.

— Тогава следващият танц — пророни Беренис.

Станаха да танцуват, но Каупъруд беше толкова ядосан, че се държеше доста студено, заради случилото се преди малко се чувстваше скован и непохватен. Тази хлапачка бе успяла да сломи вродената му самоувереност. Но малко по малко танцуващата ѝ душа го завладя и той се усети по-спокоен, по-подвижен. Тя се притисна до него и го увлече в някакво странно хармонично цяло.

— Танцувате прекрасно — отбеляза Каупъруд.

— Обичам да танцувам — отвърна Беренис. Вече бе достатъчно висока за него.

Скоро танцът свърши.

— Искам да отидем при сладоледа — каза му тя.

Той я поведе развеселен, но и смутен от нейното отношение към него.

— Добре се забавлявате, като ме дразните, нали? — поде Каупъруд.

— Не, не ви дразня, само съм уморена. Вечерта ме отегчава. Наистина искам да се приберем.

— Разбира се, можем да си тръгнем веднага щом пожелаете.

Когато стигнаха до бюфета, Беренис пое сладоледа от ръката му и го погледна със студените си матовосиви очи — очи, напомнящи неглазирани холандски плочки.

— Простете ми — каза тя. — Държах се грубо. Не успях да се овладея. Тук не ми харесва.

— Не забелязах да сте груба — излъга великодушно той и отношението му към нея напълно се промени.

— Така беше и се надявам да ми простите. Много ви моля.

— От все сърце ви прощавам, но не знам за какво.

Каупъруд почака, отведе я обратно и я предаде на младежа, който я чакаше. Проследи я с поглед, докато тя започна да танцува, а после заведе майка ѝ при кабриолета. Беренис не се прибра с тях, щеше да я доведе някой друг. Каупъруд се питаше кога ли ще се върне тя, къде е стоята ѝ, дали наистина съжалява и... Докато той заспиваше, Беренис Флеминг и нейните матовосини очи не му излизаха от главата.

ГЛАВА XLIII

ПЛАНЕТАТА МАРС

Враждебното отношение на банките, принудило в началото Каупъруд да замине за Кентъки и за други щати, достигна връхната си точка, когато той се опита да си осигури средства за построяването на надземните трамвайни линии. Удари часът да бъде въведена тази нова удобна форма на транспорт. Обществото я искаше. Каупъруд видя, че започна строежът на надземна трамвайна линия в Южната страна на града и на друга — в Западната страна, която, както знаеше, се изграждаше главно за да бъде популяризирана идеята и той да бъде затруднен в борбата си срещу една обща концесия. Разбираше добре, че ако той не реши да построи тези линии, ще го направят други. Пък и електричеството най-сетне се бе превърнало в предпочитана сила и всичките му линии в най-скоро време трябваше да бъдат преустроени, освен това щеше да му струва хиляди и хиляди долари, за да устои на политическия натиск. Като похлупак сега трябваше да се впусне в тази нова сфера и да получи концесии с най-грубо и лукаво политическо подкупничество. Най-сериозна беше не политическата, а по-скоро финансовата страна на въпроса. Надземните линии в Чикаго бяха доста рисковано начинание, тъй като обширни райони в града бяха слабо населени. Дори само желязото, концесиите, подвижният състав и електростанциите струваха луди пари. Каупъруд обикновено избягваше да влага личните си капитали там, където можеше да използва акционери, на които да продава акции, като си запазва управлението и контрола, но сега се чудеше откъде да осигури милионния кредит за стомана и машини, за заплатите на инженерите и работниците, и то преди да е получил и долар от трамвайните билети. Тъй като приближаваше Световното изложение, линията в Южната страна, концесията за която, за да има мир и сговор, той накрая отстъпи, носеше добри приходи. Въпреки всичко тя не възвръщаше капиталовложенията така, както линиите в Ню Йорк. Новите трамвайни линии, които подготвяше Каупъруд, щяха да пресичат дори

по-ненаселени райони на града и по всяка вероятност щяха да са още по-нерентабилни. Трябваше да си осигури пари — някъде около дванадесет-петнадесет милиона долара, — и то за акции и облигации на една корпорация, която съществуваше само на книга и която едва ли щеше да носи дивиденди още години наред. Адисън установи, че Чикагското кредитно дружество е отпуснало вече много заеми, и посети няколко малки, но процъфтяващи местни банки, за да ги убеди да вземат от новите акции. Остана учуден и оскърбен, когато всички единодушно му отказаха.

— Ще ти обясня как стоят нещата, Джуда — сподели много тайнствено с него един от банковите директори. — Тимъти Арнийл е внесъл тук попе триста хиляди долара, за които му плащаме едва три процента лихва. Условието е, че може да ги изтегли, когато поиска. Пък и опрем ли до бързи сделки, нашият главен поддръжник е банката „Лейк нешънъл“, а Арнийл има капитали и в нея. От някои приятели научих, че той не е в добри отношения с Каупъруд, и пие не можем да си позволим да го оскърбяваме. Дори да искаш, пак не бих могъл да ти помогна, поне засега.

— Я остави тази работа, Симънс — отвърна Адисън, — тези приятелчета заради бълхата изгарят юргана. Нашите акции и облигации са чудесни капиталовложения и ти го знаеш най-добре. Шумът и врявата, която вестниците вдигат против Каупъруд, са празни приказки. Той е напълно платежоспособен. Чикаго расте. Неговите трамвайни линии от година на година стават все по-доходоносни.

— Зная — отвърна Симънс. — Но какво ще кажеш за всички тези приказки за конкуренцията между надземните трамвайни линии? И ако той се включи сега в тези сделки, дали това няма да му навреди?

— Доколкото познавам Каупъруд — отвърна просто Адисън, — няма да има никаква конкуренция за надземните трамвайни линии. Вярно, конкурентите му принудиха градския съвет да им даде концесия за една линия в Южната страна, но тя е извън района на Каупъруд, а втората, на Чикагската градска компания, не струва и пукнат грош. Ще минат години, докато тя започне да носи и долар печалба, а когато му дойде времето, Каупъруд, стига само да пожелае, сигурно ще сложи ръка и върху нея. След две години ще има нови избори и тогава градската управа може да е по-сговорчива. Ето че не успяха да му навредят чрез съвета колкото им се искаше.

— Така е, но Каупъруд изгуби изборите.

— Е, да, но това съвсем не означава, че ще губи всички избори.

— И все пак, доколкото разбирам — отвърна много тайнствено Симънс, — те са се обединили, за да го изхвърлят оттук. Шрайхарт, Хайд, Мерил, Арнийл — това са тук първенците. Подочух — Ханд казал, че ще поднови концесиите на Каупъруд само при условия, които ще направят трамвайните му линии недоходоносни. Ако е истина, тези дни Каупъруд ще претърпи страхотен фалит. — Мистър Симънс си придаде много важен и сериозен вид.

— Не вярвай на такива приказки — отвърна с презрение Адисън. — Ханд, нито пък Шрайхарт или Арнийл са Чикаго. Каупъруд е умен човек. Няма да се остави толкова лесно да му подлеят вода. Знаеш ли коя е истинската причина за цялата тази бъркотия?

— Да, чух — отговори Симънс.

— И вярваш ли, че е така?

— Не зная. Но все пак ми се струва, че да. Въпреки всичко не мисля, че двете неща са свързани. Завиждат му заради парите, и то всички. Този Ханд е много силен.

Малко след това Каупъруд се отби при директора на Чикагското кредитно дружество и попита:

— Е, Джуда, какво става с облигациите на северозападните трамвайни линии?

— Каквото си и мислех, Франк — отвърна тихо Адисън. — Налага се да потърсим тези пари извън Чикаго. Ханд, Арнийл и останалите от шайката са решили да се обедният против нас. Ясно е като бял ден. Искат да те разорят на всяка цена. Предполагам, че и оставката ми е допринесла за това. При всички положения банките, с които те са свързани по някакъв начин, до една ми отказаха. За да се убедя, че е така, се обадох дори на старата малка „Търд нешънъл“ в Лейк Вю, както и на „Дроувърс и трепдърс“ от Четиридесет и седма улица. Това е банката на Чарли Уолин. Когато бях в „Лейк нешънъл“, той непрекъснато се навърташе и ме крънкаше за нещо. Сега ми заявява, че неговите директори му наредили да не участва в нищо, което му предлагаме. И така е навсякъде — страх ги е. Попитах Уолин знае ли защо директорите са против Чикагското дружество и против теб, но в началото той каза, че нямал представа защо. После ми предложи да наминае някой ден и да обядваме заедно. Това са най-

глупавите стари щрауси, които някога съм срещал. Сякаш като отказват да ни отпуснат заем тук, ще ни принудят да се откажем. Щом им харесва, нека си правят каквото искат със своите стари никакви банки. Ако се наложи, ще замина за Ню Йорк и само за ден и половина ще намеря двадесет милиона долара.

Адисън се бе поразгорещил. Преживяването беше ново за него. Каупъруд само засука мустаци и язвително се усмихна.

— Добре, не се вълнувай — каза той. — Ти ли ще заминеш за Ню Йорк, или да отида аз?

Обсъдиха проблема и решиха да замине Адисън. Когато пристигна в Ню Йорк, той бе изненадан, че враговете на Каупъруд от Чикаго, кой знае как, са започнали да пускат корени и в източните щати.

— Ще ни кажа как стоят работите — отбеляза Джоузеф Хекелхаймър, дребен, самодоволен и хитър човек, оглавяващ международната банкерска къща „Хекелхаймър, Готлеб и К°“, към когото се обърна Адисън. — От Чикаго дочуваме странни слухове за мистър Каупъруд. Някои твърдят, че е платежоспособен, други — точно обратното. Той притежава няколко много добри концесии, обхващащи голяма част от града, но те са със срок само двадесет години и изтичат най-късно през 1903 година. Както разбирам, настроил е срещу себе си всички в Чикаго, включително и някой много influential хора, и положително ще му е доста трудно да поднови концесиите си. Аз наистина не живея в Чикаго. Не съм достатъчно осведомен, но нашият представител в западните щати ми каза, че е така. Доколкото схващам, мистър Каупъруд е много способен, но щом всички тези influential хора са настроени против него, те могат да му причинят големи неприятности. Обществеността се настройва много лесно.

— Постъпвате крайно несправедливо спрямо този много способен човек — отговори Адисън. — Почти всеки, който се заема с нещо, който преуспява и го върши умно, поражда голяма завист. Influentialните лица, за които споменахте, изглежда, искат да се разпореждат в Чикаго както у дома си. Те наистина смятат, че градът е техен. Всъщност не те са създали града, а градът е създал тях.

Мистър Хекелхаймър вдигна вежди. Сложи добре гледаните си бели възпълни ръце върху долните копчета на издутата си жилетка.

— Общественото мнение е мощен фактор във всички тези начинания — каза той почти с въздишка. — Както знаете, успехът на човека донякъде зависи от способността му да не си създава врагове. Възможно е мистър Каупъруд да е достатъчно силен, за да преодолее всичко това. Не зная. Не го познавам. Съдя единствено от онова, което чувам.

Сдържаното отношение на мистър Хекелхаймър издаваше, че тук са задухали други ветрове. Този човек беше неописуемо богат. Фирмата „Хекелхаймър, Готлеб и Ко“ контролираше главните железопътни компании и банки в Щатите. Тяхното благоразположение не бе за подценяване.

Беше ясно, че ако в най-скоро време в Чикаго не настъпят благоприятни за Каупъруд събития, слуховете за него, плъзнали в Ню Йорк, можеха да накарат банките, поне най-крупните, да се откажат по-късно от неговите акции. Те можеха да затворят вратите дори на по-малките банки и да разтревожат частните вложители.

Когато Адисън разказа всичко това на Каупъруд, той се ядоса. Дори побесня. Съзнаваше, че пръст имат Шрайхарт, Ханд и останалите, които правеха всичко възможно, за да го злепоставят.

— Нека си говорят — каза сърдито той. — Градските трамваи са мои. Тези типове няма да ме изгонят оттук. Ако се наложи, мога да продавам акции и облигации на всички. Много хора ще се радват да вложат парите си в тези предприятия.

Точно в този напрегнат момент сякаш се намеси самата съдба и се появиха планетата Марс и университетът. След като години наред университетът бе най-обикновен длънопробен баптистки колеж, един мултимиллионер от „Стандард ойл“ най-неочаквано си развърза кесията и благодарение на него той се разрасна в голям университетски център, който започна да привлича погледите на учените от цял свят. Сега университетът бе една от забележителностите на града. В него постоянно се влагаха милиони долари, почти всеки месец се строяха нови красиви сгради. За ректор беше поканен един блестящ и енергичен учен от източните щати. И въпреки всичко не достигаха още много неща — общежития, различни лаборатории, голяма библиотека и накрая, но не на последно място — огромен, изключително чувствителен телескоп, с който да бъде обследвано небето и който да

изтръгва от него тапии, смятани дотогава за недостъпни и за очите, и за разума.

Каупъруд винаги беше проявявал интерес към небето и към количествените математически и физически ме юди за потното изследвано. Така се случи, че точно по това време планетата на войната, зловеща и кървавочервена, се виждаше на западния небосклон и хората, които толкова си падаха по необичайното, бяха поразени до дън душа от приказките и предположенията за прословутите канали по светилото. Самата мисъл за телескоп, който да е много по-голям от всички дотогавашни и който да хвърли допълнителна светлина върху тази неразрешима загадка, вълнуваше не само жителите на Чикаго, но и цял свят. Веднъж късно следобед Каупъруд се загледа към обширните поля пред новата му електростанция на Уест Медисън стрийт и видя увисналата ниско над хоризонта планета, блеснала върху сребристия фон на вечерното небе с топла искряща оранжева светлина. Той започна да я наблюдава. Дали е вярно, че е прорязана от канали и населена от хора? Животът наистина е нещо странно.

Наскоро след това Александър Рамбо му се обади по телефона и подхвърли шеговито:

— Слушай, Каупъруд, току-що ти скроих един мръсен номер. Преди малко тук беше доктор Хупър от университета, помоли ме да съм сред десетимата, шито да покрият разходите за обектив за телескопа, смята, че бил крайно необходим за неговото университетче. Казах му, че сигурно и ти ще проявиш интерес. Намислил е да намери някой, който да му даде четиридесет хиляди долара, или осемдесет души, всеки от които да отпусне по четири-пет хиляди долара. Сетих се за теб, понеже съм те чувал да говориш за астрономия.

— Прати го — отвърна Каупъруд, който не искаше да изостава от другите по щедрост, особено когато това щеше да бъде оценено във влиятелните кръгове.

Не след дълго се появи и самият ректор — нисък, закръглен, червендалест мъж, чиито кръгли, подвижни и проницателни очи гледаха зад ясните дебели стъкла в златни рамки. Доктор Хупър излъчваше жизнерадост и увереност, личеше, че е запален и възторжен. Двамата мъже се вгледаха един в друг — първият с обичайния си скептицизъм, за когото дори университетите са

безполезни в този безкрайно променлив свят, вторият — с онази вяра в тържеството на истината, която кара дори такива всесилни личности като финансовите магнати да служат на една велика цел.

— Няма да ви отнема много време, мистър Каупъруд — започна доктор Хупър. — Сега нашата дейност в областта на астрономията е възпрепятствувана от едно просто обстоятелство — не притежаваме обектив, телескоп, който да заслужава името си. Искане ми се нашият университет да се заеме с изследвания и те да са на съответната висота. Мен ако питате, ако изобщо правим нещо, трябва да го правим най-добре от всички. Не сте ли съгласен с мен? — Доктор Хупър се усмихна и разкри равните си, блестящо бели зъби.

И Каупъруд се усмихна вежливо.

— А обективът, който струва четиридесет хиляди долара, наистина ли е най-добрият от всички, съществуващи сега? — поинтересува се той.

— Да, стига да бъде изработен от братя Апълман от Дорчъстър — отвърна ректорът. — Цялата работа се състои в следното, мистър Каупъруд. Тези хора са специалисти в изработването на обективи. За голям обектив е най-важно да се намери подходящ кристал. Както вероятно ви е известно, големите и чисти кристали не се срещат толкова често. Наскоро е бил намерен подобен кристал и той сега е притежание на мистър Апълман. За изглаждането и полирането му са необходими четири-пет години. Може би знаете, полирането се извършва главно на ръка — с палец и показалец. Изискват се време, знания и опит. За съжаление това в днешно време не е никак евтино. Във всеки случай, струва ми се, работата си заслужава възнаграждението, а четиридесет хиляди не са кой знае колко. — Той махна с бялата си пълна и мека ръка. — Ще бъде голяма чест за университета да притежава най-големия, най-надежден и съвършен обектив в света. И доколкото разбирам, хората, които ще ни помогнат да се сдобием с него, ще си извоюват голяма почит.

Каупъруд хареса този човек заради артистизма и ерудицията му, личеше, че той е кадърен, умел, чувствителен и увлечен по науката. Всеки сериозен човек, който работеше истински било за себе си, било за другите, го изпълваше с възхищение.

— И ще стигнат ли четиридесет хиляди долара? — попита тон.

— Да, сър. С четиридесет хиляди долара ще си осигурим най-малкото обектива.

— А как стоят нещата със земята, сградите, телескопната тръба? Подготвили ли сте всичко?

— Още не, но след като за шлайфане на лещата ще са необходими поне четири години, имаме достатъчно време да се погрижим за останалото. Все пак пече сме избрали място на брега на езеро Джинива, но няма да се откажем нито от земя, нито от апаратура, стига да знаем откъде да ги получим.

И отново равните блестящи зъби и пронизващите очи зад очилата.

Каупъруд разбра, че му се открива чудесна възможност. Попита колко ще струва цялото начинание. Доктор Хупър предположи, че триста хиляди долара ще стигнат за всичко — за леща, телескоп, земя, апаратура, сграда, с една дума, за цялото величествено съоръжение.

— II какви средства сте набавили за обектива?

— Засега едва шестнадесет хиляди.

— А кога ще ги получите?

— На части — по десет хиляди годишно за четири години. Само колкото да възложим направата на лещата.

Каупъруд се замисли. Сумата от десет хиляди годишно в продължение на четири години представляваше най-обикновена заплата, а той беше сигурен, че до края на този срок ще бъде в състояние да осигури много лесно и остатъка от парите. Тогава ще бъде много по-богат, плановете му ще бъдат много по-зрели. Прославеше ли се (пали с лека ръка щеше да даде веднага триста хиляди долара за телескоп, който след време щеше да бъде наречен на негово име), той без съмнение би могъл да намери пари за начинанията си в Чикаго и в Лондон, и в Ню Йорк, и навсякъде другаде. Само за един ден щеше да се прослави в цял свят. Каупъруд замълча, в загадъчните му очи изобщо не личеше великолепното видение, изпъкнало пред него. Най-сетне! Най-сетне!

— Какво ще кажете, мистър Хупър — поде любезно той, — ако вместо, както сте намислили, десет души ви дадат по четири хиляди, се намери един-единствен човек, който да ви даде четиридесет хиляди долара на годишни вноски от по десет хиляди? Така става ли?

— Скъпи мистър Каупъруд — възкликна разпалено докторът с блеснали очи, — да разбирам ли, че лично вие бихте искали да дадете тези пари за лещата?

— Да. Но при едно условие, мистър Хупър.

— И какво е то?

— Правото да покрия разходите за земята и сградата, всъщност за целия телескоп. Надявам се, че докато не се споразумеем напълно, този разговор ще си остане между нас? — добави предпазливо и дипломатично той.

Новият ректор на университета скочи и го изгледа с огромна благодарност и одобрение. Беше зает и претоварен от работа човек. Имаше твърде много задачи. Така че всеки товар, паднал от раменете му, го облекчаваше извънредно.

— Ако имах правото, мистър Каупъруд, още сега щях да приема с благодарност от името на университета вашето предложение. За да спазя формалностите, съм длъжен да докладвам въпроса пред университетското настоятелство, но не се съмнявам в резултата. Не очаквам нищо друго освен изпълнено с благодарност одобрение. Позволете ми още веднъж да ви благодаря.

Те си стиснаха сърдечно ръцете и солидният университетски служител се втурна навън. Каупъруд се отпусна бавно на стола. Притисна върховете на пръстите си и си позволи за миг да помечтае. После извика стенографката и започна да ѝ диктува. Не се осмеляваше — да признае дори пред себе си колко полезно можеше да се окаже всичко това за него.

В резултат на тази среща само след няколко седмици настоятелството на университета прие предложението на Каупъруд и с негово съгласие то бе публикувано. Покрай вече описаните непредвидени обстоятелства тази новина направи сензация. И в други части на света бяха изработени и се използваха гигантски рефлектори и рефрактори, но нито един от тях не беше толкова голям и хубав. Дарението беше достатъчно, та Каупъруд да се прослави като благодетел на обществото и покровител на науката. Не само в Чикаго, но и в Лондон, Париж, Ню Йорк и всички големи столици — средища на интелектуалци и учени, внушителното дарение на този, изглежда, баснословно богат американец се превърна в предмет на оживени

разисквания. Наред с другите bankerите също го забелязаха и когато по късно пратениците на Каупъруд се явиха при тях за пари, с които да гарантират акциите за надземните линии, и им заявиха, че съвсем наскоро Каупъруд ще получи концесии за тях за петдесет години, те любезно приеха предложението. Човек, конто можеше ла подари триста хиляди долара за телескоп в момент на най-големи затруднения, сигурно бе в доста добро финансово положение. Явно притежаваше огромен резервен капитал. След известна подготовка, през която Каупъруд посети набързо Треднидъл стрийт в Лондон и Уолстрийт в Ню Йорк, той постигна съгласие с една англо-американска банка и тя взе повечето акции на проектираната надземна трамвайна линия, за да ги продава в Европа и в други места на света, а Каупъруд получи достатъчно средства, за да започне работа. Всички акции за неговите надземни трамвайни линии моментално се покачиха с няколко пункта, а на онези, които искаха да провалят Каупъруд, не им остана нищо друго освен да скърцат със зъби от злоба. Дори „Хекелхаймър и Ко“ проявиха интерес.

Ансън Мерил, който само преди няколко седмици беше предоставил голям парцел за университетски стадион, направи кисела физиономия, когато узна, че славата му внезапно е била засенчена. Хосмър Ханд, подарил химическа лаборатория, и Шрайхарт, отпуснал средства за общежитие, си мислеха потиснати как едно много по-скромно от техните дарение е успяло да вдигне такъв шум само защото заложената в него идея е оригинална. Това бе просто още едно доказателство за нечувания късмет на този човек, за неговата щастлива звезда, която осуетяваше плановете на враговете му.

ГЛАВА XLIV

КОНЦЕСИЯТА

Каупъруд си осигури доста блестящо парите за строежа на надземните трамвайни линии, но сега пред него стоеше не по-лесната задача да получи концесиите. Наред с другото трябваше да бъде обуздан Чафи Тейър Слъс, които не знаеше нищо за събраните против него улики и започна да сипе огън и жупел веднага щом из политическите кръгове се зашушука, че ще бъде одобрена нова концесия и че от нея ще се възползва Каупъруд.

— Не го допускайте, мистър Слъс — отбеляза мистър Ханд, който любезно, ала твърдо покани своето протеже — кмета, на обяд, за да поговорят по делови въпроси. — Не го допускайте, направете всичко възможно това да не стане. — Като председател на градския съвет мистър Слъс притежаваше достатъчно власт, за да повлияе върху бюрократичната машина. — Вдигнете такъв шум, че те да не посмеят да го решат през вашата глава. От това зависи политическата ви кариера, пък и репутацията ви в Чикаго. Вестниците и влиятелните финансови и обществени кръгове ще ви подкрепят напълно. В противен случай ще ви обърнат гръб. Няма да се отървете лесно, ако изоставите своите покровители и ги предадете, дали сте клетва и сте спечелили изборите, за да правите някои услуги.

Мистър Ханд беше много гневен.

Мистър Слъс, безукорен в черния си костюм и бялата риза, бе повече от сигурен, че ще изпълни до най-малките подробности указанията на мистър Ханд. Той ще отхвърли този проект за концесия, няма да допусне съветът да го одобри.

— От мен няма да получат подкрепа — заяви категорично той. — Знам какво са намислили. А и на тях им е известно, че зная.

Той погледна мистър Ханд така, както един защитник на справедливостта обикновено гледа друг, и богатият гешефтар си тръгна, убеден, че юздите на властта се намират в сигурни ръце. Веднага след това мистър Слъс даде интервю, в което предупреди

всички членове на градския съвет и всички съветници, че той като кмет никога няма да подпише проект като този.

Същата сутрин, когато се появи интервюто, в десет и половина, часа, в който мистър Слъс обикновено отиваше в кабинета си, личният му телефон иззвъня и един от помощниците му го попита дали ще говори с мистър Франк А. Каупъруд. Той вече предвкушаваше лаврите на победителя, бе доволен от изложението си, появило се на първата страница на сутрешните вестници, и отвърна надменно, като преливаше от гражданска гордост.

— Да, свържете ме.

— Мистър Слъс — подхвана Каупъруд от другия край, — тук е Франк А. Каупъруд.

— Да. С какво мога да ви услужа, мистър Каупъруд?

— Видях в тазсутрешните вестници вашето изявление, че не желаете да имате нищо общо с проекта, предвиждащ да получа концесия за надземни трамвайни линии в Северната или Западната страна на града.

— Точно така — отговори надутото мистър Слъс. — Не желая.

— Не мислите ли, мистър Слъс, че е малко прибързано да отхвърляте нещо, което сега-засега е само слух? — Каупъруд се усмихваше мило на себе си и приличаше на котка, която си играе с нищо неподозираща мишка. — Много искам да обсъдя лично с вас този въпрос, преди да сте взели окончателно становище. Възможно е, след като ме изслушате, да не сте така категорично настроен против мен. От време на време съм ви изпращал някои от личните си приятели, но вие очевидно не сте си давали труда да ги приемате.

— Точно така — отвърна високомерно мистър Слъс, — но не бива да забравяте, че съм много зает, мистър Каупъруд, пък и не виждам как бих могъл да съм полезен за което и да е от вашите начинания. Цялата ваша дейност се направлява от схващания, чужди на моя морал и характер. Аз имам други възгледи. Според мен ние нямаме никакви допирни точки, за какво да се срещаме? Всъщност не виждам как бих могъл да съм ви полезен.

— Един момент, ако обичате, мистър Слъс — каза все още много приветливо Каупъруд, като се опасяваше, че кметът ще му затвори, толкова надменно звучеше гласът му. — Може да има някои допирни точки, за които да не подозирате. Защо не дойдете на обед у дома или

предпочитате да дойда аз? А не е ли по-добре да дойда във вашия кабинет, където да обсъдим въпроса. Уверен съм, че ще го сметнете за благоразумно, пък и за учтиво.

— Изключено е днес да обядвам с вас — отвърна Слъс, — нито пък да ви приема. Зает съм с безброй неща. Освен това трябва да ви кажа, че не мога да провеждам тайни разговори нито с вас, нито с вашите пратеници. Ако дойдете, ще трябва да разговаряме в присъствието и на други хора.

— Много добре, мистър Слъс — каза весело Каупъруд. — Няма да идвам в кабинета ви. Но ако не дойдете в кантората ми до пет часа следобед, утре по същото време ще ви бъде връчен иск за нарушаване на обещание, а писмата ви до мисис Брандън ще бъдат публикувани. Искам да ви напомня, че предстоят избори и че Чикаго ще предпочете за кмет само човек, който е морален и в личния, и в обществения си живот. Довиждане.

Мистър Каупъруд затвори с трясък телефона, а мистър Слъс застина на мястото си и пребледня. Мисис Брандън! Очарователната, милата, благоразумната мисис Брандън, която така должно го бе напуснала! Защо ѝ е притрябвало да му връчва иск за нарушение на обещание и как така писмата му до нея са попаднали у Каупъруд? Боже господи, тези сълзливи писма! Ами жена му! Децата му! Църквата и приличният на кукумявка пастор! Чикаго! С неговите предразсъдъци, набожност и морализаторстване. При това мисис Брандън никога не му беше писала и най-обикновена бележка. Той дори не знаеше нищо за нея.

При мисълта за мисис Слъс, за нейните строги и студени сини очи мистър Слъс се изправи разсеяно и прекара ръка през косата си. Пристъпи към прозореца, щракна с пръсти и се загледа упорито в пода. Сети се за телефонния апарат точно пред кабинета и се запита дали красивата му млада секретарка презвитерианка го е подслушвала както винаги. Ох, колко тъжен, тъжен е светът! Ако приятелите му от Северната страна научеха някога за това — Ханд, вестниците, младият Макдоналд — дали щяха да го защитят? Не, нямаше. Щяха ли да го издигнат отново за кмет? Никога! Можеха ли хората да бъдат убедени да гласуват за него, след като всичките тези църкви клеймяха аморалността, лицемерието и двуличието? О, господи! О, господи! И най-лошото бе, че той беше толкова почитан и тачен. Този ужасен

демон Каупъруд буквално връхлетя отгоре му точно когато той си мислеше, че е в безопасност. Дори не бе учтив с Каупъруд. Ами ако той реши да му отмъсти за тази неучтивост?

Мистър Слъс се върна при креслото си, но не беше в състояние да седне в него. Откачи връхната си дреха, закачи я отново, пак я свали от закачалката, каза по телефона, че няколко часа няма да приема никого, и излезе през втората врата. Закрета по Норт Кларк стрийт, вглеждаше се в оживеното улично движение, в мръсната река, по която пъплеха всевъзможни лодки и кораби, в небето, пушека и сивите сгради и се чудеше какво да прави. Животът понякога беше толкова суров, толкова жесток. Жена му, семейството му, политическата му кариера! Не можеше да подпише с чиста съвест никой проект в полза на мистър Каупъруд — това щеше да е неморално, безчестно, скандално за целия град. Мистър Каупъруд беше прословут с това, че погазва обществените интереси. В същото време мистър Слъс не можеше и да откаже, защото се беше появила мисис Брандън, очарователното и безскрупулно създание, маша в ръцете на Каупъруд. Да можеше да я срещне, да ѝ се примоли, но къде ли беше тя? Не я беше виждал месеци наред. Дали да не отиде при Ханд и да му признае всичко? Но Ханд също беше суров, студен и добропорядъчен. О, господи! О, господи! Мистър Слъс се чудеше, мислеше, въздишаше, отново си блъскаше главата, но все без полза.

Тежко му на жалкия грешник, хванат в мрежите на моралния кодекс. Може би в друга страна, по друго време, в друга епоха едно подобно положение би могло да бъде разрешено по не толкова пагубен за мистър Слъс начин и не така благоприятно за човек като Каупъруд. Но както знаеше мистър Слъс, тук, в Съединените щати, в Чикаго всички сили на лицемерието бяха против него. Какво ще си помислят хората от Лейк Вю, какво ще си помисли неговият пастор, какво ще си кажат Ханд и всичките моралисти като него — да, ето какви бяха ужасните и неопровержими последици на неговото отклонение от нравствеността.

В четири часа, след като мистър Слъс се скита часове наред в снега и студа, без да престава да се ругае, че е глупак и негодник, а Каупъруд си седеше на писалището, подписваше книга, гледаше пламтящия огън и се питаше дали кметът ще сметне за необходимо да се появи, вратата на кабинета му се отвори и една от спретнатите му

стенографки влезе и съобщи, че е дошъл мистър Чафи Тейър Слъс. Кметът Слъс прекрачи прага тъжен, отпуснат, сломен и свит, съвсем различен от онзи човек, който само преди пет часа беше разговарял така надменно по телефона. Беше направо смазан от мрачното време, острия студ и безкрайните мисли върху явно неразрешимите обстоятелства. Беше малко блед и неспокоен. Душевната мъка ни действува потискащо, смразяващо и кметът Слъс сякаш се бе смалил и отслабнал. Каупъруд го беше виждал неведнъж по разни трибуни, но никога не бе разговарял с него. Когато смутеният кмет влезе, той стана и любезно му предложи стол.

— Седнете, мистър Слъс — покани го сърдечно. — Навън е много неприятно, нали? Предполагам, че идвате във връзка с въпроса, който обсъждахме тази сутрин?

Сърдечността на Каупъруд не беше съвсем престорена. Беше му присъщо — въпреки интригантството и лукавството му — да не тъпче поваления неприятел. В часа на победата той бе винаги любезен, ласкав, внимателен и изпълнен дори със съчувствие, такъв беше и този ден, и то най-чистосърдечно.

Кметът Слъс свали високата си островърха шапка и каза високомерно, както беше навикнал дори и в най-трудните минути.

— Е, както виждате, аз съм тук, мистър Каупъруд, Какво точно искате от мен?

— Нищо неразумно, уверявам ви, мистър Слъс — отвърна Каупъруд. — Тази сутрин се държахте малко рязко и тъй като винаги ми се е искало да си поговорим разумно с вас, избрах именно този начин. Бих искал още сега да се освободите от мисълта, че ще се опитам да извлека нечестно някаква полза от вас. Засега нямам намерение да публикувам кореспонденцията ви с мисис Брендън. — При тези думи той извади от чекмеджето връзка писма и а тях кметът Слъс моментално позна изпълнените с възторг послания, които беше писал преди известно време на прекрасната Клодия. При тези изобличителни доказателства от гърдите на мистър Слъс се отрони стол. — Не се опитвам — продължи Каупъруд — да погубвам кариерата ви, нито пък да ви принуждавам да правите нещо, противоречащо на вашите убеждения. Позволете да ви кажа, че тези писма попаднаха съвсем случайно у мен. Не съм ги търсил. Но след

като ги притежавам, си помислих, че мога да ги спомена като основа на един възможен разговор и постигане на разбирателство между нас.

Каупъруд не се усмихна. Просто се загледа замислено в Слъс, после, за да докаже истинността на онова, което е казал, прехвърли писмата в ръце просто да се види, че те не са подправени.

— Да — каза унило Слъс, — виждам.

Той огледа връзката — малка, но внушителна, — докато Каупъруд тактично извърна очи. Слъс впери поглед в обувката си, в пода. Разтърка ръце, след това и колене.

Каупъруд видя, че напълно се е предал. Беше и смешно, и жалко.

— Хайде, хайде, мистър Слъс — каза любезно той, — съвземете се. Не мислете, че положението е чак толкова безнадеждно. Още сега ви давам дума, че няма да ви карам да правите нищо, което според дълбокото ви убеждение не е почтено. Вие сте кмет на Чикаго. Аз съм негов гражданин. Просто искам да не играете нечестно против мен. Просто искам да ми обещаете, че отсега нататък няма да участвате в тази борба срещу мен, породена само от омраза. Ако не можете с чиста съвест да ми помогнете в напълно законното според мен искане за допълнителни концесии, поне не ме нападайте толкова усърдно пред всички. Ще заключа тези писма в касата си и те ще останат там, докато мине следващата предизборна кампания, тогава ще ги извадя и унищожа. Не изпитвам към вас никакви, абсолютно никакви лични чувства. Не искам от вас дори да подписвате нареждането да ми се предоставят концесиите за надземните линии. Единственото, което искам сега от вас, е да не създавате настроение срещу мен, особено ако съветът сметне за необходимо да издаде нареждането въпреки вашето вето. Удовлетворява ли ви това?

— А моите приятели? Хората? Републиканската партия? Не виждате ли, че от мен се иска да се боря по някакъв начин срещу вас? — попита раздражено Слъс.

— Не, не виждам — отвърна накъсо Каупъруд, — освен това има различни начини да се борим публично срещу някого. Изказвайте се, щом искате, но не се горещете толкова. Приемайте от време на време някои от моите юристи, които искат да ви посетят. Съдията Дикеншийтс е способен и справедлив човек. Също и генерал Ван Сикъл. Защо да не поговорите понякога с тях? Не на обществени

места, разбира се, а така, че да не бие на очи. Ще се уверите, че и двамата са много услужливи.

Каупъруд се усмихна насърчително и твърде благо, а Чафи Тейър Слъс, чиито политически надежди все още мъждукаха едва-едва, седеше пред него умислен, тъжен, недоумяващ и безпомощен.

— Много добре — рече най-сетне той, като потриваше трескаво ръце. — Трябваше да го очаквам. Трябваше да се досетя. Няма друг изход, но... — И като едва сдържаше парещите сълзи, които напиреха под клепачите му, достопочтеният мистър Слъс си взе шапката и напусна кабинета. Излишно е да казваме, че неговите проповеди против Каупъруд заглъхнаха завинаги.

ГЛАВА XLV

НОВИ ХОРИЗОНТИ

В резултат на всичко това Каупъруд изпита чувство за превъзходство, на каквото не се беше наслаждавал никога дотогава. До неотдавна си бе мислил, че неприятелите му могат да го повалят, ала ето че пътят му най-сетне изглеждаше чист. Сега притежаваше общо кръглата сума от двадесет милиона долара. Сбирката му от произведения на изкуството бе най-богатата в западните щати, а може би и в цялата страна, ако не се брояха обществените колекции. Той започна да гледа на себе си като на личност от национален, та дори и от международен мащаб. И въпреки всичко чувствуваше все по-ясно, че колкото и безспорна да е в крайна сметка финансовата му победа, те с Ейлийн нямаха никакви шансове да бъдат приети в чикагското общество. Бе вдигнал твърде много шум, бе настроил против себе си твърде много хора. Както и преди, беше категоричен в решението си да задържи трамвайната мрежа на Чикаго. Но за втори път в живота си бе разтревожен от мисълта, че заради тежкия си характер се е оженил несполучливо и трудно може да оправи положението. Каквито и недостатъци да имаше, Ейлийн изобщо не бе така безропотна и покорна като първата му жена. Освен това той чувствуваше, че трябва да е по-мил с нея. Любовта му към Ейлийн все още не беше угаснала, макар и тя да не му действаше вече така успокояващо и вдъхновяващо, да не го привличаше като преди. Бе й причинил много мъка, но и нейното отношение към него беше прекалено сурово. Имаше огромното желание да й съчувства, да се разкае за промяната в чувствата си, но какво да се прави? Не беше в състояние да обуздава характера си, както и Ейлийн — нейния.

Най-лошото в това положение бе, че то се усложняваше от доста тревожните мисли на Каупъруд за Беренис Флеминг. Още от деня, в който бе срещнал за пръв път майка ѝ, бе започнал да изпитва все по-пламенна страст към девойката, и то без да е разменил и поглед, и дума с нея. Но на света съществува нещо неизменно, което се нарича

красота, тя може да е облечена в дрипите на философа или в коприната и атлаза на разглезената кокетка. Сянката на тази красота, която не зависи нито от пола, нито от възрастта и състоянието, сияеше в буйната коса и тъмносините очи на Беренис Флеминг. Посещението му у семейство Картър само го бе разочаровало — явно бе безсилен да привлече вниманието на Беренис, оттогава при случайните им срещи тя се държеше учтиво, но безразлично. И въпреки всичко Каупъруд бе както винаги упорит в преследването на целта, която си беше поставил. Мисис Картър, чиито предишни връзки с Каупъруд не бяха съвсем платонични, все пак си обясняваше вниманието му към нея най-вече с неговия интерес към децата ѝ и изгледите им в живота. Беренис и Ролф изобщо не подозираха за споразумението между майка им и Каупъруд. Верен на обещанието си за покровителство и помощ, той бе настанил мисис Картър в апартамент в Ню Йорк току до училището на дъщеря ѝ и се надяваше да прекара много щастливи часове близо до Беренис. Близо до Беренис! Колко искаше да събуди интереса ѝ и да спечели нейната благосклонност! И пред самия себе си той не смееше да признае каква голяма роля играеше всичко това в замисъла, който се бе зародил от известно време в ума му. Беше му хрумнало да си построи великолепна къща в Ню Йорк.

Тази идея малко по малко го завладя напълно. Чикагският му дворец се бе превърнал в скъпа гробница, където Ейлийн седеше, потънала в размисли за сполетелите я беди. Освен, че му напомняше за поражението им в светското общество, домът се бе превърнал просто в сграда, която не отговаряше на великолепието и възможностите на неговото въображение. Ако успееше да построи това второ жилище, то щеше да е бляскав паметник на самия него. При своите пътешествия в чужбина беше виждал много такива прекрасни дворци, замислени най-внимателно и превърнали се в хранилище на вкуса и културата на не едно и две поколения. Колекцията, с която Каупъруд се гордееше толкова много, непрекъснато се попълваше и вече сама по себе си бе един разкошен паметник. Тя вече включваше картини от всички важни школи в живописа, да не говорим за сбирките от нефрит, от требници с цветни букви, порцелан, килими, драперии, рамки за огледала, както и първите няколко образца от колекция от редки скулптурни оригинали. Красотата на тези необикновени предмети, вдъхновеният търпелив труд на майсторите от различни епохи и страни понякога му

вдъхваха страхопочитание. От всички хора по света той уважаваше, дори боготвореше най-много искрения творец. Животът беше загадка, но тези хора, които служеха покорно на красотата, бяха постигнали нещо, за което той само смътно се досещаше. Животът ги беше надарил с прозрение, сърцата и душите им бяха настроени в унисон с благозвучни хармонии, за които обикновените хора не знаеха нищо. От време на време, уморен след напрегнат ден, той влизаше късно вечер в тихата галерия, включваше осветлението и цялото прекрасно помещение се обливаше в светлина, сядаше пред някое от своите съкровища и потъваше в размисли за природата, настроението, епохата и човека, които ги бяха създали. Случваше се това да е някоя от меланхоличните глави на Рембранд — тъжният „Портрет на равин“, лиричен пейзаж с поточе на Русо. Друг път той се възхищаваше от вгълбената холандка домакиня на Хале, изобразена с дързък реализъм върху звънката като глеч повърхност, или пък от студената изисканост на Енгр. Той седеше, смаян от проникновението и майсторството на човека, за пръв път видял този образ, и от време на време възкликваше: „Чудо! Истинско чудо!“

Колкото, до Ейлийн, по това време у нея явно ставаха нови промени. Тя се намираще в онова особено състояние, в което е изпадала не една жена — мъчеше се да замени един голям идеал с по-малък и се убеждаваше, че усилието е безполезно или почти безполезно. Що се отнася до връзката ѝ с Линд, ако не се броят временното облекчение и развлечение, които ѝ бе донесла тя, Ейлийн започна да чувствава, че е допуснала сериозна грешка. Линд беше приятен по свой начин. Той можеше да я забавлява със случки от своя живот, съвсем различни от онова, с което я занимаваше Каупъруд. След като се сближиха, той ѝ изповяда безгрижно и весело всичките си любовни връзки в Европа и Америка. Беше същински езичник, фавн, но и човек от висшето общество. Неприкритото му презрение към всички в Чикаго с изключение на един-двама души, от които Ейлийн тайно се възхищаваше и с които искаше да се сближи, и това, че уж между другото споменаваха важни личности от източните щати, от Париж и Лондон, го издигнаха изключително много в нейните очи. Колкото и тъжно да е да го кажем, това я караше да чувствава, че не се е унижила, като се е поддала с такава готовност на неговия огромен чар.

И все пак, въпреки че бе весел, ласкателен и мил, Линд си оставате вятърничав донжуан, който нямаше никакво желание да промени нейния начин на живот, и тя сега съжаляваше, за това безсмислено увлечение, което не бе й допеело нищо и по всяка вероятност бе отчуждило завинаги Каупъруд от нея. Съпругът ѝ продължаваше да се държи наглед мило и приятелски, в техните отношения обаче се бе промъкнало нещо объркващо и несигурно, което при Ейлийн прерастваше в едва доловима душевна мъка. Дотогава тя беше обижданата, жената, чиято вяроност не подлежеше на никакво съмнение и чиято трайна обич и вяра бяха жестоко потъпквани. Сега всичко се бе променило. Дума да няма, той и бе изневерявал, но на другото блюдо на везните бе нейната измяна, с която тя му бе отмъстила ей така, на инат. Каквото и да говорим, верността на жената, била тя вродена или наложена от обществото, е на почит сред повечето хора и може да се каже, че самите жени се обявяват най-открито, на всеослушание в нейна подкрепа. Каупъруд ясно си даваше сметка, че Ейлийн му е изневерила не защото го обича по-малко от Линд, а защото е засегната, и то дълбоко. И Ейлийн знаеше, че той знае. Това, от една страна, я дразнеше и я правеше предизвикателна, а от друга, ѝ бе криво да си мисли колко безсмислено е потъпкала вярата му в нея. Сега той имаше предостатъчно основания да постъпва така, както сметне за добре. Тя бе захвърлила най-силното си оръжие — обвинението, че я е наранил. Гордостта не ѝ позволяваше да разговаря с него по този въпрос, а в същото време тя се дразнеше от лекотата и търпението, с които той посрещаше всичко. Приемаше като жестоко оскърбление усмивките му, готовността да ѝ прости, шеговитите му закачки.

Като капак Ейлийн започна да се кара с Линд заради непоклатимото си преклонение пред Каупъруд. Със самочувствието си на светски човек Линд смяташе, че тя ще му се отдаде напълно и ще забрави своя прекрасен съпруг. Когато беше с него, Ейлийн се показваше явно очарована и заинтригувана и с готовност му се подчиняваше, но го правеше по-скоро от инат, заради пренебрежението на Каупъруд, отколкото от някаква истинска страст към Линд. Въпреки привидната си ярост, подигравките и упреците, които сипеше по адрес на Каупъруд, тя бе безнадеждно влюбена в мъжа си и духовно свързана

с него и Линд бързо го усети. Подобно откритие е жесток удар за всеки покорител на женските сърца. То засегна силно гордостта на Линд.

— Ти го обичаш още, нали? — попита я веднъж той с кисела усмивка.

Вечеряха в едно сепаре в ресторанта на Кингели и Ейлийн изглеждаше много красива с роклята от лъскава зелена коприна, която подходеше напълно на свежия тен на лицето ѝ. Линд тъкмо ѝ бе предложил да замине с него за три месеца в Европа, но тя категорично бе отказала. Нямаше смелостта да го направи. Подобна стъпка можеше да я отчужди завинаги от Каупъруд и да му послужи за отличен предлог да я напусне.

— Не е това причината — заяви Ейлийн в отговор на въпроса на Линд. — Просто не ми се ходи в Европа. Не мога. Не съм готова. Това не е нищо друго освен твоя прищявка. Чикаго ти е омръзнало, понеже идва пролетта. Замини, ще те чакам, тук, а. по-късно може да реша да дойда и аз — усмихна се тя.

Линд се намръщи.

— По дяволите! — каза той. — Зная какво ти е. Продължаваш да държиш на него, макар че той се отнася с тебе като с куче. Преструваш се, че не го обичаш, а всъщност си луда по него. Отдавна съм го забелязал. Никога не си ме обичала истински. Не си в състояние. Само той ти е в главата.

— Я млъкни! — отвърна Ейлийн, силно разгневена от тези нападки. — Говориш глупости. Не съм от тези жени. Възхищавам му се. Но кой не му се възхищава! — По това време името на Каупъруд гърмеше из целия град. — Той е чудесен човек. Никога не е бил груб с мен. Истински мъж — това мога да кажа за него.

Сега Ейлийн беше достатъчно близка с Линд, за да го упреква наум. а понякога и открито с намеци, че е безделник и прахосник, който не е спечелил и цент от парите, дето така нашироко пилее. Тя не умееше кой знае колко да анализира социалните условия, но непоколебимата творческа упоритост на Каупъруд в предприемачеството, съчетана с презрението на повечето американци към безцелното прахосване на времето, я караха да прави изводи, неблагоприятни за Линд.

От това избухване на Ейлийн Линд помръкна още повече.

— Върви по дяволите — отвърна Линд. — Изобщо не те разбирам. Понякога говориш така, сякаш си влюбена в мен. Друг път си погълната цялата от него. Или ме обичаш, или не. Коя е истината? Щом си толкова захласната по него и не си в състояние да напуснеш дори за месец дома си, значи вече не ме обичаш.

Ейлийн, разбира се, беше натрупала опит с Каупъруд и можеше да постави Линд на място. В същото време се страхуваше да не го изгуби, да не остане без човек, който да я обича. Линд ѝ харесваше. Поне за момента той я утешаваше в нещастieto ѝ. И аса пак съзнанието, че Каупъруд гледа на това ѝ увлечение като на черно петно върху предишната ѝ добродетелност, охлаждаше чувствата ѝ към Линд. Мисълта за нейния съпруг и за целия ѝ опетнен и объркан живот я караше да се чувства много нещастна.

— По дяволите! — повтори раздражено Линд. — Остани, щом искаш. Знай, че няма да се опитвам да те убеждавам.

Те продължиха да се карат и макар в края на краищата да се сдобриха, и двамата почувствуваха, че отиват към скъсване.

Малко след този разговор Каупъруд, изпаднал в добро настроение поради успешния развой на своите сделки, влезе една сутрин в стаята на Ейлийн, както все още правеше понякога, за да довърши тоалета си и да си побъбрят.

— Как я карате напоследък с Линд, добре ли? — подметна весело той, докато стоеше пред огледалото и дооправяше яката и вратовръзката си.

— О, я върви по дяволите! — избухна Ейлийн, бореца се с раздвоените си чувства, които постоянно я измъчваха. — Ако не беше виновен, нямаше да имаш възможност да ме питаш така любезно как я карам. Карам я много добре, чудесно, пък ти си мисли каквото искаш, Той е прекрасен мъж, не ти отстъпва, дори е по-добър. Харесва ми. Поне ме обича за разлика от теб. Защо се интересуваш какво върша? Пет пари не даваш за мен, тъй че не си хаби думите. Остави ме, ако обичаш, на мира.

— Ейлийн, Ейлийн, бива ли да се държиш така! Не се горещи толкова. Нищо лошо не исках да кажа. Мъчно ми е и за самия мен, и за теб. Казвал съм ти, че не съм ревнив. Мислиш, че те осъждам. Нищо подобно. Зная какво чувстваш. Всичко е наред.

— О, да, да — отвърна тя. — Запази тези чувства за себе си. Върви по дяволите, ти казах! — Очите ѝ хвърляха мълнии.

Сега той стоеше облечен в средата на килима пред Ейлийн и тя се загледа в него — силен, смел, красив... нейният предишен Франк. Отново съжали, че му е изневерила, а безразличието му я вбесяваше. „Негодник — идеше ѝ да извика, — нямаш сърце!“, но се отказа. Гърлото ѝ пресъхна и очите ѝ се напълниха със сълзи. Ейлийн изпита желание да се втурне към него и да му каже: „О, Франк, нима не разбираш какво ми е и защо стана така? Не би ди могъл да ме обикнеш отново?“ Но се въздържа. Струваше ѝ се, че той може да я разбере, че ще я разбере, но никога вече няма да ѝ бъде верен. А Ейлийн на драго сърце щеше да изостави Линд и всички други мъже, само и само той да изрече тези думи, само и само да пожелаеше искрено тя да го стори.

Малко след сутрешната свада в спалнята на Ейлийн Каупъруд повдигна въпроса да се преместят в Ню Йорк, като подчерта, че този град по подходда на неговата постоянно нарастваща сбирка и че Ейлийн отново ще има възможност да влезе във висшето общество.

— За да се отървеш от мен тук — под метна Ейлийн, която не знаеше нищо за Беренис Флеминг.

— Ни най-малко — възрази меко Каупъруд. — Разбираш как стоят нещата. Нямаме изгледи да влезем в чикагското общество. Тук срещам твърде силна съпротива от страна на финансистите. Ако в Ню Йорк притежаваме голяма къща, такава, каквато бих построил, самата тя ще ни представя. В края на краищата жителите на Чикаго изобщо не могат да се мерят с хората от истинското висше общество. Важни са единствено хората от източните щати и преди всичко нюйоркчани. Ако си съгласна, ще продам тази къща и ще отидем да живеем там поне част от времето. В Ню Йорк ще мота да съм с теб колкото и тук, дори повече.

Тъй като дълбоко в себе си бе суетна, Ейлийн неволно откликна на по-големите възможности, които криеха неговите думи. Тази къща се бе превърнала в същински кошмар за нея — място, където я бяха пренебрегнали и което тя свързваше с лоши спомени. Тук се бе сбила с Рита Солбърг, тук бе видяла как обществото се появява за съвсем кратко, та повече да не стъпи в къщата ѝ, тук беше чакала дълго да се съживи любовта на Каупъруд, която явно нямаше да блесне с

първоначалната си сила. Докато Каупъруд говореше, Ейлийн го гледаше подигравателно, почти тъжно и невярващо. В същото време непрекъснато си мислеше, че в Ню Йорк, където парите означаваха толкова много, с все по-голямото богатство и влияние на Каупъруд зад гърба си тя можеше да се надява да бъде приета най-сетне във висшето общество. „Който не рискува, той не печели“ — такъв беше нейният девиз, който тя неизменно издигаше, макар че подготовката ѝ за живота, за който сега жадуваше, бе най-повърхностна и куха. Суетната, бляскава, изпълнена с надежди Ейлийн! Откъде всъщност можеше да знае всичко това?

— Чудесно — каза накрая. — Прави каквото знаеш. Предполагам, че и там ще живея така, както тук — сама.

Каупъруд знаеше за какво копнее душата ѝ. Знаеше какво се върти в главата ѝ и колко напразни са мечтите ѝ. Животът го беше научил, че само при изключителни обстоятелства жена със слабостите и недостатъците на Ейлийн може да влезе в студеното висше общество. Но въпреки цялата си смелост той не би ѝ го казал за нищо на света. Не можеше да забрави, че някога беше плакал на рамото ѝ зад ужасните решетки на затвора в Пенсилвания. Не можеше да се покаже такъв неблагоприятник и да я нарани, като ѝ открие най-съкровениите си мисли, така както не можеше да залъгва и себе си. Богатата къща в Ню Йорк и мечтите за светски успехи, на които би могла да се радва там, щяха да успокоят нейната уязвена суетност и да утешат разочарованото ѝ сърце и в същото време той щеше да е по-близо до Беренис Флеминг. Каквото и да мислим за тези потайни криволици на човешкия ум, те съществуват и са присъщи на всеки човек, а Каупъруд не правеше изключение. Той виждаше всичко и го обмисляше — мислеше за обикновените човешки чувства на Ейлийн.

ГЛАВА XLVI

ДЪЛБИНИ И ВЪРХОВЕ

Усложненията след всичките му любовни похождения поставяха понякога Каупъруд в затруднено положение и той се питаше дали в края на краищата извън брака има спокойствие и удовлетворение. Макар в разгара на скандала мисис Ханд да беше заминала за Европа, тя се върна и започна отново да го търси. Сесили Хейгънин му пишеше с повод и без повод и го уверяваше в своите непомръкващи чувства. Флорънс Кокрейн бе все тъй упорита в опитите си да го види дори след като интересът му към нея започна да отслабва. На всичкото отгоре заради трудностите и разочарованията си Ейлийн бе започнала да пие. След неуспеха си с Линд — макар и да бе отстъпила пред домогванията му, тя никога не бе изпитвала нежни чувства към него — и след пренебрежението, с което Каупъруд бе посрещнал изневярата ѝ, Ейлийн изпадна в онова потиснато състояние, когато човешкото същество се подлага на горчив самоанализ — при по-чувствителните и неустойчивите той води до безпътство, дори до смърт. Горко на оногова, който се оставя на илюзиите — тази единствена реалност, но горко и на тези, които не го правят. Първите са обречени на разочарование и мъка, а другите — на съжаление.

След като Ейлийн отказа да последва Линд и той замина за Европа, тя завъртя любов с един скулптор, Уотсън Скийт, много незначителен човек. За разлика от повечето хора на изкуството той беше единственият наследник на директора на огромна компания за мебели, към която не проявяваше никакъв интерес. Бе учил в чужбина, но се бе завърнал в Чикаго с намерението да популяризира изкуството в западните щати. Едър, рус, пълен, той излъчваше старовремска естественост и непринуденост, които допаднаха на Ейлийн. Бяха се запознали у Рийс Грайър. Тъй като след заминаването и а Линд се чувствуваше изоставена и се страхуваше най-много от самотата, Ейлийн се сближи със Скийт, без това да ѝ доставя голямо душевно задоволство. Но тази вътрешна движеща сила, този непрестанно

преследващ я идеал, който я караше да сравнява всичко с Каупъруд, продължаваха да господстват у нея. Кой не е изпитвал смразяващия спомен за по-добри дни? Той се промъква в сегашните ни мечти. Присъства като призрак на пир и неговите безплътни очи се взират тъжно и умислено в лъжли виа празник. Бляновете ѝ за живота с Каупъруд я преследваха навсякъде. Преди бе пушила само от време на време, а сега почти постоянно беше с цигара в уста. По-рано само бе отпивала от виното, коктейлите и брендите със сода, сега се пристрасти към брендите или по-скоро към една нова смесица от уиски и сода, която пиеше с увлечение, издаващо, че тя просто не забелязва вкуса му. Всъщност пиенето в края на краищата е душевно състояние, а не влечение към вкуса. Ейлийн бе забелязала след разправия с Линд или когато се чувствуваше потисната, че от тези питиета я завладяват някаква приятна топлина и безразличие. Тя преставаше да изпитва тъга. Можеше и да се разплаче, но това бяха сладки, облекчаващи душата сълзи. Мъката ѝ започваше да наподобява някакво странно примамливо видение. То се движеше, обикаляше я, без всъщност да е свързано с нея, и тя можеше да го наблюдава от страни. Понякога и тези образи, и тя заедно с тях (тъй като виждаше и себе си като в мираж или в някакво изкривено видение) приличаха на същества от друг свят, смущаващи, но не и горчиво болезнени. Старото изпитано лекарство срещу всяка болка — алкохолът — я завладя. След няколко случайни опита, при които Ейлийн разбра, че алкохолът ѝ действа успокояващо и притъпява мъката, уискито със сода се превърна за нея в извор на утеха. Защо да не пие, след като пиенето ѝ носеше истинско облекчение от физическите и духовните мъки? Тя не забелязваше никакви лоши последици. Разреждаше уискито толкова много, че то заприличваше на вода. Останеше ли сама в къщи, отиваше в килера, където икономът държеше напитките, и си правеше питие или пък нареждаше да ѝ донесат в стаята табла с шише уиски и сифон със сода. Каупъруд забеляза, че тази табла непрекъснато е в стаята на Ейлийн и че тя пие много по време на ядене, и ѝ направи забележка.

— Не прекаляваш ли с пиенето, Ейлийн? — попита я една вечер, докато я наблюдаваше как пие чаша уиски с вода и гледа замислено бродерията на покривката върху масата.

— Разбира се, че не — изпелтечи тя раздражено и малко ядосано. — Защо питаш?

И тя самата се опасяваше, че с времето пиенето ще се отрази зле върху тена ѝ. Нейната красота беше единственото, на което още държеше.

— През цялото време виждам тази бутилка в стаята ти. Питам се дали забелязваш колко често посягаш към нея.

Опитваше се да говори внимателно, тъй като Ейлийн беше много чувствителна.

— Дори да е така, какво от това! — тросна се. — Има ли значение, че го правя? Мога да пия и да правя и нещата, които вършат някои други.

Доставяше ѝ удоволствие да го дразни. Въпросът му доказваше, че той все още се интересува от нея. Значи тя не му бе напълно безразлична.

— Не говори така, Ейлийн — отговори Каупъруд. — Нямам нищо против да пиеш от време на време. Всъщност сигурно ти е все едно дали имам нещо против. Но ти си много хубава и здрава, за да се пропиваш. За какво ти е. Та това е най-късият път към ада! Не ти се е случило кой знае какво. Боже мой! Малко ли жени са изпадали в твоето положение! Няма да те напусна, докато ти не го пожелаеш. Казвал съм ти го хиляди пъти. Жалко, но хората се променят — всички ние се променяме. Сигурно съм се променил и аз, но това не може да е причина да се погубваш. Не искам да се отчайваш. Може пък всичко да се уреди много по-добре, отколкото смяташ.

Говореше само за да я утеши.

— О! О! О! — изведнъж Ейлийн започна да се клати и да плаче глупаво и пиянски, сякаш сърцето ѝ щеше да се пръсне, и Каупъруд се изправи. Беше ужасен.

— Не се приближавай! — възкликна внезапно Ейлийн, изтрезняла почти по същия странен начин. — Зная защо го правиш. Зная колко ме обичаш и колко те е грижа за красотата ми. Не се тревожи, че пия. Ако ми се пие, ще пия, ще върша каквото реша. Щом това ми помага да превъзмога трудностите, значи си е чисто моя работа.

И най-предизвикателно Ейлийн си наля нова чаша и я изпи. Каупъруд я погледна сериозно и разтрои жено и поклати глава.

— Не бива така, Ейлийн — каза той. — Просто се чудя какво да те правя. Не бива да продължаваш така. Уискито няма да те доведе доникъде. Просто ще съсипе красотата ти, а отгоре на всичко ще изпаднеш в безизходица.

— По дяволите красотата ми — изсъска тя. — Не съм видяла добро от нея.

Ядосана и натъжена, Ейлийн стана и напусна масата. След малко Каупъруд я последва и я завари да си пудри очите и носа. На тоалетната масичка пред нея имаше полупълна чаша уиски с вода. От това той изпита някакво странно чувство на отговорност и безпомощност.

Към тревогите за Ейлийн се прибавиха и мислите му за ту разгарящите се, ту угасващи надежди за Беренис. Тя бе чудесно момиче, изграждащо се като силна личност. Съвсем наскоро я бе виждал няколко пъти и за негова радост Беренис доста се поотпусна и започна да му говори приятелски, дори свойски — не беше превзета, бе мислещо и разумно същество с дълбоко интелектуални или по-скоро с изключителни артистични заложби. Беше безгрижна, сякаш живееше в някакъв възвишен и уединен свит, понякога потъваше във ведри мисли, друг път се интересуваше живо от обществото, към което принадлежеше и на което обръщаше точно толкова внимание, колкото и то на нея.

Към края на юни, една неделна утрин в Поконоу, където Каупъруд бе дошъл да си почине за няколко дни и където всичко беше тихо и ведро на хълма, на който беше вилата на Картър, Беренис излезе на верандата, където той седеше, четеше финансовия отчет на една своя компания и мислеше за сделките си. Вече се бяха сближили и Беренис се държеше непринудено и весело в негово присъствие. Той ѝ се харесваше. Каза му го с неописуема усмивка, от която носът и кожата около очите ѝ се сбръчкваха, а згълчетата на устата ѝ потръпваха.

— Сега ще си хвана птица.

— Какво? — попита Каупъруд, след като вдигна поглед и се престори, че не е чул.

Следеше жадно всяко нейно движение. Беренис беше със сутрешен тоалет на волани, много подходящ за света, в който живееше.

— Птица — повтори тя и отметна безгрижно глава. — Юни е и врабчетата учат малките си да летят.

Погълнат от финансовите въпроси, Каупъруд в миг се пренесе като с вълшебна пръчица в някакъв друг свят, в който птиците, тревата и ветрецът бяха по-важни от тухлите, камъните, акциите и облигациите. Стана и тръгна подир леките ѝ стъпки през тревата към няколко елши, където Беренис беше видяла как едно врабче учи малкото си да лети. От стаята си на горния етаж беше наблюдавала тази сценка от живота в природата. Изведнъж Каупъруд беше обладан от непреодолимата мисъл колко маловажни са неговите проблеми сред великия поток на живота, когато около него кипи тази мощна воля за съществуване, доловена от Беренис. Той видя как тя разперва надолу ръце и се втурва леко и грациозно, как се навежда ту тук, ту там, а пред нея подскача врабче — накрая момичето се гмурна в тревата, обърна пламналото си лице и извика:

— Вижте, улових го! А то се дърпа. О, миличкото!

Тя държеше птичето в шепата си, притиснала главичката му между палеца и показалеца, галеше го с показалеца на свободната си ръка, смееше се и го целуваше. Вълнуваше я не толкова любовта към птиците, колкото красотата на живота и собствената ѝ хубост. Чу, че на едно клонче до нея майката цвърчи като обезумяла, обърна се и извика:

— Не вдигай такъв шум! Скоро ще го пусна.

Каупъруд, спретнат на утринното слънце, се засмя.

— Не можете да я обвинявате — каза той.

— Тя знае много добре, че няма да му направя нищо — отвърна Беренис така разпалено, сякаш думите ѝ не будеха никакво съмнение.

— Знае ли? — попита Каупъруд. — Защо мислите така?

— Защото е така. Не смятате ли, че птиците усещат кога децата им наистина са в опасност?

— Откъде ще знаят? — настояваше Каупъруд, очарован и заинтригуван от сложната ѝ логика. Тя си оставаше пълна загадка за него. Никога не беше сигурен в мислите ѝ. Беренис само впери за миг студените си сини очи в него.

— Убеден ли сте, че има само пет сетива? — попита тя много чаровно, без всякакъв укор. — Разбира се, че го знаят. Тази птица го знае. — Беренис се обърна и махна грациозно към дървото, където сега

цареше спокойствие. Птицата вече не цвъртеше. — Тя знае, че аз не съм котка.

И отново пленителната, закачлива усмивка, от която носът, ъгълчетата на очите и устата ѝ се сбръчкваха. Думата „котка“ прозвуча в устата ѝ ясно и мило. Сякаш момичето я бе изрекло отсечено, силно и весело. Каупъруд я гледаше така, все едно че виждаше най-способния човек, когото познава. Разбираше ясно, че това е жената, която може да го вдъхнови за успехи във всяко начинание. Имаше нужда от това, стига да я накараше да прояви интерес към него. Очите ѝ бяха и загадъчни, и прями, и приятелски, толкова студени и проникателни. Те сякаш казваха: „За да ме заинтересуваш, трябва да си наистина интересен“, и въпреки всичко съвсем не бяха враждебни и по-скоро изразяваха сърдечно приятелство. Също тъй красноречива бе усмивката, която сбръчкваше носа ѝ. Пред него не стоеше Стефани Плейтоу, още по-малко Рита Солбърг. Той не би могъл да я спечели като Ела Хъби, Флорънс Кокрейн или Сесил Хейгънин. Това беше жена е железен характер и душа, открита за романтичното, за изкуството, философията и живота. Каупъруд не можеше да я завладее, както беше завладял другите. И въпреки всичко Беренис наистина бе започнала да мисли малко повече за Каупъруд. Явно беше необикновен човек, така поне твърдеше майка ѝ, а вестниците постоянно споменаваха името му и отразяваха всяка негова стъпка.

Малко по-късно се срещнаха отново в Саутхамптън, където Беренис бе дошла с майка си. Каупъруд отиде с нея и с едни младеж — Грийнъл, да се окъпе в морето. Следобедът беше прекрасен. На изток, юг и запад морето се разстиляше като някакъв надиплен син килим, а обърнеха ли се наляво, виждаха красиво врязания във водата бряг със златист пясък. Каупъруд наблюдаваше Беренис, облечена в син копринен бански костюм и обувки, и бе поразен от чудото на отминаващия живот — младостта настъпва с цялата си свежест, а старостта си отива. Ето го него — с години на борби и житейски опит зад гърба си, а тази двадесетгодишна девойка със своя остър ум и изтънчен вкус очевидно не му отстъпваше във въпросите от общочовешко значение. За каквото и да говореха, той не намираше никакви пукнатини в нейната броня. Тя имаше големи познания, доводите ѝ бяха зрели, макар че момичето проявяваше склонност малко да позира, на което имаше пълното право. Грийнъл бе започнал

да я отегчава и тя го отпрати — сега се забавляваше, като разговаряше с Каупъруд, който я пленяваше със силния си характер.

— Знаете ли — призна му тя, — понякога младите мъже ме отегчават много. Държат се глупаво. Винаги съм казвала, че не са нищо повече от обуца, вратовръзки и бастуни, свързани по някакъв невъобразим начин. Вон Грийнъл е същински ходещ манекен. Английски костюм с бастунче.

— Я гледай какво обвинение! — възкликна Каупъруд.

— Така е — отвърна тя. — Не го бива за нищо друго, освен да играе поло, да плува най-новия стил, да разкаже кой къде е и за кого ще се жени. Да си умреш от скука.

Тя отметна назад глава и издиша въздуха от гърдите си така, сякаш искаше да ги пречисти от скуката и глупостта.

— Казвали ли сте му го? — попита заинтригуван Каупъруд.

— Разбира се.

— Тогава не се учудвам, че изглежда толкова сериозен — каза Каупъруд и се обърна да погледне Грийнъл и мисис Картър — те седяха един до друг на шезлонги, младежът ровеше в пясъка с пръстите на краката си. — Странно момиче сте, Беренис — продължи той свойски. — Понякога сте толкова пряма и решителна.

— Не повече от вас, ако съдя по онова, което се говори — отговори тя и впери в него пронизателния си поглед. — А и защо да ми досажда? Толкова е скучен. Постоянно ходи по петите ми, а съвсем не ми е нужен.

Беренис отметна глава и се затича по плажа към местата, където се къпеха все по-малко и по-малко хора, като от време на време поглеждаше назад към Каупъруд, сякаш искаше да му каже: „Защо не тръгваш след мен?“ Той даде воля на обзелото го въодушевление, втурна се бързо след нея и я настигна при една плитчина, където имаше пясъчен нанос и водата беше прозрачна и недълбока.

— О, вижте! — възкликна Беренис, когато той приближи. — Вижте, риби! Ах!

Тя се втурна във водата, където на няколко крачки от брега плуваше малък пасаж бодливки, блеснали като сребърни на слънцето. Беренис се впусна след тях както оня път след птичката, като се мъчеше да ги подгони към едно образувало се в пясъка вирче малко по-нагоре по брега. Развеселен като десетгодишен хлапак, Каупъруд се

включи в преследването. Затича се бързо след рибките, изпусна единия пасаж, но успя да подгони към брега друг и извика Беренис.

— О! — възкликна по едно време тя. — Ето ги. Елате бързо! Подгонете ги насам!

Косите ѝ се бяха разпуснали, лицето — поруменяло, сините ѝ очи искряха. Тя се приведе ниско над водата, Каупъруд също, и протегнаха ръце — няколкото рибки се мятаха тревожно пред тях и се мъчеха да избягат. Двамата ги подгониха към пясъка, пъхнаха едновременно ръце във водата и Беренис успя да хване една рибка. Каупъруд я изтърва, но я подгони към ръцете ѝ и тя я улови.

— О! — възкликна момичето и бързо се изправи. — Прекрасна е! Жива! Аз я улових.

Заподскача, а Каупъруд, който стоеше пред нея, я гледаше като омагьосан. Испита силно желание да ѝ каже за любовта си, да ѝ признае колко му е скъпа.

— Вие, вие сте единственото прекрасно нещо тук — изрече той бавно, за да подчертае смисъла на думите.

Беренис го погледна за миг, без да изпуска рибата от протегнатите си ръце, очите ѝ говореха, че разбира положението и че ѝ е приятно. Каупъруд видя обаче, че за секунда тя се подвоуми как да възприеме думите му. Много мъже я бяха обграждали с внимание. Беше свикнала с комплиментите. Но сега имаше нещо друго. Беренис не каза нищо, само продължи да го гледа с поглед, който говореше недвусмислено: „Май е по-добре да не казвате нищо повече.“ После, щом видя, че той я е разбрал, че е смутен и объркан, тя сбръчка весело носле и добави:

— Също като в приказките. Имам чувството, че съм я хванала от някакъв друг свят.

Каупъруд я разбра. С нея не можеше да се действа направо и въпреки всичко се появи нещо ново, едно приятелство, една симпатия, която почувствуваха и двамата. Девическият пансион, условностите, необходимостта да си създаде положение в обществото, консервативните ѝ приятели и техните възгледи — всичко това си казваше думата. Само да не беше женен, мислеше си Беренис, тя щеше да го изслуша на драго сърце, тъй като топ беше обаятелен. Но при това положение... А той от своя страна стигна до заключението, че

Беренис е единствената жена, за която с радост би се оженил, стига тя да го пожелае.

ГЛАВА XLVII

„АМЕРИКАНСКИ КИБРИТ“

След удара, с който Каупъруд си осигури парите, като привидно подари триста хиляди долара за телескопа, неговите врагове се укротиха за известно време, но само защото не можеха да измислят нищо ново, с което да го унищожат. Общественото мнение — създадено от вестниците — все още беше срещу него. Но срокът на неговите концесии изтичаше едва след осем-десет години, а дотогава той можеше да си извоюва несломимо могъщество. Сега, заобиколен от своите инженери, директори и юристи, той бе погълнат от строежа на надземните трамвайни линии, които трябваше да бъдат изградени с шеметна бързина. Същевременно бе замислил чрез Видера, Кафрат и Адисън да предостави заеми на местните чикагски банки — същите банки, които бяха най-настроени срещу него, — та при криза да им отмъсти. Разполагаше с огромно количество акции и облигации и ръководейки се единствено от правилото да не плаща повече от шест процента лихва на никой акционер, закупил негови акции като странично лице, печелеше луди пари. Така беше най-изгодно за него. Когато акциите му започваха да носят повече, Каупъруд пускаше нови, продаваше ги на борсата и слагаше разликата в джоба си. От касите на различните си компании теглеше огромни суми под формата на временни заеми, а по-късно по негово нареждане послушните му служители ги вписваха при разходите за „строителство“, „оборудване“ и „експлоатация“. Приличаше на хитър вълк, дебнещ в гората, която сам е създал.

Слабото място в целия проект за надземните трамвайни линии беше, че на първо време те нямаше да носят доходи. Те щяха да конкурират старите му трамвайни компании и да намаляват доходите от тях. А Каупъруд бе вложил огромни суми и в тези компании; и в акциите на надземните трамвайни линии. Ако се случеше нещо и техният курс паднеше, огромни количества от същите акции; притежавани от други хора, щяха да бъдат хвърлени на пазара и да се

обезценят още повече и той щеше да е принуден да ги изкупува. Каупъруд се страхуваше от финансови бури и финансови репресии и незабавно започна да трупа най-внимателно за всеки случай резерв в правителствени облигации, който според него не биваше да е по-малък от осем-девет милиона долара — бе заложил на карта толкова много, за да се остави да го изненадат.

В началото, когато Каупъруд се зае с надземните: трамвайни линии, по нищо не личеше, че в близко време в Щатите може да се разрази финансова криза, Но много скоро се появиха нови затруднения. Бе дошло времето на тръстовете с цялото тяхно раздуто великолепие. Въглищата, желязото, стоманата, петролът, машиностроенето и редица други важни отрасли бяха организирани в тръстове, а други като кожарството, обувната промишленост, производството на въжета и така нататък почти непрекъснато попадаха под контрола на хитри и безскрупулни хора. И в Чикаго Шрайхарт, Ханд, Арнийл, Мерил и много други се бяха научили да извличат огромни печалби, като изкупуват всички акции, за което се искаха налични пари, а колкото до по-дребните магнати, те се задоволяваха с трохите от трапезата на богатите и бяха щастливи да ги канят за учредители. От друга страна, сред широките народни маси нарастваше убеждението, че на върха са застанали неколцина гиганти — титани, бездушни и безсърдечни, които изобщо не се интересуват как живеят обикновените хора и които са решили да ги оковат във вериги и да ги поробят. Затънали в невежество и беднотия, накрая тези маси се вкопчиха със сърцераздирателен плам в програмата на един политически водач от западните щати, обещаващ да ги отърве от всички злини^[1]. Видял, че пусканото в обръщение злато става все по-малко и по-малко, че парите и кредитите на страната се съсредоточават в ръцете на шепа хора, които спекулират с тях както им е изгодно, тази „пророк“ реши, че онова, от което се нуждае държавата, е да бъдат увеличени парите в обръщение, което ще облекчи получаването на кредити и ще намали лихвения процент. Мините изобилстваха на сребро и то трябваше да бъде насечено на монети при съотношение шестнадесет сребърни долара за всяка златна монета от един долар в обръщение, а паритетът между двата метала трябваше да бъде узаконен от правителството. Тогава малцинството никога вече нямаше да превръща разменната монета в свое оръжие и да докарва народа до

нищета. Трябваше да се появят толкова много пари, че централните банки и хората, които ги ръководеха, нямаше да имат власт над тях. Такава бе прекрасната мечта на едно състрадателно сърце, но тъкмо заради нея се появи заплахата от ожесточена борба за политически натиск върху правителството, която скоро след това наистина избухна. Доловила колко опасни са теориите на новия политически лидер, финансовата върхушка се опълчи срещу него, както и срещу хората от Демократическата партия, които ги поддържаха. Редовите членове на двете партии — малко или повече гладните и жадните, на които винаги са се опирали и двете страни, го приветстваха като изпратен от бога избавител, като един нов Мойсей, дошъл да ги изведе от пустинята на бедността и отчаянието. Горко на политическия водач, който проповядва нова доктрина за спасение и от състрадание предлага панацея за всички човешки болки. Той наистина е обречен на трънлив венец.

Каупъруд, както и другите богаташи, се обяви срещу безумната според него идея — да се поддържа по законодателен път паритет между златото и среброто. Той го наричаше конфискация — конфискация на богатството на малцинството в полза на мнозинството. Беше против тази идея най-вече, понеже се страхуваше, че този все по-голям смут предвещава класова война, при която вложителите ще побързат да се отърват от своите акции и да заключат парите си в сейфовете. Моментално сви платната — зае се да влага само в най-сигурните ценни книжа, а по-несигурните да превръща в налични пари.

За текущите си нужди обаче бе принуден да заема крупни суми от различни места и скоро забеляза, че банките, представящи враговете му в Чикаго и другаде, скланяха да отпускат пари срещу негови акции само при условие че ги връща при първо поискване. Той приемаше на драго сърце, но започна да подозира, че Ханд, Шрайхарт, Арнийл и Мерил кроят някакъв план да го погубят, като внезапно и едновременно поискат да им върне заемите и така го поставят в трудно финансово положение.

— Май се досещам какво ми крои тази банда — каза веднъж той на Адисън. — Криви са им сметките, няма да се хвана така лесно в капана им.

Каупъруд не се лъжеше в своите подозрения. Шрайхарт, Ханд и Арнийл го наблюдаваха чрез своите агенти и борсови посредници и скоро откриха — още в началото на суматохата около среброто, преди да се е разразила бурята, той сключва заеми в Ню Йорк, Лондон, с някои банкери в Чикаго и другаде.

— Струва ми се — каза веднъж Шрайхарт на своя другар Арнийл, — че нашият приятел е затънал до гуша в дългове. Поувлякъл се е. Тези негови надземни трамвайни линии гълтат твърде много капитал. Есента предстоят избори и той знае, че ще се борим с нокти и зъби. Трябват му пари, за да електрифицира старите си трамвайни линии. Ако разберем какво точно е положението му и къде сключва заеми, ще знаем и какво да правим.

— Освен, ако не се лъжа — отговори Арнийл, — той е изпаднал или много скоро ще изпадне в трудно положение. Суматохата около среброто подбива цената на акциите и покачва стойността на парите. Предлагам тукашните ни банки да му отпуснат всички пари, които поиска, но при условие че ги върне веднага щом кажем. Щом му дойде времето, ще го притиснем до стената. Няма да е лошо и да разберем къде другаде сключва заеми.

Мистър Арнийл го каза без следа от раздражение или сарказъм. В някой труден час, който може би приближаваше много бързо, на мистър Каупъруд щеше да му бъде обещано спасение — при условие че напусне завинаги Чикаго. А в интерес на града и на доброто име на властта те щяха да сложат ръка върху неговото състояние и да го използват по свое усмотрение.

За нещастие точно по това време Ханд, Шрайхарт и Арнийл се замесиха в една дребна спекулация, върху която застрашителната агитация в полза на среброто можеше да се отрази само зле. Отнасяше се за нещо съвсем просто, за кибрита — стока, чието производство по окова време заедно с много други производства беше обединено в тръст и носеше добри печалби. Акциите на „Американски кибрит“ се котираха на всички борси и курсът им — сто и двадесет долара — бе стабилен.

Гениалната идея да бъдат обединени всички американски фирми за производството и продажбата на кибрит бе хрумнала на двама души, банкери и борсови посредници — мистър Хъл и мистър Стакпоул.

Мистър Файниъс Хъл беше дребен, приличен на пор пресметлив човек с рядка сивопепелява коса и отчасти парализиран, силно увиснал десен клепач, който му придаваше характерен, а понякога и твърде мрачен израз.

Съдружникът му мистър Бенъни Стакпоул навремето беше карал дилижанс в Арканзас, а по-късно бе търгувал с коне. Беше много силен и предприемчив — едър, мазен, хитър и смел. Без да притежава умствените заложи на хора като Арнийл, Ханд и Мерил, той все пак беше находчив и кадърен. Беше се впуснал малко по-късно в надпреварата за богатство, но сега правеше всичко възможно да доведе до успешен завършек плана, който беше разработил с помощта на Хъл. Вдъхновявани от мисълта за голямо богатство, те най-напред се сдобиха с контролния пакет акции на една компания за кибрит, което им позволи да започнат преговори със собствениците на останалите компании. Патентите и тайните на производството, притежавани от две други компании, преминаха в техни ръце и по този начин полето им на действие се разшири възможно най-много.

Но за да го постигнат, им трябваша много пари, много повече, отколкото те притежаваха. Тъй като и двамата бяха от западните щати, обърнаха най-напред погледи към западния капитал. Посетиха последователно Ханд, Шрайхарт, Арнийл и Мерил и тези господа закупили солидни пакети от новите акции на цени, много по-ниски от номиналните. С получените по този начин средства обединението на компаниите продължи успешно. Хъл и Стакпоул изкупуваха отвсякъде патенти, хрумна им да завладеят Европа и накрая да заграбят целия световен пазар. В същото време на високопоставените им повелители им дойде на ум, че ще бъде чудесно, ако курсът на акциите, които бяха купили по четиридесет и пет долара и които сега се продаваха свободно на борсата за сто и двадесет долара, отскочи на триста долара — ако мечтите за монопола се сбъднеха, това повишение щеше да е напълно реално. Малко повече такива акции със съдба, която по онова време изглеждаше сигурна и блестяща, нямаше да се окажат излишни. Така капиталистите започнаха тихомълком да се надпреварват в изкупуването на такива акции и повишавайки курса им, да трупат цели състояния.

Игра като тази никога не остава скрита за другите финансисти. Скоро из борсовите среди се разчу, че се очаква рязко повишение на

акциите на „Американски кибрит“. Каупъруд го научи от Адисън, който винаги бе в течение на финансовите слухове, и двамата закупили акции за голяма сума, макар и не чак толкова много, та да могат да ги продадат по всяко време с известна печалба. През следващите осем месеца цената на акциите бавно се покачи, премина границата от двеста долара и когато достигна двеста и двадесет долара, Адисън и Каупъруд ги продадоха, печелейки почти милион от тези капиталовложения.

Междувременно се надигна очакваната политическа буря. Откачало се появи само едно облаче, не по-голямо от човешка длан, което през последните месеци на 1895 година нарасна бързо, а през пролетта на 1896 година стана зловещ облак, от който всеки миг щеше да се разрази буря. През юли е много шум бе издигната кандидатурата на Апостола на свободното сечене на среброто за президент на Съединените щати, което хвърли в ужас консерваторите и финансистите в страната. И други, по-непредвидливи хора от Мейн чак до Калифорния и от Мексиканския залив до Канада започнаха да правят онова, което Каупъруд бе направил благоразумно преди месеци. Банковите наличности бяха отчасти изтеглени, слабите и несигурните ценни книжа бяха хвърлени на пазара. Изведнъж Шрайхарт, Арнийл, Ханд и Мерил разбраха, че са попаднали малко или много в капан със своите огромни капиталовложения в „Американски кибрит“. Натрупали огромни количества от тези акции, издавани с милиони, сега те трябваше или да поддържат курса, или да продават на загуба. Тъй като много от акционерите се нуждаеха от пари, а въпросните акции вървяха по двеста и петдесет долара, от всички части на страната по телеграфа заваляха нареждания за продажби на чикагската борса, която направляваше сделките и където акциите очевидно се търсеха. Всички инициатори на сделките се събраха и решиха да поддържат курса. Господата Хъл и Стакпоул, които официално оглавяваха тръста, получиха нареждане да купуват, а те от своя страна се обърнаха към основните акционери и ги подканиха да поемат своя дял от допълнителни акции, пропорционален на вложенията им. Ханд, Шрайхарт, Арнийл и Мерил, огънати под тежестта на рукналия порой от акции, които трябваше да изкупуват по двеста и двадесет долара, се втурнаха към предпочитаните от тях банки, ипотекираха големи количества акции срещу сто и петдесет долара едната и започнаха да

се разплащат с тези пари за допълнителните акции, които бяха принудени да купуват.

В края на краищата обаче зависимите от тях банки се задръстиха напълно и се оказаха на ръба на краха. Вече не бяха в състояние да приемат повече акции.

— Не, не и не! — заяви Ханд на Файниъс Хъл по телефона. — Не мога, пък и не искам да рискувам нито долар повече за тази работа! Предложението е превъзходно. Знам не по-зле от вас всичките му плюсове. Но край на всичко. Казвам ви, приближава финансова криза. И затова борсата е наводнена с акции. Искам да защитавам интересите си, доколкото мога. Както вече ви казах, не съм съгласен да пусна на пазара дори една-единствена от акциите, които притежавам. Повече от това не мога да направя. Останалите господа, които участвуват в споразумението, ще трябва да се защитават както могат. Имам други, не по-маловажни проблеми от „Американски кибрит“.

Същата позиция зае и мистър Шрайхарт, който поглаждаше къдравите си черни мустаци и се чудеше дали да не пусне на борсата всичките си акции и да се отърве от тях, страхуваше се обаче, че Ханд и Арнийл ще побеснеят, ако по негова вина акциите на „Американски кибрит“ спаднат и на чикагската борса настане паника. Беше рисковано. Най-сетне Арнийл и Мерил се съгласиха да не продават акциите, които притежаваха, ала, както заявиха на мистър Хъл, да става каквото ще, но нищо не е в състояние да ги принуди да „купуват“ нови акции, за да предотвратят спадането на курса.

По време на тази криза господата Хъл и Стакпоул — и двамата почтени джентълмени — бяха естествено много потиснати. Съвсем не бяха богати като своите високопоставени покровители и сега състоянията им бяха застрашени. В такава силна буря те бяха готови да се приютят в което и да е пристанище. И ето Бенъни Стакпоул се появи в кантората на Франк Алджърнън Каупъруд. Вече бе опитал всичките си средства, а Каупъруд беше единственият богаташ в града, все още неучаствуващ в тази спекулация. В началото Стакпоул беше чул от Ханд и Шрайхарт, че нямало да участвуват в начинанието, ако в него се включи и Каупъруд, но това бе преди повече от година, а сега Шрайхарт и Ханд изоставиха и него, и съдружника му на произвола на съдбата. Не можеха да му се сърдят, че по време на кризата Стакпоул е преговарял с Каупъруд, дано само магнатът не го измами. Мистър

Стакпоул беше висок над шест фута и тежеше двеста и тридесет фунта. В кафяв ленен костюм, със сламена шапка на главата (беше към края на юли), той носеше в жълта кожена чантичка ветрило от палмов лист и своите злополучни акции. Целият беше плувнал в пот, а в главата му се въртяха мрачни мисли. Над него бе надвиснал банкрут, ужасен банкрут. Ако акциите на „Американски кибрит“ паднеха под двеста долара, щеше да се наложи той да затвори банкерско-посредническата си кантора и да се прости с онова, което тя носеше, и двамата с Хъл щяха да хлътнат с около двадесет милиона долара. Господата Ханд, Шрайхарт, Арнийл и Мерил щяха да изгубят някъде към шест-осем милиона долара. Местните банки също щяха да пострадат според пая си, макар и не толкова жестоко, тъй като, отпускаяки заеми на основата на сто и петдесет долара за акция, щяха да изгубят само разликата между тази цифра и курса, до който щяха да паднат акциите.

Когато Стакпоул влезе, Каупъруд го погледна двусмислено, защото знаеше добре какво ще се случи. Само преди няколко дни бе предсказал в разговор с Адисън възможната катастрофа.

— Мистър Каупъруд — започна Стакпоул, — в чантата нося петнадесет хиляди акции от „Американски кибрит“ на номинална стойност един милион и петстотин хиляди долара, тяхната пазарна стойност в момента е три милиона и триста хиляди долара, всяка акция струва по триста долара, дори повече. Не зная доколко близо сте следили развитието на „Американски кибрит“. Ние притежаваме всички патенти за най-новите и усъвършенствани машини, дори нещо повече, в близко време предстои да сключим договори с Италия и Франция, на които ще предоставим правата за ползване на нашите машини и технологични процеси срещу почти един милион долара годишно. Преговаряме и с Австрия и Великобритания, а по-късно ще установим, разбира се, връзки и с други страни. Компанията „Американски кибрит“ ще произвежда кибрит за целия свят, независимо от това, дали аз ще остана в нея или не. Тази агитация в полза на среброто ни връхлетя в открито море и сега ни е малко трудно да се преборим с бурята. Когато става дума за тесни търговски отношения, съм напълно откровен, затова ще ви разкажа как точно стоят нещата. Ако успеем да се измъкнем от това затруднение, причинено от агитацията в полза на среброто, курсът на нашите акции

ще се покачи до края на годината на триста долара. И така, ако сте съгласен да ги купите, ще ги получите още сега по сто и петдесет долара едната, но само при условие да не пускате до декември нито една акция на пазара, ако не можете да го обещаете — той млъкна и се опита да прочете нещо върху непроницаемото лице на Каупъруд, — бих искал да ми отпуснете заем по сто и петдесет долара за акция за срок поне от тридесет дни с лихва от десет, петнадесет или колкото определите процента.

При това ново доказателство за изменчивостта и несигурността на всичко земно Каупъруд склочи пръсти и започна да върти палци. Всеки си има своя звезден миг и ето че му се удаваше възможност да се разплати с онези, които се опитваха да го погубят. Ако вземеше тези акции по сто и петдесет долара срещу заем и ги продадеше бързо по двеста и двадесет долара или по-малко, „Американски кибрит“ щеше моментално да фалира. А щом курсът паднеше на сто и петдесет долара или още по-ниско, Каупъруд щеше отново да ги изкупи, да прибере печалбата в джоба си да приключи сделката с мистър Стакпоул, да получи и неговите проценти и да се усмихне като сит котарак. Всичко беше просто, както да върти палци, което правеше в момента.

— А кой освен вас и мистър Хъл подкрепяше тези акции тук, в Чикаго? — попита любезно той. — Струва ми се, че вече зная, но ако нямате нищо против, бих искал да съм сигурен.

— Ама разбира се, разбира се — отвърна с готовност мистър Стакпоул. — Мистър Ханд, мистър Шрайхарт, мистър Арнийл и мистър Мерил.

— Така си и мислех — отбеляза небрежно Каупъруд. — И сега не могат ли да поемат тези акции от вас? Задръсти ли са се?

— Да — потвърди унило Стакпоул. — Но за да приема заем срещу тези акции, искам да поставя едно условие. Нито една акция не бива да бъде пускана на пазара, най-малкото докато не съм в състояние да изпълня задължението си към вас. Подразбрах, че между вас, мистър Ханд и останалите господа, които споменах, има малко неразбирателство. Но както вече казах — сега говоря съвършено откровено, — в момента съм в безизходица, а при буря всяко пристанище е спасение. Ако решите да ми помогнете, съгласен съм на всички условия и няма никога да забравя услугата ви.

Той отвори чантата и започна да изважда ценните книжа — продълговати, зеленикаво-жълти пачки, здраво притегнати през средата с дебел ластик. Бяха на връзки от по хиляда акции. Стакпоул несигурно му ги подаваше, а Каупъруд ги поемаше с една ръка и леко ги претегляше.

— Съжалявам, мистър Стакпоул — каза съчувствено той, след като явно се позамисли, — но не мога да ви помогна. Твърде съм ангажиран с други неща и рядко се занимавам с каквито и да е борсови спекулации. Не изпитвам лоши чувства към никого от господата, които споменахте. Човек не може да угоди на всекиго. Стига да реша, мога естествено да взема тези акции, да ги платя и още утре да ги пусна на пазара, но нямам никакво желание да постъпвам така. Единственото ми желание е да ви помогна и ако мога да ги задържа три-четири месеца, бих го направил. Но при тези обстоятелства... — Той повдигна съчувствено вежди. — Опитайте ли при всички банкери в града?

— Практически при всички.

— И никой ли не може да ви помогне?

— При сегашното положение те не са в състояние да вземат нито една акция допълнително.

— Много лошо. Много съжалявам. Впрочем случайно да познавате мистър Милард Бейли или мистър Едуин Кафрат?

— Не, не ги познавам — отговори Стакпоул обнадежден.

— Добре тогава, има двама души, много по-богати, отколкото предполагат хората. Често разполагат с твърде големи суми. Обърнете се към тях, може и да ви помогнат. После моят приятел Видера. Не зная какво е положението му в момента. Винаги можете да го намерите в банката на Дванадесети район. Може би ще склони да вземе голяма част от акциите — не зная. Положението му е много по-добро, отколкото смятат повечето хора. Учудвам се, че не са ви насочили порано към някои от тях. — В действителност нито един от въпросните финансисти не би се съгласил да отпусне и долар заем без нареждането на Каупъруд, но Стакпоул не можеше да го знае. Малцина знаеха за връзките им с магната.

— Много ви благодаря, непременно ще се обърна към тях — отбеляза Стакпоул и прибра в чантата върнатите акции.

Каупъруд бе необикновено любезен, повика една стенографка, помоли я да намери домашните адреси на тези господа и да ги

предостави на госта, сякаш изобщо не ги знаеше. След това се сбогува с мистър Стакпоул, като му пожела да не пада духом. Обърканият ръководител на „Американски кибрит“ моментално реши да опита не само при Бейли и Кафрат, но и при Видера. Още преди да е стигнал в кантората на Бейли, Каупъруд разговаряше лично с него по телефона.

— Слушай, Бейли — каза той, когато в слушалката прозвуча гласът на богатия търговец на дървен материал, — преди малко при мен беше Бенъни Стакпоул от компанията „Хъл и Стакпоул“.

— Е, и?

— Носеше петнадесет хиляди акции от „Американски кибрит“ по сто долара номинална стойност, а по днешен пазарен курс — по двеста долара.

— Да.

— Иска да ипотекира всичките или поне една част от тях по сто и петдесет долара.

— Да.

— Вероятно знаеш за неприятностите на „Американски кибрит“?

— Не. Зная само, че курсът им се е повишил много благодарение на някой, който се стреми към това.

— Добре, слушай сега. Курсът им скоро ще падне. „Американски кибрит“ е пред банкрут.

— Да.

— Искам обаче да отпуснеш на този човек петстотин хиляди долара, не повече от сто и двадесет долара за акция, дори по-малко, а след това да му препоръчаш да отиде при Едуин Кафрат или Антон Видера за остатъка.

— Но, Франк, в момента не съм в състояние да отделя петстотин хиляди. А освен това твърдиш, че „Американски кибрит“ е пред банкрут.

— Зная, че нямаш, но издай чек на Чикагското дружество, а Адисън ще го изплати. Акции изпрати на мен и забрави за случката. С останалото ще се заема аз. Не споменавай обаче в никакъв случай моето име и не се издавай, че си кой знае колко заинтересуван от сделката. Но не повече от сто и двадесет, чуваш ли? Дори по-малко. Нали разбираш?

— Прекрасно.

— Ако имаш време, намини след това да ми кажеш какво е станало.

— Добре — отвърна делово мистър Бейли.

После Каупъруд се обади на мистър Кафрат. Проведе с него и с Видера почти същия разговор и за по-малко от три четвърти час уреди цялата обиколка на мистър Стакпоул. Той щеше да получи заема, който искаше, срещу сто и двадесет долара за акция, дори по-малко. Чековете щяха да му се връчат веднага. Щяха да ги изплатят различни банки, но не и Чикагското кредитно дружество! Каупъруд щеше да се погрижи по околен път чековете да бъдат изплатени веднага, независимо дали банките имат пари. Всички заложенни акции трябваше да бъдат изпратени на него. След това, като взе мерки за отличното осъществяване на този малък план, а банките, които трябваше да осребрят чековете, също отлично разбраха, че са гарантирани от него или от някои други хора, Каупъруд зачака да се върнат доверените му лица, за да прибере акциите в своята лична каса.

[1] Става въпрос за Р. П. Бланд, американски конгресмен, предложил през 1878 г. закона за среброто. — Бел. прев. ↑

ГЛАВА XLVIII

ПАНИКА

На 4 август 1896 година Чикаго, пък и целият финансов свят бяха смаяни и стъписани от краха на „Американски кибрит“, чиито акции се смятаха за най-сигурните на пазара, и от последвалия фалит на привидните собственици на фирмата господата Хъл и Стакпоул — техният дефицит възлизаше на двадесет милиона долара. Още предния ден в единадесет часа сутринта светът на банкерите и борсовите посредници в Чикаго, търгуващи с акции, разбра ясно, че става нето. Изкуствено поддържаният висок курс на акциите на „Американски кибрит“ и необходимостта от налични пари караха акционерите от всички краища на страната да хвърлят цели пакети акции на пазара с надеждата да ги реализират, преди да са се разорили окончателно. Около борсата, която се издигаше неприветливо като сива крепост в началото на Ла Сал стрийт, цареше голямо оживление — сякаш безмилостно беше разровен огромен мравуняк. Чиновници и куриери тичаха объркани насам-натам явно безцелно. Борсовите посредници, изглежда, разпродали запасите си от „Американски кибрит“ още предния ден, развеселени, се появили рано на борсата и с първия удар на гонга започнаха да предлагат акции на големи партии от по двеста и петстотин броя. Агентите на Хъл и Стакпоул също бяха, разбира се, на борсата и сред крещящата, блъскаща се тълпа купуваха всяка появила се акция на цената, която се надяваха да поддържат. Двата учредители на компанията постоянно поддържаха телефонна и телеграфна връзка не само с различните клечки, които бяха въвлекли в тази борсова спекулация, но и със своите чиновници и борсови посредници. При създалото се положение и двамата естествено бяха разстроени. Играта вече не се водеше е широкия и лек замах, характерен за най-благоприятните моменти във висшата финансова политика. За съжаление, както при всички разбунени потоци в живота, когато огромни реки са притиснати в тесни и криволичещи корита, и сега двамата мъже бяха погълнати главно от моментните дребни, но

въпреки това мъчителни грижи. Откъде да намерят петдесет хиляди долара, за да заплатят този или онзи пакет акции, които непрекъснато се стоварваха върху тях? Сякаш се опитваха сами, с голи ръце да запушат все по-широка пукнатина в бент, зад който бушуваше огромно разрушително море.

В единадесет часа мистър Файниъс Хъл стана от стола пред тежкото му махагоново писалище и отиде при своя съдружник.

— Слушай, Бен — каза той, — страхувам се, че няма да се справим. Ипотекирахме толкова много от акциите в града, че сега е невъзможно да разберем кой го върши. Обзалагам се, че някой, не мога да кажа точно кой, ги разпродава. Не смяташ ли, че може да е Каупъруд или някой от онези хора, при които той ни изпрати?

Измъчен от тревогите през последните няколко седмици, Стакпоул бе доста избухлив.

— Откъде да знам, Файниъс? — попита намръщено той, налегнат от мрачни мисли. — Едва ли. Не съм забелязвал по нищо да се интересуват от борсови спекулации. Но при всички положения трябваше да намерим отнякъде парите. Всеки момент някой от тази сган може да се уплаши и да хвърли всички акции на пазара. Ясно е, че са ни хванали натясно.

За стотен път той подръпна твърде стегнатата си яка и запретна ръкавите на ризата си, заради задухата беше свалил сакото и жилетката си. Точно тогава иззвъня телефонът на мистър Хъл, онзи, който беше свързан с канцеларията на фирмата в борсата, Хъл скочи и грабна слушалката.

— Да — обади се раздражено той.

— Две хиляди акции от „Американски кибрит“ се продават по двеста и двадесет. Да ги купя ли?

Чиновникът, който се обаждаше по телефона, не изпускаше от очи друг чиновник, застанал до перилата на балкона за борсовите посредници, от който се виждаше цялата „арена“, тоест централната зала на борсата, и той от своя страна предаваше всеки получен знак на трети агент, застанал долу. Така че отговорът „да“ или „не“ на мистър Хъл почти мигновено се превръщаше в борсова сделка.

— Какво ще кажеш? — попита Хъл Стакпоул, като закри слушалката с ръка, а десният му клепач увисна още повече. — Още две хиляди. Откъде смяташ, че идват? Хм!

— Да, положението е безнадеждно — отвърна тежко и гърлено Стакпоул. — Не можем да надскочим себе си. Но ето какво ще ти кажа: ще поддържаме курса на двеста и двадесет до три часа. Тогава ще изчислим какво сме постигнали и какво дължим. Междувременно ще видя какво мога да направя. Ако банките не ни помогнат, а Арнийл и цялата тази паплач ни изоставят, ще банкрутираме и толкоз, но първо ще опитам още веднъж, да го вземат дяволите! Може би няма да ни помогнат, но...

Всъщност мистър Стакпоул не виждаше какво могат да направят, ако господата Ханд, Шрайхарт, Мерил и Арнийл откажат да рискуват с големи суми, но се натъжаваше и ядосваше при мисълта, че те ще ги оставят с Хъл да пропаднат, без да си помръднат и пръста. Беше опитал при Кафрат, Видера и Бейли, но те бяха непреклонни. Потънал в тези мисли, Стакпоул нахлузи широкополата си сламена шапка и излезе. На сянка беше почти деветдесет и шест градуса по Фаренхайт. Асфалтът и гранитът на улиците в деловата част на града излъчваха горещина, суха като в турска баня. Нямаше никакъв вятър. Небето пламтеше млечносиньо, а слънцето жестоко напичаше горния край на стените на високите сгради.

На седмия етаж на Рукъри билдинг, където се намираха канторите му, мистър Ханд също изнемогваше, но не толкова от горещината, колкото от тежките си мисли. Без да е скъперник и стиснат, той все пак изживяваше най-тежко финансовите несполуки. Колко често беше виждал как случайността или лошата сметка изхвърлят като ненужна смет на боклука здрави и сърцати мъже. След като заради Каупъруд жена му охладня към него, той се интересуваше на този свят може би единствено от големите си финансови сделки, които включваха доходни капиталовложения в петдесет компании. Но всички те трябваше да носят, да носят, да носят високи печалби и мисълта, че някоя може да фалира и това да се отрази зле на състоянието му, беше достатъчна, та финансистът почти физически да усеща неудовлетворение и тревога, някаква душевна и умствена погнуса, която не го напускаше дни наред или докато той не преодолееше затруднението. В сърцето на мистър Ханд нямаше място за провали.

Всъщност положението на „Американски кибрит“ ставаше толкова тежко, че можеше да отчая всеки. Освен петнадесетте хиляди

акции, които господата Хъл и Стакпоул си бяха запазили от самото начало, Ханд, Арнийл, Шрайхарт и Мерил бяха закупили всеки пет хиляди акции по четиридесет долара едната, после, за да поддържат курса, се видяха принудени да купят още по толкова, но вече по сто и двадесет до двеста и двадесет долара за акция, като повечето акции бяха купени по двеста и двадесет долара. Ханд беше хвърлил около един милион и петстотин хиляди долара и сега светът му беше черен. На петдесет и седем години мъжете, свикнали само с успешни финансови сделки и със славата, че са безпогрешни в преценките си, започват да се страхуват, че ще се превърнат в играчки на случайността или съдбата. И че ще плъзне мълва за това, че вече не са толкова жизнени и далновидни. И така този душен августовски следобед мистър Ханд седеше, потънал в огромното си махагоново кресло с резба в най-отдалеченото ъгълче на кантората, и размишляваше. Още сутринта, изправен пред заплахата курсът да падне, той реши да продаде акциите си на борсата, но беше спрял по телефона от Арнийл и Шрайхарт, които предложиха да се срещнат и да обсъдят положението, преди да вземат някакви мерки. Каквото ще да става, но той намисли да напусне на другия ден играта, освен ако Стакпоул и Хъл не му предложеха ясен изход и не откриеха начин за поддържането на курса на акциите без негова помощ. Докато мислеше как би могло да стане това, се появи мистър Стакпоул — блед, разстроен и плувнал в пот.

— Е, мистър Ханд — възкликна уморено той. — Направих всичко по силите си. Досега двамата с Хъл поддържахме доста сполучливо курса на акциите. Разбрахте какво се случи тази сутрин на борсата между десет и единадесет часа. Нашата песен е изпята. Дадохме и последния си долар, зложихме и последната си акция. И моето състояние, и състоянието на Хъл се стопиха. Някой от външните акционери или пък всички заедно подкопават почвата под краката ни. Четиринадесет хиляди акции от десет часа тази сутрин! Това обяснява всичко. Сега не може да се направи нищо, нищо, освен ако вие, господа, не направите много по-големи жертви. Ако можем да направим така, че да вземем още петнадесет хиляди акции...

Мистър Стакпоул млъкна, защото мистър Ханд вдигна дебелия си розов пръст.

— Стига! — изрече тежко той. — Това няма да стане. Няма да рискувам вече и долар. По-скоро ще разпродам всичките си акции и ще взема за тях, каквото успея. Сигурен съм, че и другите са на същото мнение.

За да избегне риска, мистър Ханд беше зложил почти всичките си акции в различни банки, та да освободи парите си за други цели, и знаеше добре, че няма да посмее да изнесе на пазара всичките си ценни книжа, ако не за друго, то защото ще трябва да върне на банките сумата, срещу която те са приели акциите. Но защо да не поплаши мистър Стакпоул.

Той погледна тъпо мистър Ханд.

— Добре тогава — каза му. — Не ми остава нищо друго, освен да се върна и да изнеса обява на външната врата на кантората. Закупихме четиринадесет хиляди акции и задържахме курса, но не разполагаме и с долар, за да ги платим. Ако банките или някой друг не вземат този пакет акции, с нас е свършено... ние банкрутираме.

Мистър Ханд знаеше, че ако Стакпоул го направи, и той ще изгуби един милион и петстотин хиляди долара, и се замисли.

— Обиколихте ли всички банки? — попита го. — Какво каза Лорънс от „Преъри нешънъл“?

— Всички са в същото положение, в което сте и вие — отговори вече съвсем отчаяно Стакпоул. — Взели са, което могат. За всичко е виновна единствено проклетата агитация в полза на среброто. Акциите са напълно сигурни. Те ще се оправят само след няколко месеца. Съмнение няма.

— Сигурен ли сте? — попита кисело мистър Ханд. — Зависи какво ще стане следващия ноември. — Той намекваше за приближаващите президентски избори.

— Да, сигурен съм — въздъхна мистър Стакпоул, убедил се, че опасността е съвсем реална. После внезапно стисна дясната си ръка и възкликна: — Проклето да е това парвеню! — Имаше предвид Апостола на среброто. — Той е в дъното на всичко. Е добре, щом не може да се направи нищо, аз да си тръгвам. Трябва да се опитаме да заложим някъде всички акции, които купихме днес. Пак ще бъде нещо, ако получим дори по сто и двадесет долара.

— Много правилно — отвърна Ханд. — Желая ви успех. Лично аз не мога да пиляя повече пари. Защо не отидете да поговорите с

Шрайхарт и Арнийл? Разговарях с тях и, изглежда, и те са горе-долу в моето положение, но ако са съгласни да обсъдят въпроса, и аз няма да имам нищо против. Не виждам какво може да се направи, но е възможно всички заедно да уредим нещо и да предотвратим утрешното спадане на акциите. Не зная. Дано спадането не е катастрофално.

Мистър Ханд си мислеше, че господата Хъл и Стакпоул трябва да бъдат принудени да се разделят с всичките си останали ценни книжа срещу петдесет цента или по-малко. Ако банките вземат от тях, от Шрайхарт, от него и от Арнийл тези акции и по-късно те ги продадат изгодно, биха могли да си възвърнат част от загубите. Местните банки може би щяха да се подчинят на тази могъща четворка и да се понапрегнат още малко. Но как да ги накарат? Как?

Когато Стакпоул в края на краищата отиде при Шрайхарт, тъкмо той успя, след като го поразпита и попритисна до стената, да изтръгне истината за посещението му при Каупъруд. Всъщност и Шрайхарт имаше известна вина, тъй като същия ден без знанието на съдружниците си хвърли на борсата две хиляди акции от „Американски кибрит“. И естествено изгаряше от нетърпение да разбере дали Стакпоул или някой друг го подозира, че е замесен. И затова подложи Стакпоул на разпит и той, загрижен за интересите си, разказа всичко от игла до конец. Дълбоко в себе си се оправдаваше с това, че четворката на бърза ръка го е изоставила.

— Защо отидохте при него? — възкликна Шрайхарт, като се престори на безкрайно учуден и ядосан, какъвто донякъде беше. — Мисля, че още в началото се споразумяхме той в никакъв случай да не участва. По-добре да бяхте потърсили помощ от самия дявол! — В същото време си мислеше: „Какъв късмет!“ Отваряше се възможност не само да покрие хитрите си задкулисни машинации, но и ако четворката реши да изостави Хъл и Стакпоул на злополучната им съдба, щеше да има чудесно извинение.

— Истината е — отговори малко смутено, но все пак дръзко Стакпоул, — че миналия четвъртък имах петнадесет хиляди акции, срещу които трябваше да получа пари. Нито вие, нито останалите не пожелахте да вземете още акции. И банките ми отказаха. Позвъних случайно на Рамбо и той ми подсказа да се обърна към Каупъруд.

Както вече се разбра, Стакпоул отиде направо при Каупъруд, но при тези обстоятелства лъжата изглеждаше необходима.

— Рамбо! — подметна саркастично Шрайхарт. — Човек на Каупъруд като останалите. И да искахте, пак не бихте могли да отидете при по-долни типове. Ето откъде идват акциите, вече няма никакво съмнение. Този мръсник или неговите приятели ни предават. Трябваше да се досетите, че ще го направи. Той ни мрази. Казвате, че сте изчерпали всичките си възможности? И не сте в състояние да измислите нищо друго?

— Нищо — отвърна мрачно Стакпоул.

— Много лошо. Постъпили сте крайно неразумно, като сте отишли при Каупъруд, но ще видим какво може да се направи.

Шрайхарт, както и Ханд бяха намислили да принудят Хъл и Стакпоул да продадат на безценица всичките си акции на банките, а те след известен натиск да държат ценните книжа, заложили от тях с Ханд и другите, докато компанията не започне да носи печалба. В същото време Шрайхарт бе страшно ядосан, че по щастливо стечение на обстоятелствата Каупъруд отново е успял да измъкне голяма печалба. Явно кризата беше свързана с него. След като Стакпоул си отиде, Шрайхарт побърза да се обади по телефона на Ханд и Арнийл и им предложи да се видят — след час тримата с Мерил се срещнаха в кантората на Арнийл, за да обсъдят новия и крайно интересен развой на събитията. Всъщност този следобед тримата господата бяха все поразтревожени. Не че не бяха в състояние да посрещнат загубите си, но лошото впечатление от подобен фалит (двадесет милиона долара), да не говорим за отражението му върху тяхната чест и върху града като финансов център, беше крайно неприятно, дори пагубно, а сега и това, че Каупъруд се беше напечелил, ги правеше още по-нешащни. Когато чуха за случилото се, Ханд и Арнийл изръмжаха гневно, а Мерил както обикновено се замисли за огромната хитрост на Каупъруд. Този човек все пак му харесваше.

Повечето членове на една истински преуспяваща общност изпитват някаква гражданска гордост, която често изплува на повърхността при съдбоносни обстоятелства. Четиримата мъже не правеха изключение от това правило. Господата Шрайхарт, Ханд, Арнийл и Мерил бяха загрижени не само за доброто име на Чикаго, но и за собствения си престиж в очите на финансистите от източните

щати. За тях бе тежък удар, че единственото голямо предприятие, което бяха създали напоследък и което можеше да се мери с тръстовете, организирани наскоро в Ню Йорк и другаде, ще се разпадне толкова ненавреме. Стига да бе възможно, финансистите на Чикаго трябваше да бъдат избавени от подобен позор. И затова, когато мистър Шрайхарт пристигна ядосан и разтревожен и разказа подробно онова, което току-що беше научил, приятелите му го изслушаха с напрегнато внимание.

Беше пет и нещо следобед, но слънцето продължаваше да нарича, макар че стените отсреща се бяха обагрили в прохладен сив цвят и се бяха изпъстрили с тъмни сенки. Чуваше се пронизителният глас на вестникарче, което продаваше извънредно издание, примесен с шума от стъпки на запътени към къщи пешеходци и от трамваи — трамваите на Каупъруд.

— Ето какво ще ви кажа — рече накрая Шрайхарт. — Струва ми се, че твърде дълго търпяхме тоя просяк да ни се меси. Съгласен съм, че и Хъл, и Стакпоул са нямали право да ходят при него. Те са изложили и себе си, и нас на удар, който не закъсня да се стовари отгоре ни. — Мистър Шрайхарт бе напълно искрено хаплив, студен, безпогрешен и язвителен. — В същото време — продължи той — всеки заможен човек от нашия кръг щеше да бъде така любезен да преговаря и да предостави на нас или поне на банките ни възможността да изкупим тези ценни книжа. Щеше да ни се притече на помощ в името на Чикаго. При сегашното положение Каупъруд нямаше право да продава тези акции. Той знае прекрасно какво ще стане след обезценяването им. Целият град е засегнат, но него не го е грижа. Мистър Стакпоул ме уверява, че Каупъруд или по-скоро хората, които явно са го представяли, му били обещали да не продават нито една акция. Сега с чиста съвест заявявам, че в техните каси няма нито една от тези акции. В известна степен дори ми е мъчно за бедния Стакпоул. Неговото положение наистина е било много тежко. Но за мошенничеството на Каупъруд няма и не може да има никакво извинение. Както знаем всички, той си е направо разбойник. Стига да е възможно, длъжни сме да сложим край на кариерата му тук, в Чикаго.

Мистър Шрайхарт изпъгна закръглените си крака, оправи меката си яка и приглади късите си, остри, къдрави и вече прошарени мустаци. В черните му очи блестеше непримирима омраза.

В този момент сякаш без връзка с разговора мистър Арнийл попита:

— Някой от вас случайно да знае какво е сегашното финансово състояние на Каупъруд? Всички естествено знаем за трамвайните му линии по Лейк стрийт и в Северозападната страна. Подочух, че строил къща в Ню Йорк, а за това се искат пари. В течение съм, че е получил заем от четиристотин хиляди долара от Централната банка на Чикаго, но какво ли още дължи?

— Двеста хиляди на „Преъри нешънъл“ — обади се веднага Шрайхарт. — От време на време съм чувал и за други суми, но в момента не си ги спомням.

Хитър, прошарен и издокаран като парижанин, мистър Мерил се беше свил в широкото кресло и оглеждаше останалите проницателно, но и някак примирено. Въпреки че отдавна имаше зъб на Каупъруд, задето бе отказал да прокара трамвайна линия край магазина му, той от край време проявяваше интерес към него — като към някакво рядко явление. Мисълта да организират заговор против Каупъруд наистина не му харесваше. И все пак той се чувствуваше задължен да се включи в подобно съвещание.

— Наскоро мистър Хил, моят финансов агент, му е дал заем от няколкостотин хиляди долара — реши се да каже малко колебливо той. — Предполагам, че има много други неизплатени заеми.

Мистър Ханд нервно се размърда.

— Той дължи толкова, ако не и повече, на „Търд нешънъл“ и на „Лейк сити“ — отбеляза Ханд. — Зная откъде е взел още петстотин хиляди долара, за които тук не стана дума. Полковник Балинджър му е дал двеста хиляди. Сигурно дължи още толкова на Антъни Юър. Дължи и на Търговската банка сто и петдесет хиляди.

Арнийл пресметна наум сумите и установи, че Каупъруд явно е направил дългове за около три милиона долара, ако не и за повече, които е получил, при условие че ги върне веднага щом му ги поискат.

— Не разполагам с всички данни — каза най-сетне бавно и отчетливо той. — Ако можем да поговорим още тази вечер с някои от директорите на нашите банки, сигурно ще открием и други заеми, за които не знаем. Не обичам да съм жесток с никого, но нашето положение е доста тежко. Ако още тази вечер не предприемем нещо, до сутринта „Хъл и Стакпоул“ сто на сто ще фалират. Ние, разбира се,

сме задължени за заемите на банките и имаме моралното задължение да направим всичко възможно за тях. В известен смисъл са застрашени доброто име на Чикаго и неговата слава на финансов център. Както вече казах на мистър Стакпоул и мистър Хъл, лично аз не мога да направя нищо повече. Предполагам, че и вие сте в същото положение. Единственото, на което можем да разчитаме при сегашните условия, са банките, а доколкото разбирам, те са претърпели със заложените акции. Зная, че е така поне в „Лейк сити“ и в кредитното дружество „Дъглас“.

— Така е в почти всички банки — каза Ханд.

Шрайхарт и Мерил кимнаха.

— Доколкото ми е известно, не сме задължени с нищо на мистър Каупъруд — продължи мистър Арнийл след кратка, но многозначителна пауза. — Както спомена днес мистър Шрайхарт, той, изглежда, има склонност да се меси и да пречи непрекъснато. Очевидно е задължен към различните банки със сумите, за които споменахме. Защо банките да не си поискат парите? Това ще им позволи да укрепнат, пък и да ни помогнат да се справим със сегашното положение. Съмнявам се, че Каупъруд е в състояние да погаси задълженията си.

Дълбоко в себе си мистър Арнийл не мразеше, ни най-малко не мразеше Каупъруд. Но Ханд, Мерил и Шрайхарт му бяха приятели. Те виждаха в него ръководителя на чикагските финансови кръгове. Възходът на Каупъруд, неговият наполеоновски вид поставяха под заплаха престижа на Арнийл. Докато говореше, мистър Арнийл не вдигна нито веднъж поглед от бюрото, зад което седеше. Само почукваше с пръсти по писалището. Другите го наблюдаваха напрегнато, доловили съвсем ясно накъде клони той с предложението си.

— Прекрасна идея! Прекрасна! — възкликна Шрайхарт. — Аз съм за всичко, което има за цел отстраняването на този човек. Може би тъкмо благодарение на сегашното положение ще го постигнем. Най-малкото то сигурно ще ни помогне да разрешим нашите затруднения. Тъй че всяко зло — за добро.

— Не виждам защо банките да не си поискат парите — намеси се Ханд. — Така вече съм съгласен да помогна.

— И аз нямам възражения — каза Мерил. — Мисля обаче, че ще е честно да разгласим възможно най-много всяко решение, което

вземем — добави той.

— Защо да не повикаме още сега bankerите — предложи Шрайхарт — и да разберем какво точно е положението на Каупъруд и какви суми са необходими, за да подкрепим Хъл и Стакпоул? Тогава можем да уведомим мистър Каупъруд за онова, което смятаме да направим.

Мистър Ханд кимна и погледна големия си тежък златен часовник, изработен грубо и безвкусно.

— Струва ми се — каза той, — че най-сетне намерихме изход от положението. Предлагам да повикаме Кандиш и Крамър от фондовата борса — говореше за председателя и секретаря й, — както и Симънс от „Дъглас“. И бързо ще можем да кажем какво трябва да направим.

Решиха, че е най-подходящо да се срещнат в библиотеката в дома на мистър Арнийл. Зазвъняха телефони, полетяха телеграми, хукнаха куриери, за да призват сателитите на четирите финансови светила и политическите дейци, натоварени да следят как се изразходват държавните средства — те трябваше да одобрят това тайно решение, тъй като беше ясно, че никой от дребните риби няма да прояви безразсъдството да се противопостави.

ГЛАВА XLIX

ПЛАНИНАТА ОЛИМП

Към осем часа, когато трябваше да започне съвещанието, най-големите финансови босове на Чикаго наистина бяха изпаднали в паника. Господата Ханд, Шрайхарт, Мерил и Арнийл бяха лично заинтересовани! А и кой ли на тяхно място нямаше да бъде? Още в седем и половина зачаткаха конски копита и задрънчаха хамути, великолепни открити карети започнаха да спират пред богатски къщи и директори или най-малкото заместник-директори на банки излизаха, повикани от някой от членовете на голямата четворка, и се отправяха към дома на мистър Арнийл. Натам се запътиха такива интересни личности като Самюъл Блукман, бивш председател на някогашната Чикагска газова компания, а сега директор на „Преъри нешънъл“; Хъдсън Бейкър, навремето председател на Западната газова компания на Чикаго, а сега директор на Централната банка на Чикаго; Ормънд Рикетс, собственик на „Кроникъл“ и директор на „Търд нешънъл“; Нори Симс, председател на кредитно дружество „Дъглас“; Уолтър Райзъм Котън, някогашен деен ангросист на кафе, а сега директор на най-различни предприятия. Това бе внушителна процесия от сериозни, важни и дълбокомислени господа, всичките обзети от желанието да изглеждат както подобава и да правят добро впечатление. Защото трябва да знаете, че никой не се гордее и не се перчи така с дребните прояви на заможността, както онези, които наскоро са се замогнали; изглежда, за хората, които се смятат за стълбове на обществото и за първи богаташи, е изключително важно поне привидно да се придържат към обноските, които според тях им прилягат. Всеки от гореспоменатите и мнозина други — общо тридесет души — се упътиха важно в горещата суха вечер и скоро бяха пред големия разкошен дом на мистър Тимъти Арнийл.

Тази важна особа, както и господата Шрайхарт Ханд и Мерил все още не излизаха да посрещнат гостите. В такива случаи лъвовете като тях явно смятаха за неуместно да посрещат своите подчинени. В

уречения час те четиримата все още бяха в канторите си и доуточняваха в усамотение подробностите на плана, за който се бяха споразумели и който щяха да представят малко по-късно уж съвсем непринудено, в изблик на моментно вдъхновение. Сега-засега, докато те, отсъстваха, гостите им трябваше да се забавляват, както могат. Бяха им поднесени различни напитки, които не ги успокоиха кой знае колко. Чудно защо закачалката за сламени шапки не бе използвана, всеки предпочиташе да държи шапката си. На фона на ламперията и покритите с ленени калъфи мебели цялата тази компания бе същинска галерия от образи. Господата Хъл и Стакпоул, двамата смъртници или жертви, около които щеше важно да седи това сериозно събрание, всъщност не бяха в стаята, макар и да се намираха наблизо, в друга част на къщата, откъдето, ако се наложеше, щяха да бъдат повикани, за да дадат съвет или обяснение. Тези привидно блестящи представители на най-тежките и далновидни финансови среди в града бяха сериозни като бухали, притиснати от надвисналата финансова криза. Преди да се появи Арнийл, стаята бръмчеше като кошер — всички си разменяха дребни финансови клюки като:

— Не може да бъде!

— Толкова ли е сериозно?

— Знаех, че работите не са сигурни, но чак до такава степен!

— За късмет нямаме много от тези акции — това бяха думи на един от малкото наистина щастливи банкери.

— Положението е много сериозно, нали?

— Какво говорите!

— Ама че работа!

И нито една лоша дума за Ханд, Шрайхарт, Арнийл или Мерил, макар и да се знаеше добре, че те са в дъното на цялата бъркотия. На тях се гледаше като на благодетели, свикали това съвещание не за да помогнат на себе си, а да спасят останалите от катастрофата. Отвсякъде се чуваха изрази като: „О, мистър Ханд! Прекрасен човек! Прекрасен!“, или „Мистър Шрайхарт, много способен, наистина много способен!“, или пък „Можете да разчитате, че тези хора няма да позволят да се случи нещо сериозно в града.“ Банкерите си шушукаха, че един или друг от четиримата е вложил огромни суми в налични или в ценни книжа. До никого от присъстващите все още не беше стигнал

слухът, че Каупъруд или неговите приятели се възползват от създалото се положение или имат пръст в него.

Точно в осем и половина най-напред се появи доста непринудено Арнийл, а малко след това един по един влязоха Ханд, Шрайхарт и Мерил. Като потриваха ръце и попиваха потта по лицата си с носни кърпи, те се огледаха и се опитваха да изглеждат колкото се може повесели и безгрижни при тези трудни обстоятелства. Трябваше да поздравят много стари познати и приятели, да ги попитат как са жените и децата им. В жълтеникав ленен костюм, в бяла копринена риза на светлолилави райета, с ветрило от палмово листо мистър Арнийл изглеждаше много свеж, едрият врат и гръден кош му придаваха бащински, дори патриархален вид. Върху кръглото му лъскаво теме блестяха капки пот. Мистър Шрайхарт, обратното, въпреки горещината изглеждаше съвсем солиден и внушителен, сякаш беше издялан от тъмно дърво. Мистър Ханд, който по телосложение напомняше много на мистър Арнийл, само че беше по-едър и очевидно много по-енергичен, носеше за случая сако от сив шевиот и панталони на почти крещящи ярки райета, на червендалестото му и сбръчкано лице, едновременно бодро и сериозно, сякаш се четеше: „Мили ми чада, много е неприятно, но ще направим всичко, което е по силите ни.“ Мистър Мерил бе надменен, наконтен и отегчен, но само колкото може да си позволи един голям търговец. Удостои един-двама души със студено ръкостискане, като кимаше и почти през цялото време мълчаливо се усмихваше. На мистър Арнийл като на най-изтъкнат и богат гражданин на Чикаго (всички бяха единомдушни в това) се падна задължението да заеме председателското място — в случая едно извънредно голямо кресло в началото на масата.

Настана леко вълнение, когато накрая мистър Арнийл, приканен от Шрайхарт, отиде и седна. Останалите видни граждани също насядаха.

— И така, господа — започна сухо мистър Арнийл (имаше нисък и дрезгав глас), — ще бъда колкото се може по-кратък. Събрал ни е един твърде необикновен случай. Предполагам, всички знаете какво е положението на мистър Хъл и мистър Стакпоул. „Американски кибрит“ е застрашен от крах, ако още тази вечер не вземем някои много радикални мерки. Това съвещание бе свикано по предложение на някои хора и банки.

Мистър Арнийл говореше съвсем непринудено, сякаш беше седнал в шезлонг и разговаряше с един-единствен човек.

— Ако се стигне до фалит — продължи твърдо той — което се надявам да не стане, той ще причини големи неприятности на редица банки и частни лица, а, убеден съм, всички желаем да го избегнем. Главни кредитори на „Американски кибрит“ са нашите местни банки, както и някои частни лица, вложили нари в тези акции. Разполагам със списъка им и с размерите на дадените от тях суми. Те възлизат приблизително на десет милиона долара.

С несъзнателното безочие на богат и властен човек мистър Арнийл не си направи труда да обясни как се е сдобил с този списък, нито пък прояви и най-слабите признаци на смущение. Просто бръкна важно в джоба си, извади списъка и го разгъна върху масата пред себе си. Присъстващите се запитаха чии ли са имената, какви са размерите на сумите и дали Арнийл има намерение да ги съобщи.

— А сега — продължи сериозно той — искам да подчертая, че мистър Стакпоул, мистър Мерил, мистър Ханд и аз сме до известна степен инвеститори на това предприятие и до днес следобед смятахме за свой дълг не толкова към самите нас, колкото към различните банки, приели тези акции като гаранция, и към града да поддържаме доколкото е възможно техния курс. Вярвахме в мистър Хъл и мистър Стакпоул. Бихме отишли и по-нататък, ако съществуваше някаква надежда, че и останалите притежатели на акции ще ги задържат, без да понесат сериозни загуби, но от последните събития се убедихме, че това е невъзможно. От известно време мистър Хъл, мистър Стакпоул и различните банкови чиновници имат основание да смятат, че някой подкопава почвата под краката им, и сега окончателно са убедени в това. Поради това, както и защото само с обединени усилия банките и частните лица са в състояние да спасят финансовата чест на града, е свикано съвещанието. На пазара ще продължат да се появяват акции. Възможно е Хъл и Стакпоул да прибегнат до частично ликвидирание на своето предприятие. Едно е сигурно: ако до утре сутринта не бъде събрана голяма сума, с която да бъдат покрити задълженията им, те ще фалират. Тази неприятност естествено се дължи косвено на агитацията в полза на среброто, но сме убедени, че в много по-голяма степен се обяснява с непочтените сделки тук, за които току-що научихме и които всъщност са в дъното на трудното положение, в което се намираме

тази вечер. Ще говоря съвсем открито. Това е работа на един човек, на мистър Каупъруд. „Американски кибрит“ можеше да се справи със своите затруднения и градът нямаше да бъде изправен пред опасността, която го заплашва днес, ако мистър Хъл и мистър Стакпоул не бяха допуснали грешката да се обърнат към този човек.

Мистър Арнийл млъкна, а мистър Нори Симс, много по-избухлив от останалите, възкликна горчиво:

— Мошеник!

И другите бяха заинтригувани и зашушукаха неодобрително.

— В момента, в който е сложил ръка върху тези акции — продължи тежко Арнийл, — той е започнал най-спокойно да ги разпродава въпреки уговорката да не пуска нито една акция на пазара. Точно това прави вчера и днес. На пазара са пуснати пад петнадесет хиляди акции, за които не можем да кажем, че са дошли от външни източници, затова имаме основания да вярваме, че всички те идват от едно и също място. Резултатът е, че „Американски кибрит“, мистър Хъл и мистър Стакпоул са на ръба на фалита.

— Мошеник! — повтори горчиво мистър Нори Симс и почти се изправи на крака. Кредитното дружество „Дъглас“ се беше ангажирало много с „Американски кибрит“.

— Какво безочие! — отбеляза мистър Лорънс от „Преъри нешънъл“, който щеше да изгуби най-малко триста хиляди долара от падането на курса само на заложените акции. На тази банка Каупъруд дължеше поне триста хиляди долара, получени при условие, че ги върне веднага щом му ги поискат.

— Обзалагам се, че този дявол има пръст в цялата история — каза Джордан Джулс, който непрекъснато се проваляше в борбата си с Каупъруд в градския съвет във връзка с развитието на Общочикагската компания. Чикагската централна банка, на която сега беше директор, бе сред банките, от които Каупъруд беше получил значителен заем.

— Жалко, че му разрешаваме да разстройва така града — отбеляза мистър Съндърланд След на своя съсед мистър Дуейн Кингсланд, директор на една ръководена от мистър Ханд банка.

Кингсланд, както и Шрайхарт забелязаха със задоволство впечатлението, което направиха на присъстващите думите на мистър Арнийл.

Той пак бръкна усърдно в джоба си, извади втори лист и го разтвори пред себе си.

— Сега трябва да сме единствено откровени — продължи той тържествено, — ако искаме да постигнем нещо, а аз се надявам, че не всичко е изгубено. Разполагам с още един списък на заемите, отпуснати от местните банки на мистър Каупъруд, които той все още не е изплатил. Интересува ме дали има и други заеми, за които някои от вас може би знаят и за които сега ще съобщят. — И огледа победоносно всички.

Мистър Котън и мистър Осгуд начаса съобщиха за няколко заема, за които никой не беше чувал. Всички вече разбираха в общи линии накъде духа вятърът.

— И така, господа — продължи мистър Арнийл, — преди да започне срещата ни, се посъветвах с неколцина делови хора. Всички се съгласиха с мен, че след като толкова много банки се нуждаят от налични пари, за да се справят с положението, и не са се обвързали да защитават интересите на мистър Каупъруд, ще бъде напълно оправдано да поискат той да изплати заемите си, които са доста значителни, и парите да бъдат използвани за подпомагане на банките и хората, подкрепящи мистър Хъл и мистър Стакпоул. Лично аз нямам зъб на мистър Каупъруд, искам да кажа, че той не ми е направил нищо лошо, но от само себе си се разбира, че не мога да одобря избора от него начин на действие. И така, ако не намерим отнякъде свободни пари, с които да се справите с положението, ще последват и други фалити. Поне половин дузина банки ще трябва незабавно да изплатят своите задължения. В положение като това най-важно е времето, а ние не разполагаме с никакво време.

Мистър Арнийл млъкна и се огледа. Чу се шушукане, най-често горчиво, подлагащо на унищожителна критика Каупъруд.

— Справедливостта го изисква той да бъде наказан да плати за всичко това — обърна се мистър Блакман към мистър След. — Достатъчно дълго го оставяхме да си разиграва коня. Време е вече да му пресечем пътя.

— Струва ми се, че ще стане още тази нощ — отвърна След.

— Междувременно мистър Шрайхарт отново се изправи.

— Ако няма възражения — започна той, — нека мистър Арнийл прикани всички тук да изкажат своето становище, за да може

събранието да вземе някакво решение.

Тогава стана мистър Кингсланд, висок, с бакенбарди, и попита как е станало така, че Каупъруд е успял да сложи ръка върху тези акции, и дали присъстващите са напълно сигурни, че именно Каупъруд и неговите приятели, а не някой друг хвърля акциите на пазара.

— Не ми се иска да постъпваме несправедливо към никого — каза в заключение той.

В отговор на това мистър Шрайхарт изпрати да повикат мистър Стакпоул, за да подкрепи твърдението му. Някои от акциите бяха разпознати със сигурност. Стакпоул разказа цялата история, която сякаш наелектризира помещението — толкова силно беше възмущението от Каупъруд.

— Просто е удивително, че на някои хора им е позволено да вършат подобни работи и въпреки това държат главите си гордо вдигнати — обърна се към съседа си мистър Васто, председател на „Търд нешънъл“.

— Струва ми се, че в този случай нищо не ни пречи да сме задружни — каза мистър Лорънс, председател на „Презри нешънъл“, който беше много задължен на Ханд за минали и сегашни услуги.

— Това е случай — вмъкна Шрайхарт, който просто изчакваше удобен момент, за да продължи обясненията си, — при който едно неочаквано политическо положение поражда непредвидена криза и този човек я използва за користни цели в ущърб на останалите финансисти. Благополучието на града е нищо за него. Изобщо не го интересува стабилността на банките, от които получава заеми. Той е парий и ако не се възползваме от случая да му кажем какво мислим за него и за методите му, няма да изпълним дълга си към града и към самите себе си.

— Господа — каза най-сетне мистър Арнийл, когато различните заеми на Каупъруд бяха внимателно пресметнати, — не смятате ли за разумно да повикаме мистър Каупъруд и да му съобщим лично решението, което взехме, и причините за него? Предполагам, всички сме на мнение, че той трябва да бъде уведомен.

— Мисля, че трябва да бъде уведомен — каза мистър Мерил, който забеляза как зад тези доброжелателни думи се свива железен юмрук.

Ханд и Шрайхарт се спогледаха, после отместиха погледи към Арнийл, докато чакаха учтиво и някой друг да вземе думата. След като никой не се реши да го направи, Ханд, който се надяваше, че това ще бъде съкрушителен удар върху Каупъруд, изрече злорадо:

— Може да бъде уведомен, стига да го намерим. Според мен е достатъчно да му го съобщим писмено. Нека разбере, че това е съгласувано действие на водещите финансови сили на града.

— Точно така — добави мистър Шрайхарт. — Време е според мен той да разбере какво мислят състоятелните хора за него и за нечестивите му дела.

В стаята се разнесе одобрителен шепот.

— Чудесно каза мистър Арнийл. — Ансън, вие го познавате най-добре от всички. Може би трябва да му се обадите по телефона и да го помолите да дойде. Кажете му, че сме се събрали на извънредно заседание.

— Мисля, Тимъти, че той ще погледне по-сериозно на въпроса, ако вие разговаряте с него — отвърна Мерил.

Винаги деен, Арнийл стана, излезе от стаята и се отправи към телефона в малък кабинет на същия етаж, откъдето можеше да разговаря без страх, че го подслушват.

Същата вечер Каупъруд седеше в библиотеката си, разглеждаше внимателно пет-шест каталога с произведения на изкуството, пристигнали през седмицата, и разбираше напълно ясно, че до следващата сутрин „Американски кибрит“ по всяка вероятност ще фалира. От борсовите си посредници и агенти знаеше, че сега у мистър Арнийл има съвещание. През деня се беше видял няколко пъти с банкери и посредници, разтревожени от възможното падане на курса на акциите, които бяха приели под залог, а тази вечер камериерът го бе викал шест пъти на телефона, за да разговаря с Адисън, с Кафрат, с един борсов посредник на име Просър, заместил Лохлин в дейния контрол над неговите сделки, а също и с няколко банки, чиито директори сега участваха в съвещанието. Шефовете на тези институции може да мразеха Каупъруд, да не му вярваха и да се страхуваха от него, затова пък отношенията им с неговите подчинени бяха съвсем различни и някои от тях се надяваха някой ден да извлекат от него материални блага. Той си мислеше сега с приятно задоволство

колко ловко и лесно беше парирал враговете си. Докато те си блъскаха главите как да се справят с очакващите ги на следващия ден тежки удари, на него не му оставаше нищо друго, освен да се поздравя с печалбите си. След приключване на всичките сделки щеше да сложи в джоба си близо един милион долара. Нямахше чувството, че е бил много несправедлив към господата Хъл и Стакпоул. Те и без това се бяха оплели напълно. Ако той не се беше възползвал от случая да подбие цената, щяха да го направят Шрайхарт и Арнийл.

Наред с предстоящата финансова победа си мислеше и за Беренис Флеминг. Дори и в мозъците на титаните могат да се загнездят какви ли не приумици. Каупъруд си мислеше ден и нощ за Беренис, дори я сънуваше. От време на време се присмиваше над самия себе си — да се остави да бъде заплетен в мрежите, в къдрите на червеникавите коси на някакво си момиче, но докато вършеше работата си в Чикаго, мислеше непрекъснато за нея — какво прави, на кого ще отиде на гости, колко блажени ще са, ако са заедно, обвързани от щастлив брак!

За нещастие се случи така, че точно това лято, по време на престоя си в Нарънгасет, между другите развлечения Беренис започна да проявява известен интерес към един лейтенант от военноморския флот — Лорънс Браксмър, който си почиваше, а инак беше на служба във военноморската база в Портсмут. Каупъруд отиде там за няколко дни, за да зърне отново своя кумир, и се разтревожи не на шега от Браксмър и от онова, което можеше да означава неговото присъствие. Дотогава не се беше замислял много за по-младите мъже, които се навъртаха край Беренис. Завладян напълно от нея, не допускаше, че нещо може да попречи на мечтите му да се сбъднат. Беренис трябваше да бъде негова. Това слънчево, тъй прелестно създание трябваше да озарява и да радва само неговата душа. Но Беренис беше толкова млада, с такова променливо настроение, че Каупъруд понякога изпаднаше в замисленост. Как да се доближи до нея? Какво да й каже? Беренис изобщо не изглеждаше зашеметена нито от богатството, нито от славата му. Беше свикнала (без да подозира до каква степен го дължи на неговата любезност) е един свят, много по-бляскав и по-сигурен от неговия. Когато за пръв път срещна Браксмър, Каупъруд се вгледа в него, хареса лицето му, прецени, че е умен и способен, но

веднага се запита как ли да се отърве от него. Докато наблюдаваше как Беренис и лейтенантът се разхождат по огряната от слънцето веранда на морския бряг, той изведнъж се почувствува самотен и от гърдите му се отрони въздишка. Тези перипетии в неговата любов ставаха от време на време много мъчителни. Как му се искаше отново да е млад и свободен!

И тази вечер го преследваше същата мрачна мисъл, когато в единадесет и половина часа телефонът отново иззвъня и той чу нисък и спокоен глас:

— Мистър Каупъруд ли е? Тук е Арнийл.

— Да.

— Тази вечер в моя дом са се събрали някои от най-видните финансисти на града. Обсъждаме въпроса, как да предотвратим паниката, която може да настъпи утре. Както вероятно ви е известно, Хъл и Стакпоул са в тежко положение. Ако още тази нощ не направим нещо за тях, утре те сто на сто ще фалират и ще задлъжнеят с двадесет милиона долара. Обезпокоени сме не толкова от техния фалит, колкото от това, как ще се отрази той върху акциите изобщо и върху банките. Както разбирам, опираме и до някои получени от вас заеми. Господата, които са се събрали, предложиха да ви се обадя и да ви помоля, ако обичате, да дойдете при нас и да ни помогнете да решим какво следва да направим. До утре трябва да предприемем някои много решителни мерки.

Докато той говореше, мозъкът на Каупъруд работеше като добре смазана машина.

— Моите заеми ли? — попита учтиво той. — Какво общо имат те със създалото се положение? Аз не дължа нищо на Хъл и Стакпоул.

— Точно така. Но доста банки притежават заложи от вас ценни книжа. Съществува мнение, че част от вашите заеми — по-голямата част — трябва да бъде погасена, освен ако тази вечер не бъде намерено някое друго средство. Решихме, че сигурно ще пожелаете да дойдете тук и да обсъдим въпроса, а може би да предложите друг изход.

— Разбирам — отвърна хавливо Каупъруд. — Хрумнало ви е да пожертвате мен, за да спасите Хъл и Стакпоул. Така ли?

Очите му изпускоаха гневни искри, сякаш Арнийл стоеше пред него.

— Не е точно така — отговори сдържано Арнийл, — но все трябва да направим нещо. Не смятате ли, че е по-добре да дойдете?

— Добре. Ще дойда — отвърна бодро Каупъруд. — Все пак това не е въпрос, който можем да обсъждаме по телефона.

Той окачи слушалката и заповяда да докарат колата. По пътя се радваше на своята предвидливост, благодарение на която в очакване на подобна атака бе прибрал в сигурните хранилища на Чикагското кредитно дружество няколко милиона държавни облигации с нисък лихвен процент. Сега, ако се случеше най-лошото, можеше да ги изтегли и заложил. Тези хора трябваше най-сетне да разберат колко е силен и че не го е страх от нищо.

Влезе в дома на Арнийл — една наистина интересна и представителна личност. В лек кремавосив летен костюм, със сламена шапка, украсена със синьобяла панделка, и обуца от изключително мека жълта кожа, той беше истинско олицетворение на добрия вкус и самочувствието. Когато го въведоха в библиотеката, се огледа с неустрашим лъвски поглед.

— Прекрасна вечер за съвещание, господа — каза и се отправи към посочения му от Арнийл стол. — Трябва да отбележа, че никога преди не съм виждал на погребение толкова много сламени шапки. Разбирам, че в случая обсъждате моето погребение. С какво мога да помогна?

Излъчваше сърдечност и доволство, които у всеки друг биха предизвикали усмивки по лицата на околните. У Каупъруд обаче те издаваха вътрешна сила, която тайно вбесяваше почти всички в стаята. Те само се раздвижиха неспокойно и враждебно. Няколко души, които го познаваха, му кимнаха — Мерил, Лорънс, Симс, но и те го гледаха доста злобно.

— Е, господа? — попита Каупъруд, нарушавайки възцарилото се от известно време зловещо мълчание, и видя как Ханд извърна лице, а очите на Шрайхарт зашариха по тавана.

— Мистър Каупъруд — започна спокойно мистър Арнийл, без ни най-малко да се смуцава от самоуверения вид на Каупъруд, — както ви казах по телефона, това съвещание е свикано, за да предотвратим, ако е възможно, сериозната паника, която може би ще настъпи утре сутринта. Хъл и Стакпоул са пред фалит. Непогасените им заеми са значителни — около седем-осем милиона само тук, в Чикаго. От друга

страна, те притежават актив във вид на акции от „Американски кибрит“ и друго имущество, достатъчни да им помогнат да се задържат за известно време, стига банките да не си поискат парите. Както знаете, всички сме застрашени от спадането на курса на акциите, а банките не разполагат с налични средства. Трябва да направим нещо. Обсъдихме тази вечер положението възможно най-задълбочено и всички стигнахме до заключението, че получените от вас заеми са сред актива, който банките могат най-бързо да реализират. Ние с мистър Шрайхарт, мистър Мерил, мистър Ханд направихме всичко по силите си, за да избегнем бедствието, но разбрахме, че някой, при когото Хъл и Стакпоул са заложили акции, ги изнася непрекъснато на пазара, за да предизвика паника. Занапред ще знаем как да избягваме подобни ситуации (той погледна сурово Каупъруд), но сега са ни необходими незабавно налични средства, а получените от вас заеми са сред най-значителните и най-лесните за погасяване. Смятате ли, че можете да намерите средствата и да ги изплатите до утре сутринта?

Арнийл примигна важно с пронизващите си сини очи, докато останалите подобно на глутница добронамерени, но гладни вълци седяха по местата си и оглеждаха тази все още жива, но вече осъдена на смърт жертва. Каупъруд долавяше ясно настроението на всички присъстващи, затова се огледа спокойно и смело. Беше опрял сламената си шапка със синьобялата панделка на коляното си. Гъстите му мустаци стърчаха наперено и дръзко.

— Аз мога да изплатя заемите си — отвърна спокойно той, — но не съветвам пито вас, пито който и да е от присъстващите тук да иска това. — Въпреки лекотата, с която говореше, в гласа му звучеше нещо застрашително.

— А защо не? — запита намусено и тежко Ханд, като се извърна и го погледна. — По всичко личи, че не сте се отнесли особено любезно с Хъл и Стакпоул. — Лицето му беше зачервено и навъсено.

— Тъй като — отвърна усмихнато Каупъруд, без да обръща внимание на намека за своята измама — зная защо е свикано това съвещание. Известно ми е, че господата, които седят тук и не смеят да отронят и дума, са просто пионки във вашите ръце и в ръцете на мистър Шрайхарт, мистър Арнийл и мистър Мерил. Известно ми е как вие четиримата спекулирате с акциите на „Американски кибрит“,

какви ще бъдат вероятните ви загуби и че сте решили да ме жертвате, за да се спасите от нови загуби. А сега искам да ви заявя още тук — Каупъруд се изправи и внушителната му фигура се извиси над всички останали, — че не можете да го направите. Не можете да ме превърнете в машина, която да ви вади горещите кестени от огъня, и никакво съвещание на безгласни пионки не може да доведе до успешен завършек подобен опит. Ако искате да знаете какво трябва да направите, ще ви кажа следното: затворете утре чикагската борса и не я отваряйте известно време. Оставете Хъл и Стакпоул да фалират, освен ако вие четиримата не намерите пари, за да ги подкрепите. Ако не сте в състояние, нека го сторят вашите банки. Но ако утре поискате да погася дори един-единствен от моите заеми, преди да съм готов да го направя, ще разоря всички банки в Чикаго. Щом искате да има паника, ще я имате. Лека нощ, господа.

Той извади часовника си, погледна го и се отправи бързо към вратата, като пътьом си сложи шапката. Докато слизаше пъргаво по широките стълби, предвождан от прислужник, който му отвори входната врата, в залата, която току-що беше напуснал, се надигна неодобрителен ропот.

— Мошеник! — извика пак гневно Нори Симс, поразен от предизвикателството му.

— Подлец! — каза мистър Блакман. — Откъде е намерил толкова пари, за да разговаря така с нас?

— Господа — обърна се към присъстващите мистър Арнийл, потресен до дъното на душата си от тази смайваща наглост, но вече по-предпазлив след гневното избухване на Каупъруд, — безполезно е да обсъждаме въпроса, много сме развълнувани. Мистър Каупъруд очевидно има предвид някои отпуснати от него заеми, които могат да бъдат изтеглени по негово указание и за които аз не знам нищо. Не виждам какво може да направим, докато не разберем всичко. Може би някой от вас е в състояние да ни каже какви са тези заеми?

Никой не можеше да го направи и след като прецениха отново положението, решиха да действат предпазливо. Не беше поискано Франк Алджърнън Каупъруд да погаси получените от него заеми.

ГЛАВА I

ДВОРЕЦЪТ В НЮ ЙОРК

Фалитът на „Американски кибрит“ на другата сутрин бе от събитията, разтърсили не само града, но и цялата страна и останали задълго в съзнанието на хората. В последния момент финансистите решиха, че вместо да искат Каупъруд да изплати заемите си, по-добре да пожертвуват Хъл и Стакпоул, да затворят фондовата борса и сделките да бъдат прекратени. Това предотвратяваше по-нататъшното спадане на акциите под номиналната им стойност и предоставяше няколко дни на банките (всички твърдяха, че ще бъдат десет), през които те да оправят обърканото си финансово положение и да вземат мерки срещу някои неочаквани нови събития. Естествено, че дребните спекуланти в града, надявали се да ловят риба в мътна вода, беснееха и се оплакваха, но не можеха да направят нищо, изправени пред твърдата като скала дирекция на борсата, угодническият печат и съюза между едрите банкери и могъщата четворка. Директорите на съответните банки говореха важно за „временна суматоха“. Ханд, Шрайхарт, Мерил и Арнийл бръкнаха по-дълбоко в джобовете си, за да защитят своите интереси, а по-дребните финансиста изобличаваха тържествуващия Каупъруд като „разбойник“, „пират“, „вълк“ — с една дума, прикачваха му всички обидни епитети, които им идваха наум. По-крупните делови среди се виждаха принудени да признаят, че имат работа с достоен противник. Дали ще успее да надделее над тях? Беше ли се превърнал вече в господстваща финансова сила в Чикаго? Щеше ли и занапред да им се подиграва безнаказано и да пародира пред собствените им очи и пред подчинените им с тяхната безпомощност и със своето превъзходство?

— Трябва да отстъпя! — заяви Хосмър Ханд на Арнийл, Шрайхарт и Мерил след съвещанието у Арнийл, когато останаха да поговорят, след като всички останали се разотидоха. — Изглежда, тази нощ сме бити, но що се отнася до мен, аз още не съм се предал. Той спечели, но няма винаги да е така. Борбата между него и мен ще се

води докрай. Вие можете да останете или да се оттеглите, постъпете, както пожелаете.

— Хайде, хайде! — възкликна Шрайхарт и постави с много топло приятелско чувство ръка върху рамото му. — И последният ми долар е на твое разположение, Хосмър. Този човек не може безкрайно да печели. Оставам докрай с теб!

Мълчалив и навъсен, Арнийл се отправи към вратата с Мерил и останалите. Беше най-безцеремонно оскърбен от човек, на когото само преди няколко години бе гледал като на най-обикновен подчинен. А сега Каупъруд беше хванал бика за рогата, диктуваше условия на най-изтъкнатите финансисти на града, нагло и самоуверено им се присмиваше в лицата и явно ги пращаше по дяволите. Мистър Арнийл гледаше сърдито под надвисналите вежди, но какво можеше да направи?

— Ще видим — обърна се той към другите — какво ще покаже времето. Сега сме с вързани ръце. Тази криза настъпи съвсем неочаквано. Казваш, че още не си разчистил сметките си с него, но и аз не съм. Трябва обаче да почакаме. Трябва да го унищожим политически в града и съм уверен, че в края на краищата ще успеем.

Останалите му бяха благодарни за проявената смелост, макар че на следващото утро и четиримата трябваше да се разделят с милиони долари, за да опазят себе си и банките. Мерил за първи път стигна до заключението, че отсега нататък трябва да води открита борба срещу Каупъруд независимо от това, че продължаваше да се възхищава от неговата смелост. „Но е твърде дързък, твърде надменен. Не човек, а същински лъв — каза си той. — Човек със сърце на нумидийски лъв.“

Това беше напълно вярно.

След този ден скоро не предстояха политически борби и за известно време в Чикаго настъпи относителен мир, макар че той повече наподобяваше на въоръжено примирие между два враждуващи лагера. Шрайхарт, Ханд, Арнийл и Мерил само наблюдаваха кротко. Сега Каупъруд се безпокоеше най-вече да не би враговете му да успеят в намеренията си да му навредят политически в едни или в трите предстоящи избори, които трябваше да се провеждат през всеки две години до 1903 година, когато той щеше да е принуден да поднови концесиите си. В миналото трябваше да се бори против тях с подкупи

и лъжесвидетелстване, а сега знаеше, че в предстоящите борби на него и на агентите му ще им бъде все по-трудно да подкупват новоизбраните служебни лица. Услужливите и продажни общински съветници, които сега играеха по неговата свирка, сигурно щяха да бъдат заменени с други, които, макар и не по-честни от тях, можеха да се покажат по-лоялни към врага и да попречат концесиите му да бъдат продължени. От това, те да важат поне още двадесет, а за предпочитане — петдесет години, зависеше осъществяването на колосалните начинания, с които се беше заел — колекцията от произведения на изкуството, новия му дворец, нарастващия му престиж като финансист, утвърждаването му в обществото и триумфа му, който той щеше да отбележи с брака си (морганичен или не) с жена, единствено достойна да раздели с него престола.

Странно е как тази първа и най-силна склонност на човешкия разум — честолюбието, в края на краищата заглушава всичко останало. Ето и Каупъруд, вече на петдесет и седем години, много по-богат, отколкото би могъл да мечтае обикновеният човек, прославен не само в града, но донякъде и в цялата страна, чувстваше все пак, че не е осъществил истинските си цели. Още не беше достигнал могъществото на магнатите от източните щати, дори на четиримата баснословни богаташи тук, в Чикаго, които, упорито влагайки ума и усилията си в много скучни начинания, често пренебрегвани и от самия него, бяха натрупали огромно състояние. Защо, питаше се той, почти непрекъснато се натъкваше на такова бурно противопоставяне и заплашителни спънки? Дали заради аморалността му? И други мъже бяха безнравствени — повечето хора престъпваха морала въпреки религиозните догми и надутите теории, налагани от горе. Не се ли дължеше това по-скоро на неспособността му да ръководи, без да налага своята личност — без да се набива в очите на всички? Понякога му се струваше, че е така. Глупавият и изпълнен с условности свят не можеше да му прости дързостта, нехайството и постоянния му стремеж да нарича нещата със собствените им имена. Мнозина гледаха на неговото безгрижно самодоволство като на предизвикателство и подигравка. Твърдият поглед на очите му плашеше малодушните така, както опарилото се дете се плаши от огъня. Прекалено прикрит, той не правеше политика на никого и не умееше да се преструва. Каквото и да става, той за нищо на света не се представяше за такъв, какъвто не е,

но все още не беше достигнал върха на своите амбиции. На него все още не гледаха като на финансов крал. Той все още не можеше да се мери с магнатите от източните щати — с гигантите от Уолстрийт. Докато не се възправеше до тях, докато не се сдобиеше с великолепен дворец, на който да се възхищават всички, докато не събереше колекция, за която да знае целият свят, докато не притежаваше Беренис и милиони долари — какво бе постигнал?

Нюйоркският дворец на Каупъруд, сред най-големите му постижения през последните години, възплъщаваше един от онези изблици на сила, които се срещат както при хората, така и при растенията. С годините той бе престанал да харесва и модернизирания готически стил (в какъвто беше построена къщата му във Филадельфия), и традиционния нормандски стил на дома му на Мичиган авеню. Сега единствено италианските дворци от епохата на Средновековието или Ренесанса, които беше виждал в чужбина, отговаряха на представите му за величествена резиденция. Всъщност той търсеше стил, който не само да отразява вкуса му, но да притежава и по-трайните качества на дворец, дори на музей, който да остане като паметник, увековечаващ личността му. След дълго търсене Каупъруд намери в Ню Йорк архитект, който му допадна напълно — някой си Реймънд Пайн, гуляйджия, дърдорко и светски човек, но преди всичко човек на изкуството с тънко чувство към всичко изискано и прекрасно. Двамата прекараха заедно дни наред, през които обмисляха подробностите на неговия дом музей. В западното крило трябваше да има огромна картинна галерия, във втората галерия в южното крило щяха да бъдат скулптурите и другите по-големи произведения на изкуството. Тези две крила трябваше да образуват буквата „Г“ и в чупката между тях щеше да се намира къщата на Каупъруд. Цялата сграда щеше да е от червеникавокафяв камък, богато украсен с барелефи. За вътрешната украса вече бяха поръчани най-скъпото дърво, коприна, гоблени, стъкло и мрамор. Главните помещения щяха да бъдат разположени около голям централен двор с колонада от алабастр с розови жилки, а в средата на двора щеше да се издигне осветен от електричество фонтан от алабастр и сребро. По източната стена се предвиждаше да бъдат окачени жардиниери с орхидеи или с други цветя, които на утринната слънчева светлина щяха да придават великолепен пъстър блясък на този богат изкуствен

рай. Един от салоните на втория етаж щеше да бъде облицован с тънък прозрачен мрамор с цвят на теменуга, а светлината щеше да прониква единствено през стените. Тук, в атмосферата на вечния изгрев, щеше да има клетки с екзотични птици, дървени решетки с увити по тях лози, каменни пейки, басейн с искряща вода, щеше да звучи музика. Пайн уверяваше Каупъруд, че след неговата смърт този салон ще се превърне в прекрасна изложбена зала за порцелан, нефрити, слонова кост и други малки ценни предмети.

Каупъруд се зае да прехвърля имуществото си в Ню Йорк и склони Ейлийн да дойде с него. Голям майстор на лъжата и уговорките, той успя с присъщата си наглост да я убеди, че там ще живеят по-щастливо и ще бъдат приети в обществото. Планът му сега се състоеше в това, привидно да създаде илюзия за семейно щастие само и само този преходен период да мине колкото се може по-спокойно. После щеше да поиска развод или да уреди нещата така, че животът му да е щастлив и извън светското общество.

Беренис Флеминг не подозираше абсолютно нищо. Ала строежът на великолепния дворец успя в края на краищата да я разтърси и да я накара да прогледне за артистичния дух, скрит в желязната личност на Каупъруд, както и да събуди у нея истински интерес към него. Досега тя бе гледала на Каупъруд като на натрапник от Запада, дошъл в източните щати, за да се възползва от добротата на майка ѝ и да проникне в светското общество. Сега обаче всичко, което мисис Картър ѝ беше разказала за него и за успехите му, се избистри в блестяща поредица от факти. Къщата, както непрекъснато повтаряха вестниците, щеше да се превърне в истинско бижу. Семейство Каупъруд очевидно щеше да се опита да влезе в обществото.

— Колко жалко — каза веднъж мисис Картър на Беренис, — че не успя да се разведе, преди да започне строежът. Страхувам се, че обществото никога няма да ги приеме. Него да, стига да имаше друга жена, но нея... — Мисис Картър, която беше виждала веднъж Ейлийн в Чикаго, поклати глава със съмнение. — Жена му не притежава обноси и е глупава — заключи тя.

— Щом е толкова нещастен с нея — отбеляза замислено Беренис, — защо не я напусне? Тя и без него би могла да е щастлива. Толкова е глупава да живеят като котка и куче. Все пак допускам, че тя

цепи положението, което ѝ е създал — добави момичето, — след като не е интересна.

— Предполагам — каза мисис Картър, — че преди двадесет години, когато се е оженил за нея, е била съвсем различна от днес. Не че Ейлийн е чак толкова недодялана, но си е глупавичка. Не умее да постъпва, както иска той. Не понасям неравните бракове, а те се срещат на всяка крачка. Надявам се, Беви, че когато се омъжваш, ще избереш човек, с когото ще се разбираш, и все пак предпочитам да те видя нещастна, отколкото бедна.

С този разговор завърши закуската в южната част на Сентръл парк, когато по едно от най-близките езера блестяха лъчите на утринното слънце. В рокля с цветовете на пролетната зеленина и старото злато Беренис четеше светската хроника на един сутрешен вестник.

— И аз бих предпочела да съм нещастна с пари, отколкото без тях — подхвърли небрежно тя, без да вдига глава.

Майка ѝ я наблюдаваше с обожание и чувствуваше нейното високомерно отношение. Какво ли щеше да стане с нея? Добре ли щеше да се омъжи? Навреме ли? Досега до Беренис по бяха стигнали слуховите за ужасните дни в Луисвил. Повечето хора, с които мисис Картър бе поддържала по принуда връзка, щяха да са така добри да не издават нейната тайна. Но имаше и други хора. Колко близко бе тя до гибелта, когато се появи Каупъруд!

— В края на краищата — каза замислено Беренис, — мистър Каупъруд не е само машина за пари, нали? Повечето от тези западни богаташи са ужасно тъпи!

— Мила моя — възкликна мисис Картър, която вече бе гореща поклонница на своя таен покровител, — ти изобщо не го разбираш. Той наистина е удивителен човек, уверявам те. Тепърва ще се прочуе. Можеш да говориш каквото искаш, но все пак трябва да има хора, които да трупат пари. Доброто възпитание не струва нищо, ако си беден. Знам го, защото съм видяла не един и двама наши приятели да изпадат в нищета.

Веднъж на скелето на новата къща на Каупъруд известен скулптор работеше със своите помощници над гръцки фриз, представящ танцуващи нимфи сред цветни гирлянди. Беренис и майка ѝ минаваха случайно оттам. Спряха се да погледат и Каупъруд отиде

при тях. Махна с ръка към фигурите по фриза и каза на Беренис, както винаги весело и непринудено:

— Щяха да направят по-добре, ако бяха взели вас за модел.

— Колко мило от ваша страна! — отвърна тя и се вторачи в него със студените си и необикновено сини очи. — Фигурите са прекрасни. — Въпреки предишните си предубеждения към Каупъруд сега знаеше, че и двамата се прекланят пред един и същ бог — изкуството и че умът му благоговее пред прекрасното като пред олтар.

Той само я гледаше.

— За мен този дом е нещо повече от музей — каза просто Каупъруд, когато мисис Картър се отдръпна и не можеше да ги чуе — и ще го направя възможно най-съвършен. Ако не аз, нека поне други му се наслаждават.

Беренис го погледна замислено и с разбиране, а той се усмихна. Тя естествено усещаше, че Каупъруд се опитва да ѝ подсказе, че е самотен.

ГЛАВА LI

ВЪЗКРЪСВАНЕТО НА ХАТИ СТАР

Увлечена от удоволствията и забавленията, които ѝ осигуряваха парите на Каупъруд, Беренис доскоро не се беше замисляла особено за своето бъдеще.

— Тя е млада — каза веднъж снизходително и великодушно Каупъруд на мисис Картър, когато разговаряха за Беренис и бъдещето ѝ. — Тя е същинско чудо. Оставете я да поживее. Ако се омъжи добре, ще се отплати на вас или на мен. Сега обаче ѝ дайте всичко, от което се нуждае.

И той подписваше чековете с вид на градинар, който отглежда рядка орхидея.

Всъщност мисис Картър беше толкова привързана към хубавата Беренис, която сигурно щеше да стане гранддама, че беше готова да продаде и душата си, за да я види добре подредена в живота, и тъй като парите за дрехите, каретите и всичко останало все пак трябваше да дойдат отнякъде, тя се остави в ръцете на Каупъруд и закриваше очи за това, че поставя най-близките си хора в доста двусмислено положение.

— О, колко сте добър — му повтаряше непрекъснато с очи, преливащи от благодарност и радост. — Никога не бих повярвала, че може да има такива хора. Но Беви...

— Естетът си е естет — отвърна Каупъруд. — А те рядко се срещат. Не искам нищо да смущава изтънчена душа като нейната. Очаква я голямо бъдеще.

Забелязала, че лейтенант Браксмър излиза на преден план в обкръжението на Беренис, мисис Картър има глупостта да я разпитва приятелски и да ѝ досажда. Браксмър беше наистина интересен. Млад, висок, мускулест, хубав, той танцуваше чудесно, но преди всичко изпъкваше в нейните очи със своето потекло, обществено положение и с много други неща, които Беренис най-ценеше. Беше умен, сериозен, с прекрасни обноски и чувство за хумор. Беренис го срещна за първи

път на една танцова забава, където разучаваха нов танц, а той танцуваше така леко в красивата си униформа, че моментално я плени.

— Прекрасно танцувате — каза му тя. — И това ли влиза в живота ви сред вълните на океана?

— Танцуваме и когато потъваме — отвърна Браксмър с възхитителна усмивка. — Не знаете ли, че всички битки се придружават от музиката на свирещите гранати?

— О, каква ужасна шега! — отговори Беренис. — Невероятно.

— Но не и за мен. Зная още по-ужасни.

— Не понасям такива шеги — каза тя и двамата продължиха да танцуват. После Браксмър дойде и седна до нея, след това се разходиха на лунна светлина и той ѝ разказа за живота си във флота, за къщата си на Юг, за своите близки.

На сутринта, след като го видя с Беренис и се запозна с него, мисис Картър отбеляза:

— Харесва ми твоят лейтенант, Беви. Познавам добре някои от роднините му. От Каролина са. Той положително ще забогатее. Цялото семейство е заможно. Смяташ ли, че проявява интерес към теб?

— О, възможно е... да, сигурно — отвърна небрежно Беренис, леко раздражена от тази проява на родителска загриженост. Засега предпочиташе да наблюдава как животът тече като в мъгла и да не се задълбочава както през този разговор в подробности. — Но все пак само мисли за машини и се съмнявам, че проявява сериозен интерес към жените. Дай му да говори за бойни кораби.

Тя се нацупи, а мисис Картър извика весело:

— Ах, хитруша такава! Всички мъже се увличат по теб. Значи смяташ, че няма да ти хареса, а?

— Що за въпрос, мамо! Защо ме питаш? Толкова ли е важно да го харесам?

— Разбира се, че не — отвърна мило майка ѝ и се помъчи да намери по-подходяща дума, отговаряща на родителския ѝ дълг, — но помисли за общественото му положение. Произхожда от добро семейство и сто на сто ще наследи голямо състояние, което ще бъде само негово. О, Беви, не искам да избързвам и да обърквам живота ти, но не забравяй бъдещето. С твоите вкусове и наклонности парите са много важни и ако не се омъжиш за богаташ, не зная откъде ще ги имаш. Баща ти беше много лекомислен, а Ролф е още по-лош.

Тя въздъхна.

За първи път в живота си Беренис се отнесе с необходимата сериозност към тази мисъл. Запита се дали би могла да понася Браксмър като свой спътник в живота, да го следва по света, а вероятно да се премести да живее на Юг, но не можа да си отговори. Наставленията на мисис Картър само ѝ развалиха настроението. Но в този момент на колебание тя всъщност непрестанно се връщаше в мислите си към Каупъруд — единствения човек, повече олицетворяващ онова, което момичето наистина желаше. Беренис си спомни колко е богат, как се е оплакал, че новата му къща ще е само музей, начина, по който я е гледал и ѝ е правел безмълвни намеци. Но Каупъруд беше стар и женен — следователно не влизаше в сметките, — докато Браксмър беше млад и очарователен. И колко нетактична бе майка ѝ, като ѝ подсказа да се замисли за този младеж. Почти я отблъсна от него. А дали финансовото им положение наистина беше толкова несигурно, както го описваше майка ѝ?

Сега, при тези тревожни мисли, Беренис се сети за някои предишни случаи. Например само няколко седмици, преди да се запознае с Браксмър, бе гостувала в имението на семейство Корекейдън Батджър в Рединг Хилс, Лонг Айланд, и една заран бе седяла с домакинята в гостната, откъдето в далечината се откриваше чудесна гледка към залива.

Мисис Фредерика Батджър беше тъмноруса, красива, спокойна и невъзмутима — сякаш нарисувана от холандски живописец. Облечена в сребристосива утринна рокля, с коса, сресана на гръцки кок, тя държеше е скута си кошничка с ръкоделие.

— Беви — каза домакинята, — спомняш ли си Килмър Дюелма? Май и той беше у семейство Хагърти миналото лято, когато и ти им гостуваше?

Беренис, която пишеше писма на малко бюро в стил чипъндейл, вдигна очи и си представи за миг въпросния младеж. Килмър Дюелма бе висок, едър, важен, облечен по модата с известна небрежност, с бавна походка, превзет, замечтан, нехаен, със зачервено лице и пълни бузи, с малко зареян поглед и ум, посрещаш лекомислено и хаотично всяка мисъл и всеки въпрос, който му задаваха. По-малкият от двамата сина на Огъст Дюелма, banker, предприемач и мултимилионер, Килмър щеше да получи състояние, възлизащо на около шест-осем

милиона. Предната година у Хагърти той, кой знае защо, бе стоял непрекъснато до Беренис.

Мисис Батджър се вгледа за миг в момичето, после отново се зае с ръкоделието си.

— Поканих го да дойде за края на седмицата — подхвърли тя.

— Така ли? — попита мило Беренис. — Ще дойдат ли и други?

— Разбира се — потвърди с нежелание мисис Батджър. — Сигурно Килмър не те интересува.

Беренис се усмихна загадъчно.

— Спомняш ли си Клариса Фокнър, Беви? — продължи мисис Батджър. — Омъжи се за Ромюлс Гарисън.

— Прекрасно. А къде е сега?

— За тази зима са наели замъка Брийол в Арс. Ромюлс е глуповат, но затова пък Клариса е много умна. Знаеш ли, пише, че през сезона се е запознала с куп хора. Гостува й половината от висшето общество на Париж и Лондон. Колко е хубаво, че сега може да си го позволи. Бедната! По едно време се тревожих много за нея.

Без да се издава, Беренис веднага схвана какво значи това сравнение. Така си беше. Човек трябва отрано да мисли за живота си. Измъчваше я някакво смущаващо чувство за дълг. Килмър Дюелма пристигна в петък следобед с шест куфара и прислужник, изпълнен с прекалено въодушевление към полото и лова (от което се бе заразил напоследък, на един лов в Бъркшир). Един изкусно скалъпен комплимент, конто уж принадлежеше на Беренис Флеминг и който мисис Батджър му предаде тактично, го накара да отиде вяло при момичето и да го покани в неделя на разходка е карета до Садл Рок.

— Ха! Ха! Знаете ли, чудесно е, че ви виждам отново. Ха! Ха! Цяла вечност не съм виждал семейство Хагърти. Всички съжалявахме, когато си заминахте. Ха! Ха! И аз също. След последната ни среща се запалих по полото, където и да ходя, водя със себе си и три попита... Ха! Ха! Цяла конюшня!

Беренис се мъчеше мъжествено да проявява интерес. Не я напускаха чувството за дълг, мислите за замъка Брийол, за компанията, заобикаляща през зимата Клариса Гарисън, и за първите предупреждения, че времето бързо отлита. Но излетът беше непоносимо скучен, разговорът — цяло мъчение, усилията да поддържа разговора — титанични, неописуеми. В понеделник Беренис

избяга и прекара следващите дни до края на седмицата в Мористаун. Мисис Батджър, която разбираше всичко и без думи, въздъхна. И нейният Корскейдън не можеше да се похвали кой знае с какво освен с парите си, но животът си е живот и амбициозен ли си, трябва да наследиш богатство или с ум да го придобиеш. Някоя невъзможна пресметлива глупачка щеше скоро да пипне Дюелма и тогава... Мисис Батджър намираще Беренис за малко претенциозна.

Беренис не можеше да не свърже спомена за тази случка с наскорошните думи на майка си за лейтенант Браксмар. Един голям, всемоуцващ и смазващ факт се възправяше, след като тя проумя, че нямат с майка й много пари и ако не се брой доброто потекло, в известен смисъл не спадат към висшето общество. За нея никога не се шушукаше като за богато момиче — никой в обществото не я ласкаеше и не я обсъждаше като наследница на пари. Всички тези самодоволни дребни риби от светското общество отдаваха предпочитанията си на празноглавите кукли с безкрайно дълги банкови сметки. Нежна по природа, гореща поклонница на изкуството, на възвишените стремежи, на силата и успеха във всички техни прояви, Беренис непрекъснато мечтаеше за свобода на духа и за осмислен от изкуството живот, какъвто при тези обстоятелства можеше да й осигури само голямото богатство. В същото време хранеше смътната надежда някога да срещне някой, който истински я обича и когото тя също обича и дори му се възхищава, някой, който наистина има нужда от нея, и да му се отдаде свободно и с радост. Но кой би могъл да бъде този човек? Беше очарована от Браксмар, но нейният проникателен и аналитичен ум имаше нужда от по-твърд, по-жизнен, по-непреклонен човек, който да я подчини на волята си. И въпреки всичко трябваше да е благоразумна и да играе само със сигурни карти.

По време на летния си престой в Нарънгасет Каупъруд не беше смущаван дълго от присъствието на Браксмар, тъй като той получи специална заповед и трябваше незабавно да се върне в Хампгън Роудс. Но следващия ноември Каупъруд временно отсрочи решаването на трудните си проблеми в Чикаго, замина за Ню Йорк и отиде в апартамента на мисис Картър в южната част на Сентрал парк, където срещна отново лейтенанта, който се появи една вечер в пълна парадна униформа, за да заведе Бервние на бал. С висока фуражка над

красивото лице, със златни еполети, с отметнати пешове на пелерината, подплатена с червена коприна, със звънтяща на бедрото му сабя, той излъчваше неподправена и необузdana младежка страст. Притиснат от обстоятелствата — от възрастта, от неуместното си посещение, от неотразимото обаяние на младостта и романтиката, Каупъруд усети непоносима мъка.

Беренис беше много красива в полупрозрачната рокля, очертаваща тялото ѝ. Каупъруд ги погледна от съседната стая, където уж четеше, и въздъхна. Уви, как дори неговата лукавост и предвидливост можеха да надвият потока на живота? Как можеше той да се мери с младостта? Браксмър беше млад, хубав, с обноски. Тази вечер, докато се готвеше да излезе, Беренис сякаш преливаше от младост, надежди и веселие. След малко Каупъруд стана, извини се, че има работа, и побърза да си отиде. Всъщност нямаше никаква работа, прибра се в стаите си в един съседен хотел и потъна в размисли. При такива обстоятелства всеки нормален човек, движен от старомодните понятия рицарство, саможертва, дълг пред по-благородни подтици и така нататък, ще отстъпи пред младостта, ще се съобрази с условностите и ще се оттегли в името на нравствеността и добродетелта. Каупъруд обаче не виждаше нещата в такава морална и алтруистична светлина. „Робувам само на себе си“ — това беше неговият девиз, и колкото и да съчувстваше на любовта на Беренис, пък и на самата любов, той нямаше намерение да отстъпва, докато не се убеди напълно, че за него наистина вече няма никаква надежда. Понякога между него и Беренис настъпваха моменти — едва доловими стъпки към близостта, които го караха да вярва, че не ѝ е чак толкова чужд. В същото време историята с лейтенанта, за която мисис Картър му разказа малко по-късно, не биваше да бъде подценявана. Може Беренис да не беше увлечена по Браксмър, но затова пък той очевидно бе.

— След заминаването си направо я отрупа с писма — каза един следобед мисис Картър на Каупъруд. — Струва ми се, че е от мъжете, които не се спират дори когато им откажат.

— Само такива мъже печелят — отвърна сухо Каупъруд.

Мисис Картър гореше от желание да се посъветва с него. На Браксмър му предстоеше блестящо бъдеще. Тя знаеше за връзките му. След смъртта на баща си щеше да наследи поне шестстотин хиляди

долара, ако не и повече. Ами миналото ѝ в Луисвил? Ако се разчуе след време? Нямах ли да е по-разумно Беренис да се омъжи и така да избегне опасността?

— Сериозен въпрос, нали? — отговори спокойно Каупъруд. — Сигурна ли сте, че е влюбена?

— О, не бих казала, но тези чувства лесно прерастват в любов. Не вярвам да се намери човек, който да накара Беренис да си изгуби ума, толкова е разумна, но тя разбира, че сама трябва да си пробива път в живота, а мистър Браксмър е много подходящ. Познавам братовчедите му, семейство Клифорд Портър.

Каупъруд смръщи вежди. От всички тревоги около Беренис го болеше душата. Чувствуваше, че тя трябва да бъде негова дори с цената на обществен скандал. По-добре да го превъзмогне с него, отколкото да го избегне с някой друг. Случи се обаче така, че му беше спестена жестоката необходимост да действа по този начин.

Представете си ресторанта на голям хотел в Ню Йорк, някъде около полунощ е, след посещение в операта — като домакин Каупъруд беше поканил Беренис, лейтенант Браксмър и мисис Картър. Сега той играеше ролята на безкористен домакин и благожелателен покровител. Обмисляйки как да се отърве от Браксмър, той се държеше с Беренис мило, любезно и изключително внимателно. Изчакваше като същински Мефистофел, наблюдаваше мисис Картър и Беренис, които седяха на първия ред, облечени в екзотични тоалети, с каквито се ходеше по онова време на опера — мисис Картър бе в лимоненожълта коприна и с брилянти, а Беренис в пурпурно и бледорозово и с гребен със скъпоценни камъни в косата. Лейтенантът се усмихваше в своята лъскава униформа, разговаряше любезно, възхищаваше се от певците, шепнеше приятни безсмислици на Беренис, от време на време сочеше на Каупъруд видните личности от флота, които също бяха в залата. После си тръгнаха от операта, поеха с каретата по студените и ветровити улици към „Уолдорф“, седнаха на запазената маса и Каупъруд ги попита какво ще вечерят, поръча виното и се върна в мислите си към музиката на „Бохеми“. Смъртта на Мими, скръбта на Рудолф, изразени чрез прекрасната музика на Пучини, му бяха направили впечатление.

— Този измислен бутафорен свят може и да няма нищо общо с творците, но изразява много добре живота — отбеляза той.

— Не зная, може и да е така — каза сериозно Браксмър. — Всичките си познания за бохемите съм почерпил от книгите, които съм чел — например от „Трилби“ и... — той не успя да си спомни друга книга и спря. — Предполагам, че в Париж е така.

Браксмър погледна Беренис за потвърждение и с надеждата тя да му се усмихне.

Непосредствена и състрадателна, Беренис от време на време биваше поглъщана от красотата на мелодиите — ту весели, ту печални, за да бъдат изразени с думи, но намиращи дълбок отклик в душата ѝ. В един момент тя се унесе, скръсти ръце върху коленете си и впи очи в сцената, а Браксмър и Каупъруд се загледаха с вълнение и възторг в леко разтворените ѝ устни и в нежния ѝ профил. След като се отърси от обзелото я вцепенение, Беренис усети, че и двамата я наблюдават, и остана в тази поза още минута, а после въздъхна, сякаш се пробужда от сън. Сега си спомни за това, както и за чувството, което беше пробудила у нея музиката.

— Операта е много хубава — каза тя. — Просто нямам думи. Разбира се, че има такива хора. Всичко това е много по-хубаво от скучното благополучие. Животът наистина е най-красив, когато е трагичен.

Тя погледна Каупъруд, който внимателно я наблюдаваше, после Браксмър, който в този миг си представяше как командва сражение от капитанския мостик на боен кораб. И в ума на Каупъруд нахлуха много спомени за най-тежките му изпитания. Неговият живот беше достатъчно трагичен, за да я задоволи.

— Не мисля, че ми харесва трагичното в живота — намеси се мисис Картър. — Човек се уморява от тъжните случки. В живота ни и без това има предостатъчно драми.

Каупъруд и Браксмър едва-едва се усмигнаха. Беренис се загледа замислено встрани. Разговорите на посетителите, звъntenето на порцеланови прибори и стъклени чаши, сновящите между масите келнери, оркестърът отвличаха вниманието ѝ, както и кимванията и усмивките на някои от влизащите гости, които познаваха Браксмър и нея, но не и Каупъруд.

От една съседна врата, водеща към бара, внезапно се появи пийналата фигура на някакъв явно важен човек с пораздърпани дрехи, с провиснала на едното рамо пелерина, е цилиндър в едната ръка, с

леко зачервени очи, издадена презрително напред долна устна и лице, изразяващо дързост, надменност и лукавство, които пияните нехранимайковци придобиват с времето. Той се огледа навъсено и колебливо, после забеляза Каупъруд и неговата компания и се отправи към тях с полурешителните, полунесигурни стъпки на не съвсем трезвия човек. Когато бе точно срещу масата на Каупъруд, към която бяха обърнати много погледи, той внезапно спря, сякаш бе познал някого, после се приближи и сложи весело и непринудено ръка върху голото рамо на мисис Картър.

— Я, здравей, Хати! — подвикна мъжът цинично и подигравателно. — Какво правиш в Ню Йорк? Да не си се отказала от работата си в Луисвил, миличка? Чакай да ти кажа нещо. Откакто ни напусна, не съм имал нито едно, ама нито едно свястно момиче. Ако отвориш и тук дом, съобщи ми, нали няма да забравиш?

Той се наведе над нея със самодоволна и покровителствена усмивка и започна да рови в джобчето на бялата си жилетка за визитна картичка. В същия миг Каупъруд и Браксмър скочиха на крака, разбрали ясно смисъла на думите му. Докато мисис Картър се дърпаше и се мъчеше да се освободи от непознатия, Браксмър (който беше най-близо до него) го сграбчи с ръка, а оберкелнерът и двама сервитьори дойдоха на масата им.

— Какво става тук? Какво направи този човек? — попитаха те.

В това време досадникът, който се хилеше цинично на всички, викна доста силно:

— Пуснете ме! Кой сте вие? Защо, по дяволите, се бъркате в тази работа? Да не смятате, че не зная какво върша? Тя ме познава, нали, Хати? Та това е Хати Стар от Луисвил... можете да я попитате! Имаше един от най-известните... в Луисвил. Защо се вълнувате толкова? Зная си работата. Тя ме познава.

Той не само негодуваше, но и се бореше, и то доста разпалено. Каупъруд, Браксмър и келнерите го наобиколиха, избутаха го в преддверието на ресторанта, а оттам и до изхода и повикаха полицаи.

— Арестувайте този човек — настоя решително Каупъруд, щом полицаят се появи. — Той оскърби грубо една дама, моя гостенка. Пиян е, нарушава обществения ред и аз ще го дам под съд. Ето визитната ми картичка. Съобщете ми, ако обичате, къде да се явя.

Той подаде визитната си картичка, а Браксмър, който разглеждаше войнствено непознатия, добави:

— С удоволствие щях да ви пребия. Ако не бяхте пиян, и миг нямаше да се двоумя. Стига да сте порядъчен човек и да имате визитна картичка, дайте ми я. Като изтрезнеете, искам да поговоря с вас. — Той сведе студеното си и решително лице над мистър Бийлс Чадси от Луисвил, щата Кентъки.

— Дадено, капитане — ухили се присмехулно Чадси. — Имам визитна картичка. Нищо лошо не съм направил. Заповядайте. Можете да ме намерите по всяко удобно за вас време — хотел „Бъкингам“. Пето авеню и Петнадесета улица. Имам право да говоря с когото пожелае, където пожелае и когато пожелае. Разбрахте ли?

Той бъркаше по джобовете си, възмущаваше се, а полицаят чакаше, готов да го арестува. Не намери визитна картичка и каза:

— Добре тогава. Записвайте. Бийлс Чадси, хотел „Бъкингам“ или Луисвил, щата Кентъки. Можете да ме посетите по всяко удобно за вас време. Но това е Хати Стар. Познава ме. А нея не мога да сбъркам — и сред хиляди хора ще я позная. Малко ли ноци съм прекарвал в нейния дом.

Браксмър беше готов да му се нахвърли, стига полицаят да не му беше попречил.

Беренис и майка ѝ продължаваха да седят в ресторанта, мисис Картър изглеждаше много смутена, бледа, стъписана, ужасно слисана — толкова изтормозена, че трудно можеше да скрие истината.

— Като си помисля само! — каза тя. — Този противен човек! Колко ужасно! Виждам го за първи път в живота си.

Смутена и объркана, Беренис си мислеше за насмешливата и похотлива усмивка, с която непознатият беше говорил на майка ѝ — какъв ужас, какъв срам! Можеше ли един пиян човек, освен ако не беше напълно заблуден, да се държи така предизвикателно и упорито да: отказва да обясни поведението си? Какви неприлични неща трябваше тя да чуе!

— Ела, мамо — каза мило Беренис, изпълнена с достойнство, — не обръщай внимание, всичко е наред. Можем веднага да си тръгнем. Ще се почувстваш по-добре, щом излезем оттук.

Тя повика един келнер и го помоли да предаде на господата с тях, че са отишли в дамската тоалетна. После дръпна стола, който им

препречваше пътя, и подаде ръка на майка си.

— Като си помисля как ме оскърбиха — мънкаше мисис Картър, — в такъв голям хотел, в присъствието на лейтенант Браксмър и мистър Каупъруд! Ужасно! Нечувано!

Тя почти хленчеше, докато вървеше, Беренис я водеше бавно и гледаше цялата зала с достойнство и с изписано върху лицето превъзходство, а дълбоко в себе си изпитваше странна разкъсваща болка. Какво ли се криеше зад тези срамни твърдения? Защо този пиян скандалджия бе избрал за обидните си забележки точно майка ѝ измежду всички останали жени в ресторанта? Защо майка ѝ бе така поразена, защо така отпадна духом, ако в думите му нямаше малко поне истина? Колко странно, колко тъжно, колко ужасно! Какво щяха да си кажат за тази сцена любителите на клюки и скандали, мнозина от които Беренис познаваше? За първи път в живота си усети колко ужасно ще е да я отлъчат от обществото.

На другата сутрин лейтенант Браксмър отиде в полицейския участък, където заяви, че ако мистър Бийлс не се извини незабавно, той ще му продупчи с един изстрел корема, и в резултат на това от Чадси на името на Айра Джордж Картър, Централ парк 36 пристигна следното писмо:

Уважаема госпожо, Снощи след един гуляй, за който нямам задоволително или подходящо обяснение, аз засегнах вашите чувства, както и тези на вашата дъщеря и на приятелите ви, за което моля най-смирено да ме извините. Невъзможно ми е да изразя с думи колко съжалявам за всичко, което съм казал или извършил и за което сега не си спомням ясно. Когато съм пиян, ставам заядлив и злобен и в подобно душевно състояние и настроение твърдах неща, които, признавам, са напълно неоснователни. В опиянението си ви сбърках с една известна жена от Луисвил — защо, нямам и най-малка представа. Най-искрено ви моля за извинение и прошка. Не зная как да изгладя вината си, но с удоволствие бих направил всичко, което пожелаете. В същото време се

надявам да приемете писмото в духа, в който е написано, и като един незначителен опит да се извиня, което съм убеден, че никога не мога да направя докрай.

Искрено ваш **Бийлс Чадси.**

В същото време, още преди писмото да е написано и изпратено, лейтенант Браксмър разбра, че обвиненията срещу мисис Картър са напълно основателни. Бийлс Чадси беше казал в пияно състояние онова, което двадесет трезви мъже, та дори и полицията в Луисвил, можеха да потвърдят. Чадси беше настоял да го изясни на Браксмър, преди да напише писмото.

ГЛАВА LII ЗАД ЗАВЕСАТА

Докато четеше писмото на Бийлс Чадси, което майка ѝ — много потисната и отпаднала, ѝ даде на другата утрин, Беренис си помисли, че то наподобява учтивостта на човек, който иска да се извини, без да е променил мнението си. Мисис Картър явно беше смутена. Възмущаваше се прекалено силно. Беренис знаеше, че ако поиска, би могла да разбере истината, но дали ще поиска? Мисълта я измъчваше, но все пак коя беше тя, за да съди така строго?

Каупъруд дойде много рано и направи всичко възможно да заглади работата. Той обясни как двамата с Браксмър са отишли в полицейския участък да предявят иск, как Чадси, изтрезнял след ареста, е престанал да се перчи и най-учтиво се е извинил. Когато видя писмото, подадено му от мисис Картър, възкликна:

— О, да! Той на драго сърце обеща да напише това писмо, ако го оставим на мира. Браксмър смяташе, че той е длъжен да го напише. Аз настоях съдията да го глоби и с това да приключим. Чадси просто беше пиян и толкоз.

Пред Беренис и майка ѝ се преструваше, че не знае нищо повече, но когато остана насаме е мисис Картър, започна да се държи съвсем иначе.

— Какво сте увесили нос! — каза властно той. — Нищо не се е случило. Браксмър не вярва, че онзи наистина знае нещо. Писмото е достатъчно, за да убеди Беренис. Дръжте се така, сякаш нищо не е станало, всичко зависи единствено от вас. Защо се разстройвате толкова. Недейте, само се издавате.

В същото време дълбоко в себе си Каупъруд гледаше на случката като на изпратен му от съдбата подарък — само това, изглежда, можеше да прогони лейтенанта. И все пак настояваше мисис Картър да се държи уверено, дори високомерно и тя донякъде се успокои, но щом остана сама, се разплака. Беренис влезе случайно, видя я с навлажнени очи и възкликна:

— О, мамо, моля те, не ставай глупава! Как можеш да се държиш така! По-добре да заминем извън града и да починем, след като си толкова разстроена.

Мисис Картър възрази, че това е само нервна реакция, но Беренис си каза, че няма дим без огън.

След това Беренис се държеше с Браксмър пак приветливо, но отчуждено. Той дойде на следващия ден, за да изрази съжалението си и да я покани на ново забавление. Беренис беше мила, но хладна. Даде му да разбере, че инцидентът с Бийлс Чадси за нея е приключен, но не прие поканата му.

— Двете с мама смятаме да заминем за няколко дни извън града — подхвърли весело тя. — Не мога да кажа кога точно ще се върнем, но ако все още сте тук, непременно ще се видим. Заповядайте. — Момичето се обърна към източния прозорец, където ярките лъчи на утринното слънце блестяха върху цветята в саксиите, и започна да къса изсъхналите листа.

Възпитан в традициите на американския романтизъм и пленен от нейния непреодолим чар, от самообладанието и спокойствието, които тя запазваше при тези обстоятелства, от явната ѝ готовност да се откаже от него, Браксмър почувствува, че както често става с хората, изпада в странно душевно състояние, в някакъв възторг, загадъчен и за самия него, както и за всеки, който го наблюдаваше отстрани. Приблужи се към нея учтиво, почтително, нетърпеливо, и възкликна:

— Беренис! Мис Флеминг! Моля ви, не ме отпращайте по такъв начин! Не ме изоставяйте. Нима съм се провинил с нещо пред вас? Просто съм луд по вас. Не мога да понеса мисълта, че случилото се ще промени отношенията ни. Преди нямах смелостта да ви го кажа, но сега не мога повече да мълча. Влюбих се във вас още първата вечер, когато ви видях. Вие сте толкова прелестно момиче! Зная, че не ви заслужавам, но ви обичам. Обичам ви предано и с цялата си душа. Възхищавам ви се и ви уважавам. Безразлично ми е кое е вярно и кое не. Станете моя съпруга! Умолявам ви, омъжете се за мен! Зная, че не съм достоен да ви връзвам дори връзките на обувките, но имам положение и се надявам, че ще си създам име. О, Беренис! — Той протегна мелодраматично ръце, но не напред, а надолу, застина изпънат и заяви: — Не зная какао ще правя без вас. Имам ли изобщо някаква надежда?

Голяма специалистка в изкуството на своя пол — артистичност, пластичност, променливост, Беренис мисли само миг какво да направи или каже. Тя не обичаше лейтенанта, най-малкото както я обичаше той, но разкритието за майка ѝ накърняваше гордостта ѝ и я караше да се чувствава принудена да се спаси някак, макар и това дълбоко да я възмущаваше. Съжаляваше, че Браксмър точно сега ѝ е направил толкова нетактично предложение, въпреки че разбираше добре, че то е продиктувано от най-доброжелателни и искрени побуди.

— Наистина, мистър Браксмър — отвърна Беренис и го погледна сериозно, — не бива да искате от мен да решавам точно сега. Зная какво чувствате. Боя се все пак, че малко съм ви заблудила с държането си. Неволно е. Убедена съм, че сега е по-добре да не мислите за мен. Ако все пак настоявате, мога да ви дам само един отговор. Ще ви помоля да ме забравите веднъж завинаги. Питам се дали разбирате как се чувствам и колко ми е тежко да ви кажа всичко това.

Тя млъкна, чудесно се владееше, макар наистина да беше доста развълнувана, бе очарователно създание, замечтано, но и пресметливо, нещо средно между древната гъркиня и ориенталката.

В този момент Браксмър разбра за пръв път, че разговаря с жена, която всъщност не разбира. Тя беше странно сдържана, загадъчна, а може би и по-красива, тъй като сега беше много по-недостъпна за него. Колкото и да е странно, но младият американец внезапно си представи островите на Древна Гърция, потъналата Атлантида, Кипър с неговия храм на Афродита. В очите на Браксмър пламна някакъв огън, цялата руменина от лицето му изчезна.

— Не мога да повярвам, че съм ви съвсем безразличен, мис Беренис — продължи младежът с усилие. — Чувствах, че държите на мен. Но сега — добави изведнъж той, събрал, както подобава на военен, цялата си твърдост — няма повече да ви досаждам. Вие ме разбирате. Знаете какви са чувствата ми. Аз няма да се променя. Не можем ли все пак да останем приятели?

Браксмър протегна ръка и Беренис я пое с чувството, че слага край на нещо, което е могло да се превърне в идилична любовна история.

— Разбира се, че можем — отвърна тя. — Надявам се скоро да ви видя пак.

След като Браксмър си отиде, Беренис влезе в съседната стая, отпусна се в едно плетено кресло, опря лакти на коленете си и брадичка на ръцете си. Каква развързка на тези толкова чисти и прекрасни отношения! Него вече го нямаше. Тя нямаше повече да го вижда, нямаше да иска да го вижда — поне не толкова често. В живота има толкова тъжни, дори грозни неща. О, да, да, тя започваше ясно да ги съзира.

Два-три дни по-късно, след като беше мислила и мислила и не можеше повече да продължава така, тя отиде най-сетне при майка си и каза:

— Мамо, защо не ми разкажеш тази луисвилска история, искам да зная всичко. Разбирам, че нещо те измъчва. Не можеш ли да ми се довериш? Вече не съм дете, твоя дъщеря съм. Това може да ми помогне да разбере докрай нещата, за да зная как да постъпя.

Мисис Картър, която винаги беше играла ролята на горда, но любеща майка, остана безкрайно изненадана от смелото поведение на своята дъщеря. Тя се изчерви, изтръпна и реши да прибегне до лъжа.

— Казах ти, че няма нищо — заяви развълнувано и свадливо. — Това е ужасна грешка. Дано този отвратителен тип бъде най-жестоко наказан за онова, което ми наговори. Да ме оскърбяват и нападат така пред собственото ми дете!

— Мамо, защо не ми разкажеш всичко за Луисвил? — попита Беренис и впи в нея студените си сини очи. — Между нас не бива да има никакви тайни. Може би ще успея да ти помогна.

Разбрала, че дъщеря ѝ не е вече дете или просто светска кокетка, а властна жена, хладнокръвна, отзивчива и много по-проницателна от нея, тя се отпусна в люлеещия се стол с пъстра тапицерия, затърси носната си кърпичка с едната ръка, а с другата закри очи и се разплака.

— Бях толкова отчаяна, Беви. Не знаех по кой път да тръгна. Полковник Джилис ми даде тази идея. Искаше ми се вие двамата с Ролф да продължите образованието си и да ви създам по-добри възможности в живота. Нищо от онова, което каза онзи ужасен човек, не отговаря на истината. Не съм била такава, каквато ме изкара. Полковник Джилис и няколко негови приятели ме помолиха да им наема ергенски квартири и така стана всичко. Нямам вина, Беви, нямах друг избор.

— А мистър Каупъруд? — попита, изпълнена с любопитство, Беренис. Напоследък беше започнала да мисли твърде много за него. Беше спокоен, умен, енергичен и съобразителен като нея.

— Той няма нищо общо — отвърна мисис Картър и вдигна поглед, сякаш за да се защити. От всичките си приятели сред мъжете тя харесваше най-много Каупъруд. Никога не я беше тласкал по лоши пътища, нито пък беше използвал къщата ѝ само за свои лични цели. — Никога не е правил нищо друго, освен да ми помага. Той ме посъветва да оставя къщата в Луисвил, да замина на изток и да се посветя само на грижите за теб и Ролф. Предложи да ми помага, докато вие двамата стъпите здраво на краката си, и аз го послушах. Ах, ако не бях толкова глупава, ако не се страхувах толкова от живота! Но твоят баща и мистър Картър просто пропиляха всичките ни пари.

Тя въздъхна дълбоко и прочувствено.

— Значи наистина не притежаваме нищо, така ли, мамо, нито имот, нито нещо друго?

Мисис Картър кимна.

— И парите, които харчим, са на мистър Каупъруд?

— Да.

Беренис млъкна и погледна през прозореца, откъдето се откриваше хубав изглед към парка. Като нарисувани на картина се виждаха малко езеро, горист хълм, а пред тях японска пагода. Зад хълма се извисяваха жълтите стени на голям хотел в западната част на Централ парк. Откъм улицата се чуваше дрънченето на трамваите. По една алея в парка се виждаше върволица от леки екипажи — светското общество се разхождаше на чист въздух в студения ноемврийски следобед.

„Бедна, отлъчена от обществото“ — мислеше си Беренис. Можеше ли да се омъжи за богат човек? Разбира се, че да. И за кого? За лейтенанта? Никога. Не беше достатъчно властен, пък и беше присъствал на нейния позор. И за кой друг? О, дългият списък от глуповати, повърхностни безделници-и гуляйджии, които прахосваха живота си и образуваха светското общество заедно с трезвите, сполучилите и тесногръдите богаташи. Тук-таме, и то много рядко, се срещаше по някой истински мъж, но дали той щеше да прояви интерес към нея, ако научеше цялата истина?

— Скъса ли с мистър Браксмър? — попита я мисис Картър и в гласа ѝ прозвучаха любопитство, тревога, надежда, отчаяние.

— Оттогава не съм го виждала — отвърна Беренис и въздържано не каза истината. — Не зная да го виждам или не. Трябва да помисля. — Тя стана. — Но не се безпокой, мамо. Само че ми се иска да водим друг живот, да не зависим от мистър Каупъруд.

Тя отиде в будоара си и започна да се облича пред огледалото за вечерята, на която беше поканена. Значи през последните няколко години бяха живели с парите на Каупъруд, а тя така свободно ги пилееше — държеше се надменно, суетно, самонадеяно, надуто. А той се беше взирал в нея с проникателните си и питащи очи. Защо? Но беше излишно Беренис да си задава този въпрос. Сега вече знаеше всичко. Каква игра беше играл той и каква глупачка се беше оказала тя, щом не бе я разбрала. Дали майка ѝ не подозираше нещо? Едва ли. Какъв странен, невероятен и чудовищен свят! Докато размишляваше, очите на Каупъруд просто я изгаряха.

ГЛАВА LIII

ОБЯСНЕНИЕ В ЛЮБОВ

Този ден Беренис се замисли за първи път сериозно за своето бъдеще. Мина ѝ мисълта за женитба, но вместо да вика отново Браксмър или изнурително да преследва някой друг, още по-неприемлив и от него, може би щеше да е по-разумно да съобщи просто и изискано на приятелите си, че майка и е изгубила състоянието си и сега тя е принудена да се залови за някаква работа, да дава уроци по танци или да стане професионална танцьорка. Един ден Беренис съобщи невъзмутимо на майка си какво е решила. Мисис Картър, привикнала отдавна да води паразитен начин на живот, нямаше представа как се печелят пари, затова бе ужасена. Като си помислеше само, че тя и „Беви“, прекрасната ѝ дъщеря, а следователно и синът ѝ трябва да водят скучна и прозаична борба за насъщния, и то след всичките ѝ мечти! Тя въздишаше и плачеше тайно, после написа едно предпазливо обяснение на Каупъруд и го помоли да се видят насаме, след като той се върне в Ню Йорк.

— Не смяташ ли, че е най-добре да продължим още малко да живеем както досега? — подхвърли мисис Картър на Беренис. — Сърцето ми се къса, като си помисля, че ти с твоето образование трябва да паднеш толкова ниско, че да даваш уроци по танци. Засега е за предпочитане да не предприемаме нищо. Можеш да се омъжиш добре и тогава всичко ще се уреди. За мен няма какво да мислим. Все някак си ще преживея. Но ти... — Уморените очи на мисис Картър изразяваха ясно мъката, която тя изпитваше. Беренис се трогна от проявената към нея обич, понеже знаеше, че е искрена, но колко глупава се беше оказала майка ѝ и колко слаба наистина, та тя да разчита на нея!

При разговора си с мисис Картър Каупъруд заяви решително, че Беренис постъпва донкихотовски, че нервите ѝ са разстроени, щом като настоява да промени начина си на живот, да отбягва обществото и да погубва прекрасното си очарование с професионални задължения.

По предварителна уговорка с мисис Картър той побърза да замине за Поконсоу, понеже знаеше, че по това време момичето ще бъде там само. След случката с Бийлс Чадси Беренис постоянно го избягваше.

Когато пристигна към един часа следобед в хладния януарски ден, земята беше покрита със сняг, а пейзажът наоколо — окъпан в кристална светлина, която се отразяваше в очите с чуден диамантен блясък — сякаш въздухът бе насечен от проблясъците на безброй скъпоценни камъни. Вече имаше автомобили и Каупъруд караше спортна кола с осемдесет конски сили, чиято тъмнокафява лакирана повърхност отразяваше светлината. С тежко кожено палто и шапка от черна агнешка кожа той спря пред вратата.

— Е, Беви, как сте? — възкликна, като се престори, че не знае за отсъствието на мисис Картър. — Как е майка ви? Тук ли е?

Беренис го погледна решително със студения си, открит и пронизателен поглед и го посрещна любезно, със сдържана усмивка. Беше със синя дочена престилка, каквито носят художниците, а в ръката ѝ проблясваше палитра с разноцветни бои. Рисуваше и мислеше — основното, което правеше тези дни, мислеше за Браксмър, Каупъруд, Килмър Дюелма и половин дузина други мъже, както и за сцената, танците, рисуването. Животът ѝ се променяше коренно пред очите ѝ, той отново наподобяваше разбърканите части на детска мозайка, които трябваше да бъдат подредени така, че да образуват красива картина, стига само Беренис да издържеше.

— Влезте — покани го тя. — Студено е, нали? Вътре гори чудесен огън. Не, мама не е тук. Замина за Ню Йорк. Мисля, че можете да я намерите в апартамента. Дълго ли ще останете в Ню Йорк?

Държеше се весело, жизнерадостно, мило, но сдържано. Каупъруд усети дълбоката пропаст, която ги делеше. Тя винаги беше съществувала. Той чувствуваше, че дори момичето да го разбира и харесва, имаше и нещо друго — условности, амбиция или някакъв негов недостатък, — което го отчуждаваше от нея и я правеше безкрайно далечна. Той погледна стаята, картината, която Беренис рисуваше (заснежен пейзаж, гледан от хълм), изгледа, който се разкриваше от прозореца, и няколкото скици на танцуващи фигури, които тя беше нарисувала наскоро и сега беше окачила на стената — прекрасни фигурки с къси туники. Погледна и нея в необичайната ѝ престилка на художник и намери, че много ѝ прилича.

— Както винаги, Беренис — каза той, — изкуството за вас е над всичко. То е вашият свят. Не можете да живеете без него. Тези работи са прекрасни. — Каупъруд посочи с ръка, от която бе махнал ръкавицата, към една от скиците с танцьорите. — Все пак не съм дошъл при майка ви. А при вас. Получих много странно писмо от нея. Пише ми, че искате да се откажете от светското общество и да започнете да давате уроци или нещо такова. Дойдох, защото исках да поговорим за това. Не смятате ли, че постъпвате твърде прибързано?

Сега той говореше, сякаш интересът му към нея бе породен от причина, нямаща нищо общо с него.

Застанала с четка в ръка пред картината, Беренис го гледаше студено., любопитно, предизвикателно и недоверчиво.

— Не, не смятам — отговори спокойно тя. — Знаете как стоят нещата, така че мога да говоря напълно откровено. Зная, че мама винаги е имала най-добри намерения. — Върху устните ѝ се изписа едва доловима горчивина. — Май е по-добра, отколкото умна. Колкото до вашите подбуди, искам да вярвам, че и те са били продиктувани от най-искрени чувства. Зная, че е така. Щеше да е неблагодарно от моя страна да се съмнявам в противното. — Каупъруд се бе вторачил в Беренис и на нея ѝ се стори, че нещо в очите му трепна и потъна в дълбините им. — И въпреки това смятам, че не можем да продължаваме както досега. Ние не разполагаме със средства. Защо да не работя? Всъщност какво друго ми остава да правя?

Тя млъкна, а Каупъруд продължаваше да я гледа, без да казва нищо. С обикновената си измачкана престилка, със сините очи, впити в него изпод разпуснатата червена коса, тя му се струваше най-прекрасното същество, което беше виждал някога в живота си. Какъв остър, възвишен разум! Беше толкова надарена, толкова блестяща и очите ѝ подобно на неговите гледаха съвсем безстрашно. Бе запазила душевно равновесие.

— Беренис — каза тихо Каупъруд, — нека ви кажа нещо. Преди малко ми направихте честта да споменете за добрите подбуда, подтиквали ме да давам пари на майка ви. А от моя гледна точка тези подбуди не бяха от най-добрите. Няма да ви казвам за какви ги мислех в началото. Зная какви са сега. Ако ми позволите, ще разговарям откровено с вас, още повече че тук сме само двамата. Не зная дали сте в течение, но когато срещнах за първи път майка ви, случайно научих,

че има дъщеря — тогава това не ме интересуваше изобщо. Отидох в дама ѝ като гост на един мой приятел от финансовите среди, който се възхищаваше много от нея. В началото и аз ѝ се възхищавах, защото тя притежава обноски на родена аристократка... а беше и привлекателна. Един ден видях случайно в дома ѝ една ваша снимка и още преди да съм отворил уста, майка ви я скри. Може би си я спомняте. В профил... направена, когато сте били на около шестнадесет години.

— Да, помня я — отвърна Беренис просто и тихо, сякаш изслушваше изповед.

— Тази фотография силно ме заинтригува. Разпитах за вас и научих всичко, което успях. После видях друга ваша снимка, увеличена, на витрината на някакъв фотограф в Луисвил. Купих я. Сега тя е в кабинета ми в Чикаго. Застанали сте до една камина.

— Спомням си — отвърна Беренис развълнувана, но още плаха.

— Ще ми позволите ли да ви разкажа нещо и за моя живот? Няма да ви отнема много време. Роден съм във Филадельфия. Семейството ми винаги е живяло там. През целия си живот съм се занимавал с банково дело и с трамваен транспорт. Първата ми жена беше презвитерианка, много религиозна и строга. Беше по-възрастна от мен с шест-седем години. Известно време бях щастлив — около пет-шест години. Имаме две деца — и двете са живи. После срещнах сегашната си жена. Тя е по-млада от мен — поне с десетина години, и е много красива. В известен смисъл е по-умна от първата ми жена — поне не е толкова тесногръда и, струва ми се, по-великодушна е. Влюбих се и когато в края на краищата напуснах Филадельфия, се разведох и се ожених за нея. По онова време бях много влюбен. Струваше ми се, че е идеалната съпруга за мен, пък и досега мисля, че притежава много качества, които я правят привлекателна. Но след време и моите представи за жените полека-лека се промениха. Убедих се от жизнения си опит, че жена ми съвсем не е идеалната за мен съпруга. Тя не ме разбира. Не настоявам, че разбирам себе си, но ми стана ясно, че все някъде има жена, която да ме разбере по-добре и от самия мен, която да съзре у мен неща, които сам не мога да видя, и пак да ме обича. Трябва да ви кажа също така, че винаги съм обичал жените. За мен в света съществува само едно идеално нещо и това е жената, която бих желал да имам.

— Мисля, че ще е твърде трудно за всяка една жена да открие каква точно съпруга искате да имате — усмихна се своенравно Беренис.

Каупъруд стоеше невъзмутим.

— Да, за всяка жена освен за единствената, за която говоря — отвърна той, като натъртваше на думите.

— При всички положения задачата й ще бъде трудна — добави Беренис закачливо, но и със симпатия.

— Изповядвам се пред вас — каза сериозно и с известно усилие Каупъруд — и не търся оправдание. Жените, които съм познавал, сигурно щяха да бъдат идеални съпруги за други мъже, но не и за мен. На това ме е научил моят живот. Той ме промени.

— Смятате ли, че този процес е завършил? — попита Беренис надменно и закачливо, тон, който го озадачаваше, очароваше и предизвикваше.

— Не, не бих казал. Но идеалът ми явно се е оформил. Нося го вече години наред в себе си. Пред него всичко останало се обезценява. Все пак идеалът съществува. Всеки човек се стреми да открие своята пътеводна звезда.

Докато го казваше, Каупъруд осъзна, че прави една много необичайна за него изповед. Беше дошъл тук преди всичко за да подчини Беренис на волята си и да я накара да промени решението си. Всъщност стана точно обратното. Тя почти го превъзхождаше. Тази грациозна, стройна, съобразителна и надарена с артистизъм девойка стоеше пред него и го караше да й излива душата си, ала той я усещаше не толкова в тази светлина, а като голямо, добро и изпълнено с майчинска обич същество, което вижда, чувствава и разбира. Беше сигурен, че ще разбере и него. Беше сигурен, че Беренис ще го разбере. Той щеше да я накара да го разбере. Какъвто и да бе, каквото и минало да имаше, тя нямаше да го съди дребнаво. Не беше способна на това. Досегашните й отговори го потвърждаваха.

— Така е — каза Беренис, — всички имаме пътеводна звезда, но вие, изглежда, не можете да намерите своята. Нима се надявате да откриете вашия идеал в образа на жива жена?

— Вече съм го открил — отвърна Каупъруд възхитен от находчивостта и прозорливостта на ума й, както впрочем и на своя, на човешкия ум изобщо. Той се таеше в дълбините на човека и от време

на време го смайваше със своите неразгадаеми възможности. — Надявам се, че ще се отнесете сериозно към онова, което ще ви кажа, защото то обяснява много неща. Вашата снимка ме заинтересува, тъй като видях в нея олицетворението на моя идеал — същия, който според вас се променя толкова бързо. Беше преди близо седем години. Оттогава той изобщо не се е променил. Когато ви видях в училището на Ривърсайд драйв, окончателно се убедих в това. Макар и да не казах нищо, нищо в мен не се промени. Може би смятате, че нямам право на такива чувства. Повечето хора ще се съгласят с вас. Но аз ги изпитвал, изпитвам ги и сега и това обяснява моето отношение към майка ви. Когато веднъж дойде при мен в Луисвил и ми разказа за затрудненията си, с радост се съгласих да ѝ помогна, и то единствено заради вас. И всичко, което правя оттогава, го правя заради вас, макар и тя да не го знае. В някои отношения, Беренис, майка ви е малко недосетлива. През цялото време бях влюбен във вас — страстно влюбен. Така, както сте застанали сега, вие ми се струвате божествено красива — вие сте точно онзи идеал, за който ви говорех. Не се безпокойте, няма да ви досаждам с моето ухажване. — Беренис направи едва забележимо движение. Страхуваше се и за него, и за себе си. От него се излъчваше огромна сила. Тя не можеше да се отнесе несериозно към него, когато самият той се държеше толкова сериозно. — Направих всичко това за вас и майка ви, защото съм влюбен във вас и исках да станете прекрасното същество, което смятах, че на всяка цена ще бъдете. Не го знаехте, но вие сте истинската, главната причина да построя къщата на Пето авеню. Исках да съградя нещо, достойно за вас. Някакъв блян? Определено. Изглежда, във всичко, което правим, има частица копнеж. Красотата на тази сграда, ако тя притежава такава, се дължи на вас. Изградих я хубава с мисълта за вас.

Каупъруд замълча, Беренис също не каза нищо. Първият ѝ подтик беше да възрази, но Каупъруд бе засегнал нейната суетност, любовта ѝ към изкуството, преклонението ѝ пред силата. В същото време тя изгаряше от любопитство да разбере дали той е очаквал да я превърне просто в своя любовница или беше готов да чака и да я удостои с честта да я направи своя съпруга.

— Сигурно се питате дали съм имал намерение да се ожения за вас — продължи Каупъруд, отгатнал мисълта ѝ. — В това отношение не се различавам от повечето мъже, Беренис. Ще бъда откровен. Исках

да ви имам на всяка цена. Живеех с надеждата, че ще се влюбите в мен, както аз бях влюбен във вас. Наскоро, когато на сцената се появи Браксмър, го намразих, но не ми е минавало и през ум да се намесвам. Бях напълно готов да ви загубя. Завиждах на всеки мъж, с когото ви виждах, бил той млад или стар. Завиждах дори на майка ви, защото беше толкова близо до вас, докато аз не. В същото време исках да разполагате с всичко, което ви е необходимо. Ако се бях уверил, че не обичате мен и сте намерили човека, в когото сте наистина влюбена, нямаше да се намесвам. Това е цялата история, останалото ви е известно. Но днес не съм дошъл за това. Не съм дошъл, за да ви го кажа.

Той млъкна, сякаш очакваше, че тя ще му отговори нещо, но Беренис се задоволи само да попита:

— Така ли?

— Онова, заради което съм дошъл, е да ви кажа, че искам да продължите да живеете както досега. Каквото и да си мислите за мен или за историята, която току-що чухте, повярвайте, че съм напълно искрен и безкористен. Копнежът ми по вас още не е отлитнал. Може би ще пожелаете да сте с мен. Но искам да не променяте нищо в живота си и да бъдете щастлива независимо от мен. Мечтаех за вас, но сега смея да кажа, че е било грешка. Дръжте високо глава, имате право. Като истинска лейди. Омъжете се за онзи, когото обичате истински. Ще се погрижа да получите прилична зестра. Обичам ви, Беренис, но от днес нататък ще се отнасям към вас с бащинска обич. Преди смъртта си ще ви упомена в завещанието си. Ала живеете така, както досега. Наистина няма да съм щастлив, ако и вие не сте честита.

Той млъкна, но продължи да я гледа и в тази минута вярваше искрено в онова, което казваше. След смъртта му Беренис щеше да намери името си в завещанието му. Ако тя продължеше да живее както преди, да се движи в обществото и да търси, сигурно щеше да намери някого, когото да обикне, но преди това сигурно щеше да е по-добра с него. Колкото и скъпа да му излезеше тази опека, най-важни бяха удовлетворението и насладата да спечели най-сетне нейното приятелство, да се радва на благоволенieto и доверието ѝ.

Беренис, която винаги беше проявявала по-голям или по-малък интерес към Каупъруд и по природа изпитваше някаква близост с него заради неговата работоспособност, непринуденост, прямота и сила, се

развълнува особено много от необикновената му откровеност и великодушие. В бъдеще можеше и да поставя под съмнение доколко той контролира искреността си, сега обаче откровеността му бе безкористна. Освен това се ласкаеше, че я беше обичал и ѝ се беше възхищавал тайно толкова дълго, че властен мъж като него бе мечтал за нея. Това успокои смутената ѝ суетност, заличи срама от всичко, което ѝ се случи. В неговата откровена изповед имаше някакво благородство, което я наелектризираше и трогваше. Тя вдигна поглед към него — той стоеше пред нея с леко прошарените си слепоочия, най-привлекателното у някои мъже за някои жени — и не успя да потисне у себе си вълнението, нежността, съчувствието и майчинската любов. Очевидно Каупъруд се нуждаеше от истинска жена, цялото му поведение го подсказваше, от жена образована, с висока култура, с вкус, от жена, която да го обича, или най-малкото имаше правото да мечтае за нея. Докато стоеше пред Беренис, той приличаше едновременно на свръхчовек и на палаво момче — красив, силен, изпълнен с оптимизъм, не толкова по-възрастен от нея, тласкан от някаква пламтяща вътрешна сила, Която все повече и повече го терзаеше. Колко ли я обичаше? Беше ли в състояние да обича? Да обича когото и да било? Но правеше какво ли не, за да привлече вниманието ѝ. Какво означаваше всичко това? Всичките тези думи? Всичките тези постъпки? Навън беше колата му, кафява и лъскава на фона на снега. Това беше великият Франк Алджърнън Каупъруд от Чикаго, който молеше нея, най-обикновеното момиче, да се държи мило с него, да не го прогонва завинаги от живота си. Всичко това действаше на ума, гордостта и въображението ѝ.

— Сега ми харесвате повече — каза тя на висок глас. — Наистина ви вярвам. Никога досега не съм ви вярвала напълно. Не че съм убедена, че трябва да си харчите парите за мен или за мама. Но ви се възхищавам. Успяхте да го постигнете. Струва ми се, че и аз ви разбирам. Зная какви са вашите стремежи. Винаги съм изпитвала чувството, че отчасти съм ги знаела. Но сега не бива повече да ми говорите. Искам да обмисля думите ви. Не зная дали ще мога да го направя. — Тя забеляза, че нещо отново трепна в очите му и изчезна в дълбините им. — Но да не говорим повече за това.

— Беренис — поде Каупъруд с нескрита молба в гласа. — Питам се дали ме разбрахте? Толкова съм самотен... толкова съм...

— Да, разбирам ви — отвърна Беренис и протегна ръка. — Отсега нататък, каквото и да става, ще бъдем приятели, защото вие наистина ми харесвате. Не ме карайте още днес да взимам решение. Не мога да го направя. А и не искам.

— Дори при положение, че с радост бих ви дал всичко, което имам... и се нуждая от толкова малко?

— Не, първо трябва да реша за себе си. Макар че едва ли ще се съглася. Едва ли — отговори закачливо момичето. — Това е, господин опекун — засмя се тя и отблъсна ръката му.

Сърцето на Каупъруд се сви. Би дал милиони, за да я притисне в обятията си. Но само се усмихна умолително.

— Не искате ли да се качите на колата и да дойдете с мен в Ню Йорк? Ако майка ви я няма в апартамента, ще можете да отседнете в „Нидерландия“.

— Не, не днес. Надявам се скоро да се върна. Аз или мама ще ви съобщим.

След няколко прощални думи Каупъруд излезе бързо, качи се на колата, махна на Беренис в окъпания в пурпур залез и пое през снега на изток към Ню Йорк, където се надяваше да стигне за вечеря.

Дано запази приятелското ѝ разположение и съчувствие. Дано!

ГЛАВА LIV

ИСКАТ СЕ КОНЦЕСИИ ЗА ПЕТДЕСЕТ ГОДИНИ

Колкото и доволен да бе в момента, че Беренис посрещна приятелски изповедта му, Каупъруд не бе особено обнадежден. По странно стечение на обстоятелствата младият му съперник Браксмър беше отстранен и Беренис се принуди да види в истинска светлина и Каупъруд и любовта, и грижите му за нея. Но не ги оценяваше като него. Той разбираше повече отвсякога че е попаднал в мрежите на една удивителна жена, която възприема живота съдържано и от своя гледна точка и която нямаше да се подчини на волята му. Точно това повече от всичко — тъй като грацията и красотата на Беренис само го подсилваха — разпали още повече страстта му. Той непрестанно си повтаряше: „Ако се наложи, мога да живея и без нея“, но тази мисъл го пронизваше като с нож в сърцето. Какво в края на краищата бяха животът, богатството и славата, ако не можеш да притежаваш жената, която обичаш — любов, това загадъчно, необяснимо състояние на душата, за което силният копнее повече от слабия? Най-сетне Каупъруд бе осенен като от ослепително видение и осъзна, че крайната цел на славата, могъществото и силата е единствено красотата и че красотата е сплав от добър вкус, чувства, вродена култура, страст и блянове у жена като Беренис Флеминг. Само това и нищо друго. Без Беренис го чакаха немощна старост, мрак и безмълвие.

Междувременно благодарение на подготвителната работа и тактичността на неговите агенти и съветници неделните вестници се надпреварваха да описват чудесата на новата му къща в Ню Йорк — колко струват тя и парцелът, кои са богатите граждани, бъдещи съседни на Каупърудови. Снимките на Ейлийн и Каупъруд заемаха по цели две колони заедно със съобщенията за големите приеми, които семейството щеше да дава. То бе толкова богато, че без съмнение щеше да бъде прието в обществото. Всъщност това бяха само

вестникарски клюки и предположения. Докато общата вестникарска хроника проглушаваше ушите на всички с неговото богатство, светската хроника, която се занимаваше само с висшите слоеве на обществото, напълно го пренебрегваше. Вече се усещаше влиянието на някои хора от Чикаго, които разпространяваха сведения за миналото на Каупъруд, върху онези клубове, организации, та дори църкви, членството в които бе нещо като пропуск за рая ако не на небето, то поне на земята. Агентите на Каупъруд не стояха със скръстени ръце, но скоро се убедиха, че няма да постигнат така лесно целта си. Мнозина чакаха с нетърпение пред вратите на рая, и то със светски доспехи, с каквито семейство Каупъруд не можеше да се похвали. След като не беше приет в един-два първокласни клуба, след като молбата му да получи стол в черквата „Сейнт Томас“ не бе удовлетворена, а неколцина мултимилionери, с които имаше делови връзки, отклониха поканите му, той започна да чувства, че неговият великолепен дом няма да има особена стойност, ако не се брой крайното му предназначение като музей.

В същото време финансовият гений на Каупъруд непрестанно биваше възнаграждаван с нови и нови материални успехи, въплътени най-вече в отбранително-нападателния съюз, който сега той можеше да сключи с банковата къща „Хекелхаймър, Готлеб и К°“. Като видяха желязната хватка, с която Каупъруд бе изтръгнал победата след първото си сериозно поражение в изборите, тези господа промениха отношението си и съобщиха, че с радост ще финансират всяко ново начинание, с което се заеме той. Между многото други финансисти и те бяха чули за триумфа на Каупъруд във връзка с фалита на „Американски кибрит“.

— Този Каупъруд наистина трябва да е много умен — заяви мистър Готлеб на няколко свои съдружници, като потриваше ръце и се усмихваше. — Искам да се запозная с него.

И така Каупъруд попадна в огромния кабинет на банката, където мистър Готлеб му протегна сърдечно ръка. и

— Чувал съм много за Чикаго — обясни той с полунемски-полуеврейски акцент, — но най-вече съм слушал за вас. Ще успеете ли да глътнете всички наземни и надземни трамвайни линии?

Каупъруд се усмихна с най-чистосърдечната си усмивка.

— Защо? Да не би да искате да оставя няколко и за вас?

— Не точно това, но не бих имал нищо против да участвам заедно с вас в някои от тях.

— Както знаете, мистър Готлеб, можете да се присъедините към мен по всяко време. Вратата е винаги широко отворена за вас.

— Трябва да помисля повече. Изглежда ми твърде обещаващо. Радвам се, че се запознах с вас.

Освен на другото финансовите успехи на Каупъруд се, дължаха и на, както той бе предвидил още от самото начало, непрекъснато разрастване на Чикаго. Блатистата кална равнина, осеяна с бараки, с паянтови тротоари и безразборен делови център, която бе заварил, сега се бе превърнала в бляскавата столица на западните щати с над един милион жители, разпростряла се, горда и силна, върху по-голямата част от окръг Кук. На мястото на някогашния окаян финансов център само с шепа солидни търговски сгради, хотели или кантори сега се виждаха дълги прави улици, застроени с петнадесет-, дори с осемнадесететажни търговски сгради, от най-горните етажи на които като от наблюдателници се разкриваха обширни пространства, където кипеше делничният живот. По-далеч се виждаха богатски квартали, паркове, места за забавления, огромни железопътни депа и фабрики. В търговското сърце на този свят Франк Алджърнън Каупъруд наистина се беше превърнал във фигура от огромно значение. Не е ли удивително, че някои хора израстват дотолкова, че стават колоси, а светът остава в краката им, че подобно на индийската смокиня пускат корени от всеки клон и самите те се превръщат в гора — гора от сложна делова дейност, доказателства за която са хилядите материални резултати? Трамвайните линии на Каупъруд се увиваха като гигантски лиани около две трети от целия град и изсмукваха соковете му.

През 1886 година, когато сложи ръка върху линиите, вложеният в тях капитал възлизаше на шест-седем милиона долара (при положение, че всяка възможност за пускането дори на една-единствена Доларова акция върху недвижимото имущество беше изчерпана). Днес под негово ръководство техният капитал се изчисляваше на шестдесет-седемдесет милиона долара. Повечето от издадените и продадените акции се разпределяха така, че двадесет процента от тях контролираха останалите осемдесет процента, а тези двадесет процента се намираха у Каупъруд, който ги използваше за гаранции и получаваше срещу тях заеми. Западночикагската компания пушна акции за повече от тридесет

милиона долара и тези акции поради огромната пропускателна способност на градските трамвайни линии и усилващия се вечер и сутрин поток от бедняци, които плащаха с изкараните с труд монети от по пет цента, се котираха толкова високо, че сега реалната стойност на линиите превишаваше три пъти сумата, изразходвана за строежа им. Северночикагската компания, която през 1886 година струваше като цяло малко повече от един милион долара, сега не можеше да бъде построена и за седем милиона, а капиталите ѝ възлизаха на почти петнадесет милиона долара. Сега всяка миля от линиите струваше около сто хиляди долара повече, отколкото бяха изразходвани за нейното изграждане. Горко на бедните труженици, на хората от дъното, които не можеха нито да проумеят, нито да управляват онова, което се създаваше от техните нужди.

Каупъруд притежаваше или в най-лошия случай контролиреше тези огромни авоари, от които всяка стодоларова акция носеше от десет до дванадесет процента доход. Той превръщаше в налични пари милиони долари от заеми, които не фигурираха в счетоводните книги на компаниите, купуваше с тях къщи, земи, карети, картини, държавни облигации със стойността на чистото злато и по този начин си осигуряваше добре скрит капитал в пари и ценни книжа. След много тичане и усилия от страна на претоварения му с работа празен отдел Каупъруд успя да обедини всички извънградски трамвайни линии под името Обединена транспортна компания на Илинойс, като всяка линия притежаваше отделни концесии и правото да издава акции, но в резултат на различни сделки и спогодби те заработиха в хармония с всички останали негови предприятия. Сега Каупъруд възнамеряваше да обедини в трета компания — Обединена транспортна, Северната и Западната чикагска компания. Като изкупи старите десет и петнадесетпроцентови акции на Северната и Западната компания и обмени всяка стара акция за две нови шестпроцентови стодоларови акции на Обединената транспортна компания, с което уж щеше да облагодетелства акционерите, той можеше да прибере в джоба си тлъстата печалба от близо осемдесет милиона долара. Подновявайки концесиите си за двадесет, петдесет или сто години, щеше да стовари върху плещите на град Чикаго бремето да изплаща лихви върху тези донякъде фиктивни ценности и щеше да се сдобие с богатство от около сто милиона долара.

Но никак не беше лесно да продължи срока на концесиите си. Трябваше да победи или поне да надхитри хората, които вероломно настройваха общественото мнение срещу него. Причина за това беше прокарването на неговите надземни трамвайни линии. Към двете построени вече линии той прибави сега и трета — Обединената околоръстна линия. Готвеше се да я свърже не само със своите, но и с други извънградски надземни линии, най-важна от които беше линията на мистър Шрайхарт в Южната страна. Тогава щеше да дава на своите врагове правото да пускат трамваи по тези линии срещу заплащане. Щат не щат, те щяха да бъдат принудени да се възползват от тази възможност, защото районът, обхванат от новата околоръстна линия, беше пренаселен — тук на всеки жител му се налагаше да пътува поне един-два пъти в денонощието. Така още от началото Каупъруд щеше да си осигури печалба.

Този план породил небивала злоба в сърцата на враговете му. Кликата на Арнийл, Ханд и Шрайхарт гледаше на него като на дяволско изчадие. Вестниците, ръководени от хора като Хейгънин, Хисъп, Ормън, Рикетс и Труман Леели Макдоналд (чийто баща бе починал и който като редактор на „Инкуайърър“ сега мислеше почти само за това, как да изгони Каупъруд от Чикаго), прибягнаха до последното средство — нададоха вик в защита на демокрацията. Места за сядане за всички пътници (по линиите на Каупъруд, разбира се), каква е тази блъсканица в часовете на най-голям наплив, сутрин и вечер билети от три цента за работниците, безплатно прехвърляне по всички линии на Каупъруд от север на запад и от запад на север, двадесет процента от печалбата от линиите му да бъдат отделяни за града! Народът трябваше да знае своите права и привилегии. Подобна политика, явно насочена в момента срещу интересите му и затова ползваща се със силната подкрепа на повечето от противниците му, все пак разтревожи такъв ултраконсерватор като Хосмър Ханд.

— Не знам, Норман — каза той веднъж на Шрайхарт. — Не знам. Едно е да възбуждаш духовете на хората, а съвсем друго да ги накараш да забравят. Тази страна е неспокойна, социалистическа, а Чикаго е разсадник на опасни идеи. И ако въпреки всичко това ни помогне да го изгоним, нямам нищо против. После вестниците вероятно ще успеят да загладят положението. Не зная, не зная.

Мистър Ханд спадаше към хората, които смятаха социализма за нещо ужасно, внесено от потисканата от монарсите Европа. Защо народът не се задоволи с това, да предостави на силните, умните, богобоязливите да се грижат за него? Не е ли това истинската демокрация? Разбира се, самият той беше от силните, Отнасяше се с недоверие към този радикален брътвеж. Въпреки това трябваше да направят всичко възможно, за да навредят на Каупъруд... всичко.

Скоро Каупъруд разбра, че общественото мнение ще се настрои окончателно против него, ако печатът продължи агитацията си. Макар и срокът на повечето му концесии да изтичаше чак на 1 януари 1903 година, ако нещата продължаваха така, той едва ли щеше да спечели следващите избори — било то със законни и с незаконни средства. Алчни, продажни и ненаситни чиновници и градски съветници сигурно щяха да извършат онова, което Каупъруд ще поиска от тях, стига да им плати достатъчно, но и най-дебелокожият, най-подкупният и корумпиран политик мъчно би затворил очи за изостреното внимание и за яростния гняв на възбуденото обществено мнение. Постепенно с неуморните усилия на вестниците хората бяха настроени до крайност срещу него. Би било прекалено да се яви в съвета точно сега и да поиска концесиите му, които изтичаха след седем години, да бъдат продължени с още двадесет години. Дори подкупените членове на градския съвет едва ли щяха да се решат да му услужат. Има неща, които не са възможни дори за продажните политици.

Още по-лошо беше, че двадесетгодишната концесия всъщност не задоволяваше сегашните му нужди. За да осъществи подготовяното сливане на Северната и Западната линия, във връзка с което смяташе да пусне стодоларови шестпроцентови акции поне за двеста милиона долара вместо сегашните акции по десет и двадесет процента за седемдесет милиона, беше необходимо, ако това изобщо бе възможно, да си осигури по-солиден срок от законодателството на щата.

— Хората не се интересуват особено от тези краткосрочни концесии — отбеляза веднъж мистър Готлеб, когато Каупъруд обсъждаше с него въпроса и настояваше „Хекелхаймър и Ко“ да гарантират цялата емисия. — Те не са много сигурни. Ако, да речем, получите концесия за петдесет, сто или повече години, акциите ви ще вървят като топъл хляб. Зная къде да пласирам само в Германия акции за петдесет милиона.

Готлеб се държеше крайно благо и умолително.

Каупъруд разбираше това по-добре и от него. Изобщо не го задоволяваше да получи някакво просяшко двадесетгодишно продължение за своите грандиозни замисли, когато градове като Филадельфия, Бостън, Ню Йорк и Питсбърг очевидно на драго сърце отпускаха на своите акционерни дружества концесии за деветдесет и девет години, а понякога и за вечни времена. Големите банки в Ню Йорк и Европа, а също Готлеб и дори Адисън тук, в Чикаго, предпочитаха точно такива концесии.

— За нас е много важно тези концесии да бъдат подновени с петдесет години — повтаряше постоянно Адисън на Каупъруд и такава бе суровата и неприятна истина.

Светилата в правния отдел на Каупъруд, които непрекъснато търсеха някакви вратички в закона, много бързо разбраха колко сериозно е положението. Не след дълго находчивият мистър Джоуел Ейвъри се появи с предложение.

— Обърнали ли сте внимание как процедират законодателните органи в Ню Йорк, щом се появят транспортни проблеми? — попита една сутрин този почтен господин Каупъруд, след като бе поканен да влезе и седне пред великия си господар. Между пръстите му стърчеше недопушена пура, а малката кръгла мека шапка над мрачното му, умно и будно лице и очи му придаваше странно лекомислен вид.

— Не, не съм — отвърна Каупъруд, макар и всъщност да беше забелязал и да бе мислил за това, но не искаше да го съобщава. — Забелязах нещо, но не му обърнах особено внимание. За какво става дума?

— Решено е да бъде създадена комисия от четири-пет души сигурно с клонове в Ню Йорк и Бъфало, която да дава всички нови концесии и да продължава старите със съгласието на местните общини. Тази комисия ще определя размерите на компенсациите, които трябва да се изплатят на щата или града, както и цените на билетите. Ще регулира прехвърлянията по различните линии, издаването на акции и други въпроси от този род. Хрумна ми, че ако всеки път трябва да подновяваме концесиите с такива мъки, защо не се обърнем към законодателните органи на щата и да предложим да бъде създадена такава комисия и тук. И другите акционерни дружества ще

посрещнат с радост подобно решение. Разбира се, много по-добре ще е други да го поискат. Защо ние да сме първите?

Мистър Ейвъри погледна тежко Каупъруд, който замислено го наблюдаваше.

— Ще помисля — каза той. — Във вашето предложение може да се крие нещо.

Оттогава идеята за създаването на такава комисия не му даваше мира. В нея се криеше решението — възможността за продължаване на срока на концесиите му с петдесет, че дори със сто години.

Но както откри по-късно, подобна комисия щеше да противоречи на конституцията на щат Илинойс. Според нея акционерните дружества, асоциациите или частните лица не можеха да бъдат облагодетелствувани с никакви специални привилегии, права и концесии. Но както вече е казал някой: „Какво значение има за приятели такава дреболия като конституцията?“ Законодателството си има особености и задни вратички, чрез които можем да потулим и забравим някои моменти от закона. Доста от първоначалните идеи на авторите на конституцията са били удобно изопачени или обезсилени от решения, от искове до федералното правителство и управлението на щата, от договори, сключвани от общините, и така нататък — все скалпени надве-натри ходове, достатъчни обаче да обезсмислят първоначалното намерение. Освен това Каупъруд нямаше високо мнение за умствените способности на избирателите от селата в щата и се съмняваше доколко те могат да отстояват правата си. От своите адвокати и от други хора беше чувал безброй забавни истории за законодателния живот на щата, за окръзите и градовете — за съда, за селските събрания, където се решаваха изборите, за провинциалните хотели, пътища и стопанства. „Един ден се качвах на влака в Петънки“, започваше старият генерал Ван Сикъл, съдията Дикеншийтс или бившият съдия Ейвъри, а после следваше поразителен разказ за безнравствеността и глупостта или за общественото и политическото невежество на селяните. По онова време повече от половината от населението на щата живееше в града и Каупъруд успяваше някак си да държи тези избиратели. Към останалия един милион жители, пръснати из дванадесетте малки града или по селата, той не се отнасяше с особено уважение. Какво значение имаше тази шепа

селяндури — тъпи, вятърничави грубияни, които знаеха само да танцуват по празниците?

Огромният щат Илинойс — по територия колкото Англия и плодороден като Египет, граничещ с голямо езеро и пълноводна река, с население, надхвърлящо два милиона свободни по рождение американци — едва ли беше подходящ за машинации и контрол. И въпреки това като че ли нямаше в света общност, която да бе подчинена на бизнеса. Каупъруд може да мразеше селяните като хора, но от край време изпитваше респект към това огромно населено пространство, където си беше избрал да живее. Тук бяха идвали Маркет и Жолие, Ласал и Хенепин, мечтаещи да открият път към Тихия океан. Тук се бяха борили помежду си Линкълн и Дъглас, противникът и защитникът на робството, тук се беше издигнал „Джо“ Смит, проповедник на странната американска догма на мормоните. Какъв щат, мислеше си понякога Каупъруд, каква измислица, при това прекрасна! Често беше прекосявал Илинойс на път за Сейнт Луис, Мемфис, Денвър и винаги се бе вълнувал от неговата изключителна простота — от малките нови дървени градчета, вълпяващи американските традиции, предразсъдъци, сила и илюзии. Белите островърхи черкви, оградените с морави и сенчести дървета селски улички, ширналите се равни открити поля с избуяла в редици царевица, а зиме покрити с пухкав сняг — всичко това му напомняше донякъде за неговите родители, които в много отношения сякаш бяха създадени точно за такъв свят. Въпреки всичко изобщо не се колебаеше да приложи мерките, с които да осигури собственото си бъдеще, да извлече печалби от емисията от акции за двеста милиона долара на Обединената транспортна компания и да си извоюва стабилно място във финансовата олигархия на Щатите и на целия овят.

По това време законодателните органи на щата бяха подчинени на малка група политически интриганци и мошеници, които играеха по свирката на акционерните дружества — те бяха избрани от някой град или окръг на щата и бяха свързани и със своите избиратели, и с господарите и събратята си във и извън законодателното събрание в Спрингфийлд, както са свързани всички, работещи в която и да е област. Но защо ги наричаме мошеници, а след това си затваряме очите за тях? Може би наистина бяха подлеци, но не повече от всеки хитър плъх или друго животинче, което рови и си проправя пътя напред, а

защо не и нагоре? Тези хора се ръководеха и подчиняваха най-вече на инстинкта за самосъхранение, най-стария и първичен инстинкт. Представете си например един най-обикновен случай — малко преди закриването на сесията сенаторът Джон Х. Саутак разговаря, да речем, със сенатора Джордж Мейсън Уейд от окръг Галътин зад вратата на заседателната зала — сенаторът Саутак примигва и дърдори с променения си колега, а сенаторът Уейд изгаря от любопитство, откровеничи и чака сърдечен, солиден, опитен, попрегърбен, но добре сложен и много красив.

— Слушай, Джордж, казах ли ти, че ако всичко върви добре с подобренията покрай брега в Куинси, може би ще падне нещо и за нас? Работата е опечена. Вчера в града идва Ед Трусдейл. — При тези думи сенаторът погледна многозначително, сякаш за да каже: „Само без приказки!“ — Ето ти петстотин, преброй ги.

От джоба на жилетката бързо се показват зелени и жълти банкноти, а сенаторът Уейд ги прехвърля и брои. Бърз поглед, изпълнен с разбиране, одобрение, благодарност, възторг, в който се чете: „Това вече е нещо друго.“

— Благодаря ти, Джон. А аз почти бях забравил. Чудесни хора, а? Ако се видиш пак с Ед, поздрави го от мен. А започнат ли споровете за Белвил, обади ми се.

Мистър Уейл беше добър оратор, затова често го молеха да настрои общественото мнение за или против при някоя надвиснала законодателна криза и сега той намекваше с удоволствие точно за такава възможност. О, живот! О, политика! О, необходимост! О, глад! О, ненаситни човешки апетити и желания!

Мистър Саутак беше скромен, любезен, тих човечец — един от онези провинциални шарлатани, които обикновено покровителстват хора с високо положение в деловия свят. И все пак той се справяше добре със своите задачи, бе способен, усърден и изпълнителен агент. Беше добре облечен, на средна възраст — само на четиридесет и пет, самоуверен, смел, приветлив, с набито око за изгодите, без да е студен или отблъскващ, с лека, подвижна и енергична походка и обноски. Притежател на акции, директор на една от местните банки, член на колегията на вестник „Хералд“, мистър Саутак беше важна клечка в своя кръг, много почитана от селските младоци. В нито един

законодателен орган на щата не можеше да се намери по-ловък и по-продажен човек от него.

Старият генерал Ван Сикъл потърси Саутак, след като си спомни за него от времето, когато сенаторът бе започнал кариерата си в законодателството. Преговорите проведе Ейвъри. Преди всичко предполагаше се, че във всички начинания в Спрингфийлд сенаторът Саутак защитава интересите на една от най-големите железопътни линии, която пресичаше щата и свързваше Чикаго с южните, западните и източните щати. Компанията притежаваше най-дългите железопътни линии, искаше да продължи своите концесии и в Чикаго, и извън него и участваше активно в политическия живот на щата. По едно странно стечение на обстоятелствата тя беше финансирана главно от нюйоркските банкери „Хекелхаймър, Готлеб и Ко“, макар и връзките на Каупъруд с тях да не бяха още известни. Ейвъри отиде при Саутак, който беше лидер на Републиканската партия в Сената, и му предложи заедно със съдията Дикеншийтс и някой си Джилсън Бикел, адвокат от железопътната компания, да се заеме с обработката на членовете на Сената и Камарата на представителите, та те да подкрепят проекта в управляващата машина на щат Илинойс да бъде въведена обществена комисия като нюйоркската. Ще отбележим, че тази мярка трябваше да бъде допълнена с една малка, но много интересна и важна уговорка, че за петдесет години напред, смятано от деня, в който проектът се превърне в закон, всички компании, притежаващи концесии, ще получат гаранции за правата, привилегиите, и то се знае, за концесиите си. Оправданието беше, че такава радикална промяна като създаването на обществена комисия може да наруши спокойствието и благополучието на акционерните дружества, срокът на чиито концесии изтичаше след години.

Сенаторът Саутак не съзираше нищо кой знае колко лошо в тази идея, макар и естествено да разбираше за какво става дума и кого всъщност ще защитава тя.

— Добре — каза рязко той. — Всичко е ясно, но какво ще получа аз?

— Петдесет хиляди долара, ако мине успешно, десет хиляди, ако не стане нищо, при условие че направите всичко възможно, ако победим, и по две хиляди долара за всеки, когото сметнете за нужно да ви помага. Това достатъчно ли е?

— Напълно! — отвърна сенаторът Саутак.

ГЛАВА LV

КАУПЪРУД И ГУБЕРНАТОРЪТ

Законът за обществената комисия можеше всъщност да бъде прокаран спокойно още на тази сесия, ако не беше добавено деспотичното допълнение за продължение на концесиите, и то под благовидния предлог, че подобно нововъведение в системата за управлението на щата ще създаде някои затруднения. Тава допълнение издаваше прекалено ясно кое акционерно дружество ще се възползва от него. Повечето журналисти, запълнили като рояк мухи залите на щатския конгрес в Спрингфийлд, бяха бдителни и верни на своите вестници и бързо доловиха за какво става въпрос. Няма по-големи ястреби от журналистите. Тези негодници (наети от душешите и риешите навсякъде вестници на опозицията) не само имаха достъп до съвещанията на политиците и получаваха пари от конкурентните акционерни дружества, не само се ползваха с доверието на губернатора, знаеха тайните на сенаторите и местните членове на Камарата, но бяха навсякъде и си споделяха тайните. Някаква новина — слух, сън или измислица, прошепнати от сенатора Смит на сенатора Джоунс или от депутатата Смит на депутатата Джоунс, и те на свой ред ги съобщаваха на Чарли Уайт от „Глоуб“ или на Еди Бърнс от „Демократ“, а те от своя страна ги предаваха на Робърт Хазлит от „Прес“ или на Хари Емъндс от „Транскрипт“.

И изведнъж в един или друг вестник се появяваше тревожно съобщение и никой не знаеше откъде е дошло то. Нито сенаторът Смит, нито сенаторът Джоунс бяха казвали на никого нищо. Не се отваряше и думица, че Чарли Уайт или Еди Бърнс не са оправдали доверието. Но ето на, новината беше във вестниците, вдигаше се буря от въпроси, мнения, възражения. Никой не знаеше нищо, никой не можеше да бъде обвинен в нищо, но въпросът все пак беше повдигнат и битката трябваше да се води открито.

Да се спрем също и на губернатора, който по онова време оглавяваше изпълнителната власт в Спрингфийлд. Той беше странен,

висок, чернокос, кокалест, благодарение на своя затворен и меланхоличен характер имаше зад гърба си изпълнен с превратности, малко тъжен живот. Бе роден в Швеция, родителите му го бяха довели още като дете в Съединените щати и го бяха оставили или принудили да си пробива сам път в живота в тежките условия на бедността. Благодарение на енергичността и упоритостта си бе работил години наред като адвокат, бе развивал и обществена дейност и бе успял да спечели много последователи сред живеещите в Чикаго шведи, които просто го обожаваха. Беше служил като градски данъчен агент, градски инспектор, окръжен прокурор и в продължение на шест-седем години като съдия в щатския съд. На тези длъжности бе проявявал склонност към честност и бе постъпвал, както смята за справедливо, с което си бе спечелил симпатиите на идеалистите. Честен, изпълнен с безгранично съчувствие към несретите на бедните, като съдия на щата и районен прокурор той беше прокарал най-различни решения, които го направиха много непопулярен сред богатите и силните — решения за обезщетения, за измама, съдебни решения за искове на града и щата срещу мощни железопътни акционерни дружества, присвоили парцели — дворове, крайбрежни участъци и така нататък, на които те нямаха право. Обикновените хора четяха новините за неговата дейност, слушаха различните му изявления и изпитваха големи симпатии към него. Преди всичко той беше отзивчив, доброжелателен, праведен човек, блестящ оратор и ярка личност. В допълнение към всичко това беше и таен поклонник на жените — нещо, което свитите интелектуалци аскети в цял свят ще разберат напълно за срам на лицемерното ни време, когато от някакви донкихотовски догми трябва да потискаме най-пламенните си желания, най-дълбоката си скръб и най-силната ги радост. Всичко това настрои срещу него ултраконсерваторите, които го смятаха за опасен. В същото време с грижливи спестявания и влагания губернаторът беше успял да натрупа значително състояние. Напоследък обаче покрай всеобщото увлечение по небостъргачите беше вложил голяма част от своите пари в една лошо построена и затова недоходна сграда, предназначена за кантори. Поради тази грешка го заплашваше финансов крах. Губернаторът беше започнал вече да чука за помощ по вратите на големите кредитни дружества.

Този човек заедно с враждебните на Каупъруд сили и вестниците представляваха триумвират, който финансистът не можеше така лесно да преодолее, за да осъществи замисъла си за обществената комисия. Вестниците, своевременно разбрали истинската цел на този план, разтръбиха ужасната новина. В канторите на Шрайхарт, Арнийл, Ханд и Мерил, както и в други финансови центрове започнаха да умуват какво става и стигнаха до едно хитроумно заключение.

— Разбираш ли накъде бие, Хосмър? — попита Шрайхарт Ханд. — Вижда, че тук, в Чикаго, сме го притиснали към стената. При сегашното положение и с този закон най-малко три-четири години не може да отиде в градския съвет и да поиска концесии за повече от двадесет години. Има още доста време, докато изтече срокът на неговите концесии. Каупъруд знае, че докато изтече този срок, ние ще настроим дотолкова общественото мнение срещу него, че никой, дори и най-продажният градски съвет, няма да посмее да му даде онова, което иска, освен ако той не се съгласи да плати големи обезщетения на града. Стане ли това, край на намеренията му да продаде двестамилionната емисия от акции на Обединената транспортна компания с шестпроцентова лихва. Пазарът няма да го подкрепи. Каупъруд не е в състояние да прави отчисления от двадесет процента за града, да даде безплатни прехвърляния и да плаща шестпроцентова лихва за двестата милиона долара, всички го разбират. Чудесно е намислил да пъкне сто милиона долара в джоба си. Но няма да го направи. Трябва да накараме вестниците да му избият от главата мисълта за обществената комисия. А когато дойде в местния съвет, ще се наложи да плаща на града двадесет-тридесет процента от общия доход, който получава от трамвайните си линии. Ще се наложи да предостави правото на безплатно прехвърляне от всяка своя линия на друга. И тогава ще ни падне в ръцете. Не ми харесва, че насърчавам социалистическите идеи, но просто нямам друг избор. Длъжни сме да го правим. Стига да го изгоним оттук, ще накараме вестниците да млькнат и хората полека-лека ще забравят всичко, поне можем да се надяваме на това.

Междувременно до ушите на губернатора стигна слухът за „подкупничеството“ — модна дума, която означаваше, че законодателните органи взимат подкупи. Без ни най-малко да е ограничен, нито замесен в кампанията на финансистите против

Каупъруд или склонен да се остави да бъде повлиян от яростните нападки срещу този човек, губернаторът все пак се замисли. Той се досещаше смътно за мечтите на Каупъруд. Обвинението, че прелъстява жени, което така често се отправяше сега към трамвайния магнат и което дълбоко възмущаваше ограничените конвенционалисти, изобщо не го смущаваше. В смяната на възрастите той също чувствуваше тайнствената Афродита и нейната магия. Разбираше, че Каупъруд напредва бързо, че не се спира пред никакви препятствия по пътя към своята голяма цел. В същото време знаеше, че сегашният трамваен транспорт в Чикаго в никакъв случай не е лош. Щеше ли да подведе многобройните си избиратели от Илинойс, ако подкрепеше замисъла на Каупъруд? Не беше ли длъжен по-скоро да изобличи пред всички тези хора същинските причини — алчността, ненаситната амбиция, чудовищната лична заинтересованост, и да ги противопостави на безкористния християнски идеал и на демократичната теория на управление?

Когато в борбата за материални ценности се вплете и борбата за идеала, животът придобива особен драматизъм. Тъкмо този идеал е запалил негаснещите сигнални огньове на Троя, той ще отеква вечно йод конските копита в Арбела^[1] и в топовните залпове при Ватерло. Тук идеалите са били заложени на карта — бляновете на един човек са били противопоставени на върховните копнежи на един град, държава или нация — демокрацията пъплеше, пълзеше, мъчеше се бавно, слепешката да се изправи на крака. Губернаторът разбираше, че в този сблъсък, възникнал в един затворен и осеян с ферми щат с глупави недодялани хора, които танцуват по панаирите под звуците на цигулките, идеалите на един човек се противопоставят на идеалите на останалите хора.

След много колебания губернаторът Суонсън реши да наложи вето на законопроекта. Както винаги самоуверен, сигурен в своята логика и в познанията си за хората, Каупъруд си каза, че няма да остави камък върху камък, но ще изтръгне победата, която в края на краищата ще го издигне до престола, създаден от самия него. След като най-напред прокара проекта през законодателните органи, и то с големи мъки, под непрестанния обстрел на вестниците, той почна да изпраща при губернатора различни хора — членове на законодателството на щата, представители на Железопътната компания

на Илинойс, членове на други сдружения, но Суонсън бе непреклонен. Той не виждаше начин да утвърди с чиста съвест този законопроект. Накрая, когато един ден седеше в своя служебен кабинет в Чикаго, във фаталната стая в злополучната сграда, която рано или късно щеше да го разори и непрекъснато го потискаше и тревожеше, при него влезе сияещ и самодоволен съдията Нейъм Дикеншийтс, в момента главен адвокат на Северночикагската трамвайна компания. Беше цяла грамада — добре облечен, с гладко лице, с остър, но предразполагащ поглед, той беше олицетворение на разсъдливостта. Суонсън беше слушал много за него, макар и личното им познанство да се свеждаше само до няколко разменени думи.

— Как сте, губернаторе? Радвам се, че ви виждам отново. Чух, че сте се върнали в Чикаго. От сутрешните вестници научих, че сега се занимавате със законопроекта за обществената комисия на Саутак. Помислих си, че мога да прескоча до вас и ако нямате нищо против, да разменим някоя и друга дума. През последните три седмици се канех да отида до Спрингфийлд, за да си поговорим, преди да сте взели окончателно решение. Ще разрешите ли да ви попитам дали смятате да наложите вето на законопроекта?

Напарфюмираният, чист и спретнат бивш съдия носеше голяма черна кожена чанта, която остави на пода до себе си.

— Да, господин съдия — отвърна Суонсън. — Всъщност смятам да наложя вето върху него. Не виждам основания да го поддържам. Както разбирам, той е лишен от съдържание и твърде ограничен и сега едва ла е необходим.

Губернаторът говореше с лек шведски акцент, доста интелигентен и своеобразен.

После те двамата обсъдиха надълго, спокойно и задълбочено всички „за“ и „против“. Губернаторът беше уморен, разсеян, но готов да изслуша търпеливо всички доводи, с които вече беше добре запознат. Той, разбира се, знаеше, че Дикеншийтс е адвокат на Северночикагската трамвайна компания.

— Много се радвам, че чух мнението ви, господин съдия — каза в заключение губернаторът. — Не ми се иска да останете с впечатлението, че не съм обмислил сериозно въпроса — обратното. Знаем за повечето от онова, което е направено в Спрингфийлд. Мистър Каупъруд е способен човек; аз не осъждам действията му повече от

тези на двадесетте други акционерни дружества, които работят сега там. Зная какви са затрудненията му. Едва ли мога да бъда обвинен в симпатии към- враговете му, тъй като и те явно не хранят симпатии към мен. Дори не давам ухо на онова, което пишат вестниците. При демокрацията това е въпрос на вяра, на различие между моите идеали и идеалите на много други хора-. Още не съм сложил вето върху законопроекта. Не твърдя, че е невъзможно да се случи нещо, което да ме накара да го подпиша. Но сега-засега смятам да му сложа вето, освен ако не науча за него нещо неблагоприятно от онова, което съм чул вече.

— Губернаторе — каза Дикеншийтс и се изправи, — разрешете ми да ви благодаря за вашата любезност. Аз съм последният човек в света, който би искал да повлияе върху вашите лични убеждения и чувството ви за справедливост. И все пак се опитах да ви обясня колко е важно, колко е справедливо и правилно въпросът с концесиите за трамвайните линии да бъде разглеждан извън чувствата, настроенията, обществените страсти, завистта, празните приказки и всичко останало, пуснато сега в ход, за да затрудни дейността на мистър Каупъруд. Всички му завиждат, уверявам ви. Неговите врагове са готови да погизят всички принципи на справедливост и чест, само и само да го унищожат. До това се свежда всичко.

— Възможно е да е така — отвърна Суонсън. — Но все пак въпросът има още една страна, която не виждате или не желаете да видите — правото на хората, дадено им от конституцията на щата, да разглеждат и оценяват тези договори в сроковете и условията, определени в първоначалната концесия. Онова, което предлагате, ограничава правата на хората, унищожават и обезсилват споразумението между народа и трамвайните компании, и то във време, когато хората имат правото да очакват пълно и свободно разглеждане на въпроса извън влиянието и контрола на законодателството на щата. Не е почтено да влияем върху законодателните органи на щата, да им се месим по какво и да е начин, с каквито и да е средства. На следващите избори предложенията в този законопроект трябва да бъдат разяснени на хората, за да могат те да ги одобрят или отхвърлят, както намерят за добре. Така трябва да се разреши въпросът. Но няма смисъл да ходите в законодателното събрание, да му влияете и да купувате гласове, след което да очаквате, че ще сложа подписа си под този документ.

Суонсън не се горещеше, нито пък беше груб. Беше спокоен, твърд, дори доброжелателен.

Дикеншийтс прокара ръка през широкото си, високо слепоочие, сякаш обмисляше нещо, някакъв все още неизползван довод или ход.

— Добре, губернаторе — повтори той. — Все пак искам да ви благодаря. Бяхте изключително любезен. Между другото виждам, че имате голяма удобна каса. — Дикеншийтс вдигна чантата, която носеше. — Ще разрешите ли да я оставя за ден-два при вас? Съдържа документи, които не ми се иска да нося със себе си извън града. Имате ли нещо против да я заключите във вашата каса, докато пратя да я вземат?

— С удоволствие — отвърна губернаторът.

Той я взе, сложи я на долната полица, после затвори вратата и я заключи. Двата се разделиха, като си стиснаха сърдечно ръце. Губернаторът се върна към своите размишления, а съдията побърза да хване трамвая.

Към единадесет часа на другата сутрин Суонсън пак работеше в кабинета си и обезпокоен си блъскаше главата откъде да намери сто хиляди долара, за да плати лихвите по ипотеката, ремонта и другите разноски за сградата, която не можеше дори да покрие разходите и поглъщаше всичките му средства. В този критичен момент вратата на кабинета му се отвори и неговият младичък секретар му подаде визитната картичка на Франк А. Каупъруд. Губернаторът не го беше виждал. Каупъруд влезе бодро, стремително и енергично. Приличаше на нова-новеничка банкнота — чиста, ясна и солидна.

— Губернаторът Суонсън, ако не се лъжа?

— Да, сър.

Двата мъже се изгледаха изпитателно, със страх.

— Казвам се Каупъруд. Дошъл съм да разменим само няколко думи. Ще ви отнема много малко време. Няма да се спирам на никой от доводите, разглеждани по-рано. Доволен съм, че ги знаете.

— Да, вчера разговарях със съдията Дикеншийтс.

— Точно така, губернаторе. След като вече знаете всичко, позволете ми да ви изтъкна още един довод. В течение съм, че сте относително беден, че всеки долар, който притежавате, сега всъщност е вложен в тази сграда. Знам две от местата, към които сте се обръщали за заем от сто хиляди долара и където са ви отказали,

понеже не сте в състояние да предложите други гаранции освен тази сграда, която, както изглежда, е ипотекирана изцяло. Вероятно ви е известно, че хората, които се борят против вас, се борят и против мен. Според тях аз съм мошеник, защото съм егоист и амбициозен материалист. Вие не сте мошеник, но сте опасна личност, понеже сте идеалист. И да наложите, и да не наложите вето над този законопроект, никога повече няма да бъдете избран за губернатор на Илинойс, ако хората, които се борят против мен, успеят, както сигурно ще успеят, в борбата си срещу вас.

Тъмните очи на Суонсън заблестяха. Той кимна.

— Губернаторе, дошъл съм тук тази сутрин, за да ви подкупя, ако мога. Не приемам вашите идеали, не вярвам те да доведат до каквото и да било. Не вярвам и в много от нещата, в които вярвате вие. А всъщност животът явно е по-различен от онова, което вие и аз си мислим за него. И все пак в сравнение с други хора сте ми симпатичен. Ще ви дам на заем тези сто хиляди долара, а ако пожелаете, двеста, триста, четиристотин хиляди. Не е необходимо да ми връщате и долар — но ако решите, можете и да ги върнете. Както ви е по-удобно. В черната чанта, която вчера е донесъл тук съдията Дикеншийтс и която се намира във вашия сейф, има триста хиляди долара в брой. Той не е имал смелостта да ви го каже. Подпишете законопроекта и ми дайте възможност да победея хората, които се опитват да ме погубят. В бъдеще ще ви подкрепям с паричните суми и с влиянието, с които разполагам, за всяка политическа кампания, в която решите да участвате било в нашия щат, било в страната като цяло.

Очите на Каупъруд блестяха дружелюбно, като на огромно овчарско куче. Но в тях се долавяха и някакво дълбоко разбиране и съчувствие, дори нещо повече, философското осмисляне на някои неизразими неща. Суонсън се изправи.

— Наистина ли искате да кажете, че се опитвате най-открито да ме подкупите? — попита той. Но вместо да се поддаде на нормалния в този случай подтик и да се впусне във високопарно моралистично изобличение, той се видя принуден да застане на мястото на човека срещу себе си. Те двамата работеха в различни насоки, следваха различни пътища, но каква беше крайната цел? — Мистър Каупъруд — продължи губернаторът с лице, напомнящо портретите на Гоя, и очи, искрящи с разбираема симпатия, — сигурно би трябвало да се

почувствавам обиден, но не мога. Разбирам вашата гледна точка. Съжалявам, но не мога да помогна нито на вас, нито на себе си. Моите политически убеждения и идеали ми повеляват да наложам вето на този законопроект, ако се откажа от тях, слагам кръст на политическата си кариера. Може и да не ме преизберат за губернатор, но това е без значение. Бих могъл да се възползвам от парите ви, но не искам. А сега не ми остава нищо друго, освен да ви кажа довиждане.

Той пристъпи към сейфа, отвори го бавно, извадя чантата и я донесе.

— Вземете това — добави губернаторът.

Двамата мъже се гледаха за миг с любопитство, примесено с тъга — единият притиснат от бремето на финансовите, политическите и моралните си грижи, другият изпълнен с непоколебимото решение да не се предава дори в поражението.

— Губернаторе — каза в заключение Каупъруд с най-любезен, доволен и спокоен глас, — ще доживеете да видите как други законодателни органи приемат законопроекта и как го подписва друг губернатор. Това очевидно няма да стане на тази сесия, но все пак ще стане. Аз няма да се откажа, защото моето дело е справедливо и честно. Независимо от всичко, след като наложите вето върху законопроекта, елате и ако пожелаете, аз ще ви отпусна заема от сто хиляди долара.

Каупъруд излезе. Суонсън наложи вето на законопроекта. Знае се със сигурност, че по-късно е взел от Каупъруд заем от сто хиляди долара, за да не се разори.

[1] Град в древна Сирия, където Александър Велики разбива персите и превзема царството им. — Бел.прев. ↑

ГЛАВА LVI

ИЗПИТАНИЕТО НА БЕРЕНИС

При новината, че Суонсън е отказал да подпише законопроекта и че законодателните органи не са имали достатъчно смелост да го приемат въпреки неговото вето, Шрайхарт и Ханд потриха ръце, обзети от приятно задоволство.

— Е, Хосмър — каза Шрайхарт на другия ден, когато двамата се срещнаха в „Юниън лийг“, — изглежда, че в края на краищата постигнахме някакъв малък успех? Нашият приятел не успя с този номер, нали?

Той просто сияеше от възторг пред солидния си приятел.

— Този път не. Питам се какво ще предприеме следващия път.

— Не виждам какво. Сега той вече знае, че не може да получи концесии, без да направи компромис, който ще погълне печалбите му, а ако стане това, няма да е в състояние да продаде акциите си от Обединената транспортна компания. Този негов законопроект сигурно му струва над триста хиляди долара и какво успя да постигне? Ако не се лъжа жестоко, новите законодателни органи няма да посмеят да се докоснат до нищо, свързано с неговото име. Малко вероятно е някой от спрингфийлдските политици да пожелае да привлече отново огъня на вестниците.

Шрайхарт се чувствуваше много силен и властен, всъщност непобедим, след като неговата теория за ролята на вестниците като лек против всички злини очевидно започваше да се оправдава. По-мрачен, по-чувствителен за несигурността на всичко земно, за променливите подводни течения, които непрекъснато подмиват и подкопават почвата под краката ни, Ханд изпита удовлетворение, но не и увереност. Може би бе така, но знае ли човек.

А колкото до живота на Каупъруд в източните щати през този период, той все повече осъзнаваше колко безполезна са опитите му да създаде положение на Ейлийн в обществото. „Има ли смисъл?“ — питаше се често той, докато мислеше за действията, мислите и

плановете ѝ, сравнявайки ги с вродената сръчност, вкус, елегантност и изисканост на жена като Беренис. Той чувстваше, че ако пожелае, Беренис изкусно ще се справи с враждебността на обществото, която така много го огорчаваше. Това е женска работа, казваше си често Каупъруд, и той няма никога да се оправи, ако не намери подходящата жена.

А Ейлийн възприемаше положението от своя гледна точка и макар и смутена от безполезността на богатството, ако то не е съчетано с някои светски качества, които тя явно не притежаваше, не беше склонна да се откаже от своя блян. „Кое — питаше се непрестанно тя — създава тази голяма разлика между жените?“ Самият въпрос съдържа в себе си отговора, но тя не го знаеше. Все още беше красива — дори много — и бе ненадмината в изкуството да се облича и да се разхубавява, както умее и го разбира. Вестниците вдигнаха такъв шум около новия мултимиллионер, пристигнал от Запад, и около построената от него богатска къща, че я познаваха дори търговците, чиновниците и прислужниците в хотелите. Почти всеки път, когато името ѝ бе споменавано на такива места, я посрещаха като позната, бързо я оглеждаха, шушнеха си, дори говореха открито за нея. Това все пак бе нещо. И въпреки всичко колко повече значеха и колко по-различни бяха онези редки прояви на светско превъзходство, в сравнение с които широката известност не можеше изобщо да се мери. Колко по-различни наистина! От онова, което Каупъруд ѝ каза в Чикаго, тя бе ся въобразила, че когато се установят окончателно в Ню Йорк, той ще се опита да оправи някак живота си, ще сложи край на любовните си приключения и ще създаде поне някакво подобие на здрав брак. Но сега, когато пристигнаха в Ню Йорк, Ейлийн забеляза, че той е много по-погълнат от своите все по-сериозни политически и финансови проблеми в Илинойс и от колекцията си, отколкото от онова, което ставаше или можеше да стане в новата къща. Както и преди, тя постоянно бе озадачена от непрекъснатото му отсъствие вечер, както и от внезапните му появявания и изчезвания. Каквито и решения да взимаше, колкото и да се отдаваше тайно или открито на своя гняв, Ейлийн не можеше да се излекува от влечението си към Каупъруд, от обаянието на този човек, превъзхождащ по ум и характер всички, които тя познаваше. Той не притежаваше нито благородство, нито добродетели, нито съчувствие или състрадание, само едно весело,

кипящо и дръзко самодоволство и деен, творчески стремеж към красотата, който като слънчев лъч искреше с цялото бляскаво великолепие на утрото, тантуваше и чезнеше бавно в бурното море на обстоятелствата. Колкото мрачен и тъжен да бе животът, той явно не можеше да помрачи душата му. Потънала в размисли, Ейлийн бродеше безцелно из съградения от него приказен дворец и сякаш започваше да го разбира. Сребърният фонтан в двора с орхидеите, прекрасният блясък в стаята от розов мрамор с нейните редки птици и цветя, великолепие на удивителната му колекция — всичко това беше като самия него и бе истинското отражение на душата му. Като си помислеше само, че тя все пак не беше жената, която да го държи в подчинение да го обвърже със златните, но здрави като стомана нишки на страстта! Като си помислеше само, че той вече не следва като роб на своите желания колесницата на нейното духовно и физическо превъзходство! И въпреки всичко тя не се предаваше.

През това време с безкраен такт и със стоическо пренебрежение към собствените си болки и терзания Каупъруд успя поне временно да възстанови отношенията си със семейство Картър. За мисис Картър той си оставаше изпратеният от небето благодетел. Тя защитаваше как ли не, със сълзи на очи Каупъруд, изтъкваше неговата безкористност и несекваща щедрост. От друга страна, Беренис се разкъсваше между стремежа си да блесне в живота — да се наслаждава на разкош и власт — и желанието да се съобразява с морала и етиката на заобикалящия я свят. Каупъруд беше женен и заради чувствата, които хранеше към нея, парите му бяха покварени. Тя бе мислила много за отношенията му с Ейлийн и за причините за техните противоречия, често се питаше защо нито тя, нито майка ѝ все още не бяха представени на Ейлийн. Що за жена беше втората мисис Каупъруд? Ако не се броят общите реплики, Каупъруд не бе споменавал никога нищо за нея. Всъщност Беренис се двоумеше дали да не я потърси, но така, че да не бие на очи, ала се случи тъй, че една вечер любопитството ѝ беше възнаградено без особени усилия. Тя отиде на опера с приятели и нейният кавалер я докосна по ръката.

— Видяхте ли девета ложка — дамата с бялата атлазена рокля и шала от зелена дантела?

— Да. — Беренис вдигна бинокъла си.

— Мисис Франк Алджърнън Каупъруд, съпругата на чикагския милионер. Току-що построиха оная къща на Шестдесет и осма улица. Май той е откупил девета лежа.

Беренис едва не трепна, но успя да се овладее и само погледна с безразличие. Малко по-късно нагласи внимателно бинокъла и огледа мисис Каупъруд. Забеляза с любопитство, че на цвят косата на мисис Каупъруд е като нейната — само че малко по-яркочервена. Разгледа леко гримираните ѝ очи, гладките страни и пълните устни, малко подпухнали от пиенето и разгулния живот. Ейлийн е красива, помисли си Беренис, наистина хубава, макар и да бе много по-възрастна от нея. Дали единствено възрастта отчуждаваше Каупъруд от нея, или имаше някакво дълбоко духовно различие? Мисис Каупъруд явно отдавна беше прехвърлила четиридесетте — факт, който не вдъхна на Беренис чувство на удовлетворение или предимство. Това наистина не я интересуваше кой знае колко. Хрумна ѝ само, че жената, която сега тя наблюдаваше, вероятно е отдала най-хубавите години от живота си на Каупъруд — най-светлите дни от своето моминство. А сега той вече ѝ се беше наситил! Край очите и устата на Ейлийн се виждаха малки, внимателно напудрени бръчици. Тя изглеждаше неестествено весела, кокетлива и разглезена. Придружаваха я двама мъже — единият от тях бе известен актьор, човек с отблъскваща красота, с лоша и тъмна репутация, а другият бе млад светски безделник, Беренис не ги познаваше. Получи сведенията от своя кавалер, приказлив младеж, запознат, както се виждаше, малко или повече с веселия живот на града.

— Разправят, че се ползвала с голям успех в бохемските среди — отбеляза той. — Не мислите ли, че е избрала много неподходящ начин, ако се надява да влезе във висшето общество?

— А вие знаете ли, че тя се надява на това?

— Всички признаци са налице — лежа в операта, къща на Пето авеню.

Докато оглеждаше Ейлийн, Беренис донякъде бе озадачена и объркана. И все пак почувствува своето неоспоримо превъзходство. Душата ѝ сякаш се извисяваше над света, в който живееше Ейлийн. От мъжете, които я придружаваха, личеше, че Ейлийн е допуснала грешка — липсваше ѝ светска опитност. При високото положение, което си беше извоювал, Каупъруд без съмнение имаше основание да е

недоволен. Жена му не беше вървяла в крак с него или по-точно, не можеше да следва неговия устремен бяг напред, а още по-малко да лети пред него като крилатата победа. Беренис си каза, че ако има такъв мъж, той никога няма да я опознае истински, непрестанно ще се удивява и ще се терзае от съмнения. Грижите и разочарованията нямаше никога да набраздят лицето ѝ. Тя щеше да хитрува и да мечтае, да се крие и да му бяга. А той, който и да беше, щеше да се върти на пета около нея.

Но Беренис все пак беше вече на двадесет и две години, не бе омъжена, нямаше добър произход, дори почвата под краката ѝ беше несигурна. Знаеха го Браксмър, Бийлс Чадси, Каупъруд. Най-малко трима-четирима нейни познати бяха в ресторант „Уолдорф“ в онази съдбоносна вечер. Колко ли време щеше да мине, докато узнаят и другите? Беренис се опитваше да избягва майка си и Каупъруд, да прикрива изобщо положението, като приемаше на драго сърце покани за по-продължителни гостувания и се мъчеше да разбере дали няма да ѝ се открие някаква възможност в изкуството. Намисли да се заеме с живопис, нарисува няколко картини и ги предложи за продан. Платната ѝ се отличаваха с изтънченост, но бяха малко неясни и отвлечени — зимен пейзаж с пурпурни планински върхове, замислен сатир, толкова тежък, сякаш беше от желязо, съзерцаващ потънала в мъгла долина, Мефистофел, който наблюдава скришом молецата се Маргарита, холандски интериор, подсказан ѝ от мисис Батджър, и различни танцуващи фигурки. Флегматичните търговци с мрачна външност ѝ дадоха известна надежда, но изтъкнаха, че картините трудно ще се продадат. Начинаещите художници били много. Пътят към истинското изкуство бил дълъг. Ако тя не се откаже, разбира се, че... Пека видят и други нейни работи. Беренис се насочи към танца.

Това изкуство, разбирано като интерпретация, току-що бе започнало да си пробива път в Щатите и някоя си Алтия Бейкър бе вдигнала голям шум в обществото със своите изпълнения. Решила да достигне или надмине успеха на тази жена, Беренис постави няколко танца. Единият се наричаше „Ужасът“ — пролетна гора, танцуваща нимфа, подгонена и измъчвана от един фавн; вторият — „Паунът“ — бе фантазия за гордото себелюбуване; третият, „Весталката“, бе етюд от римска обредна сцена. След като прекара доста време в Поконоу, където направи костюмите и разработи позите, Беренис повери накрая

плана си на мисис Батджър, като подчерта, че ще се радва да се прочуе в това изкуство, което в същото време можеше да реши проблема ѝ с парите.

— Защо говориш така, Беви? — възкликна мисис Батджър. — При твоите възможности? Защо първо не се омъжиш, а след това да се заемеш с танците? По този начин ще привлечеш вниманието върху себе си.

— С това, че съм омъжена ли? Колко смешно! И за кого ме съветваш да се омъжа незабавно?

— О, колкото до това... — отвърна мисис Батджър с лек упрек в гласа, като си мислеше за Килмър Дюелма. — Разбира се, не е необходимо чак толкова да бързаш. Ако станеш професионална танцьорка, може би ще се наложи да прекъсна връзките си с теб, особено ако някой друг го направи.

И тя ѝ се усмихна много нежно, съчувствено. Почти на всяка дума сумтеше и кашляше. Беренис разбра: самият факт, че води подобен разговор, вече създава леко различие помежду им. В света на мисис Батджър бедността бе опасна тема. Дори полъхът на бедността вече вдъхваше някакъв ужас, равнозначен може би на този от прегрешението или порока. Сега Беренис си каза, че други хора може би щяха да се уплашат много по-бързо.

След това тя все пак направи плах опит в сферите, от които можеше да получи професионални ангажименти. Изживяването беше крайно неприятно. Мръсотията, задушният въздух в претъпканите канцеларии, грубите и алчни служители, вулгарните кандидатки и участнички в този илюзорен свят! Грубостта! Безочieto! Алчността! Сладострастността! В лицето сякаш я лъхна някакво зловоние и Беренис се уплаши. Къде бяха изтънчеността? Изискаността? Как можеше човек да запази своето достойнство и контрола върху себе си в свят като този?

Сега Каупъруд обмисляше поредното средство как да се обвърже по-тясно с Беренис, затова предложи да купи за нея и майка ѝ къща на Парк авеню, където девойката можеше да води светски живот, който щеше да е от полза за нея, както донякъде и за самия него, тъй като той щеше от време на време да им гостува. Мисис Картър, която над всичко поставяше удобствата, посрещна с голяма радост това

предложение. То щеше и в бъдеще да осигури финансовото ѝ положение.

— Прекрасно ви разбирам, Франк — заяви му тя. — Зная; че се нуждаете от място, което да можете да смятате и за свой дом. Цялата трудност ще бъде с Беви. Откакто онова ужасно чучело ми се нахвърли с обвиненията си, не съм имала възможност дори да поговоря с нея. По всичко личи, че тя не иска и да чуе какво ѝ казвам. Вие имате много по-голямо влияние върху нея. Ако ѝ обясните положението, сигурно всичко ще се уреди.

Каупъруд мигновено долови каква възможност му се отваря. Извънредно доволен от тази изповед на майката, отиде при Беренис и както винаги си послужи със своя обичаен метод — да прикрива намеренията си.

— Знаете ли, Беви — каза един следобед, когато я завари сама, — напоследък се питам дали няма да е най-добре да купя за вас и майка ви голяма къща тук, в Ню Йорк, където да приемате повече гости. След като не мога да харча парите си за себе си, по-добре да ги харчи някой друг, който знае как да ги използва. Мен бихте могли да включите сред гостите си като чичо, братовчед на баща ви или нещо подобно — добави шеговито той.

Беренис усети клопката, която Каупъруд ѝ поставяше, и се смути. В същото време не можеше да не си дава сметка, че една къща, особено, добре мебелирана, би представлявала ценен актив. Беше забелязала, че хората от висшето общество обичат солидните и известни къщи. Какво ли не би могла да направи с една такава къща, стига да не беше миналото на майка ѝ! Точно в това се криеше голямата трудност. Всичко напомняше на приказка от „Хиляда и една нощ“, украсена с блясъка на златото. А Каупъруд се държеше винаги толкова внимателно. Предлагаше услугите си с такава приятна и подкупваща усмивка. Имаше толкова хубави изящни ръце.

— Предполагам, че къщата, за която говорите, ще направи нашия дълг към вас неизплатим — отбеляза иронично Беренис с тъжна и почти надменна гримаса.

Каупъруд разбра, че нейният проникателен ум следва хитро измислените му ходове, и се намръщи. Тя трябваше да осъзнае, че съдбата ѝ е в негови ръце, о, само да се предадеше, той веднага би положил смирено в нозете ѝ цялото си несметно богатство до

последния долар. Щяха да се сбъднат най-съкровениите ѝ желаниа, стига те да можеха да се купят с пари. Би могла да му каже да си върви и той щеше да си отиде, би могла да му каже да дойде и той щеше да дойде.

— Беренис — каза Каупъруд и стана, — зная какво си мислите. Предполагате, че се опитвам да служа на собствените си интереси, но не е така. Не бих ви опозорил за всичките съкровища на Индия. Знаете какво е отношението ми към вас. Всичките ми пари са ваши и можете да се разпореждате с тях както намерите за добре, при условията, които посочите. Извън изкуството за мен не съществува никакво бъдеще освен вас. Не очаквам да се омъжите за мен. Вземете всичко, което притежавам. Покорете обществото и го накарайте да падне в краката ви. Не мислете, че някога ще поискам да ми връщате дълга. Няма да го направя. Искам да заемете заслужено място в обществото. А сега ми отговорете на един въпрос и повече никога няма да ви питам за нищо.

— Да?

— Ако не бях женен, а вие не бяхте влюбена или омъжена, бихте ли ми обърнали внимание?

Той я гледаше умолително, както никога дотогава.

Тя трепна, лицето ѝ придоби загрижен и строг израз, но бързо се смекчи.

— Оставете ме да помисля — каза Беренис с леко блеснали очи и отметна глава. — Това е нещо като предложение, така ли? Нямам право да го правите. Вие не сте свободен и вероятно никога няма да бъдете. Защо да се опитвам да гадая бъдещето?

Тя излезе равнодушно от стаята, а Каупъруд остана, за миг потънал в размисли. Нямахше съмнение, че в известен смисъл беше удържал победа. Беренис не се бе почувствала силно засегната. Сигурно го харесваше и би се омъжила за него, ако не беше...

Ако не беше Ейлийн.

В този миг той пожела по-решително и по-силно отвсякога да бъде наистина свободен. Почувствува, че ако иска някога да притежава Беренис, е длъжен да убеди Ейлийн да му даде развод.

ГЛАВА LVII

ПОСЛЕДНАТА КАРТА НА ЕЙЛИЙН

Малко след като се настаниха в новата къща, Ейлийн се натъкна за първи път на доказателства за съществуването на Беренис Флеминг. Общо взето, предполагаше, че има и други жени — може би някои от които познаваше — Стефани, мисис Ханд, Флорънс Кокрейн или някои нови, и все пак никоя от тях не посягаше на правата ѝ и тя си позволяваше да живее с донякъде успокоителната мисъл, че нещата не са чак толкова зле, колкото биха могли да бъдат. И наистина, докато Каупъруд бе толкова непостоянен и непрекъснато се хвърляше от едно място на друго, без да попада в клопката на нито една сирена, Ейлийн нямаше защо да се отчайва, понеже в края на краищата го беше пленила с чара си и го държеше чудесно цели десет години — подвиг, който никоя друга жена преди или след нея не беше правила. Може би Рита Солбърг, тази подла твар, щеше да успее! Самата мисъл за Рита ѝ беше противна. Независимо от всичко Каупъруд вече започваше да остарява. Положително щеше да настъпи ден, в който той нямаше да се стреми така към разнообразието или попе щеше да започне да мисли, че не си заслужава да си променя живота. Стига да не намереше някоя жена, някоя Цирцея, която да го обвърже и да го зароби в зрялата му възраст, както бе направила Ейлийн в младините му. В същото време тя живееше в постоянен ужас от едно ново разкритие, което направи твърде скоро.

Веднъж излезе, за да посети едни хора, с които я беше запознал Рийс Грайър. Докато пресичаше Сентръл Парк с новия си френски автомобил, който ѝ беше купил Каупъруд, та тя да му прости прегрешенията, погледът ѝ се зарея към една странична алея, където беше спряла друга кола като нейната. Беше рано следобед и Ейлийн смяташе, че Каупъруд е зает на Уолстрийт. Но ето че той беше там заедно с две жени, които Ейлийн не позна, тъй като колата се движеше бързо. Тя накара шофьора да спре, да отиде при храстите, откъдето можеше да наблюдава добре. Някакъв шофьор, когото Ейлийн не

познаваше, надничаше в мотора на красивия автомобил, а съвсем близо, на тревата, стоеше Каупъруд с висока и стройна девойка с коси, червени като нейните. Изразът на лицето ѝ беше замечтан, поетичен и възвишен. Ейлийн не го разбра, но той привлече изцяло вниманието ѝ. Отзад в колата седеше по-възрастна дама и Ейлийн веднага предположи, че тя е майка на девойката. Кой бяха тези жени? Какво правеше Каупъруд по това време в парка? Къде отиваха? Обзета от ужасна завист, тя забеляза върху лицето на Каупъруд усмивка, чийто смисъл знаеше добре. Колко често я беше виждала преди години! Като се постара да не я забележат, тя нареди на шофьора си да следва на безопасно разстояние другата кола, която скоро потегли. Ейлийн видя как Каупъруд и двете дами слязоха пред голям хотел, последва ги вътре, промъкна се зад един параван, седна и започна да ги наблюдава. Попиваше и най-малките подробности от лицето на Беренис — нежно закръглената брадичка, ясните и съсредоточени сини очи, правия нос и червеникавите коси. Повика оберкелнера, попита кои са двете дами и след щедро възнаграждение той моментално ѝ каза всичко.

— Мисис Айра Картър и дъщеря ѝ мис Флеминг, мис Беренис Флеминг. Навремето мисис Картър е била мисис Флеминг.

Ейлийн последва дамите навън и ги проследи с колата до вратата на някаква къща, в която те се скриха заедно с Каупъруд. На следващия ден позвъни по телефона в апартамента им и научи, че дамите наистина живеят в него. След няколко дни на размисъл нае детектив и узна, че Каупъруд е постоянен гост в дома на семейство Картър, че колата, която дамите използват, е негова и стои в отделен гараж, че те наистина принадлежат към отбраното общество. Ейлийн никога нямаше да проследи така внимателно тази нишка, ако не беше погледът, с който Каупъруд бе наблюдавал девойката в парка и в ресторанта — този жаден и влюбен поглед, който говореше сам за себе си.

Нека никой не се присмива над терзанията на несподелената любов. Нейните пипала са смъртоносни, а прегръдката ѝ — отблъскващо ледена. Ден и нощ, докато седеше в будоара си, докато пътуваше с колата, разхождаше се, пазаруваше или посещаваше неколцината познати, с които беше успяла да завърже връзки, Ейлийн не преставаше да мисли за тази нова жена. Бледото ѝ изящено лице я преследваше навсякъде. Какво виждаше този устремен в далечината

мечтателен поглед? Любов? Каупъруд? Да! Да! На Ейлийн ѝ се струваше, че всичко е пропаднало в миг, завинаги — и тази къща, и новият ѝ блян да влезе във висшето общество. А беше изстрадала толкова много, толкова много беше търпяла. Веднъж, след като Каупъруд не се беше прибирал вече втора седмица, тя влезе унило в своята стая, захвана да въздиша, изпадна в ярост, след което започна да пие. После повика един актьор, който я ухажваше още в Чикаго и когото бе срещнала в тукашните театрални кръгове. Тя не изгаряше чак толкова от желание за любов, искаше по-скоро да си отмъсти след мрачното пияно състояние, в което бе изпаднала. Дни наред продължи оргията, в която се преплитаха пиянство, разврат, взаимни оскърбления, омраза и отчаяние. Когато в края на краищата изтрезня, Ейлийн се попита какво ли ще си помисли Каупъруд за нея, ако узнае за всичко това? Щеше ли да е в състояние да я обича пак? Щеше ли да я понася? Впрочем какво го беше грижа него? Така му се падаше, негодник такъв! Щеше да му даде да разбере, щеше да разбие мечтите му, щеше да опозори не само своя живот, но и неговия! Щеше да го направи за смях пред целия свят. Той никога нямаше да получи развод. Никога нямаше да се ожени за това момиче и да изостави нея, Ейлийн — никога, никога, никога! Когато Каупъруд се върна, тя му изсъска, без да дава никакви обяснения.

Той веднага се досети, че го е шпионирала. Освен това забеляза, че очите ѝ са подути, бузите — прекалено зачервени, а дъхът ѝ — лош. Очевидно тя се беше отказала от мечтите си да стане светска дама и се бе отдала може би на разврат. Каупъруд си помисли, че откакто бяха пристигнали в Ню Йорк, Ейлийн не беше предприела нито една разумна стъпка, за да се наложи в обществото. Безинтересните артистични и театрални кръгове, с които тя общуваше в негово отсъствие или без негово знание, и тук, както в Чикаго, бяха не само безполезни, но и гибелни. Тези дни той трябваше да поговори повече с нея, да ѝ признае своята страст към Беренис, да призове нейното съчувствие и здрав, разум. Какви ли сцени щяха да последват! Въпреки всичко тя трябваше да отстъпи. Отчаянието, гордостта и отвращението сигурно щяха да я накарат да се предаде. Освен това Каупъруд можеше да ѝ осигури огромно състояние. Тя би могла да замине за Европа или да остане да живее в разкош тук. Той щеше да

запази завинаги приятелските си чувства към нея и щеше да ѝ помага, да я съветва... стига Ейлийн да му позволеше.

Разговорът, който в края на краищата се състоя между тях, бе същински кошмар. Той прозвуча сухо и неестествено между стените на техния дом. Представете си бурна неделна нощ, голямата къща в горния край на Пето авеню и осветените ѝ великолепни стаи. Сега Каупъруд не напускаше града и прекарваше времето с неколцина финансисти от източните щати, които защитаваха интересите му в законодателното събрание на Илинойс. Ейлийн продължаваше да се утешава с мисълта, че любовта в края на краищата може би вече не значеше нищо за него, че не беше нещо съществено, което да го владее. Тази вечер Каупъруд седеше в двора с орхидеите и четеше дневника на Челини^[1], който някой му беше препоръчал — от време на време вдигаше очи, мислеше за работите си в Чикаго и Спрингфийлд или записваше нещо. Навън дъждът плющеше и се лееше като из ведро върху осветения от електрическите лампи асфалт на Пето авеню, а паркът отсреща тънеше в сенки като тези от картините на Коро. Ейлийн беше в музикалния салон и подрънкваше отегчено на пианото. Мислеше си за миналото — за Линд, от когото нямаше вест вече половин година, за скулптора Уотсън Скийт, който също беше изчезнал. Когато Каупъруд беше в града и у дома, тя по навик също не излизаше никъде. Старата привързаност е толкова силна, че продължава да ни действа дълго след като самата тя е изчезнала.

— Каква ужасна нощ — каза по едно време Ейлийн и отиде до прозореца, за да надникне зад брокатените завеси.

— Да, наистина — отвърна Каупъруд, когато тя се обърна. — Да не би да имаше намерение да ходиш някъде?

— О, не, не — отговори равнодушно Ейлийн. Стана от пианото, при което се беше върнала, и тръгна към картинната галерия. После се спря пред картината „Светото семейство“ от Рафаел, окачена наскоро, и се загледа във ведрото лице на средновековната италианска мадона. Жената изглеждаше нежна, безцветна, безсилна — сякаш лишена от живот. Съществували ли са такива жени? Защо са ги рисували художниците? Младенецът обаче наистина беше много мил. Изкуството отегчаваше Ейлийн, освен ако другите не му се възхищаваха. Тя жадуваше единствено за блясъка на живота, а не за неговото нарисувано подобие. Ейлийн се върна в музикалния салон,

мина през двора с орхидеите и тъкмо се канеше да се качи горе, да си сипе нещо за пиене и да почете, когато Каупъруд ѝ каза:

— Сигурно ти е скучно?

— О, не, свикнала съм със самотните вечери — отвърна тихо тя без никакъв сарказъм.

Подчиняващ безжалостно всичко на своите разбирания, придаващ на материята формата на своите желания, Каупъруд можеше да е и нежен, но като дъга, трептяща над бездънна пропаст. За миг му се прииска да каже: „Милото ми момиче, животът ти с мен не е никак лек, нали?“, но веднага се запита как ще бъде приета неговата забележка. Замисли се, както държеше книгата на коляното си и гледаше ромолящата вода, която струеше и падаше на искрящи водни капки върху стройните фигури на морските сирени, Тритона и нимфите, възседнали риби.

— Ти наистина не си по-щастлива сега, нали? — запита той. — По-добре ли ще се чувстваш, ако се махна завинаги от твоя живот?

Мислите му внезапно се върнаха към единствения проблем, който го измъчваше, и към възможностите, които му предлагаше този миг.

— Ти, а не аз, ще се чувстваш по-добре — отвърна Ейлийн, защото досадата всъщност само прикриваше, че е нещастна, задето вече не владее изобщо интереса и чувствата му.

— Защо говориш така? — попита Каупъруд.

— Защото зная, че точно това искаш. Зная и защо ме питаш. Много добре ти е известно, че става дума за нещо, което искаш ти, а не аз. Сега, когато ми се насити, си решил да се отървеш от мен като от стара кранта, затова ме питаш, дали ще се чувствам по-добре. Какъв лъжец си, Франк! Какъв лицемер наистина! Не се учудвам, че си мултимиллионер. Ако доживееш до дълбока старост, сигурно ще погълнеш целия свят. Изобщо не си въобразявай, че не зная за Беренис Флеминг от Ню Йорк и как я ухажваш, защото ми е известно всичко. Зная, че месеци наред се навърташ около нея — не само откакто сме се преместили тук, а от много по-рано. Намираш я прекрасна, тъй като е млада и е приета в обществото. Видях те в „Уолдорф“ и в парка как слушаш с отворена уста всяка нейна дума и я гледаш с обожание. Какъв глупак си ти независимо от своето величие! Всяка глупачка може да те върти на малкия си пръст, стига да е с розови бузки и

кукленско лице. Рита Солбърг, Стефани Плейтоу, Флорънс Кокрейн, Сесил Хейгънин и господ знае колко още други, за които не знам. Предполагам, че мисис Ханд, тази долна развратница, продължава да живее с теб, когато си в Чикаго! А сега Беренис Флеминг и нейната старомодна майчица. Доколкото зная, още не си успял да я спечелиш, може би защото майка ѝ е доста хитра, но в края на краищата ще бъде твоето. Те тичат не след теб, а след парите ти! Е, добре, сигурно съм нещастна, но вече не можеш да направиш нищо, за да оправиш нещата. Онова, което можеше да направиш, за да съм нещастна, вече си го направил, а сега ми говориш, че мога да бъда по-щастлива, ако съм без теб. Много умен си бил! Познавам те като десетте си пръста. Повече няма да ме мамиш. Не мога да ти попреча. Не мога да те накарам да не се правиш на глупак заради всяка срещната жена, с което развързваш езиците на всички. Достатъчно е някоя жена да бъде видяна с теб, за да изгуби доброто си име. Сега целият Бродуей знае, че тичаш след Беренис Флеминг. Скоро ще опозориш и нейното име, както опозори и останалите жени. Тя може и да ти се отдаде. Ако някога е имала добро име, вече го е изгубила, бъди сигурен.

Тези думи вбесиха Каупъруд — особено онова, което каза Ейлийн за Беренис. „Ти изобщо не можеш да се сравняваш с такава жена“ — помисли си той. Езикът ѝ ставаше непоносим като грубите и вулгарни думи на опърничавата жена. Да, да, бе допуснал голяма грешка, като се бе оженил за нея. Въпреки всичко продължаваше да я държи здраво в ръцете си.

— Ейлийн — каза студено, когато тя млъкна, — говориш прекалено много. Надрънка безброй глупости. Струва ми се, че ставаш вулгарна. А сега ми разреши и аз да ти кажа нещо. — И той я погледна твърдо и спокойно. — Няма да се извинявам. Мисли си каквото искаш. Зная защо каза всичко това. Но слушай. Искам да го разбереш веднага, и то ясно. Може би то в края на краищата ще има някакво значение, ако изобщо си жена на място. Не те обичам вече. Или ако предпочиташ да се изразя другояче, опротивяла си ми. Отдавна си ми опротивяла. Затова ходя с други жени. Ако не ми беше опротивяла, нямаше да го правя. Нещо повече, обичам друга — Беренис Флеминг, и се надявам винаги да я обичам. Искан ми се да бъда свободен, за да подредя иначе живота си, да изпитам малко радост, преди да умра. Ти всъщност вече не ме обичаш. А и не можеш. Признавам, лошо се държах с теб, но ако

те обичах истински, нямаше да мога да го направя, така ли е? А какво съм виновен аз, че любовта у мен угасна? И ти не си виновна. Ни най-малко не те обвинявам. Пламъкът на любовта не може да се раздухва по желание, както въглищата в камината. Щом няма огън, значи всичко е свършено. След като вече не те обичам, а и не мога да те обичам, защо искаш да оставам с теб? Защо не ме пуснеш да си вървя и не ми дадеш развод? Ти ще бъдеш толкова щастлива или нещастна с мен, колкото и без мен. Съгласна ли си? Искам отново да бъда свободен. Тук се чувствам нещастен, и то от дълго време. Ще направя всичко, което смяташ за справедливо и правилно. Ще ти оставя тази къща — картините, макар че наистина не виждам какво ще ги правиш — Каупъруд нямаше намерение да се отказва от своята колекция, стига да бе възможно. — Ще ти осигуря до края на живота рента, каквато пожелаеш, или пък ще ти дам наведнъж определена сума. Искам да бъда свободен, искам да ми върнеш свободата. Защо не бъдеш благоразумна и не ме оставиш да го направя?

Докато държеше тази тирада, Каупъруд седна, после стана. Когато каза, че любовта му наистина е угаснала — заявяваше го за първи път ясно и открито, — Ейлийн побледня и сложи ръка пред очите си. Точно тогава Каупъруд се изправи. Държеше се хладно, решително и малко отмъстително. Тя разбра, че той наистина мисли онова, което казва, че в сърцето му няма и следа от миналото — никакви сладостни спомени, никакви мисли за споделени щастливи мигове, дни, седмици и години, толкова блестящи и прекрасни за нея. Боже, наистина беше така! Любовта му наистина беше угаснала, самият той ѝ го каза! Но Ейлийн не беше в състояние да го повярва, не можеше. Не можеше да е вярно.

— Франк — поде тя и пристъпи към него, но той се отдръпна. Очите ѝ бяха широко отворени, ръцете ѝ трепереха, устните ѝ непрекъснато се мърдаха от вълнение. — Нали не мислиш онова, което каза? Любовта още не е напълно угаснала, нали? Цялата любов, която изпитваше към мен. О, Франк, ядосах се, мразех те, казах ужасни и грозни неща, но само защото те обичам! Винаги съм те обичала. Знаеш го. Толкова страдах — о, господи, как само страдах. Франк, ти не знаеш, но възглавницата ми много нощи бе мокра от сълзи. Плачех безспир. Или ставах и се разхождах нагоре-надолу из стаята. Пиех уиски — чисто, неразредено уиски, — защото ме болеше и исках да

заглуша болката. Ходех с други мъже, с много мъже, знаеш го. Но, Франк, Франк, знаеш, че не го исках, че не съм имала намерение да го правя. След това винаги съм ненавиждала и мисълта за тях. Правех го единствено защото бях самотна и защото ти не ми обръщаше внимание, не се държеше мило с мен. О, как изгарях от копнеж за един-единствен любовен час с теб — за една нощ, за един ден! Има жени, които умеят мълчаливо да страдат, но аз не мога. Умът ми не ме оставя на мира, Франк, мислите не ми дават покой. Не мога да не мисля как тичах при теб във Филадельфия, как ме посрещаше на път за къщи или как идвах при теб на Девета и на Единадесета улица. О, Франк, вероятно съм причинила голяма мъка на първата ти жена. Сега го разбирам — колко ли е страдала! Но тогава бях само едно глупаво момиченце и нищо не разбирах. Не си ли спомняш как идвах при теб на Девета улица и как те посещавах всеки ден в затвора във Филадельфия? Тогава казваше, че винаги ще ме обичаш и никога няма да го забравиш. Не можеш ли пак да ме обичаш — поне мъничко? Истина ли е, че любовта ти е угаснала? Толкова ли съм остаряла или променена? О, Франк, моля те, не го казвай — моля те, недей — моля те, моля те, моля те! На колене те умолявам.

Ейлийн се опита да се доближи до него и да постави ръка на рамото му, но Каупъруд се дръпна. Гледаше я и сега тя му се струваше пълна противоположност на всичко, което той беше в състояние да понесе, не можеше дори да си представи някаква духовна или физическа близост с нея. Очарованието беше изчезнало, магията — отлетяла. Сега му трябваше друга жена, с по-различно мислене, но преди всичко млада: млада като духа, вълпътен у Беренис Флеминг. Съжаляваше, но по свой начин. Изпитваше съчувствие, но то напомняше звъна на далечна параходна камбана или сигналите на плаващ фар сред рева на бурята и грохота на черните морски вълни.

— Ти не разбираш как стоят нещата, Ейлийн — каза Каупъруд. — Не съм в състояние да направя нищо. Моята любов към теб е мъртва. Тя отлетя. Не мога да я върна. Не мога да я изпитам отново. Бих искал, но не мога, трябва да го разбереш. Има възможни и невъзможни пета.

Той я погледна без съжаление. И Ейлийн не виждаше в очите му нищо друго освен студена логика — пред нея стоеше човек на делото, на мисълта, на търговията, на интригата. При мисълта за

несъкрушимата му душа, която можеше да затвори завинаги вратите си за нея, тя се ядоса, разтрепери се, сякаш бе полудяла.

— О, не говори така! — замоли го Ейлийн, изпаднала в безразсъдство. — Моля те, недей. Моля те, не го казвай. Може би ще се върне малко от любовта, ако... ако повярваш в нея. Не разбираш ли моите чувства? Нищо ли не виждаш?

Тя падна на колене и обви ръце около кръста му.

— О, Франк! О, Франк! О, Франк! — започна да вика и да плаче. — Не мога да го понеса! Не мога! Не мога! Не мога! Ще умра.

— Ейлийн, съвземи се! — замоли, я Каупъруд. — Няма никаква полза. Не мога да се самозалъгвам. Не мога да лъжа и теб. Животът е твърде кратък. Каквото станало, станало. Ако можех да ти кажа и да повярвам, че те обичам, щях да го направя още сега, но не мога. Не те обичам. Защо да те лъжа?

В характера на Ейлийн имаше нещо позъорско, нещо детско — разнежено и разглежено, — нещо очевидно неразумно, но и някаква великолепна чувствителност — дълбока, първична, объркана. При тези думи на Каупъруд, с които той сякаш я отхвърляше завинаги и я изоставяше сама на себе си, тя отначало го удари на молби, бе готова да го раздели с друга. Не се беше борила срещу Стефани Плейтоу, срещу Флорънс Кокрейн, нито срещу Сесили Хейгънин, мисис Ханд, срещу никоя след Рита и нямаше никога вече да се бори. Не го беше шпионирала с Беренис, беше ги срещнала съвсем случайно. Е, и тя беше ходила с други мъже, но?... Беренис беше красива, Ейлийн го признаваше, но и тя все още беше хубава. Нима Каупъруд не можеше да намери местенце и за нея в своя живот? Нямаше ли място и за двете?

От това нейно унижение и поражение Каупъруд изпита болка, отврати се, дори му се повдигна. Как да спори с нея? Как да я накара да разбере?

— Де да беше възможно, Ейлийн — каза накрая той тежко, с усилие, — но не е.

Изведнъж тя скочи със зачервени, но изсъхнали от сълзите очи.

— Значи вече не ме обичаш, така ли? Дори малко?

— Не, Ейлийн, не те обичам. С това съвсем не искам да кажа, че не те харесвам. Не искам да кажа, че не си интересна като жена и че не

ти съчувствам. Напротив. Но вече не те обичам. Не мога. Не мога вече да изпитвам онова, което изпитвах към теб.

Тя замълча за миг, не знаеше как да възприеме думите му, после преbledня, напрегна се още повече и за първи път я обзе някаква необикновена одухотвореност. Чувствуваше се отчаяна, вбесена, но като скорпион, обкръжен от огън, насочваше всичко против себе си. Проклет да е този живот, каза си. Как се изнизват дните и ни оставят да остаряваме ужасяващо сами! Любовта и вярата не бяха нищо, абсолютно нищо!

В миг очите ѝ се озариха от някаква решителност и сила, от някакво решение.

— Добре тогава — каза студено и твърдо Ейлийн. — Зная какво да правя. Няма да живея така. Това ми е последната нощ. Искам да умра и ще умра.

Не изкрещя тези думи, изрече ги съвсем спокойно. Те трябваше да докажат нейната любов. На Каупъруд му се стори, че са нереални, че изпаднала в яд, Ейлийн му прави номера и иска да го сплаши. Тя се обърна и тръгна към голямата стълба наблизко — великолепно изработена от мрамор и бронз, широка седем метра, с мраморни нимфи вместо колони и барелефи с танцуващи фигури. Отиде съвсем спокойно в стаята си и извади стоманен нож за хартия във вид на кама — с бронзова дръжка и много остър връх. После излезе, мина по балкона над двора с орхидеите, където все още седеше Каупъруд, и влезе в слънчевата стая с басейна, птиците, пейките и виещите се лози. Заклучи вратата, седна, вдигна ръкава си, заби с рязко движение ножа в една вена, разшири раната и остави кръвта да тече. Сега щеше да види дали той ще я остави да умре.

Разколебан, учуден, Каупъруд не вярваше, че Ейлийн е способна на подобна безразсъдна постъпка и че любовта ѝ е толкова силна, и продължаваше да седи там, където тя го беше оставила. Не се разтревожи кой знае колко — нещо обикновено е една жена да избухне, — и все пак... Нима наистина бе решила да се самоубие? Как е възможно? Колко смешно! Животът беше толкова странен, толкова чудат. Но Ейлийн току-що го беше заплашила и може би се беше качила горе да изпълни заплахата си. Невероятно! Как е възможно? Измъчваше го обаче някакво съмнение, в душата му се промъкваше страх. Спомни си как тя се беше нахвърлила на Рита Солбърг.

Каупъруд се втурна нагоре по стълбите и влезе в стаята ѝ. Ейлийн я нямаше. Мина бързо по балкона, като се оглеждаше насам-натам, докато стигна до слънчевата стая. Сигурно Ейлийн беше там, тъй като вратата беше затворена. Той се опита да я отвори... беше заключена.

— Ейлийн — извика Каупъруд. — Ейлийн! Тук ли си? — Не последва никакъв отговор. Той се послуша. Отново никакъв отговор. — Ейлийн! — повтори. — Тук ли си? Какви са тия глупости?

„Господи — помисли си и отстъпи назад, — може би ще го направи, възможно е да го направи!“ Не се чуваше нищо освен своеобразното крякане на един тукан, събуден от лампите, които бе запалила Ейлийн. По челото му избиха капчици пот. Той разтърси кръглата ръкохватка на вратата, позвъни на прислугата да донесе ключовете от всички врати, а също длето и чук.

— Ейлийн — извика Каупъруд, — ако не отвориш, ще накарам да разбият вратата. Много бързо ще я отворят.

Пак никакъв отговор.

— По дяволите! — възкликна той и се уплаши не на шега. Един слуга донесе ключовете. Ключът от стаята не влизаше в ключалката, понеже му пречеше ключът от вътрешната страна. — Някъде имаше по-голям чук — каза Каупъруд. — Донеси го. Донеси и стол. — Напъна много силно вратата, като си служеше с голямото длето.

Ейлийн седеше на една от каменните пейки на прекрасната стая, пред нея се разстилаше гладкото езерце, изкуствената слънчева светлина заливаше всички предмети, накацалите по клоните тропически птици, както и самата нея — косата ѝ беше разпусната, лицето пребледняло, а едната ръка, лявата, висеше разрязана и кървяща и от нея се изцеждаше плътна струя алена кръв. Върху пода се беше образувала локва от кръв, която приличаше на разкошен червен шал и вече бе започнала да потъмнява по краищата.

Каупъруд се спря смаян. Втурна се, хвана Ейлийн за ръката, разкъса една носна кърпа, превърза раната, изпрати да повикат лекар и каза:

— Как можа, Ейлийн? Чудовищно! Да посегнеш на живота си! Това не е любов. Не е дори безумие. Това е просто глупост.

— Наистина ли не ме обичаш? — попита Ейлийн.

— Как можеш да питаш? Как въобще можа да го направиш?

Беше ядосан, оскърбен, радостен, че е жива, засрамен... и какво ли още не.

— Наистина ли не ме обичаш? — повтори уморено тя.

— Ейлийн, това е истинско безумие. Не желая сега да разговаряме повече. Наранила ли си се и на друго място? — попита Каупъруд и започна да я опипва по гърдите и отстрани по тялото.

— Защо не ме оставиш тогава да умра? — отвърна по същия начин Ейлийн. — Някой ден отново ще го направя. Искам да го направя.

— Добре, можеш да го направиш някой друг ден — каза той, — само че не тази нощ. А и не мисля, че вече ти се иска да го направиш точно сега. Прекали, Ейлийн, наистина е възмутително.

Каупъруд се изправи и я погледна — студено, недоверчиво, с Тържествуващ, дори победоносен блясък в очите. Както и бе предположил, тя му разиграваше номера. Не е имала намерение да се самоубива. Очаквала го е да дойде, за да повтори стария номер. Много добре. Сега той щеше да изчака, докато отстранят опасността, докато сложи Ейлийн да легне и я поеме болногледачката, после щеше да я избягва колкото се може повече. Ако намерението ѝ беше сериозно, нека го изпълни в негово отсъствие, само че на него не му се вярваше да го направи отново.

[1] Прочут италиански скулптор. — Бел. прев. ↑

ГЛАВА LVIII

ГРАБИТЕЛ НА ОБЩЕСТВЕНИ БЛАГА

През пролетта и лятото на 1897 година и през късната есен на 1898 година се разигра решителната схватка между Франк Алджърнън Каупъруд и враждебните му сили в град Чикаго в щат Илинойс и в целите Съединени американски щати. Когато през 1896 година бяха избрани нов губернатор и неколцина нови представители на щата, Каупъруд реши, че е за предпочитане да продължи борбата без никакво отлагане. Новият законодателен орган щеше да се събере на първото си заседание почти подир година, след като губернаторът Суонсън бе наложил вето над първоначалния законопроект, за обществената комисия. Дотогава възбуденото от вестниците обществено мнение щеше да се успокои. Чрез някои добре настроени към него финансисти, особено чрез „Хекелхаймър, Готлеб и К°“ и всички подземни сили, които те представляваха, Каупъруд вече се бе опитал да повлияе на новия губернатор и отчасти беше успял.

Новият губернатор — някой си А. И. Арчър, ефрейтор, а също така бивш конгресмен, за разлика от Суонсън бе странна смесица от практичност и идеализъм, един от хитро преданите и предано хитрите политици, които си проправят път нагоре с не много почтени, но все пак некомпрометиращи ги средства. Беше дребен, набит, с кестенява коса, кафяви очи, енергичен, остроумен и подобно на много други политици смяташе, че понятия като обществен морал просто не съществуват. Барабанчик на четиринадесет години по време на Гражданската война между Севера и Юга, редник от шестнадесет до осемнадесетата си година, той по-късно се беше издигнал заради безупречната си военна служба. През последните години оглавяваше организацията на ветераните от войната и се беше прославил с участието си в различни благотворителни начинания в полза на престарелите ветерани, на техните вдовици и сираци. Този дребен човечец обичаше да се перчи със своя патриотизъм, дъвчеше тютюн, псуваше, смяташе се за достоен американец и имаше големи

политически амбиции. Други ветерани от войната издигаха своите кандидатури за различни държавни постове. Защо и той да не бъде между тях? Прекрасен оратор, който говореше с фалцет, известен с дружелюбието си, самоувереността и силата си, по природа той си беше материалист и човек с търговски нюх, който, общо взето, не изпитва влечение към по-високите духовни стойности. В стремежа си към губернаторския пост Арчър направи обичайните сондажи и на свой ред беше изслушан от Хекелхаймър, Готлеб и други акционери, свързани с Каупъруд, които искаха да знаят становището му за предлаганата обществена комисия. Отначало отказа да се обвързва. По-късно, щом научи, че „С. У и И“ и „Чикаго— Пасифик“ (и двете железопътни компании бяха много могъщи) са заинтересовани и че и други кандидати проявяват подчертан интерес към губернаторското кресло, Арчър не издържа и в частен разговор заяви, че ако законодателните органи нямат нищо против идеята, а вестниците спрат злобните си нападки, и той сигурно ще да я подкрепи. И други кандидати изразиха подобно становище, но ефрейтор Арчър имаше повече поддръжници, така че в края на краищата беше издигната неговата кандидатура и той беше избран.

Скоро след свикването на новото законодателно събрание някой си А. С. Ротърхайт, издател на „Джърнъл“ от Южната страна на Чикаго, седна веднъж съвсем случайно като посетител в креслото на един от щатските представители на име Кларънс Мълиган. Както си седеше, по рамото най-приятелски го потупа някой си Ладриго, сенатор от Менард, който го покани да излязат в ротондата, където го представи като депутата Мълиган на някакъв непознат — Джерард. Последният започна направо, без заобикалки.

— Мистър Мълиган, искам да се договорим за законопроекта на Саутак, който ще бъде разгледан много скоро в Камарата. Осигурили сме седемдесет гласа, но ни трябва деветдесет. Това, че законопроектът е одобрен за второ четене в Сената, показва, че сме силни. Възложено ми е тази сутрин да се споразумеем с вас, стига, разбира се, да желаете. Вашият глас ще струва две хиляди долара в момента, в който бъде подписан законопроектът.

Мистър Ротърхайт, който току-що беше вербуван от опозиционния печат, се справи твърде умело с положението.

— Извинете — запъна се той, — не чух добре името ви.

— Джерард. Дже-рард. Хенри А. Джерард — отвърна другият.

— Благодаря. Ще обмисля вашето предложение — каза мнимият представител от щата Мълиган.

Колкото и да е странно, точно в този момент се появи истинският мистър Мълиган — поздравяван шумно от няколко свои колеги, навъртащи се из кулоарите. Тогава заблуденият мистър Джерард и хитрият сенатор Ладриго се оттеглиха тихомълком. От само себе си се разбира, че мистър Ротърхайт побърза да се обърне към силите на справедливостта. Печатът щеше да разгласи тази малка история. Случката беше много пикантна и отново измести целия въпрос върху повърхността на пагубните, злъчни вестникарски препирни.

Чикагските вестници начаса грабнаха оръжието. Разтръбиха, че старите зловещи сили на Каупъруд отново са се раздвижили. Членовете на Сената и Камарата бяха сериозно предупредени. Честното поведение на бившия губернатор Суонсън бе изтъкнато от сегашния губернатор Арчър като пример за подражание.

„Цялата тази идея — пишеше в уводната статия на «Инкуайърър» на Леели Макдоналд — намирисва на интригантство, хитрост и мошеничество. Гражданите на Чикаго и населението на Илинойс добре знаят кой и по-точно коя организация ще извлекат полза. Няма да позволим никоя обществена комисия да е под контрола на частно трамвайно акционерно дружество. Ще допуснем ли Франк А. Каупъруд да оплете в мрежата си новите законодателни органи, както направи с предишните?“

Тези нападки, както и атаките на другите вестници принудиха Каупъруд да си послужи с по-силни изрази.

— Да вървят по дяволите всички! — каза един ден той на Адисън, докато обядваха. — Имам право да получа продължение за концесиите си с петдесет години и ще го постигна. Я виж Ню Йорк и Филадельфия. Източните щати ни се смеят. Не могат да ни се начудят. В дъното на всичко е бандата на Ханд и Шрайхарт. Зная какво правят и кой дърпа конците. Вестниците веднага се разлайват по тяхна заповед. Хисъп се изправя на задни лапи, щом Арнийл мръдне и малкото си пръстче. Ханд използва онова пале Макдоналд за примамка. Паднаха толкова ниско, че са готови на всичко, само и само да унищожат Каупъруд. Но ще имат много здраве. Ще намеря изход. Законодателите ще одобрят законопроекта, е, който ще ми дадат концесия за петдесет

години и губернаторът ще го подпише. Лично аз ще имам грижата. Съществуват най-малко осемнадесет хиляди акционери, които се надяват на прилична лихва за парите си, и аз смятам да им я осигуря. Нима само, аз забогатявам? Не печелят ли и други акционерни дружества по десет и дванадесет процента? Защо тогава аз да не мога? Да не би Чикаго да стои по-долу? Не давам ли работа на двадесет хиляди души, не им ли плащам добре? Всички тези брътвежи за правата на човека и за дълга към обществото са празни приказки! Да не би мистър Ханд да признава някакъв дълг към обществото, когато са засегнати личните му интереси? Да вървят по дяволите всички вестници! Зная правата си. Честните законодатели ще ми дадат прилична концесия, за да ме спасят от местните политически акули.

По това време обаче вестниците бяха станали продажни и силни като политиците. Под огромния купол на Капитолия в Спрингфийлд, в кулоарите и заседателните зали на Сената и Камарата, в хотелите и окръзите, навсякъде, откъдето можеше да се получи и най-малката информация, се навъртаха техни хора, които непрекъснато слухтяха и си пъхаха носовете. От тази борба печелеха и престиж, и пари. Тъкмо те убедиха общинските съветници, склонни към промени, да свикат масови събрания в избирателните си окръзи. Пак те призоваваха собствениците да са единни, така беше сформиран комитет от сто видни граждани под ръководството на Ханд и Шрайхарт. Не след дълго кулоарите, заседателите и съвещателните зали на различните комисии в Капитолия на Спрингфийлд, коридорите на големите хотели почти всекидневно се изпълваха с войнствено настроени делегации от свещеници, добронамерени съветници и членове на граждански комитети, които пристигаха, говореха, заплашваха, държаха публични речи и си заминаваха, колкото за да направят място на следващите делегации.

— Какво мислите за тези делегации, сенаторе? — попита веднъж сутринта един депутат, някой си Грийнф, сенатора Джордж Крисчън от Грънди, когато няколко чикагски свещеници, придружавани от кмета и шепа видни граждани, минаваха през ротондата, упътени към заседанието на железопътната комисия, която обсъждаше при закрити врати законопроекта. — Не смятате ли, че говорят добре за нашата гражданска гордост и за издигането на морала? — Той вдигна очи и най-смирено и почтително сплете пръсти върху жилетката си.

— Да, драги пасторе — отвърна не така почтително и без усмивка Крисчън. Беше дребен, блед и слаб, с очи на пор и лице, украсено с мустачки и козя брадичка. — Но не забравяйте, че бог ни е призовал да изпълняваме подобни задължения.

— Точно така — съгласи се Грийнф. — Не бива да жалим сили, когато вършим добро. Жътвата е наистина богата, а жътварите не стигат.

— Е, е, пасторе! Не преувеличавайте. Ще ме разсмееете — каза Крисчън и двамата се разделиха с многозначителни, но унили усмивки.

Но колко ли примирителното поведение на тези господа можеше да укроти вестниците. Проклетите вестници! Те бяха навсякъде и съобщаваха и най-малката подробност за всеки слух, разговор или въображаема програма. Никога дотогава гражданите на Чикаго не бяха получавали такава ясна представа за политиката — за нейните коварности, превратности и тъмни кътчета. Председателят на Сената и говорителят на Камарата бяха удостоени със специално внимание и предупреждени, че трябва да изпълняват дълга си. При така създалата се ситуация обичайно явление бяха всекидневните страници за работата на законодателите. Каупъруд се появи лично на сцената — нагъл, предизвикателен, логичен, с пламнал от увереност поглед, излъчващ онзи магнетизъм, с който той покоряваше хората. Захвърлил маската на безкористността — ако приемем, че изобщо я е носил някога, той замина за Спрингфийлд и отседна в най-люксовия хотел. Като генерал преди голямо сражение строи войските си. В топлите лунни юнски нощи, когато улиците на Спрингфийлд тънеха в тишина, а безкрайната равнина на Илинойс, разпростряла се на стотици мили от север на юг, се къпеше в сребристо сияние и селяните спяха дълбоко в скромните си къщи, Каупъруд водеше дълги съвещания със своите адвокати и юристи.

Тежко на бедния провинциален законодател, който при подобни кризи се разкъсва между желанието за справедлива и прилична печалба и страха да не бъде заклеймен като изменник на интересите на народа. Този проблем просто изтезаваше мнозина провинциални депутати от малките градове, които никога през живота си не бяха виждали двеста долара закуп. Те се събираха по къщите си и в хотелски стаи, за да обсъдят какво да правят. Нощем не мигваха и мислеха. Големият бизнес, който налагаше волята си на народа, а той

се превръщаше в молител, ги разлагаше. Мнозина романтично настроени и преизпълнени с илюзии млади идеалисти — редактори, адвокати или държавници, се превръщаха в циници и рушветчии. Хората губеха вяра в идеалите, дори в състраданието, започваха да чувстват въпреки волята си, че важна е само способността да взимаш, а след това да го задържаш за себе си. На повърхността всичко изглеждаше спокойно — обикновените хора от щата Илинойс, фермерите и жителите на малките градове, избрани за сенатори и членове на Палатата на представителите, се съвещаваха, разсъждаваха и се питаха какво да правят, като че бяха попаднали в гъста страшна джунгла, където властваха ужас и алчност, живот, изпълнен със страх, в който всеки държи скрит в пазвата си нож.

Поради страхотния шум, който се вдигна, по-предпазливите законодатели се поуплашиха. Подстрекавани от вестниците, техни приятели започнаха да им пишат от родните си места. Политическите им врагове надигнаха глави. Това означаваше всеки да направи твърде големи жертви. Въпреки че стръвта изглеждаше съвсем наблизо, мнозина се разколебаха и смутиха. Когато някой си Спаркс, член на Палатата на представителите, предизвикателен и безочлив, стана със законопроекта в ръка и предложи той да бъде включен в дневния ред, се разрази буря. Най-малко сто души поискаха думата. Друг представител — Дисбак, на когото беше възложено да следи действията на противниците на Каупъруд, преброи гласовете и със задоволство видя, че въпреки продажността на врага за законопроекта ще има най-малко сто и два гласа, тоест двете трети, достатъчни да сломят всякаква съпротива. Въпреки това поддръжниците на законопроекта от предпазливост гласуваха той да бъде внесен за второ и трето четене. Бяха направени най-различни поправки — пътната такса да бъде намалена на три цента в часовете на най-натоварено движение, двадесет на сто от общите приходи да бъдат отчислявани в полза на града. Законопроектът беше изпратен с всички поправки в Сената, където поправките бяха зачеркнати, след което той отново беше върнат в Камарата на представителите. Точно тогава за голямо огорчение на Каупъруд се появиха признаци, че той няма да бъде приет.

— Нищо не можем да направим, Франк — каза съдията Дикеншийтс. — Много е напечено. Всички местни вестници следят

своите представители. Те няма да устоят.

Ето защо беше измислен нов ход, по-успокоителен и по-приемлив за вестниците, но много по-незадоволителен за Каупъруд. Той се базираше на един стар закон от 1865 година за градския транспорт, който даваше право на градския съвет на Чикаго да разреши концесии за петдесет вместо за двадесет години. Това означаваше, че Каупъруд трябва да се върне в Чикаго и да започне отново борбата си там. Ударът беше тежък, но все пак по-добър от нищо. Само да спечелеше битката в градския съвет на Чикаго за още една концесия, пак му стигаше. Но щеше ли да успее? Нали беше дошъл тук, в законодателните органи, само за да избегне подобен риск? Но тук неговите намерения бяха най-жестоко разобличени. И все пак, ако в края на краищата им платеше добре, чикагските градски съветници сигурно щяха да станат по-смели от законодателите, може би щяха да рискуват. Биха могли.

И така след безкрайно отчаяно шушукане, обсъждане, след като законодателите бяха убеждавани и насърчавани как ли не, се появи втори законопроект, който след провала на първия със 104 против 49 гласа беше прокаран по доста сложен път през юридическата комисия. Законопроектът беше приет, след тежки часове на размисъл и колебания губернаторът Арчър го подписа. Не особено умен, той не оцени колко голям е общественият гняв. До него се беше изправил с целия си ръст Каупъруд, той клатеше заканително пръст на своите неприятели и показваше с твърдия и весел блясък в очите си, че все още е господар на положението, даваше всички уверения, че ще успее да накара вестниците да му се подчиняват. Каупъруд беше обещал на Арчър да го направи богат и независим — да му плати петстотин хиляди долара, след като той подпише законопроекта.

ГЛАВА LIX

КАПИТАЛЪТ И ПРАВАТА НА НАРОДА

Колко приказки, заговорничене, интригантство и писаници във вестниците имаше между 5 юни 1897 година, когато беше одобрен законопроектът на Миърс, наречен така в чест на сърцатия представител, който го бе внесъл и за това бе получил малко състояние, и декември същата година, когато законопроектът бе внесен в градския съвет на Чикаго. Въпреки силната опозиция срещу Каупъруд в обществения живот тук действаха търговци и по-спокойни хора, които не го възприемаха в чак такава неблагоприятна светлина. Нали и те бяха в бизнеса. Трамвайните линии на Каупъруд минаваха пред вратите им и ги обслужваха. Те не разбираха по какво неговите трамваи се отличават? чак толкова от тези на другите. Това бяха практични хора, които в предизвикателствата на Каупъруд виждаха оправдание на собствената си предприемчивост и не се страхуваха да го признаят. Но срещу тях се надигаха моралистите и бедните глупаци без собствено мнение, за които меродавни бяха само слуховете. Надигнаха глас и анархистите, социалистите, поддръжниците на еднакви за всички данък и защитниците на обществената собственост. Тук бяха и бедняците, които смятаха, че с богатството си, с фантастичната си къща в Ню Йорк и с художествената си колекция Каупъруд безмилостно ги експлоатира. По това време из Щатите се ширеше чувството, че назряват големи политически и икономически промени, че тиранията на всесилните господари на върха трябва да бъде заменена с един по-богат, по-свободен и по-щастлив живот за обикновения човек. Чуваха се гласове за осемчасов работен ден и за национализация на концесиите. А ето че се възправяше една мощна трамвайна компания, която обслужваше милион и половина души с линии, опасващи улиците на целия град, град, създаден от самия народ, и която смъкваше годишно от гърба на обикновените хора шестнадесет—осемнадесет милиона долара и им даваше в замяна, както твърдяха вестниците, лошо обслужване, разнебитени вагони,

принуждаваше ги да стоят прави в часовете на най-оживеното движение, да плащат за всяко прехвърляне (всъщност имаше триста шестдесет и две спирки с прехвърляне), а градът не получаваше данъка, отговарящ на огромните печалби. Работникът, който четеше всичко това на газовата лампа в кухнята или във всекидневната на окаяното си градско жилище или селска къща и който от другите колони на своя вестник научаваше за свободния, безгрижен и бляскав живот на богатшите, изпитваше чувството, че му е отнета част от онова, което му принадлежи по право. И всичко се свеждаше до това, Франк А. Каупъруд да бъде принуден да изпълни своя дълг към Чикаго. Не биваше да му се позволява отново да подкупва градските съветници, да получи концесия за още петдесет години, съгласието за която вече бе успял да купи от законодателите, покварявайки почтени хора. Трябваше да го принудят да се подчини на закона и реда. Някои твърдяха, и то с основание, за което едва ли си даваха ясна сметка, че законопроектът на Миърс е бил прокаран през Камарата и Сената с помощта на суха пара, от която бе намазал дори губернаторът. Нямаше доказателства, но Каупъруд бе прословут като голям майстор на подкупите. Вестниците публикуваха карикатури, където той бе изобразен като главатар на пирати, който заповядва на своите хора да потопят един кораб — кораба на „Правата на народа“. Каупъруд бе рисуван като крадец с черна маска на лицето, който се опитва да прелъсти прекрасната девойка Чикаго и да ѝ задигне чантата. Тази битка се разчу из целия свят. В Монреал, Кейптаун, Буенос Айрес, Мелбърн, Лондон и Париж хората четяха за необикновената схватка. Най-сетне, и напълно основателно, Каупъруд стана известен не само в Щатите, но и далеч извън техните предели. Първоначалната му мечта, макар и променена от обстоятелствата, все пак се сбъдна.

Трябва междуременно да признаем, че местните финансови кръгове, станали причина за тази ужасна яростна атака срещу Каупъруд, се разтревожиха не на шега, когато видяха какви могат да са плодовете на техните усилия. Най-сетне общественото мнение беше настроено против Каупъруд, но от другата страна бяха самите те, притежателите на огромни богатства, стремящи се към същите придобивки, които очакваше и Каупъруд, съзнателно заели се със задачата да убият кокошката, която снася златни яйца. Хора като Хекелхаймър, Готлеб, Фишъл, могъщи капиталисти от източните щати

начело на огромни трансконтинентални компании, международни банки и така нататък, останаха смаяни, че вестниците и всички противници на Каупъруд в Чикаго са отишли толкова далеч. Нима не уважаваха капитала? Не знаеха ли, че дългогодишните концесии всъщност са в основата на съвременното капиталистическо преуспяване? Ако не им се попречеше, теориите, които бяха проповядвани сега в Чикаго, щяха да се разпространят и в други градове. Тогава Съединените щати лесно можеха да станат антикапиталистически, социалистически. Обществената собственост можеше да се превърне в приложима на практика теория и какво щеше да стане тогава?

— Онези в Чикаго са ужасно глупави — каза веднъж мистър Хекелхаймър на мистър Фишъл от „Фишъл, Стоун и Саймънс“. — Не смятам, че мистър Каупъруд се различава от другите днешни предприемачи. Струва ми се, че е напълно платежоспособен и енергичен. Всичките му компании са печеливши. Няма по-изгодни капиталовложения от Северната и Западната трамвайна компания в Чикаго. Според мен най-целесъобразно ще е всички трамвайни линии в Чикаго да се слоят и да бъдат ръководени от него. Той ще донесе пари на акционерите. Явно е наясно как да управлява трамвайния транспорт.

— Знаете ли — отвърна мистър Фишъл, също така самодоволен и беловлас като мистър Хекелхаймър и споделящ напълно неговото гледище, — и аз си мислех същото. На цялата тази кавга трябва да се сложи край. Тя много пречи на деловата ни работа... много. Започне ли да се шири тази безсмислица за обществената собственост, върви, че я спирай. И сега работата отиде твърде далеч.

Мистър Фишъл беше набит и закръглен като Хекелхаймър, но много по-дребен. Сякаш не беше човек, а ходеща математическа формула. Главата му съдържаеше финансови теореми и силогизми само от втора, трета и четвърта степен.

И ето, че настъпи съвършено нов обрат. Мистър Тимъти Арнийл заболя от пневмония, почина и остави всичките си акции в Чикаго на най-големия си син Едуард Арнийл. Мистър Фишъл и мистър Хекелхаймър, отначало чрез свои доверени лица, а после и лично се обърнаха към мистър Мерил от името на мистър Каупъруд. Говориха надълго и нашироко за приходи — за това колко по-доходни са

градските трамваи на Каупъруд в сравнение с линиите на мистър Шрайхарт. Мистър Фишъл настоя да бъдат успокоени социалистическите вълнения. Такова беше сега желанието и на мистър Мерил. Веднага след това мистър Хекелхаймър се обърна към мистър Едуард Арнийл, който все още не беше така силен като своя баща, макар и да се стремеше към това. Колкото и странно да е, той беше започнал да се възхищава от Каупъруд и не виждаше никаква полза от една политика, която можеше само да превърне местните трамвайни линии в собственост на съвета. Мистър Мерил разговаря е мистър Ханд от името и на мистър Фишъл.

— Не, не и не! — отсече Ханд.

Тогава с мистър Ханд се срещна и мистър Хекелхаймър.

— Не, не и не! Да върви по дяволите този Каупъруд!

Но като последен пратеник на Хекелхаймър и Фишъл на сцената се появи ми едър Морган Франкхаузър, съдружник на мистър Ханд в трамвайно предприятие в Минеаполис и Сейнт. Пол, с капитал от седем милиона долара. Защо мистър Ханд упорства толкова? Защо не се отказва от плана ей за отмящение, който само настройва масите да прилагат политическата идея за обществената собственост и вреди на капитала? Защо не продаде своите ценни книжа на него, Франкхаузър, срещу питсбъргските, градски трамвайни линии и акции — акции срещу акции, — след което да се сражава както си иска е Каупъруд?

Озадачен и объркан, мистър Ханд се почеса по кръглата глава, после удари тежко с юмрук по масата.

— Никога — възкликна той. — Никога, докато съм жив и съм в Чикаго!..

Но после отстъпи. Животът, ни поднася изненади, се принуди да признае той, много смутен. Просто не можеше да повярва.

— Шрайхарт — заяви Ханд на Франкхаузър — никога няма да се съгласи. По-скоро ще умре. Бедният стар Тимъти., ако беше жив... нямаше да склони за нищо на света..

— За бога, оставете Шрайхарт на мира — помоли мистър Франкхаузър, добросърдечен американец от германски произход. — И без това си има предостатъчно неприятности.

И мистър Шрайхарт избухна. Никога! Никога! Никога! Най-напред ще продаде всичко — но е в малцинство, а мистър Франкхаузър

на драго сърце ще закупи всичките му ценни книжа за сметка на Фишъл или Хекелхаймър.

И ето, че през есента на 1897 година всички конкурентни трамвайни линии в Чикаго бяха поднесени на тепсия на Каупъруд — на тепсия от чисто злато.

— Уредихме го — заяви поверително мистър Готлеб на мистър Каупъруд след превъзходната вечеря в едно от неприкосновените сепарета на клуб „Метрополитън“ в Ню Йорк — осем и тридесет вечерта, виното — искрящо, бургундско. — Току-що получих телеграма от Франкхаузер. Чудесен човек. Трябва да се запознаете с него. Ханд продава акциите си на Франкхаузер. Мерил и Едуард Арнийл работят с нас. Чрез-тях държим всичко. Мистър Фишъл ще накара приятелите си да закупят по възможност всички местни акции и с тях тримата ще контролираме всичко. Шрайхарт се изключва. Казал, че иска да си подаде оставката. Много добре. Вярвам, че няма да леете сълзи. Сега всичко, зависи от това, дали ще успеете да получите от градския съвет петдесетгодишната концесия. Хекелхаймър казва, че предпочита вас пред всички останали. Остава всичко във ваши ръце. Франкхаузер казва същото. А каже ли нещо Хекелхаймър, думата, му на две не става. Това е. Сега работата е във ваши ръце. Желая ви успех. Не е лесно да накарате вестниците да млъкнат, а Ханд и Шрайхарт са все още против вас. Мистър Хекелхаймър ме помоли да ви предам поздравите му и да ви попитам дали ще вечеряте с него следващата седмица или той с вас — както ви е по-удобно.

По това време на кметското кресло седеше един човек на име Уолдън Х.Лукас. Тридесет и осем годишен, той имаше големи политически амбиции. Притежаваше всичките качества, за да се прослави — умението или късмета да привлича вниманието. Беше хубав, умен, ловък, трезв, непосредствен, с практичен ум и дар слово, пращеше от здраве, не му липсваше самочувствие и тайно се надяваше да си спечели щедри политически почести, като играе честно, служи за пример на честност, без обаче да е прекален враг на мошениците. Накратко, един млад и надежден Макиавели от западните щати — човек, който, ако пожелаеше, можеше да служи наистина добре в борбата против Каупъруд.

Разтревожен, Каупъруд посети кмета в кабинета му.

— Мистър Лукас, какви са намеренията ви? Мога ли да направя нещо за вас? В политиката ли искате да се издигате?

— Мистър Каупъруд, нищо не можете да направите за мен. Вие не ме разбирате, а и аз също. Не можете да ме разберете, защото съм честен човек.

— Господи! — възкликна Каупъруд. — Вие безспорно сте човек с много високо мнение за себе си и с дълбоки познания. Всичко хубаво.

Скоро след това кметът беше посетен от някой си мистър Каркър, хитър, невъзмутим, но все пак много популярен — лидерът на Демократическата партия в щата Ню Йорк. Каркър каза:

— Вижте, мистър Лукас, големите финансови къщи от източните щати проявяват интерес към водещата се тук, в Чикаго, борба. Например „Хекелхаймър, Готлеб и К°“ смятат, че всички наши градски трамвайни линии трябва да бъдат обединени, за да станат привлекателни за хората и те да внасят в тях своите пари, без да бъдат накърнявани интересите на града. Един двадесетгодишен договор им се струва твърде кратък. Петдесет години са срок, върху който биха могли да помислят, но все пак предпочитат срок от сто години. А и този срок не е оправдан за такива огромни разходи. Политиката, която се води тук, може да се увенчае единствено с това, собствеността на обществените предприятия да бъде национализирана, което Демократическата партия няма да подкрепи. Богатите от единия до другия край на страната ще бъдат настроени враждебно. Всеки, чиито политически разбирания се покриват с това движение, няма изгледи да успее нито в щат-, ските, нито в националните избори. Никога няма да бъде избран. Надявам се, че ясно се изразявам, нали?

— Да.

— Не е трудно да бъде отстранен някой от поста кмет на Чикаго и губернатор в Спрингфийлд — продължи мистър Каркър. — Лично мистър Хекелхаймър и мистър Фишъл ме помолиха да поговоря с вас. Ако смятате да бъдете още две години кмет на Чикаго или пък догодина губернатор, докато дойде време да бъде издигната кандидатурата ви в президентските избори, всичко зависи от вас, но мен ако питате, ще е неразумно да се обвързвате и занапред с идеята за национализирането. В борбата си против Каупъруд вестниците повдигнаха един въпрос, който не биваше да бъде засяган.

След мистър Каркър кметът беше посетен от Едуард Арнийл, който се ползваше с известно уважение в обществото, а после и от мистър Джейкъб Бетал, лидер на демократите в Сан Франциско, и двамата му направиха предложения, с които, ако той ги вземеше предвид, щеше да си осигури подкрепата им. Освен това пристигнаха делегации на влиятелни републиканци от Минеаполис и Филадельфия. Дори председателите на „Лейк сити“ и на „Преъри нешънъл“ — доскорошни врагове на Каупъруд — дойдоха, за да повторят онова, което кметът вече бе чул. Посещенията не спираха. Лукас се обърка много. Политическата кариера явно създаваше и доста трудности. Струваше ли си и занапред да слага пръти в колелата на Каупъруд? Докъде щеше да го доведе твърдата политика в защита на неговите избиратели? Щяха ли те да му бъдат благодарни? Нямаше ли да забравят всичко? Ами ако вестниците променят сегашното си отношение, както беше намекнал мистър Каркър? Каква каша беше политиката!

— Е, Беси — каза той една вечер на своята красива, умна, русокоса жена, — как би постъпила на мое място?

Тя беше сивоока, весела, практична, честолюбива, особено привързана към своето семейство, горда с положението и бъдещето на съпруга си. Той имаше навика да обсъжда затрудненията си с нея.

— Ще ти кажа, Уоли — отвърна тя. — Трябва все пак да се придържаш към нещо определено. Този път ми се струва, че трябва да спечели народът. Не виждам как вестниците ще се изметнат след всичко, което направиха. Не е необходимо да се застъпваш чак толкова за национализацията или за друго, което е в ущърб на богатите, но аз все пак смятам, че концесия за петдесет години вече е прекалена. Трябва да ги накараш да платят нещо на града и да си получат концесията, без да си служат с подкупи. Поне това могат да направят. Мисля, че трябва да следваш пътя, по който си тръгнал. Без подкрепата на народа не можеш да направиш нищо, Уоли. Просто трябва да си с него. Ако изгубиш неговото доверие, нито политиците, нито който и да е друг ще ти помогне.

Беше ясно, че е настъпило време, когато народът не бива да се подценява. Да, не бива.

ГЛАВА LX КЛОПКАТА

Бурята, която в началото на 1897 година се разрази във връзка с машинациите на Каупъруд в Спрингфийлд и която не утихна Чак до следващата есен, привлече до такава степен вниманието, че вестниците в източните щати непрекъснато пишеха за нея. „Ф. А. Каупъруд против щата Илинойс“ — така окачества положението един нюйоркски всекидневник. Притегателната сила на славата е огромна. Кой може да устои докрай на ореола, който обкръжава някои личности и ги кара да блестят с особен блясък? Това пролича дори от случая с Беренис. Един чикагски вестник, който Каупъруд бе забравил на масата и тя намери, бе поместил обширна уводна статия, която привлече силно вниманието ѝ. В началото бяха описани злодеянията му, особено в сегашното законодателство на щата, после се казваше: „Този човек изпитва вродена, хроническа и неизлечима омраза към обикновените хора. Те за него са: само роби и безправни същества, обречени да теглят колесницата :на неговото величие. Нито веднъж, в своят живот той не е сметнал за необходимо да се обърне направо към народа. Така например във Филадельфия решил да заграби обществените концесии, той тайно се е стремял да си уреди чрез мошеничество работите и е подкупил градския ковчезник. И в Чикаго се опита да използва с подкупи за свои цели прекрасните привилегии, които предлага този град и които трябва всъщност да служат на всички. Франк Алджърнън Каупъруд не вярва на народа, не възлага на него никакви надежди. За него народът не е друго освен нива, която трябва да се засее, за да може после той да прибере жътвата. За него народът, това са тружениците с превити гърбове, на колене, с наведени към калта лица, а той крачи отгоре им, устремен към своето господство. В дълбините на душата си Каупъруд не вярва на никого освен на себе си. Той страни от масите, та да не би гледката на тяхната немотия и бедност да смути и помрачи егоистичното му блаженство. Франк Алджърнън Каупъруд не вярва в народа.“

Този боен вик, отекнал в уводната статия точно когато в Спрингфийлд се водеше решителната битка, беше подет от чикагския печат и от другите вестници и заинтригува силно Беренис. Тя си мислеше за него — как води тази ужасна борба, как кръстосва между Ню Йорк и Чикаго, как строи своя великолепен дворец, събира картини, кара се с Ейлийн, и постепенно той започваше да се превръща за нея в свръхчовек, в полубог или чудовище. Как можеше тогава да се очаква, че Каупъруд ще се ръководи от установените в живота правила или ще върви по отъпкани пътеки? Беше невъзможно и нямаше да стане никога. А ето че същият този човек я ухажваше, пиеше я с поглед, изпитваше благодарност за всяка нейна усмивка, готов беше да изпълнява покорно всяко нейно желание или прищявка.

Мислете си каквото искате, но жените носят в сърцата си мечтата, че техните любими ще са герои. Някои си създават идол от дърво или камък и му се кланят, други се нуждаят от строгата реалност на величието, но и в двата случая е запазена. Илюзията за езическия идеал.

Беренис още не беше готова да смята Каупъруд за свой любим, но все пак беше поласкана, че греховната му преданост е нещо като дан на човек, способен да прикове погледите на целия свят. Нещо повече, тъй като нюйоркският печат се бе запалил от голямата битка в Средния запад и бе започнал да го обвинява в рушветчийство, вероломство и опит да погази волята на народа, Каупъруд реши да се помъчи да обясни точно своето положение на Беренис и да се оправдае пред нея. Докато гостуваше у семейство Картър, през антрактите в операта или в театъра той ѝ разказа малко по малко цялата си история. Описа ѝ характерите на Ханд, Шрайхарт и Арнийл, ревността и отмъщението, под влияние на които го бяха нападнали в Чикаго.

— Още не се е родил човекът, който да получи нещо от градския съвет на Чикаго и да не плати за него — каза ѝ той. — Въпросът е кой ще даде парите. — Описа ѝ как Труман Леели Макдоналд се е опитвал веднъж „да му бутне“ петдесет хиляди долара и как вестниците са открили възможността да печелят пари и да увеличават тиража си, като му се нахвърлят. Призна си откровено, че е отлъчен от висшето общество отчасти заради недостатъците на Ейлийн и отчасти заради отношението си — като същински Прометей презира това общество, което досега не е познавало поражения.

— Ще ги сразя напълно — заяви един ден Каупъруд най-сериозно на Беренис, след като обядваха в „Плаза“ и салонът на ресторанта вече беше полупразен. Сивите му очи отразяваха неговата необятна и загадъчна душа. — Губернаторът не е подписал законопроекта за петдесетгодишната концесия (това ставаше по времето, когато борбата в Спрингфийлд не беше завършена), но ще го направи. Предстои ми още една битка. Ще обединя всички чикагски трамвайни линии. Аз съм в състояние да го постигна много по-успешно от всеки друг. По-късно, ако е чак толкова нужно да ги притежава градът, нека ги купи от мен.

— А след това? — попита мило Беренис, поласкана от неговото доверие.

— О, не зная. Предполагам, че ще отида да живея в чужбина. Май не проявяват кой знае какъв интерес към мен. Ще попълня художествената си колекция...

— Но ако загубите?

— И през ума не ми е минавало — отбеляза студено Каупъруд. — Каквото и да се случи, имам предостатъчно средства, за да живея. Вече съм малко уморен от борбата.

Той се усмихна, но Беренис разбра, че мисълта за възможното поражение го е огорчила. Душата му жадуваше за победа, за победа и за нищо друго.

Тези разговори правеха силно впечатление на Беренис, тъй като по това време името на Каупъруд привличаше всеобщото внимание. Същевременно в негова полза работеха и други, донякъде зловещи сили. Малко по малко Беренис и майка ѝ започнаха да осъзнават, че най-назадничавите представители на обществото вече отказват да ги приемат. Беренис се бе прочула доста, за да бъде пренебрегвана така. Пет месеца след случая с Бийлс Чадси, на официален обед, даван от семейство Хогърти, един гост от Синсинати обърна внимание на мисис Хогърти, че за Беренис се носят най-различни слухове. Мисис Хогърти написа писмо на свои приятели в Луисвил и получи исканите сведения. Наскоро след това, кой знае защо, Беренис не бе поканена за тържеството по случай влизането в обществото на Джералдин Борга, с чиято сестра беше съученичка. Това ѝ направи силно впечатление. После семейство Хогърти не я включи сред многобройните поканени за лятото гости, нещо, което не бяха правили преди това. Техният

пример беше последван от семейство Ланман Зайглър и Лукас Демиг. Не я отбягваха открито, просто не я канеха. И така една сутрин тя прочете в „Трибюн“, че мисис Корскейдън Батджър е заминала с параход за Италия. И то без да ѝ каже и дума. А се смяташе за една от най-добрите ѝ приятелки. Някои хора търсят откритото обяснение, за други е достатъчен един-единствен намек. Беренис знаеше много добре накъде духа вятърът.

Е, да, намериха се и такива хора — сред най-еманципираните, — които не се присъединиха към общия хор, като например мисис Патрик Джилхенин:

— Не, не! Какво говорите? Такъв срам! Е, добре, обичам Беви и винаги ще я обичам! Тя е умна и може да идва колкото си иска у дома. Вината не е нейна. Тя е родена дама и винаги ще си остане такава. Животът е толкова жесток!

Или мисис Огъстъс Табрийз:

— Нима е истина? Не мога да повярвам. Все едно, тя е толкова очарователна, за да се откаже човек от нейната компания. Що се отнася до мен, няма да обръщам внимание на тези слухове, докато е възможно. Може да идва у дома, дори и всички други врати да са затворени за нея.

Или мисис Пенингтън Дрюъри;

— Как, Беви Флеминг? Кой го е измислил? Не вярвам. Въпреки всичко я обичам. Що за прищявка на семейство Хогърти да не я приема — глупаци такива! Милото момиче може да ми идва на гости, когато пожелае. Нима е виновна за постъпките на майка си!

И все пак в света на богатите глупаци — на онези, които дължаха положението си на своето богатство, приспособенчество, престорена добронамереност и невежество, Беви Флеминг беше станала персон нон грата. Как го прие тя ли? Със съзнанието за своето превъзходство, което не може да бъде разколебано от никакви житейски несгоди. Истинските личности знаят своята цена още от детските си години и рядко или никога не се съмняват в нея. Животът може да им погажда различни нечестни номера, да връхлита отгоре им на унищожителни приливи и отливи, но те остават спокойни, тихи и непоколебими като скали. Беви Флеминг се чувствуваше толкова над всички наоколо, че си позволяваше дори и сега да се държи високо изправена.

И все пак, за да си уреди положението, тя започна да се оглежда и да търси човек за евентуален приемлив брак. Браксмър си беше отишъл завинаги. Беше някъде на Изток, май в Китай, а увлечението му по нея явно беше угаснало. И Калмър Дюелма си беше отишъл — направо бе грабнат от едно от семействата, които сега отказваха да я приемат. И все пак в светските салони, които Беренис продължаваше да посещава — а какво бяха те, ако не пазарища за брачни сделки? — ѝ се откри възможност: двама младежи, издънка на потомци на богати родове, се опитаха плахо да се сблизат с нея. Но им бе съдено да си останат с празни ръце. Първият — Петро Рисер Маркадо, бразилец, получил образованието си в Оксфорд, обещаваще искреност и силни чувства, докато не научи, че Беренис е бедна... и какво? Някой му беше подшушнал нещо. Другият беше някой си Уилям Дрейк Баудън, издънка от стар прочут род, който живееше на северната страна на Вашингтон скуеър. След един бал, сутрешна музикална забава и още една среща Баудън заведе Беренис при майка си и сестра си, които останаха очаровани.

— О, ангел мой небесен! — възкликна той възторжено един ден. — Съгласна ли сте да се омъжите за мен?

Беви го погледна учудено.

— Да почакаме малко, скъпи приятелю — посъветва го тя. — Искам да се убедите, че наистина ме обичате.

Наскоро след това Баудън срещна в клуба свой съученик, който го поздрави и му каза:

— Слушай, Баудън. Ти си ми приятел. Виждам те с мис Флеминг. Не зная докъде са стигнали отношенията ви и нямам намерение да се меся, но наясно ли си с всичко за нея?

— Какво искаш да кажеш? — попита Баудън. — Говори направо.

— Извинявай, приятелю. Не искам да те обиждам. Познаваш ме добре. Колежът... и всичко останало. Едно нещо ще ти кажа, преди да си отишъл по-далече. Поразпитай. Може да чуеш нещо. Ако се окаже истина, трябва да го знаеш. В противен случай приказките трябва да престанат. Ако греша, можеш да поискаш да ти се извиня. Чувам да се говори, затова ти го казвам. Имам най-добри намерения, приятелю. Уверявам те.

Баудън започна да проучва. Езиците на ревността и завистта се развързаха. Мистър Баудън щеше да наследи три милиона долара.

После младежът замина спешно някъде, а Беренис се вгледа в образа си в огледалото. Какво е това? Какво говорят хората? Колко странно! Е, тя е млада и красива. Ще се намерят и други. Все пак може би щеше да обикне Баудън. Беше толкова весел и непринудено артистичен. Наистина тя имаше по-добро мнение за него.

Но Беренис не се отчая съвсем. Държеше се загадъчно, надменно, понякога бе натъжена, друг път необуздано весела и смела, но от време на време зад веселието долавяше, че всичко е някак нереално. Животът беше пълен с превратности. И най-нежните цветя умират, лишени от светлина и въздух. Сега прегрешението на майка ѝ не ѝ се струваше толкова необяснимо. Та нали в края на краищата тя тъкмо с тази постъпка бе запазила известно обществено положение и за себе си, и за своето семейство? Красотата е като сънищата, отлита бързо. Човешката личност — съкровената ѝ същност и бляскавите мечти — не е важна, по-важни са името, богатството, сплетните, случайността. Беренис се нацупи.. Животът трябва да се живее. На този свят човек трябва да се научи да се преструва и да лъже. Младостта е изпълнена с оптимизъм, а Беренис със своя остър ум беше толкова млада. Тя гледаше на живота като на добър шанс, на игра, която можеше да бъде изиграна по различни начини. Възгледите на Каупъруд започваха да ѝ допадат. Човек трябва сам да се издигне, сам да проправя пътя си, ако не иска да живее унило и безрадостно и да се влачи след другите. Щом обществото е толкова дребнаво, а мъжете — толкова глупави, ѝ оставаше само едно. Трябваше да покори живота, да го покори и парите щяха да ѝ помогнат да го постигне.

Освен това Каупъруд все повече ѝ харесваше, наистина ѝ харесваше. Беше много по-привлекателен от толкова други, много по-силен. Беренис беше неестествено весела, сякаш искаше да каже: „Все пак победата ще бъде моя!“

ГЛАВА LXI

КАТАСТРОФАТА

И ето че накрая Чикаго наистина се изправи пред онова, от което най-много се бе страхувал. Един огромен монопол се опитваше да го сграбчи като октопод в пипалата си. А Каупъруд бе олицетворение на неговите очи, пипала и сила! Намерил опора в гигантската мощ и в благоразположението на „Хекелхаймър, Готлеб и К°“, той беше като паметник, издигнат върху здрава гранитна основа. За да се сбъднат мечтите му, трябваше само да си осигури петдесетгодишната концесия, която щяха да му отпуснат четиридесет и осем от общо шестдесет и осемте градски съветници (в случай че проектозаконът бъде прокаран въпреки ветото на кмета). Какъв триумф на неговата непоколебима смелост пред всички спънки! Каква възхвала на способността му да не се огъва пред никакви бури и натиск. Други отдавна да се бяха отказали от борбата. Каупъруд имаше голямото щастие, че финансовите магнати се уплашиха от идеята за национализация на обществения сектор в Чикаго и му предадоха огромната система на трамвайните линии в Южната страна на града като награда за упоритата му съпротива срещу тези лудешки хрумвания.

Благодарение на влиятелните си поддръжници Каупъруд беше поканен да говори пред различни местни търговски сдружения: „Дружество за продажба на недвижима собственост“, „Асоциация на собствениците“, „Лига на търговците“, „Съюз на банкерите“ и така нататък, където той имаше възможност да изложи своя случай и да оправдае своето дело. Но ефектът от неговите сладкодумни тиради беше до голяма степен неутрализиран от обвиненията на вестниците. „Какво добро можем да чакаме от Назарет?“, питаха постоянно те. Вестниците, задължени преди на Ханд и Шрайхарт, продължаваха да го нападат все така ожесточено, повечето от останалите вестници не бяха свързани с капитала от източните щати и намираха за по-разумно да подкрепят обикновените граждани. Те пресметнаха най-подробно и точно баснословните печалби на трамвайния тръст в бъдеще.

Разкриваха тънките машинации на банковите къщи от източните щати, тръбяха за зловещите им подбуди. „Милиони за хората от тръста и нито цент за Чикаго“ — ето как представяше нещата „Инкуайърър“. Някои алтруисти бяха толкова възбудени, че смятаха за свой пръв дълг към бога, човечеството и демокрацията да унищожат Каупъруд. Небето отново се бе разтворило и ги бе озарило с велико сияние. От друга страна, политиканите — онези, които бяха в градския съвет (с изключение на кмета), — приличаха на шайка пирати и мародери, готови като гладни, затворени в кочина свине да се нахвърлят на всичко, което им се подхвърляше, та да се наплюскат до насита. Във времена, когато се откриват големи възможности и се водят битки за привилегии, животът винаги разкрива и най-долния практицизъм, и най-чистите висини на идеализма. Когато разбунените морски вълни са най-високи, между тях се образуват най-ужасяващите бездни.

Накрая лятото отмина, градският съвет се събра и с първия хладен полъх на есента градът сякаш беше обхванат от предчувствието за решителната схватка. Разочарован от изхода на различните си опити да си спечели благоразположение, Каупъруд реши да прибегне отново към своя стар и изпитан метод на подкупите. Като начало установи твърда цена: двадесет хиляди долара за всеки глас в негова полза. По-късно, ако се наложеше, можеше да вдигне цената на двадесет и пет, дори на тридесет хиляди долара, като общата сума трябваше да възлиза на около един милион и петстотин хиляди долара. Не бе кой знае какво, като се имаше предвид крайната печалба. Каупъруд смяташе проектът му да бъде внесен от съветник на име Балънбърг, негов сигурен човек, който да го предаде на секретаря да го прочете, а после друг привърженик на финансиста да стане и да предложи проекта на обединената комисия по поддръжката на пътищата, която се състоеше от тридесет и четирима членове от всички постоянни комисии. Тази комисия щеше да разглежда проекта на открити заседания в главната зала на съвета в продължение на една седмица. Каупъруд се надяваше да вдъхне със смелото си поведение увереност на своите привърженици, та те да устоят на сериозното изпитание, което явно им предстоеше. Съветниците вече бяха обсаждани по домовете си, по клубовете и секциите. Пощенските им кутии се пълнеха с настойчиви и заплашителни писма. Присмиваха се дори на децата им, съседите ги предупреждаваха, че ще се разправят с тях.

Свещеници им пишеха умолителни или укорителни послания. Вестниците дебнеха всяка тяхна стъпка и всеки ден ги оскърбяваха. Кметът, умен и закален в битките, съзнаваше, че държи в ръцете си камшика на страха, и възбуден от дългата схватка и мириса на барут, настояваше за най-сурови мерки.

— Почакайте да започнем да разглеждаме проекта — каза той на своите приятели на едно събрание в голямата концертна зала, в което участваха хиляди хора, стекли се да решат какви мерки да вземат, за да сразят продажните градски съветници. — Този път май сме притиснали мистър Каупъруд до стената. Той е с вързани ръце през двете седмици, докато се разглежда проектът, а дотогава ние ще създадем комитет за защита на обществените интереси, ще свикаме митинги по квартали, ще организираме демонстрации. Трябва да устроим грандиозен масов митинг в неделя вечер, точно преди понеделника, когато ще бъде последното обсъждане на проекта. Ще проведем събрания и във всички избирателни участъци. Казвам ви, господа, убеден съм, че в градския съвет ще се намерят достатъчно честни съветници, които няма да позволят на шайката на Каупъруд да прокара проекта въпреки моето вето, макар че не вярвам да оставим нещата да стигнат чак дотам. Знае ли човек какво ще направят тези мошеници, когато видят пред себе си двадесет-тридесет хиляди долара в брой. Повечето от тях, дори да им се усмихне щастие, не могат да спечелят и половината от тях до края на живота си. Те не очакват да бъдат преизбрани в градския съвет на Чикаго. Стига им и единият мандат. Зад тях има доста други, които чакат с нетърпение да напъхат зурлите си в копанята. Вървете в избирателните си райони и секции и започнете да организирате събрания. Извикайте избрания от вас градски съветник. Не го оставяйте да ви се изплъзне с увъртания или да се позовава на правата си на свободна личност и общински съветник. Заплашвайте го, не му правете политика. Приятните, мили думи не са за подобни хора. Заплашвайте го и щом изтръгнете някакво обещание, бъдете готови на всичко, само и само той да го удържи. Не искам да ви препоръчвам да своеволничите, но какво друго ни остава? Точно сега врагът е въоръжен и е готов за действие. Той изчаква само мига на затишие. Не му давайте възможност. Бъдете нащрек! Борете се! Аз съм ваш кмет и съм готов на всичко, което е по силите ми, но

съм сам и имам право единствено на това жалко вето. Помогнете ми и аз ще помогна на вас. Борете се за мен, а аз ще се боря за вас.

Представете си сега неудобното положение, в което изпадна мистър Саймън Пински в 9 часа вечерта на втория ден след внасянето на проекта, когато попадна в клуба на Четирнадесети избирателен район на Демократическата партия. Закръглен, отпуснат, с червендалесто лице, с черен редингот и копринен цилиндър, мистър Пински беше непрекъснато апострофиран от своите съседи и делови колеги. Беше повикан със заплахата, че ще отговаря за всички свои бъдещи престъпления и долни постъпки. Сега вече много добре се разбра, че почти всички съветници са престъпници и продажници, в резултат на което враждите между партиите бяха забравени. Временно изчезнаха демократите и републиканците, съществуваха само „каупърудовци“ и „антикаупърудовци“ — най-вече последните. За нещастие мистър Пински беше взет на мушка от „Транскрипт“, „Инкуайърър“ и „Кроникъл“ и като съветник трябваше да отговаря пред избирателите си. Той беше от еврейско-американски произход, беше роден и израсъл в Четирнадесети избирателен район и говореше с подчертан американски акцент. Не беше нито дребен, нито едър, с червеникаворуса коса, с шарещ поглед, бе хитър и в повечето случаи любезен. Точно сега беше явно неспокоен, раздразнен и объркан, защото го бяха накарали да дойде против волята си. Светлите му очи, напомнящи очичките на прасе, окончателно се бяха вторачили върху тлъстата сума от тридесет хиляди долара и нито цент по-малко и тези местни вълнения заплашваха да го лишат от това негово почти неотменно право върху тях. Мъчението му се разиграваше в огромна ниска зала, осветена от пет мъждиви, обвити в мрежа горелки, които висяха от тавана, а мръсните й, отдавна неваросвани стени бяха облепени с афиши за боксови състезания, за разни лотарии и игри и с един плакат с надпис: „Клуб за забави на Саймън Пински“. Пински стоеше върху ниска естрада в дъното на залата, бе обкръжен от двадесетина малко или повече сигурни свои привърженици, облечени в черни рединготи или в най-хубавите си празнични дрехи, всички бяха намръщени, неспокойни, готови да се отбраняват, със зачервени лица, уплашени да не стане някоя неприятност. Мистър Пински беше дошъл въоръжен. Речта, в която кметът бе говорил за оръжие, вължета, барабани, шествия и така нататък, се бе разчула и хората очакваха с

нетърпение този градски празник, на който линчуването на някой съветник щеше да се превърне в главното развлечение.

— Хей, Пински! — извика някой над морето от непознати и явно враждебни лица. (На събранието бяха дошли не привържениците на Пински, това бе сборище, решило поне веднъж да настоява съветниците да са почитени. Присъстваха дори и жени — местни енориашки, една-две известни общественички, борещи се за граждански реформи, и членки на Женския християнски съюз за трезвеност. Мистър Пински бе призван на това събрание със заплахата, че ако не дойде, по-късно ще го измъкнат от дома му.)

— Хей, Пински! Стар рушветчия! Колко мислиш да смъкнеш от тази работа с трамваите? (Глас от дъното на залата.)

Мистър Пински (*извързва се рязко на една страна, сякаш са го оципали по врата*): Човекът, който твърди, че съм рушветчия, е лъжец! Никога през живота си не съм взел и един нечестно спечелен долар и всички хора от Четиринадесети избирателен район го знаят.

Петстотинте присъстващи в залата: Ха, ха, ха! Пински не бил взел и долар. Хи, хи, хи! Виж го ти него!

Мистър Пински (изправя се със силно зачервено лице): Така е! Защо да говоря на разни безделници, които само защото ги подстрекават вестниците, са дошли да ме оскърбяват? Вече шест години съм съветник. Всички ме познават.

Глас: Наричаш ни безделници, а? Мошеник такъв!

Друг глас (във връзка с твърдението, че всички познавали Пински): То оставаше да не те познаваме!

Трети глас (*на дребен, кокалест водопроводчик в работни дрехи*): Ей, стар рушветчия! Как ще гласуваш? За или против концесията? Ще отговориш ли?

Друг глас (*на застрахователен агент*): Да, как ще гласуваш?

Мистър Пински (*отново става, след като, обхванат от раздражение, непрекъсната се е надигал, а после пак сяда*): Имам право да постъпя, както намеря за добре, нали? Имам право да помисля. Какъв градски съветник ще съм, ако нямам това право? Конституцията...

Републиканец, противник на Пински (*млад чиновник от съда*): Да върви по дяволите Конституцията! Не говори празни приказки, Пински. Как смяташ да гласуваш? За или против? Казвай!

Глас (на зидар, противник на Пински): Не му стиска да каже. Обзалагам се, че си е натъпкал джобовите с тези келяви пари.

Глас от групата на Пински (на един от привържениците на Пински — едър и войнствено настроен ирландец): Не се оставяй да те сплашват, Сим. Дръж на своето. Нищо не могат да ти направят. Ние сме тук.

Пински (отново става): Слушайте, това е оскърбление. Няма ли да ми позволите да кажа онова, което мисля? Всеки въпрос си има две страни. И така, каквото и да пишат вестниците, мисля, че Каупъруд...

Дърводелец (читател на „Инкуайърър“): Ти си подкупен, крадец такъв! Усукваш го. Гледаш да се измъкнеш.

Кокалестият водопроводчик: Да, да, рушветчия. Искат ти се да офейкаш с тридесетте хиляди каймета, нали!

Мистър Пински (предизвикателно, насърчаван от гласовете зад него): Искам да постъпя честно — това е. Искам да отстоявам мнението си. Конституцията дава на всички — дори на мен, свобода на словото. Твърдя, че трамвайните компании имат известни права, както всъщност и гражданите.

Глас: Какви са тези права?

Друг глас: Той не знае. Не прави разлика между правата на гражданите и дъскорезница.

Друг глас: Или кола сено.

Пински (още по-дръзко, тъй като все още не са му посегнали): Повтарям, и гражданите имат права. Компаниите трябва да бъдат принудени да плащат съответните данъци. Но една концесия за двадесет години не е нищо. Законопроектът на Миърс предвижда да бъдат давани концесии за петдесет години, но аз мисля, че като се вземе предвид...

Петстотинте души (в един глас): Разбойник! Крадец! Рушветчия! Обесете го! Дайте въже!

Пински (отстъпва в кръга на своите привърженици, тъй като към него се упътват граждани с блеснали очи, лъснали зъби и свити юмруци): Приятели, почакайте! Няма ли да ме оставите да довърша?

Глас: Сега ние ще те довършим, мършо!

Гражданин (брадат поляк, който се насочва напред): Как ще гласуващ? Казвай! Как? Хайде де!

Друг гражданин (евреин): Ти не си човек, а крадец. Познавам те вече от цели десет години. Непрекъснато ме мамеше, когато държеше бакалия.

Трети гражданин (швед с напевен глас): Отговорете ми само на един въпрос, мистър Пински. Ако повечето граждани от Четиринадесети изборителен район са против да гласувате в полза на законопроекта, пак ли ще гласувате за него?

Пински се колебае.

Петстотинте души: Охо! Вижте го само този мошеник! Страх го е да каже. Не знаел дали ще направи онова, което хората от изборителния район искат. Убийте го! Озаптете го!

Глас, идващ зад Пински: Дръж се, Пински! Не се бой!

Пински (ужасен, защото петстотинте души са се втурнали към естрада): Щом изборителите не искат да гласувам, разбира се, че няма да гласувам. Защо да гласувам? Нали съм техен представител.

Глас: Да, само да не забравиш, че ще получиш ритник отзад.

Друг глас: Мошеник такъв, ти ще измамиш и майка си. Не знаеш, що е честност.

Пински: Ако половината от изборителите искат да не гласувам, няма да гласувам.

Глас: Ще накараме изборителите да поискат точно това от теб. До утре вечер девет десети от тях ще се подпишат под това искане.

Един американец от ирландски произход (двадесет и шест годишен, инкасатор на газова компания, приближава се до Пински): Ако не гласуваш както искаме, ще те обесим и аз ще помагам да затягаме въжетото.

Един от помагачите на Пински: Кой е този нахалник? Ще му видим сметката. Един ритник и с него е свършено.

Инкасаторът: Само че ритникът ще го отнесеш ти, червена мутро. Излез и ще се убедиш. (Намесват се и други приятели.)

Настава безредие. Пински напуска залата. Заедно с приятелите си, наобиколили го отвсякъде, сред крясъци, дюдюкане, викове: „Рушветчия!“, „Крадец!“, „Разбойник!“

Доста такива драматични сценки се разиграха и след като проектът беше внесен за обсъждане.

От този ден из улиците на града, по изборителните райони и секции, дори понякога и в деловия квартал започнаха демонстрации,

зловещи, краткотрайни процесии, появили се по настояване на кмета. Чиновници, работници, дребни предприемачи и какви ли не поддръжници на религията и морала маршируваха вечер след работа, събираха се из разни евтини кръчми и партийни клубове и се готвеха за какво? Да се отправят към градския съвет в съдбоносния понеделник, когато щеше да бъде обсъждан законопроектът, за да поискат от продажните законодатели да изпълнят дълга си. Една сутрин на път за кантората Каупъруд се качи на един от своите надземни трамваи и видя лентички, закачени по реверите на отпуснатите, безлични граждани, четящи вестници, без дори да подозират за присъствието на човека, който олицетворяваше ужаса и властта и от когото толкова се страхуваха. На една от тези лентички беше нарисувана бесилка с увиснало въже, на друга беше написан въпросът: „Ще бъдем ли ограбени?“ Върху дъски за обяви, огради и слепи стени бяха налепени огромни афиши с размери четири на шест фута.

M> frame

УОЛДЪН Х. ЛУКАС

ПРОТИВ

РУШВЕТЧИИТЕ

Всички граждани на Чикаго трябва

да дойдат пред градския съвет

ДОВЕЧЕРА

ПОНЕДЕЛНИК, 12 ДЕКЕМВРИ,

и всеки понеделник вечер,

докато е разискван въпросът

за трамвайните концесии, и да се

погрижат да бъдат запазени интересите

на града от

РУШВЕТЧИИСТВОТО.

Граждани, вдигнете се и сразете

РУШВЕТЧИИТЕ!

M\$

Вестниците поместваха пламенни заглавия, всяка вечер из клубовете, пивниците и черквите се чуваха огнени речи. Хората бяха

опиянени от яростното желание за борба. Не, нямаше да се подчинят на този титан, който бе намислил да ги смаже. Нямаше да се оставят да бъдат погълнати от тази горгона на източните щати. Той щеше да бъде принуден да си плаща данъците или да се махне. Концесията за петдесет години нямаше да му бъде отпусната. Законът на Миърс трябваше да бъде отменен, а Каупъруд — да се яви в градския съвет смирен и с чисти ръце. Нито един съветник, получил и долар, за да гласува за него, не можеше да смята живота си вън от опасност.

Безполезно е да казваме, че пред такива заплахи човек можеше да устои единствено с голяма смелост. Съветниците също бяха хора от плът и кръв. Каупъруд влизаше свободно при тях, в заседателната зала на съвета, обясняваше им красноречиво, че каузата му е справедлива, и даваше ясно да се разбере, че макар и да е готов да плати за правата си, гледа на съветниците като на хора, които просто са му длъжници. Знаеше, че гласовете на съветниците се купуват, и нямаше нищо против да си плати. Непокосимата му, несъкрусима наглост насърчаваше мнозина негови последователи, а и мисълта за тридесетте хиляди долара ги крепеше в техния страх. И все пак доста градски съветници мислеха много сериозно какво ли ще направи Каупъруд след това, къде ще отиде, след като разпродаде цялото си имущество.

Най-сетне дойде понеделникът, когато вечерта щеше да се състои решителната схватка. Представете си голяма масивна сграда от черен гранит — тя струваше милиони долари и донякъде напомняше отколешната архитектура на Древен Египет, — в която се помещаваха едновременно общината и окръжният съд. Тази вечер четирите улици около нея бяха задръстени от хиляди хора. За тази тълпа Каупъруд се беше превърнал в легендарна личност с приказни богатства, желязно сърце и зловещи намерения — същинско олицетворение на жестокостта и злото. Точно този ден, възползвал се от ситуацията, „Инкуайърър“ описваше доста пресилено на цяла страница къщата на Каупъруд в Ню Йорк: двора с орхидеите, постоянно огрятата от утринно слънце стая, баните от розов и син алабастър, мраморните статуи и фризове. Каупъруд беше изобразен на диван люлка сред разкошната обстановка, заобиколен от своите книги и съкровища. Вестникът наемкваше неясно, че в часове на отмора пред него танцували одалиски и той се отдавал на неописуеми наслади и развлечения.

По това време в заседателната зала се събираше глутница от гладни, освирепели вълци, каквато едва ли се беше събирала някога. Залата беше голяма, с високи прозорци откъм южната страна, от тавана ѝ се спускаше тежък, богато украсен полилей, шестдесет и шестте кресла за съветниците бяха наредени едно зад друго в полукръг и бяха изработени от черен полиран дъб — с красива резба, по наситеносивите стени проблясваха златни арабески — всичко това правеше залата пищна и величествена. Над председателското кресло бе окачен огромен маслен портрет на един от бившите кметове — лошо нарисован и прашен, но все пак внушителен. Залата бе толкова просторна и мебелирана така, че гласовете на ораторите обикновено кънтяха, ясни и отчетливи. Но тази вечер през затворените прозорци се чуваха приглушеният грохот на барабаните и стъпките на маршируващите хора. Във фойето пред заседателната зала се блъскаха най-малко хиляда души с въжета и сопи, имаше и духовна музика, която от време на време свиреше „Здравей, Колумбия, земя щастлива“, „Страна моя, за тебе пея аз“ и „Дикси“. Уплашеният до смърт съветник Шлумбъм беше изпратен чак до вратата на съвета от триста свои съграждани, които го пуснаха да влезе с предупреждението, че ще го чакат. Всичко това доста го стресна.

— Ама че история! — каза той на своя съсед и най-близък съмишленик, съветника Гейвгън, когато най-сетне седна в креслото и се почувствува въвн от опасност. — И това ми било свободна страна.

— Ох, остави се! — отвърна уморено неговият сънародник. — За първи път в живота си трябва да се справям с такава паплач в Двадесети избирателен район. Боже господи, човек не може вече да изразява свободно мнението си дори тук. Стигнахме дотам, че вестниците нареждат на всеки какво трябва да прави.

Съветниците Пински и Хобъркорн, които разговаряха в един от ъглите, също бяха много кисели.

— Слушай, Джо — каза Пински на своя колега. — Този Лукас подбужда гражданите към размирици. Снощи не съм се прибирал, защото не исках тези типове да ме проследят до къщи. Двамата с жена ми останахме в деловата част на града. Едно от нашите момчета беше преди малко тук и каза, че към шест часа пред къщата ми се били събрали около петстотин души. Какво ще кажеш?

— И тук е същото. Не вярвам кой знае колко на тези приказки за линчуване. И все пак знае ли човек. Не съм убеден, че и полицията може да ни помогне. Нечувано! Предложението на Каупъруд е напълно законно. Какво искат още?

Отвън отново се чу мелодията „Ние крачим пред Джорджия“.

В този миг влязоха съветниците Зайнър, Нъдсън, Ривъри, Роджърс, Тирнан и Кериган. От всички съветници като че господата Тирнан и Кериган бяха най-спокойни. И все пак улиците, задръстени от хора с факли и лентички с нарисувани по тях бесилки, си бяха доста обезпокоителни.

— Знаеш ли, Пат — каза Усмихнатия Майк, когато накрая си проправиха път през дюдюкащата тълпа, — всичко това ми се струва доста грубо. Ти какво мислиш?

— Да вървят по дяволите — отвърна Кериган гневно, язвително и решително. — Те не командват нито мен, нито изборителната ми секция. Ще гласувам така, както сметна за добре.

— И аз — каза смело Тирнан. — Но е доста напечено, нали?

— Да, напечено е — съгласи се Кериган и погледна подозрително своя колега, за да види дали не се, е разколебал, — но аз си държа на думата.

— И аз — каза Усмихнатия.

Кметът влиза в залата под звуците на „Да живее водачът“, изпълнен от духовия оркестър. Качва се на трибуната. От коридорите навън долитат овации. Балконът е зает от подобрена публика. Когато вдигат глави, съветниците съзират море от враждебни лица.

— Видя ли гостите на кмета? — прошепна ехидно един съветник на друг.

Докато се обсъждат някои по-маловажни текущи въпроси, хората на балкона си разменят реплики за градските знаменитости.

— Ето го Джони Даулинг, онзи, едрият рус мъж с кръглата глава, ето го и Пински, същински плъх, там е и Кериган. Вижте изумруда му.

— Ей, Пат, как са скъпоценностите? Тази вечер няма да падне рушвет, Пат. Няма да прокараш и проекта.

Съветникът Уинкълър (*поддръжник на Каупъруд*): С разрешението на господин председателя мисля, че трябва да направим нещо, за да възстановим реда на балкона, който пречи на работата.

Според мен хората там се държат възмутително сега, когато интересите на гражданите трябва да бъдат обсъдени най-внимателно.

Глас: Интересите на гражданите ли!

Друг глас: Сядай. Подкупен си!

Съветникът Уинкълър: С разрешението на господин председателя...

Кметът: Принуден съм да помоля публиката на балкона да пази тишина, за да се заемем със следващия въпрос. (Ръкопляскания, след което шумът на балкона стихва.)

Съветникът Гиглър (*към съветника Сумулски*): Добре ги е подучил, нали?

Съветникът Балънбърг (*поддръжник на Каупъруд, става — едър, пременен, с червендалесто гладко лице*): Преди да представя за разглеждане проекта, носещ моето име, ще помоля за разрешение да направя едно изявление. Когато миналата седмица внесох този законопроект...

Глас-: Знаем какво каза.

Съветникът Балънбърг: Казах, че го внасям по молба. Искам да обясня, че беше по молба на няколко господи, които се явиха пред комисията на съвета, разглеждащ днес този проект...

Глас: Добре, Балънбърг. Знаем по чия молба си го внесъл. Не ни губи времето.

Съветникът Балънбърг: Моля, господин председателю...

Глас: Сядай, Балънбърг.

Кметът: Моля балконът да не прекъсва ораторите.

Съветникът Хвранек (*скача на крака*): Възмутително! Балконът е пълен с хора, дошли да ни заплашват. Става дума за голяма, ползваща се с добро име компания, която обслужва града от дълги години и го обслужва добре, и сега, когато тя прави едно разумно предложение, не ни оставят дори да го обсъдим. Кметът е напълнил балкона със свои приятели, а вестниците насъскаха гражданите да дойдат тук и да ни сплашват. Лично аз...

Глас: Какво става, Били? Още ли не си си получил паричките?

Съветникът Хвранек (*американец от полски произход с вид на интелегент, дори на артист, размахва заканително юмрук към балкона*): А ти не смееш да слезеш долу и да го заявиш открито, страхливец такъв!

Петдесет души в един глас: Глупости! Били, я си плюй на петите и изчезвай!

Съветникът Тирнан (*изправя се*): Слушайте, господин кмете, не смятате ли, че е прекалено?

Глас: Я гледайте, кой е този? Та това е Усмихнатия Майк.

Друг глас: Колко очакваш да получиш, Майк?

Съветникът Тирнан (*обръща се към балкона*): Ще ви кажа, че мога да се справя с всеки, на когото му стиска да слезе долу и да ми го каже в очите. Не ме е страх от въжета и пушки. Тези компании са правели толкова много за града...

Глас: Леле!

Съветникът Тирнан: Ако не беше тази трамвайна компания, градът ни нямаше да прилича на град.

Десетина гласа: Леле мале!

Съветникът Тирнан (*смело*): Аз имам свое мнение и не се водя по чуждото.

Глас: Личи си.

Съветникът Тирнан: Държа градът да получи компенсация срещу привилегиите, които се надявам да дадем.

Глас: А ние говорим за парите, които ще влязат в джоба ти.

Съветникът Тирнан: Аз не давам и пукната пара за тези подлеци и страхливци от балкона. Настоявам да сме справедливи с тези компании. Те ни помогнаха да изградим града.

Хор от петдесетина гласа: Ау! Искаш да са справедливи само с тебе, това искаш ти. Гласувай както е нужно тази вечер или ще съжаляваш.

Повечето съветници с изключение на най-твърдоглавите вече бяха доста уплашени от разгарящите се спорове. Неразумно беше да се сражават с хората от балкона или с тълпата отвън. Срещу тях бяха кметът, репортерите, които стенографираха всяка дума.

— Не виждам какво можем да направим — каза съветникът Пински на Хвранек. — Струва ми се, че е най-добре изобщо да не опитваме.

Точно тогава се изправи съветникът Джилъран — дребен, блед, с умно лице, той беше срещу Каупъруд. По предварителна уговорка трябваше да постави проекта на още едно и както скоро се изясни, последно и решително изпитание.

— С разрешението на господин председателя — започна Джилъран — предлагам да бъде преразгледано внесеното предложение проектът на Балънбург за петдесетгодишната концесия да бъде обсъден в обединената компания за пътищата — този проект трябва да бъде обсъден в комисията на градския съвет.

Членовете на градския съвет смятаха тази комисия за най-маловажна. Основните ѝ задължения бяха да дава нови имена на улиците и да определя работните часове на служителите на съвета. От нея не се получаваха нито допълнителни възнаграждения, нито подкупи. Затова при разпределянето на постовете между новоизбраните съветници всички приятели на кмета — реформаторите, — на които не можеше да се разчита, бяха най-безцеремонно пратени в тази комисия. Сега Джилъран предлагаше законопроектът да се из земе от ръцете на приятелите и да бъде изпратен там, откъдето без съмнение нямаше да излезе никога. Беше настъпило голямото изпитание.

Съветникът Хобъркорн (*говорител на групата на Каупъруд, понеже имаше най-голям опит по парламентарните проблеми*): Решението не може да бъде преразгледано. — Той започна да обяснява надълго и нашироко, въпреки че го освиркваха.

Глас: Колко ти платиха?

Друг глас: Винаги си бил рушветчия.

Съветникът Хобъркорн (*обърна се предизвикателно към балкона*): Дошли сте да ни заплашвате, но сметките ви са криви. Освен за презрение не сте достойни за нищо друго.

Глас: Нали чуваш барабаните?

Друг глас: Гласувай за компанията, Хобъркорн, пък после му мисли. Знаем те що за стока си.

Съветникът Тирнан (*наум*): Стана много напечено.

Кметът: Предложението е отхвърлено. Възражението е неоснователно.

Съветникът Гиглър (*изправя се, леко озадачен*): Сега за предложението на Джилъран ли ще гласуваме?

Глас: Точно така и гледай да гласуваш както трябва.

Кметът: Да. Секретарят ще извика имената по списък.

Секретарят (*чете имената по азбучен ред*): Алтваст (беше привърженик на Каупъруд).

Съветникът Алтваст: Аз съм за. (Страхът го бе надвил.)

Съветникът Тирнан (*на съветника Кериган*): Единият младок вече падна.

Съветникът Кериган: М-да.

— Балънбърг? (поддръжник на Каупъруд, човекът, внесъл проекта за разглеждане).

— Аз съм за.

Съветникът Тирнан: Слушай, и Балънбърг ли се уплаши?

Съветникът Кериган: май, че да.

— Кана?

— За.

— Фогърти?

— За.

Съветникът Търнан (*неспокойно*): И Фогърти отпадна.

— Хвранек?

— За.

Съветникът Тирнан: И Хвранек ли?

Съветникът Кериган (*намеквайки за малодушието на своите колеги*): Смелостта ми се изпари като дим.

Точно за осемдесет секунди гласуването приключи и Каупъруд изгуби с четиридесет и един гласа против и двадесет и пет за. Беше ясно: че проектът се е провалил напълно.

ГЛАВА LXII

ОТПЛАТАТА

Може би сте виждали човек, на чието сърце тегне голяма злочестина. Може би сте виждали помръкналия взор и уморената душа, дух, скован от леденото дихание на нещастieto. Същата вечер в десет и половина Каупъруд седеше сам в библиотеката в къщата си на Мичиган авеню, изправен лице срещу лице със своето поражение. Беше заложил толкова много на една-единствена карта. Излишно беше да се самозалъгва, че може да се яви след седмица в съвета с променена молба или да изчака, докато бурята стихне. Не се нуждаеше от подобни утешения. Беше се борил дълго, енергично, с всички средства, с цялата хитрост, на която беше способен умът му. През седмицата непрекъснато беше ходил по различни поводи в залата, където заседаваше комисията. Не го утешаваше особено това, че със съдебни дела, обжалвания и възражения може да задържи преходното положение и да го превърне за години напред в плячка за адвокатите, в проклетие за града, в безнадеждна бъркотия, която нямаше да се оправи дори и след като той и враговете му вече бяха мъртви. Бе обмислял дълго тази схватка, беше се готвил грижливо за нея години наред. А сега врагът беше вдъхновен от голямата победа. Всичките му поддръжници и членове на съвета, властни, алчни, закалени в битките като подбираните войски на римските императори, безмилостни, безсърдечни, решителни като него, не устояха в последната битка за своите интереси, разколебах се и отстъпиха. Как можеше Каупъруд да ги вдъхнови за нови сражения, как можеше да се справи със силния гняв на гражданите, научени вече да печелят победи? Можеха да се намерят други хора — Хекелхаймър, Фишъл, някой друг от могъщата шесторка на финансистите от източните щати, които да усмирят бушуващото море, разбунено от него. Но Каупъруд вече се чувствуваше уморен, Чикаго вече му бе опротивяло, опротивяла му беше и тази безкрайна битка. Той дори беше решил, че ако успее в това огромно начинание, никога вече няма да се впуска в такива рисковани

опити, изискващи толкова усилия. Нямах да му се налага. Огромното му богатство го правеше почти излишно. Освен това въпреки неукротимата си енергия започваше да старее.

Откакто се бе отчуждил от Ейлийн, бе останал съвсем сам, не поддържаше връзка с никого от онези, които познаваше от младите си години. Беренис, за която копнееше, продължаваше да го отбягва. Вярно, напоследък беше започнала да проявява към него топли чувства, но какво означаваха те? Може би снизходително съчувствие или чувство за признателност? Едва ли нещо повече, той го знаеше. Загледан в бъдещето, беше изпълнен с мрачна решимост да продължи да се бори, каквото и да се случеше, а после...

Веднъж, както седеше, потънал в тъжни мисли, и отговаряше на някое телефонно обаждане, звънецът на входната врата иззвъня, слугата му донесе визитна картичка и обясни, че му я е дала някаква млада жена, която настоявала веднага да бъде приета. Каупъруд погледна картичката, скочи моментално и се втурна надолу по стълбите към онази, която сега му беше най-необходима.

Има компромиси на духа, твърде неуловими и тънки, за да бъдат проследени във всичките им сложни криволици. От първия ден, в който -беше зърнала Каупъруд, Беренис Флеминг бе завладяна от мощта, която притежаваше тази удивителна пленяваща личност. Оттогава той малко по малко я бе приобщил към мисълта за личната свобода в постъпките и към пренебрежението към общоприетите норми на поведение, които тя с възпитанието си смяташе за пагубни. Беренис следеше борбата му в Чикаго и бе омаяна от вълшебството на неговите блянове — Каупъруд беше на път да стане един от финансовите гиганти в света. По време на последните му пътувания до източните щати понякога ѝ се струваше, че долавя в израза му колко силна е голямата му амбиция, чиято крайна цел беше тя. Бе ѝ го казал самият Каупъруд. Винаги се беше държал честно, покровителствено, търпеливо.

И ето че тази вечер Беренис беше пристигнала в Чикаго, бе отседнала в „Ришелъ“ при приятели и сега стоеше пред Каупъруд.

— Вие ли сте, Беренис! — възкликна той и ѝ протегна сърдечно ръка, — Кога пристигнахте в града? Какво ви води насам? — Веднъж се беше опитал да я накара да му обещае, че ако някога чувствата ѝ към него се променят, тя ще му го съобщи. И ето че тази вечер тя беше

тук — и защо? Каупъруд забеляза костюма ѝ от коприна и кадифе, колко добре подчертаваше той котешката ѝ грация.

— Вие ме водите тук — отвърна Беренис със странен тон, в който се долавяха и предизвикателство, и изповед. — След онова, което току-що прочетох, реших, че може би точно сега имате наистина нужда от мен.

— Искате да кажете, че... — попита Каупъруд и я погледна с блеснали очи. Но не се доизказа.

— Че съм взела решение. Пък и рано или късно трябва да се разплатя с вас.

— Беренис! — възкликна Каупъруд с укор в гласа.

— Не, не мисля онова, което казах — поправи се Беренис. — Сега съжалявам. Май вече ви разбирам много по-добре. Пък и аз го искам — добави тя с внезапна веселост и нотки на самоутешение.

— Беренис! Наистина ли?

— Нима не виждате? — попита Беренис.

— Чудесно — усмихна се Каупъруд, като протегна отново ръка, и за негово учудване тя пристъпи напред.

— И аз не разбирам какво ми става — добави Беренис бързо, приглушено и развълнувано, — но не мога повече да стоя настрана. Изпитвах чувството, че може би този път ще претърпите тук поражение. Но ако съм права, ми се иска да отидете някъде другаде — в Лондон или Париж. Светът няма да ни разбере, но аз вече разбрах всичко.

— Беренис! — той я погали по бузите и косите.

— Не се доближавайте толкова, моля ви. И освен това трябва да забравите всички други жени, ако не искате да променя решението си.

— Не ми трябва никой, тъй като се надявам винаги да съм с вас. Вие ще имате всичко, което притежавам аз...

В отговор Беренис...

Колко странни изглеждат мечтите, когато се сбъдват!

ПОГЛЕД НАЗАД

Хората са прекалено надъхвани с религия, а трябва да се учат как да живеят от самия живот — професионалният моралист в най-добрия случай фабрикува само долнокачествена стока. В крайна сметка бог, съзидателната сила всъщност не са друго освен стремеж към равновесие, намерил приблизително въплъщение в обществения договор. Тази сила се изразява в това, че създава индивидуалността в безкрайното и ослепително разнообразие и чрез нас поражда масите с техните проблеми. Накрая и тук неизбежно настъпва равновесие, при което масите подчиняват личността — поне за известно време. Погледнете морето, то вечно кипи, вечно е в движение.

Междувременно се раждат социални понятия, думи, които изразяват необходимостта от равновесие, от уеднаквяване. Право, справедливост, истина, нравственост, честност, чистосърдечие — всички те означават едно: стремеж към равновесие. Силният не трябва да бъде прекалено силен, слабият — прекалено слаб. Но как да се поддържа равновесие без промени? Нирвана! Нирвана! Върховното, покоят, равновесието!

Като огромна комета, издигаща се към своя зенит и оставяща след себе си огнена диря, Каупъруд озари за миг трагизма и чудото на индивидуалността. Но и той беше подчинен на закона на вечното равновесие — стигна до страшното откритие, че дори гигантите са само пигмеи и че вечното равновесие все пак ще бъде постигнато. А какво да кажем за странните, мъчителни и граничещи с ужаса мисли на онези, които, попаднали в оставената от него диря, бяха извадени от коловоза на обичайното? Стотици законодатели, които бяха изгонени от политиката и вкарани в гроба, петдесетина съветници от различни градове, които бяха захвърлени като непотребни вещи въпреки недоволните си или жални вопли и бяха обречени на унило, безсмислено съществуване. Един губернатор, който хем мечтаеше за идеалното, хем се поддаваше на материалните си нужди, който

клеветеше онзи, дето му се беше притекъл на помощ, и бе разкъсван от съмненията си. Друг губернатор, който бе по-сговорчив, но бе освиркан от народа, бе принуден да се оттегли мрачен и победен и да посегне накрая на живота си. Шрайхарт и Ханд, и двамата зловни, неспособни да разберат дали наистина са победили, умряха, без да са си отговорили на този въпрос. Един кмет, чийто най-голям успех бе, че успя да осуети плана на човека, който толкова го презираше, доживя да каже: „Каква загадка! Той беше голяма личност.“ Един огромен град, години наред опитвал се да разплете онова, което не бе разплел никой — един истински гордиев възел.

А титанът, вечна жертва на своите страсти, се хвърли в нови битки и нови трудности на стария континент, но не намери спокойствие и разбиране, само алчност, ненаситност и любопитство. Пари, пари, пари! Пак големи трудности и желанието да ги преодолее. Пак отколешната непреодолима жажда за живот, която само малко бе уталожена. В Дрезден — дворец за някаква дама, в Рим — втори за друга. В Лондон — трети, за обичната му Беренис, чиято красота продължаваше да властва над него. Животът на две жени разбит и на петнадесетина други изпепелен, Беренис — отегчена, но все пак блестяща, търсеца у други отплата за погубената си младост. А Каупъруд — примерен и все пак не съвсем — любещ, разбиращ, изпълнен със съмнения, омагьосан най-сетне от жена, на която не можеше да се противопостави.

Какво да кажем накрая за живота: „Покой, бъди благословен!“ Или може би ще се борим непреклонно за равновесието, което знаем, че ще настъпи, независимо дали се борим или не, за да може силният да не става толкова силен, а слабият толкова слаб? Или пък ще кажем (отегчени до смърт): „Стига! Или ще разчупим ореха, или ще умрем.“ Ще умрем? Или ще живеем?

Всеки според нрава си, който не сме сътворили сами и невинаги сме в състояние да направляваме, който и другите невинаги могат да направляват вместо нас. Кой ни сочи пътя към бляскавите победи или ни тласка към груби грешки, превръщащи живота в мрачна, презряна и объркана трагедия? Душата, която носим? А откъде идва тя? От бога?

Чия воля е създала духа на Цирцея или трагичната хубост на Елена? Кое е запалило стените на Троя? Кое е разплакало Андромаха?

По съвета на кой демон бе предрешена ориса на Хамлет? И защо орисниците предрекоха гибелта на кървавия шотландец?

*Труд и сили удвоете.
Ври котел! Главни, горете!*

В мрак са корените на безкрайната мъка... и на безкрайната радост. Можеш ли да извърнеш взор към изгряващото слънце? Тогава радвай се. И ако то все пак те ослепи, пак се радвай. Понеже си живял.

Издание:
Партиздат, 1989

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.